Aprobat de Serviciul Cenzurii C. 2. A. No. 474 din 23-8-934.

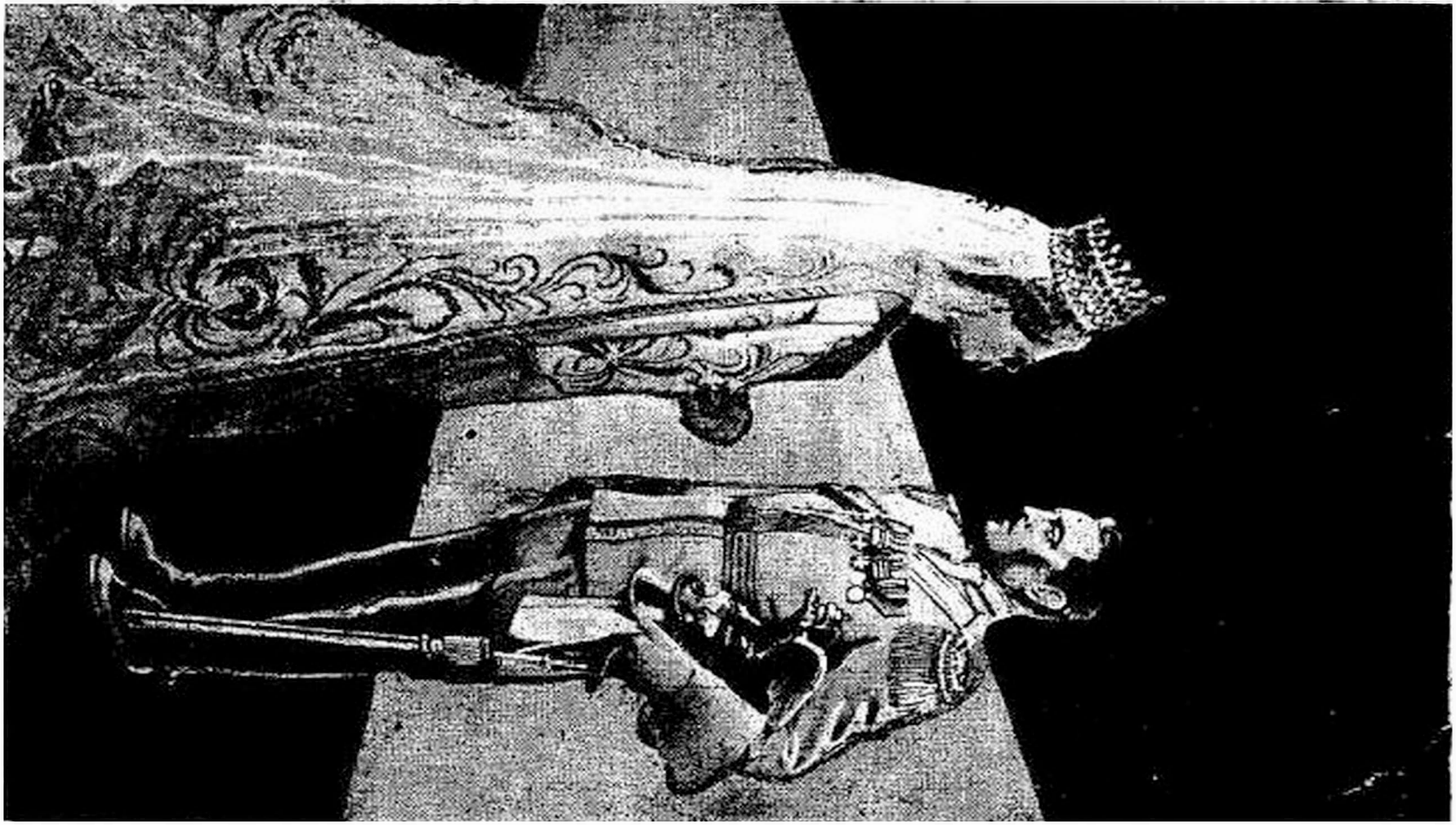

Către cititori,

„VRAJA MILIOANELOR" este, de sigur, cel mai bun roman popular care s'a scris după războiu. E pasionant, e instructiv, şi trezeşte în noi o lume întreagă de simţiminte nobile, îngăduindu-ne să cunoaştem viaţa adavărată, sub multiplele ei înfăţişări.

Dar pe lângă clipele de lectură plăcută pe cari ni le procură cu noul său roman, Editura ne mai oferă posibilitatea unui important câştig practic, oferind cititorilor săi premii de mare valoare, şi anume:

1 automobil marca

„ROLLS - ROYCE"

care este cel mai frumos, cel mai elegant şi cel mai scump automobil din lume.

Maşina aceasta e înzestrată cu două caroserii, una de vară şi una de iarnă, 2 cufere de voiaj, 2 rezervoare de benzină montate pe caroserie, dând posibilitatea a lua la drum 140 kilograme de benzină.

3 biciclete noui, mărci renumite
5 aparate de radio cu lămpi

Toate aceste premii, oferite în mod gratuit, se vor distribui prin tragere la sorţi, în prezenţa unei delegaţii de cititori şi a unui reprezentant al autorităţilor.

Amănunte precise în fascicola 16 a romanului „VRAJA MILIOANELOR"

Editura

VRAJA MILIOANELOR

Mare roman istoric

de SVEN VESTING

. — Un părinte neînduplecat

— Tată, dragul meu tată, fii îndurător, te implor pe memoria scumpei mele mame, nu mă sili să mă căsătoresc cu omul acesta, căci nu voiu fi niciodată fericită alături de el.

Ere un strigăt de adâncă desnădejde, izbucnit dintr'un suflet care se sbătea în chinuri sfâşietoare.

Tânăra şi încântătoarea prinţesă Natalşa, singura fiică a prinţului Gogineff, stătea în genunchi înaintea tatălui ei, cu mâinile ridicate implorător spre dânsul.

Lacrimi atârnau de genele lungi ale minunaţilor ei ochi negri, iar chipu-i încântător, încadrat de bucle negre, era alb ca varul, din pricina suferinţei şi a sbuciumului.

Prinţul Alexandru Gogineff îşi încrucişase braţele pe piept şi privea, rece şi neîndurător, la fiica lui desnădăjduită. Nimic nu-l înduioşa pe omul acesta aspru — nici spaima nemărginită care se citea în ochii fermecătoarei sale copile, nici strigătul de desnădejde al inimii ei rănite, nici groaza ei.

Stătea în picioare, clătinând capul, iar ochii lui cenuşii, neîndurători, priveau ţintă la dânsa.

Ca întotdeauna, când era furios, pe fruntea-i se săpaseră două brazde adânci şi în jurul gurii i se formaseră cute aspre.

Intocmai ca înfăţişarea îi era şi glasul, aspru şi neîndurător, când zise:

— Ce înseamnă aceste vorbe nesocotite? Oare copila mea a uitat că datorează ascultare părintelui ei?

„Ce urmăreşti cu această împotrivire neaşteptată? Nu ţi-am spus, oare, în urmă cu ani de zile, că prinţul Nicolai Potcikev ţi-a fost hărăzit ca soţ şi că nu se mai poate schimba nimic în această privinţă?

„Aşa dar, de unde şi până unde aceste mofturi? Cine ţi le-a vârît în cap? Vorbeşte!

Tânăra prinţesă, care abia împlinise optsprezece ani, ridică spre tatăl ei o privire nespus de îndurerată.

— Dragă tată, nimeni n'a avut vreo înrâurire asupra

mea — răspunse Natașa, cu glasul înecat în lacrimi. — Eram încă atât de tânără când m'ai făgăduit prințului Nicolai! Niciodată nu m'am gândit serios la acest lucru.

„Dar acum îmi dau seamă că e îngrozitor să te căsătorești cu un bărbat pe care nu-l iubești... Nu, nu pot s'o fac, tată... dragă...

Prințul rămase o clipă ca încremenit, apoi isbucni într'un râs batjocoritor.

— Va să zică e așa cum mi-am închipuit. Ți-a vârît cineva gărgăuni în cap și, acum, îi dai zor într'una cu dragostea!

„Haha, cine se mai sinchisește la noi de dragoste? Nu suntem decât sclavi ai datoriei, copilo! După ce te vei căsători cu prințul Potcikev vei începe să simți și dragoste pentru el.

„Oare eu am iubit-o pe mama ta, când am dus-o la altar? A trebuit să ascult și, crede-mă, n'a ieșit rău.

„Mama ta a fost o femeie fericită, ne-am înțeles de minune... ea...

— Nu, nu-i adevărat! — îl întrerupse Natașa. — Mama a fost o femeie nenorocită, adesea plângea într'ascuns și, când a murit, mi-a lăsat o scrisoare.

„Ieri, împlinind optsprezece ani, am deschis-o. Mama mă conjură să nu acord niciodată mâna mea unui bărbat pe care nu-l iubesc, căci nu vrea ca și copila ei să fie nenorocită.

Prințul Cogineff păli. Ochii săi cenușii scăpărau fulgere de ură și mânie. Dinții-i se încleștară.

— Ah, ce ticăloșie! — scrâșni el. — Dacă mama ta a spus într'adevăr asta, atunci nu merită să-i mai păstrez aceeași amintire pioasă, ca până acum.

Zicând acestea, se apropiă de un perete, pe care atârna, într'o ramă de aur, portretul unei femei încântătoare. Dela cea dintâi privire se putea vedea că prințesa Natașa era fiica acelei femei.

Ochii ei negri aveau o expresie blândă și melancolică; pictorul făurise o adevărată operă de artă cu acel portret.

Prințul șovăi o clipă, apoi întinse mâna, smulse tabloul din perete, îl svârli pe podea cu furie și, pradă unei mânii fără margini, începu să-l calce în picioare.

Încremenită de groază, Natașa privea cu ochii holbați la nelegiuirea pe care o făptuia omul acesta neîndurător. Vru să strige, dar numai un murmur scăpă de pe buzele ei palide.

Frumoasa copilă aținti asupra tabloului o privire nespus de îndurerată, apoi se ridică. Știa că ar fi fost zadarnică orice stăruință, pe lângă omul acesta neîndurător, care-i era tată.

Natașa se îndreptă spre ușă. Pășind pe covorul moale, frumoasa fată se clătina, gata să cadă.

Prințul Gogineff se apropiă de ea.

— Rămâi! — se răsti neînduplecatul părinte.

Împinse cu piciorul tabloul sfărâmat, apoi se propti în fața ei, rece și poruncitor, ca mai înainte. Ochii săi priveau iar aspru și amenințător.

— Te vei căsători cu prințul Nicolai, nu îngădui nicio împotrivire, ia aminte!

Fără voie, tatăl Natașei încercă să-și îmblânzească glasul și urmă, pe un ton mai puțin aspru:

— Nebuno, nu înțelegi ce mare noroc a dat peste tine că prințul Potcikev îți cere mâna? Cele mai bogate și frumoase prințese și ducese din marele imperiu rusesc ar considera drept o deosebită cinste să se mărite cu el.

„Dar alegerea lui s'a oprit asupra ta, numai pe tine vrea să te ia de soție.

„Nu știi, oare, că el e favoritul Țarului, a cărui bunăvoință o vom dobândi și noi prin mijlocirea lui?

„Prințul Nicolai se înapoiază astă seară de pe câmpul de luptă și va fi primit cu mari onoruri. E însărcinat să aducă Țarului raportul asupra situației armatelor. Cu acest prilej, urmează să fii prezentată și tu perechii imperiale.

„Și, acum, grăbește-te, căci la ora opt are loc recepția la Palat.

Natașa se depărtă, împleticindu-se. Își simțea inima sdrobită. Străbătu coridoarele lungi și mohorîte ale castelului și intră în odaia ei, unde domnea o căldură plăcută.

Butuci mari ardeau în cămin și, în fața acestuia, stătea îngenunchiată, ca o vrăjitoare din altă lume, o bătrână îmbrăcată în portul doicilor din Rusia.

Femeia aceasta era Sașa, fosta doică a prințesei. Sașa o crescuse, ea văzuse înflorind frumusețea micuței prințese, până ce aceasta devenise o fecioară minunată.

În lungile nopți de iarnă, când îndatoririle față de familia imperială obligau perechea princiară să apară la Curte, Sașa rămânea lângă gingașa prințesă și-i istorisea povești din vremuri vechi, despre faptele Țarilor, despre izbânzile și cruzimile lor și... despre Siberia.

O tăcere misterioasă plutea atunci prin sălile mari ale castelului, iar Natașa simțea o furnicătură plăcută străbătându-i trupul și, în același timp, o tainică îngrijorare trezindu-se în inima ei.

Atunci, Sașa trebuia să stea de veghe, toată noaptea, lângă patul mare al Natașei, în care ar fi încăput zece prințese ca dânsa, și trebuia să-i mângâie mâinile și să-i cânte melodii populare. Iar cea mai frumoasă dintre acestea, era cântecul luntrașilor de pe Volga, a acelor luntrași cari, cu mușchii încordați și spatele încovoiat, trăgeau, în susul și

în josul fluviului, corăbiile grele, încărcate cu grâne.

Atunci, ochii mari și negri ai Natașei străluceau plini de vis și dor, plini de patimă și dragoste...

Vara, când locuiau la moșia princiară de pe Volga, când visa în odaia ei, în nopțile înăbușitoare, Natașa se simțea fericită, nespus de fericită.

Acolo se ivise, pentru prima oară, prințul Nicolai Potcikev, un bărbat înalt și posomorît, cu o expresie batjocoritoare în jurul gurii, cu ochi poruncitori și mâini nervoase.

Natașa îl văzuse îmblânzind un cal sălbatic, văzuse cum pumnul lui silea animalul să stea locului și-l auzise pe acesta scoțând un nechezat dureros.

Când prințul o zărise pentru prima oară, ea abia împlinise șaisprezece ani. Potcikev o învăluise cu privirile sale cari, la început, trădau bunăvoință. Dar aceste priviri deveniră tot mai stăruitoare și mai pătimașe, făcând-o să înțeleagă că prințul Potcikev e un bărbat care știe ce vrea.

Pe atunci, tatăl ei dăduse prințului încuviințarea sa; pe atunci încă, omul acesta o sărutase, numind-o logodnica lui. Natașa se simțise năpădită de o neliniște tainică, dar și de un simțimânt de triumf. Știa dela tatăl ei că prințul Potcikev e un favorit al Țarului și că multe onoruri îl așteptau încă.

Tânăra copilă nu se împotrivise, încuviințase toate, dar răsuflase ușurată când, puțin timp după aceea, prințul își luă rămas-bun, deoarece trebuia să se întoarcă la Petersburg.

Ea, Natașa, n'avea decât șaisprezece ani, prințul mai avea, deci, timp, să se răsgândească — își spunea prințesa. Erau, doar, multe femei frumoase la Curtea Țarului din Petersburg. De sigur că, într'o bună zi, prințul o va fi uitat cu totul și nu-și va mai aduce aminte că, departe, pe malul Volgăi, în reședința de vară a prințului Gogineff, trăiește o prințesă cu părul negru pe care odinioară o numise logodnica lui.

Dar Natașa se înșelase. Încă de pe atunci era frumoasă, încă de pe atunci era înconjurată de farmecul ispititor al nevinovăției.

Peste doi ani, devenise o fecioară încântătoare. Fama frumuseții sale ajunsese până la palatul imperial din Petersburg, unde aveau loc serbări fastuoase.

Și, deodată, în toiul grozniculuí război care măcina, una după alta, armatele numeroase ale marii împărății, prințul Potcikev își anunță sosirea.

Vestea aceasta căzuse ca un trăsnet asupra frumoasei prințese, care nu renunțase la visurile ei. Bătrâna Sașa, căreia îi plăcea să pălăvrăgească, avusese grijă să înlocuiască basmele copilărești cu povești de dragoste.

Dar Natașa avea alt ideal cu privire la frumusețea și eroismul bărbaților. Întreaga înfățișare a prințului, care nu

se ştersese încă din amintirea ei, îi insufla teamă.

Bătrâna dolcă se ridicase de lângă foc. Un şivoiu de cuvinte mângâietoare, pline de înţelepciune, ieşi din gura ei. Saşa desmierdă şi sărută pe „scumpa ei copiliţă", pe „inimioara" ei.

Avea numai denumiri alintătoare pentru Nataşa. Niciodată nu i-ar fi spus altfel.

Credincioasa bătrână o conduse la un fotoliu şi o îndemnă să se aşeze.

— Totul s'a sfârşit... Saşa, — murmură prinţesa. — Tata nu se lasă înduplecat, ştiam că va rămâne la hotărîrea lui... Ah, sunt atât de nenorocită!

Şi un hohot de plâns îi sgudui trupul feciorelnic.

— Nu plânge, inimioara mea, — o mângâiă Saşa. — Plânsul urâţeşte şi îmbătrâneşte. De aceea am ajuns şi eu o bufniţă bătrână — fiindcă am plâns atât de mult în viaţa mea.

Nefericita prinţesă îşi mai deschise încă odată sufletul, se mai jelui încă odată bătrânei, apoi trăsăturile chipului ei încremeniră. Ochii-i mari, negri, priveau, împietriţi de suferinţă. Nataşa nu se mai plângea — gura ei rămase închisă. Ştia, numai, că trebue să fie ascultătoare.

Saşa îi ajută să se îmbrace. O rochie de catifea violetă, cu garnitură bogată de blană, învălui trupu-i ca fras prin inel. Buclele-i negre, mătăsoase, formau ca o cunună în jurul capului. O diademă, moştenită dela mama ei, îi strălucea deasupra frunţii.

Nataşa părăsi încăperea. Tatăl ei o aştepta. Privirea lui rece alunecă cercetător asupra fiicei sale.

— E încântătoare, — murmură el. — Prinţul Nicolai poate fi mulţumit. Chiar dacă ar da pentru dânsa toată averea, tot n'ar plăti-o prea scump.

Oferi Nataşei braţul şi coborîră amândoi scara largă. Jos apărură câţiva servitori, ţinând în mâini blănuri groase.

Un vânt îngheţat le biciui obrajii, când uşa grea fu deschisă. O sanie cu patru cai îi aştepta în faţa porţii. Armăsarii focoşi nechezau nerăbdători, scormonind zăpada cu copitele.

Nataşa se urcă în sanie. Un servitor bătrân o înveli grijuliu cu o blană groasă. Prinţul se aşeză în faţa ei. Luase obiceiul s'o privească mereu. Vroia să se desfete la frumuseţea ei şi să-i cântărească valoarea. Ştia că numai prinţul Potcikev îl mai putea scăpa.

Situaţia prinţului Alexandru Gogineff devenise cam şubredă în ultimii ani. Viaţa destrăbălată, pe care o dusese la Petersburg, când era ofiţer în regimentul de gardă, îl adusese în starea aceasta. Pe atunci, Nataşa era încă mică.

Fusese nevoit să demisioneze din armată şi, de ani de

zile, făcea sforţări să dea casei sale acea strălucire exterioară, care se cuvenea unui prinţ Gogineff.

Dar sfârşitul era de neînlăturat, dacă Natașa nu devenea soţia prinţului Nicolai Potcikev.

O umbră de mulţumire îi se ivi pe faţă. Vroia să mai trăiască, vroia să arate lumii că prinţul Alexandru Gogineff mai era în stare să cucerească inimile femeilor.

Tatăl Natașei închise ochii. Imagini din trecut se perindară prin mintea sa. Iubise mult; cucerise femeile la întâmplare, fără să aleagă, aşa cum îi apăruseră în cale.

Soţia sa îi lăsase multă libertate. Ea îşi petrecuse aproape tot timpul, cu copila ei, la reşedinţa de vară de pe Volga. Abia după moartea mamei sale, Natașa începu să locuiască împreună cu tatăl ei.

Tânăra fată oftă din adânc. Aerul rece îi înviora gândurile. Se lăsă în voia durerii. Oricât de greu i-ar fi fost, trebuia să asculte şi să se supună soartei.

Pleoapele-i se închiseră şi adormi. Scârţâitul zăpezii, tropotul monoton al cailor, pe străzile pustii, o obosiseră.

O trosnitură puternică şi un strigăt scos de vizitiu făcură, să tresară pe cele două persoane din sanie.

Ce se întâmplase?

Natașa fu trântită de una din laturile săniei. Ea se încleştă cu mâinile, ca să nu cadă afară, căci sania se aplecase mult într'o parte. Tatăl ei, prinţul, fusese zvârlit peste ea.

Dedesubtul lor, la o mare adâncime, se zărea o întindere albă, sclipitoare.

Prinţul îşi reveni repede. Ştia ce se întâmplase. Sania se izbise de un stâlp al podului şi, din această pricină, se răsturnase pe jumătate.

Alexandru Gogineff coborî din sanie şi, repezindu-se spre vizitiul înmărmurit de spaimă, îl izbi cu pumnul în faţă.

— Câine, cum ai cutezat să ne arunci într'o astfel de primejdie? — se răsti prinţul, — Şi, mai ales, de unde vii aici? Ce va să zică asta? Ce să căutăm noi pe pod? Hai, vorbeşte, şi să nu minţi, căci altminteri îţi sfărâm capul!

Vizitiul se retrase speriat, bâlbâind câteva scuze.

Natașa, care coborîse şi ea din sanie, se apropiă de tatăl ei şi-i puse mâna pe umăr.

Prinţul se întoarse.

— Hai, tată, vom străbate pe jos drumul scurt ce ne-a mai rămas — zise ea. — Omul a fost neprevăzător, de sigur că n'a făcut-o cu gând rău.

— Cum să intrăm pe jos în curtea palatului imperial? — strigă prinţul, gata să izbucnească din nou.

— Vom spune ce ni s'a întâmplat — răspunse fata. — De sanie nu ne mai putem folosi, în niciun caz, căci partea

stângă e complect sfărâmată. Așa dar, nu ne mai rămâne decât să facem pe jos drumul acesta scurt.

Prințul mai aruncă o privire întunecată asupra omului care dovedise atâta neîndemânare, apoi oferi fiicei sale brațul.

Zăpada scârțâi sub picioarele lor, când Gogineff și fiica sa păși pe podul larg. Cât bătea privirea nu se zărea țipenie. Părea că tot Petersburg-ul murise.

Dar aceasta nu era de mirare. De ani de zile era astfel, căci războiul înghițise masele de oameni. Bărbații se aflau în garnizoane și pe front. Ei trebuiau să lupte pentru patria sfântă.

Prințul și fiica sa ajunseră aproape de capătul podului, când, dindărătul stâlpilor monumentali, se iviră câteva făpturi suspecte.

Acestea se năpustiră asupra celor două persoane; în mâinile lor sclipeau cuțite și revolvere.

— Stați, scoateți banii și bijuteriile! — strigă, amenințător, unul din bandiți. — Repede, nu faceți mofturi. Altminteri s'ar putea ca gloanțele să pornească fără voie.

Natașa era gata să leșine. Se alipi de tatăl ei, înspăimântată și tremurând. Prințul vru să vâre mâna în buzunar, ca să scoată revolverul. Dar era prea târziu: doi bandiți îl și înhățaseră de brațe.

Din pieptul Natașei izbucni un strigăt de ajutor, care se pierdu în depărtare.

Drept răspuns, unul din bandiți scoase o înjurătură grosolană.

— Repede, Petre, scotocește-l prin buzunare! — strigă acesta. — Și, tu, Vasile, ia „damei" blana și juvaierurile. Ah, repede, vine cineva... să lăsăm prada din mână în ultima clipă?

Prințul fu smucit cu violență; bandiții îl scotociră prin buzunare. Se împotrivi, dar fără folos. Pumnii și loviturile cădeau cu nemiluita.

Până acum nu se atinseseră de Natașa. Frumoasa fată mai strigă odată după ajutor și țipătul ei sfâșiă tăcerea nopții.

Deodată, se ivi un bărbat, care se repezi spre bandiți. Aceștia îl preveniră să nu se apropie, căci, altminteri, își primejduia viața. Dar salvatorul era un om cutezător și viteaz. Din câteva sărituri fu la fața locului. Un glonte îl sgârie pieptarul. Era un soldat din garda imperială, înalt și lat în spete.

Într'o clipă deveni stăpân pe situație. Înhăță pe unul din bandiți și, cu toată împotrivirea acestuia, își făcu scut din trupul lui. Peste câteva momente, banda o luă la fugă.

Banditul, care se afla în mâinile soldatului, încleștase gâtul acestuia.

— Dă-mi drumul! — gâfâi curajosul salvator.

— Atât de prost mă crezi? — făcu celălalt.

— Atunci, ai să mori!

Abia rostise ultimul cuvânt şi trupul banditului sbură ca o săgeată peste parapetul podului. Se izbi de ghiaţă, făcând o gaură întunecată, din care ţâşni apa fluviului. Ticălosul dispăru, înghiţit de valuri.

Nataşa rămăsese îngrozită. Cu ochii holbaţi, se uită spre fluviul larg, apoi îşi îndreptă privirea spre salvatorul lor. Prinţul îşi rânduia îmbrăcămintea şi vorbe de mânie îi scăpau de pe buze.

Nataşa şi soldatul se uitau ţintă unul la altul. Tânăra prinţesă contempla, lung şi cu băgare de seamă, chipul salvatorului. Acesta avea trăsături mândre şi îndrăzneţe, pe cari ea nu le va uita niciodată.

Celălalt zâmbea, jumătate blajin, jumătate sfidător. Se părea că o dispreţuieşte din pricina îmbrăcămintii ei luxoase.

Nataşa se înroşi. Oftă uşurată şi-i întinse mâna.

— Iţi mulţumesc, domnule, — zise ea, cu sfială. — Ne-ai scăpat dintr'o mare primejdie; ba, ne-ai salvat, poate, chiar viaţa.

Soldatul făcu un gest de împotrivire. Avea maniere de prinţ. Privirea lui învălui din nou minunata făptură a prinţesei, apoi se înclină cu respect înaintea ei, prefăcându-se că nu vede mâna pe care Nataşa i-o întinsese.

— Ce faci acolo? — se răsti tatăl ei la dânsa. — O prinţesă Gogineff nu trebue să mulţumească unor astfel de oameni. Ei sunt hărăziţi să se jertfească pentru noi.

Soldatul îl măsură cu o privire ciudată

— Nu uitaţi aceste cuvinte, — zise el, cu glas adânc. — Va veni o zi, când vi se va aduce aminte de ele.

— Cum, îndrăzneşti să-mi vorbeşti în felul acesta, câine? — scrâşni prinţul.

Dar celălalt se întoarse şi se depărtă repede, căci se auzeau paşi în apropiere. O patrulă venea în pas alergător.

— L-ai jignit, tată, — zise Nataşa, mustrător. — Gândeşte-te că ne-a salvat din mare primejdie.

— Eh, tu n'ai să înveţi niciodată cum să te porţi cu aceşti nespălaţi — răspunse prinţul, cu dispreţ.

După câteva clipe, patrula, condusă de un ofiţer, se afla înaintea lor.

— Plecaţi în căutarea banditilor! — porunci prinţul, încruntat. — Nu mai avem nevoie de voi!

Tânărul ofiţer se înclină înaintea prinţului, făcu o plecăciune şi mai adâncă în faţa Nataşei, apoi îşi împărţi oamenii. El însuşi se aşeză pe capra săniei adusă în grabă.

Nu trecu mult şi prinţul Gogineff cu fiica sa ajunseră nevătămaţi la împunătorul palat de iarnă, unde ofiţerul îşi luă rămas bun, salutând. Prinţul îi răspunse plictisit. Apoi, intră în palat, împreună cu fiica sa, a cărei inimă bătea să se spargă.

2. — Intrigi la Curtea Imperială.

Pretutindeni, în drumul lor spre sălile de festivităţi, prinţul şi fiica să fură urmăriţi de privirile oaspeţilor.

Inima Nataşei bătea năvalnic. Care era pricina? Prinţesa nu ştia dacă turburarea ei se datora acestei serbări, la care trebuia să ia parte, sau întâlnirii cu omul care îi salvase.

Amintindu-şi de el, chipul prinţesei se împurpură. Era un bărbat frumos şi interesant. Şi ce uşor se descotorosise de banditi! Pe buzele Nataşei flutură un zâmbet de fericire şi acest zâmbet dăinui încă şi atunci când fură întâmpinaţi la intrarea în sală, de un ofiţer în uniformă ţesută cu aur.

Efectele de lumină, rochiile scumpe, uniformele aurite şi privirile scânteietoare ale femeilor şi bărbaţilor o orbeau.

Ameţită, prinţesa coborî privirea, când ofiţerul se înclină adânc înaintea ei şi-i sărută mâna cu patimă. Apoi Nataşa se uită în ochii lui şi, speriată, îşi retrase mâna. Candoarea ei fusese rănită de nişte priviri pline de pasiune arzătoare.

Prinţul Nicolai Potcikev nu-şi dete seamă de asta. Era atât de fermecat de frumuseţea prinţesei, încât nu-i observase spaima.

Într'adevăr, se îndeplinise în chip strălucit presupunerea lui, pe care o avusese în urmă cu doi ani, când o văzuse pentru prima oară în castelul de pe Volga. Încă de pe atunci, Nataşa îi aprinsese inima şi-i ataţase senzualitatea. Acum, ea înflorise, devenind o fecioară minunată.

Prinţul era un bărbat interesant. Avea chipul proporţionat, cu o expresie de încredere în sine. Dar în privirea lui se citea cruzime şi zâmbetul său putea să fie viclean. Se şoptea că acela care-l avea de duşman, era pierdut.

— Iată-l pe scumpul meu Nicolai — zise prinţul Gogineff, întinzând mâna viitorului său ginere. — Ce se mai aude? Arăţi minunat. Viaţa pe câmpul de luptă pare să-ţi priască.

Nicolai Potcikev zâmbi cu înţeles. Aceşti doi bărbaţi se înţelegeau fără multe vorbe.

— Cum stăm pe front? — urmă prinţul Gogineff.

— Cât se poate de bine. Am alungat pe Nemţi, cari fug de rup pământul. La Varşovia sunt câteva corpuri de armată germane, cărora le-am tăiat retragerea şi vor trebui să se predea.

— Ai dat raportul Maiestăţii-Sale?

— Încă nu, tată-socrule; voiam să mă folosesc de acest prilej, ca să te prezint Împăratului. Dacă aduc veşti de izbândă, Ţarul trece mai uşor cu vederea prostiile de odinioară.

Printre toate figurile din juru-i, Nataşa căuta să descopere numai chipul eroului ei; îl căuta printre cei de

față și tresărea fericită când zărea un bărbat care aducea pe departe cu dânsul.

Însă niciunul nu-i semăna. Uneori, tânăra se ruşina chiar. Cum putea dânsa, prinţesa Natașa de Gogineff, să aibă astfel de gânduri romantice? Ce-i păsa ei de acest soldat? Era un om care nu trebuia să-şi ridice niciodată ochii la ea. Probabil un ţăran, deşi un flăcău frumos şi voinic, inteligent şi mândru.

Această mândrie o cucerise. Natașa se mai bucura şi acum, în sinea ei, că omul acesta dăduse tatălui ei răspunsul cuvenit.

Sgomotul din jurul Natașei se potoli deodată. Oaspeţii nu cutezau să vorbească decât în şoaptă. Tânăra prinţesă văzu multe doamne şi domni, cari se plecau adânc. Făcu şi ea la fel şi, când se ridică, zări pe Ţar, al cărui portret îl văzuse adesea.

Rămase desamăgită. Stăpânitorul tuturor Ruşilor avea o înfăţişare neinsemnată. Privirea-i era neliniştită. În timp ce vorbea cu prinţul Potcikev, ochii lui cercetau bănuitor pe cei din jurul său.

— Care e situaţia pe front, dragă Potcikev? — întrebă Ţarul, adresându-se prinţului. — Aştept veşti de izbândă. În ultimul timp am fost lipsit de ele. Până unde am înaintat în Germania? N'am ajuns încă la Berlin?

Prinţul Potcikev tresări. Cine o fi amintit de prostia asta? Ruşii părăsiseră de mult Prusia Orientală. Lăsând cadavre şi ruine în urma lor, fuseseră nevoiţi să se retragă în ţară, ca să îngreuieze duşmanului urmărirea. Varşovia era înţesată de trupe germane. Dezastrul nu se mai putea înlătura. Trebuiau formate armate noi.

— Trupele noastre au fost iarăşi nevoite să se retragă puţin, Maiestate — raportă prinţul. — Dar în curând va avea loc o luptă grozavă. După sfârşitul acesteia, nimic nu ne va mai împiedeca să întreprindem marşul asupra Berlinului.

În vreme ce prinţul vorbea cu Împăratul, doi ochi fioroşi erau aţintiţi asupra lui. Erau ochii unui bărbat care stătea lângă Ţarină şi se pleca spre dânsa, vorbindu-i în şoaptă.

Omul acesta avea figura lată şi palidă. Un păr negru şi des îi încadra chipul, în care ochii scânteiau, înfricoşător. Aruncau fulgere, prevesteau luptă şi nimicire, dar se şi puteau învălui într'o expresie de blândeţe. Era un contrast izbitor într'însii.

O cămaşă de mătase şi un pantalon de catifea formau îmbrăcămintea acestui bărbat ciudat, care stăpânea Rusia, cu ajutorul Ţarinei. Era călugărul siberian Rasputin, apărut pe neaşteptate, ca un sfânt — un om temut, onorat şi luat în seamă de femeile dela Curte şi nobili.

Nicolai Potcikev îşi întoarse puţin trupul, ca să nu fie

nevoit să îndure privirile călugărului. Dar simţea chiar şi în ceafă focul lor.

Ţarul vroia să se informeze cât mai bine; punea întrebările cu glas tare şi prinţul Potcikev trebui să-i răspundă la toate, în cursul acestei audienţe, care ţinu aproape jumătate oră.

Alexandru Gogineff stătea ca pe jăratec. O singură dată privirea Ţarului se opri asupra lui, dar această privire fusese mirată şi dispreţuitoare.

Prinţul se simţea trecut de năduşeli; îi se părea că e strâns de gât. Nu cuteza să se arate, ascunzându-se mereu îndărătul viitorului său ginere.

Ţarul făcu un semn de concediere; ştia destul, întinse prietenos mâna favoritului său, prinţul Potcikev, şi, cu acest prilej, privirea sa căzu asupra frumoasei Natalia, care roşise şi rămăsese locului, încurcată.

— Cine-i domnişoara? — întrebă Ţarul, amabil.

— Prinţesa Natalia Gogineff, Maiestate. Logodnica mea şi fiica prinţului Alexandru Gogineff.

Nicolai Potcikev se dădu repede în lături. Vroia ca Ţarul să-l vadă pe prinţul Gogineff. Dacă Împăratul nu-l va saluta, socotelile sale dădeau greş.

Tatăl Nataşei plecase privirea. Prinţesa văzu un zâmbet de bunăvoinţă pe chipul stăpânitorului tuturor Ruşilor, care îi întinse mâna.

Tânăra se înclină cu o graţie firească. Era iar stăpână pe sine. Privi pe Ţar deschis, în faţă. El îi zâmbi prietenos şi arătă spre Ţarină, care zărise şi dânsa pe Natalia şi era curioasă să ştie cine este.

Împăratul rosti numele prinţului Alexandru Gogineff. Acesta tresări şi se aplecă adânc deasupra mâinii Ţarului.

— Fii binevenit în palatul meu, — zise suveranul, împăciuitor. — Ai o fiică foarte frumoasă.

Rasputin continua să discute cu Ţarina, dar ochii săi străpungători erau aţintiţi pe chipul Nataşei.

Împărăteasa salută pe prinţul Potcikev şi fu, de asemeni, foarte prietenoasă cu el.

— Bunul şi scumpul nostru Grigorie Rasputin — zise ea, apoi, prezentându-l pe profet.

Acesta nu catadixi să întindă prinţului mâna. Se uită la el cu o privire ameninţătoare, plină de ură neîmpăcată.

Între timp, Rasputin aflase că fata aceasta minunată era prinţesa Natalia Gogineff, logodnica mincinosului Potcikev. De aceea, ţăranul siberian îl ura.

Împărăteasa era, ca de obiceiu, melancolică. Vorbi mult timp cu Natalia, şi în cele din urmă o rugă să vie a doua zi la Palat, căci vroia să fie singură cu dânsa.

Tânăra sărută mâna Ţarinei, apoi se retrase.

Prinţul Gogineff, tatăl ei, era în culmea fericirii. Ţarul

îl iertase; îi strânsese mâna în public. De acum încolo va putea să vină iarăşi în mod regulat la Curte. Ascensiunea sa reîncepea.

In jurul Ţarinei se produse, deodată, turburare. Impărăteasa era gata să leşine. Tocmai îi se vestise că Ţareviciul fusese cuprins iarăşi de unul din accesele sale cari erau pe atât de misterioase pe cât erau de îngrozitoare.

Impărăteasa se retrase. Rasputin o însoţi, firește; erau, doar, nedespărţiţi.

Străbătură coridoare lungi, până ajunseră într'o cameră semi-întunecoasă, unde Ţareviciul zăcea între perne, palid ca un cadavru. Pe buzele sale plutea un zâmbet şters; copilul era numai o ruină omenească.

Vestitul profesor francez, Aristide Lableur, stătea la căpătâiul său, încercând zadarnic să oprească misterioasa scurgere de sânge, care, încet dar sigur, împingea spre prăpastia morţii pe nefericitul moştenitor al tronului.

Impărăteasa se aplecă asupra copilului ei şi-l sărută. Rasputin stătea în picioare, lângă pat, cu privirea aţintită pe chipul moştenitorului tronului.

— Afară! — strigă el, cu asprime, celor din jur, arătându-le uşa.

Profesorul făcu o mutră duşmănoasă şi încruntă fruntea. Cuvinte grele îi stăteau pe buze. Ţarina îl apucă de braţ şi privirea ei rugătoare îl făcu să tacă.

Servitorii şi profesorul părăsiră camera, unde rămaseră numai Ţarina şi Rasputin.

— Roagă-te! — se adresă Impărătesei, călugărul făcător de minuni.

Ea îngenunchiă lângă pat. Glasul tăios al lui Rasputin o acompanie în rugăciunea ei. Profetul împreună mâinile Ţareviciului şi privirea-i sfredeli chipul copilului bolnav.

Se rugară un sfert de ceas. Apoi, Rasputin se ridică şi zise:

— Destul! Ţareviciul e salvat; mila Domnului l-a cruţat să mai piardă sânge.

Ţarina ridică privirea. Văzu minunea şi rămase ca vrăjită. Sărută mâna fostului mujic şi murmură cuvinte de caldă mulţumire.

Ţareviciul adormise. Puterea liniştitoare a bărbatului misterios îi adusese somnul.

— Iţi aduci aminte de făgăduiala ta? — întrebă călugărul, ameninţător.

— Ce făgăduială? — îndrugă Ţarina, cu sfială.

— Impăratul trebue să abdice — el este o păpuşă în mâinile favoriţilor săi. — Sileşte-l să facă asta — spre binele ţării — tu vei fi în fruntea regenţei.

— Nu... nu pot — bâlbâi ea, înspăimântată.

— Trebue, — stărui Rasputin. — Trebue să încheiam

pace, deoarece Germanii înaintează victorioşi. Eu ştiu asta mai bine decât oricine; au distrus armatele noastre şi au ocupat mult din pământul Rusiei. Tot mai refuzi?

— Nu... nu pot.., nu trebue s'o fac...

— Ba trebue!

Ţarina începu să se sbată, îşi pierdu voinţa şi, în cele din urmă, făgădui că-i va împlini voia.

— Atunci, fiul tău se va însănătoşi — zise Rasputin, cu convingere.

Părăsi apoi camera bolnavului, spre a se întoarce în sala de festivităţi, unde mai avea de împlinit unele obligaţiuni.

Prinţul Potcikev tresări speriat.

— De ce îl minţi pe Ţar? — îi strigă în ureche un glas ameninţător, când rămase o clipă singur.

Favoritul Ţarului privi în faţă pe omul misterios care în vremea aceea, făcea în Rusia tot ce vroia.

Prinţul îşi înghiţi răspunsul ce-i stătea pe buze şi se sili să caute altul, mai puţin aspru.

— Cu ce drept spui asta, Sfinţia ta? — întrebă el, muşcându-şi buza.

— Pentrucă voi duceţi de râpă Rusia, cu minciunile voastre — răspunse călugărul, ameninţător. — Mînţiţi, povestind Ţarului despre victorii şi prăzi mari. Dacă mai duceţi războiul jumătate an, veţi distruge Rusia, cu minciunile voastre.

Prinţul oftă.

— Da, din nenorocire ai dreptate — zise el, îndurerat. — Dar cum vrei să spun Ţarului adevărul, când toţi ceilalţi îl mint? Asta n'o pot face. Poate că nici nu mă va crede.

Rasputin rămase surprins. Se aştepta la alt răspuns. Arma de căpetenie a prinţului era trufia. Cu toate acestea, îi dăduse un răspuns cuviincios.

In această clipă se ivi un servitor, care se apropiă de prinţ.

— Alteţă, afară e un curier — raportă el. — Susţine că aduce veşti însemnate de pe câmpul de luptă.

Prinţul clătină capul. O presimţire grozavă îl cuprinse. Îşi luă rămas bun dela Rasputin, care îl urmări cu priviri pline de ură. In anticameră fu întâmpinat de un ofiţer, care îi înmână o geantă cu scrisori.

Nicolai Potcikev deschise câteva din ele. Favoritul Ţarului se făcu palid ca un cadavru şi începu să se clatine pe picioare.

Fortăreaţa căzuse. Germanii luaseră aproape o sută de mii de prizonieri. Duşmanii puseseră mâna pe o bogată pradă de război. Armatele ruseşti dăduseră bir cu fugiţii, urmărite de Germanii învingători.

Prinţul Potcikev concedie pe ofiţer, vări scrisorile în

buzunar, apoi se privi în oglindă, cercetându-şi chipul. Era stăpân pe sine.

Dar iată că misteriosul călugăr se afla iar lângă ei. În ochii scânteietori ai acestui om se putea citi groaznicul adevăr.

— Ei, a căzut fortăreaţa şi Germanii înaintează biruitori, nu-i aşa? — întrebă profetul, neturburat.

Prinţul nu tăgădui. N'avea putere s'o facă. Rasputin, omul acesta grozav, era înzestrat cu puteri supranaturale.

— Şi acum ce ai de gând să faci? — întrebă călugărul siberian. — Eşti de părere că Ţarul trebue să afle adevărul?

— Ar fi împotriva instrucţiunilor primite — mărturisi prinţul Potcikev.

— Împotriva instrucţiunilor marelui duce Nicolai Nicolaievici? — urmă Rasputin.

Celălalt încuviinţă din cap.

— Atunci n'ai decât să taci — zise profetul, înălţând din umeri. — Dar trebue să încheiăm pace cu Germanii, altminteri ne prăbuşim în prăpastie şi monarhia odată cu noi.

— Monarhia? murmură prinţul, pălind. Vrei să spui că...

— Vine haosul — completă Rasputin, nepăsător. — Monarhia se va prăbuşi, totul se va prăbuşi. Cloburile vor găuri întreaga lume. Vine republica. Mult sânge va curge în ţara noastră. Neva se va înroşi de atâta sânge.

„La apus se iveşte o lumină înşelătoare, o lumină formată din litere roşii de sânge, cu flăcări şi văpaie...

„Această lumină înşelătoare se numeşte comunism — adică distrugerea tuturor valorilor morale, tuturor produselor civilizaţiei.

„Vă previn, cât mai este încă timp: încheiaţi pacea şi faceţi ordine în ţară!

După ce rosti aceste cuvinte, Rasputin nu-l mai învrednici nici măcar cu o privire. Se înapoiă în sală, ţinând mâinile la spate. Acolo, ochii săi o căutau pe frumoasa Nataşa.

3. — Dragoste şi ură.

Nataşa petrecu o noapte neliniştită. O chinuiau când privirile arzătoare ale călugărului, când gândul că va trebui să devină soţia prinţului, pe care nu-l iubea.

Dar avu şi visuri plăcute. Văzu un soldat voinic, cu chipul grav, nobil, cu ochi pătrunzători cari o iscodiseră până'n adâncul sufletului.

La această imagine o cuprinse o oboseală dulce şi adormi în zori.

Prinţul Potcikev îşi făcu apariţia pe la ora prânzului. Adusese un enorm buchet de flori. Nataşa îl primi cu inima sfâşiată de durere. Se înfiora, gândindu-se că prinţul se va atinge de dânsa.

Totuşi, era logodnica lui şi nu trebuia să-i refuze aceasta.

— Ţarina te aşteaptă, scumpă Natalia — zise prinţul Nicolai. — Nu-i ăsta, oare, un noroc mai mare decât ai fi putut visa vreodată?

— Ţarina e o femeie bună — îndrugă prinţesa, numai ca să răspundă ceva.

Tatăl frumoasei fete se apropie de ei şi întinse, bucuros, amândouă mâinile viitorului său ginere.

— În curând trebue să mă înapoiez pe câmpul de luptă — zise prinţul Potcikev. — Prezenţa mea e necesară acolo... Dar, bine că-mi adusei aminte: am căutat azi dimineaţă să lămuresc chestia atacului din noaptea trecută, tată-socrule. În primul rând am căutat să descopăr pe soldatul acela misterios, care s'a purtat atât de grosolan cu tine.

— Ba a fost mai mult decât grosolan — a fost obraznic în cel mai înalt grad — zise prinţul Gogineff.

— Am rechemat în garnizoană toţi soldaţii cari au fost în permisie. Erau numai vreo doisprezece. Însă fiecare a putut să-şi dovedească alibiul. Rămâne o taină cine a fost omul acela.

— Totuşi, trebue să fie găsit — zise prinţul Gogineff, îngândurat.

Natalia ascultase, pradă unei mari tulburări. Acum nu se mai putu reţine.

— Tată, — exclamă ea, tremurând — datorăm recunoştinţă acestui om care ne-a sărit în ajutor. Fără intervenţia lui, banditii te-ar fi aruncat, de sigur, în apă.

Alexandru Gogineff încruntă fruntea.

— Tu nu pricepi asta, copilo, — răspunse el, aspru. — Individul se obrăznicise.

— Am şi alte motive, cari mă îndeamnă să dau de urma acestui salvator misterios — urmă prinţul Nicolai Potcikev. — Revolta pluteşte în aer. Marinarii din porturi s'au răzvrătit. În diferite garnizoane mai mari, soldaţii s'au împotrivit să se întoarcă pe front. Au trebuit să fie duşi cu forţa la gară. Am fost siliţi să împuşcăm câţiva, ca să dăm o pildă. Şi în Petersburg s'au format asemenea focare. De mult se şopteşte că soldaţii veniţi de pe front nu vor să se mai înapoieze şi că ţin adunări secrete.

„Se zice că o astfel de adunare ar fi avut loc ieri. Soldatul care v'a salvat, trebue să fi luat parte la ea.

„Căci, altminteri cum ar fi putut ajunge el pe stradă, la ora aceea? Cazarma era închisă, sentinelele jură că nimeni n'a părăsit şi nu s'a înapoiat în cazarmă, fără ştirea lor.

Natalia suspină. Tremura de grija salvatorului ei. Ştia cât de uşor se făceau execuţiile, şi se ruga în sinea ei ca tânărul soldat să nu fie descoperit.

— L-aţi văzut pe omul acela — zise prinţul Nicolai

Potcikev, încet. — Cred că ţi l-ai întipărit bine în minte, scumpă Nataşa? Şi tu, deasemeni, tată-socrule?

— Socot că Nataşa ar putea spune mai curând ce înfăţişare avea, căci eu n'am o atât de bună memorie la chipurilor — răspunse prinţul Gogineff.

Tânăra oftă, chinuită. Numai asta nu! Să-l trădeze pe salvatorul lor, să-l dea pe mâna călăului?

Un tremur o cuprinse, fulgere îi treceau pe dinaintea ochilor. Trebui să facă o sforţare uriaşă ca să-şi ascundă turburarea.

Potcikev îi pofti să viziteze regimentul. Străbătură minunatele străzi, acoperite de zăpadă, dar gândurile Nataşei erau departe. În sufletul ei sălăşluia o durere apăsătoare, era sortită să asculte de cei doi bărbaţi, trebuia să-l trădeze pe nobilul servitor, să abată pierzania asupra capului său.

Cazarma, cu câmpul ei mare de exerciţii, se ivi înaintea lor. Sania intră în curte. Prinţul Potcikev se apropiă de comandantul regimentului, schimbă cu el câteva vorbe — apoi, soldaţii cari fuseseră în permisie seara trecută, trebuiră să se înfăţişeze înaintea lor.

Ochii Nataşei priveau îndureraţi dealungul şirului soldaţilor. Prinţul Potcikev se uită la ea, cu încordare.

Deodată, frumoasa fată scoase un ţipăt uşor... îşi duse mâna la inimă... ochii-i se holbară...

Dar spaima grozavă, care pusese stăpânire pe dânsa, se irosi repede — salvatorul nu se afla printre soldaţi — se înşelase.

Un suspin de uşurare îi ridică pieptul fecior elnic şi lacrimi de bucurie străluciră în ochii-i negri. Tânăra se simţi nespus de fericită.

— Ei, Nataşa, l-ai găsit printre cei de faţă? —răsună glasul aspru al logodnicului ei.

Tânăra clătină capul. Glasul ei mai tremura încă, din pricina spaimei prin care trecuse.

— Nu, nu-i aici — răspunse ea, mai bucuroasă decât vroia să pară.

Prinţul Nicolai era furios. Încruntă fruntea şi privi întunecat înaintea lui.

Apoi părăsiră curtea cazărmii, îndreptându-se spre palatul de iarnă, unde prinţesa era aşteptată de Ţarină.

Nataşa fu primită de o doamnă de onoare. Rasputin era iarăşi de faţă.

Călugărul privi, cu un zâmbet binevoitor, la frumoasa prinţesă. Ochii-i scânteiau, iar buzele sale jinduiau, în taină, după sărutările ei pătimaşe.

Împărăteasa vorbi mult timp cu Nataşa. Ţarina vroia s'o aibă lângă dânsa şi o rugă să primească o slujbă în palat. Inima tinerei prinţese bătea năvalnic când trebui să dea răs-

punsul. Călugărul-minune o sorbea din ochi. Nataşa vroi să refuze, vroi să murmure câteva vorbe, arătând că n'ar trebui să fie atrasă la Curte — dar ochii poruncitori ai lui Rasputin îi opriră cuvintele în gâtlej.

Bâlbâi ceva despre „cinstea deosebită" care i se făcea.

Călugărul-minune îşi mângâiă barba neagră. Era mulţumit. Simţea că patima pentru această delicată şi încântătoare prinţesă de pe Volga, pune din ce în ce mai mult stăpânire pe dânsul. O văzuse o singură dată şi, totuşi, fusese deajuns să-i aţâţe patima. Toate celelalte femei dela Curte nu-l mai interesau. Singura, pe care vroia s'o cucerească, era tânăra prinţesă, care fusese sortită să devie soţia prinţului Nicolai Potcikev.

Ţareviciul avu din nou un acces. Rasputin trebui să se ducă în camera bolnavului. Nataşa se folosi de acest timp ca să părăsească palatul. Ţarina o rugă să se înapoieze a doua zi.

Nataşa poruncise vizitiului să vie la ora şapte seara s'o ia cu sania. Acum era abia şase. Deoarece nu vroia să aştepte, părăsi palatul prin intrarea principală. Clădirea era împrejmuită cu un zid. Două sentinele făceau de pază, mergând în sus şi'n jos, cu paşi cadenţaţi.

Ajungând în faţa postului de gardă, tânăra se opri. Un cântec monoton, acompaniat de balalaică, îi ajunse la ureche. O voce adâncă, melodioasă, intona cântecul Volgăi, iar ceilalţi cântăreţi fredonau încetişor.

Nataşa se ridică în vârful picioarelor şi-şi lipi de geam faţa-i drăgălaşă.

O exclamaţie de surprindere îi scăpă de pe buze.

In camera sărăcăcioasă a postului de gardă, zări douăsprezece soldaţi din escorta imperială. In mijlocul lor se afla un soldat, care cânta, ţinând balalaica în mâini. Avea ochi mari, străpungători, şi, în jurul gurii sale, era întipărită dorinţa unei fericiri ce nu se înfăptuise.

— Salvatorul nostru — murmură Nataşa, cu inima tremurând de emoţie.

Prinţesa nu se înşela. Niciodată n'ar fi putut să uite chipul acesta, glasul acesta melodios.

Mai bine de un minut, fiica prinţului Gogineff rămase locului, tăcută, ascultând sunetele balalaicei şi cântecul duios al luntraşilor de pe Volga.

In cele din urmă, soldaţii tăcură. Nataşa răsuflă din adânc. Privi în jurul ei. Una din sentinele se apropiă de dânsa.

— Cine e omul care cântă din balalaică? — îl întrebă prinţesa.

— E Boris Verodin.

Nataşa repetă numele şi soldatul încuviinţă din cap. Apoi luă, plin de bucurie, moneda, pe care i-o dăruise tânăra fată.

— Când se schimbă garda? — urmă prinţesa.

- Mâine, la ora şase după prânz.

— Aşa dar, până atunci Boris Verodin rămâne aici? — întrebă dânsa, repede.

— Da, rămâne atâta timp cât stăm şi noi — răspunse soldatul, zâmbind cu înţeles.

Tânăra roşi, văzând privirea lui obraznică. Dar numai ea era vinovată de aceasta. De ce se interesa de un simplu soldat din garda imperială?

Părăsi curtea în grabă. Fiori de plăcere îi străbăteau trupul. Ce se întâmplase cu dânsa? Cum era cu putinţă să se schimbe aşa, dintr'odată? Iubea, oare?

Păşea grăbită pe străzile înghe̊ţate şi nu observă că era urmărită de un bărbat slab, care-şi vârise adânc mâinile în buzunarele şubei.

Acest bărbat, cu privirea fioroasă, o urmări până în strada unde se afla palatul tatălui ei.

Deodată, Nataşa îl zări înaintea ei. Nu-l recunoscu deoarece omul îşi trăsese căciula adânc peste ochi. Bănuia, însă, după privirile sale, că era călugărul-minune.

— Aici locuieşti, fiica mea? — întrebă el, aruncând o privire întunecată asupra clădirii.

— Da, Sfinţia ta, acesta e palatul tatălui meu — răspunse Nataşa, învelindu-se în blană, tremurând.

— Urmează-mă! — zise el, cu glas poruncitor.

Tânăra întinse braţele, cuprinsă de groază. Deodată, se auziră paşi. Venea cineva. Călugărul-minune vroi s'o cuprindă, încercă s'o reţie, dar în aceeaşi clipă uşa palatului se deschise.

Rasputin se depărtă, scoţând un blestem şi dispăru în întuneric.

Servitorul se plecă plin de respect înaintea stăpânei sale, făcându-i loc să intre. Nataşa urcă treptele în grabă. Auzi voci venind din camera prinţului. Era logodnicul ei, care vorbea cu prinţul Gogineff. Tânăra se opri o clipă şi trase cu urechea. Apoi, se furişă în camera ei, unde se trânti pe pat, îmbrăcată.

— Boris Verodin — îngână ea, printre zâmbete şi suspine.

În ziua următoare, Boris Verodin era de gardă în faţa palatului imperial, când Nataşa se ivi din nou, spre a-şi lua în primire slujba ei pe lângă Ţarină.

Vroîse să trimită vorbă că e bolnavă, căci se temea de călugărul-minune. Dar o putere misterioasă o atrăgea spre palatul de iarnă. Aci, zări sentinela la postul ei. Tânăra prinţesă tresări.

Soldatul salută prezentând arma. Nimic din înfăţişarea lui nu trăda că, în aceeaşi dimineaţă, primise un bileţel, în care Nataşa îi mulţumea că-i scăpase din mare primejdie.

Tânăra se opri înaintea lui.

— Ştii cine sunt, Boris Verodin? — întrebă ea, tremurând.

Ochii ei negri scânteiau de fericire şi durere, în acelaşi timp.

— N'am cinstea să vă cunosc — răspunse el.

— Şi, cu toate acestea, mă cunoşti — şopti prinţesa. — Ţi-am scris, doar. Trebue să te previu, Boris Verodin. Prinţul Nicolai Potcikev bănuieşte că, în seara aceea, ai luat parte la o conspiraţie. Păzeşte-te de el!

Soldatul rămase nepăsător, ca şi cum vorbele prinţesei nu-l priveau de loc.

Nataşa auzi o sanie apropiându-se. Sunetele zurgălăilor o făcură să tresară, îndemnând-o să părăsească locul. Recunoscuse sania prinţului Potcikev.

Înspăimântată, Nataşa se năpusti în palat. Nu izbutea să se liniştească. O zărise, oare, logodnicul ei, stând de vorbă cu soldatul?

Se apropiă de fereastră şi privi jos, în curte. Prinţul coborise din sanie şi se îndrepta încetişor spre santinelă. Nataşa îşi apăsă mâinile pe inimă.

Cu ochii holbaţi, tânăra văzu că prinţul se opreşte în faţa soldatului şi vorbeşte cu el. Observă că logodnicul ei era foarte enervat.

Deodată, Nataşa scoase un ţipăt. Cravaşa prinţului — pe care o purta cu dânsul totdeauna — vâjâi prin aer şi se abătu asupra soldatului, lăsând o dungă roşie pe chipul acestuia.

Tânăra ştia ce avea să urmeze.

Vroi să strige, dar ţipătul îi se opri în gâtlej. Mai zări că Boris Verodin aruncă deoparte arma şi se năpusteşte asupra prinţului. Văzu, ca printr'un văl, cum prinţul se prăbuşeşte la pământ, unde rămase nemişcat. Apoi, îi se întunecă înaintea ochilor şi un leşin binefăcător puse stăpânire pe frumoasa fată.

Intr'una din zile, Nataşa coborî din patul de suferinţă. Zăcuse mult timp bolnavă. Fusese găsită în palat, fără cunoştinţă, şi o transportaseră acasă.

Prinţul Nicolai, logodnicul ei, fusese nevoit să părăsească iar Petersburg-ul. Trebuia să fie pe front. Nataşa ştia dela servitori că Boris Verodin urma să fie deportat în Siberia.

Iscodind pe cei din jurul ei, tânăra izbuti să afle ziua când osânditul trebuia să plece. Datorită mărinimiei Ţarului, Boris Verodin scăpase cu viaţă.

Se dovedise că se afla, într'adevăr, în fruntea unei conspiraţii. Cincizeci de soldaţi îl urmau în exil. Porniră la drum într'o posomorită şi geroasă zi de iarnă.

Lanţurile zornăiau. Fiecare dintre deportaţi ducea pe umeri o boccea mare. Cazacii, cari însoţeau convoiul, călăreau enervaţi,

incoace şi încolo. Poporul, care se adunase, fu respins cu lovituri de cnut.

In mulţime se afla o femeie sveltă, cu faţa acoperită de un văl des. Doi ochi negri erau îndreptaţi cu teamă spre şirul condamnaţilor.

In mijlocul lor păşea mândru Boris Verodin. Privirile-i erau îndreptate înainte. De abia când se auzi strigat pe nume, şi un suspin uşor îi ajunse la ureche, tânărul întoarse puţin capul.

— Drum bun, Boris Verodin, şi iartă-mă că te-am dus la pieire — şopti prinţesa Nataşa, cu buzele tremurânde.

Osânditul se întoarse repede şi n'o învrednici nici măcar cu o privire. Nataşa urmări cu ochii convoiul. Acesta păşi pe pod, şerpuind; apoi, ceaţa îl învălui.

Cei din urmă condamnaţi dispărură în depărtare, ca nişte fantome. Sdrobită, Nataşa se îndreptă, clătinându-se, spre palatul tatălui ei. Groaznica durere ce o copleşise, îi sfâşia inima.

4. — Pe malul Volgăi.

Trecuseră doi ani.

Popoare întregi pieriseră, monarhii puternice se destrămaseră. Destinul le sortise pieirii. Regiuni întregi fuseseră prefăcute în ruine.

Dar prăpădul nu se sfârşise încă. In acest timp, Rusia devenise republică şi încheiase pace cu Germania; totuşi, în ţară nu se restabilise liniştea.

Cete de soldaţi cutreierau ţinuturile, devastând tot ce întâlneau în cale; încercările guvernului provizoriu de a restabili ordinea, rămâseseră zadarnice.

Rasputin avusese dreptate. Monarhia se prăbuşise. Ţarul, un om slab şi nestatornic, fusese transportat în Siberia.

Călugărul-minune, ai cărui duşmani se înmulţiseră mereu, fusese ucis într'un loc retras, unde îl ademeniseră vrăjmaşii săi.

Prinţesa Nataşa Gogineff nu-şi mai revăzuse logodnicul.

Prinţul Potcikev primise o însemnată demnitate militară; era inspectorul unui corp de armată şi slujea acum guvernului provizoriu, întocmai cum slujise Ţarului, odinioară.

Nataşa se cutremura adesea, gândindu-se la apropiata căsătorie cu prinţul Nicolai Potcikev.

Nu-l iubea; mai mult, se temea de el. Cu inima sfâşiată de durere, frumoasa fată se gândea la viteazul soldat, care cu doi ani în urmă fusese exilat în Siberia.

In ţară circulau svonuri alarmante. Se şoptea că armata se despărţise în mai multe părţi. Oameni, cari fuseseră exilaţi în Siberia şi cari, după o evadare plină de peripeţii, izbutiseră

să fugă în străinătate, erau în drum spre Rusia, pentru a lua în mână conducerea țării.

Republica rusească alcătuia armate noi, cari trebuiau să lupte împotriva fraților lor și să înăbușe orice răsvrătire. Foametea amenința să izbucnească, deoarece parte din ogoare nu fuseseră semănate în timpul războiului, iar parte erau pustiite.

Răscoala mocnea și în satele presărate dealungul Volgăi. Bărbații umblau toată ziua haimana prin cârciumi și beau votcă. Amețiți de alcool, țineau discursuri revoluționare.

Străinii se foloseau de această stare de lucruri și colindau satele, atățând pe locuitori.

Natașa stătea tristă în castel și privea îngândurată la valurile spumegânde ale fluviului. În zilele senine, tânăra putea să vadă, dela fereastra ei, cum își duceau viața luntrașii de pe Volga.

Cântecul „burlaki"-lor — cum erau numiți în limba maternă, luntrașii de pe Volga — răsuna melancolic.

Frumoasa fată se gândea mereu la mândrul și curajosul soldat, care, înainte cu doi ani, în acea noapte geroasă de iarnă, o ocrotise împotriva banditilor.

Deodată, pași grăbiți răsunară pe coridor.

Prințul Gogineff, tatăl ei, intră în încăpere, fluturând în mână o telegramă.

— Veşti bune, copila mea — zise el, triumfător. — Nicolai e în drum spre noi. Vine cu câteva regimente. S'a hotărît arestarea răsvrătiților și darea lor în judecată.

Prințesa se plecă deasupra hârtiei, pe care o citi. Chipul frumoasei fete se acoperise de o paloare cadaverică. Răsufla din greu. Soarta ei urma să se împlinească. Tânăra bănuia că, prin venirea lui, Nicolai urmărea și alt scop.

Și, nu se înșela.

Prințul urmă, bine dispus:

— Trebue să spun preotului să fie pregătit. În curând vom serba nunta, copila mea. În sfârșit, Nicolai vrea și el să aibă o soție.

Natașa scoase un țipăt ușor și ridică spre tatăl ei ochii-i împăienjeniți de lacrimi.

— Tată, — zise ea, tremurând — fie-ți milă de mine. Iți voiu rămâne veșnic recunoscătoare... renunță la gândul că trebue să mă căsătoresc cu prințul Nicolai. Nu vezi cât sufăr?

Prințul fu cuprins de furie.

— Cutezi să mi te împotrivești iar? — strigă el, cu glasul tremurând de mânie. — Mi-am dat cuvântul și, în scurt timp, vei deveni soția prințului Nicolai.

Natașa se aruncă în genunchi la picioarele tatălui ei și ridică spre el mâinile împreunate. Dar prințul rămase neînduplecat și părăsi încăperea, cu pași sgomotoși.

Natașa se ridică și porni spre fereastră, clătinându-se.

Își aplecă trupul peste pervaz și se uită, cu priviri îndurerate, spre fluviul spumegând. Acolo, jos, era liniște și pace.

Și, totuși, ce aspră era viața!

Cineva păși în odaie. Era Sașa, fosta doică a Nataşei.

— De ce ești atât de tristă, porumbița mea? — întrebă bătrâna. — Nu vrei să te mai înveselești puțin? Să aduc balalaica și să-ți cânt cântece despre dragostea luntrașului de pe Volga pentru Natașa cea oacheșă?

Sașa era confidenta prințesei. Odată, cuprinsă de desnădejde, Natașa îi destăinuise taina ei, dar nu rostise numele bărbatului pe care îl iubea.

— Matușca, ce să fac? — se tângui ea. — Prințul Nicolai vine cu câteva regimente. Tata va chema preotul... însă eu nu mă pot căsători cu Nicolai... căci nu-l iubesc.

Bătrâna mângâie părul negru și strălucitor al Nataşei.

— Nu plânge, copila mea, porumbița mea. — știi doar că prințesele nu pot să-și aleagă soțul după voia lor.

„Omul sărac se căsătorește cu aceea pe care o iubește; voi, însă, fetele nobililor, trebue să vă măritați cu acela pe care vi-l hotărăște tatăl.

— O, Doamne, e îngrozitor! — murmură Natașa.

Bătrâna îi puse câteva întrebări, dar Natașa nu era în stare să-i răspundă, căci ea însăși știa prea puțin.

În cele din urmă, fosta doică părăsi încăperea.

Se depărtă în grabă, dar se întoarse în curând cu balalaica.

Bătrâna se ghemui la picioarele Nataşei și întonă, cu glas tânguitor, cântece melancolice.

Cu fața împietrită, frumoasa fată privea, gânditoare, spre fluviu. O corabie grea era trasă dealungul malului. „Burlaki-i" înaintau anevoie, înhămați la curelele și frânghiile trainice, cari le pătrundeau în carne. Erau îmbrăcați numai în zdrențe, totuși cântau, fără preget, ariile lor monotone.

Sașa rezemă de perete instrumentul și ascultă, împreună cu Natașa, sunetele duiosului cântec.

Corabia fu trasă până în dreptul satului, unde „burlaki-i" făcură popas. Bieții oameni se prăbușiră la pământ, istoviți. Bătrânii și cei mai slabi erau bucuroși că pot să se odihnească; nici nu întrebară de mâncare și băutură. Numai cei tineri erau mai sprinteni, căci ei încă nu-și pierduseră puterile.

5. — Trădătorul.

Soarele se lăsase la asfințit. Lumini începură să sclipească în sat. Luntrașii se retraseseră prin ceainării. Corabia stătea la țărm, tăcută și singuratică.

Deodată, o vie agitație se produse pe bordul ei.

De unde apăruseră, oare, toți oamenii aceștia? Se târau

dedesubtul fânului, care era adunat în grămezi mari pe bordul corăbiei; se iveau din micuţele cabine şi din deschiderile cari duceau în interiorul vasului.

Ca nişte năluci, pline de mister, lucrau cu înfrigurare. Se auzea zornăit de fiare. Glasuri răguşite, enervate, îşi şopteau cuvinte întretăiate.

În mijlocul tuturor stătea mândru, un bărbat înalt, lat în spete. Dădea porunci scurte, cari erau îndeplinite numai-decât.

Noaptea era întunecoasă şi tainică. Din când în când, lumini licăreau ici colo, pe corabie, apoi întunericul devenea din nou de nepătruns.

Natasa mai stătea încă la fereastră, privind în vale, cu ochii îndureraţi. Nevinovata prinţesă urmărise scena cu nepăsare.

Ea nu băgă de seamă nici că Saşa, bătrâna cameristă, coborise grăbită spre sat. Fosta doică se depărtase pe neşimţite.

După puţin timp, Saşa ajunse în dreptul corăbiei. Un paznic stătea pe marginea vasului şi cânta un cântec rusesc, acompaniându-se cu balalaica. Saşa se apropiă.

— Unde este el? — întrebă ea, încetişor.

— Dincolo, în ceainărie.

— Îţi mulţumesc, frate.

— N'ai pentru ce, matuşca.

Bătrâna porni mai departe. Câteva minute după aceea, se afla înaintea unei căsuţe dărăpănate. Vroi să intre înăuntru, dar auzind glasuri, se opri şi trase cu urechea.

Căsuţa avea numai două încăperi, cari dădeau una în-tr'alta. Deasupra vetrei atârna un cazan, în care fierbea mâncarea.

Într'o adâncitură a zidului, peste vatră, era un loc pentru dormit. Aci se afla o femeie, cu părul alb ca zăpada. Bătrâna se ridicase în capul oaselor.

Era Anuşca Verodin, sora Saşei. Biata femeie pierduse lumina ochilor. Totuşi, din pricina înţelepciunii sale, se bucura în sat de o cinstire deosebită. Toţi veneau să-i ceară sfatul, când erau la impas.

O fată blondă, uimitor de frumoasă, stătea pe laviţa de lângă vatră. Era nepoata Anuşcăi, singurul copil al răposatei sale surori.

Mulţi oameni bogaţi ceruseră mâna Irinei, dar tânăra nu luase încă nici o hotărire. Până acum refuzase pe toţi. Chiar bărbatul care şedea în această clipă lângă dânsa, lăsa să se vadă foarte lămurit că-şi pusese ochii pe frumoasa fată.

Era bine îmbrăcat, purta inele preţioase şi, după cutpul său, se vedea că e foarte încrezut; avea cam vreo treizeci de ani.

Fața-i era buhavă și, când râdea, ochii-i dispăreau aproape, îndărătul grămejoarelor de grăsime din jurul lor.

Mișka Milevici era fiul starostelui, care trecea drept cel mai bogat om din tot ținutul.

Mulți părinți ar fi fost bucuroși să-l poată avea de ginere, dar el nu vroia să se însoare cu nimeni altă decât cu frumoasa Irina. Oricând îi îngăduia timpul Mișka se ducea în căsuța oarbei, ca să mai stea de vorbă cu Irina și s'o privească plin de dragoste.

Până acum fiul starostelui se ținuse în rezervă. În această zi, însă, se hotărîse să vorbească cu Anușca și să-i ceară mâna nepoatei sale.

Irina îl ascultase cu teamă, dar și înveselită, în același timp. Bunica ei dormea. Tânăra clătină capul.

— Nu te obosi în zadar, Mișka Milevici — zise ea. — Oricât mă onorează propunerea d-tale, trebue s'o resping totuși.

Mișka deschise ochii cât putu de mari. Nu se așteptase la una ca asta. Dacă până acum mai șovăise să ceară mâna Irinei, era numai din pricină că se mai îndoise dacă tânăra era demnă să devie soția lui.

În cele din urmă, se convinsese de aceasta; și, când colo, Irina nici nu vroia să audă de așa ceva.

Între timp, Anușca se trezise. Bătrâna fusese martoră la declarația de dragoste.

— Ai auzit, doar, că Irina nu vrea să-ți primească propunerea, — zise ea, ridicându-se pe jumătate în cuicușul ei. — Așa dar, lasă-mi fata în pace.

— Ahă, pe semne că vrei să vie să ți-o ceară vreun bărbat dintr'o familie princiară! — zise el, cuprins de furie.

— Pleacă, și lasă-mi fata în pace! — strigă din nou bătrâna, mânioasă.

Pretendentul refuzat se ridică. Își luă căciula și o îndesă pe capul acoperit cu păr des și aspru.

— Va să zică, mă alungați? Bine, dar socot c'o să vă căiți amar. Haha, bănuiam eu pe cine așteaptă Irina, dar nu vroiam să cred.

„Boris, fiul dumitale adoptiv, i-a sucit mintea. Dar poate ea să-l aștepte mult și bine; Boris trebue să petreacă de minune în ocna unde va zăcea toată viața.

— Ieși afară! — strigă Anușca. — Și să nu te mai prind în casa mea!

— Da, mă duc, — răspunse cu dispreț fiul starostelui. Dar o să regretați amar că v'ați purtat astfel cu Mișka Milevici.

Părăsi, în grabă, căsuța și nu zări făptura întunecată care se lipise de zid. Înaintă, cu pași șovăitori, prin beznă. Inima-i era cuprinsă de ură, furie și dorință de răzbunare. Nu se mai recunoștea pe el însuși.

Deodată, auzi îndărătul său scârţâitul uşii. Se întoarse repede şi văzu, în lumină, făptura bătrânei Saşa.

— Ce caută aici, în sat, bătrâna cameristă din castel? — se întrebă Mişka Milevici.

Se îndreptă încetişor spre căsuţă şi, cu răsuflarea întretăiată, ascultă la uşă.

— Bună seara, îngeraşule — zise Saşa, adresându-se frumoasei fete şi sărutând-o pe amândoi obrajii.

Apoi, ridică privirea spre culcuşul oarbei.

— Ei, cum îţi mai merge, Anuşca?

— Bună seara, Saşa — răspunse bătrâna, oftând. — Ia, fiecare cu necazurile lui...

— Ce necazuri? — cercetă Saşa, curioasă, aţintind asupra Irinei o privire iscoditoare.

Tânăra se înroşi şi plecă ochii.

— Fiul starostelui a fost aici — urmă Anuşca. — A venit să-mi ceară mâna Irinei.

Saşa izbucni într'un râs cu hohote.

— Aşa dar, vrea să te ia de soţie, scumpa mea? — zise ea, apoi, mângâind faţa delicată a Irinei. — Un broscoiu ca ăsta şi-a pus ochii pe păpuşica noastră? Bine i-ai făcut că l-ai dat afară.

Bătrâna cameristă se uită cercetător în jurul ei, ca şi cum s'ar fi temut să n'o audă cineva, apoi urmă:

— Ştiţi că el e aici?

Oarba se ridică şi mai mult în culcuşul ei. Irina, însă, scoase un strigăt de bucurie şi se aruncă la pieptul Saşei. Ochii ei străluceau de fericire.

— Vine Boris? — murmură ea, cu aprindere. — Aşa dar, se adevereşte svonul că a fugit din Siberia... Nici nu-mi venea să cred...

— Bunul Dumnezeu mai veghează asupra noastră — zise Anuşca, cu solemnitate. — Cât o fi pătimit, sărmanul meu băiat!... Dar unde e? — urmă oarba, îndreptând spre Saşa ochii-i lipsiţi de strălucire.

— Am auzit că, acum, e în ceainărie. S'au adus şi arme. Am venit aici, ca să vă previn. Prinţul Nicolai Potcikev şi-a anunţat sosirea. Poate să pice dintr'un moment într'altul. E în fruntea câtorva regimente cu cari vrea să facă nevătămători pe răzvrătiţi.

„Sus, la castel, va avea loc, în curând, nunta. Prinţul vrea să ducă la altar pe sărmana mea porumbiţă.

— Ah, trebue să-l prevenim pe Boris — strigă bătrâna, cuprinsă de spaimă. — Dacă izbutesc să-l prindă, e pierdut. — Irina, du-te repede la ceainărie, cheamă-l afară şi spune-i totul. Trebue să fugă cât mai grabnic.

Mişka Milevici trăsese cu urechea. Ce-i drept, nu deslușise totul, dar auzise destul ca să-şi dea seamă despre ce era vorba. În ochii săi mici, se aprinse o strălucire de

triumf. Așa dar, răzbunarea nu mai era departe. Fiul starostelui își freca mâinile, cuprins de o bucurie diabolică.

Irina tocmai voia să-și pună o broboadă, pentruca să ducă la îndeplinire porunca bătrânei, când strigăte puternice se auziră de afară. Un glas bărbătesc răcnea din răsputeri.

Cele trei femei se înspăimântară de moarte.

— Ce să fie asta? — întrebă Irina, pălind. — Nu s'a auzit vocea lui Mișka Milevici?

— Și vocea lui Boris al meu... adăugă bătrâna, tremurând.

„Boris, fiule, unde ești? — strigă oarba, cu însuflețire, întinzând brațele. — Fiul meu, copilul meu...

Afară mai răsună un strigăt puternic, apoi ușa fu deschisă cu violență.

Un tânăr energic și bine făcut se ivi în prag. Chipul său aspru, bărbătesc, învinsese repede mânia. Tânărul se repezi spre frumoasa fată și o cuprinse în brațe.

— Boris, ce fericită sunt că ești iar aici! — murmură Irina, cuprinsă de turburare. — Frățioare, cât am suferit de grija ta!

Bărbatul se smulse din îmbrățișare și, din doi pași fu lângă vatră. Cuprinse, între mâinile sale vânjoase, capul bătrânei și o sărută pe gură și obraji.

Apoi, salută cu căldură pe Sașa.

— N'am mult timp — zise el, repede. — Trebue să pornim în susul fluviului. Răscoala e pregătită pretutindeni. Flacăra revoltei trebue să izbucnească dintr'odată... Nu va trece mult timp și năzuințele noastre se vor înfăptui...

Tânărul ridicase brațul; ochii săi albaștri scânteiau de însuflețire.

— Sașa a venit încoace, ca să te previe pe tine și pe ceilalți — zise bătrâna, îngrijorată. — Prințul Potcikev e în drum spre noi și aduce cu el mulți soldați.

— Prințul Potcikev? — strigă Boris. — Mai am o socoteală cu el. Trebue să-și primească răsplata pentru suferințele ce le-am îndurat în Siberia.

— Pentru numele lui Dumnezeu, — se rugă Irina, tremurând — fugi, Boris, fugi, ca nu cumva să te prindă călăii. Ar fi îngrozitor să cazi din nou în ghiarele lor.

— Liniștește-te, surioară, — zise Boris, drăgăstos, mângâiând-o pe păr — nu le va fi atât de ușor să pună mâna pe mine. Am luat destule măsuri de siguranță.

„Nimeni nu bănuiește că vasul nostru are un conținut atât de prețios. Vom trece pe dinaintea lor, cântând ariile luntrașilor de pe Volga.

— Ia spune, Boris — întrebă Sașa — nu era glasul lui Mișka Milevici, acela care s'a auzit înainte afară?

Tânărul clătină capul în semn de încuviințare.

— L-am prins trăgând cu urechea la uşă. L-am cam sgâlţâit niţel şi socot că nu s'a simţit tocmai bine. Dă târcoale pe aici ca o fiară de pradă. E un om respingător. Cred că şi-a pus ochii pe tine, Irina, frumoasa mea surioară.

Tânăra fată se îmbujoră şi-şi plecă privirile. O teamă nelămurită se născuse în inima ei. Boris era fiul adoptiv al Anuşcăi. Irina o ştia; dar mai ştia că dorinţa cea mai arzătoarei a bătrânei era ca nepoata ei să devie soţia lui Boris.

Saşa îşi luă rămas bun, căci trebuia să plece.

— Prinţesa va băga de seamă lipsa mea — zise ea. — Ah, sărmana porumbiţă! Nu-l iubeşte pe prinţ şi, totuşi, într'una din zilele următoare trebue să se căsătorească cu el. Poate chiar mâine...

Tânărul se încruntă. Icoane din trecut i se perindau prin minte. Se vedea în Petersburg, cum o scăpase pe Nataşa de banditi. Mai simţea şi acum lovitura pe care i-o dăduse prinţul acela mândru, şi din pricina căruia fusese exilat în Siberia.

Saşa părăsi căsuţa şi porni grăbită prin satul învăluit în beznă.

Boris Verodin îşi trecu mâna peste frunte ca şi cum ar fi vrut să-şi alunge gândurile ce-l frământau. Un suspin adânc ieşi din pieptul său larg. Viaţa lui era închinată numai patriei, el n'avea timp să se sinchisească de femei.

Şi, cu toate astea prinţesa Nataşa îi încătuşase gândurile.

Tânărul se trezi din visarea sa. Irina devenise o fecioară minunată. În vinele lor nu curgea acelaşi sânge. Frumoasa fată îl iubea, dar nici decum cu o dragoste frăţească.

Boris Verodin fu cuprins de griji. Îi luă capul şi o sărută pe frunte, cu toate că ea îi oferise buzele.

Deodată, uşa fu îmbrâncită cu violenţă. Se văzură baionete sclipind; un glas strigă:

— În numele guvernului, Boris Verodin, eşti arestat.

Cele două femei scoaseră un ţipăt; tânărul se depărtă de Irina, şi din pieptul său izbucni un răcnet de furie.

6. — Fuga

O trupă de soldaţi se ivi din bezna ce învăluia malul Volgăi.

În fruntea ei călărea, tăcut, un ofiţer înalt, ale cărui priviri se îndreptau din când în când spre castelul prinţului Gogineff.

Era prinţul Nicolai Potcikev, care pornise înainte spre a-şi îmbrăţişa logodnica. N'avea timp de pierdut. Îi rămăseseră doar câteva zile, pentru a se putea căsători cu Nataşa. Revoluţia fusese încununată de izbândă, dar ţăranii nu se potoliseră, căci nu trăseseră nici un folos. Se ştia că noii stă-

pănitori păstraseră aceeași tactică de guvernare.

Răscoala pâlpâia pretutindeni. Prințul Potcikev primise misiunea să libereze din mâinile răsvrătiților satele de pe malul Volgăi, până la un punct anumit.

Regimentele sale îl urmau la o jumătate zi de drum. Doi tineri ofițeri călăreau îndărătul lui.

Deodată, o făptură se desprinse din întuneric. Un glas răgușit întrebă cine e conducătorul trupei. Unul din ofițeri aprinse lanterna. În fața lor se ivi o față buhavă, în care străluceau doi ochi mici, de Kalmuc.

— Ce vrea omul? — întrebă prințul Potcikev, întorcându-se.

— Sunt un credincios al guvernului și am venit să vă previu — zise Mișka Milevici, fiul starostelui.

— Vorbește! — porunci prințul.

— Revoluționarii sunt colo, în sat — răspunse Mișka. — Au venit cu o corabie în care probabil că se găsesc multe arme. Am tras cu urechea la o convorbire pe care unul din ei — un criminal căutat de multă vreme și care a fugit din Siberia — a avut-o cu rudele sale.

„Veți face o captură bună, dacă puneți mâna pe el. Cei mai mulți sunt adunați în ceainăria din mijlocul satului. Căsuța Anușcăi Verodin nu e departe de acolo. Am să vi-o arăt.

„Ocnașul se numește Boris Verodin și e un om foarte primejdios.

Prințul Potcikev tresări.

— Boris Verodin? — întrebă el, ca și cum n'ar fi auzit bine.

Rămase pe gânduri. Deodată se făcu lumină în mintea lui. Își aminti de întâmplarea care avusese loc, în urmă cu doi ani, înaintea palatului de iarnă din Petersburg.

Ura, mânia și dorința de răzbunare îi schimonosiră chipul. Începu să râdă cu răutate, apoi dădu o poruncă. Cei doi ofițeri primiră misiunea să pornească în fruntea trupei, alcătuită din vreo sută de oameni și să ocupe ceainăria.

După aceea, Boris Verodin trebuia arestat în casa mamei sale.

Prințul apucă pe drumul ce ducea la castel, iar trupa se îndreptă spre sat sub conducerea trădătorului.

— Casa de colo, îndărătul căreia se află hambarul acela mare, e ceainăria — zise fiul starostelui, arătând spre o clădire cufundată în liniște, ca și celelalte case din sat.

Unul din ofițeri dădu poruncile trebuincioase. Clădirea fu împresurată fără sgomot.

— Și care-i casa unde se ține Boris Verodin? — întrebă celălalt ofițer, adresându-se trădătorului.

— Vă conduc eu acolo — răspunse Mișka Milevici.

Ticălosul voia să fie de față la arestarea rivalului său.

Păși, fără să facă sgomot, pe șoseaua prăfuită. Erau

vreo doisprezece soldaţi — atâţia cât credeau că e nevoie pentru arestarea lui Boris Verodin.

— Mai e mult până acolo? — întrebă ofiţerul.

Glasul său suna dispreţuitor. Acest tânăr oştean trebuia să-şi facă datoria, totuşi simţea pentru trădător un dispreţ fără margini.

— Am şi ajuns — gâfâi Mişka Milevici, ducându-şi degetul între gât şi guler, care-i se părea prea strâmt.

Fiul starostelui de abia mai răsufla. Genunchii îi tremurau.

Ofiţerul scoase sabia din teacă, soldaţii îl urmară, fără sgomot. Trădătorul stătea rezemat de zidul casei de peste drum. Nu trebuia să fie văzut cu nici un chip.

Uşa fu deschisă cu violenţă şi înaintea soldaţilor se înfăţişă o duioasă scenă de familie.

Boris Verodin o împinse pe Irina în lături. Îşi încrucişă pe piept braţele-i vânjoase rămânând nemişcat, cu privirea aţintită înainte. Ochii săi scăpărau. Se vedea că se gândeşte la un mijloc de fugă; că, neţinând seamă de situaţia lui desnădăjduită, chibzuia cum să scape.

Deodată se întoarse. Cu o săritură ajunse la uşa care lega cele două încăperi, o deschise şi dispăru în aceeaşi clipă.

Irina scoase un strigăt; bătrâna începu să se roage. Soldaţii pătrunseră în casă, se năpustiră spre uşă şi începură s'o izbească cu paturile puştilor.

Dar uşa era zăvorită.

— Predă-te, Boris Verodin! — strigă ofiţerul, ameninţător.

Dar nu se auzi decât un zăngănit care venea, de sigur, de la fereastra încăperii.

— Ne scapă, — răcni ofiţerul — după cât se pare, a fugit pe fereastră.

Soldaţii se năpustiră afară. Nu văzură nimic, însă; se auzi doar un sgomot, ca şi cum cineva s'ar fi depărtat repede, răsuflând din greu.

— Foc! — porunci ofiţerul.

O salvă răsună în tăcerea nopţii.

Ceilalţi soldaţi, cari împresuraseră ceainăria, auziră detunăturile şi socotiră că acesta era semnalul atacului. Uşile fură sfărâmate şi soldaţii pătrunseră înăuntru.

Dar nu găsiră decât pe proprietar, buimăcit de somn, şi familia lui, care fusese cuprinsă de groază.

— Nu minţi, câine, răsvrătiţii sunt aici — se răsti ofiţerul, văzând că omul susţine că nu ştie nimic.

„Perchiziţionaţi casa! — se adresă soldaţilor.

Aceştia cercetară ceainăria din pivniţă până'n pod, dar nu descoperiră nimic.

— Individul ne-a păcălit — murmură ofiţerul, cu ciudă.

— Tot planul nostru a căzut în baltă. Poate că e un revoluționar, care a vrut să ne inducă în eroare.

Îndărătul clădirii se afla un hambar mare. Și acesta fu cercetat — dar în zadar. În cele din urmă, soldații fură nevoiți să se retragă fără nici un rezultat.

În acest timp, Boris Verodin alerga din răsputeri pe șosea. Dacă izbutea să ajungă la corabie, era salvat.

Altminteri nu mai era nici o scăpare căci, fără îndoială, soldații aveau să cerceteze împrejurimile, tăindu-i orice mijloc de fugă.

La cotitura șoselei, rămase locului o clipă, ca să mai răsufle. Deodată un glas îi ajunse la ureche.

— Trebue să treacă pe aici, nu ne mai poate scăpa — zise cineva.

Boris recunoscu glasul. Era al lui Mișka Milevici.

Ochii urmăritului scăpărară amenințător. Așa dar, individul acesta desgustător condusese pe soldați?

Dar Boris n'avea timp să mai stea la gânduri. O luă la fugă înapoi și coti pe un drum lăturalnic. Împușcături răsunau îndărătul său. Câteva făpturi se iviră pe malul fluviului. Erau soldați — desluși uniformele lor, la lumina lunii care apăruse dintre nori.

Așa dar, drumul îi era tăiat și în această parte. Tânărul privi în jurul său, ca un vânat hărțuit. Călăii se apropiau și din direcția opusă. Fusese zărit. Atunci o apucă spre stânga, sări într'un șanț și-și urmă fuga.

Când, după câtva timp, fu nevoit să părăsească șanțul, soldații rămaseseră în urmă.

Tânărul își dădu seamă — prea târziu, însă — că se afla pe drumul ce ducea la castel. Acum nu mai putea să se întoarcă, deoarece soldații erau în urma lui. Din când în când răsuna câte o detunătură de armă.

Boris se apropia de castel tot mai mult. Văzu lumină la câteva ferestre. Intrarea castelului era viu luminată, dar nu se zărea nici un om. Tânărul alergă înainte, pășind în curtea castelului.

Strigătele soldaților treziră pe locatari. O fereastră se deschise și prințul Gogineff privi în noapte. În spatele lui se afla viitorul său ginere.

Urmăritul căuta un drum pe unde să poată scăpa, dar se rătăci în curte. În timp ce soldații ajunseseră la intrarea castelului și dădeau lămuriri prințului, Boris Verodin descoperi o ușă. Apăsă pe clanță — ușa nu era încuiată.

Istovit, tânărul se rezemă o clipă de perete. Dar urmăritorii se și iviră în apropiere. Revoluționarul închise ușa în urma lui și împinse zăvorul.

Apoi, începu să urce încetișor treptele scării de serviciu. Trase cu urechea la sgomotele de afară și auzi fiecare cuvânt care se rostea.

Urmăritorii bănuiau că se furişase în castel. Boris coti într'un coridor îngust. Privirile i se rotiră în jur. Paşi răsunau în urma sa. Putea fi descoperit dintr'un moment într'altul.

Deodată zări o uşă. Fără să mai stea la gânduri o deschise brusc. Păşi înăuntru şi împinse zăvorul.

— Aici trebue să fie; nu e nici un minut de când l-am văzut, — auzi el glasul unui servitor.

Cineva bătu cu pumnul în uşă. Era prinţul Gogineff.

— Nataşa, deschide, eşti în primejdie! — strigă prinţul.

In pragul camerei alăturate stătea, în picioare, o femeie de o frumuseţe neasemuită. Nataşa era pe jumătate desbrăcată. Işi făcuse, tocmai, toaleta de noapte. Părul ei negru o învăluia ca o mantie.

Boris Verodin se înclină înaintea prinţesei.

— Nu ştiam că locuiţi aici... Vă rog să mă iertaţi... voiu părăsi încăperea — zise el.

Nataşa se reculese repede.

Afară, tatăl ei, îndemnat de prinţul Nicolai, cerea să i se deschidă. Cei doi bărbaţi deveneau din ce în ce mai nerăbdători.

— Urmează-mă — şopti prinţesa, cu glas rugător. — Vino repede înăuntru... altminteri vei fi prins.

Boris Verodin mai şovăi o clipă, dar în cele din urmă văzu că n'are încotro, căci dacă era găsit aici, o bănuială îngrozitoare ar fi căzut asupra prinţesei.

Tânărul se apropiă de portieră. O lumină roşietică învăluia patul Nataşei. Frumoasa fată îl trase înăuntru şi-l împinse într'un colţ al încăperii.

Apoi, ieşi afară, străbătu iatacul şi descuiă uşa. Prinţul Gogineff şi viitorul său ginere dădură buzna înăuntru.

7. — Jertfa fecioarei

Albă ca varul, stătea Nataşa înaintea celor doi bărbaţi. Işi strânsese în grabă, la gât, cămaşa cu broderii, care îi acoperea pieptul numai pe jumătate. Cu o sforţare nespusă, frumoasa fată încercă să-şi ascundă turburarea de care era stăpânită. Pe buze îi încolţi chiar un zâmbet, în timp ce inima-i bătea năvalnic, gata să-i spargă pieptul.

Privirea plină de patimă a prinţului Potcikev o făcu să se înfioare. Insă teama pentru viaţa lui Boris Verodin alungă, pentru câteva clipe, durerea nemărginită ce-i sfâşia inima.

— Ce căutaţi aici? — întrebă ea, plină de demnitate.

Prinţul Potcikev, căruia îi fusese adresată întrebarea, vru să răspundă cu asprime, dar se reţinu la timp. Trebuia să fie prevăzător, aşa că tăcu. Făcu doar o plecăciune şi-şi aţinti din nou privirile asupra ei.

Tatăl Nataşei, în schimb, răspunse în locul său:

— Copila mea, un om foarte primejdios se află în castel. A fost văzut în apropierea uşii tale. Aşa dar, nu e cu neputinţă să se fi ascuns într'una din încăperi.

Tânăra clătină capul.

— Linişteşte-te, tată — zise ea, calmă. — Îmi făceam tocmai toaleta de noapte. Încăperile mele erau închise pe dinăuntru, astfel că nu putea să se strecoare nimeni în vreuna din ele.

Deodată, strigăte puternice se auziră din spre parter.

— Ajutor... Ajutor... hoţii... asasinii — răcnea un glas desnădăjduit.

— E vocea Saşei — murmură prinţesa, înspăimântată.

— Vino, dragul meu Nicolai — zise repede prinţul Goginelf, apucând de braţ pe viitorul său ginere şi trăgându-l după sine. — Dacă nu mă înşel, individul acesta primejdios s'a strecurat adineauri pe undeva, prin parter.

Strigătul de ajutor răsună din nou. Prinţul Potcikev se desprinsese din mâna viitorului său socru. Rămase o clipă lângă Nataşa, sorbind-o cu priviri aprinse de dorinţă.

— Încă o zi mă vei mai înfrunta, scumpă Nataşa... doar o singură zi — gâfâi el.

Tânăra se retrase, îngrozită. Un fior străbătu trupul ei gingaş de fecioară.

— N'am să-ţi aparţin niciodată, prinţe Potcikev — răspunse ea încet, dar cu o hotărâre care ascundea ceva neliniştitor. — Niciodată... Ia aminte!

Bătrânul prinţ, care se şi afla în prag, se mai întoarse odată. Nu auzise nimic din convorbirea celor doi. Dar nici nu era curios să ştie ce-şi spuseseră.

— Vino, Nicolai — zori el pe fostul favorit al Ţarului. Hai să-l căutăm; individul nu trebue să părăsească viu castelul.

Prinţul Potcikev izbucni într'un râs triumfător.

— Mâine vei fi a mea, porumbiţo, — repetă el. — Aş vrea să văd şi eu pe acela care ar fi în stare să-mi tăgăduiască drepturile asupra ta.

Se întoarse şi porni în urma viitorului său socru, căci strigătul bătrânei se auzi iarăşi. Coborîră în grabă treptele, în timp ce Nataşa închise uşa după ei. Apoi, ea rămase nemişcată, trăgând cu urechea la sgomotul făcut de oamenii cari se îndepărtau. Auzi încă multă vreme strigătele şi tropăitul lor. Se părea că toată servitorimea castelului fusese pusă pe picioare. Soldaţii erau şi ei în căutarea revoluţionarului.

În cele din urmă se făcu linişte; doar ici-colo se mai auzea sgomotul unei uşi trântite. Larma se depărtă de castel din ce în ce mai mult. Urmăritorii se încredinţaseră, probabil, că îndrăzneţul fugar izbutise să părăsească clădirea.

Nataşa se rezemă de perete şi-şi apăsă mâinile pe pieptu-i,

care tresălta cu putere. Genunchii îi tremurau.

Dar, tânăra prinţesă îşi adună tot curajul. Strălucirea ochilor ei o făcea şi mai frumoasă. O dragoste nesfârşită şi o dorinţă aprinsă se răsfrângeau din privirile sale.

— Boris! — murmură ea, cu patimă.

O tainică fericire făcea ca glasul să-i tremure. Închise ochii şi încercă zadarnic să-şi potolească bătăile năvalnice ale inimii.

Un sgomot uşor o făcu să tresară, apoi îşi îndreptă privirile spre intrarea din dormitor. Indărătul portierei stătea, cu braţele încrucişate pe piept, Boris Verodin, luntraşul de pe Volga.

Nataşa nu se mişcă. Astfel rămaseră cei doi faţă'n faţă, timp de câteva minute.

Boris Verodin rupse tăcerea.

— Acum suntem chit, prinţesă, — zise el, mândru şi întunecat. — Am avut odată prilejul să vă salvez viaţa şi am ispăşit greu fapta mea. Astăzi v'aţi plătit datoria. Lăsaţi-mă să plec, căci nu mai are niciun rost să rămân în castel. Nu vreau să vă mai primejduiesc în zadar şi, apoi, sunt aşteptat jos, în sat. Fraţii mei, luntraşii de pe Volga, au nevoie de mine. Rămâneţi cu bine, prinţesă!

Tânărul păşi spre uşă. In această clipă, Nataşa se trezi din amorţire.

— Nu... nu trebue să pleci... căci ai cădea în mâinile soldaţilor sau ale servitorilor — băigui ea. — Iţi pui viaţa în joc.

Boris Verodin clătină capul. Trupul său luă o ţinută şi mai mândră.

— Nu e prima dată când îmi primejduiesc viaţa — răspunse el, cu amărăciune. — In Siberia am fost pus de zeci de ori în situaţii când puteam să-mi pierd capul. Dacă aţi şti cum m'am jucat cu viaţa! M'au urmărit ca nişte lupi, cari, în nopţile geroase, dau târcoale colibelor siberiene.

— Totuşi, te rog să rămâi — îl rugă Nataşa, chinuită de teamă, ridicând mâinile, implorător. — N'aş mai putea trăi dacă aş şti că din vina mea ai căzut în mâinile călăilor. Vrei să mor, Boris Verodin?

Revoluţionarul tresări. Privirile-i se aprinseră. Nataşa se făcuse roşie ca focul şi plecase ochii în pământ. Braţele îi atârnau moi, de-alungul trupului.

O ciudată schimbare se produse în sufletul lui Boris Verodin.

Prinţesa îi rostise numele, ea nu-l uitase. Aşa dar, clipa răzbunării sosise. Putea, deci, să se răzbune împotriva omului care îl împinsese în prăpastia pierzaniei. Cine ar fi fost în stare să-l împiedece să culeagă această floare rară? Cine l-ar fi putut opri să-i soarbă farmecul neprihănirii?

Şi merita, oare, să fie cruţat omul acela desfrânat? Me-

rita prințul Potcikev altă soartă? Nu-și trăise, el, viața din plin, nu iubise deajuns? Câte fete nevinovate nu fuseseră ademenite de dânsul! Umblau multe svonuri despre nobilul acesta dornic de putere, — care știuse să-și asigure situația, ba să și-o îmbunătățească chiar, și după prăbușirea regimului țarist.

Boris Verodin își ațintì privirea asupra prințesei. Ar fi fost un netot, dacă l'ăsa să-i scape prilejul. Frumusețea Natașei îl făcea să se înfioare.

Dar nu trebuia să se lase doborît. Craiul acela n'avea decât să se bucure de farmecele Natașei. Mai târziu, când va fi înaintea lui și-l va privi în față, îi va cere socoteală pentru suferințele pricinuite.

— Lăsați-mă să plec, — zise el, cu asprime.

— Vrei să mă omori? — întrebă prințesa, cu ton mustrător.

Tânărul o privi iarăși. Un fior îi străbătu trupul. Până acum își închipuise că trăia numai pentru a-și vedea înfăptuit idealul: liberarea tovarășilor săi din jugul asupritor. Și acum?

Iubea pe această fată încântătoare — o adora. Toate sforțările sale fură de prisos, — situația îi se limpezi în minte. Își dădu seamă, dintr'odată, că icoana ei trăise mereu în inima lui. Că numai dânsa fusese mângâierea sa, când muncise în mina de plumb alături de lepădăturile societății, când cnuturile sbirilor lăsau dungi vinete pe spatele ocnașilor și când înjurături murdare le răpeau ultima rămășiță de demnitate.

— Ești în stare să faci una ca asta, Boris Verodin? — întrebă prințesa din nou.

Glasul ei părea că vine dela mare depărtare.

— De ce... de ce îmi spui asta? — strigă el, luptând încă cu sine însuși.

— Pentrucă... te iubesc... Boris Verodin!

Tânărul văzu că frumoasa fată tremura din tot trupul. Pieptul ei tresălta puternic. Capul i se plecă încetișor, cu umilință. Părul negru, strălucitor îi căzu pe frunte.

Boris nu se mai putu stăpâni. Se năpusti spre dânsa, o cuprinse în brațele-i vânjoase și buzele lui se apăsară pe ale ei.

Un zâmbet de fericire se ivi pe chipul Natașei. Frumoasa fată își trecu brațele pe după gâtul iubitului și sorbi de pe buzele lui sărutări fierbinți. Totul părea că dispăruse din jurul ei.

În acea noapte, prințesa Natașa de Gogineff se dărui toată lui Boris Verodin, luntrașul de pe Volga.

8 — Răsplata trădării

Castelanul şi viitorul său ginere coboriseră treptele, într'o goană nebună.

Jos, găsiră pe Saşa, în jurul căreia se adunase un grup mare, format din soldaţi şi servitori.

Bătrâna suspina, îngâna cuvinte nedesluşite şi, din când în când, un strigăt izbucnea din pieptul ei.

— Ce s'a întâmplat? — întrebă, cu asprime, prinţul Potcikev. — Ce înseamnă larma asta?

Unul dintre ofiţeri, care preluase comanda trupei, raportă:

— Femeia susţine că ar fi văzut aci pe fugar. După cum spune dânsa, ticălosul ar fi ameninţat-o cu un cuţit; apoi a dispărut în coridorul acesta.

— Când s'a întâmplat asta, Saşa? — întrebă castelanul.

— Acum vreo două minute, — băigui bătrâna, împreunând mâinile.

— Repede, o patrulă puternică acolo! — porunci prinţul Gogineff, arătând spre intrarea castelului. — Alţi soldaţi să ocupe partea dindărăt a clădirii. Poate că individul a izbutit să ajungă în curte, sărind pe fereastră.

Soldaţii se depărtară în cea mai mare grabă. Servitorii, înarmaţi cu revolvere, cercetară camerele dela parterul clădirii. Ajunseră, astfel, într'o încăpere a cărei fereastră era deschisă. Nu mai încăpea îndoială că primejdiosul individ fugise pe aici.

Prinţul Potcikev şi viitorul său socru abia izbuteau să-şi stăpânească furia ce-i cuprinsese.

— Nu poate să fie departe — strigă prinţul Nicolai.

Se năpusti afară, unde văzu pe soldaţi cercetând pământul. Fostul favorit al Ţarului se apropiă de ofiţer şi-i dădu instrucţiunile trebuincioase. Era acelaşi ofiţer care încercase să aresteze pe Boris Verodin în căsuţa din sat, fără să izbutească, însă.

Trupa coborî poteca ce ducea în vale. Prinţul se înapoiă la castel şi se retrase, împreună cu Gogineff, în biroul acestuia. Servitorii aduseră vin şi, după puţin timp, alcoolul risipi proasta dispoziţie a celor doi nobili.

După câteva ore, ofiţerul se ivi din nou. Era foarte posomorit.

Atât prinţul Potcikev cât şi castelanul aveau chipul aprins de băutură. Privirile lor se îndreptară spre ofiţer

— Ce se aude? — întrebă Potcikev. — Aţi pus mâna pe el? Ah, aş vrea ca mâine dis de dimineaţă trupul lui să se legene, spânzurat de streaşina casei sale. Am primit ordin să nu fac multă vorbă cu nespălaţii ăştia. Trebue să dăm o pildă celorlalţi.

Ofiţerul înălţă din umeri.

— Din nenorocire n'am avut noroc, Excelenţă! Am pă-

truns din nou în sat. Jos, la răscrucea potecii care porneşte dela castel, am postat o patrulă formată din şase oameni. Insă, niciunul din soldaţi n'a văzut trecând vreo persoană suspectă.

O înjurătură scăpă de pe buzele comandantului.

— Trăsni-i-ar Dumnezeu pe neisprăviţii ăştia! — strigă el. — Dau o mie de ruble aceluia care-l prinde. Înţelegi, Orineff?

Prinţul clipi din ochi, binevoitor.

— Şi, afară de asta, mai am pentru dumneata o răsplată specială. Dă-ţi osteneala să pui mâna pe ticălos şi-ţi făgăduiesc, pe cuvântul meu de onoare, că, în scurt timp, vei fi avansat căpitan.

Ofiţerul se înclină.

— Mă voiu strădui din răsputeri, Excelenţă, — zise el. — Dar cum rămâne cu corabia care a ancorat la ţărm?

— Ce corabie?

Cei doi nobili îşi încordară atenţia.

— Spionul, care ne-a ieşit în cale astă noapte, ne-a destăinuit că vasul conţine arme pentru revoluţionari.

— Şi ce aţi găsit acolo?

— Deocamdată nu ne-am apropiat de corabie. Am vrut să vă aduc mai întâi totul la cunoştinţă, căci s'ar putea ca vasul să fie bine apărat. Nu vroiam să-mi jertfesc oamenii în zadar.

Prinţul Potcikev sări în sus şi începu să se plimbe prin încăpere, posomorit. Apoi, se opri şi mai dădu pe gât un pahar cu vin.

In cele din urmă, se mai linişti. Se apropiă de fereastră şi privi afară, spre fluviul larg şi satul învăluit în întunerec. O tăcere adâncă domnea pretutindeni. Nicio licărire nu trăda că vreun locuitor ar mai fi treaz. Dar, cu toate acestea, oamenii vegheau îndărătul ferestrelor întunecate. Îşi apăsaseră feţele de geamurile murdare şi priveau, cu ochi arzători, spre castelul viu luminat. Se ştia, doar, că Boris Verodin era urmărit fără cruţare. Poate că fusese chiar împuşcat?

Toţi îl venerau, căci el era icoana lor, era binefăcătorul năpăstuiţilor. Tânărul le făgăduise că-i va libera din jugul asupritor, care însângera grumajii ţăranilor ruşi. Bieţii oameni nădăjduiseră că răsturnarea regimului ţarist va aduce după sine îmbunătăţirea soartei lor, dar în cele din urmă văzuseră că speranţele lor fuseseră zadarnice. Aceia cari luptaseră cu înverşunare împotriva Ţarului se dovediră că sunt tot atât de răi şi hrăpăreţi ca şi vechii conducători. Din această pricină poporul era nemulţumit şi începuse să se agite, regretând vremurile ţariste.

Prinţul Potcikev ştia ce înseamnă această linişte, care domnea în sat. Era liniştea prevestitoare de furtună. Bănuia că acolo, jos, se pregătea ceva; că oamenii vegheau

şi nu aşteptau decât semnalul să pornească mişcarea. Poate că tânărul ofiţer avea dreptate. Poate că era, într'adevăr, primejdios să atace corabia cu puţinii oameni de cari dispunea.

Lucrul cel mai bun era să aştepte sosirea grosului trupei.

— Unde e trădătorul? — întrebă el, întorcându-se spre ofiţer.

Acesta se apropiă de uşă şi făcu un semn afară. Peste câteva clipe, Mişka Milevici se afla înaintea prinţului Potcikev, însoţit de doi soldaţi, cari îl păziseră. Tremura vergă. Ochii săi mici, fără culoare, exprimau teama. Gândurile îi se încâlceau în minte.

— Dragă tată-socrule, cunoşti pe omul acesta? — întrebă prinţul Potcikev, în limba franceză.

— Nu prea mă sinchisesc de locuitorii satului — răspunse tatăl Nataşei — dar, dacă nu mă'nşel, tânărul este fiul starostelui.

— Aşa dar, unul dintre aceia în cari se poate avea încredere?

Bătrânul prinţ ridică din umeri.

— Caută să-i ghiceşti gândurile — eu nu sunt în stare s'o fac. Nu pare, însă, prea vrednic de încredere.

Prinţul Potcikev duse la gură paharul, pe care tocmai îl umpluse cu vin, şi-l goli dintr'o sorbitură.

— Cum te numeşti? — întrebă el apoi, aţintind asupra trădătorului o privire sfredelitoare.

— Mişka Milevici.

— Ce e tatăl tău?

— Staroste. Socot că aceasta e de ajuns ca buna mea credinţă să nu mai fie pusă la îndoială. Sunt un credincios al guvernului.

— Hm, individul ţine azi cu guvernul, iar mâine trece, poate, de partea revoluţionarilor, — zise, tot în limba franceză, prinţul Potcikev, adresându-se socrului său.

„Aşa dar, eşti un devotat al guvernului? — urmă el, întorcându-se din nou spre trădător.

— Da, Excelenţă.

— Şi, mai înainte, l-ai iubit pe Ţar.

Mişka Milevici lăsă ochii în jos, încurcat. Ce putea răspunde?

— Tătucul voia binele poporului — zise el, în cele din urmă.

— Eşti şiret ca o vulpe — observă prinţul Potcikev. — Dar ia spune-mi, ce te-a îndemnat să fii atât de credincios regimului actual, încât să-ţi trădezi consătenii?

— Voiam... voiam să servesc guvernul — bâigui Mişka Milevici.

Prinţul încuviinţă, satisfăcut.

— Bine, asta merită toată lauda. Acum, însă, povesteşte-mi cum ai izbutit să afli că se pune la cale o conspiraţie.

— Asta o ştie orice copil din sat — răspunse fiul starostelui.

— O ştie orice copil, dar nimeni nu se încumetă s'o spuie. Trebue să fi avut motive anumite cari te-au hotărît să devii trădător...

Mişka Milevici suspină. Simţea că inima-i încetează să bată. Ştia că atât de lesne nu-şi va recăpăta el libertatea.

— Urăsc pe Boris Verodin — răspunse dânsul, cu mânie.

— De ce îl urăşti? — cercetă prinţul mângâiându-şi barba.

— Fiindcă... fiindcă.., îşi bătea joc de mine... şi mi-a răpit logodnica.

— Aha, înţeleg, — făcu imputernicitul guvernului, — Boris Verodin a culeş floarea pe care ai sădit-o în inima ta? Da, lucrul e într'adevăr foarte neplăcut...

Ochii prinţului se aprinseră de o strălucire ciudată. Dorinţa de răzbunare clocotea în el.

— Individul ăsta pare să aibă un noroc orb la femei. — murmură el pentru sine.

„Şi acum, mai spune odată ce ştii despre conspiraţie — reluă apoi.

Mişka Milevici povesti ceea ce văzuse şi auzise în casa oarbei. Când ajunse să vorbească despre Saşa, bătrâna cameristă, prinţul Gogineff şi viitorul său ginere îşi încordară atenţia.

— Ce zici de asta, tată socrule? — se adresă acesta din urmă bătrânului prinţ.

Celălalt dădu din umeri.

— Ştiu că Saşa are în sat o soră, pe care o vizitează din când în când. Dar nu m'am sinchisit niciodată de acest fapt.

Prinţul Potcikev încreţi fruntea. Începu iar să se plimbe prin odaie. Tot felul de gânduri îi treceau prin minte. Nu cumva bătrâna ţinea cu locuitorii satului? Nu cumva le aducea la cunoştinţă tot ce se întâmpla în castel? Poate că înlesnise chiar fuga lui Boris Verodin?

— Mâine vei conduce pe oamenii mei în vizuina revoluţionarilor — încheiă prinţul Potcikev interogatoriul.

Mişka Milevici se dădu îndărăt, cuprins de spaimă.

— Excelenţă... nu puteţi să-mi cereţi una ca asta — murmură el, pălind. — Nu, nu... asta ar fi pieirea mea... Nu cunoaşteţi pe ţărani... Mă vor spânzura, după ce soldaţii vor părăsi satul...

Prinţul ridică din umeri. Un zâmbet viclean îi schimonosi chipul.

— La asta ar fi trebuit să te gândeşti mai înainte, prietene — zise el, cu răutate.

— Îndurare... sunt pierdut... — bâigui Mişka Milevici, aruncându-se la picioarele prinţului.

Fiul starostelui se târî în genunchi şi, cuprins de disperare, ridică spre el mâinile împreunate. O spaimă de moarte era întipărită pe faţa lui buhavă.

Prinţul Potcikev făcu un gest, ca şi cum ar fi vrut să îndepărteze o gânganie supărătoare.

— Afară cu el! porunci împuternicitul guvernului. — Şi dacă cumva nu te mai simţi bine aici, fiule, atunci poţi oricând intra în armată. Soldaţii duc acum o viaţă minunată. Războiul cu Polonia ameninţă să izbucnească din nou, astfel că avem nevoie de soldaţi.

Mişka Milevici fu îmbrâncit afară, căci nu vroia să renunţe la încercările sale de a schimba hotărîrea prinţului.

9. — Misiunea Saşei.

Saşa, bătrâna cameristă, îşi avea odaia peste drum de încăperile prinţesei. In seara asta, la o oră destul de târzie, se furişă prin coridoarele castelului, salută prietenos pe soldaţii cari îi ieşiră în cale şi dispăru în camera ei. O mare nelinişte pusese stăpânire pe credincioasa servitoare. Trebuia să coboare în sat şi să prevină pe curajoşii bărbaţi cari luptau pentru liberarea poporului.

Unul dintre aceştia fusese salvat de dânsa; cel puţin deocamdată, el se afla în siguranţă. Dar mai avea de trecut o piedecă foarte mare. Saşa trebuia să înlesnească lui Boris Verodin fuga din castel, să-i ajute să scape din ghiarele călăilor cari îl pândeau.

Bătrâna zâmbi cu răutate.

— Da, da, flăcăul e la porumbiţa mea — murmură dânsa. — El răpeşte nobilului fericirea din noaptea nunţii. Aşa se cuvine, Boris Verodin! Arată-le că poţi să faci şi tu pe domnul din lumea mare. Inainte vreme, nobilii erau aceia cari, adeseori, luau ţăranilor dreptul de a pătrunde în camera nupţială. Acum, lucrurile s'au schimbat.

Saşa îşi frecă mâinile-i osoase, rânjind de bucurie. In acest timp trăgea cu urechea la paşii cadenţaţi ai sentinelei şi la sgomotele ce se auzeau dindărătul uşilor.

In cele din urmă se făcu linişte. Saşa întredeschise uşa, cu băgare de seamă. Ochii ei de vultur scrutau întunericul ce domnea în coridor. Umbra uriaşă a soldatului, care stătea rezemat de perete, trăda, prin nemişcarea ei, că sentinela aţipise.

Bătrâna încuiă uşa, apoi se furişă cu paşi de pisică, dealungul coridorului. Vroia să coboare în sat, pentru a preveni pe locuitori. Mişka Milevici îi trădase, dar ticălosul nu trebuia să se bucure de izbândă.

Saşa ajunse la capătul scării. Prin ferestrele mari, luna

își trimitea razele-i argintii. Liliecii sburau pe dinaintea geamurilor. Fâlfâitul lor producea o impresie lugubră.

Răsuflând din greu, bătrâna se opri înaintea unei uși; era aceea prin care se strecurase în castel fugarul urmărit de soldați.

Un aer rece îi mângâiă fața, când deschise ușa. Sașa se strecură afară și porni pe poteca ce ducea în vale.

Nu trecu mult timp și un glas aspru, poruncitor, îi ajunse la ureche. În același timp, o baionetă sclipi înaintea ei.

— Ce înseamnă asta? — făcu ea. — Ce vreți dela mine? Sunt camerista prințesei.

Doi soldați se iviră din întunerec.

— Drace, da' urită mai e! — mormăi unul din ei, după ce o privi în față. — Pun rămășag că e bunica diavolului!

— Ia nu vă mai bateți joc, nătărăilor, că nu va trece multă vreme și veți fi și voi tot așa de bătrâni ca mine — strigă Sașa privind bănuitor spre cei doi soldați.

Unul din aceștia era caporal. Camerista își frământa creierul să găsească un pretext.

— Ei, mătușico, încotro? — întrebă caporalul. — După cum se vede, nu pari să știi că...

— Haida de! — îl întrerupe ea. — Se pare că nici voi nu știți că eu sunt camerista prințesei și mă duc să iau rochia stăpânei mele. Poimâine are loc nunta. Generalul de corp de 'armată, prințul Potcikev, se însoară cu nobila prințesă, Natașa de Gogineff. Și acum lăsați-mă să plec căci mă grăbesc. În orice caz o să-mi vie destul de greu să abat de pe capetele voastre mărginite, pedeapsa ce v'ar aștepta dacă nobilul logodnic ar afla că v'ați încumetat să mă împiedecați să-mi îndeplinesc misiunea.

— Îți merge gura ca o moară — zise caporalul. — Hai, șterge-o de aici cât mai repede! Însă vezi de nu ne uita la nuntă și poartă de grijă să ne ospătăm și noi. Ține minte că eu, caporalul Dimitriev, mă dau în vânt pentru o înghițitură de votcă.

Râsetele celor doi soldați mai răsunară în urechile bătrânei, până ce aceasta ajunse la poalele colinei. Și aci fu întâmpinată de o patrulă alcătuită din șase oameni, cari nu voiră s'o lase să treacă.

Bătrâna istorisi, însă, aceeași minciună, se înfurie, înjură pe soldați, până ce izbuti să se strecoare mai departe.

Era încă întunerec beznă. Nori grei acopereau cerul. Mai erau vre-o două ceasuri până la răsăritul soarelui.

— Atâta mi-e deajuns — își zise Sașa. — Am tot timpul să mă întorc la castel și, în vremea asta, porumbița mea o să aibă tot răgazul să fie fericită cu Boris al ei.

Sașa rânji din nou. În sufletul acestei femei sălășluiau

simțimintele cele mai felurite: blândețea, răutatea, bucuria de a face rău, josnicia.

Își iubea stăpâna cu un devotament de câine. Acum, însă, bucuria ei nu mai cunoștea margini, căci Boris Verodin, fiul vitreg al surorii ei, răpise prințului fericirea supremă. Bătrâna ura pe nobili, totuși era mândră că putea să-i servească.

Saşa se furişă în sat şi după puţin timp ajunse la căsuţa surorii sale. Trecu multă vreme până ce un glas tremurător răsună îndărătul uşii. Era Irina.

— Cine-i acolo? — întrebă ea.

— Eu sunt, copila mea! — răspunse bătrâna, în şoaptă.

— Ce cauţi aici? Unde e Boris? — întrebă Irina.

— Mai e în castel şi...

Tânăra scoase un ţipăt uşor.

— A fost prins? Va fi împuşcat? — băigui ea, cuprinsă de spaimă.

— Fii liniştită, copila mea, Boris nu e prins — răspunse Saşa.

Rânji din nou, apoi urmă:

— Totuşi, e prins în mrejile dragostei.

— Ce... ce spui? — exclamă Irina.

— Nimic, porumbiţa mea, — răspunse cameristo. — Va fi salvat. De aceea am şi venit aici. Deocamdată mai e în castel, dar nu i se va întâmpla nimic. Când sentinelele vor mai slăbi pazu, Boris va putea să se strecoare afară, folosindu-se de vreun vicleşug.

Irina vru să mai afle lămuriri, însă bătrâna nu putea să i le dea.

— Du-te la culcare, copila mea! se auzi glasul oarbei.

Irina se depărtă. Un suspin de uşurare scăpă din pieptul oarbei, când tânăra se întinse în patul din camera alăturată.

— Vii tocmai la timp — începu Anuşca, după ce rămase singură cu sora ei, în încăperea întunecoasă. — Ce se aude cu Boris? E adevărat că a izbutit să scape de urmăritori? Sau vrei numai s'o liniştești pe Irina?

— Atâta timp cât e în castel, Boris se află în siguranţă — răspunse bătrâna cameristă. — Ce-i drept, astă seară trebue să plece, dar nădăjduiesc să-l pot ocroti.

Un suspin adânc se auzi din spre culcuşul oarbei.

— Saşa, te-am aşteptat — zise ea, deodată.

— Pentru ce?

— Simt că nu mai am mult de trăit. Trebue să-ţi încredinţez o taină. Însă vreau să-mi juri că vei duce la îndeplinire, întocmai, ceea ce-ţi voiu spune.

Ochii bătrânei cameriste străluciră de curiozitate. De abia se putea stăpâni şi glasul îi tremura, când întrebă:

— Ce-i Anuşca? Ce vrei să-mi spui?

— Intâi jură-mi pe Dumnezeu cel Atotputernic şi pe Sfânta Fecioară, că nu vei pomeni un cuvânt despre acest lucru, până ce nu-ţi voiu îngădui eu.

— Da, jur, Anuşca — jur ,pe Dumnezeu cel Atotputernic şi pe Sfânta Fecioară.

Bătrâna oarbă suspină din nou.

— Vino mai aproape, Irina nu trebue să audă nimic — zise ea, încet.

— Iată-mă, sunt lângă tine.

Muşchii Saşei erau încordaţi. Ascultă, în tăcere, cuvintele surorii sale, care vorbea atât de încet, încât nici o şoaptă nu ajunse la urechile tinerei fete care se afla în odaia alăturată.

In cele din urmă, Anuşca tăcu. Era istovită. Saşa răsufla din greu. Ceea ce auzise, o sguduise până'n adâncul sufletului.

— Aşa dar, caseta se află sub lespedea din faţa sobei? — întrebă ea, cu glasul sugrumat.

— Da, acolo e — răspunse bătrâna. — Iar tu vei fi aceea care îmi va împlini dorinţa. Nu pot lua cu mine în mormânt taina aceasta.

Saşa se apropiă de uşa camerei învecinate, pe care o deschise încetişor. Irina dormea adânc. Bătrâna cameristă părăsi coliba şi se îndreptă spre castel.

La jumătatea drumului, însă, rămase locului, ciulind urechile. Nu se auzea niciun sgomot şi atunci coti spre fluviu, unde se afla misterioasa corabie.

Ajungând pe malul apei, bătrâna se apropiă de vas şi bătu într'unul din pereţii lui. Rămase o clipă în aşteptare, apoi, văzând că nimeni nu-i răspunde, vru să se depărteze, când se auzi glasul unui om trezit din somn:

— Cine-i acolo?

— Trăiască revoluţia! — şopti Saşa.

Inaintea bătrânei se ivi o făptură uriaşă, al cărei chip nu se putea vedea.

— Vreau să vă previu — urmă cameristа. — Mâine dimineaţă vasul va fi luat cu forţa. Un trădător îşi are mâna în joc. Mai aveţi arme pe bord?

Bărbatul scoase o înjurătură.

— Atunci, trebue să pornim repede în susul fluviului, căci tovarăşii au nevoie de arme, zise el. — Cine e trădătorul?

— Mişka Milevici, fiul starostelui.

— Nu-l cunosc.

— Cred şi eu; doar nu eşti de pe la noi. Insă Boris Verodin îl cunoaşte. El va purta de grijă ca ticălosul să-şi ia pedeapsa.

— Dar unde e Boris Verodin? Se mai întoarce la noi, sau a fost prins?

— Nu, n'a fost prins. Nu mai zăboviți însă, ci porniți cât mai repede în susul fluviului, căci soldații vor veni încoace în număr mare. Sunt pe drum.

Saşa se depărtă în grabă, deoarece nu mai avea timp de pierdut. Trebuia să fie la castel, înainte de a se lumina de ziuă.

10. — O noapte de dragoste.

Umbrele cenușii ale dimineții pătrundeau prin ferestrele castelului. Boris Verodin se trezi. Tânărul rămase nemișcat, cu privirile ațintite spre tavanul elegantei încăperi. O lumină roșietică, reflectată de draperiile de mătase roșie, se revărsa asupra odăii.

Revoluționarul simți răsuflarea caldă a aceleia pe care în noaptea trecută o îmbrățișase cu dragoste și care-l vrăjise. Tremura de fericire și voluptate.

Încet, fără să facă cel mai mic sgomot, se ridică și coborî din pat. Își luă hainele în camera alăturată și se îmbrăcă în toată graba, spre a nu-și trezi iubita.

După aceea, vru să se îndrepte spre ușă, dar rămase locului, totuși. Apoi, se întoarse și porni, în vârful picioarelor, spre portieră, pe care o desfăcu puțin.

Legănată de visuri plăcute, Natașa se odihnea între perne, zâmbind fericită. Părul ei negru, strălucitor, înconjura chipu-i drăgălaș. Tânăra suspina în somn, fericită. De pe buzele-i frumos arcuite, scăpau șoapte.

Boris Verodin se aplecă puțin. Reținându-și răsuflarea, trase cu urechea.

— Boris — murmură ea, extaziată.

Apoi desfăcu brațele și le lăsă să cadă pe plapoma de mătase.

Revoluționarul tremura, frământat de dorința de a se arunca asupra frumoasei fete, cuprinzând-o în brațe.

Dar îi era îngăduit s'o facă? Nu-și alesese, oare, o altă țintă? Aceasta n'ar fi însemnat trădare față de tovarășii săi?

Gândurile acestea îl chinuiau și simțea bine că dragostea lui pentru încântătoarea Natașa nu se va spulbera niciodată. Dar trebuia să se stăpânească, înăbușindu-și patima care-i răscolea sufletul.

Boris scoase din buzunar hârtie și creion, scrise doar câteva cuvinte, apoi se aplecă deasupra fetei adormite. Mai respiră odată parfumul trupului ei, privi din nou trăsăturile chipului ei drăgălaș și degetele sale mângâiară cu blândețe pentru ultima oară, părul ei mătăsos.

— Iartă-mă, iubito, că trebue să te părăsesc astăzi — murmură el, înduioșat.

Apoi, se strecură afară, pe nesimţite.

Trase cu urechea la uşă, după aceea o împinse încetişor. Un curent de aer se produse în coridor. Prin fereastra deschisă pătrundea cântecul monoton al luntraşilor de pe Volga.

Tânărul rămase locului, ca vrăjit. Apoi, privirile sale iscodiră gangul; dar nimic nu-i atrase atenţia. Sentinelele se culcaseră, pesemne.

Deodată tresări... apucă revolverul.., o uşă se deschise, fără sgomot.

Saşa devenea din ce în ce mai nerăbdătoare. Işi pusese scaunul la uşă şi privea, prin gaura cheii, spre intrarea în apartamentul Nataşei.

Ce se întâmplase? De ce nu se mai ivea Boris?

Bătrâna ştia că până cel mult într'un ceas, locatarii se vor trezi şi, atunci, sentinelele işi vor relua locurile.

In cele din urmă, uşa se deschise. Pe buzele bătrânei încolţi un zâmbet de bucurie diabolică.

Flăcăul sorbise din plin din cupa dragostei. Frumoasa Nataşa fusese a lui, înainte de a aparţine prinţului.

Dar bătrâna n'avea timp să stea la gânduri. Trebuia să vină în ajutor lui Boris Verodin, să-i arate drumul care să-i înlesnească fuga.

Deschise uşa. Tânărul retrase mâna cu care apucase revolverul.

— Tu eşti, matuşca? — întrebă el, răsuflând uşurat. — Credeam că urmăritorii mei au şi întins mâna să mă înhaţe.

Bătrâna duse degetul la buze, iar cu cealaltă mână trase pe Boris în camera ei.

— Tăcere, Boris, — şopti ea. — Eşti în mare primejdie.

Revoluţionarul zâmbi cu dispreţ.

— Nu mă tem — zise el.

— Noaptea asta ai fost fericit — reluă ea. — Te-ai înfruptat din fructul dragostei. Aşa se cuvine...

Nu mai putu să urmeze, căci Boris îi încleştase gâtul şi o scutura cu atâta putere, încât ea se făcu stacojie, iar ochii-i se dădură peste cap.

— Taci! — scrâşni el. — Asta nu te priveşte. Nu pângări cu vorbele tale murdare, această fiinţă nevinovată. Şi acum spune-mi ce ai de spus!

Saşa răsuflă din greu. Nu era supărată pe Boris, dar nu putea înţelege pricina mâniei sale.

— Ce hain eşti! — se tângui ea. — Nu prea meriţi să te ajut. Oare nu ştii că aseară te-am scăpat de urmăritori, prin strigătul meu de ajutor? Nu ştii că i-am minţit, spunându-le că m'ai ameninţat cu cuţitul?

Boris bătu cu piciorul în podea, enervat.

— Ce se aude cu cei de jos? Sentinelele mai sunt la posturile lor? — întrebă el.

— Nu fii aşa nerăbdător, fiule. Da, te aşteaptă. Insă eu îţi voiu da alt drum. Ai să cobori dealungul zidului, folosindu-te de o frânghie lungă de optzeci de metri, pe care am avut eu grijă să ţi-o pregătesc. Apoi, va trebui să treci fluviul înot. Ei vor să atace corabia. Mişka Milevici, v'a trădat, zicându-le că răscoala e pregătită şi vasul conţine arme şi muniţiuni. Tot el a fost acela care a pus pe soldaţi pe urmele tale.

— Da, ştiu — răspunse Boris, încruntat. — Dar n'avea grijă, îşi va lua el răsplata.

Saşa încuviinţă din cap, apoi întinse tânărului un pachet. Era funia trebuincioasă pentru coborirea din castel.

— Te mai întorci? — întrebă ea, arătând spre uşa Nataşei.

— Taci, asta nu te priveşte, — răspunse el, cu asprime.

Saşa păşi înainte, neîndrăznind să mai vorbească despre acest lucru. Ştia prea bine că nu era de glumit cu Boris Verodin.

Cei doi se furişară pe trepte, cu băgare de seamă, trăgând cu urechea să prindă vreun sgomot. Dar totul rămase liniştit.

— Astăzi sosesc oaspeţii pentru nuntă, iar mâine vine preotul — îl informă Saşa, care nu se putea stăpâni să flecărească.

Ajunseră în coridorul catului de jos. Pretutindeni domnea o tăcere adâncă. Deodată, amândoi tresăriră. Boris Verodin trase cu putere pe bătrână îndărătul său, acoperind-o cu trupul lui.

Ca din pământ, un soldat se ivi în gang, la o depărtare de vreo cincisprezece metri. Pesemne că se ţinuse ascuns în vreo firidă.

— Stai! — strigă el, ducând arma la ochi.

Dar Boris Verodin nu-şi pierdea cumpătul atât de uşor. Pe câmpul de luptă fusese unul din cei mai cutezători soldaţi, primejduindu-şi viaţa adeseori.

Dânsul se aruncă la pământ, trăgând după sine pe bătrâna înmărmurită de spaimă. Două detunături răsunară în aceeaşi clipă. Soldatul se clătină, apoi se prăbuşi la pământ.

Dintr'o săritură, Boris fu iar în picioare. Apucă pe Saşa şi zise repede:

— Dispari cât mai grabnic în vreo odaie! Dă-mi cheia dela poartă! Inainte ca toţi să se fi adunat, eu am şi şters putina.

Insă lucrurile se petrecură altfel.

Cereţi mâine *fascicola* 4 *(Lei 2.—)* tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare, precum şi Librăriei Editoare I. G. HERTZ, Bucureşti I, Calea Victoriei No. 5.

Nr. 4 LEI 2

Vraja milioanelor

ROMAN DE

Sven Vesting

Prinţul Potcikev se apropiă de Sasa, o apucă de umeri şi o sgă ţăi cu atâta putere încât bătrâna scoase un ţipăt. (pag. 52).

Paşi grăbiţi răsunară din spre locul unde se afla [illegible] Boris Verodin privi în jurul său, ca un vânat încolţit, [illegible] luă o hotărîre. Viu nu va cădea el în mâinile lor. Ştia, [illegible] că urmăritorii săi îi hotărîseră soarta. În această clipă [illegible] singura lui părere de rău era că nu va putea să-şi împlinească răzbunarea împotriva prinţului Potcikev.

Saşa stătea lângă el, cu ochii holbaţi. Ea îi apucase braţul, cu mâna tremurătoare. De astădată, totul era pierdut. Abia se mai putea ţine pe picioare.

Deodată, un gând îi fulgeră prin minte. Trase pe Boris după sine, se opri înaintea unei uşi, apăsă pe clanţă, apoi dispăru înăuntru. În aceeaşi clipă, câţiva soldaţi se năpustiră în coridor, cu baioneta la armă. Ei se opriră înaintea camaradului lor rănit, care se zvârcolea de durere.

— Colo... au dispărut după uşa aceea — îngână el.

Apoi îşi pierdu cunoştinţa.

Soldaţii se uitau unul la altul, nedumeriţi. Exista o singură uşă, aşa dar despre aceasta era vorba.

Încercară s'o deschidă. Tatăl Nataşei şi prinţul Potcikev se iviră, îmbrăcaţi pe jumătate.

— Ce s'a întâmplat? — întrebară ei, enervaţi.

Ceilalţi îi lămuriră.

— Spargeţi uşa! — porunci prinţul Potcikev.

Dar lucrul nu era atât de uşor. În primul rând aveau nevoie de o secure.

Loviturile puternice răsunară înăbuşit în întreaga clădire. Tăndările uşii săriră trosnind şi în cele din urmă uşa ceda. Trăgând focuri la întâmplare, soldaţii pătrunseră înăuntru.

În aceeaşi clipă, Nataşa se trezi. Strigă îngrozită, privi în jurul ei, şi simţi lipsa iubitului.

Prinţesa sări din pat şi, reţinându-şi răsuflarea, trase cu urechea. Deodată zări biletul. Dar abia aruncase o privire asupra lui, că scoase un strigăt înfiorător şi se prăbuşi la pământ, în nesimţire.

11. — Dragoste ucigaşă

Nataşa nu mai ştia ce se întâmplă în jurul ei, căci un leşin binefăcător o cuprinsese. Dar această stare nu ţinu mult timp.

Se ridică încetişor, obosită de moarte şi îşi trecu mâna peste fruntea-i albă.

— Ce s'a întâmplat? — băigui ea.

Apoi, izbucni într'un plâns sfâşietor. Mai simţea în mână biletul lui Boris şi ştia că nu se înşelase. Iubitul o părăsise.

Cu ochii înecaţi în lacrimi, tânăra prinţesă, citi din nou cuvintele.

„Iartă-mă dacă plec fără să-mi iau rămas bun. Datoria mă cheamă — libertatea poporului rus — revoluția — n'am dreptul să le uit.

BORIS".

Natașa simțea pământul clătinându-se sub picioarele ei. Fusese trezită din beția celei mai sublime fericiri și svârlită din nou în deșertăciunea vieții de toate zilele. Durerea ei era tot atât de mare ca și dragostea-i nemărginită.

— Boris, de ce ai făcut asta? — murmură ea. — De ce nu m'ai luat cu tine în casa ta umilă, ca să te slujesc cu dragoste și credință? De ce m'ai făcut atât de nenorocită?

Rămase cu privirea ațintită înaintea ei, în timp ce jos sgomotul creștea. Deodată fu cuprinsă de spaimă și-și duse mâna la inimă, care bătea să-i spargă pieptul. Gândul i se îndreptă spre iubitul ei; bănui că sgomotul ce venea de jos era în legătură cu el. Căzuse oare în mâinile călăilor săi? Fusese prins totuși, și viața îi era amenințată?

Natașa uită durerea care îi sbuciuma sufletul; creierul ei începu să lucreze cu înfrigurare.

Părăsi dormitorul, alergă la ușă, o deschise și privi afară. Se auzeau strigăte și împușcături — mai multe voci răsunau în același timp, dar nu desluși decât glasul aspru, batjocoritor al prințului Potcikev.

Ce neplăcut îi suna în ureche acel glas! Cu cât desgust se gândea ea la omul acesta! Își dădea seamă din ce în ce mai lămurit, că nu va putea fi niciodată a lui. Începând cu această noapte, nu mai exista nimic comun între ei. Niciodată nu va îngădui ca el să se atingă de dânsa. Se înfioră, gândindu-se că Potcikev ar putea s'o cuprindă în brațe.

Îmbrățișarea lui Boris stârnise în inima ei o fericire nespusă. Prințul, însă, îi inspira groază și desgust.

— Mai bine moartea decât să fiu soția lui — își zise ea, cu hotărâre neclintită.

Nu, niciodată nu se va lăsa îmbrățișată de acest om. Se gândi la privirile aprinse, pline de patimă, pe cari prințul i le aruncase în ajun. Ele o răniseră adânc, căci trădau porniri josnice.

— Dar ce o fi cu Saşa, că nu se mai vede? — murmură prințesa, cuprinsă iar de grija pentru soarta iubitului ei.

Privi în juru-i, dar nu se zăreau nici un om prin apropiere. Se îndreptă atunci spre ușa cameristei și bătu. Nimeni nu răspunse. Deschise ușa și o strigă pe Saşa; dar bătrâna nu dădu nici un semn de viață.

Larma de jos se mai potoli. Natașa trase cu urechea încă vreo câteva minute, apoi se întoarse în camera ei. Auzi pași apropiindu-se și zăvori ușa.

Când soldații pătrunseră în încăpere, nu zăriră pe nimeni. Gloanțele lor sfărâmaseră oglinda și o fereastră, iar câteva pătrunseseră într'un dulap.

... Potcikev se uită în jurul lui, cu priviri cercetătoare. Un blestem sălbatec îi scăpă de pe buze.

— Ce să însemne asta? — scrâşni el, adresându-se viitorului său socru.

Alexandru Gogineff făcu o mutră desnădăjduită.

— Omul s'o fi înşelat — răspunse el.

— Dar asta e cu neputinţă, căci s'a luptat doar cu ticălosul acela. Şi altă cameră nu se mai află pe acest coridor.

Cercetară încăperea, deschiseră dulapurile, scotociră puţinele locuri unde s'ar fi putut ascunde cel urmărit, dar truda lor rămase zadarnică. Nu izbutiră să descopere nimic care să trădeze prezenţa unui om în acest loc.

Unul din soldaţi anunţă că rănitul îşi venise în fire. Prinţul Potcikev şi viitorul său socru părăsiră încăperea. Rănitul fusese ridicat pe jumătate; stătea rezemat de perete şi-şi apăsa mâna pe inimă.

— Ce ai de spus? — îl întrebă prinţul Potcikev. — Cine a tras în dumneata?

— Un bărbat... înalt şi puternic... venise de sus. L-am auzit coborînd scările. Mai era cineva cu el... o femeie... nu ştiu dacă era tânără sau bătrână...

— Şi ai văzut cu ochii dumitale că omul a deschis uşa şi a dispărut în încăperea de colo? — cercetă prinţul, mai departe.

Soldatul încuviinţă din cap.

— Întâi am tras eu, apoi el. Se aruncase la pământ, trăgând-o şi pe femeie după dânsul. M'a nimerit în piept, apoi a dispărut, împreună cu însoţitoarea lui, în camera de colo.

Logodnicul Natuşei îşi îndreptă privirile spre bătrânul prinţ.

— Nu găseşti că e ciudat? — întrebă el.

Castelanul înălţă din umeri.

— Şi, totuşi, poate că omul se înşeală — răspunse Gogineff. — Individul a avut destul timp s'o şteargă de aici în alt mod, altminteri l-am fi găsit în odaie. Şi, apoi, soldatul susţine că au fost două persoane...

— Cine ar putea să fie femeia care l-a însoţit? — întrebă Potcikev, răsucindu-şi barbişonul.

— Dacă nu mă înşel era bătrână — răspunse rănitul.

— Druce, atunci trebue să fi fost camerista — strigă prinţul Potcikev. — Individul care a făcut asearăpe trădătorul, ne-a spus doar că bătrâna e rudă cu Verodin.

Alexandru Gogineff clătină capul.

— Nu, nu, e cu neputinţă — replică el. — N'am să tăgăduiesc că bătrâna a fost ieri în sat, dar nu-mi vine să cred că ea s'a întâlnit aici cu Boris Verodin.

— Hm, cu toate astea aş vrea s'o mai cercetez odată — zise prinţul Potcikev. — Unde e camera ei?

— În etajul al doilea, în faţa încăperilor fiicei mele, dragă Nicolai.

Prinţul urcă scările şi rămase o clipă înaintea uşii Na-

Chicoti, apoi se apropiă de odaia bătrânei Saşa. Dădu să intre, dar uşa era încuiată.

— Ei, mătuşico, de ce te 'ncui înăuntru? — strigă el.

Un sgomot dindărătul uşii dovedi prinţului că era cineva în cameră.

— Cui trebue să dau socoteală de ce am încuiat uşa? — răspunse un glas supărat.

— Deschide, aici e prinţul Potcikev! — porunci logodnicul Nataşei.

— Vă rog să aşteptaţi puţin, Excelenţă, căci trebue să mă îmbrac — răspunse bătrâna.

Prinţul începu să se plimbe nerăbdător, încoace şi 'ncolo, aruncând priviri furioase spre uşa îndărătul căreia se afla bătrâna cameristă. In cele din urmă, uşa se deschise.

— Unde ai fost azi dimineaţă? — se răsti prinţul Potcikev, privind iscoditor în jurul său.

Bătrâna se sili să râdă prietenos.

— Sfântă Fecioară, — exclamă ea — nu cumva Excelenţa Voastră bănuieşte că am vreun drăguţ, la care mă duc în ascuns?

— Răspunde la ce te-am întrebat! — replică prinţul, cu asprime. — Unde ai fost?

— Eram în pat. Am dormit buştean şi m'am sculat abia acum un sfert de ceas.

Potcikev se apropiă de pat şi duse mâna sub plapomă. Aşternutul era rece. Privirile sale sfredelitoare se aţintiră asupra bătrânei.

— Minţi, nu dormeai — în orice caz te-ai trezit mai înainte.

Se apropiă de Saşa, o apucă de umeri şi o scutură cu atâta putere, încât bătrâna scoase un ţipăt. Apoi, cameristă începu să se bocească, după cum îi era obiceiul şi se jură pe toţi sfinţii că nu părăsise încăperea toată noaptea.

— Luate-ar dracul — scrâşni prinţul Potcikev.

Smulse uşa dulapului, pipăi în interiorul acestuia se uită sub pat, apoi părăsi camera bombănind.

Saşa îl urmări cu priviri batjocoritoare. Îşi frecă mâinile osoase şi trase cu urechea la paşii prinţului, cari se îndepărtau.

— Ha, ha, — râse bătrâna — prinţesa te-a şi încornorat, trufaşule!

Mai aşteptă câteva minute, apoi se apropiă de dulap şi-l împinse deoparte. O uşă acoperită cu tapete ieşi la iveală. Saşa o deschise şi Boris Verodin, luntraşul de pe Volga, sări afară. Tânărul era întunecat la faţă.

— Prinţul a fost aici, i-am auzit glasul — zise el, privind-o întrebător.

— Da, fiule, a venit să te caute, răspunse bătrâna, frecându-şi mâinile.

Boris Verodin începu să se plimbe prin încăpere, cu

cana în cand, tânărul se oprea la uşă, trăgând cu urechea la sgomotele de jos, cari se auzeau din ce în ce mai desluşit.

Deodată răsună glasul poruncitor al prinţului Potcikev.

— Nu-i aşa că ţi-am găsit o ascunzătoare minunată, fiule? — întrebă Saşa, zâmbind şiret.

Revoluţionarul nu răspunse. Părea muncit de alte gânduri. Fără să se sinchisească, bătrâna urmă să flecărească:

— Cum de nu m'am gândit dela început la asta? Ştiam de ani de zile că acolo era locul de ventilaţie. Dar nu mi-a venit în minte decât în clipa când ai tras şi paşii soldaţilor se auziră apropiându-se.

Abia am mai avut răgazul să dispărem la timp. Cu toate acestea, ar fi putut să dea de ascunzătoare.

— Norocul lor că n'au descoperit-o, căci nu m'ar fi prins viu — zise Boris, întunecat.

— Habar n'au unde ai pierit, — zise bătrâna, triumfătoare. — Mare noroc că gura ventilatorului este tocmai în odaia mea.

— În cursul zilei de azi voiu încerca din nou să părăsesc castelul — zise deodată Boris, oprindu-se înaintea ei.

Saşa îşi împreună mâinile, plângând.

— Boris, să nu faci supărarea asta bătrânei tale Saşa, — se rugă ea. — Vei fi prins, căci prinţul a pus sentinele pretutindeni şi de astă dată nu le vei scăpa. Încercarea de fugă ar putea să izbutească numai noaptea.

Tânărul lăsă ochii în jos, posomorît.

— Aşa dar, să pierd încă o zi fără să fac nimic, în timp ce tovarăşii mei sunt în primejdie? — zise el.

— I-ai ajuta mai mult dacă ţi-ai risca viaţa fără niciun folos? — replică bătrâna.

Tânărul îşi dădu seamă că Saşa avea dreptate şi făgădui ca de abia noaptea va încerca să fugă din castel.

Camerista răsuflă uşurată.

— Aşa Boris — zise ea, mângâindu-l pe obraji. — Gândeşte-te la Anuşca, mama ta, şi la Irina, logodnica ta.

— Taci! — porunci el. — Spui prostii; Irina e sora mea şi nimic altceva.

— Dar ea te iubeşte şi Anuşca v'a hărăzit unul altuia.

Boris Verodin îşi ascunse faţa în mâini. Gândul la Irina îl chinuia nespus. La o depărtare de câţiva metri doar, se afla copila aceea minunată, pe care o iubea cu înfocare şi o iubise de multă vreme fără ca ea să ştie. Nataşa îi aparţinuse, îi se dăduse în toată nevinovăţia ei. Gândul că peste o zi sau două, tânăra va deveni soţia acelui prinţ pe care-l urâ, îl înebunea aproape.

Dar trebuise să se despartă de ea, căci nu putea să-şi părăsească tovarăşii şi să renunţe la lupta pentru libertate.

— Saşa, murmură el.

— Ce vrei? — întrebă camerista.

Îl privise neîncetat şi crezu că-i ghicise gândurile. Fel de fel de planuri se ţeseau în mintea bătrânei.

Polcikev era trufaș, tânăra fată trebuia să se mărite cu el căci era prințesă, doar.

Prințul își luase pedeapsa, căci Boris răpise Nataşei bunul ei cel mai de preț. Chiar Nataşa avea să fie mulțumită, căci, cu timpul, va începe să-și iubească soțul, dacă alături de el va putea să pornicească altora.

Boris, însă, trebuia să aparție Irinei. Soarta fusese înțeleaptă împărțindu-i unul altuia. Planul Anuşcăi era bun. Irina avea să ajungă bogată.

— Nu vei destăinui Nataşei că știi cine a fost la ea astă noapte! — zise Boris, cu glas răguşit.

— Fii liniştit, nu-i voiu spune nimic, însă sunt sigură că ea îmi va mărturisi totul.

— Dar jură-mi că tu nu-i vei pomeni despre asta! — ceru tânărul.

Saşa rosti jurământul. Ştia, însă, că prințesa îi va spune totul, căci ea, Saşa, era singura care putea să-i împărtăşească durerea.

— Şi, apoi... spune-i... că mă voiu gândi veşnic la ea — murmură Boris, îndurerat.

— Bine, fiule, am să-i repet cuvintele tale şi voiu căuta s'o mângâi.

Tânărul nu se mai sinchisi de bătrână, care începu să umble prin odaie cu paşi mici, vorbind cu ea însăşi. Apoi se furişă afară, căci trebuia să ajute prințesei să se îmbrace. Boris Verodin încuiă uşa după dânsa.

Păşind pragul încăperii Nataşei, bătrâna rămase locului, speriată. Prințesa se afla lângă uşă şi era albă ca varul. Privirile ei îngrozite se opriră pe chipul camenistei.

— Ce are porumbița mea? — întrebă Saşa, cu dragoste.

Nataşa o apucă de braț şi o întrebă, tremurând:

— L-au găsit? Răspunde-mi repede... mor de teamă...

Saşa zâmbi misterios.

— De cine vorbeşti? — zise ea, făcând o mutră nevinovată.

— De... Boris Verodin.

— Boris Verodin? — repetă Saşa, clătinând capul. — Dar ce-ți pasă de el?

— Asta ți-o voiu spune mai târziu... acum, însă, nu mă mai chinui... ci spune-mi odată... a scăpat?

— Ei bine, dacă asta te liniştește, atunci află că n'a fost prins.

— Slavă Domnului! — exclamă prințesa, ca şi cum o mare povară i s'ar fi luat de pe inimă.

Un suspin ieşi din pieptul Nataşei, apoi ea izbucni într'un plâns alinător, în timp ce bătrâna îi mângâia părul, cu dragoste.

— Saşa, cum să-ți mulțumesc pentru această veste! — zise Nataşa, tulburată.

Cele două femei păşiră în dormitorul prințesei. Nataşa mărturisi totul. Bătrâna prevăzuse bine. Jurământul fusese

de prisos, căci prințesa își deschise inima, [illegible] înaintea fostei sale doici; nu bănuia că Sașa știa totul de mai înainte.

— Și, acum, ce să fac? — încheiă Natașa, desnădăjduită. — Voiu muri, căci nu pot să mă căsătoresc cu prințul Potcikev, pe care îl disprețuiesc.

Sașa clătină capul, zâmbind.

— Lasă, copilița mea, lucrurile se vor îndrepta. Ai să te răsgândești, după ce vei chibzui nițel. Prințul e bogat; el are nenumărate proprietăți, mii de oameni lucrează pentru dânsul pe moșiile și în fabricile sale. A știut să-și salveze averea și va ști s'o apere de poftele săracilor. Vei fi o femeie bogată, toți se vor închina înaintea ta și te vor pizmui. Bărbații îți vor face curte, vor cădea la picioarele tale și...

— Taci! — strigă Natașa.

Ochii ei mari, negri, străluceau.

— Nu, niciodată nu voiu consimți să iau de soț pe prințul Potcikev. Prefer să cobor jos în sat și să muncesc, alături de luntrașii de pe Volga, ajutându-le să tragă corăbiile grele.

Bătrâna dădu din cap, în semn de împotrivire.

— Nu, nu, ai să părăsești gândul ăsta, draga mea — zise Sașa, luând cu dragoste mâinile Natașei între mâinile ei osoase. — Îmi vine să râd, gândindu-mă că funia groasă va pătrunde în carnea ta fragedă, și că degetele tale minunate au să-și piardă repede forma lor delicată.

„Cei de colo, de pe malul Volgăi, duc o viață aspră, atât de aspră, încât au ajuns aproape la desnădejde.

Un zâmbet îngeresc se'nfiripă pe chipul drăgălaș al prințesei.

— Și, cu toate acestea, mai bine să împart cu ei grijile și nevoile, mai bine să mănânc pâine uscată, decât să deviu soția prințului Potcikev... Nu pot să-l sufăr, îl disprețuiesc, îl urăsc...

Sașa se apropiă de frumoasa fată. Ochii bătrânei scânteiau.

— Prostuțo, — șopti ea — dacă-l iubești pe Boris Verodin, adresează-te mie — voiu purta eu de grijă să-l vezi cât mai des. Castelele princiare au încăperi tăinuite, despre cari nu știu nici proprietarii lor — și femeile înțelepte se pot folosi de ele...

Zicând acestea, bătrâna izbucni într'un râs viclean.

La început Natașa nu prea pricepea ce vroise să spuie camerista. Încetul cu 'ncetul, însă, ea își dădu seamă de rostul cuvintelor Sașei. Tânăra își înălță trupul. Ochii ei minunați scăpărau de indignare.

— Pleacă! se răsti ea. — Niciodată nu mi-aș fi închipuit că ai putea să mă socoți atât de josnică.

Sașa vru s'o lingușească, încercă să se desvinovățească, dar nu izbuti. Natașa se prăbuși. Durerea o sugruma aproape. Vroia să moară, căci își dădea seamă că nu 'există altă scăpare. Cu o hotărîre neclintită, frumoasa prințesă se pregăti de moarte.

Prințul Potcikev clocotea de ură și dorință de răzbunare. Își propusese să facă nevătămător pe acel îndrăzneț luntraș de pe Volga, pe care îl deportase odată în Siberia, dar care izbutise totuși să fugă și să pună la cale alte nenorociri.

Voia ca, după o scurtă convorbire cu viitorul său socru, să coboare el-însuși în sat și să pună pe revoluționari cu botul pe labe. Un nou detașament de soldați sosise tocmai atunci, ceea ce îl încuraja în hotărârea lui. Erau vreo trei sute de oameni. Trupa pe care o avea la dispoziție trebuia să fie de-ajuns spre a face ordine în ținut.

Comandantul detașamentului raportă că regimentele, cari rămăseseră în urmă, avuseseră mult de furcă. Pretutindeni se produseseră lupte. Și, lucru ciudat, revoluționarii aveau un mare număr de arme moderne și chiar artilerie.

Prințul Potcikev se încruntă.

— Nu le va folosi la nimic — zise el — țicăloșii vor fi doborîți.

Se sfătui cu viitorul său socru. Cincizeci de soldați aveau să rămână în castel, căci Potcikev bănuia că Boris Verodin, nu părăsise clădirea. Premiul fixat pe capul revoluționarului fusese mărit.

Mișka Milevici fu scos din închisoarea sa. Tremura din tot trupul. Respingătoarea scenă se repetă, atunci când impunernicitul guvernului hotărî ca fiul starostelui să conducă trupa.

Trădătorul se aruncă la picioarele prințului, dar totul fu zadarnic. In cele din urmă trebui să se supună. Insă, fiindcă din pricina spaimei abia se putea ține pe picioare, doi soldați îl luară între ei, sprijinindu-l.

Trupa coborî muntele. Locuitorii satului se retrăseseră în casele lor, când văzură pe soldați venind. Unora dintre ei începu să le bată inima ceva mai tare.

Trădătorul fu zărit. O furie înăbușită, o ură nespusă puseră stăpânire pe locuitori.

Soldații se opriră la intrarea în sat. Prințul trimise un alt detașament la malul fluviului. Conducătorul acestuia se întoarse repede, pradă unei mari turburări.

— Corabia... e în mijlocul apei — raportă el.

Prințul Potcikev bătu din picior; păli se grozav.

— Trebue să-i urmărim! porunci el.

— La mal nu se află decât o singură luntre — răspunse celălalt.

— Unde sunt bărcile? — strigă Potcikev, adresându-se trădătorului.

Mișka Milevici își șterse năduşeala de pe frunte.

— Nu... nu știu, Excelență — bâigui el.

— Nu știu? Și susții că ești fiul starostelui? Văd eu că trebue să încercăm pe alte căi. — Luați-l de aici! Va fi dus

locuieşte pe ţărmul fluviului şi are o barcă. Dar, repede, căci altminteri corabia dispare!

Miska Milevici păşi între soldaţi. Arătă spre prima casă de pe mal. Proprietarul acesteia îi conduse până la o grămadă de ramuri uscate, dedesubtul cărora era ascunsă o barcă. Soldaţii îi poruncirăă să dea ramurile de o parte şi el se supuse. Dar barca era spartă şi nu putea fi folosită.

Soldaţii se depărtară, urmăriţi de privirile batjocoritoare ale săteanului. Colindară din casă în casă, însă nu găsiră nicio barcă în bună stare.

În vremea asta corabia ajunsese în largul fluviului. Nu se zărea niciun om, căci marginea înaltă a corăbiei punea stavilă privirilor.

Ofiţerul făcu mâinile pâlnie la gură şi strigă, ameninţător:

— Trageţi la mal, altminteri vă împuşcăm!

Dar corabia pluti mai departe, încetişor, apropiindu-se de ţărmul opus. Prinţul Potcikev sosi călare la faţa locului. Soldaţii îl puseră repede la curent cu cele întâmplate.

— Să tragem o salvă asupra corăbiei — zise el — ăsta e cel mai bun mijloc pentru îndivizi de teapa lor.

Ofiţerul făcu o mutră îngrijorată. Dar n'avea încotro, trebuia să asculte. Soldaţii se lăsară în genunchi şi duseră armele la ochi..

O salvă răsună. Apoi, rămaseră un minut liniştiţi, aşteptând efectul.

Deodată, o flacără ţâşni în mijlocul fluviului. În acelaşi timp răsunară strigăte şi vreo şase soldaţi se prăbuşiră la pământ, scăpând armele din mâini. Ceilalţi abia mai avură vreme să se întindă pe burtă.

Această măsură de prevedere se dovedi foarte bună, căci detunăturile începură să se audă fără întrerupere. Numai când corabia ajunse la malul celălalt, focul încetă.

Nu exista nicio posibilitate ca lupta să fie reluată sau să se urmărească vasul, deoarece nu era niciun pod peste fluviu.

Prinţul Potcikev se încruntă. Îşi jură să fie fără cruţare de îndată ce revoluţionarii îi vor cădea în mână.

— Acum, du-ne la casa lui Boris Verodin! porunci prinţul, adresându-se lui Miska Milevici.

Trădătorul suspină. Clătinându-se pe picioare, porni între soldaţi. Cugetul îl mustra şi o spaimă de moarte pusese stăpânire pe el.

Vestea ivirii soldaţilor pătrunsese până'n căsuţa bătrânei oarbe. Anuşca era pradă unei mari nelinişti din pricina fiului ei vitreg. Ce se întâmplase cu Boris? Această întrebare o chinuia mereu, dar nu găsea niciun răspuns.

Irina plânsese toată ziua. Făcu treburile gospodăriei, dar gândurile ei erau îndreptate numai spre tânărul revoluţionar.

Ce soartă avusese? Îl prinseseră, sau, poate, nici nu mai era în viaţă?

manei tete, şi căută s'o mângâie, atât cât îi sta în putinţă.

— Nu-ţi face griji din pricina lui Boris — zise ea. — Fratele tău e cutezător şi puternic. Duşmanii nu-l vor prinde atât de uşor.

Irina oftă şi nu răspunse nimic. Nu putea să se liniştească.

Afară se auziră paşi grei. Un detaşament de soldaţi venea pe şosea. Irina vru să se retragă în odaia alăturată, dar în aceeaşi clipă uşa de afară fu împinsă cu putere.

In prag se ivi prinţul Potcikev, iar îndărătul său apărea, dintre soldaţi, capul lui Mişka Milevici.

Zărind pe Irina, prinţul tresări. Işi mângâiă barbişonul, după cum obişnuia când vedea vreo fată care producea asupra lui o impresie deosebită. In ochii săi se aprinse o lucire de patimă.

— Cine eşti tu, frumoasă copilă? — întrebă el, sfredelind-o cu privirea.

— E nepoata mea, fiica răposatei mele surori — se auzi un glas deasupra vetrei.

— A, mai e cineva aici? — făcu prinţul Potcikev, neplăcut surprins. — Dar cine eşti tu?

Baba tuşi.

— De când se obişnuieşte să te adresezi bătrânilor, ca şi cum ai vorbi cu copiii? — zise Anuşca, cu demnitate. — Să-ţi fie ruşine!

Prinţul îşi muşcă buzele.

— Dacă nu eşti în stare să vorbeşti mai cuviincios, atunci mai bine să taci! — zise el, cu glas ameninţător. — Ia aminte, ai de aface cu prinţul Potcikev!

— Aşa, — glasul bătrânei tremura — atunci fi blestemat, blestemat în vecii vecilor! Vai de tine, când te vei înfăţişa înaintea Judecătorului Suprem, prinţe Potcikev, căci ai păcătuit mult în viaţă!

Logodnicul Nataşei păli, dar îşi reveni repede.

— Ia nu mai flecări — strigă el — mai bine spune-mi unde îl pot găsi pe Boris Verodin, ticălosul acela care merita de mult să fie spânzurat.

Bătrâna se înspăimântă o clipă, dar îşi recăpătă repede sângele rece. Dacă Boris era căutat, însemna că nu fusese prins. Şi oarba n'avea niciun motiv să-şi ascundă bucuria.

— Caută-l, prinţe Potcikev — zise ea, batjocoritor. — Ai doar destui oameni la dispoziţie.

Prinţul păşi spre Irina, care se dădu înapoi, speriată. Privirile sale aprinse de dorinţă erau îndreptate spre tânăra fată.

— Eşti frumoasă, copilo! — Păcat să-ţi pierzi timpul în locul acesta trist, — şopti el, apucând-o de bărbie — Ochii tăi frumoşi au vărsat lacrimi?

Potcikev râse.

— Aha, încep să mă lămuresc... Aşa dar, individul acela cutezător e, într'adevăr, logodnicul tău?

Irina se mai retrase câţiva paşi. Spaima îi răpise graiul.

Prințul izbucni într'un hohot de râs.

— Aș putea să te iau cu mine ca ostatec, copila mea, — zise el, batjocoritor — dar renunț la asta; poate o să ne cunoaștem cândva mai de aproape. Uită pe individul care te-a vrăjit. Ce ar putea el să-ți ofere? Nimic; căci nu e decât un biet luntraș.

Irina își reveni în fire, abia când soldații se depărtaseră. Un suspin adânc ieși de pe buzele ei. Dar gândul că Boris izbutise să scape de călăii săi, o umplea de bucurie, cu toată durerea ce-o sbuciuma.

— Cunoști pe prințul acesta, mamă Anușca? — întrebă Irina.

— Potcikev e un ticălos — răspunse oarba. — Îți voiu vorbi mai târziu despre dânsul. Acum trebue să ne punem în legătură cu Sașa. Ea ne va putea spune cum a izbutit Boris să se pună la adăpost.

— Dar cum să ajungem la Sașa?

— Trebue să se ducă cineva la castel. Poate voiu găsi vreun om care să încerce să vorbească cu sora mea.

Irina încuviință din cap. Se hotări să pornească noaptea spre castel și să intre în legătură cu bătrâna cameristă.

13. — Un ordin neplăcut

După ce arătase care sunt locuințele revoluționarilor, Mișka Milevici fu pus în libertate. Firește, niciunul dintre aceștia nu fusese găsit acasă.

Prințul, însă, nu prea era necăjit din această pricină. Acum avea alte preocupări. Întorcându-se spre castel, imaginea frumoasei blondine dăinuia mereu în mintea sa. Ea deșlănțuise patima în inima lui, biciuindu-i simțurile. De Natașa era sigur; a doua zi urma să-i aparție. Dar această frumoasă blondină nu era mai puțin atrăgătoare.

Trebuia să fie a lui, cu orice preț. Dar lucrul nu era chiar atât de simplu. De sigur că bătrâna va face gălăgie, dacă el va încerca să in cu forța din casă pe tânăra fată. Cât despre locuitorii satului — nu prea se temea de ei.

Aceste gânduri îl frământau, când ajunse la castel. Nuntașii trebuiau să sosească în cursul zilei. Prințul Potcikev nu vroia să mai amâne nunta, căci cine știe cât timp mai avea liber? Poate că va fi nevoit să plece chiar în ziua următoare?

Prințul Gogineff îl întâmpină cu priviri întrebătoare.

— Ați tras asupra lor? — întrebă el.

Imputernicitul guvernului răspunse înfuriat:

— Răsvrătiții ne-au primit cu o salvă. S'au refugiat pe bordul corăbiei și au pornit spre largul fluviului. Pod nu există și n'aveam la dispoziție nici bărci, cu ajutorul cărora să ne fi dus să curățim cuibul acela. Luntrașii au sfărâmat toate bărcile, astfel că nu mai pot fi întrebuințate.

— Ticăloşii! — scrâşni prinţul Gogineff. — Ar trebui dăm o pildă, — însă cum?

Prinţul Potcikev se plimbă încoace şi'ncolo, încruntat. Deodată rămase locului; se părea că a găsit un plan bun.

— Volu trimite un curier călare, în susul fluviului. Avem cu noi o baterie. Vom trage asupra corăbiei, care se va scufunda.

— Da, da, minunat — încuviinţă prinţul Gogineff. — O să le treacă pofta să se mai răsvrătească.

— Am fost în casa revoluţionarului, care ne dă atât de mult de lucru — zise prinţul Potcikev, deodată. — Acolo am găsit o fată tânără. Să fie logodnica lui Boris? O cunoşti?

Prinţul Gogineff păli şi aţinti o privire ciudată asupra viitorului său ginere.

Bătrânul văzuse deseori pe Irina. Odată o întâlnise în pădure şi intrase în vorbă cu dânsa. Graţia ei firească, frumuseţea ei îi atâţase poftele. Aşa dar, Irina era iubita lui Boris Verodin? Prinţul Gogineff îşi pusese şi el ochii pe dânsa, căci încă nu se săturase de aventurile de dragoste, care fuseseră atât de numeroase în viaţa sa. I se păruse că această copilă minunată va aduce o schimbare în viaţa din castelul singuratic de pe malul Volgăi.

Şi, acum, viitorul ginere' îşi pusese şi el ochii pe ea?

— Nu prea mă sinchisesc de oamenii aceştia — răspunse prinţul Gogineff.

Cu aceasta, convorbirea lui sfârşit. Potcikev chemă un curier, căruia îi dădu poruncile trebuitoare, apoi îşi frecă mâinile, zâmbind batjocoritor.

Dăduse ordin ca vasul să fie scufundat dacă revoluţionarii aflaţi pe bord ar refuza să se predea. Afară de asta, poruncise ca paza în castel să fie făcută cu aceeaşi străşnicie, căci bănuia că Boris Verodin se aţintea pe acolo, pitit într'una din numeroasele ascunzători ale clădirii.

Cei dintâi nuntaşi începuseră să sosească. Toţi erau nobili din împrejurimi. Logodnicul dorea ca nunta să dureze atâta timp cât va rămâne el în castelul socrului său. Din această pricină, oaspeţii se pregătiseră pentru o şedere mai îndelungată.

Vinul curgea în valuri şi peste câteva ore distinşii musafiri erau beţi.

Într'un loc mai retras al castelului zăceau soldaţii răniţi cu prilejul încăierării cu revoluţionarii. Doi dintre ei muriseră.

Corabia dispăruse în susul fluviului şi prinţul Potcikev se bucura nespus, căci revoluţionarii nu bănuiau că se duc spre o moarte sigură.

Oaspeţii deveneau din ce în ce mai cu chef, mai desmăţaţi. Veniseră fără soţiile lor, astfel că orgia nu mai cunoscu margini.

Deodată, prinţul Potcikev fu vestit că un curier cere să fie primit.

Trimisul era un soldat acoperit cu praf din cap până în picioare. Intrând, el îi întinse o scrisoare pecetluită.

Prințul desfăcu plicul, cuprins de o presimțire. Dar abia își aruncase ochii pe scrisoare, că o mototoli și o aruncă într'un unghier, scoțând un blestem sălbatec. Ceilalți îl copleșiră cu întrebări, căci nu mai încăpea îndoială că scrisoarea cuprindea o veste foarte puțin plăcută.

— Ce s'a întâmplat, Nicolai? — cercetă prințul Gogineff, apropiându-se de ginerele său.

— Asta e o ticăloșie! — scrâșni Potcikev. — Un ordin de la comandamentul suprem mă cheamă înapoi la regiment. Lupte îndârjite au izbucnit în josul fluviului. Roșii au alcătuit o armată și operează cu artileria; au chiar și avioane.

De pretutindeni se auziră murmure de compătimire. Pe fețele aprinse de băutură ale oaspeților se întipări o crudă dezamăgire.

Prințul Nicolai izbi cu pumnul în masă.

— N'am încotro, trebue să execut ordinul — zise el. — Dar noaptea nuntii tot nu-mi va putea fi răpită.

Ceilalți îl aprobară cu entuziasm.

— Un călăreț să coboare în sat și să aducă preotul! porunci Potcikev. — Dacă nu vine de bună voie, să se întrebuințeze forța!

Împuternicitul guvernului vorbi cu bătrânul castelan, apoi un servitor trebui să pornească spre sat în căutarea preotului.

14. — În ghiarele desnădejdei.

Nataşa se închise în camera ei, unde rămase toată ziua. Sărmana fată voia să fie singură cu durerea ei. Nu îngădui nici Saşei să intre, căci de câteva ceasuri cunoștea firea josnică a bătrânei cameriste.

Dar, la urma urmei, nu putea să i-o ia în nume de rău, deoarece fosta ei doică slujise din tinerețe numai la familii nobile. Ea era obișnuită să vadă în jurul ei doar lux și risipă, și mai era obișnuită ca fetele din familie nobilă să se mărite numai cu oameni din aceeași clasă.

Frumoasa fată izbucni într'un plâns desnădăjduit. Ea auzise împușcăturile, aruncase o privire pe fereastră și zărise corabia îndreptându-se spre larg. Scoțând un suspin adânc, tânăra se îndepărtase de la fereastră.

Hotărîrea ei de a-și lua viața mai curând decât să aparție prințului, i se întări din ce în ce mai mult în minte. Ea își sprijini capul în mâini și rămase pe gânduri.

Deodată o străfulgeră un gând. Cu mulți ani în urmă, zărise într'un sertar al mesei de scris a mamei sale, o fiolă care purta inscripția: „Otravă". Nataşa nu știa cărui scop folosise acestă otravă, dar își aduse aminte că fiola era plină pe jumătate. Odată, ea observase că, înainte de moartea mamei sale, aceasta luase fiola în mână și o privise îndelung.

Prințesa avea cheia dela masa de scris. Otrava se afla în-

... s-ar secret şi ar fi putut s'o ia oricând.

Tresări, auzind o bătaie în uşă. Era tatăl ei; îl recunoscu ... glas. Ce vroia dela dânsa?

— Deschide! — strigă prinţul, poruncitor. — Vreau ... vorbesc.

Nataşa şovăi o clipă, apoi se ridică şi porni spre uşă, ...tinându-se.

Deschise, dar se dădu înapoi, speriată, dinaintea bătrânului ...nţ. Faţa lui roşie şi ochi-i strălucitori trădau în deajuns ...rea sa.

Indărătul lui mai erau câteva persoane, între cari zări şi ... prinţul Potcikev, care rădea grosolan. Saşa era în spatele lor.

— Copila meea, logodnicul tău trebue să plece din castel ...stă noapte — zise prinţul Gogineff, cu blândeţe. — Datoria ... cheamă, patria e în primejdie. De aceea trebue să te pre...eşti. Preotul e pe drum şi peste câteva minute va fi aici. ... deveni chiar astăzi fericita soţie a prinţului Nicolai Pot...v.

Nataşa rămase nemişcată. Spaima îi răpise graiul. Abia ...d trebui să răspundă urărilor de fericire ale oaspeţilor, ...ra îşi veni în fire. Un zâmbet se înfiripă pe chipul ei, ... era un zâmbet trist, nespus de trist.

Da, putea să le dea încuviinţarea. Ce-i păsa ei dacă se ...părţea de viaţă ca prinţesa Nataşa de Gogineff sau ca soţie ...rinţului Nicolai Potcikev? O vor găsi împodobită cu cununa ...mireasă şi, astfel, o vor coborî în sicriu. Luând această ...ărire, frumoasa prinţesă înşela pe cei din jurul ei, lă...du-i să creadă că e mulţumită.

După puţin timp, Nataşa era singură cu fosta ei doică. Aceasta o ajută să se îmbrace, îi puse cununa de lămâiţă ... o admiră în tăcere.

Nataşa stătea nemişcată în mijlocul încăperii, privind în ... Ochii-i se măriseră în chip neobişnuit. Ce-i drept, era ...mireasă minunată; dar trăsăturile-i rămăseseră împietrite, ... Afară se auziră paşi, apoi uşa se deschise. Prinţul Pot...v intră primul. Era îmbrăcat într'o uniformă de gală şi ... pieptul său străluceau numeroase decoraţii. Indărătul lui ...afla socrul său, urmat de vreo douăzeci de nuntaşi.

Coborîră treptele. Ceremonia urma să aibă loc în sala de ...vităţi a castelului unde se înjghebase în grabă un altar. ...i erau împrăştiate pretutindeni. Preotul ieşi în întâmpi...a cortegiului. Era un bătrân cu barba albă, care cunoştea ...prinţesă încă de când era copilă.

— Hai, grăbeşte-te, părinte! — stărui prinţul Potcikev.

Preotul, însă, rămase liniştit şi procedă cu gravitatea care ...cuvenea demnităţii sale. Astfel desăvârşi ceremonia că...riei dintre nefericita prinţesă şi prinţul Potcikev.

După terminarea slujbei, ospăţul fu reluat. Nataşa as...a toasturile, dusă pe gânduri. Un zâmbet trist plutea ...ereu ...puzele sale, iar ochii ei mari, întunecaţi, aveau o strălucire ...ică. Mintea i se ducea spre camera răposatei sale mame, ...piroul căreia se afla fiola cu otravă.

— De ce nu vorbeşti, Nataşa? — întreba Potc glasul tremurând de patimă, aplecându-se spre mireasă Nu eşti fericită?

— O, voiu fi foarte fericită, astăzi încă! — răspuns

Potcikev tresări şi-i cuprinse braţul. Nu mai pute bucurie. Aşa dar se resemnase cu soarta ei? Nataşa aş cu nerăbdare clipa când vor fi singuri? Da, fireşte, c fele ei nu puteau să aibă alt înţeles.

Plin de mândrie, Potcikev ridică paharul şi făcu o oaspeţilor săi. Apoi svârli de perete cupa, care se spa

— Trăiască mirele şi mireasa, trăiască prinţul Potcik încântătoarea lui soţie! strigară nuntaşii.

Curând după aceea, prinţesa se retrase, pretextând d de cap. Vroia să se odihnească puţin.

Soţul ei era prea turmentat pentru ca să bănuiască

— Da, odihneşte-te, scumpa mea Nataşa, ca să n obosită, când voiu veni să-mi iau dreptul meu — şopt

După plecarea ei se porni un chef monstru. Cu cât timpul, distinşii oaspeţi deveneau mai desmăţaţi. Unul d nuntaşi ceru cărţile de joc şi fu aprobat de toţi cu însufle Era cel mai bun mijloc să se desmeticească.

Mesele fură curăţate în grabă şi jucătorii luară având grămezi de bani înaintea lor.

Boris Verodin nu ştia nimic din ceea ce se întâm în castel. El stătea în ascunzătoarea lui din zid şi aş noaptea, arzând de nerăbdare să părăsească clădirea, tru a se putea uni cu revoluţionarii. Auzise împuşcătu dar nu ştia ce însemnătate aveau.

In cele din urmă, văzând că Saşa nu se mai iveşte, nărul părăsi ascunzătoarea. Rămase o clipă, ascultând. La făcută de oaspeţi îi ajunsese la urechi.

Acum părea să fie momentul prielnic. Pe semne santinelele nu mai păzeau cu atâta străşnicie. Un grup soldaţi stăteau la capătul coridorului, fiecărind. Saşa le cuse rost de băutură.

Boris Verodin cobori [illegible]etajul de desubt. Poate că totuşi, cu putinţă să se folosească de drumul obişnuit coridorul de jos nu zări pe nimeni. Se părea că sold se strânseseră într'o încăpere destinată gărzii.

Deodată, Boris Verodin fu cuprins de dorinţa să vadă ceastă societate sgomotoasă. Se apropia încetişor de sălii de festivităţi şi apăsă pe clanţă. Apoi împinse uşa, neaşteptate. Un gând nebunesc îi trecuse prin minte.

Din câţiva paşi fu lângă mesele de joc şi, ridicând volverul, strigă ameninţător.

— Sus mâinile, domnii mei, nicio mişcare!

Jucătorii priviră cu ochii holbaţi la făptura care răsă ca din pământ înaintea lor.

Cereţi mâine numărul 5 tuturor chioşcarilor şi zătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul

Editura Ig. Hertz, Bucureşti I, Calea Victoriei

Inst. de Arte Grafice «Eminescu S.A.» Str. Ing. Anghel Saligny

15. —O lovitură îndrăzneaţă.

Rareori s'a întâmplat ca nişte nuntaşi să fie cuprin de o spaimă mai mare şi rareori se supuseseră mai rep unei porunci aceşti oameni mândri, ca în clipa când cutezăto tânăr se ivi printre ei.

Se desmeticiseră cu totul din beţie, ridicară braţele, chipurile lor aprinse de băutură, cărora se sforţau să dea o expresie cât mai nevinovată, ofereau o privelişte co ohioasă.

Aruncau priviri furişe spre banii cari erau pe masă, i intea lor, şi totuşi nu-i puteau lua de acolo.

Căci acest flăcău voinic, cu ochii albaştri, amenin[illegible] îi privea cu atâta hotărâre, încât părea gata să tragă imed dacă vreunul din ei ar fi încercat să ascundă repede ba

Boris Verodin se desfătă o clipă văzând groaza care prinsese pe jucători. Apoi, privirile sale se aţintiră asu prinţului Nicolai Potcikev, ca şi cum n'ar fi putut să niciodată trăsăturile acestui om pe care îl ura atâta.

— Mă cunoşti, prinţe Potcikev? — întrebă el, cu o scânteietori.

Prinţul nu răspunse. Ura şi furia înăbuşită clocot într'însul. Potcikev nu era laş şi se gândea să se ia luptă cu îndrăzneţul tânăr, dar în cele din urmă trebui s dea seamă cu aceasta ar fi fost o nebunie.

De sigur că individul acesta cutezător n'ar şovăi o cl să-şi puie în practică ameninţarea şi să tragă, dacă cin s'ar fi încumetat să i se împotrivească. Şi, chiar dacă gl ţul nu şi-ar nimeri ţinta, era îndoelnic dacă ceilalţi ar fi curajul să sară în ajutorul prinţului.

Soţul Natașei şovăi şi aruncă o privire furioasă spre d mânul său.

— Cred că nu mai e nevoie să-ţi povestesc ce am ferit în Siberia, din pricina dumitale— urmă [illegible] pe acelaşi ton ameninţător. — Vroiai să mă [illegible], vr să mă cureţi de pe faţa pământului, dar nu ţi-a [illegible].

„La ce bun să-ţi mai vorbesc de chinuri[illegible] cari le îndurat în pribegia mea prin câmpiile înghe[illegible]ate ale Siber Ce rost ar mai avea să-ţi amintesc despre luptele pe car trebuit să le duc cu lupii şi oamenii de acolo, cari îmi putau bucăţica de pâine trebuincioasă ca să-mi pot urma ţ şi să nu fiu doborît de foame? Numai noaptea puteam să mişc şi, atunci, mă cuprindea spaima la gândul că pe mă Taigei mă aşteaptă lupii ca să mă sfâşie. Sbirii, însă, teau să meargă în timpul zilei, când eu mă ascundeam păduri sau mă furişam în hambarul vreunui ţăran ca să îngrop în fân.

Totuşi, am izbutit să scap, prinţe Potcikev, şi când, cele din urmă, am ajuns aici, ştiam că în curând se v

sfârşit cu Excelenţa Voastră. Deocamdată mai ţii capul sus, cu trufie şi te porţi dispreţuitor cu mujicii; dar mintea poporului rus a rămas trează şi în curând îţi vei da seamă că domnia despotică a Ţarului nu va putea fi reîncepută niciodată. Socot că aş face un serviciu nepreţuit patriei mele, dacă ţi-aş lua viaţa, căci nu meriţi să mai trăieşti.

„Totuşi, nu mă gândesc s'o fac. Nădăjduiesc că ne vom mai întâlni — colo, pe câmpul de luptă, când armata albă — pe care o numiţi pe nedrept armata republicii ruseşti — se va încăiera cu trupele noastre. Atunci, prinţe Potcikev, va veni clipa când vom sta faţă în faţă şi te voiu sili să te lupţi cu mine. Asta vroiam să-ţi mai spun, înainte de a părăsi castelul...

Tânărul se opri şi întoarse puţin capul, trăgând cu urechea. Se auzeau paşi cari se apropiau. El privi atunci spre uşă, de-a 'ndaratelea, ţinând mereu arma îndreptată spre jucători, cari îl urmăreau fiecare mişcare, cu chipurile schimonosite de groază.

Dar Boris Verodin nu plecă încă. Duse la spate braţul liber şi împinse zăvorul. Era şi timpul, căci în clipa următoare uşa ar fi fost deschisă.

Veniseră servitorii, cari se mirau că oaspeţii deveniseră deodată atât de liniştiţi.

Boris Verodin se apropiă din nou de mesele de joc, râzând cu răutate.

— Avem nevoie de bani, domnilor, zise el batjocoritor, — armatele trebuesc întreţinute. De aceea, îmi veţi îngădui să confisc aceşti bani, pe cari îi vom folosi pentru binele Rusiei. Vă rog să-i împingeţi repede spre mijlocul mesei, apoi să ridicaţi mâinile cât mai grabnic.

Prinţul Gogineff, care se afla în capul mesei, trebuia să facă începutul, spunegând de mânie. Cum era cu putinţă, oare, ca omul acesta primejdios să mai fie în castel? Unde se ţinuse ascuns? Cine purta vina că nu fusese descoperit? Căci un lucru era sigur: individul avea complici în castel, altminteri ar fi fost găsit.

— Ei, ce se aude, prinţe Gogineff? — întrebă Boris, ameninţător, îndreptând arma spre capul bătrânului castelan.

Un blestem sălbatec scăpă de pe buzele acestuia. Dar n'avea încotro, trebuia să se supuie.

Ceilalţi jucători împinseră şi ei banii spre mijlocul mesei, unde se formă un teanc de bancnote.

Boris Verodin privi cu luare aminte ca nu cumva să se piardă vreuna. Unul dintre oaspeţi, un moşier din împrejurimi, lăsase să cadă la pământ câteva bancnote, dar revoluţionarul îl sili să le ridice. Apoi vări banii în buzunar, făcu o plecăciune şi se retrase, cu spatele, spre altă uşă.

— Trebue să mai aveţi răbdare încă două minute, domnilor — zise el, batjocoritor, înainte de a dispare —. Dacă veţi da alarma înainte de a trece acest timp, voiu culca la

pământ pe oricine îmi va sta în cale. Așa dar, numai dumneata, prințe Potcikev, vei avea să-mi dai socoteală, dacă întrevederea noastră va lua un sfârșit neplăcut. Nu te bizui pe soldați, căci au tras la măsea și nu vor fi în stare să se ia la luptă cu mine.

Zicând acestea, tânărul dispăru repede. Oaspeții lăsară mâinile în jos și un strigăt de furie izbucni din pieptul tuturor. Prințul Potcikev era ca zăbăucit. Vinele de pe frunte îi se umflaseră și răsufla din greu.

O larmă grozavă se stârni în sală. Fiecare vroia să-și arate vitejia — acum, după ce primejdia trecuse. Oaspeții strigară, urlară cât îi ținea gura.

Dar înainte ca ei să se năpustească afară, pentru a porni în urmărirea îndrăznețului tânăr, prințul Potcikev porunci să se facă liniște.

— Nu, nu se poate să aducem la cunoștința celorlalți această întâmplare, zise el, trebue să păstrăm tăcere asupra faptului că individul ne-a jefuit. Gândiți-vă, suntem treizeci de oameni și nu ne-am putut împotrivi unuia singur.

Prințul avea dreptate.

Potcikev deschise ușa, îndărătul căreia dispăruse revoluționarul. Încăperea alăturată era goală, — doar câteva șube și căciuli atârnau în cuier. El se năpusti înainte, urmat de ceilalți și de astă dată, fiecare din ei avea câte o armă în mână.

Servitorii erau înspăimântați. Băuseră și ei cam mult, căci abia se mai țineau pe picioare. Păreau că nu știau încă ce se întâmplase.

—Ticăloșilor, lua-v'ar dracii! — strigă prințul. — Unde ați fost până acum?

Intendentul castelului, un bătrân venerabil, care avea însă ochii înlăcrămați de băutură, se apropiă de prinț într'o atitudine smerită.

— Excelență, oamenii nu și-au părăsit nicio clipă locurile lor, dar, văzând că se făcuse tăcere deodată, n'am vrut să deranjăm pe distinșii oaspeți.

Prințul Potcikev îl sfredeli cu privirea.

— Cine a părăsit acum de curând această cameră și a ieșit din castel? — întrebă el, cu asprime.

— Cine? Un musafir, unul dintre oaspeți.

Soțul Natașei schimbă o privire cu socrul său.

— Ce înfățișare avea? Încotro s'a îndreptat? Cum era îmbrăcat?

Servitorii făcură mutre uimite. Intendentul dădu lămuririle cerute. În mintea lor se născu bănuiala că domnul înalt, îmbrăcat în șubă, care ieșise din cameră și spusese servitorilor că trebue să plece din castel, nu făcea parte dintre oaspeți.

O scurtă consfătuire fu deajuns ca totul să se lumineze: Boris Verodin își însușise un palton cu blană și o căciulă,

izbutind astfel să înşele pe servitori.

— „Trebue să punem mâna pe el — şopti Gogineff, ginerelui său. — Numai mie mi-a furat opt mii de ruble.

Bătrânul prinţ părăsi în grabă încăperea. Jos, găsi pe soldaţi, cari se adunaseră la un loc şi flecăreau. De la prima ochire se putea vedea că şi ei băuseră peste măsură.

— Cine v'a dat de băut? — îi întrebă castelanul, cu asprime.

Nimeni nu se încumeta să răspundă, dar în cele din urmă, caporalul mărturisi că bătrâna cameristă se ingrijise de ei cu multă bunăvoinţă.

Prinţul Gogineff rămase surprins. Să se adevereasc[illegible] totuşi, bănuiala ginerelui său că bătrâna era înţeleasă cu Revoluţionarul?

Ochii săi, umbriţi de sprâncene stufoase, scânteiară sinistru.

— Voiu lua la cercetare pe bătrână — zise el către ginerele său. — Şi dacă se va dovedi că e vinovată, atunci Domnul s'o aibă în pază!

Prinţul Potcikev voia să se răfuiască mai târziu cu soldaţii cari îşi uitaseră datoria; acum, fiecare clipă trebuia folosită pentru urmărirea fugarului.

— Căinilor, — zise el, plin de mânie — dacă nu izbutiţi să puneţi mâna pe individ, să ştiţi că o să vă meargă rău, căci mi-aţi călcat porunca. Plecaţi, şi puneţi mâna pe omul îmbrăcat în şubă, care a trecut de curând pe dinaintea voastră.

Soldaţii se împrăştiară şi începură să cerceteze locurile cu băgare de seamă.

Un grup de douăzeci de soldaţi părăsiră castelul. Unul dintre ei susţinea că ar fi văzut pe presupusul oaspete plecând prin intrarea principală. Aşa dar, trebuia căutat în afara clădirii.

Peste un ceas, se adunară din nou. Soldaţii şi servitorii rămaseră tăcuţi, deoparte, ştiindu-se vinovaţi.

— Unde e bătrâna? — întrebă prinţul Gogineff, stăpânindu-şi furia. — Să fie adusă aici!

Un servitor se depărtă, dar se înapoiă repede raportând că Saşa nu fusese găsită nici în camera ei, nici în alt loc.

— Trebue să fie la soţia mea— zise prinţul Potcikev, cuprins iar de furie.

Uitase aproape că în puţinele ore cari îi mai rămâneau, trebuia să se bucure de fericirea ce-l aştepta în camera nupţială. Gândul acesta îi mai potoli proasta dispoziţie şi sângele începu să-i curgă mai repede prin vine.

— Da, da, scumpa mea soţie, vin la tine şi-ţi voiu arăta cum ştie să iubească un prinţ Potcikev — murmură el.

Apoi se despărţi de socrul său, dându-i încă vreo câteva dispoziţiuni.

— In curând o voiu duce pe Nataşa în minunatul meu

castel — adăugă el. — Frumoasa ta fiică va deveni regina casei mele, unde vom organiza serbări fastuoase.

Apoi, urcă scara spre apartamentul Nataşei.

Soldaţii şi servitorii răsuflară uşuraţi, văzându-l că se depărtează. Işi făcură cruce, mulţumind lui Dumnezeu că scăpaseră de călăul lor, căci ştiau prea bine că prin neatenţia lor purtau vina celor întâmplate.

Prinţul Potcikev deschise încetişor uşa, ce dădea în dormitorul Nataşei. Înaintă prin beznă, dibuind, şi se împiedică de un scaun pe care îl svârli cu furie.

Furia lui violentă, care ieşea la iveală oricând avea prilejul să fie nemulţumit, deslănţui şi de astă dată mânia într'însul. Dar patima ce-l stăpânea, simţurile sale biciuite de dorinţă alungară orice altă preocupare, astfel că se linişti.

— Doarme adânc — murmură el. — Ei, Nataşo, scumpa mea soţie, unde eşti? — întrebă el, cu blândeţe.

Dar nu se auzi niciun răspuns.

Potcikev se apropiă de portieră, o dădu de o parte şi văzu în lumina palidă a lunii, patul lat, aurit, al soţiei sale. Se opri o clipă, apoi se năpusti înainte, frământat de patimă. Mâinile sale înfrigurate smulseră plapoma... dar rămase încremenit. Patul era gol.

Potcikev duse mâna la frunte, ca şi cum ar fi vrut să alunge o vedenie înfiorătoare, apoi strigă numele soţiei sale. Dar nu-i răspunse decât ecoul glasului său.

O bănuială îngrozitoare se născu în mintea lui. Începu să tremure din tot trupul. Era cu putinţă oare? Soţia lui fugise?

— Dacă s'a încumetat s'o facă, o voiu ucide! — scrâşni el, apoi.

Pipăi pereţii, căutând comutatorul, dar nu-l găsi şi părăsi încăperea.

O servitoare îi ieşi în cale; se cutremură, văzând chipul lui schimonosit de furie.

— Unde e prinţesa... soţia mea? — strigă el, cu glas răguşit de furie şi o apucă de braţ cu atâta putere, încât sărmana fată scoase un strigăt de durere.

— Nu... nu ştiu.. n'am văzut-o — bâigui slujnica. Eu fac numai curăţenie prin odăi.

Prinţul îi dădu drumul şi porni mai departe.

Bătrânul castelan se aşezase iarăşi la joc cu o parte dintre oaspeţi. Bănui o nouă nenorocire văzând pe ginerele său intrând în sala de festivităţi şi făcându-i semn, din ochi, să se apropie.

— Scuzaţi-mă câteva clipe, domnii mei — zise Gogineff.

— Ce s'a întâmplat, Nicolai? — întrebă el, cuprins de teamă.

— Urmează-mă! zise Potcikev, pornind înainte.

— Dar te rog, dragul meu Nicolai, spune-mi ce s'a întâmplat? De ce nu vorbeşti? — stărui castelanul.

— Taci şi urmează-mă! — răspunse ginerele său cu asprime.

Prinţul Gogineff se nelinişti deabinelea. Această purtare a ginerelui său însemna că se întâmplase ceva grozav, în legătură de sigur cu Nataşa. Bătrânul castelan îşi simţi trupul străbătut de un fior rece.

— Dar spune-mi ce te-a turburat într'atâta? — întrebă el, rugător.

Însă Potcikev clătină capul cu îndărătnicie. Mergea atât de repede încât bătrânul abia putea să se ţie după el. În cele din urmă ajunseră la apartamentul Nataşei şi Potcikev împinse uşa.

— Fă lumină, porunci el socrului său. — Nu pot găsi comutatorul.

Gogineff se îndreptă spre un loc din perete şi, în clipa următoare, încăperea fu inundată de lumină.

Un hohot sinistru izbucni din pieptul prinţului Potcikev, când smulse portiera şi arătă spre pat.

— Priveşte, fiica ta a dispărut... lămureşte-mă şi pe mine!

Şi îşi aţinti privirile la bătrânul castelan, care era înspăimântat de moarte.

— Nataşa a plecat? — strigă acesta, după ce-şi mai revenise puţin. — Cum e cu putinţă?

— Porumbiţa a sburat, temându-se de clipa când trebuia să rămâie singură cu mine — răspunse Potcikev, cu răutate. — Probabil că bătrâna i-a ajutat să fugă... Haha, frumoasă şleahtă!

Prinţul Gogineff încă nu izbutise să-şi vie cu totul în fire. Clătina capul şi murmura cuvinte fără şir.

— Dar ce-o fi îndemnat-o să plece de aici? — întrebă el nedumerit.

Potcikev se opri înaintea lui şi-l privi ţintă în ochi, cu faţa schimonosită de furie neputincioasă.

— Am să-ţi răspund la întrebare: fiica ta a fugit ca să poată fi alături de individul care ne-a jefuit. Oare crezi cumva că s'a dus să se plimbe niţel sub clar de lună? Şi bătrâna vrăjitoare i-a mijlocit fuga.

Castelanul se dădu îndărăt cu un pas.

— Crezi că fiica mea e în stare să facă aşa ceva? — întrebă el, supărat. — O crezi capabilă să se arunce de gâtul acelui individ? Nu, e cu neputinţă. Nu se poate ca Nataşa să fi intrat în legătură cu un biet luntraş.

Înainte ca tânărul prinţ să poată răspunde ceva, se auzi o bătaie în uşă. Servitoarea pe care Potcikev o întâlnise adineauri, se ivi în prag, ţinând în mână un obiect.

— Ce vrei? — întrebă Gogineff.

— Cununa asta de mireasă am găsit-o pe fereastra ce dă spre fluviu, — zise ea tremurând.

Castelanul smulse cununa din mâna slujnicei şi o privi cu ochi sticloşi.

— Sus.. .pe fereastra... ce dă spre fluviu — băigui el

şi un zâmbet straniu se înfiripă pe buzele sale.

Prinţul Potcikev îşi recăpătase cumpătul. Se făcuse palid la faţă, fiind cuprins de o bănuială grozavă. Se apropie de slujnică şi o cercetă cu înfrigurare, aflând de la ea că până la apa Volgăi era o adâncime de vreo optzeci de metri sub fereastra cu pricina.

— Bine, poţi să pleci, dar nu sufla o vorbă despre cele ce ştii! — zise el, apoi, cu glas răguşit.

Servitoarea se depărtă, speriată.

— Şi-a luat viaţa — murmură Gogineff, ca în vis.

Bătrânul castelan îşi ascunse faţa în mâini. Căinţa îl frământa, săgetându-i inima.

Fără să se mai sinchisească de ginerele său, Gogineff se năpusti afară. Îşi iubise copila în felul lui, şi silind-o la această căsătorie, nu se gândise decât la dânsa, căci vroise s'o vadă bogată. Acum îşi dădea seamă că procedase greşit.

Scotând un suspin adânc, bătrânul se prăbuşi pe un scaun în camera lui, în timp ce jucătorii îl aşteptau zadarnic în sala de festivităţi.

16. — Fiola cu otravă

După ce se despărţise de soţul ei, Natalia se îndreptase încetişor spre apartamentul de la etaj. Mai simţea încă turburarea produsă de cuvintele pătimaşe ale prinţului; desgustul ce i-l insuflase atingerea lui o mai stăpânea şi acum.

Îngrozită, sărmana fată se gândea că Potcikev se va ivi în curând, cerându-şi drepturile de soţ.

Nu, numai asta nu! Căci, ar fi însemnat cea mai mare jignire, cea mai adâncă ruşine. Ea nu-l iubea, — dimpotrivă, îl ura, persoana lui o desgusta. Multe fete de familie nobilă ar fi considerat drept o fericire să-l poată lua de soţ, dar pentru dânsa aceasta era cea mai mare nenorocire ce ar fi putut-o lovi.

Şi, deodată, imaginea iubitului se ivi în mintea ei. Plângând, Natalia se prăbuşi cu faţa ascunsă în mâini.

Nu izbuti să se liniştească. Noaptea trecută gustase cea mai suavă dintre fericirile pământeşti. În dragostea ei curată, sfântă, se dăduse acelui bărbat, cu care ar fi împărtăşit grijile şi nevoile, şi pe care l-ar fi urmat oriunde.

— O, dragul meu Boris, de ce mi-ai făcut asta? — murmură ea, copleşită de durere. De ce nu m'ai luat cu tine? Am fost lăsată singură, fără ocrotire, la cheremul acestui om care m'a cumpărat, care vrea să aibă dragostea mea. Dar sufletul meu e mort, în inima mea nu mai sălăşluieşte niciun simţământ — voiu muri.

Un sgomot o făcu să ridice capul. Înaintea ei se afla Saşa, bătrâna ei cameristă, care făcea o mutră desnădăjduită.

Fosta doică simțea că se apropie o nenorocire. Stătea la pândă mereu, pentru ca să poată fugi la momentul potrivit, căci îl socotea pe prințul Potcikev în stare de orice. Știa că nu va sta nicio clipă la gânduri s'o ucidă, dacă ar afla ce se întâmplase noaptea trecută.

— Inimioara mea — zise Sașa, cu grijă părintească. — Nu te poți liniști oare? Nu ești în stare să uiți dorul care-ți sbuciumă inima? Flacăra dragostei pentru luntrașul de pe Volga e atât de puternică, încât te va mistui cu totul?

Bătrâna mângâiă părul ei negru, strălucitor și îndreptă cununa de mireasă, care căzuse într'o parte.

Nataşa nu auzise decât vorbele cari aminteau despre iubirea ei. O clipă, frumoasa fată uită desnădejdea ei, durerea-i fără margini, și zâmbi fericită.

— Da, îl iubesc pe Boris, îl voiu iubi până dincolo de mormânt — zise ea, transfigurată. — Dragostea mea îi aparține numai lui. Nimeni altul nu trebue să se apropie de mine.

Bătrâna deschise ochii mari.

— Cum e cu putință una ca asta? — întrebă ea, clătinând capul. — Prințul e doar soțul tău; preotul v'a cununat. În curând, prințul își va lua drepturile sale.

Cuprinsă de desnădejde, Nataşa se aruncă la pieptul bătrânei cameriste. Nu avea nicio altă ființă în care să se poată încrede, în durerea ei nemărginită. Nefericita fată isbucni într'un plâns amar, apoi șopti:

Unde să fie oare Boris? De ce nu m'a luat cu el, să trăiesc alături de dânsul, să-i împărtășesc nevoile? O, cât de mult urăsc luxul și bogăția cari mă înconjoară și cari mă fac atât de nefericită!

O tăcere adâncă se lăsă pentru câteva clipe. Deodată Nataşa își aminti de planul ei. O hotărire dârză se născu într'însa.

Prințul avea să vie în curând și atunci era prea târziu. Trebuia să i-o ia înainte. Dar nimeni nu trebuia să bănuiască ceva — mai ales Sașa.

— Du-te, vreau să rămân singură! zise ea, desprinzându-se din brațele bătrânei. — Sunt obosită și aș vrea să mă culc.

— Da, da, prințesă — răspunse fosta cameristă răsuflând ușurată. — Numai să nu te pierzi cu firea. Nu există pe lume durere prea mare, pe care omul să n'o poată îndura.

O mângâiă din nou pe obraji și părăsi odaia făcându-i un semn din cap.

Nataşa își începu pregătirile. Avea de mult cheia de la apartamentul răposatei sale mame. Fără ca tatăl ei să știe ceva, prințesa rămăsese adesea ceasuri întregi în aceste încăperi, cari erau sfinte pentru dânsa, din pricină că acolo petrecuse cu mama ei cele mai frumoase clipe pe cari bătrâna le avusese în nenorocita ei căsnicie.

Ea se mai uită odată în jurul ei... Era ultima oară când se mai afla în aceste încăperi dragi. Tinerețea ei, cu

lipsa de griji, îl răsări în minte. Privi în spre fluviu, unde burlakii treceau, trăgând corăbiile grele. Auzi injurăturile celor de pe bord, atunci când vasul înainta prea încet. Văzu pe luntrași căzând istoviți la pământ, când făceau popas după munca chinuitoare. Hrana lor era alcătuită din apă și pâine uscată. Natașa înțelese deodată, mizeria în care se sbătea poporul ei — înțelese că nemulțumirea oamenilor era îndreptățită. Țelul iubitului lui căpătă, în ochii ei, cu totul altă înfățișare ca până atunci. Da, în afară de dragoste, existau în viață și alte ideaiuri, mai înalte chiar.

— Și, pentrucă nu vreau să-ți stau în cale, voiu muri, Boris — voiu muri pentru tine și fericirea ta — murmură ea, cu buze tremurătoare.

Natașa deschise ușa încetișor. Totul era cufundat în tăcere aici, sus. Înaintă repede, cu teamă, după ce se încredință că Sașa n'o poate vedea, nici auzi.

Urcând o scară mică, trebui să coboare apoi pe cealaltă parte, căci mama ei trăia cu totul retrasă în ultimii ani.

In mijlocul coridorului, tânăra rămase locului. Deschise singura fereastră ce se afla acolo, și privi spre fluviu. Noaptea era liniștită. Frumoasa fată își rezemă capul de pervazul ferestrei și văzu apa întunecată a Volgăi care o atrăgea cu o putere magică. Stelele se oglindeau în valuri și cât cuprindeai cu ochii nu se zărea nicio luntre.

Deodată, Natașa își încordă privirea. I se păru că vede, în susul fluviului, o mică flacără. Inima-i începu să svâcnească mai cu putere.

Să fi început soldații opera lor nimicitoare? Sau erau răsvrătiții? Flacăra deveni mai deslușită, și deodată i se păru că aude în depărtare detunături de armă.

Tânăra se înfioră, și gândul ei se duse din nou la Boris Verodin. Era și el printre cei cari luptau? Se afla în fruntea tovarășilor săi?

Natașa plecă smerită capul și se rugă lui Dumnezeu să-i ocrotească iubitul. Nu observă că cununa de mireasă rămăsese agățată de fereastră. Porni mai departe, căci se auzeau pași apropiându-se. Nu, nu trebuia să fie văzută, cu nici un chip.

După un minut se afla înaintea unei uși grele de stejar.

Natașa mai auzi o salvă răsunând în depărtare, urmată de câteva impușcături răzlețe. Descuiă ușa, fără să facă cel mai mic sgomot și se putu orienta foarte bine prin încăperile întunecate, cari dădeau una în alta.

Inainte de a aprinde lumina, se apropiă de ferestre și trase perdelele grele, de brocat, căci altminteri, cei de jos ar fi observat că e lumină în aceste încăperi.

Abia acum, după ce luase toate măsurile de prevedere, ea aprinse lumina și privi în jurul ei cu o teamă pioasă. Se afla în dormitorul neuitatei sale mame, al cărei portret

de femeie tânără şi frumoasă, atârna într'o ramă lată de aur, deasupra patului în care murise. Cele două fiinţe — mama şi fiica — puteau fi luate drept surori.

Prinţesa se apropiă de masa de scris, puse în mişcare mecanismul sertarului secret şi scoase, din ascunzătoarea ei, fiola, care rămăsese acolo ani deadândul.

Frumoasa fată se înfioră la gândul că se va înfăţişa ca sinucigaşă înaintea Judecătorului Suprem. Era foarte ploasă, căci mama ei o învăţase să respecte poruncile Domnului.

Tânăra se rugă fierbinte ca Dumnezeu să-i ierte păcatul şi s'o primească sub ocrotirea Lui.

Apoi începu să-şi facă pregătirile, ca şi cum ar fi pornit la un drum lung.

Se îndreptă spre fereastră şi, desfăcând puţin perdeaua, privi în curte. Două făpturi întunecate păşeau, clătinându-se. Erau, de sigur, soldaţi beţi.

Îşi pregăti fiola şi stinse lumina. Pentru ca să nu fie descoperită prea repede, vroia să tragă la loc perdelele.

Ciudat, deodată i se păru că aude iar glasul iubitului ei. Dar nu, era cu neputinţă — trebue să se fi înşelat.

Şi, cu toate acestea, nu se înşela. Boris Verodin tocmai intrase în sala de festivităţi şi se pregătea să ducă la îndeplinire planul său îndrăsneţ.

Natalia porni, dibuind, spre scaunul pe care şi-l pregătise, unde ajunse în cele din urmă, şi se prăbuşi pe el. Mâna ei se întinse spre fiola care pe întuneric avea o strălucire ciudată.

O oboseală de moarte puse stăpânire pe frumoasa fată. Membrele-i erau grele ca plumbul. Era moartea, care se apropia? Otrava era atât de puternică încât îşi făcea efectul imediat?

17. — Căpitanul Semelov

Prinţul Potcikev spumega de mânie. Lăsase pe socrul său să se depărteze, fără să se sinchisească de el, apoi căzu pe gânduri, căutând să-şi lămurească dispariţia prinţesei. Cu toate că bănuia că fugise cu individul acela îndrăzneţ, totuşi nu era sigur de acest fapt.

Hotărî să pornească din nou în căutarea ei. Dar unde?

Prinţul se îndreptă iarăşi spre camera bătrânei Saşa, însă găsi încăperea goală. Dacă tosta dulce ar fi încăput acum pe mâinile prinţului, firește că nu i-ar fi mers tocmai bine.

Potcikev părăsi încăperea şi intră din nou în dormitorul Nataşei, unde se aşeză într'un scaun, lăsându-se pradă gândurilor sale negre. De ce nu fusese mai prevăzător? Dacă n'ar fi părăsit-o din ochi pe Nataşa, dânsa nu i-ar fi scăpat. Acum avea o soţie tânără şi frumoasă — şi, totuşi, n'o avea.

Tocmai când se pregătea să părăsească odaia, privirile sale căzură pe-o hârtie mototolită. Se aplecă şi o desfăcu. Ochii-i scânteiară, păli şi un suspin scăpă din pieptul său.

— Asta mi-ai făcut mie... mie... prinţul Nicolai Potcikev? — bâigui el.

Nu mai avu putere să se stăpânească. Cu ochii injectaţi, scoase revolverul şi, cuprins de furie, îl descărcă în pereţi. Apoi, începu să răcnească, de parc'ar fi înebunit.

— Pe mine, prinţul Nicolai Potcikev, m'a înşelat ca cu luntraşul ăla, cu tâlharul ăla? — strigă dânsul, izbucnind într'un râs înfiorător.

Afară se auziră paşi apropiându-se. Erau soldaţii, cari auziseră împuşcăturile. Credeau că revoluţionarul se mai află în castel şi fusese surprins de cineva.

Deodată uşa se deschise brusc şi prinţul Potcikev se ivi în prag. Înfăţişarea lui făcu pe soldaţi să se oprească, tăcuţi, plini de teamă.

— Plecaţi! porunci prinţul. — Pregătiţi-vă să părăsim castelul! Peste zece minute, o sută de oameni trebue să fie jos, în curte, ca să mă însoţească.

Soldaţii erau bucuroşi că puteau să se retragă.

Prinţul Potcikev, însă, coborî încet treptele. Mânia lui se potolise cu totul; acum era liniştit. Dar liniştea aceasta prevestea furtuna, pe care firea lui sălbatecă avea s'o deslănţuie cu o furie nemaipomenită.

Voia să se răzbune, ceilalţi trebuiau să tremure înaintea lui. Cu un zâmbet care trăda un plan diabolic, el îşi iuţi pasul şi, puţin după aceea, se afla în curtea castelului.

Toată trupa se adună acolo şi prinţul dădu porunci subalternilor săi. O sută de oameni aveau să-l însoţească — atâţia îi trebuiau pentru a-şi împlini răzbunarea.

El chemă pe un căpitan bătrân, cu părul cărunt, — un bărbat care, în ultimii ani, vârîse spaima în duşmanii săi şi chiar în proprii lui soldaţi. Înainte vreme, fusese simplu soldat într'un regiment de Cazaci şi, din pricina unei fapte sângeroase, fusese surghiunit în Siberia. Se numea Semelov.

Era înaintat în vârstă, când fu graţiat, la începutul războiului mondial. Apoi, fu primit din nou în armată, dându-i-se o funcţie fără însemnătate, însă în scurt timp izbuti să se ridice. Camarazii săi se temeau de el şi-l porecliseră „Tiranul". Totdeauna, când era vorba să se comită o faptă sângeroasă, Semelov era însărcinat cu aducerea ei la îndeplinire. Nu trecu mult şi ajunse cel mai temut oştean din armata rusească. Nimicea şi ucidea, oriunde i se ivea prilejul. O faptă deosebit de îndrăzneaţă şi înfiorătoare îl ridicase la gradul de căpitan.

Şi, Semelov îşi alesese oamenii, cari se asemănau întru totul cu firea lui. Nici a zecea parte dintre aceştia nu erau soldaţi cari să nu fi fost pedepsiţi.

— Domnule căpitan — începu Potcikev, stând de o parte cu omul acesta îngrozitor.

— Ordonați, Excelență...
— E vorba de o execuție.
— La ordin, Excelență. Unde?
— In sat.
— Ah, asta-i bun.

Prințul își mângâiă barba și se apropiă și mai mult de Semelov.

— Să fiți fără cruțare. Cel puțin o sută de case trebue să ia foc. Și tot ce întâlniți în cale, va fi doborît la pământ. M'ai înțeles?

— Prea bine, Excelență.

Un rânjet sălbatec schimonosi și mai mult chipul respingător al căpitanului.

— Ai cu dumneata materii inflamabile?

Semelov râse iarăși.

— Oamenii mei sunt totdeauna gata, Excelență — răspunse el. — Vom arăta țicăloșilor cum se cuvine să respecți republica. La început Țarul a fost blestemat și gonit, iar acum nu le mai place nici noul regim.

— Da, așa este — încuviință prințul. — Așa dar ne-am înțeles.

„De o singură casă, însă, vă veți ține departe — adăogă el. — De casa aceea voiu purta de grijă eu însumi. Bănuiesc că individul care s'a tot învârtit prin castel se află într'însa.

Căpitanul clipi din ochi.

— N'ar fi mai bine ca Excelența Voastră să-mi încredințeze mie această misiune?....

— Nu, — îl întrerupse prințul, cu un gest autoritar. — Vei îndeplini ordinele mele, atâta tot. Am anumite motive să cercetez eu însumi această casă.

— Am înțeles, Excelență.

In curte se produse oarecare larmă. Grosul trupei plecase. Apoi, ultimul detașament părăsi castelul sub conducerea căpitanului Semelov.

Prințul călărea alături de el, tăcut, cu o expresie întunecată în priviri. Dorința de a distruge îl frământa grozav; simțea nevoia să găsească un mijloc prin care să-și descarce mânia fără margini și să-și potolească setea de răzbunare.

18. — Satul în flăcări

Irina era frământată de teamă pentru soarta iubitului ei. Poate că îndrăzneala lui fără margini, îl îndemnase să joace un renghiu prințului și soldaților săi și, cu acest prilej, Boris fusese prins și rănit?

Inima-i bătea cu putere. Se sfătuise în fel și chip cu bătrâna oarbă, pe cine ar putea să trimită sus, la castel — ca să scape de grija ce o chinuia — dar nimeni nu se încumeta să pornească într'acolo, în aceste vremuri. Fiecare se temea

de soldaţii carî fuseseră adăpostiţi la castel.

Cei mai mulţi bărbaţi din sat se alăturaseră revoluţionarilor. Spre seară se ivise un om, aducând vestea că nu departe de ţărmul Volgăi avea loc o luptă. Armata roşie primea mereu întăriri, iar trupele guvernului fuseseră rău încolţite.

Corabia, pe bordul căreia se aflau mulţi revoluţionari, izbutise să scape. Vasul era încărcat cu arme, pe cari locuitorii satelor de pe malul fluviului le aşteptau cu nerăbdare, spre a-şi putea potoli setea de răzbunare. Irina ştia toate acestea şi nobila copilă, care era potrivnică oricărei violenţe, nu putea să înţeleagă această ură pe care fraţii o nutreau împotriva fraţilor. Ororile războiului mai erau vii în amintirea ei. În acei ani poporul îndurase mizerii de nedescris. Bărbaţii fuseseră luaţi cu sila dela vetrele lor şi puţini se mai întorseseră îndărăt.

Tânăra suferise nespus de mult. Ce veselă era şi cum se mai bucura când venea câte o scrisoare dela Boris, de pe câmpul de luptă! Şi cu câtă ardoare se ruga în odăiţa ei ca Domnul să-l aibă în pază!

Apoi, veni ştirea îngrozitoare a deportării sale pe viaţă. Irina crezu că va muri de durere. Trecuse prin timpuri grele, împreună cu mama Anuşca. Şi, după războiu, poporul tot nu se potoli. Îngerul distrugerii îşi continua opera nimicitoare. Cine ştie, cum aveau să se sfârşească lucrurile? Se părea că toată omenirea va fi distrusă.

Ţarul, omul acesta respectat ca un zeu, fusese nevoit să lase puterea în mâinile unor oameni, cari nu erau cunoscuţi nici măcar după nume.

Irina alungă aceste gânduri negre. Chipul lui Boris îi răsări din nou în minte. Soarta lui o îngrijora mereu. Trebuia să capete lămuriri cu tot dinadinsul. Dar în ce fel?

Chipul ei frumos luă o expresie gravă. Bătrâna oarbă dormea în culcuşul ei şi un întuneric beznă domnea în colibă. Noaptea era liniştită şi tainică.

Deodată, Irina se simţi cuprinsă de teamă. Din depărtare se auzeau bubuituri. Îşi apăsă mâna pe inimă şi trase cu urechea, apoi deschise uşa şi ieşi afară, privind cu luare aminte deasupra fluviului. O slabă scânteiere se vedea în zare şi, deodată, ţâşni o flacără.

Sclipirea deveni mai vie, bubuiturile mai desluşite şi mai ameninţătoare. Irina se înapoiă în colibă, tremurând. Mai trase cu urechea la răsuflarea bătrânei, apoi se furişă în odăiţa ei, unde se aşeză pe marginea patului şi rămase pe gânduri. De ce nu era şi ea bărbat? De ce era silită să stea aici fără să fie de vreun folos?

Deodată, un gând îi fulgeră prin minte. Se apropie de un cufăr mare, plin cu tot felul de veşminte, dinainte de războiu, şi începu să scotocească prin el. Erau, în cea mai mare parte, haine cari aparţineau lui Boris.

Tânăra scoase un surtuc şi o pereche de pantaloni ce-i [illegible] bine, precum şi o căciulă. După puţin timp, frumoasa [illegible] era travestită într'un bărbat tânăr. Cosiţele ei minunate le [illegible] sese sub căciulă.

Se furişă în camera alăturată şi merse, dibuind, spre sobă, [illegible] găsi funingine şi cenuşă, în cari îşi vări mâinile apoi [illegible] trecu pe faţa-i fragedă.

Irina deschise uşa încetişor, mai trase odată cu urechea [illegible] răsuflarea regulată a bătrânei, apoi se furişă afară. Inima-i [illegible] bea cu putere, când porni pe drumul întunecat ce ducea [illegible] castel.

În depărtare cerul era roşu ca sângele. Nu mai încăpea [illegible] oială că acolo izbucnise un incendiu uriaş. Răpăitul mitra- [illegible] lor şi bubuitul tunului se auzeau neîncetat.

Irina se simţi stăpânită de teamă. Era o fată curajoasă, [illegible] în aceste vremuri nu era de mirare că frica i se încuibă [illegible] suflet.

Ajunsese la poteca ce ducea spre castel şi rămase locului, [illegible] mut. Sus, se vedea lumină în câteva încăperi. Sala de [illegible] vităţi, cu ferestrele mari, rotunde, era viu luminată.

Irina cunoştea foarte bine castelul, căci fusese adeseori [illegible] şi Saşa o condusese prin toate încăperile. Prinţesa o [illegible] pe Irina. În copilărie fuseseră adesea împreună, [illegible] fără ştirea prinţului. Întotdeauna când îl întâlnea, Irina [illegible] silia să se ascundă repede.

Tânăra porni înainte, plină de curaj, când i se păru că [illegible] e zăngănit de arme şi ordine scurte.

— Ce să însemne oare, acestea, în toiul nopţii? — se în- [illegible] oă ea.

Deodată, se ivi un detaşament de soldaţi înaintea ei, în [illegible] ntea căruia călăreau doi ofiţeri. Câteva torţe luminau calea [illegible] stui convoiu lung, care părea format din fantome.

Irina simţi inima oprindu-i-se în loc. Se întoarse şi o [illegible] la fugă, căci în nici un caz nu voia să dea ochi cu sol- [illegible] ţi.

Ajunse la o groapă mică. Ce ar fi dacă s'ar ascunde acolo? [illegible] stătu mult pe gânduri. În groapă n'aveau s'o găsească, de- [illegible] ece nimănui nu i-ar trece prin minte că un om s'ar putea [illegible] unde acolo.

Îşi dădu drumul în jos şi se ghemui în pământ, lipindu-se [illegible] peretele de verdeaţă. Inima-i bătea să se spargă; gâtlejul [illegible] era uscat. Gândurile sărmanei copile se îndreptară spre [illegible] de Sus, căci numai Dumnezeu putea să-i mai ajute.

Dar nici nu mai avu timp să chibzuiască, deoarece tro- [illegible] lul soldaţilor şi sgomotul copitelor cailor răsunau în a- [illegible] propiere.

Era un întuneric atât de adânc, încât nu se putea vedea [illegible] mâna înaintea ochilor.

În cele din urmă, convoiul trecu.

Frumoasa copilă scoase un suspin de uşurare.

— Slavă Domnului, — şopti ea, cu buze tremur

Câteva minute mai târziu, se afla în curtea castelului. în jurul ei cu teamă. Glasul aspru al unei sentinele o fă tresară. Soldatul îi puse baioneta în piept.

— Incotro, băiete? — întrebă el, ducând mâna lampa electrică de la centiron.

Lumina acesteia învălui faţa Irinei.

— Ei, parcă ai ieşit dintr'un horn, — adăugă sold râzând. — Ia spune-mi, unde vrei să te duci?

— Socot că n'are ce să-ţi pese de asta, după ce m'a gitimat comandantului trupei pe care am întâlnit-o în — răspunse Irina, cu îndrăzneală.

— Ia nu fii atât de bătăios, fiule — răspunse sold binevoitor. — Dacă aşa stau lucrurile, fireşte că poţi să t Totuşi, trebue să-mi spui pe cine cauţi, căci aşa am poru

— Trebue să iau un ordin dela prinţul Gogineff.

— Atunci, eşti liber.

Irina fu oprită încă de două ori, până ce ajunse la din scările castelului. Işi iuţi paşii, îndreptându-se spre o Saşei şi bucurându-se că planul ei izbutise.

In vremea asta trupa ajunsese în sat. Primele căsute aflau înaintea soldaţilor. Din depărtare se [illegible] bubuit tunurilor.

— Cam la ce distanţă să fie asta, căpitane? — într prinţul Potcikev, încruntat.

— La vreo cincisprezece, douăzeci de kilometri, Ex lenţă.

Prinţul clătină capul în semn de încuviinţare. Chipu-i schimonosit de furie şi dorinţă de răzbunare.

— Putem începe, Excelenţă? — întrebă Semelov, ră cindu-şi mustaţa, liniştit.

— Acum voiu vedea ce eşti în stare, căpitane! — r punse prinţul.

O mişcare se produse printre soldaţi, cari porniră grupuri de câte şase, împrăştiându-se în sat. Intocmai ca n duhuri rele, oamenii îşi îndeplineau sinistra lor îndeletnic prin străzile întunecate.

Pretutindeni mirosea a pârjol. Prinţul se oprise în m locul şoselei, călare pe armăsarul său. Dar el îşi păstrase i o surpriză — aceasta numai pentru sine. O sclipire diab se ivi în ochii săi.

Deodată, o lumină vie se produse în jur. Un ordin tr din grup în grup şi limbi de foc ţâşniră din case.

Potcikev rămase nemişcat. Vâlvătaia se întindea ca pezicіune. Pereţii şi acoperişurile colibelor începură să tr nească. Atunci izbucni primul strigăt de groază, care se rep de sute de ori din colibă în colibă.

Cereţi mâine *fascicola* 6 (Lei 2.—)
tuturorchioşcarilor şi vânzătorilor de ziare

În castel se făcuse liniște. Servitorii se retrăseseră în odăile lor și stăteau de vorbă în șoaptă. Din când în când, trăgeau cu urechea la zgomotul luptei îndepărtate.

— O să se mai întoarcă, oare? — întrebă Ticerno, cameristul prințului, care era de multă vreme în serviciul acestuia și-l însoțea adeseori în călătoriile sale.

— De cine vorbești? — întrebă intendentul castelului.

— Ei, de cine! De prințul Potcikev, soțul prințesei noastre.

Celălalt privi în jurul lui, cu teamă.

— Nu mi-ar face nicio plăcere să-l văd iar aici. Pe legea mea, dorisem prințesei noastre un altfel de soț. Ai observat cum îi scânteiau ochii, atunci când a plecat? Cred că a pus la cale ceva îngrozitor.

Cameristul suspină.

— Trecem prin vremuri grele — zise el. — Omenirea pare să meargă spre pieire. Dar ce să se fi făcut cu prințesa? O fi fugit, într'adevăr, cu Boris Verodin?

— Ce tot trăncănești acolo? se amestecă grădinarul, un om liniștit, cam între două vârste.

— Vorbește mai încet! — îl preveni cameristul. — Nu e ciudat, oare, că prințesa a dispărut din castel, cam în același timp când Verodin dădea lovitura aceea atât de îndrăzneață?

„Ce-i drept, stăpânul nostru bănuiește că fiica lui și-a luat viața. Am tras cu urechea și l-am auzit văitându-se. Prințul e desnădăjduit.

— De ce a silit-o să se mărite cu prințul? — zise, indignată, o tânără servitoare.

— Proasto, scutește-ne de asemenea întrebări — o dojeni intendentul. — Dar unde o fi Sașa? — adăugă el. — Să fi șters putina? Sau poate că a însotit-o pe prințesă?

— Cine ştie cum or fi stând lucrurile! — reluă grădinarul. — In orice caz, să fie mulţumită că n'a căzut în mâinile prinţului Potcikov. Fără îndoială că ar fi strâns-o de gât.

Uşa se deschise şi bucătarul dădu buzna înăuntru.

— Auziţi împuşcăturile? — strigă el, cu faţa aprinsă de mânie. — Astea sunt obuze de calibru cincisprezece şi douăzeci şi unu. Le cunosc eu bine. Doamne, dacă aţi fi fost la Brest-Litowsk, când Germanii se năpustiseră asupra noastră! Şi acolo tot aşa a fost.

— Acum, însă, fraţii se luptă între ei — zise intendentul, grav. — Oamenii se lasă amăgiţi de noile învăţături şi nu-şi mai dau seamă ce fac.

— Da, aşa e — încuviinţă grădinarul. — Cât despre mine, nu prea am încredere în ele. Ordinea trebue să domnească în ţară; lumea n'ar putea exista dacă n'ar fi bogaţi şi săraci. Oricât s'ar strădui oamenii, niciodată nu vor izbuti să facă în aşa fel ca toţi să aibă avere la fel. Cei cari făgăduiesc acest lucru sunt nişte şarlatani, cari nu urmăresc decât propriile lor interese. Cel mai bun lucru ar fi să ne îndemne la muncă şi să ne dea putinţa să ne ridicăm prin destoinicia noastră şi nu prin violenţă.

Astfel discutară ei câtăva vreme, trăgând cu urechea, din când în când, la detunăturile ce se auzeau jos.

In acest timp, Irina ajunsese în coridorul ultimului etaj al castelului. Tânăra răsuflă uşurată. Nimeni n'o mai întâlnise în drum. In cele din urmă, deschise uşa ce dădea în camera Saşei.

— Unde eşti, matuşca? — întrebă ea, încet, după ce păşi în încăperea cufundată în beznă. — Sunt eu, Irina.

Ascultă cu luare aminte, dar totul rămase tăcut. Irina repetă întrebarea.

Deodată se produse un sgomot ciudat. Dulapul

alunecă pe podeaua netedă şi o făptură se strecură în cameră. Lumina se aprinse şi Irina se văzu în faţa cameristei, care o privea îngrozită.

Irina, care cu faţa ei mânjită de funingine avea o înfăţişare dintre cele mai ciudate, izbucni într'un hohot de râs. Saşa îşi făcu cruce. Tânăra se apropiă de dânsa.

— Nu-i aşa că ai rămas uimită? — întrebă ea. — M'am folosit de travestirea asta, fiindcă altminteri n'aş fi izbutit să ajung în castel.

Saşa răsuflă uşurată.

— Slavă Domnului că eşti tu, — murmură bătrâna. — Auzeam glasul tău, drăguţo, dar venea din gura unui diavol plin de funingine. Cum de te-ai încumetat să vii aici la o oră atât de târzie?

Irina se îndreptă spre uşă şi împinse zăvorul.

— Teama m'a adus încoace, matuşca — teama pentru Boris al nostru — răspunse ea. — N'a mai fost văzut în sat şi mamei Anuşca îi e frică să nu i se fi întâmplat ceva.

Privirile Irinei se îndreptară implorător spre Saşa.

— Linişteşte-te, Boris a scăpat — răspunse camerista.

Chicoti; ochii-i de vultur scânteiau.

— Las'că i-a învăţat el minte: a răpit prinţului...

Se întrerupse deodată; era şi timpul, căci Irina o privea cu încordare.

— Ce a răpit? — întrebă ea, bănuitoare.

— Nimic, nimic — făcu Saşa, cu glas nesigur.

Nu dădu răgaz Irinei să pătrundă înţelesul cuvintele sale, ci schimbă vorba, interesându-se de sănătatea Anuşcăi. Apoi, ceru Irinei să-i explice cum de încuviinţase oarba ca nepoata ei să pornească spre castel, travestită în bărbat.

— Eram îngrijorate de soarta lui Boris, căci auzeam împuşcăturile cari răsunau în sat — povesti Irina. — Ne închipuiam că Boris s'a luat la luptă cu soldaţii. Ştiam, doar, cât e de curajos!

Mama Anușca spunea că ar fi bine să se ducă cineva la castel ca să culeagă veşti. Dar nu ştiam pe cine să trimitem.

„Atunci, am luat hotărîrea să mă duc chiar eu. Am făcut-o în ascuns şi, după cum vezi, am izbutit.

Saşa îşi împreună mâinile, îngrijorată.

— Aşa dar, Anușca nu ştie că ai venit încoace? — întrebă ea.

Irina râse învioşelită. Acum, după ce primejdia trecuse şi ştia că Boris nu fusese prins ci, dimpotrivă, găsise pe undeva un adăpost, tânăra îşi recăpătase repede voia bună. Povesti bătrânei cum înşelase pe soldaţi, şi astfel camerista află că prinţul Potcikev părăsise castelul în fruntea unei trupe numeroase. Bătrâna bănui că soţul Nataşei nu se va mai înapoia acolo.

Ea auzise, în bună parte, tot ce se petrecuse la castel. Fiind o femeie isteaţă, izbutise să se ţie ascunsă, atâta timp cât Potcikev se afla în castelul socrului său. Observase pe furiosul prinţ şi trăsese cu urechea la izbucnirile sale de mânie; apoi, se retrăgea în ascunzătoarea ei şi râdea, cu răutate.

Dar, cu privire la Natașa, bătrâna era foarte îngrijorată. Unde se afla prinţesa? Îşi făcuse oare vreun rău? Se aruncase, într'adevăr, în Volga?

Saşa se cutremură şi lacrimi îi năpădiră ochii. Dacă aşa stăteau lucrurile, atunci sărmana fată îşi găsise un sfârşit înfiorător. Şi era doar atât de tânără! Abia de acum înainte urma să cunoască plăcerile dragostei şi ale vieţii.

— Sărmana mea copiliţă, — murmură bătrâna.

— Ce-i cu tine, matuşca? — întrebă Irina, cu teamă.

— După cât se pare, prinţesa şi-a pus capăt zilelor — se tângui Saşa.

— Ce... ce tot spui acolo? — exclamă Irina îngrozită. De ce să fi făcut asta? Nu s'a înăritat cu prinţul Potcikev?

Camerista dădu din cap, îndurerată.

— Tocmai de aceea a făcut-o. A sărit pe fereastră în apa Volgăi.

Irina rămase ca împietrită. Nu-i venea să creadă cele auzite. Miloasa fată izbucni în plâns.

— Atât de tânără și de frumoasă! — suspină ea. — Ah, e groaznic! Ar fi putut să mai trăiască multă vreme. Ce nenorociri se mai întâmplă și în lumea asta!

— Ei, acum curăță-te de funingine, copila mea! — zise Saşa, deodată. — Am să mă duc afară să mai aflu câte ceva. Deocamdată nu te amenință nicio primejdie, atâta timp cât ești sub ocrotirea mea.

Bătrâna se duse în camera nenorocitei sale stăpâne, pe care o socotea moartă. Văzu, într'un ungher, scaunul sfărâmat, iar pe dușumea cununa de lămâiță. Mai văzu și patul răscolit, pe care prințul, soțul Natașei, îl găsise gol.

Bătrâna se așeză pe marginea patului și privi înaintea ei, adânc mâhnită. Crescuse, ca o mamă, pe această fată încântătoare; și acum, Natașa să fie moartă? Era îngrozitor.

Rămase astfel multă vreme, oftând mereu. Ochii-i erau înroșiți de plâns, când se întoarse iarăși în odăița ei.

Cele două femei mai stătură de vorbă câtva timp, până ce le învinse oboseala.

— Vino, — zise bătrâna în cele din urmă, — au flecărit destul. Trebue să fii ostenită. Eu, însă, voiu veghea, căci pentru mine primejdia n'a trecut încă. Mâine vom părăsi castelul împreună; bătrânul prinț m'ar goni în orice caz, dacă ar da cu ochii de mine. Firește, mă socotește vinovată, căci aș fi trebuit să fiu mai cu luare aminte asupra fiicei sale. Așa e totdeauna. Cei oropsiți de soartă trebue să ducă greul.

Irina rămase uimită când bătrâna o conduse afară din odaia ei. Cu inima svâcnind, tânăra fată păși în dormitorul prințesei și privirile ei se rotiră sfioase prin încăperea elegantă.

Saşa o duse la patul moale, cu așternutul de mătase, al Natașei.

— Ai să dormi aici, până ce voiu veni să te trezesc, copila mea — zise bătrâna.

Irina o privi, speriată.

— Să dorm aici? Nu, niciodată, matușca! Cum pot îndrăzni eu, o sărmană fată, să dorm într'un astfel de pat?

— Culcă-te! — porunci Saşa, cu îndărătnicie. — Aici eşti mai la adăpost decât jos, în sat. Mâine dimineaţă, castelanul nu cred să se arate, căci fără îndoială că s'a îmbolnăvit de inimă rea. Poţi să dormi liniştită, bătrâna Saşa te păzeşte şi nimeni nu te va stingheri.

Irina încercă să se mai împotrivească, dar o putere nevăzută, un glas interior o îndemnau să dea ascultare bătrânei. Dorinţa de a rămâne în această încăpere elegantă şi de a dormi în patul acesta minunat, punea din ce în ce mai mult stăpânire pe sărmana fată. Îndemnurile Saşei înlăturară ultimele ei şovăieli.

Scoţând un suspin de fericire, se desbrăcă şi se strecură sub plapoma de mătase.

Saşa era încântată. Se plecă deasupra Irinei şi-i şopti:

— Nu eşti şi tu o prinţesă, copila mea? Zău, aproape că eşti şi mai frumoasă decât nefericita mea stăpână. Noapte bună, fata mea; dormi fără grijă, căci Saşa veghează asupra ta, matușca e îngerul tău ocrotitor.

Irina o privi cu ochii strălucind de fericire. Puţin timp după aceea, ea adormi şi visuri minunate o desmierdară. Îi se părea că era şi ea prinţesă şi se gândea mereu la un prinţ — un prinţ înalt şi puternic, cu părul blond, încârlionţat, şi ochi albaştri.

— Boris. — murmură ea, drăgăstos.

Saşa stătea pe marginea patului, cântând încetişor doina luntraşilor de pe Volga, aşa cum îl auzise Irina în coliba ei, de mii de ori. În cele din urmă, bătrâna fu copleşită de oboseală şi aţipi.

Cele două femei, atât de deosebite una de alta, nu mai auzeau şi nu mai vedeau nimic.

Ele nu văzură vâlvătaia care se înălţa din sat, învăluind castelul într'o mare de lumină. Nu auziră gemetele şi strigătele locuitorilor satului şi nici larma luptei care se dădea în apropiere, pe malul Volgăi.

Cufundate în somnul lor adânc, ele nu bănuiau ce deşteptare înfiorătoare le aştepta.

20. — Generalul Aratcin

Imediat ce izbuti să scape din castel, Boris Verodin începu să fugă din răsputeri, căci ştia că va fi urmărit. Avea ochi foarte ageri, astfel că putea

să se îndrumeze prin întunerec. Spre norocul lui, sau, poate şi mai mult, al altora, nu întâlni pe nimeni din castel. Căci era hotărît să culce la pământ pe oricine s'ar fi încumetat să-i ştie calea. La poalele colinei, tânărul se opri o clipă, ca să mai răsufle. Apoi îşi întoarse faţa spre castel şi ridicând pumnul, ameninţător, strigă:

— Ne socotim noi, prinţe Potcikev! — Vai

de tine, când o veni ceasul răfuelii. Atunci n'ai să îmi scapi și ai să plătești însutit insulta pe care mi-ai adus-o.

Apoi se întoarse din nou spre fluviu, căutând zadarnic să descopere corabia revoluționarilor.

— Au pornit mai departe, fără mine — murmură el. E mai bine așa, căci dacă s'ar fi iscat o luptă, numărul dușmanilor i-ar fi copleșit și atunci ar fi fost nevoiți să părăsească vasul.

Zicând acestea, se îndreptă spre căsuța care se afla chiar pe malul fluviului și unde burlakii se adăposteau de obiceiu pe vreme rea, după munca istovitoare din timpul zilei.

Boris bătu în ușă, dar nu primi niciun răspuns. Clătină capul, mirat, rămase o clipă pe gânduri, apoi se propti, cu umerii săi largi, în ușa șubredă și apăsând cu putere, o deschise. Un aer închis îl izbi în față. Închise ușa la loc și o întări printr'o grindă grea; apoi dădu de o parte o grămadă de paie, deschise un chepeng și coborî în adâncime.

Ajungând jos, Boris o luă pe pământul umed, în spre direcția satului. Din când în când, câte un șobolan o sbughea pe dinaintea lui, dar revoluționarul rămase neturburat, căci în celulele siberiene se obișnuise cu aceste animale.

Gangul subteran urca în pantă și după puțin timp, Boris ajunse la capătul unei scări. Urcă treptele și deschise o ușă, apoi dădu de o parte rogojina groasă ce acoperea ușa; acum se afla în hambarul pe care soldații îl cercetaseră înainte cu o seară și care aparținea ceainăriei.

Peste câteva clipe, Boris Verodin păși prin curte în vârful picioarelor și se apropiă de ceainărie. Trase cu urechea, apoi bătu în geam într'un fel anumit. Nu trecu mult și un glas somnoros, de femeie, întrebă:

— Cine-i acolo?

— Trăiască libertatea! — răspunse Boris, în șoaptă.

— Bine, viu imediat.

Tânărul porni spre uşă, se rezemă de pervazul ei şi rămase în aşteptare. In cele din urmă, se auziră paşi tărşiţi şi uşa de deschise. O femeie bătrână, ţinând în mână un felinar se ivi în prag. La vederea tânărului, un zâmbet de bucurie, apăru pe faţa ei. După câteva clipe, Boris se afla în încăpere, care părea prea scundă pentru trupul lui uriaş.

— Unde e bărbatul tău? întrebă revoluţionarul, privind cercetător în jurul său.

Femeia oftă:

— Frate Verodin, nu ştii, oare, că a pornit la luptă împreună cu ceilalţi tovarăşi? Un trimis ne-a adus vestea că e nevoie de oameni. Două sute de bărbaţi au plecat din sat, unde aproape că n'au mai rămas decât femei. Corabia îi aşteaptă în susul fluviului. Vor intra în armata generalului Aratcin. Cei doi fii ai mei au plecat şi dânşii.

Boris Verodin dădu din cap, mulţumit.

— Aşa dar, vor porni la atac?

— Da, se aşteaptă numai tunurile, cari sunt pe bordul corăbiei.

— Atunci trebue să mă grăbesc, căci am de făcut un raport generalului. Băgaţi bine de seamă! Sus, în castel, se află duşmanul nostru cel mai înverşunat, prinţul Potcikev. Să nu vă sinchisiţi dacă va pune la cale vreo ticăloşie împotriva noastră, căci vom şti noi să-l punem cu botul pe labe. Şi încă ceva: dacă nu mă mai întorc în sat, nu uitaţi că Mişka Milevici ne a trădat.

— Câinele! — scrâşni femeia. — Vestea trădării lui s'a răspândit în sat cu iuţeala fulgerului. Fii pe pace, Mişka Milevici o să-şi ia pedeapsa.

„Ascută-mă Verodin — întrebă ea, apoi — ce s'a mai întâmplat cu tine? Ai fost la castel?

— Cine a spus asta?

— Aşa s'a svonit. Ba, s'a povestit chiar că prinţul a dat ordin să fii împuşcat.

Verodin izbucni în râs:

— Ehei, nu merge atât de uşor. Deocamdată

i-am scăpat printre degete și o să mai aibă de furcă cu mine. Acum te las cu bine. Urmează-mă însă în hambar și acoperă intrarea tăinuită. Mă întorc, prin gang, la țărmul fluviului. Te-aș ruga să-mi faci un serviciu: predă salutări din partea mea Irinei și mamei și spune-le că sunt bine sănătos.

Bătrâna clătină capul în semn de încuviințare și porni în urma lui. Trecură prin curtea înecată în beznă, apoi Boris se întoarse pe același drum pe care venise.

Ajungând la țărm, revoluționarul se pregătea s'o ia în susul fluviului, dar ceva îl atrăgea în sat. Tânărul se furișă prin ulițele pline de noroiu. Din când în când, un câine lătra la el, dar se liniștea repede auzind glasul lui Boris. Lucru ciudat: omul acesta părea să aibă înrâurire chiar și asupra animalelor, căci câinii amuțeau de îndată ce auzeau cuvintele sale de desmierdare.

Căsuța bătrânei oarbe se ivi din bezna ce învăluia satul. Boris se opri o clipă la ușă, trăgând cu urechea. Înăuntru nu se auzea niciun agomot. Un zâmbet de fericire încolți pe buzele revoluționarului, în ochii săi albaștri se aprinse o flacără parcă și chipul lui deveni nespus de frumos, prin expresia de duioșie și dragoste ce ce întipări pe el.

Scoțând un suspin de ușurare tânărul se întoarse la țărm, de unde porni în susul fluviului. Deodată se opri, ca încremenit. Din depărtare se auzeau împușcături, cari se urmau cu repezicinne.

Auzul său ascuțit și priceperea lui în această materie îi îngăduiră să deosebească ce fel de arme erau folosite. Se simți copleșit de bucurie, căci își dădea seamă că tunurile cari se aflau pe corabie și chiar și mitralierele intraseră în funcțiune.

Așa dar, trebuia să se grăbească. Începu să fugă, dar peste puțin timp se opri din nou, ca să se orienteze. Lupta părea să devie din ce în ce mai înverșunată.

Un sat se ivi înaintea revoluționarului și fap-

turi întunecate se aflau pe străzi. O baionetă îi ațin calea.

— Nu faceți prostii și lăsați-mă să trec! — strigă Boris — Trăiască libertatea!

Oamenii făcură cerc în jurul lui și-i strânseră mâinile. Cea mai mare parte erau femei, printre cari se aflau și câțiva bărbați bătrâni. Ochii scânteietori străluceau pe chipurile lor înăsprite de muncă.

— Boris Verodin e aici — trecu strigătul din gură în gură.

Cu toate că era tânăr, toți îl respectau și-l iubeau, căci povestea suferințelor sale era cunoscută pretutindeni.

— Unde sunt ceilalți? — întrebă revoluționarul.

— Au pornit spre Kincero, acum vreo patru ceasuri.

— Acolo e cartierul general al comandantului nostru?

— Da, începând de ieri.

— Vă mulțumesc... N'ați putea să-mi faceți rost de un cal?

— Nu mai avem niciunul pe aici — răspunse cineva.

— Ba nu-i, adevărat — intervenì altul — negustorul Burrev și-a cumpărat un armăsar acum opt zile. E un cal foarte bun; dacă vrei, poți să-l capeți.

— Da, da, mă duc să-l aduc — se auzi un glas din mulțime. — Burrev poate să-și tragă singur căruța. La urma urmei, nici n'o să prea aibă prilejul s'o facă, deoarece războiul o să izbucnească în curând.

In acest timp, Boris Verodin stătu de vorbă cu locuitorii satului și-i întrebă dacă vasul cu muniținni trecuse pe acolo. Oamenii răspunseră afirmativ; un suspin de ușurare ieși din pieptul revoluționarului.

Nu trecu mult timp și țăranul se ivi, ducând de căpăstru calul negustorului. Dar, înainte ca Boris să se arunce în șea, flăcări mari se ivirâ pe cer,

în direcţia satului său. Oamenii scoaseră strigăte de spaimă.

— Colo e... satul meu — murmură Boris, pălind. — Ce o fi însemnând asta? Să fi pus foc ticăloşii?

Ţinându-şi răsuflarea, oamenii priveau spre cerul înroşit. Nu mai încăpea nicio îndoială, satul era în flăcări. Probabil că focul fusese pus. Să se fi întâmplat asta din ordinul prinţului Potcikev?

Gândurile se încrucişau cu înfrigurare în mintea tânărului. Singur nu putea să facă nimic. Şi cine ştie de câţi oameni dispunea prinţul? Poate că şi sosiseră regimentele lui?

Privirile sale desnădăjduite se îndreptară spre pata roşie de pe cer. Inima-i se sfâşia de durere. Cu buzele tremurânde, Boris Verodin zise:

— Domnul să fie milostiv cu voi, dragii mei... Totuşi, poate că situaţia nu e aşa de rea, precum se pare....

Deocamdată trebuia să se mulţumească cu această mângâiere, căci n'avea încotro. Dădu pinteni calului, strigă oamenilor rămas-bun şi porni în galop.

Soarele începuse să răsară, când Boris ajunse în apropierea oraşului, în jurul căruia Volga făcea un cot mare. Şase turnuri de biserică se înălţau în lumina cenuşie a zorilor. De cealaltă parte a oraşului se afla o colină. De acolo se auzeau împuşcăturile. Pe culmea colinei răpăiau mitralierele şi îndărătul lor bubuiau tunurile, de calibru cincisprezece, de la două baterii. Proiectilele sburau, şuierând, prin aerul dimineţii şi explodau la poalele colinei, unde se afla, pesemne, tabăra Albilor.

Când vru să intre în oraş, Boris fu oprit de oameni hotărîţi, cari îi aţinură calea. El se legitimă repede şi arătă, în acelaşi timp, insigna gradului său de căpitan în armata roşie.

Pe străzi întâlni patrule şi trupe cari urmau să părăsească oraşul. In cele din urmă, Boris se opri înaintea unei căsuţe păzită de două santinele. Trecu pragul şi ajunse într'o încăpere, unde se aflau

vreo şase ofiţeri din armata roşie. Purtau haine cam sdrenţeroase, dar chipurile tuturor păreau cioplite în marmoră. Câţiva dintre ei nici nu purtau uniforme, având însă aceeaşi insignă ca şi Boris.

In mijlocul lor se afla un bărbat mic de statură şi cu faţa aspră, care stătea aplecat deasupra unei hărţi. Capul lui pătrat era acoperit cu un păr des.

Bărbatul acesta era Fedor Aratcin, general în armata roşie, care înainte vreme făcuse parte din oştirea Ţarului. Suferise mult în viaţa lui şi în cele din urmă, războiul îl îndemnase să treacă de partea răsvrătiţilor. Acum slujea cu aceeaşi credinţă în armata roşie, după cum slujise înainte guvernului ţarist.

— Ah, Verodin, — zise generalul, ridicând ochii de pe hartă. — Ei, ce se mai aude? De ce vii atât de târziu?

— Am fost prizonier, generale — răspunse Boris. — Din această pricină a trebuit să pierd două zile şi două nopţi în castelul Gogineff. Lua-i-ar dracu, nu mai lipsea mult şi mă puneau la zid.

Aratcin zâmbi.

— Incolo nimic nou? — întrebă el.

— Prinţul Potcikev e în drum spre noi. S'a intors la castel şi, după cât se pare, e însoţit de câteva regimente.

Generalul încuviinţă din cap.

— Da, ştiu. I-am trimis înainte trupe numeroase căci trebue cu orice chip să-l împiedec să treacă de cealaltă parte a muntelui. Iţi mulţumesc pentru serviciul făcut, tovarăşe.

Boris Verodin se retrase într'un colţ şi aşteptă până ce consfătuirea ofiţerilor se sfârşi. El auzise totul şi putea să-şi dea seamă cum stăteau lucrurile.

— Ei, mai vrei ceva Verodin? — întrebă generalul, după plecarea celorlalţi, zărind că îndrăzneţul tânăr se mai afla în cameră.

— Generale, am o rugăminte. După cât am au-

zut, corabia va porni din nou în josul fluviului, în direcția unde se află satul meu. Pot lua iarăși conducerea vasului?

Aratcin îl privi cercetător.

— Dar ce motive te îndeamnă la asta? Cred că ne poți fi mai de folos aici. Știi doar că aș vrea să te am mereu pe lângă mine.

— Îți mulțumesc pentru încrederea ce-mi arăți, generale; totuși, m'aș încumeta să stărui în rugămintea mea.

— Aha, o fi din pricina iubitei, care locuiește acolo.

Boris Verodin schimbă fețe fețe și privi întunecat înaintea lui. Generalul ridică mâna, împăciuitor.

— Nu mi-o lua în nume de rău, Verodin. Mă cunoști doar. Însă, dacă vrei să-ți împlinesc dorința, trebue să-mi arăți motivele cari te îndeamnă să ceri comanda vasului.

— Generale, într'acolo e și satul meu, în care locuiește bătrâna mea mamă. Venind încoace, am zărit, din goana calului, că satul e în flăcări; soarta alor mei mă îngrijorează.

— Dacă așa stau lucrurile, firește că-ți predau iarăși comanda corăbiei. Dar să nu-ți închipui că drumul e lipsit de primejdii. În unele locuri, albii au pătruns până la țărm și, chiar dacă vor fi respinși, totuși nu e cu putință ca vasul să fie scufundat.

— Nu mă tem de primejdie — răspunse Boris, cu hotărîre.

Generalul clătină capul în semn de încuviințare.

— Știu, știu, — zise el. Dar nu vreau să te pierd.

Rămase pe gânduri, apoi se înseninâ la față și urmă:

Cereți mâine numărul 7 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

— Da, da, așa ar putea să meargă... Am prins vreo cincizeci de persoane, făcând parte dintre nobili. Am pătruns în oraș prin surprindere și, înainte ca locuitorii să-și fi dat seama ce se întâmplase, toate străzile erau ocupate de oamenii noștri. La un moment dat ne ivirăm într'o sală de bal și arestarăm pe participanți, tocmai atunci când petrecerea era în toiu. Erau oameni foarte suspuși, — chiar și un conte, fost favorit al țarului, se afle printre ei... Dragul meu Verodin, ce-ar fi să-i înhămăm la corabie? Dumneata, care ai fost pe vreanuri burlaki, trebue să te bucuri nespus, gândindu-te la această priveliște. Pe de altă parte, ți-ar fi și de folos, căci dacă albii ar încerca să vă atace, i-ați putea amenința cu împușcarea prizonierilor.

Pe chipul aspru al generalului se întipări o expresie de bucurie diabolică. Omul acesta se transformase cu totul. Cu aceeași ardoare cu care înainte ocrotise pe nobili, căuta acum orice prilej să lovească în ei și se bucura din inimă când atacurile sale izbuteau.

Boris Verodin încuviință din cap. N'avea ce pierde, dacă urma sfatul generalului.

Deodată, el simți povara banilor pe cari îi luase prințului și celorlalți jucători. Istorisi întâmplarea, apoi își goli buzunarele.

Aratcin zâmbi.

— Da, bine ai făcut, Verodin, — zise el. Avem doar nevoie de bani.

Și strânse mâna tânărului, care se depărtă în grabă spre a ajunge cât mai curând la țărm, unde se afla corabia. Soarta alor săi îl îngrijora nespus.

21. — O deșteptare înfiorătoare

Flăcările se înălțau spre cer. Tot satul ardea. Cât ai clipi, douăzeci, treizeci, sau poate și mai multe căsute fuseseră cuprinse de foc.

Țipete îngrozitoare sfâșiară tăcerea nopții. Oamenii se năpusteau afară numai în cămașă.

Dar nu apucau să facă nici câțiva pași, căci lovituri cu patul puștii sau chiar împunsături cu baioneta, îi împingeau înapoi.

Căldura devenise de nesuferit. Deodată răsună țipătul înfiorător al unei mame, care își ținea copiii în brațe și vroia să iasă din casă. Baionetele n'o înspăimântară și se avântă spre ele. Ametită, cu strigătul de moarte pe buze, nenorocita fu împinsă înapoi în casa care ardea.

Dincolo, un bătrân ieși din casă, clătinându-se. Veștmintele-i erau cuprinse de flăcări. Moșneagul ridică mâinile implorător, dar un glonț în cap puse capăt chinurilor sale și spaimei nemărginite ce se oglindise în ochii săi.

Incordându-și puterile, o fetiță de vreo treisprezece ani se străduia să târască afară pe mama ei bolnavă, ca să nu fie arsă de vie. Glontele ucigător o nimeri în spate și copila se prăbuși peste cadavrul mamei sale. Grinzi arzânde le acoperiră.

Incendiatorii stăteau nemișcați în fața caselor, cu chipurile luminate de văpaie. Dar acești oameni nu știau ce e mila. Semelov alerga încoace și încolo, își încuraja oamenii, îi controla cu priviri de animal de pradă și le ațâța setea de sânge și cruzime.

Prințul Potcikev nu se mișcase de la locul său și privea, cu o liniște desăvârșită, aceste scene înfiorătoare. Oare n'avea conștiință, nu simțea niciun pic de milă?

Prințul părea încremenit în loc. Gândurile sale erau îndreptate spre acela care îi răpise soția.

In jertfele cruzimii sale, el zărea chipul lui Boris Verodin, pe care îl ura de moarte.

Sângeroasa faptă începuse abia de cinci minute, când Semelov se ivi înaintea prințului. Lumina focului se răsfrângea pe chipul său, dându-i o înfățișare demonică.

— Mai aveţi vreun ordin, Excelenţă? — întrebă el, salutând.

— Douăzeci de oameni mă vor urma! porunci Potcikev, pornind spre căsuţa lui Anuşca.

Oarba se trezise. Sărmana femeie nu vedea nimic, dar auzi larma, strigătele de moarte ale nenorociţilor, trosnetul focului şi sgomotul grinzilor cari se prăbuşeau. Simţi şi căldura flăcărilor, care pătrundea în colibă, cut oate că uşa era încuiată.

— Irina, copila mea, unde eşti? — strigă ea, cuprinsă de spaimă.

Dar nimeni nu-i răspunse. Repetă chemarea, dar fără rezultat. O groază de nedescris puse stăpânire pe ea. Ce însemna asta? De ce nu dădea Irina niciun semn de viaţă?

— Irina! strigă oarba din răsputeri.

Insă totul fu zadarnic. Aşa fusese sortit — frumoasa fată dormea în patul prinţesei, în timp ce jos, în sat, bunica ei trecea prin clipe de groază.

Deodată uşa fu împinsă cu violenţă. Bătrâna nu se mişcă. Inima îi spunea că acela care se ivise în prag era un om rău. Ca mai toţi orbii avea celelalte simţuri foarte desvoltate. Cei lipsiţi de vedere bănuiesc primejdia, simt ura şi dragostea.

Infiorător, cu chipul luminat de flacările caselor din vecinătate, prinţul Potcikev trecu pragul colibei, mergând în vârful picioarelor. Ţinea în mână revolverul. Vroia să le suprindă în somn, vroia.... — cu o smucitură împinse uşa — turburarea nu-i dădu răgaz să-şi sfârşească gândul. Ameţit de ură, Potcikev era nerăbdător să vadă privelişlea care să-i dea satisfacţia dorită.

Dar în încăpere nu se afla nimeni. Lumina focului trecu prin fereastra mică în dormitorul unde Irina dormea de ani de zile şi unde petrecuse cele mai frumoase ceasuri din viaţa ei.

Cu buzele strânse, prinţul îşi aţinti privirea pe patul tinerei fete. Furia îl înăbuşea; ura îl făcea să tremure. Nimicind pe locuitorii satului, Potcikev nu-şi împlinise răzbunarea decât pe jumătate.

Soțul Natașei părăsi încăperea. Tocmai trecea un soldat cu o făclie în mână, vrând să pună foc unei colibe din apropiere. Potcikev îi smulse torța și întorcându-se în căsuță o aruncă în patul frinei. Apoi ieși afară, tropăind.

Anușca rămăsese ca încremenită. Își dădea seamă că se petrece ceva groaznic, dar nu putea să înțeleagă ce anume.

Când ușa se închise, oarba se ridică în capul oaselor. Deodată, un țipăt sfâșietor izbucni din pieptul ei. În încăperea alăturată se auzea trosnetul caracteristic al focului. Bătrâna părea să ghicească totul și un strigăt de ajutor îi scăpă de pe buze.

Încercă să se ridice cu totul din culcușul ei, dar căzu îndărăt, fără vlagă.

Flăcările colcoitoare se întinseră asupra încăperii din față. Fumul și văpaia înăbușeau strigătele din ce în ce mai slabe ale nenorocitei femei.

Prințul rămase afară până ce flăcările răzbiră prin acoperiș, apoi dădu pinteni calului, care porni în galop deaiungul șoselei.

După câtva timp se întâlni din nou cu căpitanul Semelov.

— Poți părăsi satul, căpitane! — zise Potcikev. — Înapoiați-vă la castel!

— Am înțeles, Excelență — răspunse „tiranul".

Și, în timp ce incendiatorii se depărtau, ultimele grinzi ale căsuțelor arzânde se prăbușiră, îngropând sub ele tot ce mai era viu. Aproape jumătate din colibele satului căzuseră pradă flăcărilor.

După ce soldații se depărtaseră mult, locuitorii cari fuseseră cruțați se încumetară să iasă din locuințele lor. Dar nu se mai putea salva nimic. Casele incendiate erau transformate în ruine, iar bieții locuitorii zăceau sub grinzile prefăcute în cărbuni.

Prințul porni călare spre castel. Vroia, doar, să mai aibă o scurtă convorbire cu socrul său, care încă nu știa că fiica lui căzuse pradă flăcărilor împreună cu ficălosul acela de lunfraș. Vroia să se desfete la mâhnirea bătrânului.

Santinelele se dădură de o parte, cu teamă, din calea prințului. Locuitorii se cutremurară, văzând că omul acesta îngrozitor se întorcea în castel. Rămăseseră treji toată noaptea, priviseră focul din sat și bănuiau că această fărădelege fusese săvârșită din ordinul lui Potcikev.

Încăperile prințului Gogineff se aflau în parte care nu dădea spre sat, astfel că bătrânul castelan nu știa nimic din ceea ce se întâmplase. Toată noaptea stătuse acolo, gândindu-se cu durere la nefericita lui fiică.

Apariția ginerelui său îl trezi din visare.

Prințul Gogineff îmbătrânise într'o singură noapte mai mult ca alții în ani de zile. El privi obosit și nepăsător spre bărbatul care devenise soțul fiicei sale. Părea că Potcikev nici nu-l mai interesează.

— Nataşa trăiește? — întrebă el, reținându-și când o privire ciudată asupra socrului său, în timp ce o expresie de viclenie se întipări pe fața lui.

Gogineff sări în sus; tremura din tot trupul.

— Nataşa trăiește, — zise tânărul prinț, aproape un strigăt. — Copilul meu... e în viață?

— Da, e în viață — întări prințul Potcikev, zâmbind batjocoritor.

Castelanul îl apucă de braț, se aplecă spre dânsul și strigă:

— N'ai, oare, niciun pic de milă? Vrei să te distrezi pe socoteala mea — nu vezi că năbădaia m'a doborît aproape?

— Pe tine te-a doborît năbădaia, iar pe mine m'a înnebunit ura — scrâșni ginerele său.

„Da — adăugă el, cu ochii lucind de sete de răzbunare — aș fi fost în stare să ucid pe oricine mi-ar fi ieșit în cale. Ah, cum și-a bătut joc de mine!

Prințul Gogineff clătină capul, nedumerit.

— Vorbește! — stărui el, arzând de nerăbdare! — Cât timp vrei să mă lași în nesiguranță?

— Vei afla totul, întreaga rușine ce s'a a-

bătut asupra familiilor noastre, — strigă Potcikev, sălbatec. — Știi că fiica ta e o prostituată, ha, poate și mai rău? Chiar în noaptea dinaintea nunții amantul ei mai era la dânsa. Haha, am un rival foarte distins, de care pot fi mândru! Natașa s'a culcat cu un luntraș, cu Boris Verodin acela.... Citește, ca să te încredințezi și tu. Dar să nu-ți închipui cumva, că și-a luat viața. Fiica ta a fugit cu el. Ah, ce mândru sunt de scumpa mea soțioară!

Prințul Gogineff luă biletul, îl netezi și parcurse cele câteva rânduri.

— Unde... ai găsit... asta? — bâigui el.

— Ei, unde s'o fi găsit, dacă nu în dormitorul nevinovatei tale copile? Biletul era pe jos. Acum înțelegi de ce bănuiesc că au fugit împreună?

Bătrânul își lăsă capul pe piept, ca apăsat de o povară. Nu mai putea răspunde nimic. Ce ar fi putut spune acestui om, atât de adânc rănit în cinstea lui?

Prințul Potcikev îi mai aruncă o privire plină

de dispreț, apoi se depărtă. Vroia să plece imediat, împreună cu oamenii săi. N'avea niciun rost să mai rămână la castel. Dar, lucru ciudat: ceva îl atrăgea în încăperile prințesei. Trebuia să se mai ducă odată acolo.

Potcikev urcă treptele și păși în apartamentul Natașei, unde aprinse lumina; deodată, un sgomot care venea din încăperea alăturată, unde se afla patul, îi atrase atenția. Din câțiva pași, prințul ajunse la portieră și o trase într'o parte. O făptură buimăcită de somn se ridică din pat, pe jumătate, și se frecă la ochi.

— Irina, porumbița mea, dormi bine în patul prințesei? — murmură Sașa.

Deodată, bătrâna se întoarse, înspăimântată. Somnul îi pieri cu totul și începu să tremure ca varga. Mâinile vânjoase ale prințului se încleștaseră în ceafa cameristei. Capul ei căzu într'o parte. Leșinase.

El o lăsă să cadă la pământ și o împinse cu piciorul într'o parte, disprețuitor. Abia acum privirile sale căzură pe chipul încântător al fetei din pat, care la început se uită la el buimăcită, dar apoi fu cuprinsă de o spaimă de moarte.

— Matușca unde ești? — întrebă ea, tremurând.

— Deocamdată sgripțoroaica s'a luat poarta — răspunse prințul Potcikev, râzând cu răutate. — Așa dar, mă voiu bucura, totuși, de noaptea aceasta. Haha, cine și-ar fi închipuit una ca asta? O bucurie mai mare nici că mi-ai fi putut pregăti. Da, ai dreptate, în pat se doarme mult mai bine decât în culcușul din odăița ta. Și încă ce pat!

Irina își dădu seamă dintr'odată de primejdia în care viețuia. Sări din pat și se retrase în colțul cel mai îndepărtat al încăperii. Înspăimântată de moarte, dar minunată în desnădejdea ei, ea ridică brațele spre apărare.

— Indurare, domnule, fie-vă milă! — se rugă ea. — Vă asigur că nu m'aș fi culcat în patul acesta, dar mătușa mea a stăruit atâta, susținând că

prințesa... vroiam să zic... prințesa... n'o să... să se mai întoarcă... O, Excelență... îngăduiți mi să plec... vă rog să mă iertați... N'am să mai fac niciodată...

Ridicase brațele, uitând că sânii erau desgoliți, că fața ei încântătoare atâta din ce în ce mai mult turburarea prințului. La aceasta se mai adăuga și ura înverșunată împotriva omului care i răpise soția.

— Aș fi un prost, dacă te-aș lăsa să pleci, mititico — îi șuieră el în urechi. — Tu nu-ți dai seamă cât ești de încântătoare, cum poți aprinde dorințele unui bărbat. Vino, fii a mea. N'am vreme de pierdut. Dar, poate că după ce mă vei cunoaște, vei primi să mă însoțești...

Întinse mâinile spre dânsa. Cuprinsă de groază. Irina scoase un țipăt ascuțit care răsună prin castel.

22. — Răzbunarea

Locuitorii satului rămaseră împietriți în durerea și desnădejdea lor. Dela izbucnirea războiului și în timpul turburărilor cari urmaseră, niciodată nu se abătuse asupra lor o nenorocire atât de mare.

Sărmanii oameni încercară să salveze ce se mai putea salva. Dar totul fu în zadar. Strigăte de furie izbucniră din pieptul lor. Aceasta monstruoasă fărădelege trebuia răzbunată.

Din spre câmp se apropiă un grup de făpturi întunecate, cari se opriră în mijlocul satului. Un furtun de apă, împins de rotile, se afla printre ele. Veniseră oamenii din satul apropiat, ca să stingă focul. Dar fuseseră prevăzători și trimiseseră o iscoadă înainte.

Acesta le adusese vestea că focul era opera soldaților. Atunci își dădură seamă că n'ar fi putut face nimic. Mica ceată ar fi fost doborîtă în câteva clipe. Se opriseră și priviseră, cu dinții încleștați, cum se desăvârșea opera nimicitoare. Stri-

gătele de moarte ale nenorociților oameni pătrundeau prin întunerec până la ei.

In cele din urmă, soldații se retraseră. Atunci, salvatorii își dădură seamă, cu groază, că orice ajutor era de prisos. Ridicară pumnii amenințători spre castel și scoaseră blesteme sălbatece. Astfel era aţâţată ura bieților țărani ruși, asupriți de regimul despotic al Țarului, înșelați de cei cari le făgăduiseră vremuri mai bune și cari dovedeau acum că erau și mai sălbateci decât foștii asupritori.

Ceainăria fusese cruțată. Bătrâna se ivi printre țărani, aducându-le vestea că Boris Verodin fusese la dânsa. Ura sătenilor se îndreptă și împotriva tânărului revoluționar, căci se întrebau de ce îi părăsise.

Femeia privi în jurul ei, cu ochi scânteietori. Urmă, cu glasul răgușit de furie:

— Știți cine poartă toată vina? Mișka Milevici, fiul starostelui.

Un strigăt de mânie izbucni din piepturile celor de față. Femeile nu se mai cunoșteau că erau femei. Feţele tinere fură cuprinse de o furie nemaipomenită.

Fiica fierarului sări pe furtun, ridică brațele și strigă,, cu glas ascuțit, tot ce-i venea la gură.

— Câinele ăsta, care s'a ținut și după mi[illegible] bue să moară. Să punem mâna pe el și să-l [illegible] cu pietre. Urmați-mă, o să-l smulgem din pat[illegible] cald, apoi o să-l omorîm în același chip în care [illegible] fost omorîte sărmanele noastre surori, bătrânii [illegible] copiii.

Aceste cuvinte înflăcărară pe cei de față. Ele avură același efect ca și scânteia într'un butoiu cu pulbere.

— Da, da, să mergem la staroste ! — strigară, țăranii, îndârjiți.

— Câinele trebue spânzurat, o să-l ardem de viu.

Și, mulțimea înfuriată porni pe șosea spre locul unde se afla proprietatea starostelui. Câțiva oa-

meni, cari erau înarmați, o luară repede înainte. Fiul starostelui trebuia prins cu orice chip.

Mișka Milevici se afla cu tatăl său într'o încăpere mare din locuința lor. Amândoi văzuseră focul și cum jumătate din sat era nimicit.

Mișka Milevici era alb la față. Știa că nu va mai putea rămâne multă vreme în sat. El nu ascunse acest fapt tatălui său, însă nu-i spuse, că el era trădătorul.

Starostele ascunsese în pivniță o ladă pe care o umpluse cu toți banii ce-i avea, căci știa că nu e iubit de săteni. Dacă s'ar fi întâmplat ca locuitorii satului să pună foc casei sale, bătrânul vroia să aibă, cel puțin, acești bani, cu cari să se poată stabili în altă parte, unde să trăiască liniștit.

O sumă destul de mare înmânase și fiului său, care urma să plece în orașul apropiat a doua zi dis de dimineață, însoțit de un servitor. Dar Mișka Milevici nu putu să doarmă; somnul îi pierise.

Deodată, cei doi bărbați traseră cu urechea.

— Vin — murmură fiul, pălind și mai tare și încleștându-se de tatăl său.

Bătrânul încercă să-l liniștească.

— Fii cuminte, să vedem întâi despre ce e vorba — zise el.

Se ridică și părăsi încăperea, urmat de Mișka. De spaimă, lașul tânăr ofta necontenit.

— Nu deschide, tată, — se rugă el, văzând că părintele său dă de o parte bârna grea de la ușă.

Dar starostele nu se lăsă înduplecat. Deschise ușa și privi afară, dar în clipa următoare fu izbit în piept cu patul puștii, astfel că se dădu înapoi clătinându-se. Și înainte de a-și reveni din spaimă, patru oameni înarmați pătrunseră în casă. Fiul starostelui vru să fugă, dar fu prins de marginea hainei.

— Stai, câine, mai avem noi o socoteală — zise unul din bărbați.

— Ce căutaţi aici? — întrebă starostele, reluându-şi aerul cutezător.

Era şi el tot atât de înspăimântat ca şi fiul său, dar se bizuia mult pe înrâurirea pe care o avea asupra oamenilor din sat.

— Ţine-ţi gura! — se răsti cineva. — Ne-ai chinuit destul, acum a venit rândul nostru. Hai, cară-te cât mai repede!

Mişka Milevici fusese îmbrâncit afară, în pumni. Trădătorul ştia că i-a sunat ceasul din urmă. Înspăimântat de moarte, din chipul său bubav dispăru orice picătură de sânge şi broboane de sudoare i se prelinseră pe obraji. Părul i se lipi pe frunte şi, în groaza sa, trădătorul îşi striga părintele în ajutor.

Un cerc strâns se formase în jurul lui; făcliile revoluţionarilor luminau feţele schimonosite ale femeilor.

Cea mai mare parte dintre răsvrătiţi pătrunseseră în casă şi priveau cu ochi lacomi în jurul lor. Câteva femei se năpustiră spre bufet şi-i smulseră uşile. Conţinutul lui era foarte ispititor. Bucăţi mari de friptură, cârnaţi şi brânzeturi scumpe se vedeau înăuntru. Cutii cu icre negre şi sardele fine [illegible] îngrămădite într'un colţ.

— Tii, că bine o mai duceau! — strigă [illegible] fierarului, o femeie înaltă, uscăţivă, [illegible] nasul lat şi gros. Ochii-i străluceau [illegible] ridicând poalele rochiei, vârî înăuntru [illegible] atât cât putea să ducă, fără să se [illegible] măcar că pulpele-i rămăseseră desgolite.

Celelalte femei se năpustiră şi ele asupra mâncărurilor, smulgând cu lăcomie tot ce le cădea sub mână, însuşindu-şi chiar şi lucrurile cele mai [illegible] folositoare. Apoi se ghemuiră la masă, acoperindu-l cu mâinile bunătăţile şi uitându-se una la alta, cu ochii aprinşi.

Alte femei pătrunseră înăuntru şi începură să jefuiască locuinţa. Farfurii înflorate, pahare şlefuite

tot felul de lucruri dispărură în sorţurile şi rochiile lor.

Răzbunarea trecuse pe planul al doilea. Bucuria că aceste obiecte, cari nu se găseau decât în oraşe pot fi ale lor, luase cu totul minţile acestor femei nesăţioase. Suferinţele îndurate până atunci, mizeria în care trăiseră le răpise cu totul judecata, îmboldindu-le la fapte cari orice om cu mintea întreagă nu le-ar săvârşi.

Mulţimea pătrunse în toate încăperile. Se găsi vin şi şampanie.

Un individ şchiop, care se uita chiorâş, cunoscut pretutindeni un om de nimic, se puse în fruntea răsvrătiţilor. Găsise o sabie veche, care aparţinuse pe vremuri vreunuia din jandarmii de sub comanda starostelui şi începu s'o învârtească în aer, atâţând mulţimea. Paturile fură aruncate afară, pe fereastră, de unde copiii le târîră.

Cei cari păzeau pe Mişka Milevici se împuţinară din ce în ce mai mult. In cele din urmă, nu se mai aflau lângă trădător decât două femei cari îl ţineau de braţe, cu putere. Fiul starostelui se uita [illegible] jurul său şi nădejdea încolţi în sufletul lui.

— Daţi-mi drumul! — şopti el, cu glas rău. Vă dau bani, bani mulţi, cu cari o să vă [illegible] case noui.

[illegible] femei se priviră cu neîncredere, una [illegible] de [illegible]. Se şi gândeau să pună în [illegible] trădător. La urma urmei, n'aveau şi ele [illegible] dreptate să vadă? De ce să tragă foloase numai cei-lalţi?

Tocmai [illegible] voiau să primească propunerea lui Mişka Milevici, când o fată frumoasă şi tânără, cu ochi [illegible] scăpărători, se ivi din întunerec.

— Ţine-ţi botul! — se răsti ea la fiul starostelui. — Pe banii tăi punem mâna oricum. Insă tu trebue să mori, căci ai pe cuget toate nelegiuirile făptuite de albi.

Apoi, întorcându-se spre casă, tânăra strigă:

— Vreţi să vă scape câinele? Ieşiţi afară din casă!

Femeile îşi făcură apariţia. Cuvintele fetei le amintiră de răzbunare. Adamovici, cizmarul şchiop şi sașiu, începu să rotească sabia şi se năpusti afară. Smulse făclia din mâna unei femei şi o vârî trădătorului în faţă.

— Na, miroase, câine! — strigă el.

Fiul starostelui fu târît la fântână. Pofta de pradă era satisfăcută. Cutii de icre negre, bucăţi de sunică şi burdufuri de brânză se tăvăleau prin curte. Farfurii şi pahare căzură la pământ şi fură călcate în picioare. Vaze preţioase, cari fuseseră podoabele gospodăriei starostelui, sburară în pereţii casei şi se sfărâmară.

Deasupra fântânii se aflau câteva grinzi cari alcătuiau un fel de spânzurătoare. Răsvrătiţii găsiseră în casă o frânghie de rufe şi făcură un laţ, pe care îl aruncară trădătorului peste cap. Adamovici îi desfăcu gulerul, dând dovadă de o dibăcie fără seamăn în această operaţie.

Starostele încercă să-şi salveze lucrurile, umblând prin casă din loc în loc printre femei, plorându-le. N'aveau decât să-i ia merinde[illegible] lalte numai să-i lase obiectele ce-i îm[illegible] cuinţa. Dar femeile îl împrânciră[illegible]

Deodată auzi ţipătul fiului [illegible] pă, o hătrână, cu părul vâlv[illegible] de draperiile uneia din odă[illegible] tele o trase înapoi, dându-[illegible] nenorocire, care-l făcea să-ş[illegible] agăţă de perdeaua arzândă[illegible] repede şi se năpusti afară, c[illegible] al fiului său răsună iarăşi.

Aruncând o privire desnădăj[illegible] unde flăcările se întindeau cu repe[illegible], s[illegible] tele alergă în faţa casei. Ceata de la fântână era slab luminată. Vreo zece dintre femeile sălbăticite, ţineau în mână capătul frânghiei; ochii lor scânteiau de cruzime.

Obiectele furate zăceau sfărâmate pretutindeni; și erau călcate în picioare. Cizmarul cel șchiop agita sabia, în semn că execuția poate să înceapă. Fiecare se înghesuia, vrând să ia parte la spectacol și să tragă de frânghie. Cu toată greutatea trupului său, Mișka Milevici fu tras repede în sus, unde începu să se svârcolească.

Nefericitul părinte își făcu loc prin mulțime, se agăță de rochiile femeilor, izbi în dreapta și în stânga, mușcă și-și înfipse unghiile în carnea călăilor.

Deodată, sabia grea a cizmarului se abătu pe capul său pleșuv. Bătrânul se prăbuși la pământ în urletele sălbatece ale femeilor. Curând după aceea, Mișka Milevici rămase nemișcat. Frânghia fu legată de coarba fântânii și mulțimea privi cu desfătare trupul țeapăn, luminat de flăcările făcliilor. Trădătorul își dăduse sufletul.

Cismarul lăsă sabia în jos și strigă:

— Sentința a fost executată. Acum dați foc casei! Nu mai avem nevoie de staroste. Am pătimit destul din pricina lui.

Propunerea fu primită cu entuziasm. Strigăte [illegible] izbucnire și brațele se ridicară, amenințătoare. [illegible] bătrâne începură să țopăie ca niște [illegible] ardară casa cu lucrurile furate. [illegible] țâșniră prin ferestre.. Perdelele [illegible] ite de foc, care cuprinse apoi [illegible]. Frumoasa casă a staros- [illegible] peste o sută de ani și fa- [illegible] timpul.

[illegible], demnitatea era moștenită [illegible] că trecuse prin mai multe [illegible] arta îi pusese capăt dim-

[illegible] sălbatece de bucurie, murmure de satisfacție, râsete încurajatoare răsunară din toate părțile, când flăcările țâșniră pe fereastră și se întinseră lacome dealungul pereților casei.

Cereți mâine numărul 8 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

— Să mergem la castel! strigă deodată frumoasa fată cu ochi negri.

Era fiica văduvei Petrovici, constructorul de corăbii. Tatăl ei murise în războiul cu Germanii. Tânăra nutrea o ură înverşunată împotriva guvernului, căci starostele o condamnase odată la patru săptămâni închisoare, pentru furt.

Strigătul Soniei fu repetat de mulţime. Castelul prinţului Gogineff deveni dintr'odată punctul de atracţie al tuturor. Ce mai aveau de pierdut aici? Nimic. Mişka Milevici atârna spânzurat deasupra fântânii; ticălosul căpătase răsplata trădării

sale. Casa starostelui, unde fuseseră citaţi adeseori, sau chiar aduşi sub paza jandarmilor, era în flăcări. Lemnul uscat avea să fie mistuit până la capăt.

După câteva ceasuri, totul urma să dispară şi din impunătoarea clădire nu va mai rămâne decât ruine.

3

Mulţimea se depărtă, urlând. Strigătele lor se mai auziră multă vreme. Luminile făcliilor licăreau

printre pomi. Şi, în misterul nopţii, casa starostelui ardea trosnind, într'un minunat joc de culori.

Flăcările luminau înfiorător trupul nemişcat al trădătorului şi razele lor pâlpâitoare alunecau deasupra starostelui, care zăcea la pământ. Din rana largă ce ajungea până la frunte, sângele picura pe pământul negru.

Era o imagine înfiorătoare, o imagine de pustiire şi groază, cu neputinţă de descris.

23. — Moşierul misterios

Un bărbat, de vârstă mijlocie, călărea pe un armăsar iute, prin pădurea cufundată în noapte. Omul se aplecase mult deasupra grumazului animalului şi, din când în când, îl lovea uşor cu cravaşa sau plescăia din limbă, ca să-l îndemne să gonească şi mai repede.

Bărbatul acesta era proprietarul unei moşii, de vreo cinci sute de pogoane, care se afla chiar în inima pădurii. Văzuse cerul înroşit de foc şi pornise într'acolo spre a-şi da seamă de cele ce se întâmplaseră. El se numea Vasilieff şi se bucura, în sat şi în împrejurimi, de o consideraţie deosebită.

Nimeni nu ştia de unde venise, nimeni nu-l cunoştea mai de-aproape. Se ivise într'o bună zi, cumpărase de la un bătrân ciudat această moşie sălbătecită şi, de atunci, locuia în casa din mijlocul pădurii împreună cu o bătrână servitoare şi soţul ei.

Proprietatea era întinsă. Dar Vasilieff nici nu se sinchisea de ea şi nici de numeroşii braconieri cari se plimbau în voie pe domeniul său.

Moşierul nu înaintase niciodată starostelui vreo plângere pentru braconaj sau furt de lemne. De altfel, nici nu prea îi plăcea să se arate la lumina zilei. De cele mai adeseori, Vasilieff călărea noaptea, când totul era cufundat în liniştea

Cu cât se apropia de locuința starostelui, cu atât chipul său distins devenea mai îngrijorat.

— Dumnezeule, dacă voiu ajunge prea târziu, dacă oamenii aceștia înnebuniți, cuprinși de beția măririi au și săvârșit vreo faptă neleguită? — murmură el.

Și lovi din nou calul, care porni ca o săgeată.

Deodată, pădurea se lumină, doar câțiva arbori mai împiedecau vederea spre proprietatea impunătoare a starostelui.

Vasilieff se făcu palid și-și struni calul. Casa starostelui stătea singuratecă aici și flăcările se înălțau spre cer. Scânteile țâșneau din acoperișul arzând și cădeau apoi la pământ, într'o jerbă luminoasă. Un câine se furișa, cu coada între picioare, în jurul casei incendiate, iar o pisică se chircise pe locul liber, viu luminat, din fața clădirii și privea cu ochii țintă la văpaie.

Vasilieff sări de pe cal, adânc turburat. Deodată privirile sale căzură pe omul care atârna în spânzurătoare. Se apropiă repede de fântână și desfăcu funia. Trupul lui Mișka Milovici căzu la pământ ca un sac.

Înfiorat, moșierul se aplecă deasupra trădătorului neînsuflețit.

— Aici nu se mai poate face nimic, — șopti el.

Cu o mâhnire adâncă zugrăvită pe chipu-i fin, Vasilieff își împreună mâinile și începu să se roage în liniște. Apoi privi în jurul său și zări trupul starostelui. Rana nu mai sângera. Moșierul își închipui că și bătrânul e mort.

— Încă o jertfă? murmură el. — Popor înnebunit, n'ai văzut destul sânge? Războiul nu v'a tămăduit încă? Vreți să îngrămădiți și mai multe victime?

În această clipă, starostele se mișcă. Ciudatul străin se aplecă asupra lui și-l strigă pe nume.

Bătrânul deschise ochii și privirile sale rătăcite se ațintiră pe Vasilieff.

— Cine a făptuit asta? — întrebă acesta.

Starostele se strădui să-şi adune gândurile. Un geamăt ieşi de pe buzele sale, căci pierderea de sânge pe care o suferise îl slăbise grozav. Totuşi, încercă să se ridice.

Şi, deodată zări trupul neînsufleţit al fiului său, ai cărui ochi sticloşi erau îndreptaţi spre cer.

— Fiul dumitale e mort. Am venit prea târziu; altminteri, poate aş mai fi izbutit să-l salvez — zise Vasilieff.

Bătrânul privi întunecat înaintea sa şi nu răspunse. Bârnele arse se prăbuşiră la pământ, trosnind.

Moşierul examină pe rănit, apoi aduse apă de la fântână, spălă rana şi bandajă cu o batistă capul nefericitului bătrân.

— Ştii ceva din cele ce s'au întâmplat, domnule staroste? — întrebă Vasilieff.

Rănitul suspină din adânc. Văzu mistuindu-se ultimele rămăşiţe din casa lui şi cuvintele i se opriră în gâtlej.

Cuprins de nelinişte, moşierul îşi îndreptă privirile spre sat. Chipul său se posomorî, părea că ceva îl apăsa pe inimă.

— Ai fost în sat? — se adresă el din nou bătrânului.

Acesta clătină capul:

— Nu, dar ei au venit încoace. Femeile păreau nişte hiene; ele mi-au ucis fiul, au pus foc casei, m'au sărăcit cu totul...

— Fapta sătenilor furioşi este de înţeles — răspunse moşierul, grav. — Ţăranii au fost rău trataţi. Chiar dumneata, domnule staroste, n'ai fost dintre cei mai buni. Dar eu nu vreau să te judec — asta intră în căderea altora. Ştii cumva ce s'a petrecut în sat? Am zărit deasupra pădurii, în direcţia satului, flăcări mari ridicându-se spre cer...

— Nu ştiu ce s'a întâmplat acolo — răspunse bătrânul. — Eu am căzut jertfă răzbunării lor, fără să mă ştiu vinovat cu ceva.

Vasilieff sări pe cal.

— Trebue să mă duc în sat — zise el, repede, frământat de griji. — Cine știe ce s'a petrecut acolo. Să dea Dumnezeu să nu aflu vești rele.

„Domnule staroste, dacă nu te simți în siguranță aici, îți pun la dispoziție casa mea. Probabil să mă reîntorc numaidecât și atunci te voiu putea lua cu mine.

Bătrânul clătină capul și arătă în direcția grajdului care se profila pe cer la oarecare depărtare de casă.

— Mâine dimineață pornesc spre oraș, unde sunt în siguranță — zise el. — Fratele meu are acolo o prăvălie mare.

Apoi ridică mâna dreaptă spre cer și adăugă, cu solemnitate:

— După cum sunt sigur că există un Dumnezeu în cer, tot atât de sigur sunt că vinovații își vor lua pedeapsa.

Moșierul ridică din umeri. Își dădea seamă că orice împotrivire ar fi fost zadarnică. Ceea ce știa toată lumea, starostele nu putea să înțeleagă.

În orașe, puterea era în mâinile republicanilor, dar marele imperiu rusesc se alcătuia din sate, pe cari agitatorii le colindau, predicând o nouă religie — o religie a urii și a distrugerii. Și această nouă învățătură o încununau cu mirajul libertății și al fraternității. Nimeni nu trebuia favorizat, nimeni n'avea să fie mai bogat decât celălalt — acesta era un refren pe care mujicul rus îl asculta cu plăcere, și care-l vrăjea.

Situația guvernului republican era primejduită. Dacă nu izbutea să facă ordine în țară atunci era nevoit să se retragă. Milioanele de prizonieri și soldați întorși din război, constituiau o veșnică amenințare pentru guvern. Oamenii n'aveau nicio ocupație, căci industria și comerțul fuseseră distruse.

Calul moşierului gonea ca vântul. Cu cât se apropia de sat, Vasilieff devenea mai neliniştit.

In cele din urmă văzu ruinele fumegânde şi-şi dădu seamă că soldaţii pustiiseră satul. Cuprins de groază, descălecă şi, luând calul de căpăstru, porni prin satul tăcut, cufundat în beznă, unde moartea avusese o recoltă atât de îmbelşugată.

Glasuri numeroase răsunau din spre ţărm. Era mulţimea răsvrătită, care se adunase acolo. Deodată, Vasilieff se opri înaintea căsuţei dărâmate care aparţinuse Anuşcăi Verodin.

— Aşa dar, tot am venit prea târziu — murmură el.

Privi întunecat la mormanul de ruine, apoi un gând îi lumină mintea.

— Trebue să se fi salvat — îşi zise el.

Şi, deodată, moşierul deveni foarte turburat.

— Da, au părăsit casa cuprinsă de flăcări — urmă dânsul. — Trebue să le caut şi să le ofer ocrotirea mea.

Îşi trecu mâna peste ochi şi continuă:

— Irina e o fată deşteaptă... nu se poate să fi căzut pradă flăcărilor... trebue s'o găsesc undeva în sat.

Sări din nou în şea şi porni mai departe. Deodată se văzu în mijlocul mulţimii care se adunase pe ţărmul fluviului şi arunca priviri duşmănoase spre castelul prinţului Gogineff. Dorinţele lor se puteau citi pe chipurile schimonosite de ură.

Incendierea casei starostelui fusese pentru ei o adevărată sărbătoare. Dar să dea pradă flăcărilor acest măndru castel, însemna ceva nespus de îmbietor. Niciunul dintre ei nu aruncase vreodată măcar o privire în minunatele încăperi. Doar Irina, nepoata bătrânei Anuşca, povestise despre ele. In copilăria ei, tânăra fusese adesea pe la castel şi le vorbise de paturi aurite, de tapete albastre ca cerul, împodobite cu aur curat şi pietre preţioase, de perdele din stofe scumpe, de pereţi din oglindă şi duşumele netede ca o pojghiţă de ghiaţă.

In bucătăria cea mare a castelului se frigeau zilnic porci și berbeci întregi, câinii erau hrăniți cu bucăți de mușchiu, iar mărunțaiele se aruncau în Volga, de unde burlakii le pescuiau ca să-și facă mâncare.

Tot în castel se afla și minunata prințesă pe care înainte cu o zi preotul o cununase cu prințul Potcikev, tiranul care le pustiise satul. De altfel, ea nu le făcuse nimic, ci îi privise doar, uimită, când venise și ea o singură dată în sat. Însă Natașa era frumoasă și bogată, era fiica unui nobil și de aceea trebuiau s'o urască.

Privirile femeilor, sălbătecite, deveneau din ce în ce mai aprinse, mai lacome.

— Dacă ne-am încumeta să pornim spre castel? propuse cineva. — Poate că soldații au plecat?

Cizmarul cel șchiop agită sabia.

— Trebue să încercăm — zise el. Vom căuta să fim cât se poate de liniștiți. Cine mă urmează sus?

La început nu se alăturară decât vreo douăzeci de femei, cari erau dornice de o nouă devastare. Apoi, însă, veniră din ce în ce mai multe.

Tocmai se pregăteau să pornească, în clipa când Vasilieff se ivi printre ei.

— Bună seară, — zise el liniștit și prietenos. După cum văd, vreți să porniți spre castel. Aceasta, însă, e o dorință foarte primejdioasă, care poate să aibă urmări proaste pentru voi. Nu vă sunt deajuns nenorocirile prin cari ați trecut?

Cuvintele sale fură luate în seamă. Nimeni nu se încumetă să i se împotrivească.

Atunci Sonia Petrovici se apropiă de el și-l măsură cu priviri amenințătoare.

— Domnule Vasilieff, vrei să iei sub ocrotirea dumitale pe cei din castel? — făcu tânăra fată.

Moșierul clătină capul.

— Mă gândesc întâi la voi — răspunse el, dojenitor. — Spuneți-mi și mie ce s'a întâmplat. Am văzut arzând casa starostelui și colibele din

sat transformate în ruine. Cine a făcut asta?

— Prințul care s'a căsătorit cu prințesa Natașa — strigă o femeie. — A poruncit soldaților săi să dea foc caselor și cei cari se aflau înăuntru au căzut și ei pradă flăcărilor.

Moșierul păli. Se îndoia de adevărul celor spuse, căci nu-i venea să creadă că un om ar fi în stare să dea dovadă de atâta cruzime.

— Socot că vă înșelați — zise el, neliniștit. De sigur că nimeni n'a fost ars de viu.

Un râs batjocoritor, care te umplea de groază, îi răspunse:

— Du-te și adună oasele carbonizate ale nenorociților. Călăii s'au folosit de baionete ca să i împingă îndărăt în casele cuprinse de flăcările nimicitoare.

— E groaznic! — murmură Vasilieff, întorcându-și fața.

Dacă lucrurile stăteau într'adevăr așa cum susțineau oamenii, atunci nu mai încăpea îndoială că și Anușca fusese nimicită de flăcări. Inima amenința să i se oprească în loc, gândindu-se că și Irina ar fi putut avea același sfârșit.

Dar căută să-și păstreze sângele rece.

— Ce s'a întâmplat cu mama Anușca și Irina? — întrebă el, uitându-se de la unul la altul.

— Nu le-a văzut nimeni — răspunse Sonia Petrovici. — Nu știu ce s'a făcut cu cele două femei. Poate... că soldații au luat pe Irina cu ei.

Izbucni într'un râs tăios, apoi urmă:

— Au nevoie de inbite, în meseria lor grozavă. Nu m'aș mira deloc, dacă Irina ar fi găsită printre ei.

Vasilieff își duse mâna la frunte, căci fusese cuprins de un acces de slăbiciune. Dar își reveni repede. Nu-i era îngăduit să ție seamă de propria lui durere, de grija pentru soarta nefericitelor femei. Acum trebuia, înainte de toate, să împiedece o nouă vărsare de sânge.

— Unde sunt bărbaţii voştri! — întrebă el, privind spre femei.

— Luptă în armata roşie. Bine că n'au fost aici, altminteri i-ar fi ucis până la cel din urmă.

Moşierul rămase pe gânduri. Ar fi fost o adevărată nenorocire dacă mulţimea înfuriată pătrundea în castel în această noapte. Dacă soldaţii, sau cel puţin o parte din ei, se mai aflau acolo, atunci femeile erau sortite pieirii.

Pe de altă parte, locatarilor castelului nu le va merge bine dacă soldaţii plecaseră. Indârjirea şi ura îndemnase pe oameni la fapte necugetate. Nu se putea prevedea ce vor întreprinde.

Aşa dar, Vasilieff trebuia să împiedece cu orice chip pătrunderea în castel. În cele din urmă, îi se păru că găsise mijlocul trebuincios.

— Ascultaţi-mă, oameni buni — începu el. — Astăzi au pierit destui dintre voi. Vreţi să căderi cu toţii jertfă soldaţilor şi revoluţiei? Ce rost ar avea moartea voastră?

— Asupritorii trebue să piară! — strigă Soma Petrovici, cu ochii scânteietori.

Vasilieff nu ţinu seamă de vorbele ei.

— Vă fac o propunere — urmă el. — Mă duc singur sus, la castel. Las aici calul. Nu mi-e teamă; dacă nu mă mai întorc, atunci puteţi fi siguri că am fost reţinut acolo. Voi, însă, veţi fi salvaţi. Dacă mă înapoiez, înseamnă că soldaţii au plecat şi nimic nu vă stă în cale să porniţi spre castel. Vă convine?

Oamenii se sfătuiră. Cizmarul şi câţiva bătrâni erau împotrivă, bănuind că această propunere ascunde vreo viclenie. În schimb, Vasilieff se bucura de încrederea femeilor. Se ştia că el fusese totdeauna de partea poporului.

Aşa dar, propunerea lui fu primită. Moşierul îşi luă rămas-bun şi porni pe drumul ce ducea la castel. Inima-i bătea cu putere când ajunse în apropierea acestuia.

Între timp, grija pentru soarta Irinei devenise

din ce în ce mai puternică. O va regăsi el oare? Ah, poate că Saşa, mătuşa ei, ştia ceva despre soarta copilei.

Deodată tresări, căci un strigăt aspru răsună din întunerec.

— Stai, încotro?

Vasilieff nu-şi pierdu cumpătul.

— Trebue să duc castelanului o veste însemnată — răspunse el, cu hotărîre.

Siguranţa cu care vorbise, demnitatea înfăţişării sale, nu rămaseră fără efect asupra santinelei.

— Ce veste anume? — întrebă soldatul.

Moşierul începu să rădă.

— Ei asta-i, doar n'ai să-mi ceri să-ţi destăinuiesc secrete de ordin militar — zise el, ocolind răspunsul.

— Atunci trebue să te pui în legătură cu comandantul — explica santinela.

— Cu prinţul Nicolai Potcikev? — întrebă Vasilieff, cu o strălucire ciudată în ochi.

— Da, căci mai e aici.

— Bine, mă voiu adresa prinţului.

Soldatul îl lăsă să treacă şi moşierul păşi pe treptele ce duceau în castel. Clădirea era cufundată în linişte. Doar dindărătul câtorva uşi de la parter se auzeau glasuri omeneşti. Erau soldaţii.

Vasilieff ajunse la capătul scării şi rămase nehotărît. Unde să dea de Saşa? Se afla ea în acest cat sau în cel superior?

Deodată, un strigăt sălbatec răsună de sus.

— Sfinte Dumnezeule, glasul acesta! — murmură Vasilieff, cuprins de o mare turburare. — Asta poate fi numai Irina... pentru Dumnezeu, ca este... nu se poate să mă fi înşelat.

Moşierul porni ca o furtună pe trepte în sus. Strigătele de ajutor deveneau din ce în ce mai slabe. In cele din urmă, ajunse la uşa care dădea în apartamentul prinţesei, o deschise cu violenţă şi trecu pragul.

Rămase o clipă locului, apoi își dădu seamă de situație. Nu putea să facă legătura dintre fapte dar un singur lucru știa bine: Irina se afla în mare primejdie. Tânăra fată se lupta desnădăjduită cu un bărbat în uniformă, dar puterile ei slăbeau mereu.

Dintr'o săritură, Vasilieff se afla lângă portieră. Înșfăcă pe agresor și-l trase înapoi, dar în clipa următoare soase un strigăt de uimire.

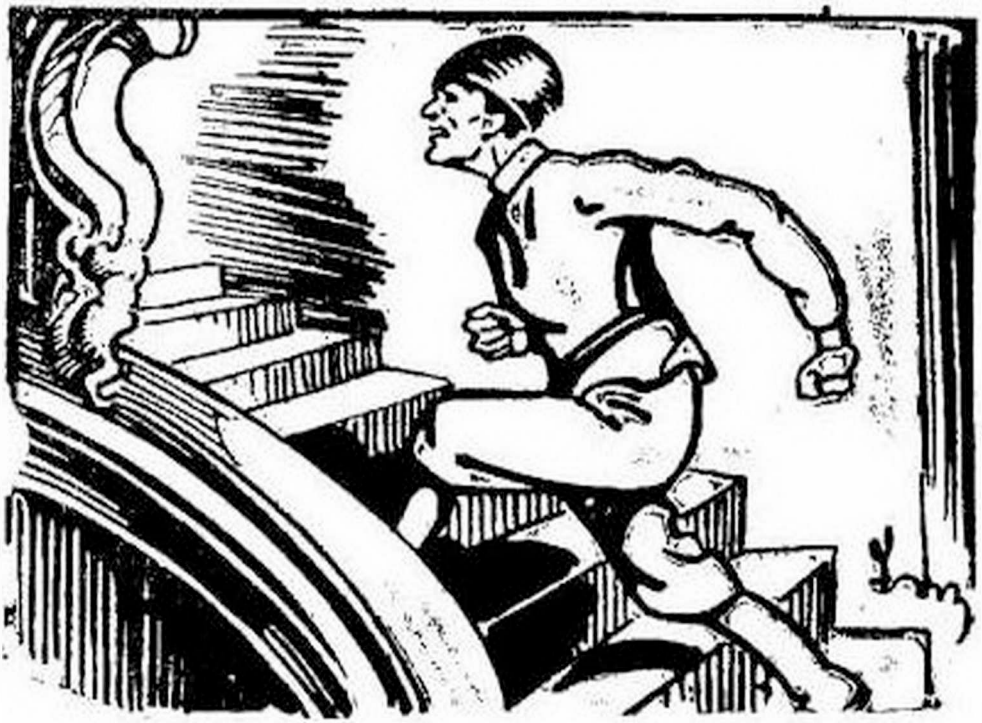

Cei doi bărbați se priveau țintă. Irina își ascunsese fața în palme și începu să plângă.

Prințul Nicolai Potcikev își retrăsese mâna cu care încleștase arma. Era ca paralizat și abia mai răsufla, iar ochii săi negri se ațintau pe bărbatul dinaintea lui.

— Tu, Vasilieff? — murmură el, apoi. — Trăiești?

— După cum vezi — răspunse moșierul, batjocoritor. — Da, trăiesc, și, dacă nu mă înșel, am sosit tocmai la timp... ca să împiedec o ticăloșie.

Prințul Potcikev răsuflă cu greutate și ochii-i

scânteiau. Mâna lui se mișcă, părând că vrea să apuce arma.

— Îți cedez terenul — răspunse el, apoi, înălțând din umeri. — Poate că te vei distra cu păpușica asta.

Și adăogă, râzând batjocoritor:

— Îți doresc petrecere frumoasă!

Moșierul nu fusese văzut niciodată cu astfel de înfățișare. El luă o ținută mândră și zise, arătând spre ușă, cu un gest plin de demnitate:

— Pleacă, ticăloasule! N'am ce să răspund la cuvintele tale. Ele sunt vrednice de un om ca tine.

Și, lucru ciudat, trufașul și puternicul prinț Potcikev se depărtă fără să mai scoată o vorbă. Închise ușa după ei și se opri apoi o clipă locului. Chipul său mândru era schimonosit și ochii-i scânteiau de cruzime, furie și ură nemărginită.

După aceea, cobori treptele cât putu de repede; rămase o clipă înaintea unei uși, apoi strigă, cu glas răgușit:

— Domnule căpitan Semelov.

Ușa se deschise și „tiranul" se ivi, bumăcit de somn. Însă luă imediat o atitudine servilă și zise:

— Excelență, poruncițI...

Prințul Potcikev trecu pragul.

24. — Salvatorul misterios

Irina își ascunsese în mâini fața roșie de rușine.

Lacrimi îi șiruiau pe obraji și buzele-i tremurau, de durere stăpânită. Nici nu se încumeta, măcar, să privească în ochi pe acela care o salvase.

— Cum ai ajuns aici, Irina? — întrebă Vasilieff, cu glas nespus de blând. — Poți avea încredere în mine.

— Eu... eu m'am culcat în această încăpere, din îndemnul Sașei — bâigui fata. — Apoi, am

adormit și... când m'am trezit... el era aici. O, Dumnezeule, mi-e rușine... domnule Vasilieff!

Și izbucni iar în plâns.

Moșierul se apropiă de ea și-i mângâiă părul auriu.

— A fost o nebunie ceea ce ai făcut, — răspunse el. — Dar ce o fi îndemnat-o pe Saşa la asta?

Irina privi în jurul ei. Bătrâna cameristă nu se zărea nicăieri. Ea își revenise repede în fire și părăsise încăperea. Fusese destul de lașă, ca s'o lase pe Irina în voia soartei și se mângâia cu gândul că nu-i putea veni în ajutor, căci nu era decât o biată femeie, lipsită de putere. Acum, bătrâna se ivi din nou în cameră. Cunoștea pe Vasilieff și știa că e foarte iubit. Dar ceea ce o uimise, era faptul că moșierul avea o înrâurire atât de mare asupra prințului Potcikev.

Saşa păși înăuntru și făcu o plecăciune plină de umilință. Vasilieff o privi întunecat.

— Ce te-a îndemnat să expui pe Irina unei astfel de primejdii? — întrebă el cu asprime.

Saşa încercă să se apere. Ea povesti cum se întâmplase totul și susținu că nu bănuise că prințul se va înapoia la castel.

— Așa dar, nu știi nici ce s'a petrecut în sat? — întrebă moșierul, grav.

— Nu... dar ce s'a întâmplat? — zise bătrâna, neliniștită.

Dar Irina scoase un țipăt și privi cu ochii holbați la salvatorul ei.

— Jumătate din sat a fost mistuit de flăcări — răspunse Vasilieff, cu tristețe.

— Jumătate din sat? — murmură Saşa, îngrozită. Și eu n'am văzut nimic.

Moșierul clătină capul, posomorît. Apoi puse brațul pe umărul Irinei.

— Liniștește-te, copila mea, trebue să îndurăm orice durere pe care soarta ne-o hărăzește.

Ii mângâiă părul cu blândeţe şi o privi plin de duioşie. Şi în timp ce Irina plângea sfâşietor, moşierul urmă să povestească:

— Da, satul a fost cuprins de flăcări. După câte am putut afla dela locuitorii rămaşi în viaţă, prinţul Potcikev a fost acela care a dat poruncă să se săvârşească această fărădelege. Într'o bună zi va avea să dea socoteală unui judecător mai înalt pentru toate aceste ticăloşii. Din nefericire, şi casa voastră a fost mistuită de foc, draga mea copilă. Nu ştiu ce s'a făcut cu mama Anuşca, dar după cât se pare, a pierit şi ea în flăcări.

— Sora mea a fost arsă de vie... arsă de vie, din ordinul acestui tiran? — murmură Saşa, înfiorată, şi strânse pumnii.

— Sărmana mea bunică! Merita ea, oare, un sfârşit atât de groaznic? — băigui Irina, care nu se mai putea linişti.

— Mi s'a spus că femeile şi copii cari au vrut să se salveze din casele cuprinse de flăcări, au fost împinşi îndărăt de către soldaţi, — urmă Vasilieff.

— O, e îngrozitor! — exclamă frumoasa dar nenorocita fată. — Ce o să zică Boris când nu va mai găsi în viaţă pe mama Anuşca, când va afla ce soartă a avut?

— Boris e fratele tău, Irina? — întrebă moşierul.

— E fiul adoptiv al mamei Anuşca — răspunse fata, printre lacrimi.

— A fost în Siberia?

— Da, — răspunse în locul ei, Saşa. — Prinţul să se păzească de el, căci Boris se va răzbuna pentru această faptă sălbatecă.

— Am auzit adesea despre dânsul — urmă Vasilieff, dus pe gânduri — dar nu l-am văzut niciodată.

Cereţi mâine numărul 9 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

— Asta nu-i de mirare — replică bătrâna cameristă. — Boris a luat parte la războiu chiar dela începutul lui. Apoi a fost deportat în Siberia. Vina o poartă tot prinţul Potcikev — blestemat să fie! Insă Boris a izbutit să fugă şi, după un drum primejdios, a reuşit să ajungă aici, unde a pornit lupta împotriva asupritorilor.

Vasilieff oftă:

— Da, Saşa, s'au făcut multe nedreptăţi, dar mă îndoiesc dacă învăţătura cea nouă este cea mai bună. Şi ea predică violenţa; vrea să distrugă totul Dacă izbuteşte să se impuie, atunci sărmana noastră ţară se va transforma într'un cimitir imens.

— N'o să ne înţelegem niciodată asupra acestui lucru, domnule Vasilieff — răspunse bătrâna.

— Mai târziu ai să-ţi dai seamă că am avut dreptate — reluă moşierul, ridicând din umeri.

— Şi, acum, ce mă fac eu? — întrebă Irina, pe care această convorbire n'o interesa de fel. — Am rămas singură pe lume... singură, singurică.

— Dar mă ai pe mine, inimioara mea — zise Saşa, cu duioşie. — N'avea grijă, nu te las eu!

— Nici eu, Irino — interveni repede Vasilieff. — Nu ştii ce am hotărît cu bunica ta, când mai era în viaţă. I-am făgăduit că voiu avea grijă de tine şi îmi voiu ţine făgăduiala. Vrei să vii cu mine şi să te stabileşti în casa mea? Am să veghez asupră-ţi şi-ţi voiu purta de grijă ca un adevărat părinte.

Irina rămase surprinsă. Privi nehotărîtă pe misteriosul bărbat care se bucura de un respect atât de mare printre locuitorii din împrejurimi. Tânăra se simţea atrasă către dânsul. Ochii săi mari, poruncitori, insuflau încredere. Infăţişarea lui distinsă, felul lui de a fi, trădau pe omul nobil. Irina cunoştea destul de bine oamenii, pentru a-şi da seamă că moşierul nu era în stare să mintă sau să înşele pe cineva. Mai şovăi câteva clipe, apoi zise, cu un suspin de uşurare:

— Da, domnule Vasilieff, mă bucur că vrei să mă iei cu dumneata.

Şi, deoarece mâhnirea o cuprinse din nou, tânăra fată se apropiă de el şi, suspinând, îşi lăsă capul pe pieptul lui. (Veziilustraţia copertei).

— Atunci trebue să pornim — o zori moşierul. —N'avem timp de pierdut. In curând vor avea loc în acest ţinut lupte grele. Cine ştie ce se va întâmpla cu locuitorii castelului! De aceea, te rog şi pe dumneata, Saşa, să ne însoţeşti.

Dar bătrâna clătină capul.

— Deocamdată trebue să mai rămân aici — răspunse ea, cu încăpăţânare. — Cât despre mine, n'aveţi ce să vă îngrijoraţi. Voiu şti eu să mă apăr. Iar dacă oiu vedea că nu ies la capăt, am să mă folosesc de binevoitoarea dumneavoastră propunere.

— Bine, fă cum vrei — zise moşierul. —Acum, Irina, îmbracă-te cât mai repede; în casa asta nu ne poate aştepta decât nenorocirea.

Zicând acestea, se retrase şi, după un sfert de ceas, tânăra se afla înaintea lui, îmbrăcată băieţeşte. Moşierul rămase surprins văzând-o în această travestire, dar Saşa îl lămuri repede.

Apoi misteriosul bărbat coborî treptele cu frumoasa fată; Saşa îi însoţi până la capătul scării, apoi îşi luă rămas-bun, murmurând îngrijorată:

— Ah, dacă aş şti că ajungeţi cu bine la poalele muntelui!

Vasilieff îşi trecu braţul pe după mijlocul Irinei, ca şi cum ar fi vrut s'o apere. Pe chipul său era întipărită o hotărîre neclintită. Astfel ajunseră înnaintea încăperilor, unde erau adăpostiţi soldaţii.

Cei doi îşi iuţiră paşii. Când ajunseră la portalul cel mare, o uşă se deschise şi prinţul Potcikev se ivi în prag. Dânsul se întoarse spre un bărbat care se afla îndărătul lui, în întunerec. Era căpitanul Semelov, tiranul.

— Iată-l colo, grăbeşte-te! — zise Potcikev, plin de ură. — Insă fii cu băgare de seamă! Poţi să-l răneşti, dar vreau să-l am viu în mână. In niciun caz nu trebue să moară. Cu fata o scoateţi repede

la capăt. După cum văd, a îmbrăcat haine bărbătești.

Căpitanul Semelov rânji cu răutate. In ochii săi se aprinse o strălucire ciudată. El părăsi încăperea, intră într'o cameră alăturată și-și luă șase soldați din batalionul lui. Insoțit de aceștia, Semelov ieși repede din castel.

Nu trecuseră nici trei minute, de când moșierul și Irina porniseră spre poalele muntelui. Vasilieff fu nevoit să se lase mai mult condus de tânăra fată, căci ea cunoștea drumul mai bine. Cât despre el, aceasta era prima dată când vizita castelul.

Deodată, cei doi se opriră și traseră cu urechea.

— Parcă vine cineva în urma noastră, — zise Irina, cuprinsă de teamă.

Insoțitorul ei clătină capul.

— Fii liniștită, copila mea, — zise el. — Cine ar putea să fie? Cel mult, locuitorii satului, cari vroiau să atace castelul. Cu mare greutate am izbutit să-i reținu dela hotărîrea lor, dându-mi seamă că asta n'ar fi decât o urmare a măcelului. Oamenii cred că prințul a părăsit castelul, împreună cu soldații săi, dar se înșeală, și această eroare poate să-i coste viața, dacă nu renunță la planul or nebunesc.

— Totuși, vine cineva în urma noastră, căci am auzit crâșnetul pietrelor, stărui Irina.

Vasilieff, însă, era atent la alt sgomot, care venea de jos. Se părea că un mare număr de oameni se aflau în imediată apropiere și-și dădeau silința să facă sgomot cât mai puțin. Ciulind urechile, moșierul auzi zângănit de arme. Așa dar, nu se înșelase. Vasilieff încercă să străbată întunerecul cu privirea.

Deodată, un brâu de lumină țâșni dindărătul său, învăluindu-l atât pe el cât și pe însoțitoarea lui. Câteva făpturi se apropiară.

— Predați-vă! — porunci un glas. — Nicio mișcare, altminteri vă împușc.

Vasilieff fu străbătut de un fior de spaimă.

Dar nu se îngrozea atât pentru el cât pentru tânăra lui însoţitoare.

— Fugi, Irina, copila mea! — îi şopti el.

Fata rămăsese ca încremenită. Membrele îi erau grele ca plumbul. Scoase un ţipăt şi se prăbuşi la pământ, cuprinsă de un leşin binefăcător.

Ea nu mai auzi împuşcăturile şi nu văzu cum Vasilieff scoase un revolver din buzunar şi răspunse şi el cu gloanţe. Nu-i văzu nici când aruncă revolverul în aer şi se clătină pe picioare.

Apoi, zgomotul de glasuri se apropiă repede din spre cealaltă parte şi agresorii se retraseră spre castel căci nenumăraţi oameni, înarmaţi cu baionete, săbii şi revolvere, năvăliră din toate părţile. Aceştia păreau foarte cutezători şi aveau însemnele armatei roşii. Scoţând răcnete sălbateco, mulţimea se năpusti înainte.

25. — Răzbunarea bătrânei

În vremea asta, prinţesa Natasa zăcea nemişcată, cu ochii închişi, în apartamentul răposatei sale mame. Tânăra fusese multă vreme lipsită de cunoştinţă.

Deodată, deschise ochii, speriată de o larmă provocată de împuşcături, strigăte şi zăngănit de arme.

Prinţesa se simţea rău şi nu ştia ce se întâmplase. Gândurile îi reveniră în minte încetul cu încetul.

Se ridică puţin şi privirile îi căzură pe fiola cu otravă; un şiroiu de lacrimi îi scăldă obrajii. Acum înţelese totul. Grozăvia situaţiei în care se afla, o hotărîse să-şi pună capăt zilelor.

Şi, totuşi, mai trăia? Cum să-şi explice asta? Cu mâinile tremurând, luă fiola şi se ridică. O rază slabă, care se strecura printre perdele, lumină o pată întunecată pe covor.

Clătinându-se, ea se îndreptă spre comutator şi-l răsuci. Fiola era goală; conţinutul ei se vărsase

în întregime pe covor.

Prințesa își aminti că apropiase fiola de buze și că simțise chiar un gust rău pe limbă. Își dădu seamă că nu băuse o cantitate îndestulătoare de otravă.

Dar nefericita fată nu se bucură că rămăsese în viață. Desnădejdea și amărăciunea puseră stăpânire pe ea. Deodată, fu străbătută de un fior de groază. Era doar soția prințului Potcikev, își dăduse consimțimântul înaintea preotului. Era soția acestui om nemilos, înfiorător, care îi insufla o teamă de moarte. Nu exista, oare, nicio scăpare din această situație desnădăjduită?

Trase cu urechea la sgomotul de afară; strigăte sălbatece răsunau în apropierea castelului. Chiar în clădire domnea o agitație, al cărei rost nu-l putea înțelege.

Larma se apropia din ce în ce mai mult. Natașa își duse mâna la inimă, care svâcnea cu putere. Acum se deslușeau strigăte izolate. Fusese atacat castelul? Cel puțin așa se părea.

Privirile ei căzură asupra oglinzii și, astfel, observă că mai purta rochia de mireasă, în care vroise să se despartă de această lume.

Un zâmbet de fericire, lumină chipul ei minunat. Închise ochii și gândurile i se îndreptară spre iubitul ei.

— Boris, unde ești? — murmură dânsa. — De ce m'ai părăsit? De ce m'ai lăsat singură în durerea mea? Nu mă mai iubești? Nu mi-ai jurat de mii de ori, în noaptea aceea plină de voluptate, că mă iubești, că inima ta îmi aparține? Și, totuși, ai avut cruzimea să mă părăsești și să-mi scrii cuvinte atât de aspre! Ah, Boris, mă topesc de dorul tău!

Își ascunse fața în mâini și izbucni într'un plâns amar.

Deodată, un gând îi fulgeră prin minte. Își șterse lacrimile și trase cu urechea la sgomotul luptei, care se mai potolise. Se gândi că, poate,

iubitul ei se afla în drum spre castel, împreună cu tovarăşii săi. În naivitatea ei, acest lucru o bucura, fără să-şi dea seamă că el însemna propria ei pierzanie.

Ea nu ştia că cele două tabere în luptă, se duşmăneau de moarte; nu ştia că revoluţionarii vroiau să se răzbune cu cruzime împotriva prinţului Potcikov şi a sângeroşilor săi tovarăşi, pentru înfiorătoarea nelegiuire pe care aceştia o făptuiseră asupra locuitorilor satului.

Nataşa se îndreptă spre uşă. Gândul că, poate, în curând îşi va revedea iubitul, o bucura nespus şi-i dădea curaj. Vroia să nu-l mai vadă niciodată pe Potcikev, să nu se mai întâlnească niciodată cu el. Ceri drept, preotul binecuvântase căsătoria ei cu prinţul, dar putea să aibă valoare un asemenea legământ? Putea Domnul să îngăduie ca sfânta taină a căsătoriei să fie astfel pângărită? Şi, era într'adevăr o pângărire, căci oameni cari nu se iubeau, nu trebuiau siliţi să păşească în faţa altarului.

Prințesa deschise ușa. Totul era cufundat în liniște. Urcă treptele, apoi coborî de cealaltă parte a scării, pentru a se îndrepta spre dormitorul ei Vroia să vorbească cu Saşa, vroia să audă din gura ei ce se petrecuse între timp. Natașa nu știa nici măcar câtă vreme zăcuse fără cunoștință în apartamentul răposatei sale mame.

Cu inima svâcnind, ea apăsă pe clanță. Tocmai vroia să împingă ușa, când aceasta se deschise dinăuntru. Tânăra prințesă se rezemă de zid.

Prințul Potcikev urmărise plecarea căpitanului Semelov și a oamenilor săi.

— Trăiește... cum e cu putință, oare? — murmură el. — Nimeni nu știe ceva despre asta? Pare de necrezut! Cum a ajuns în ținutul ăsta și ce face aici?

Prințul se gândea la moșierul Vasilieff, a cărui apariție îl uimise peste măsură.

Dar și alte gânduri îl preocupau.

— Trebue să dispară, să dispară fără urmă, căci ivirea lui aici poate avea urmări neînchipuit de rele — își zise el. — Insă nu trebue să-l ucid, căci cu ajutorul lui aș putea să ajung și mai departe. Se cere să fiu cu ochii și urechile deschise, căci astăzi vântul politic bate când într'o direcție, când într'alta.

Deodată prințul Potcikev ciuli urechile, atras de sgomotul unor împușcături.

— Drace, ce-i asta? — murmură el, speriat. — Să-l fi împușcat, totuși?

Dar abia își sfârșise gândul, când auzi strigăte sălbatece, urmate de alte detunături.

După câteva minute se făcu iar liniște.

Imputernicitul guvernului clătină capul; nu putea înțelege pricina sgomotelor. Dar n'avea să rămână mult timp nedumerit. Semelov trebuia să se ivească din clipă în clipă și, atunci, totul se va lămuri.

Prințul avu un zâmbet de nepăsare. Își cam

închipuia el ce se întâmplase. Pesemne că Semelov şi oamenii săi se încăieraseră cu Vasilieff, care îşi apărase viaţa. Potcikev ştia, doar, că moşierul nu era laş din fire.

Dar, fără îndoială că Semelov şi soldaţii săi îl vor birui, căci erau adevărate fiare. Dovada cea mai bună o dăduseră jos, în sat. Trupa aceasta era nepreţuită, iar căpitanul trebuia să rămână veşnic în fruntea ei. Şi, de sigur că vor aduce îndărăt şi pe tânăra fată. O astfel de pradă nu se prea ivea adesea. Il cuprinse furia la gândul că omul acela misterios, îi răpise victima în ultimul moment.

Intre timp, prinţul se hotărî să ia la cercetări pe bătrâna cameristă, care trebuia să-i dea socoteală de ce îngăduise ca luntraşul acela nerușinat, să pătrundă în dormitorul soţiei sale. Gândindu-se la ruşinea ce i se făcuse, mânia prinţului nu mai cunoscu margini. Da, se va răzbuna cumplit. Bătrâna sgriptoroaică va învăţa să-l cunoască.

Potcikev se furişă afară. Camerista trebuia să fie sus, căci străinul coborîse însoţit numai de frumoasa fată. Prinţul înaintă ca o panteră, deschise uşa ce da în apartamentul Natașei şi păşi înăuntru, îndreptându-se spre dormitor. Dar bătrâna nu era nicăieri.

Poate că se afla în altă odaie? Va şti el să dea de ascunzătoarea ei, căci nu încăpea nicio îndoială că Saşa mai era aici sus.

Potcikev privi întunecat înaintea lui, şi faţa îi era schimonosită de mânie neputincioasă.

Deodată, un sgomot îi ajunse la ureche. El avea auzul foarte fin, astfel că deosebi sgomotul unor paşi uşori. Potcikev se apropiă de uşă în vârful picioarelor şi o deschise.

La orice se aşteptase, numai la asta nu. Înaintea lui se afla... Natașa, soţia lui.

Cu chipul răvăşit de groază, tânăra prinţesă holbă ochii la omul care o măsura din creştet până în tălpi, cu priviri batjocoritoare. El ridică pumnul, gata s'o lovească, s'o ucidă pentru ruşinea

pe care i-o pricinuise. Dar... nu se simțea în stare.

Prințul coborî brațul în jos, în timp ce ochii ei mari, negri, în cari se putea citi o supunere necondiționată și o recunoaștere a puterii soțului ei, erau îndreptați asupra lui.

Frumusețea ei îl dezarmase. Potcikev scrâșni din dinți. Nu, nu putea s'o ucidă — ea era prea frumoasă. Și, dându-și seamă de acest lucru, crescu și mai mult ura lui împotriva aceluia care i-o răpise și căruia Natașa se dăduse înaintea căsătoriei sale.

— Cocotă! — scrâșni el, apropiându-se de dânsa.

Natașa scoase un țipăt ușor. Își învinsese întrucâtva spaima. Dar groaza se întipări din nou pe chipul ei, gândindu-se că acum soțul ei avea să-și ceară drepturile.

— Unde ai fost? — se răsti el, apucând-o de braț, cu violență. — Vorbește, altminteri te ucid!

Natașa se uită în jurul ei ca un vânat încolțit.

— Unde ai fost? — repetă el, amenințător. — Te-ai întâlnit iarăși cu amantul tău? Nu cumva luntrașul mai e în castel? Ha, ha, am să vă leg la un loc și o să muriți împreună, în chinuri groaznice. Voiu născoci eu o moarte, care să-mi potolească setea de răzbunare.

Prințul nu știa cum s'o înfricoșeze cât mai mult. O sgâlțâia și răcnea la dânsa, dar nu putea să-și ascundă faptul că-i apărea din ce în ce mai încântătoare.

Cuprinsă de desnădejde, Natașa făcu o sforțare, izbuti să scape din mâinile prințului și alergă spre scara pe care venise.

Niciunul din ei nu luă în seamă larma care se apropia din ce în ce mai mult, detunăturile și strigătele ce răsunau din nou. Prințul izbutise să prindă iarăși pe soția sa. Nu mai putea să-și stăpânească simțurile. Socoti că o umilise destul — acum, în sfârșit, ea va fi a lui. O înșfăcă cu toată puterea și vroi s'o ducă în camera ei. Dar, pe neașteptate, Natașa îi scăpă din mână.

Potcikev se clătină, scoase un strigăt înăbuşit şi se prăbuşi la pământ.

Isteaţa cameristă îşi făcuse socoteala că, după plecarea Irinei şi a moşierului, prinţul o va căuta ca s'o ia la cercetări.

Şi, într'adevăr, nu se înşelase. Il auzi venind şi dispăru repede în camera ei. Chicotind de bucurie, bătrâna se furişă în ascunzătoarea dindărătul dulapului, unde n'avea s'o caute nimeni. Apoi trase cu urechea.

Deodată auzi un strigăt. Nu, nu se înşela — era glasul prinţului Potcikev. La cine se răstea el, oare? Curiozitatea învinse spaima care o cuprinsese. Trebuia să afle ce se petrece acolo. Părăsi ascunzătoarea şi privi prin gaura cheii. Bucuria, uimirea şi teama o copleşiră în acelaşi timp.

Aşa dar, prinţesa mai trăia; Nataşa nu-şi pusese capăt zilelor.

Ochii Saşei scânteiau; îşi frecă mâinile de bucurie, văzând chipul schimonosit de patimă al prinţului. Ea îşi dădu seamă de starea lui sufletească şi o bucurie drăcească o cuprinse, gândindu-se la aceasta. Acum, după ce Vasilieff îi povestise despre fapta nemiloasă a acestui om, ura bătrânei împotriva lui nu mai cunoştea margini. Căci prinţul acesta înfiorător îi ucisese sora, hărăzindu-i o moarte groaznică.

Ochii ei sclipeau ca de obiceiu, când lua o hotărire anumită. Era hotărîtă să se năpustească asupra prinţului şi să-l apuce de beregată, dacă ar fi îndrăznit să facă vreun rău iubitei sale stăpâne. Nu se mai gândea la urmări — îi era tot una.

Saşa privi în jurul ei. Sub pat se afla o lădiţă cu unelte, din care ieşea afară coada unui ciocan. Apucă ciocanul şi-l privi desmierdător. Apoi se apropiă iarăşi de uşă şi urmări pe cei doi. Acum sosise clipa, când trebuia să intervină. Dar se cerea să lucreze cu multă îndemânare; Potcikev trebuia doborît dela prima lovitură.

Saşa auzi şi ea larma luptei. Plină de bucurie, îşi zise că revoluţionarii trebue să fie prin apropiere.

Prinţul înşfăcase pe Natasa lângă scară. In această clipă, camerista deschise uşa şi se furişă dealungul zidului. Tocmai când Potcikev vroia s'o tragă pe Natasa după sine, bătrâna ridică ciocanul cu amândouă mâinile şi lovi din toată puterea. Prinţul căzu la pământ, fără să scoată un ţipăt.

Natasa rămăsese înnebunită de spaimă. Văzu trupul soţului ei rostogolindu-se pe trepte şi, apoi, rămânând nemişcat la capătul scării.

Dar n'avea timp de pierdut, căci după câteva clipe, Potcikev dădu semne de viaţă şi încercă să se ridice în picioare. Lovitura fusese destul de puternică şi-i pricinuise o rană, totuşi Saşa nu era decât o biată femeie lipsită de puteri.

Camerista luă de mână pe stăpâna ei.

— Urmează-mă repede, căci o să-şi vie în fire numaidecât! — şopti ea. — Ah, iată-l, a şi început să se mişte. Hai, prinţesă, grăbeşte-te! Dacă ne găseşte aici, nu va fi tocmai bine de noi.

Natasa se lăsă condusă, nefiind în stare să se împotrivească. Bătrâna o trase în odaia ei şi amândouă femeile se vârîră în ascunzătoarea din perete. Apoi, tremurând, ascultară cu încordare, pentru a nu pierde nici cel mai mic sgomot. Dar nimeni nu se arătă, până când, deodată, răsună o salvă, care le făcu să se înfioare de groază.

26. — Asediul castelului

Jos, în sat, pe malul Volgăi, se ivise pe neaşteptat un puternic detaşament din armata roşie. Acesta era în marş, spre a aduce ajutor generalului Aratcin. Răscoala se întindea din ce în ce mai mult. Revoluţionarii aveau cu ei două tunuri şi o mitralieră; păreau siguri de izbândă.

Locuitorii satului se iviră din întunerec şi se

apropiară de ei. Apoi, povestiră în cuvinte desnădăjduite, fărădelegile săvârşite de soldaţi.

Comandantul detaşamentului, un anume Versinski, care în armata roşie avea gradul de căpitan, pe când în aceea a Ţarului nu fusese decât sergent major, ascultă în tăcere spusele locuitorilor, apoi ţinu sfat cu subalternii săi.

N'aveau timp de pierdut, căci generalul Aratcin îi aştepta. Totuşi, dacă soldaţii guvernului plecaseră într'adevăr, atunci se putea încerca un atac asupra castelului.

Adamovici, cismarul cel şchiop, ridică sabia şi porni în fruntea revoluţionarilor. Sonia Petrovici se afla alături de el. Ceilalţi locuitori ai satului urmau îndărătul soldaţilor din armata roşie.

Drumul se făcu în linişte. Oamenii se obişnuiseră cu vicleşugurile războiului şi, la drept vorbind, poate că se pricepeau mai bine decât albii. Căci, ei luptau, doar, pentru o cauză sfântă — liberarea fraţilor lor din jugul care-i asuprea. Cel puţin, aşa îi învăţaseră agitatorii, şi această învăţătură se întindea până în cele mai depărtate colţuri ale vastului imperiu rusesc.

Deodată răsunară împuşcături. In acelaşi timp, întunerecul fu sfâşiat de câteva raze în lumina cărora se puteau vedea două făpturi ce se clătinau. In depărtare, la spatele lor, se aflau mai mulţi oameni, în orice caz agresorii, căci purtau uniforme militare.

— Culcaţi-vă la pământ! — răsună porunca.

Un glonte rătăcit rănise pe unul din revoluţionari.

Roşii, la rândul lor, se folosiră şi ei de lămpile de buzunar şi văzură că mica trupă o luase la fugă.

Deoarece nu vroia să-şi primejduiască oamenii în zadar, comandantul dădu ordin ca soldaţii să rămână pe loc. Revoluţionarii se sfătuiră din nou. Sonia Petrovici vorbi cu înflăcărare. In avântul ei, tânără voia, ca şi Adamovici de altfel, să por-

nească spre castel cât mai repede cu putință. Ei nu mai aveau răbdare să aștepte, căci trebuia cu orice preț să arunce o privire asupra minunăților din castel și să-și însușească ce le va plăcea din comorile ascunse acolo. De sigur că prințesa avea un colier de perle și Sonia își închipuia că acesta o va prinde bine. De asemeni, trebuia să-i aparție și mantila de blană pe care Natașa o purtase iarna trecută. Cismarul cel șchiop, însă, ținea să cotrobăiască prin dulapuri, în căutarea banilor și a pietrelor prețioase.

Două făpturi se ridicară din locul unde avusese loc încăierarea mai înainte. Se apropiară, cu pași nesiguri. Erau un băiețandru și un bărbat cam între două vârste: Irina și Vasilieff.

— Vroiam să coborîm în sat — zise Vasilieff, cu chipul strâmbat de durere.

— A, domnul Vasilieff e iarăși pritre noi, — strigară locuitorii satului.

— Cine-i omul acesta? întrebă comandantul, retrăgându-se ceva mai la o parte, cu câteva femei din sat.

Acestea îl lămuriră repede. Căpitanul se declară mulțumit și dădu o poruncă unuia din oamenii săi, cari făcea parte din serviciul sanitar, căci moșierul fusese rănit la brat de un glonte.

— Cum te simți, Irina? — întrebă Vasilieff, după ce fusese bandajat, adresându-se fetei care tremura, văzând privirile stăruitoare ale revoluționarilor.

— Ei, drace, asta-i Irina! — strigă Sonia deodată, izbucnind într'un hohot de râs. — Cum ai ajuns în hainele astea? Pe legea mea, ai avut o idee bună! Am să fac și eu la fel. Rochiile mai mult te încurcă în războiu!

Locuitorii satului se adunară în jur și făcură haz de fata care plângea de rușine.

Dar căpitanul Versinski era un om hotărît și nu vroia să-și piardă vremea în zadar. După spusele lui Vasilieff, în castel nu se mai afla decât

un mic număr de soldaţi. In acelaşi timp, moşierul îi spusese că prinţul Potcikev mai era şi el acolo.

— Pe ăsta trebue să punem mâna cu orice preţ! — strigară răsvrătiţii. — Ticălosul nu trebue să ne scape.

Intre timp, Vasilieff se retrăsese, căci nu voia să primejduiască viaţa Irinei.

După câtăva vreme, mulţimea se afla înaintea castelului. Curtea era cufundată într'un întunerec de nepătruns. Niciuna din ferestre nu era luminată. Această linişte desăvârşită dădea de bănuit, astfel că răsvrătiţii începură să şovăie. Jumătate din oamenii cari urmăriseră pe Irina şi Vasilieff, nu mai erau în viaţă. Unul din ei, care fusese grav rănit, destăinuise că în castel s'ar afla vreo optzeci de oameni. Nu era prea mult, căci răsvrătiţii erau de şase, de şapte ori mai numeroşi. In schimb, soldaţii guvernului erau mai bine înarmaţi şi se puteau uşor apăra îndărătul zidurilor castelului.

Un asediu le-ar fi luat prea mult timp, astfel că renunţară la această măsură, căci generalul Aratcin îi aştepta.

Semelov se retrăsese repede în castel. Căpitanul văzuse convoiul lung al adversarilor, astfel că putea să-şi facă o idee asupra forţei lor armate.

— Unde e Excelenţa sa? — întrebă el, intrând în castel.

Dar nimeni nu era în stare să-i dea un răspuns.

Semelov porunci să se zăvorească uşile şi-şi împărţi oamenii. Chipul respingător al căpitanului se schimonosi într'un rânjet sălbatec. N'aveau decât să vină; le va face el de petrecanie.

Cereţi mâine numărul 10 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Dar în curând își dădu seama că tactica de luptă a revoluționarilor era cu totul alta decât se așteptase. Nu mai încăpea îndoială că aceștia aveau în fruntea lui un conducător de mâna întâia. Roșii se împrăștiaseră pe neașteptate și se apropiaseră de castel, adăpostindu-se îndărătul ferestrelor și ușilor, în așa chip că nu puteau fi împușcați dinăuntru.

— Unde este Excelența Sa? — strigă din nou căpitanul Semelov.

Dar nici de astădată nu primi răspuns. În schimb, un om cobora scara, ținându-se cu mare greutate de balustradă. Sângele îi șiroia pe față.

Era prințul Potcikev. Își mai venise puțin în fire, izbutind să învingă accesul de slăbiciune și, acum, își adună ultimele forțe.

Căpitanul Semelov făcu o mutră desnădăjduită și-i povesti cele întâmplate.

— Înainte de a ne da seamă, omul trase asupra noastră — raportă el. — Apoi, revoluționarii se iviră îndărătul lui. Fără îndoială că am fi pus mâna pe cei doi, însă am fost nevoiți să renunțăm, căci trebuia să ne retragem cât mai repede.

— Și ce-i de făcut acum? — întrebă prințul, ștergându-și cu batista sângele de pe față.

De astădată nu se mai gândea la răzbunare ci, înainte de toate era vorba să găsească un mijloc de a părăsi castelul, și asta înainte de răsăritul soarelui, căci se putea ca a doua zi dimineață revoluționarii să primească întăriri și în acest caz, cei din castel ar fi rămas înăuntru, ca niște șoareci prinși în capcană.

— Ce părere ai dumneata, căpitane? — întrebă Potcikev.

— Cel mai bun lucru ar fi să încercăm să ne croim un drum. Nu vor putea să ne urmărească prin întuneric, căci vom trage asupra lor și vom face un măcel grozav.

Prințul încuviință din cap, cu dinții încleștați. Gândurile îl copleșiră iarăși. Nu găsise pe acela

care îl atacase pe la spate. Cine să fi fost oare? Cine îndrăznise să-l doboare la pământ în mod mișelesc, pe el, prințul Potcikev?

Un fulger de mânie sclipi în ochii săi, gândindu-se la Boris Verodin. El să fi fost criminalul?

Nu era cu neputință, căci luntrașul se ținuse prin castel mai multe zile. De ce să nu fie și acum acolo?

Prințul începu să devie neliniștit. Căpitanul Semelov avea dreptate; cu orice preț trebuia să părăsească clădirea. Mai târziu, când vor veni vremuri mai bune și mai pașnice, avea să se înapoieze și să desăvârșească opera răzbunării.

Pregătirile de plecare se făcură repede. Potcikev se gândi la socrul său și chipul i se întunecă iarăși. Să-l prevină? Să-i propună să părăsească împreună castelul?

Trebuia să încerce cel puțin. Trimise pe unul din soldați să întrebe pe bătrân dacă voia să-i însoțească, de oarece revoluționarii erau foarte numeroși și, fără îndoială că aveau să ocupe castelul.

Dar Gogineff respinse această propunere. Nu voia să fie socotit laș. Era hotărît să-și apere singur averea, care-i aparținea pe bună dreptate.

Potcikev înălță din umeri. Nu putea să-i vie în ajutor. El însuși trebuia să se pună la adăpost. Dar, înainte de asta, voia să facă o ultimă încercare de a pune mâna pe Natașa și s'o silească să-l urmeze. Avea dreptul acesta, căci era soția lui. Și, după ce o va avea în puterea sa, după ce o va duce în castelul său, atunci...

Prințul izbucni într'un hohot de râs înfiorător.

Atunci ea va fi prizoniera lui. Ah, acasă avea un paznic și o păzitoare; „porumbița" nu se va încumeta să se mai răsvrătească împotriva lui.

Căpitanul Semelev îl însoți, urmat de doisprezece soldați. Urcară treptele și cercetară în grabă odăile de sus. Niciun ungher nu rămase neăscolit. Dar atât prințesa, cât și bătrâna cameristă nu fură găsite nicăieri. Cercetară chiar și podul și acope-

rişul — dar în zadar. Prinţul scoase o înjurătură şi se hotărî să renunţe la încercarea lui. Nu mai aveau timp de pierdut; trebuiau să plece din castel, dacă nu voiau să cadă în mâinile revoluţionarilor.

Potcikev ştia că sătenii îi juraseră moartea, atât lui cât şi căpitanului Semelev şi oamenilor săi. Dar nu prea se sinchisea de asta. Le va dovedi el că nu-i atât de uşor să pună mâna pe prinţul Potcikev.

Zorile începuseră să se ivească la Răsărit. Căpitanul Semelov dădu oamenilor săi ultimele porunci.

Cu chipurile întunecate, incendiatorii se postară îndărătul uşilor. Erau hotărîţi să-şi apere pielea, căci ştiau că nu vor fi cruţaţi. Ultima nelegiuire pe care o făptuiseră nu era singura pe care o aveau pe cuget. Trupa lui Semelov săvârşise multe fărădelegi şi revoluţionarii puseseră un premiu pe capul fiecăruia din oamenii tiranului.

— Deschideţi uşile! — răsună, deodată, o poruncă.

Canaturile grele se dădură înlături şi, ocrotiţi de focul ce-l deschiseră asupra răsvrătiţilor, soldaţii înaintară, unul lângă altul. Înainte ca cei de afară să-şi dea seamă ce se întâmplase, mare parte dintre dânşii fură doborîţi. Răniţii se svârcoleau la pământ şi strigătele lor umpleau aerul.

Dar roşii îşi reveniră repede. Câţiva din ei rămaseră la castel pentru a se ocupa de răniţi, iar cea mai mare parte porni, sub conducerea lui Versinski, în urmărirea soldaţilor guvernului. Mulţi dintre aceştia fură ucişi. Insă Potcikev şi căpitanul Semelov izbutiră să scape. După câtva timp, când se opriră, socotind că erau în siguranţă, îşi numărară oamenii şi făcură constatarea că aproape jumătate rămăseseră în urmă, doborîţi de gloanţele revoluţionarilor.

27. — O surpriză înfiorătoare

Boris Verodin era în drum spre satul său. Niciodată nu fusese atât de neliniştit. Ardea de nerăbdare să ajungă cât mai repede acasă.

Dacă ar fi nesocotit datoria lui de comandant al corăbiei, ar fi predat altuia vasul cu conţinutul său preţios, iar el ar fi luat-o înainte.

Însă aceasta nu era cu putinţă. Avea o răspundere prea mare. Numeroase arme, aproape o mie de puşti şi câteva tunuri de calibru mic, se aflau pe bord. Trebuiau să fie cu mare băgare de seamă, căci dacă vasul ar fi căzut în mâinile albilor, aceasta ar fi însemnat o mare pierdere pentru revoluţionari.

Adeseori avuseseră mici hărţueli cu trupe izolate din armata albă. Şi, atunci, se dovedi că planul generalului Aratcin fusese minunat, căci duşmanii erau intimidaţi şi nu îndrăzneau să atace corabia la care fuseseră înhămaţi nobilii prinşi.

Bărbaţii şi femeile din lumea mare, conţii şi baronii cu soţiile lor, erau nevoiţi să-şi încordeze puterile şi, călcând în noroiu, cu pantofi de lac, înaintau anevoie, dealungul fluviului. Ceasuri grele îi aşteptau. Cum vor ajunge îndărăt în oraş? Drumul era lung şi n'aveau nici măcar o îmbrăcăminte mai ca lumea. După două ore de muncă istovitoare, toaletele elegante ale femeilor atârnau în zdrenţe. Revoluţionarii erau fără pic de milă.

Boris Verodin nu mai putea să-şi stăpânească nerăbdarea. Cum va ajunge el în sat? Ce se petrecuse acolo? Mai erau în viaţă Irina şi mama Anusca?

Şi, mai era ceva care-l frământa. Cu cât se gândea mai mult la chipul fermecător al Nataşei, cu atât îşi dădea seama că ea era fiinţa care-l atrăgea în satul său. Numai pentru dânsa se prezentase el generalului Aratcin, cerându-i comanda corăbiei.

Deodată se ruşină de această slăbiciune, căci

numai slăbiciune putea fi, dacă nu era în stare să-şi înăbuşe dragostea, patima ce-l înlănţuia de frumoasa prinţesă.

Ce-i păsa lui de ea? Ce avea de face cu dânsa, el, un simplu luntraş, un burlaki?

Boris se străduia să fie aspru şi neînduplecat: trebuia, cu orice preţ, să înăbuşe dragostea din pieptul său. Şi, ca să mai uite sbuciumul, se răsti la nobilii cari trăgeau corabia, îndemnându-i să-şi iuţească paşii.

O tânără femeie, frumoasă, dar palidă ca un cadavru, se prăbuşi la pământ. Fură nevoiţi să se oprească. Nenorocita păşise între doi bărbaţi cari o sprijiniseră. Dar Boris văzuse asta şi o interzisese, cu glas poruncitor.

— Fiecare trebue să tragă pentru sine, nimeni n'are voie să ajute pe celălalt — se răsti el şi privirea-i cercetă zarea, spre direcţia unde, îndărătul pădurii, era satul său.

Acolo se afla sora sa, Irina şi Anuşca, mama lui. Iar pe mălul stâng al Volgăi se înălţa, pe o colină, mândrul castel al prinţului Gogineff, unde locuia omul acela răutăcios şi drăgălaşa lui fiică.

Boris Verodin găsi deodată, o stranie asemănare între femeia care se prăbuşise şi frumoasa Nataşa. Nu, nu putea să fie asupra cu sărmana care căzuse, sleită de puteri. Privind în ochii ei, cari cerşeau ajutor, tânărul crezu că priveşte în ochii mari, negri, ai Nataşei.

Un bărbat sări din corabie. Era un subaltern, cunoscut ca om aspru şi brutal. Acesta ridică cnutul gata să izbească pe nenorocita femeie. Cei doi nobili se aşezaseră înaintea ei, însă, vrând s'o ocrotească.

— Ridică-te, leneşo! — porunci revoluţionarul.

— Nu mai pot... mai bine mor aici, pe ţărmul fluviului. — murmură ea, istovită.

Boris Verodin se retrăsese într'o parte şi rămase acolo, cu dinţii încleştaţi. Nu vroia să mai

vadă nimic. Abia când auzi strigătul de furie al subalternului său, tânărul se întoarse repede.

Dintr'o săritură ajunse lângă el. Văzu pe omul cel aspru ţinând ţeava revolverului la tâmpla unuia din nobili, care era, pesemne, soţul nenorocitei femei. Tânăra şi frumoasa prizonieră leşinase.

— Ai înebunit? — strigă Boris, asvârlind, la timp, arma din mâna subalternului său. Vrei să devii ucigaş?

Celălalt îl privi supărat.

— Eşti sau nu revoluţionar? — strigă el, ameninţător.

— Cu privire la asta, n'am să-ţi dau ţie socoteală — răspunse Verodin, cu asprime. Sunt comandantul vostru şi ştii prea bine că la noi nesupunerea e pedepsită cu tot atâta asprime ca şi la trupele guvernului.

Subalternul ridică din umeri, dar nu îndrăzni să mai spună ceva, căci ştia că Boris era respectat şi avea mare putere asupra tuturor.

Tânăra femeie deschise ochii şi bărbatul ei o ridică.

— Am să te duc eu, Orana — zise el, cu blândeţe. — Mai am încă destulă putere, ca să pot trage la corabie, alături de ceilalţi.

— Ah, Serghie, eşti atât de bun! — îngână ea, plină de recunoştinţă.

Şi încercă din nou să înainteze, prin noroiul de pe mal. Cizmuliţele ei fine se rupseseră cu totul; apa şi nămolul pătrunseseră înăuntru.

Prizoniera se prăbuşi din nou, gemând. Ajunsese la capătul puterilor.

Boris devenea din ce în ce mai neliniştit. Lucrurile nu puteau să meargă aşa mai departe. În acest chip nu înaintau deloc. Gândurile sale se îndreptară iarăşi spre căsuţa unde se aflau fiinţele dragi.

— Cine vrea să-i ia locul? — strigă el, spre corabie.

Dar nimeni nu se oferi s'o facă. Intr'un sat, oamenii îşi făcuseră rost de un butoiu cu votcă, pe care-l aduseseră pe bordul vasului şi acum se porniseră pe chef.

Boris îi învălui într'o privire dispreţuitoare, se înhămă el însuşi si lăsă pe nenorocita femeie să păşească alături.

Incepu să tragă din răsputeri, ţinând buzele strânse. Deodată, chipul îi se înseninâ, căci în depărtare văzu contururile unei clădiri măreţe, cu ferestrele luminate. Era castelul Gogineff, la poalele căruia se afla satul său, unde dorea să ajungă cât mai repede.

Nu se înşelase oare? Nu cumva se gândea mai mult la frumoasa Natasa care, în dragostea ei nemărginită, îi făcuse cel mai sublim dar pe care o femeie îl poate face?

Ochii săi albaştri străluceau de mândrie. Dar deodată, o teamă nespusă îl cuprinse. Se socotea

atât de josnic şi domn de dispreţuit! Cum de se îndurase să-şi părăsească iubita, lăsând-o în mâinile prinţului Potcikev, omul acela sălbatec, pe care-l ura cu atâta înverşunare?

Un văl păru că se ridică de pe ochii săi, şi dintr'odată înţelese sbuciumul şi desnădejdea iubitei sale.

Natasa fusese sortită să devie soţia prinţului. Aceasta era dorinţa neînduplecatului ei părinte.

Şi el? Ce făcuse el? O părăsise, în loc s'o mângâie în durerea ei şi s'o ocrotească împotriva tuturor atacurilor Aceasta însemna moartea ei, căci Natasa nu era făcută să poată îndura aşa ceva. N'o va mai vedea niciodată, şi numai el, Boris, era vinovat de moartea iubitei sale. Simţi împotriva lui însuşi un dispreţ nemărginit. Şi se socoti drept cel mai nevrednic dintre oameni.

Revoluţionarul înainta, suspinând. Cei din jurul său îl priveau cu teamă, uimiţi de puterea lui uriaşă. Dar nimeni nu ştia ce durere îi apăsa sufletul.

Boris Verodin păşea înainte, trăgând cu încordare. Nici nu se sinchisea de oamenii săi, cari chefuiau pe bordul corăbiei, şi dintre cari mulţi se îmbătaseră.

In cele din urmă, convoiul se opri pentru a face popas. Frumoasa femeie se apropiă de Boris şi-l privi plină de încredere şi recunoştinţă. Era uimită că un revoluţionar, poate da dovadă de atâta mărinimie.

— Domnule, nu-i aşa că ne vom înapoia acasă nevătămaţi? — întrebă ea, cu o naivitate adorabilă. — Nu-i aşa că n'o să ni se facă nimic rău?

Tânărul o privi îndelung.

— Nu, eu nu vă fac nimic — răspunse el, apoi, întorcându-se.

— Firesţe, d-ta n'ai să ne faci nimic — stărui ea — dar oamenii dumitale... cei de colo, poate că nu vor fi tot atât de îndurători... Imi făgăduieşti

că ne vei ocroti dacă... dacă oamenii aceştia nu-şi vor da seamă ce fac?

Zicând acestea, ea îi cuprinse braţul şi-l privea rugător.

— Fraţii mei ştiu totdeauna ce fac — răspunse Verodin, şovăitor.

Convorbirea îi era foarte neplăcută. Dar ea nu-i dădu răgaz; trebuia să obţină dela el făgăduiala că se va îngriji de dânsa şi prietenii ei, ca să nu li se întâmple nimic rău. Îi mângâiă mâna, nădăjduind să-l înduplece, dar Boris îşi retrase repede braţul.

Subalternul de adineauri, care mai dăduse pe gât o duşcă, văzu scena şi strigă, râzând batjocoritor:

— Ei, tovarăşe căpitan, ţi-ai făcut rost de o drăguţă? Mai înainte, mie n'ai vrut să mi-o îngădui, dar nu te pizmuiesc. Şi apoi, n'ai fi trebuit să iei apărarea bărbatului, căci îţi stă în cale.

Boris Verodin aruncă o privire ameninţătoare spre cel care vorbea. El mai văzu că femeia roşise şi izbucnise în lacrimi.

— Nu ştie ce spune — încercă Boris s'o mângâie.

În acest timp, popasul se sfârşise şi porniră din nou la drum. Tânărul întonă uşor cântecul luntraşilor de pe Volga. Femeia, care mergea alături de el, cânta duios, potrivindu-şi mersul după al revoluţionarului.

Zorile începură să se ivească. Vasul înainta încet, ca un melc. Curentul apei era din ce în ce mai vijelios, astfel că oamenii abia mai nergeau. Cu cât se apropia de satul natal, cu atât neliniştea lui Boris devenea mai mare. Şi apoi, îl îngrijora purtarea tovarăşilor săi, cari se aflau pe bordul corăbiei. Ca să se distreze pe socoteala prizonierilor lor, dânşii îşi descărcau revolverele în aer. Unul din ei luase drept ţintă capul unui

nobil și se pregătea să tragă; ceilalți, cari rămăseseră treji, îi smulseră arma din mână.

Apoi începură să se certe. Boris Verodin se văzu nevoit să facă iar popas, ca să potolească gâlceava. Cu mare greutate izbuti să-i liniștească. Ar fi fost foarte bucuros să ajungă cât mai curând în sat.

Soarele se înălța pe cer, strălucitor. Fluviul devenea din ce în ce mai luminos; razele astrului făceau să sclipească apa. Pe malul celălalt, oamenii făceau semne cu steaguri roșii. Se părea că tot ținutul era în răscoală.

În cele din urmă, satul se ivi înaintea lor și Verodin răsuflă ușurat. Dădu ordin ca nobilii cari trăseseră corabia să fie ospătați, apoi se depărtă grăbit.

La începutul șoselei se opri, cuprins de o presimțire rea. Ce să însemne asta? Nu-l înșelau oare privirile?

Un strigăt izbucni din pieptul său; ochii-i se holbară. Își dădu seamă că focul fusese pus, căci casele cari căzuseră pradă flacărilor erau mult depărtate una de alta.

Dar încă nu știa totul, nici nu bănuia măcar că mulți oameni pieriseră cu acest prilej și că tiranul Semelov împinsese îndărăt în casele arzânde pe femei și copii.

Deodată văzu o femeie lângă el. Avea trăsături ordinare și ducea în spate o legătură mare. Părul îi cădea în dezordine în jurul tâmplelor.

Legătura părea să fie plină cu lucruri de metal și porțelan, căci la fiecare mișcare se producea un zăngănit. Femeia râse aspru și arătă spre casa bătrânei Anușca.

— Colo, sub bârne, zace mama ta, Boris Verodin — zise dânsa. A murit arsă de vie, fiindcă după ce au dat foc caselor, soldații n'au mai lăsat pe nimeni să iasă afară.

— Minți! strigă luntrașul, îngrozit. — Cum e cu putință una ca asta? Cei cari locuiau în ca-

sele cuprinse de flăcări n'au fost lăsaţi să se salveze?

— Intreabă şi pe ceilalţi — răspunse ea. — Fii bucuros că Irina a izbutit să scape. Treizeci de femei şi copii au fost mistuiţi de flăcări.

Ochii lui Boris Verodin înotau în lacrimi, dar nu se simţea ruşinat de această slăbiciune. Se întoarse şi porni înainte, lăsând în urma lui pe femeia care izbucni într'un râs sălbatec şi se depărtă cu prada din castel.

— Grăbeşte-te să ajungi cât mai repede sus, frăţioare! îi mai strigă ea. — In curând castelul are să fie golit şi n'ai să mai găseşti nimic de luat!

Boris auzi numai pe jumătate vorbele femeii. Stătea înaintea căsuţei arse a bătrânei oarbe şi privea la ruine. Apoi se plecă şi apucă o grindă. Tinea să se încredinţeze dacă ţăranca spusese adevărul. Poate îl minţise, totuşi? Nu afirmase ea că Irina izbutise să se salveze? Atunci, de ce n'ar fi scăpat şi mama Anuşca?

Braţele sale vânjoase dădură de o parte grinzile şi pietrele. Găsise un drug de fier, cu care curăţi molozul.

Astfel descoperi culcuşul în care bătrâna oarbă trăise ultimii ani ai vieţii sale. Tânărul privi adânc îndurerat la imaginea ce i se înfăţişa înaintea ochilor. Mama Anuşca zăcea acolo, carbonizată. Flăcările o desfiguraseră cu totul.

— Mamă Anuşca — murmură el, cu glas sugrumat de emoţie şi privi cu teamă în jurul său, ca şi cum se temea să nu fie auzit de cineva. — Tu mă vezi... vezi pe fiul tău, căruia i-ai fost o mamă bună. Ascultă-mă, şi ai încredere în mine! Viaţa mea va fi închinată răzbunării... răzbunării împotriva acelora cari au săvârşit această crimă înfiorătoare. Am să-i urmăresc şi-i voiu nimici, oriunde îi voiu găsi! Ţi-o jur, mamă!

Tânărul abia auzea strigătele şi blestemele re-

voluționarilor întorși la casele lor și cari, cuprinși de beție, se hotăriseră cu greu să părăsească vasul.

Dar vestea groaznicei fapte îi readuse repede în fire. Răcneau, turbați de furie și-și smulgeau părul. Mulți dintre bărbații cari plecaseră ca să ia parte la împărțirea armelor, nu-și mai găsiră soțiile și copiii.

Boris Verodin se așeză pe o piatră, fără să vadă nimic din cele ce se petreceau în jurul lui. Nimic nu-l mai interesa. Auzi câteva țipete înfiorătoare venind din spre țărm, apoi răsunară împușcături și... revoluționarul își astupă urechile. Bănuia ce se întâmplase.

Mai târziu coborî spre mal, unde văzu grozăvia. Cuprinși de furie, revoluționarii se răzbunaseră înfiorător, măcelărind pe nobilii cari trăseseră corabia în susul fluviului. Cu membrele ciopârțite, oribil mutilați, nenorociții zăceau unul peste altul. Se putea vedea că bărbații încercaseră să-și apere soțiile. Nenorociții se așezaseră înaintea femeilor și primiseră gloanțele și loviturile aducătoare de moarte. Muriseră ca niște martiri. Tânăra, pe care Boris o asemuise cu Natașa, zăcea întinsă pe spate. O lovitură de secure îi despicase fruntea albă.

— Sărmana femeie! — murmură Verodin înfuriat. — N'am putut să-mi țin făgăduiala. Iartă-mă!

Îi încrucișă brațele pe piept și se depărtă în tăcere, pornind spre castel. Mulți oameni se îndreptau spre locuința prințului Gogineff și se înapoiau cu lucruri jefuite. N'aveau timp de pierdut. Aproape nimeni nu voia să dea vreo lămurire omului grav și trist. Lăcomia îi transformase în adevărate fiare de pradă.

28. — O moarte eroică

Când revoluționarii pătrunseră în castel, servitorii erau adunați în sala de festivități. Ver-

sinski se întoarse repede, căci renunțase la urmărirea prințului și a oamenilor săi, după ce le pricinuise pierderi însemnate.

Oamenii lui Versinski rămăseseră jos, la poalele colinei, deoarece trebuiau să pornească mai departe. Generalul Aratcin avea doar nevoie de ei, căci în curând urma să aibă loc o luptă îndârjită cu trupele guvernului.

Păsind în castel, căpitanul zâmbi batjocoritor. Știa el ce se va întâmpla. Era întotdeauna la fel, când se ataca locuința vreunui nobil. Devastarea se făcea cu sălbătecie. Femeile se năpustiseră ca niște fiare, asupra tuturor lucrurilor cari li se păreau demne să fie cărate în sat. Luară cu ele atât cât puteau să ducă, chiar dacă era vorba de obiecte nefolositoare. Multe lucruri le erau necunoscute. Așa de pildă, statuia cioplită în piatră, înfățișând pe Venus din Milo, fu aruncată pe fereastră, fiindcă era „schiloadă", căci îi lipseau cele două brațe. Vasele fură târîte din bucătărie. Mătăsuri și haine fură smulse din dulapuri sau cufere și femeile își învăluiau trupul în ștofele fine, contemplându-se apoi de sus până jos, cu o înfumurare caraghioasă. Unele se îmbrăcară chiar cu rochiile scumpe, fără să le pese că picioarele lor erau învelite în cârpe și n'aveau nici măcar o cămașă sub sdrențele pe cari le aruncară cu dispreț.

Scoțând chiote de bucurie, două femei se târau, una pe alta, pe parchetul camerelor. Una din ele se întindea pe spate, iar cealaltă o trăgea de picioare.

Și, în dorința lor de pradă deveneau din ce în ce mai sălbatici. Dacă vreun dulap nu se putea deschide cu ușurință, se aducea în grabă o secure și ușa sbura în țăndări.

Mulțimea fusese cuprinsă de nebunie. In furia lor, voiau cu tot dinadinsul să lase pe castelan în sapă de lemn. Cizmarul cel șchiop scotocise în-

căperile cu deamănuntul, dar nu izbutise încă să descopere bani şi bijuterii.

Deodată se ivi ţinând în mână o bucată de mătase roşie pe care o aruncă femeilor ca să-şi facă broboade.

Propunerea lui fu salutată cu chiote de bucurie. Cu ajutorul săbiei, pe care Adamovici o rotea mereu, mătasea fu tăiată în fâşii.

Sonia Petrovici, turbată de furie, cu faţa roşie şi ochii strălucitori, cobora şi urca scările, în cântarea mantilei de blană şi a colierului de perle cari îi atâtaseră lăcomia.

Dar nu găsi nimic. O diademă ,care n'avea însă nicio valoare, căci făcea parte dintr'un costum de bal, îi căzu în mână. Tânăra şi-o puse pe frunte, cu un aer triumfător.

Femei, ai căror copii muriseră în flăcări abia în noaptea trecută, se băteau între ele pentru o rochie sau pălărie. Doliul fusese uitat.

Deodată Adamovici se ivi în mijlocul lor, strigând ca un nebun. Descoperise într'un ungher pe bucătar, care se ascunsese acolo de teamă. Nenorocitul ducea în mână o farfurie cu friptură. Cizmarul îi porunci să pună farfuria jos şi femeile se năpustiră asupra ei, ca nişte adevărate fiare.

Adamovici dispăru din nou. Alţi revoluţionari cari [illegible]seseră pe bordul corăbiei, priveau în jur, cu ochii scânteietori. Căutau pe castelan, căci vroiau să se răzbune împotriva lui. Prinţul trebuia să ispăşească nelegiuirea care se făptuise în timpul lipsei [illegible]lor.

Câteva femei şi fete porniseră împreună cu cizmarul şi bucătarul şi pătrunseră în cămara de provizii. Sticle de vin şi rachiu fură destupate şi se încinse un chef în lege. Bucătarul îi lămuri că e şi el dintr'ai lor; acum nu mai vroia să ştie nimic de stăpânii săi.

Cereţi mâine numărul 11 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Larma devenea din ce în ce mai mare, şi cheful se transformă într'o adevărată orgie. Strigăte, prin cari se cerea aducerea prinţului şi celorlalţi servitori, se auzeau din ce în ce mai des.

Sonia Petrovici şi văduva măcelarului din sat, o femeie robustă, porniră din nou în căutarea lor. Îşi legaseră funii în jurul trupului şi fiecare din ele se înarmase cu câte un cuţit de bucătărie.

Deschiseră uşile una după alta şi luminară încăperile. Astfel ajunseră înaintea sălii de festivităţi, care era încuiată.

Sonia îşi făcu rost de un topor şi, scoţând un răcnet de furie, îl ridică deasupra capului şi izbi în uşă, cu toată puterea. Când obosi, nevasta măcelarului îi luă locul, dar nici ea nu izbuti să sfărâme uşa.

Alţii le veniră în ajutor. O furie sălbatecă îi cuprinse, văzând că încercările lor fuseseră zadarnice.

In cele din urmă, uşa sări totuşi din ţâţâni. Revoluţionarii rămaseră uimiţi. Femeile înebunite de mânie amuţiră deodată. Bărbaţii priveau înaintea lor încurcaţi.

Prinţul Gogineff stătea îndărătul unei mese lungi din mijlocul încăperii şi privea spre uşă, aspru şi plin de demnitate. Bătrânul rămase locului, liniştit, şi făcu un gest, poftindu-i înăuntru.

La capătul mesei erau adunaţi ceilalţi servitori. Grădinarul, intendentul castelului şi cameristul păreau să fie de partea prinţului, căci se retrăseseră de lângă ceilalţi, cari, bănuind ce se va întâmpla, lângă uşă.

— Ce vreţi? — întrebă prinţul Gogineff, liniştit şi mândru.

Sonia îşi învinsese spaima. Ea înaintă spre castelan, râzând batjocoritor. Cizmarul păşi în urma ei, plin de îndrăzneală. Ochii săi se aţintiră cercetător asupra grupului format din cei trei servitori credincioşi.

Grădinarul era duşmanul său de moarte, căci îl

alungase odată din grădina castelului şi făcuse plângere împotriva lui, fiindcă rupsese nişte flori.

— Lasă că ne socotim noi, câine! — îi strigă cizmarul.

Acum se iviră şi alţi revoluţionari, bărbaţi pe cari mâhnirea ce le-o pricinuise uciderea copiilor şi soţiilor lor, îi înnebunise aproape.

Prinţul îşi citi sentinţa în ochii lor. Răsvrătiţii se adunară la un loc şi ţinură sfat. Vestea că Gogineff fusese găsit, se răspândi repede. Toţi cei cari pătrunseseră în castel alergară spre sala de festivităţi, astfel că nu trecu mult şi aproape o sută de persoane erau adunate acolo.

In cele din urmă, se luă hotărîrea să se alcătuiască un tribunal. O masă fu împinsă în mijlocul sălii şi cizmarul cel şchiop luă preşedinţia. Apoi, fură aleşi patru judecători, printre cari Sonia Petrovici era singura femeie. Ea îşi potrivi diadema pe frunte şi zâmbi spre prinţ.

— Apropie-te! — zise cizmarul, adresându-se bătrânului castelan.

Dar acesta rămase locului, cu privirea aţintită înainte.

— Nu vrei să vii? — strigă şchiopul, ameninţător, şi izbi cu pumnul în masă.

O privire dispreţuitoare îl învălui pe furiosul cizmar. Prinţul Potcikev nu se purtase bine cu sătenii, dar avea curajul să-i înfrunte. Era prinţ şi ca atare voia să şi moară. Căci, bătrânul nu se îndoia că acum era vorba de viaţa lui.

— Sunt prinţul Gogineff — zise el, cu demnitate. — Socot că ştiţi asta...

— Nu-mi pasă cine eşti — strigă cizmarul. — Îţi poruncesc să te înfăţişezi înaintea noastră!

Bătrânul se mărgini să dea din umeri şi nu se clinti dela locul lui.

La un semn al lui Adamovici, doi revoluţionari se apropiară de masa unde stătea castelanul. Aceştia vroiau să-l ia cu forţa şi să-l ducă în faţa

„tribunalului"; dar bătrânul se ridică şi se dădu un pas îndărăt.

— Spălaţi-vă mâinile înainte de mă atingeţi! zise el, şi păşi spre masa judecătorilor săi.

— Tu eşti cetăţeanul Gogineff? — întrebă şchiopul.

— V'am spus chiar acum care este numele meu. Nu mă supun decât legii şi refuz să dau vreun răspuns. Puteţi face orice, dela mine nu mai scoateţi nimic însă.

„Judecătorii" se sfătuiră în şoaptă; după puţin timp căzură la învoială. Cizmarul, în calitate de preşedinte, aduse la cunoştinţă sentinţa şi motivele ei.

— Cetăţene Gogineff, ani dearândul aï asuprit pe cei sărmani. Tu şi strămoşii tăi v'aţi folosit de cnut împotriva ţăranilor, ca să-i robiţi. Asta se pedepseşte cu moartea. Sentinţa va fi executată chiar astă seară... Ai ceva de spus în apărarea ta, cetăţene Gogineff?

Prinţul îşi încrucişase braţele pe piept şi privea dispreţuitor la cei dinaintea sa. In loc de răspuns, bătrânul scuipă cu dispreţ.

— Cine sunteţi voi de colo? — strigă Adamovici adresându-se celor trei servitori cari rămăseseră credincioşi prinţului. Apropiaţi-vă!

Nenorociţii se supuseră, tremurând şi clătinându-se.

— Care dintre voi recunoaşte noua formă de guvernământ? — urmă şchiopul.

Grădinarul şi intendentul se uitară unul la altul. Apoi, aruncară o privire compătimitoare asupra prinţului. Acesta fusese un om rău şi-i făcuse adesea să simtă asprimea sa. Insă ceea ce se punea la cale acum era o adevărată ticăloşie. In acest chip, omenirea nu putea decât să piară.

Totuşi, cei doi servitori nu şovăiră să se declare partizani ai noului reigm. Câteva femei, printre cari şi tânăra fată în casă, trecură şi ele de

partea revoluționarilor. Ajutorul de grădinar le urmă. Numai bătrânul camerist rămase alături de prinț.

— Ei, Ticerno, ce stai? — întrebă Gogineff, uimit.

— Sunt și rămân servitorul dumneavoastră, până când mă veți concedia — răspunse celălalt, înduioșat.

Prințul își trecu palma peste ochi; era foarte mișcat. Întinse bătrânului mâna.

— Îți mulțumesc pentru devotamentul tău, Ticerno, dar ești concediat. N'am nevoie să mă însoțești pe drumul ce se deschide înaintea mea.

— Excelență... vă doresc... viață lungă — bâigui cameristul, cu glas sugrumat.

Deodată căzu în genunchi înaintea mesei judecătorilor și ridică mâinile, implorător.

— Cruțați viața prințului! Voi nu vă dați seama ce faceți! Asta nu poate fi noua învățătură! Sau urmăriți stârpirea neamului omenesc?

— Cetățene Ticerno, pune-ți lacăt gurii! — zise șchiopul cu asprime. — Ia seamă, jignirea adusă judecătorilor revoluției este pedepsită cu moartea!

— Dar eu nu vreau să jignesc pe nimeni... nu pot înțelege însă, că trebue să se săptuiască crime.

— Așa? Atunci, ia spune, cetățene Ticerno, cine poartă vina morții femeilor și copiilor noștri? Cine...

— Nu te mai osteni în zadar — îl întrerupse prințul, ridicând mâna. — N'am nevoie de îndurarea voastră. Sunt gata să mor!

Cu aceasta, ședința „tribunalului" se terminase. Doi revoluționari înarmați rămaseră să păzească pe prinț, care urma să fie executat la asfințitul soarelui.

Bătrânul își aștepta moartea nepăsător, dându-și seama că nu exista niciun mijloc de salvare. Oamenii aceștia nu cunoșteau milă. Atâțați de instigatori cari știau să exploateze nemulțumirile poporului, cuprinși de desnădejde în urma mizeriei suferită în războiu, ei deveniseră niște

fiare din cari dispăruse orice simțimânt omenesc.

După amiază, mai toți revoluționarii erau beți. Desgustătoarele scene se desfășurară din nou.

Sonia și cismarul discutară ceva în șoaptă. Ardeau de nerăbdare ca execuția să fie împlinită cât mai curând.

Prin tragere la sorți, fură aleși, dintre locuitorii satului, patru bărbați, cari urmau să aducă la îndeplinire grozava sentință.

Soarele începuse să se lase la asfințit, când călăii intrară înarmați în sala de festivități. Adamovici se străduia să-și dea o ținută mândră, cu toate că abia se putea ține pe picioare de beat ce era.

Prințul fu nevoit să se retragă într'un colț al încăperii. La o depărtare cam de vreo patru metri, luară poziția cei patru revoluționari cari căzuseră la sorți. Călăii duseră armele la ochi.

— Foc! porunci șchiopul.

Patru detunături răsunară în aceeași clipă și prințul Gogineff se prăbuși, mort, la pământ.

Sgomotul împușcăturilor atrase și pe ceilalți la fața locului. Ura pe care oamenii aceștia o nutreau împotriva prințului, nu se potoli nici după moartea lui. Cadavrul fu scuipat și călcat în picioare.

Astfel muri prințul Gogineff, ultimul vlăstar bărbătesc al neamului său.

Boris Verodin ajunsese cam la jumătatea drumului care ducea la castel. Deodată se opri, încremenit. La început, crezu că se înșeală, dar în cele din urmă presupunerea lui se adeveri.

Castelul ardea. Învăluite de fum, flăcările răbufneau pe ferestre și se înălțau spre cer. Soarele asfințise și umbrele înserării învăluiseră firea.

Privelișteа era minunată dar și înfiorătoare. Boris Verodin privi cu desgust la mulțimea înnebunită care țopăia în curtea castelului, în dansuri sălbatece.

Dându-şi seamă că mustrările sale ar fi fost zadarnice, vroi să se înapoieze, când genunchii începură să-i tremure. Inima ameninţa să-i spargă pieptul.

Nu-l înşelau privirile, oare? Pe acoperişul cuprins de flacări, alergau înnebunite două femei, strigând după ajutor.

29. — Castelul în flăcări

Saşa, bătrâna cameristă, se ghemuise în ascunzătoarea sa, acoperind cu braţele pe tânăra ei stăpână. Spaima prinţesei fusese pricinuită doar de faptul că prinţul Potcikev, soţul ei legitim, nu părăsise castelul.

Niciuna din cele două femei nu ştiau ce se petrecuse între timp. Ele nu bănuiau că soldaţii şi comandantul lor plecaseră din castel şi că acesta căzuse în stăpânirea revoluţionarilor.

Şi spaima Nataşei spori la auzul detunăturilor şi al strigătelor sălbatece scoase de cei ce pătrunseseră în castel. Apoi larma se potoli şi nu se mai auzea decât sgomotul unei agitaţii înşufleţite.

Deodată prinţesa îşi înnăbuşi un strigăt şi cuprinse braţul Saşei, căci paşi răsunau din nou pe scară.

Erau soldaţii cari însoţiseră pe prinţ în căutarea soţiei sale şi a bătrânei cameriste.

— Fii cuminte, porumbiţa mea, — şopti Saşa, — aici nu ne găseşte nimeni.

Trecură clipe grele. Natasa rămase tăcută în ascunzătoarea ei, în timp ce bătrâna o părăsea adeseori. Dar trebuia să fie foarte prevăzătoare, căci îndepărtarea dulapului producea sgomot şi cerea timp îndelungat.

— Prea e larmă, colo, jos — zise Saşa, când se întoarse ultima oară în ascunzătoare. — Nu înţeleg ce să fie asta. Cine ştie ce s'o fi petrecut acolo!

Natasa nici nu-i luă în seamă vorbele. Ea pri-

vea țintă înainte-i, copleșită de durere. Doar din când în când un zâmbet îi lumina chipul drăgălaș. Atunci, se gândea la bărbatul iubit. Roșindu-se toată prințesa își aminti de noaptea fericită, când se odihnise în brațele vânjoase ale luntrașului de pe Volga. Dumnezeu îi adusese laolaltă. El o luase sub ocrotirea Sa.

Cu toate că era soția legitimă a prințului Potcikev, se hotărîse totuși să nu-i aparție niciodată, preferând mai bine moartea.

Boris Verodin fugise și lăsase în urmă pe călăii săi. Gândul acesta îi pricinui o bucurie fără margini. Dar, tot atât de repede, chipul prințesei se posomorî și un strigăt de desnădejde îi se opri pe buze, după care izbucni într'un plâns amarnic.

Ce se va întâmpla acum cu ea? Chiar dacă prințul părăsise castelul, situația ei rămânea aceeași, căci Potcikev se va înapoia și o va îmbrățișa cu forța, luându-și drepturile sale de soț.

Un fior o străbătu la acest gând. Începu să înțeleagă din ce în ce mai mult, că nu exista nicio scăpare pentru dânsa. Dela tatăl ei nu se putea aștepta la un ajutor. El o va împinge fără milă în brațele prințului, căci era un om care nu se lăsa călăuzit decât de propriile sale interese și nu putea înțelege durerea ei.

O salvă puternică o făcu să tresară, scoțând un strigăt ușor. Erau împușcăturile cari curmaseră viața părintelui ei, fără ca Natașa să bănuiască ceva. O expresie de durere nemărginită se întipări pe chipul ei palid.

— Ce ai, porumbița mea? — întrebă Sașa, drăgăstos, bătând-o ușor pe spate.

— Mi-e tare teamă, Sașa... bănuiesc că s'a întâmplat ceva îngrozitor — murmură prințesa.

Bătrâna o mângâiă atât cât îi fu cu putință. Ea însăși era cuprinsă de teamă. Nesiguranța asupra celor ce se petreceau jos, o neliniștea. Nu se încumeta să coboare acum, în timpul zilei, căci dacă

ar fi fost văzută, prințul va afla despre asta. Poate că Potcikev dăduse chiar poruncă să fie adusă înaintea lui?

Bătrâna era în legături de prietenie cu Ticerno, cameristul lui Gogineff și cu ajutorul de grădinar. Dacă izbutea să ajungă la unul din ei, ar fi putut afla ce se petrece jos.

Nu mai era mult până să se însereze. Adesoori, râsetele sălbatece ale revoluționarilor ajungeau până la urechile celor două femei, dar ele nu bănuiau ce însemnătate aveau acestea. Nu știau că prințul Potcikev plecase din nou, că era cât p'aci să cadă în mâinile răzvrătiților și că aceștia se dedaseră la orgii în încăperile castelului.

Jos, la parter, oamenii nu-și mai dădeau seamă ce fac. Beția le luase mințile cu totul. Îmbrăcați în hainele locatarilor castelului, revoluționarii se tăvăleau pe podea, făcând fel de fel de nebunii.

Sala de festivități înnota în vin și rachiu. Orgia întrecuse orice măsură. Acum oamenii fuseseră cuprinși de desgust. Bărbații, cari rămăseseră fără soții și copii, priveau tăcuți înaintea lor. Deși erau beți, simțeau că toate acestea nu puteau răsplăti fapta înfiorătoare care se săvârșise în timpul lipsei lor și care le răpise ființele dragi, hărăzindu-le o moarte grozavă.

Se înfiorau la gândul că vor trebui să coboare în sat, acum când nu mai aveau adăpost. Cine le va da, oare, mijloacele pentru a-și clădi case? Și, apoi, mai avea vreun rost toată viața lor?

Adamovici se folosi din nou de desnădejdea acestor oameni greu încercați de soartă. Omul acesta nu avea niciun ideal; el nu căuta decât să-și satisfacă pofta de distrugere și setea de răzbunare.

Sonia, care se simțea în totul o adevărată „tovarășă" îl încuraja în dorințele sale.

— Ar trebui ca prințesa să fie aici — zise ea, cu ochii scânteietori. — Dânsa ne-ar servi la masă și am ști noi să-i înfrângem mândria.

Cizmarul încuviinţă din cap şi o trase pe Sonia de o parte.

— Ce vrei? — întrebă ea.

— Hai s'o căutăm — răspunse şchiopul. — Bănuiesc că se află în castel. Am tras cu urechea la o convorbire între servitori; se crede că Natasa s'a ascuns.

In ochii negri ai Soniei se aprinse o sclipire de ură.

Cei doi părăsiră sala neobservaţi şi porniră să cerceteze încăperile. Intr'o cameră zăcea pe un catafalc primitiv, trupul neînsufleţit al prinţului Gogineff; de ambele părţi ardea câteo lumânare.

Ticerno, bătrânul camerist, adusese aici cadavrul stăpânului său. Grădinarul îi ajutase, dar pe ascuns, căci acum era şi dânsul „tovarăş" şi trebuia să-l urască pe prinţ şi după moarte.

Sonia şi Adamovici închiseră uşa repede, căci această privelişte le era foarte neplăcută. Un zâmbet amar se ivi pe buzele bătrânului Ticerno. Cu chipul îndurerat, credincioşul servitor se apropiă de catafalc şi rămase lângă cadavrul fostului său stăpân. De iubit nu-l iubise niciodată, căci prinţul Gogineff fusese un om aspru. Dar Ticerno respecta măreţia morţii.

Sonia şi cizmarul cel şchiop se furişară din odaie în odaie, ajungând astfel în aripa stângă a clădirii, unde revoluţionarii nu pătrunseseră încă. Găsiră multe uşi încuiate, dar niciun om nu se zărea. In cele din urmă, Adamovici se opri înaintea unei scări.

— Vrei să mergem sus? — întrebă el.

— Da, trebue să cercetăm pretutindeni — răspunse Sonia.

Şchiopul porni înainte, ţinând revolverul în mâna stângă şi sabia în cea dreaptă. Nu se putea şti dacă nu se ascunsese vreun duşman pe undeva. Castelul avea doar nenumărate unghere şi coridoare.

Cei doi urcară treptele. Dacă ar fi fost mai iuți de picior, ar fi zărit făptura care se furișase ca o umbră dealungul gangului și dispăruse într'una din încăperi.

— Nu ți se pare că ceva nu e în regulă aici? — întrebă Sonia, alipindu-se de cizmar, cuprinsă de teamă.

Șchiopul izbucni în'r'un râs sgomo'os, care deși vroia să pară batjocoritor, lăsa să se întrevadă teama ce pusese stăpânire și pe dânsul. Ca să-și facă curaj, el descărcă revolverul într'una din uși. Era tocmai aceea îndărătul căreia dispăruse bă-

trâna Saşa la ivirea celor doi. Glontele trecu pe lângă dânsa și sfărâmă un tablou care atârna în peretele opus.

Sonia și Adamovici se opriră înaintea ușii, și amândoi își aprinseră câte o țigaretă.

— Am s'o silesc să fie drăguța mea astă noapte, zise cizmarul.

Fata izbucni în râs. Ochii-i străluceau sinistru.

— Asta ar fi minunat! — strigă ea, bătând din

palme. — Aș vrea s'o aud țipând, cuprinsă de spaimă și desgust.

Măsură din creștet până 'n tălpi pe respingătorul om și adăugă, cu o bucurie diabolică:

— Da, da, trebue s'o găsim neapărat, ca să se desfete și în brațele tale.

Stăpânindu-și mânia, Saşa ascultase, cu răsuflarea întretăiată, convorbirea celor doi, pe cari îi recunoscuse după glas. Acum avea încredințarea că prințul și soldații părăsiseră castelul. Dar în acelaşi timp își zise că n'ar fi bine să iasă la iveală cu Natașa. Dacă ea, femeia din popor, va fi, poate, lăsată în pace, era sigur însă că revoluționarii puseseră ceva la cale împotriva prințesei.

Totuși, unul din dușmani — prințul Potcikev — dispăruse și bătrâna cameristă răsuflă ușurată. Aștepță până ce pașii celor doi nu se mai auzeau, apoi se întoarse în ascunzătoare. Deocamdată nu dorea decât faptul că soțul ei plecase la castel.

Sonia și Adamovici urmau să cerceteze coridoarele și încăperile ce le ieșeau în cale. Deschiseră cu forța cufere și dulapuri, împrăștiară pe jos conținutul acestora și tropăiră deasupra lucrurilor, potolindu-și astfel ura împotriva familiei princiare.

Dar izbânda era vremelnică și, încredințat că răzbunarea lor nu fusese încă împlinită, un gând înfiorător străbătu mintea lui Adamovici.

El se așeză pe una din treptele de sus ale unei scări, pufăi din țigaretă, se uită chiorâș la însoțitoarea lui și rânji.

— Știi ce vom face acum? — o întrebă el.

— Ce?

Chipul ei frumos strălucea de bucurie, căci bănuia că tovarășul ei născocise un plan drăcesc.

Și, într'adevăr, tânăra revoluționară nu se înșelase. In mintea acestui om josnic se putea naște ticăloșia cea mai mârșavă ce se poate închipui.

Citise mult despre revoluţia franceză şi cruzimile săvârşite în timpul ei, îl înflăcăraseră. Nu făcuse serviciul militar, căci era schilod. Aici însă, Adamovici era în apele sale.

Dânsul şopti ceva la urechea însoţitoarei sale, care sări în sus.

— Adamovici, te-aş îmbrăţişa dacă n'ai fi atât de pocit — strigă ea, cuprinsă de bucurie. — Totuşi, îţi dau o guriţă.

Şi frumoasa fată îşi apăsă buzele pe gura cismarului respingător, apoi îl apucă de mână şi coborîră treptele în grabă. Ajungând jos, porniră repede spre bucătărie şi cămară, pe cari le scotociră şi găsiră câteva bidoane de tablă.

— Aici e petrol — strigă Sonia deodată, şi ridică unul din bidoane, care conţinea câţiva litri din lichidul inflamabil.

— Iar aici am dat de o sticlă cu benzină — adăugă cizmarul.

Cei doi se furişară ca nişte umbre, din încăpere în încăpere, adunară la un loc lucruri mărunte, turnară petrol deasupra şi le dădură foc. Mai aprinseră şi covorul care se afla pe treptele ce duceau spre ascunzătoarea celor două femei şi, ca şi când nu s'ar fi întâmplat nimic, se întoarseră în sala de festivităţi.

Trebuiau să facă în aşa fel ca tovarăşii lor să se pună la adăpost cât mai era vreme. Deocamdată, însă, mai aveau timp, căci odăile erau mari şi până ce focul se va întinde, va mai trece jumătate ceas.

Cea mai mare parte din revoluţionari se culcaseră pe duşumeaua sălii de festivităţi, unde tocmai se aflau. Nici nu bănuiau măcar, că somnul lor avea să fie întrerupt atât de repede.

Câteva grupuri chefuiau şi jucau cărţi.

Deodată, uşa se deschise cu putere şi un om, cu o îmbrăcăminte ciudată, se năpusti înăuntru. Peste hainele sale ţărăneşti îşi pusese o uniformă

un diplomat, care aparţinuse bătrânului prinţ, iar pe cap purta joben.

— Foc... castelul e în flăcări. — strigă el. — Grăbiţi-vă, incendiul s'a întins asupra scărilor!

Dispăru ca o nălucă şi un nor de fum năvăli pe uşă.

Cei cari dormeau, săriră în sus, îngroziţi şi alergară spre uşă, răcnind şi înjurând. Obiectele jefuite fură lăsate în părăsire; nimeni nu se mai gândea la ele.

Sonia şi şchiopul alergau de la grup la grup, străduindu-se să trezească din somn pe cei cari mai dormeau, cuprinşi de beţie. Unora, lucrul nu era tocmai uşor. Dar, în cele din urmă, izbutiră să-i împingă pe toţi afară. Primejdia aduce în simţiri chiar şi pe cei mai beţi oameni

Clătinându-se pe picioare, răsvrătiţii coborîră treptele învăluite în flăcări şi fum. Se împiedecară unii de alţii, se îmbrâncirâ pe scări şi coridoare şi, cu chiu cu vai, ajunseră în curtea castelului. Focul trosnea îndărătul lor, mistuind cu lăcomie lemnul uscat şi celelalte lucruri.

După puţin timp, întregul castel nu mai era decât o făclie uriaşă care lumina ţinutul până în depărtare. Răsvrătiţii stăteau tăcuţi în curtea mare, privind întunecaţi înaintea lor. Acum se treziseră definitiv.

Sus, însă, bătrânul Ticerno îngenunchiase lângă cadavrul stăpânului său şi se închina. Privirile îndurerate ale credinciosului servitor erau aţintite asupra chipului înţepenit al prinţului Gogineff.

Deodată, cameristul simţi mirosul focului şi sări în sus, fulgerat de o bănuială îngrozitoare.

— Nespălaţii aceştia au dat foc castelului — murmură el.

Se îndreptă spre uşă, o deschise şi, în aceeaşi clipă, flăcările năvăliră înăuntru. Ar fi fost o nebunie dacă ar fi încercat să-şi croiască un drum pe

aici căci n'ar fi izbutit să facă nici zece paşi coridorul cuprins de vâlvătaie.

Ticemo închise repede uşa şi-şi şterse lacrimile. Amuţit de durere, el se întoarse spre catafalcul unde zăcea stăpânul său. Reluându-şi rugăciunea întreruptă, servitorul îşi aştepta moartea, supunându-se voinţei Domnului. Acum nu mai avea nicio dorinţă; era mulţumit că existenţa lui pământească luase sfârşit

30. — Fiorii morţii

Saşa se întoarse în ascunzătoarea ei. Bătrâna îşi frământa mintea, căutând un mijloc de scăpare; era hotărîtă să nu lase pe Natuşa în casă.

Din convorbirea celor doi oameni şi din legătura pe care putea s'o facă între cele întâmplate reieşea că locuitorii satului puseseră stăpânire pe castel.

Bătrâna nu putea să priceapă de ce nu împiedecase Potcikev acest lucru. De ce nu lăsase în castel o parte din oamenii săi? Dar în zadar îşi punea aceste întrebări, căci nu era în stare să găsească un răspuns.

Poate că va izbuti să fugă din castel în timpul nopţii, folosindu-se de o ieşire laterală? Dar ce se va întâmpla cu ea şi prinţesa? Încotro să se îndrepte?

Anuşca murise. Căsuţa unde, deocamdată, cele două femei ar fi putut să găsească un adăpost căzuse pradă flăcărilor. Nu era atât de uşor să facă rost de un adăpost pentru tânăra prinţesă. S'o însoţească până în Moscova sau Petersburg? Pentru asta avea nevoie de bani. Şi cine ştie dacă era bine să întreprindă o astfel de călătorie în timpurile acestea turburi.

Cereţi mâine numărul 12 tuturor chioşcarilor vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Deodată, un gând salvator străbătu mintea bătrânei. Ciudatul domn Vasilieff nu-i oferise, oare, un adăpost în căsuţa din pădure? Şi acest nobil bărbat n'o va primi şi pe Natasa în casa lui?

Saşa clătină capul, mulţumită. Da, moşierul era salvarea lor. El nu se va împotrivi să dea adăpost prinţesei. Plină de dragoste, Saşa mângâiă chipul drăgălaş al stăpânei sale.

— Fii liniştită, inimioara mea, te voiu duce într'un loc unde te vei simţi foarte bine. Vom părăsi castelul chiar astă noapte. Şi, apoi, n'are ce să-ţi mai fie teamă de prinţul Potcikev, căci el nu mai e aici.

Prinţesa răsuflă uşurată. Spaima nemărginită care o cuprinsese la gândul că va da ochi cu soţul ei, se irosi într'un şiroiu de lacrimi. Acum se simţea mult mai liniştită.

— De unde ştii că prinţul Potcikev a părăsit castelul? — întrebă ea deodată, chinuită din nou de neîncredere.

— Am ascultat convorbirea pe care au avut-o doi oameni din sat, un bărbat şi o femeie. Aceştia urcau scările...

— Dar cum au ajuns ei în castel? — o întrerupse tânăra, mirată.

Pe buzele Saşei încolţi un zâmbet ciudat.

— Nu ţi-am spus că revoluţia e pe cale să izbucnească? Se pare că locuitorii satului au pus stăpânire pe castel. Aşa dar, nu trebue să fim zăriţi de ei, căci, pentru tine, revoluţionarii sunt tot atât de primejdioşi ca şi pentru prinţul Potcikev. Firește, mie nu-mi vor face nimic, căci eu sunt o femeie din popor.

Natasa suspină.

— Ce grozăvie! — murmură ea. — De ce se urăsc oamenii cu atâta înverşunare?

— Pentrucă poporul rus a fost asuprit ani dearândul — răspunse bătrâna.

Natasa tăcu. Gândurile ei se îndreptară spre familia imperială. Zilele petrecute la Petersburg,

în palatul imperial, când fusese doamnă de onoare a Împărătesei, îi reveniră în minte. Ea o iubise pe Țarină și simțise pentru dânsa o dragoste izvorîtă din veneraţia ei nemărginită. Știa că nobila femeie nu era fericită, că mari dureri sufletești o sbuciumau.

Poporul nu iubea pe tânăra împărătească, care venise din țară străină, ba o ura chiar. Nu există pe pământ fericire desăvârșită. Împăraţii și împărătesele își au și ei durerile lor, și uneori, poate că acestea sunt mai mari decât ale muritorilor simpli.

In ultimul timp, Natașa auzise multe svonuri. Ea se gândi cu groază nespusă la bărbatul care se bucurase de o putere nemărginită la Curtea Țarului și care vrăjise femeile cu ochii săi neobișnuit de pătrunzători. Dar fusese ucis, acum zăcea în pământul înghețat și nu putea să mai facă niciun rău. Da, Rasputin era mort — fusese înlăturat de aceia cărora le răpise puterea ce o aveau asupra Țarului.

Deodată, prinţesa fu cuprinsă de un dor puternic după Țarină și copiii ei. Biata fată părăsise Capitala de teamă că prințul Potcikev ar putea să se ivească în orice clipă. Folosindu-se de viclenie, dânsa înduplecase pe tatăl ei să pornească împreună spre mândrul castel de pe malul Volgăi.

La plecare, Alexandra Feodorovna o rugase să se înapoieze și Natașa îi făgăduise. Dacă și-ar împlini acum făgăduiala dată? Nu era, oare, datoria ei să fie alături de Împărăteasă, acum, când aceasta se afla în primejdie?

Două pete roșii se aprinseră pe obrajii Natașei. Hotărîrea ei era luată. Va porni spre Petersburg și se va înfăţișa înaintea Împărătesei. Ce-i drept, în tăcutul sat de pe malul Volgăi se șoptea că familia imperială ar fi, într'o oarecare măsură, prizoniera poporului — dar Natașa nu dădea crezare acestor svonuri. Cum era cu putință ca stăpânitorul tuturor Rușilor să fie deodată despuiat de puterea

sa? Nu, lucrul acesta era imposibil. Şi, Ţarul să fi fost exilat în Siberia? Asta o credea şi mai puţin.

De sigur că toate acestea nu erau decât svonuri nechibzuite. Nimeni nu s'ar fi putut încumeta vreodată să umilească atât de mult pe cei unşi de Dumnezeu.

Aşa dar, tânăra se hotărî să plece cât mai curând spre Capitală. Tatăl ei nu trebuia să ştie nimic despre asta, căci s'ar fi împotrivit din răsputeri. Pentru a putea face faţă cheltuielilor drumului, Natalia se gândea să-şi vândă o parte din bijuteriile ei.

Şi, în timp ce credincioasa cameristă făurea planuri, în timp ce ea vorbea despre moşierul în casa căruia vor găsi adăpost, gândurile prinţesei erau îndreptate în altă parte, anume spre familia imperială, în mijlocul căreia va fi în curând.

Sărmană Natalia! Tu nu ştii ce înfăţişare a luat lumea. Grozăviile din ultimele douăzeci şi patru de ceasuri nu erau decât o slabă imagine a faptelor înfiorătoare cari se petrecuseră în întinsul imperiu rusesc.

Despoţii susţinuţi de Ţar fuseseră înlăturaţi. Împăratul însuşi se mai afla în reşedinţa lui de vară, dar transportarea lui în Siberia era hotărîtă de mult.

Răscoala încolţise pretutindeni. In locurile retrase şi la ţară, oamenii aşteptau cu teamă desfăşurarea groaznicelor evenimente cari trebuiau să se producă.

In oraşe, însă, şi acolo pe unde trecea calea ferată, puterea nu mai era în mâinile guvernului provizoriu. Oamenii trebuiau să se lase conduşi de hotărîrile sovieturilor şi a sindicatelor muncitorilor şi soldaţilor. Spionii şi denunţătorii se înmulţiseră şi victimile lor erau nenumărate. Nu se făcea multă vorbă cu aceia cari erau văzuţi de conducătorii statului nou. Judecători aleşi de popor rosteau sentinţe sângeroase şi le aduceau

ei înșiși la îndeplinire, fără să dea socoteală cuiva.

Noaptea, ușile carcerelor se deschideau și, fără nicio judecată, fără a fi ascultați măcar, nenorocitele victime ale unei politici de răzbunare, erau duse la locul de execuție. Apoi cadavrele erau asvârlite într'o groapă oarecare și acoperite cu pământ. O linie trasă în registrul de stare civilă deasupra numelui celui executat, punea capăt și existenței sale juridice.

Dar ce urma să se mai întâmple după ce soldații se vor întoarce de pe front, când milioanele de luptători cari se aflau de ani de zile pe câmpul de bătaie și sutele de mii de prizonieri se vor revărsa în patrie?

Deodată Saşa ciuli urechile, cu răsuflarea întretăiată. O mare neliniște o cuprinse. Ce era oare sgomotul acesta ciudat? Ce însemnau trosnăiturile cari se auzeau?

— Miroase a ars — murmură ea, și părăsi ascunzătoarea, îndreptându-se spre ușă.

Dar nu apucă s'o deschidă bine și un strigăt desnădăjduit îi scăpă din piept. Un nor de fum negru o învălui, înnăbușind-o aproape.

Bătrâna cameristă închise repede ușa, se frecă la ochi, căci fumul era de nesuferit, apoi rămase locului, tremurând.

Ce se întâmplase? Era îngrozitor! Castelul ardea și nimeni nu venea să stingă focul.

Deschise ușa din nou și ieși afară, îndreptându-se spre scară, sfidând primejdia. In cele din urmă fu nevoită să se întoarcă însă, deoarece flăcările o amenințau din toate părțile. Casa părea o mare de foc.

— Ajutor, ajutor! — strigă ea, cât o ținoau puterile.

Dar nu-i răspunse decât trosnetul grinzilor mistuite de flăcări.

Se înapoiă în camera ei, dându-și seamă că, aici, nu exista niciun mijloc de scăpare. Ar fi fost o nebunie dacă ar fi încercat să coboare treptele.

Se prăbuşi pe patul ei, gemând, cu fruntea îmbrobonită de năduşeală.

Nataşa ieşise din ascunzătoare. Simţise şi dânsa mirosul de ars. La vederea bătrânei, care plângea, prinţesa bănui cum stăteau lucrurile.

— Ce s'a întâmplat? — întrebă ea, şovăind.

— Suntem pierdute — răspunse camerista, cu glas stins. — Castelul... a fost... cuprins... de flăcări... nu mai putem coborî...

— Sfinte Dumnezeule, ajută-ne! — murmură Nataşa, clătinându-se.

Inainte cu o noapte îşi dorise sfârşitul din tot sufletul. Dar acest desnodământ îngrozitor o făcea să se înfioare. Să moară arsă de vie? Era groaznic!

Îşi îngropă faţa în mâini şi se aşeză lângă Saşa, care plângea în hohote.

In acest timp, flăcările se întindeau cu repeziciune, mistuind tot ce întâlneau în cale.

Deodată, bătrâna sări în sus. Vroia să încerce să se salveze.

— Vino, copila mea — strigă ea, cu glas răguşit. — Să trecem dincolo, în dormitorul tău, şi să ne îmbibăm hainele cu apă; apoi, vom încerca să coborîm treptele în grabă. Scara e din piatră... poate că nu s'a prăbuşit încă.

Nataşa încuviinţă, resemnată. Cu toate că nu mai avea nicio nădejde, porni totuşi în urma credincioasei servitoare. Trecură prin limbile de foc. Fumul se mai împrăştiase puţin, căci o fereastră se spărsese pe undeva şi aerul pătrundea înăuntru.

Saşa umplu cu apă ligheanul de marmoră din dormitorul Nataşei şi aruncă înăuntru două pături de lână. De asemeni, muiă în apă încălţămintea lor. Apoi, bătrâna înfăşură pe prinţesă într'una din pături şi-i înveli părul cu o broboadă udă, după care se înfăşură şi dânsa.

— Acum, ţine-te după mine — zise ea, cu glasul înecat de fum şi căldură. — Dacă vei vedea că nu pot să mai înaintez, să mergi singură mai

departe... eu sunt bătrână și mi-am trăit viața.

— Nu, nu te voiu părăsi niciodată — răspunse prințesa, înduioșată. — Vom muri împreună, dacă...

— Taci! — o întrerupse camerista, acoperindu-i gura cu mâna. — Făgăduiește-mi că vei încerca să străbați singură printre flăcări, dacă vei vedea că mă părăsesc puterile.

— Nu, niciodată! — strigă prințesa, cu hotărîre.

Sașa își dădu seamă că nu se poate împotrivi voinței neclintite a acestei fete curajoase.

— Atunci, urmează-mă! — zise ea, încet și trist, învăluind într'o privire de duioșie faptura tinerei prințese.

In această clipă, și-ar fi dat bucuros viața, dacă astfel ar fi putut salva pe aceea a stăpânei sale.

Sașa se opri la ușă, scoțând un țipăt.

— Am găsit un mijloc de scăpare — strigă ea. — Ne vom lăsa în jos prin spațiul de aerisire... poate că în acest chip izbutim să ajungem afară din castel.

Impinse ușa și trecu gangul în grabă. Flăcările ajunseră aproape până la ușă. Lemnul luase foc și văpaia se întindea cu repeziciune.

Indată ce ajunse în camera ei, bătrâna se strecură în fosta ei ascunzătoare; ce-i drept, căldura era înnăbușitoare, dar fumul se putea suporta deocamdată, căci flăcările nu ajunseseră încă până la spațiul de aerisire.

Cele două femei coborîră treaptă cu treaptă. La ușița etajului de dedesubt, Sașa se opri și o deschise după oarecare sforțare.

In încăpere totul mai era în ordine. Doar de afară se auzeau trosnetele lemnului mistuit de flăcări. Deodată, se auzi un bubuit și castelul se cutremură, ca și cum stătea să se prăbușească din clipă în clipă.

— Ce... ce-a fost asta? — murmură Natașa, tremurând.

— Pe semne că s'a dărâmat scara de piatră —

răspunse Saşa, deschizând uşa ce dădea în coridor.

Din fericire, gangul acesta fusese în mică parte cuprins de flăcări, căci aci nu prea se găseau lucruri cari să ia foc. Covoarele erau distruse, iar uşile mai ardeau încă, dar pereţii rămăseseră neatinşi. O căldură înăbuşitoare pătrundea din catul de jos.

Deodată, cele două femei scoaseră un strigăt. De partea cealaltă se deschise o uşă. In prag se ivi un bătrân cu faţa palidă ca o arătare din alte lumi.

— Ticerno — murmură Saşa.

Cele două femei alergară spre bătrânul servitor.

— Cum ai ajuns aici? De ce n'ai părăsit castelul? — strigă bătrâna.

El nu răspunse, învălui într'o privire plină de milă făptura inerei prinţese, apoi se dădu deoparte şi arătă spre odaie.

Nataşa se apropiase. Deodată, un strigăt de groază izbucni din pieptul ei. Zărise cadavrul. Şovăind, cuprinsă de o presimţire înfiorătoare, păşi

pragul. Se îndreptă spre catafalc, clătinându-se... apoi, se aruncă plângând peste trupul părintelui ei.

Natașa nu simțise niciodată o dragoste, cu adevărat filială, pentru omul acesta aspru și nefiuplecat. Dar văzându-l pe neașteptate mort, după ce abia înainte cu câteva ceasuri fusese în toată vigoarea, simțimintele ei se treziră dintr'odată.

In timp ce tânăra orfană se lăsă pradă durerii, Ticerno povesti, cu glas slab, ceea ce se întâmplase.

— Ticăloșii! — scrâșni Saşa. — Nu le-a fost deajuns că au devastat castelul? Trebuiau să dea foc și să ucidă?

Ticerno înălță din umeri și zise, cu glas solemn:

— Dumnezeu din cer vede toate... Vinovații își vor lua pedeapsa când vor ajunge înnaintea Judecătorului Suprem...

Saşa nu mai spuse nimic și se apropiă de catafalc, unde își împreună mâinile și începu să se roage. După ce sfârși, luă de mână pe tânăra prințesă și o trase de o parte cu blândețe.

— Nu trebue să uităm primejdia în care ne aflăm — zise ea. — Vii cu noi, Ticerno? — se adresă ea, apoi, credinciosului servitor.

Acesta clătină capul.

— Imi dau seamă că nu există nicio scăpare, — răspunse el, oftând din adânc. — Trebue să murim....

— Nu vorbi prostii, Ticerno — replică Saşa. Am să vă arăt eu un drum pe care să putem fugi. Așteaptă-mă aici cu prințesa; mă întorc numaidecât.

Se depărtă și ușa se închise în urma ei. Intră în odaia cealaltă și vru să intre în spațiul de aerisire, dar se dădu repede îndărăt, căci flăcările țâșneau din adâncime.

Acum se văzu nevoită să renunțe la planul ei. Așa dar, și drumul acesta îi fusese tăiat? Desnădăjduită, se înapoiă în camera unde se aflau Natașa și Ticerno. Acesta din urmă era foarte li-

aiștit. Intre timp, el povestise prințesei ce se petrecuse în sat. Tânăra era covârșită încă de cele auzite.

— Incercați să vă salvați viața! zise bătrânul, arătând spre ușa în pragul căreia Sașa se iviso tocmai atunci.

— Nu putem coborî — strigă camerista, desnădăjduită. — Drumul ne este tăiat atât în jos cât și în sus.

Ultimele ei cuvinte fură acoperite de o bubuitură asurzitoare. Tavanul și o parte din zid se prăbușiră. Fumul și flăcările năvăleau de pretutindeni.

Sașa fusese izbită în cap și era gata să leșine. Simțea că se înăbușe. Ticerno, care se afla lângă Natașa, fusese lovit de o bucată mare din tavan și se prăbușise mort, la pământ. Infiorată, cu ochii măriți de groază, prințesa se uita la credinciosul servitor care zăcea lângă dânsa.

Nenorocitul își dorise moartea; voise să urmeze pe stăpânul său în drumul spre veșnicie și Dumnezeu îi împlinise dorința.

Natașa se repezi spre ușă. Cealaltă parte din tavan putea să se prăbușească din clipă în clipă și, atunci totul era sfârșit.

Bătrâna își revenise repede. Se ridică și, în clipa următoare, cele două femei se aflau în coridor, neștiind încotro să se îndrepte. In jurul lor, flăcările își îndeplineau opera lor nimicitoare.

Sașa se înapoiă din nou în odaia unde se afla gura ventilatorului. Ciudat era că focul se stinsese acolo. Dacă ar încerca să urce din nou? Nu le rămânea altceva de făcut, căci dacă flăcările izbucneau iarăși, cele două femei erau pierdute.

La porunca bătrânei cameriste, Natașa fu nevoită să pornească înainte. Trecură prin clipe grele, dar în cele din urmă izbutiră să ajungă din nou în odaia Sașei.

Pieirea se apropia însă cu pași repezi. Flăcările cuprinseseră tot coridorul. Bătrâna deschise

ușa, dar fu nevoită s'o închidă numaidecât. O scăpare din iadul acesta era cu neputință. Sărmanele femei păreau hărăzite morții.

Natașa îngenunchiă înaintea icoanei, care atârna în perete. (Vezi ilustrația coperței).

— Sfinte Serafim din Sarrow, scapă-ne din primejdie! — se rugă ea, cu glas înduioșător.

Saşa chibzuia, cu fața răvășită de desnădejde. Aerul din încăpere devenea tot mai înăbușitor. Și, apoi, cât va mai rezista podeaua? Grinzile nu erau oare mistuite de flăcări, amenințând să se prăbușească?

Un gând salvator îi fulgeră prin minte. Dacă s'ar urca pe acoperiș? Spațiul de aerisire ducea în sus, bătrâna o știa prea bine.

— Vino, inimioara mea! se adresă ea prințesei. Acesta e ultimul nostru drum de scăpare. Ne vom urca pe acoperiș, și poate că luntrașii și țăranii nu vor fi atât de neîndurători și vor încerca să ne salveze. Poate că Dumnezeu va face o minune, înăbușind ura care clocotește în inimile lor.

Natașa o urmă în neștire. Pierduse orice nădejde. Totul i se părea în zadar. Cel mult, nu puteau decât să amâne tragicul sfârșit.

Un minut mai târziu, cerul întunecat se întindea deasupra celor două femei. Flăcările se înălțau amenințătoare în jurul lor.

Tânăra se ghemui jos. Îndărătul ei se afla Volga. Dacă se arunca în apă, scăpa repede de chinuri. Se hotărî să procedeze astfel în ultimul moment.

În acest timp, Saşa își scoase pătura cu care se învelise, își frecă ochii înroșiți de fum și-și împrospătă aerul din plămâni, răsuflând din adânc de câteva ori. Apoi, se târî cu băgare de seamă spre marginea acoperișului. Dar căldura era de nesuferit, astfel că bătrâna nu izbuti să ajungă până într'un loc de unde să poată fi văzută din curte.

Reînoi încercarea ei, îndreptându-se spre altă parte. De astă dată, reuși. Ridică brațele în aer

și începu să strige din răsputeri după ajutor, alergând încoace și încolo ca înnebunită și nădăjduind să trezească mila acestei mulțimi care privea în sus, tăcută.

Dar nimic nu arăta că încercarea ei izbutise. Natașa se apropiă și privi în jos. Priveliștea era înfiorător de frumoasă. Deasupra lor, cerul era roșu ca sângele din pricina flăcărilor cari izbucniseră prin acoperiș. Scânteile țâșneau în jerbe minunate și curtea castelului era viu luminată. Oamenii fură nevoiți să se retragă, căci zidurile amenințau să se prăbușească și să-i îngroape sub dărâmături.

Sașa răcnea cât o țineau puterile și o îndemna și pe Natașa să strige. Dar tânăra clătină capul, obosită.

— Trebue să murim, Sașa — zise ea. — Cine ar putea să ne salveze? Domnul nu ne-a ascultat ruga. Sfântul Serafim din Sarrow nu vrea să ne vie în ajutor.

— Ajutor, ajutor! — strigă bătrâna, din ce în ce mai desnădăjduită.

În sufletul ei se născu pe neașteptate o ură înverșunată împotriva mulțimii de jos. Furioasă, dânsa izbucni în ocări. Rosti blesteme groaznice, dar oamenii începură să râdă batjocoritor. După cât se părea, prințesa fusese recunoscută, însă nimeni nu se sinchisi de ea. Ba, mai mult, revoluționarii se bucurau văzând-o în această stare jalnică, din care nu mai putea scăpa cu viață.

Cizmarul ridică sabia, rânjind. Sonia duse la ochi arma, pe care o luase unuia dintre bărbați, și se pregăti să tragă asupra celor două nenorocite.

Dar, înainte ca glonțul ucigător să pornească din țeavă, o mână se încleștă în umărul tinerei revoluționare, care se întoarse și văzu doi ochi albaștri, privind-o amenințător.

31. — O salvare îndrăzneață.

Era Boris Verodin. La vederea celor două femei de pe acoperiș, tânărul începu să alerge cât îl țineau picioarele. Era oare cu putință ca nimeni să nu facă vreo încercare de a le veni în ajutor?

Mânia lui nu mai cunoscu margini, când văzu pe tânăra dornică de răzbunare, îndreptând arma spre cele două femei.

— Ce vrei să faci? — strigă Boris, amenințător.

Dar Sonia Petrovici își reveni repede. Îl cunoștea pe Boris de multă vreme. Încă de pe când era copilă, ca îi zâmbise plină de cochetărie. Sonia era o fire pătimașă, veșnic mistuită de dorințe nepotolite. Boris Verodin îi plăcea, dar el n'o luase în seamă niciodată și o ocolise chiar.

— Mă strângi prea tare — zise Sonia, căutând să scape din încleștarea tânărului.

Revoluționarul îi dădu drumul, dar îi smulse arma din mână.

— Asta nu-i pentru femei! strigă el.

Aruncă o privire în jurul său, dar nu întâlni decât mutre întunecate. Oamenii păreau să nu fie înțeleși cu procedarea lui.

— Ce s'a întâmplat? — întrebă el.

Adamovici, cizmarul cel șchiop, păși înainte. Individul acesta primejdios și viclean părea că se teme de Boris.

— Vezi, doar, ce s'a întâmplat, tovarășe Verodin! — zise dânsul, râzând cu răutate. Castelul a fost dat pradă flăcărilor. Și, la urma urmei, nu-i prea mare păcat, căci și casele noastre au fost incendiate, iar copiii și nevestele noastre au pierit în foc. Sau, poate că nu știi de asta. Atunci coboară în sat și caută-ți rudele! Ai să le găsești printre ruinele căsuței lor — au fost arse de vii.

Boris Verodin își aminti de priveliștea înfiorătoare ce o avusese înaintea-i.

— Totuși, n'ar fi trebuit să plătiți cu aceeași monedă — răspunse el, întunecat.

— Ia ascultați ce ne spune Verodin, care ne îndeamnă la răscoală, de ani de zile! — făcu cizmarul, batjocoritor. După părerea lui, nu ne-am purtat așa cum se cuvine...

— Taci! — strigă tânărul, cu glas poruncitor. Și înșfăcându-l, îl ridică în sus, ca pe o minge.

— Bagă-ți mințile în cap, altminteri te asvârl colo înăuntrul tună el.

Apoi dădu drumul cizmarului, care pălise de spaimă, și se întoarse.

Ceilalți îi povestiră ce se întâmplase. Tânărul asculta cu luare aminte și puse, din când în când, câteo întrebare.

Deodată tresări, străbătut de un fior. Auzise strigătele de ajutor ale celor două femei. Nu fusese, oare, glasul iubitei sale? Nu-l strigase ea pe nume?

Își aținti privirile în sus și recunoscu pe Natașa.

Acum nu mai era timp de pierdut. Trebuia să treacă la fapte, dacă voia s'o salveze.

Focul își continua opera-i nimicitoare. Flăcările mistuiau cu repeziciune grinzile uscate. Din nou răsună în castel sgomotul prăbușirii unui zid sau vreunui tavan.

Desnădejdea se întipări pe chipul tânărului revoluționar. Nu, era cu neputință să pătrunzi în iadul acesta cuprins de văpaie. Și, totuși, trebuia să încerce. Dragostea lui, teama nemărginită pentru viața ființei dragi, îl îndemnau la aceasta. Dacă soarta hotărîse astfel, cel puțin vor muri împreună.

Privi în jurul său, căutând o fântână. In apropierea clădirii se afla un puț și Boris se îndreptă repede într'acolo, unde ceru unuia din oameni să-i toarne apă peste haine.

— Ce vrei să faci, tovarășe Verodin? — îl întrebă acesta, cu teamă. — Cei de colo nu merită

să-ți primejduiești viața pentru ei. Trebue să fie două servitoare cari nu s'au încumetat să iasă la iveală.

Și, izbucnind în râs, urmă:

— Lumea se teme de noi... Lasă-le să moară, căci nu merită să trăiască!

Dar Boris Verodin nu ținu seamă de cuvintele revoluționarului. Aproape că nici nu le auzi.

Un strigăt de uimire izbucni de pe buzele celor de față, când tânărul se avântă în casa cuprinsă de flăcări. Fiecare se aștepta ca el să se iveaască în clipa următoare, renunțând la încercarea sa; altminteri, însemna că pierise în flăcări.

In timp ce privirile bărbaților și femeilor erau ațintite asupra intrării, în timp ce doar câțiva tremurau pentru viața cutezătorului tânăr, Boris Verodin izbutise să pătrundă până la scară, trecând prin văpaia nimicitoare. Știa drumul într'acolo. Odată se împiedecă de câteva bucăți de zid și căzu. Se ridică însă repede, și porni mai departe.

Fumul îl orbea aproape. Acum nu mai putea să înainteze, căci scara se prăbușise. In acea clipă se gândi la încăperea unde îl condusese bătrâna cameristă, pentru a-l scăpa de urmărirea soldaților. Se întoarse și porni în goană dealungul coridorului. Apoi deschise ușa și împinse cu piciorul o grindă care ardea.

Deodată zări înaintea lui ușița ventilatorului. Din pricina căldurii, aceasta se îndoise, căci era din tablă de fier. Dacă flăcările cuprinseseră și spațiul de aerisire, atunci nu mai exista niciun mijloc de scăpare și tânărul era nevoit să lase pe nenorocitele femei în voia soartei.

Boris izbi cu piciorul în ușiță, care cedă. Un strigăt de bucurie izbucni din pieptul său, căci văzu că deasupra lui spațiul de aerisire era neatins.

Cereți mâine numărul 13 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Impinse de o parte tot ce-i stătea în cale şi începu să se cațere cu repeziciune. Adescori, îşi pierdea răsuflarea dar, în cele din urmă, izbuti să ducă la capăt îndrăzneața întreprindere.

Ajungând în odaia Saşei, se opri ca să mai răsufle puțin şi atunci se gândi şi la salvarea lor. Fără ştirea cameristei, Boris ascunsese funia într'o ieşitură din zid.

Singurul mijloc de salvare era să se lase în jos pe frânghie, până la suprafața apei. Dar nu trebuia să piardă nicio clipă, căci orice şovăială putea să coste viața celor două femei, cari se aflau pe acoperiş.

Tânărul se repezi spre uşița ventilatorului şi o deschise. Dar în aceeaşi clipă se dădu înapoi îngrozit. Flăcările şi scânteile îl izbiră în față, un fum gros, gălbui, îi tăiă răsuflarea, orbindu-l aproape.

Închise la loc uşița ventilatorului şi rămase desnădăjduit în mijlocul încăperii. Dar era prea târziu. Acum era izolat în etajul acesta, orice legătură cu lumea din afară fiindu-i tăiată. Spațiul de aerisire nu mai putea fi folosit.

Tânărul nu-şi pierdu cumpătul însă. Nu era în firea lui să stea cu mâinile în sân şi să se lase în voia soartei. Trebuia să se apere până la ultima suflare.

Poate că mai exista vreo scăpare. Se gândi la fereastra, pe care Saşa i-o arătase înainte cu o zi, pentru a fugi pe acolo. Dacă lega funia de fereastră, se putea coborî în valurile Volgăi.

Dar ubita lui avea nevoie de ajutorul său. Era oare demn de un bărbat s'o lase pradă flăcărilor?

Căldura devenea din ce în ce mai dogoritoare. Boris abia mai răsufla. Dacă focul răzbea în odaie, era pierdut.

Podeaua începu să se clatine sub picioarele sale, din pricina prăbuşirii zidurilor. Strigătele de

ajutor ale celor două femei îi ajunseră la ureche. Glasul Natașei răsuna foarte slab.

Cuprins de teamă pentru soarta iubitei, Boris deschise ușa ce da în coridor, dar o închise repede, dându-și seamă că ar fi fost o nebunie dacă ar fi încercat să-și croiască un drum pe acolo.

Deodată auzi un trosnet deasupra sa. Tânărul sări îndărăt; totuși, o grindă, care căzuse din tavan, îl izbi în cap. Scoțând un strigăt de durere, Boris se prăbuși la pământ.

Tunete îndepărtate se auziseră de mult încă. Se apropia o furtună. Norii, luminați în roșu de focul dela castel, căpătară o culoare gălbuie.

Natașa se ghemuise lângă credincioasa ei cameristă și astfel, cele două femei își așteptau moartea. In zadar implorase bătrâna ajutorul oamenilor sălbăticiți de ură. Nimeni nu încercase să le salveze.

Sașa se târî până la marginea acoperișului, trăgând după sine pe Natașa. Apa întunecată a Volgăi se întindea dedesubtul lor. Bătrâna era hotărîtă să se arunce, împreună cu prințesa, în valurile fluviului, cu toate că acesta se afla la o adâncime de aproape o sută de metri. Această moarte era mai puțin înfiorătoare decât dacă ar fi pierit în în flăcări.

Aproape jumătate din acoperiș era dărâmat și scânteile țâșneau prin deschiderile formate. Deodată, Sașa scoase un strigăt. Văzu hornul cel mare clătinându-se. Dacă coșul greu cădea în spre partea lor, atunci sfârșitul era de neînlăturat.

Se auzi o trosnitură puternică și hornul se plecă pe o parte, încet. Apoi dispăru și o gaură mare se ivi în locul său.

Cele două femei se îmbrățișară. Scăpaseră iarăși de moarte — dar numai pentru câteva minute, sau chiar secunde.

In acea clipă, cerul își deschise zăgazurile și

valuri de apă se abătură asupra castelului cuprins de flăcări. Era, oare, o minune cerească? Vroia Domnul să scape viața Nataşei şi a ocrotitoarei sale?

Furtuna se deslănțui cu putere. Fulgere scăpărau în aer şi tunetele bubuiau prelung. Focul se mai potoli. Un fum gros se înălța spre cer. Ici colo, mai țâşnea câte un mănunchiu de scânteĭ sau o pâlpâire a flăcărilor înăbuşite; dar, în cele din urmă, focul fu stins de ploaia care se revărsa din belşug.

Castelul era distrus, însă deocamdată, cele două femei de pe acoperiş nu mai erau în primejdie. Istovită, Natasa îşi pusese capul în poala bătrânei şi, în cele din urmă, adormi.

Când Boris Verodin îşi reveni în simțiri, valuri de apă se abăteau asupra lui, scăldându-i fața. Tânărul simți o durere ascuțită la umăr şi la cap.

Mintea îi se limpezi treptat. Invingându-şi durerea, el făcu o sforțare ca să se ridice, dar nu izbuti Bârna grea se afla deasupra lui. Anevoie, Boris începu să înlăture molozul şi dărâmăturile. Din fericire membrele îi erau libere, astfel că le putea mişca în voie. De altminteri, se părea că nu suferise nimic prea grav de pe urma prăbuşirii.

In acea clipă, gândurile sale se îndreptară din nou spre iubita lui. O spaimă grozavă îl cuprinse

— Natasa, unde eşti? — strigă el în noapte.

Un glas slab se contopi cu ropotul ploii. Şi, acest glas, murmura, plin de fericire:

— Boris, tu eşti? Ajută-ne... iubitule... nu ne lăsa să pierim...

— Ea e... trăieşte! — izbucni tânărul.

Lacrimi de bucurie străluciră în ochii săi. Măsură din ochi distanța până la gaura din tavan, apoi strigă din răsputeri:

— Sunt aici... vin... scumpa mea Natasa!

Ridică patul în picioare, îl rezemă de perete, şi

începu să se cațere în sus. Deasupra lui se ivi chipul Natașei, care se pleca peste gaură, tremurând de emoție. Indărătul prințesei se afla bătrâna cameristă care o mustra părinteşte să fie cu băgare de seamă.

Dintr'un salt Boris fu pe acoperiș. Suspinând de fericire, tânăra se aruncă la pieptul luntrașului.

Colo sus, la o înălțime amețitoare, pe ruinele vechiului castel senioral, se regăsiseră cei doi iubiți: drăgălașa prințesă Natașa de Gogineff și umilul luntraș Boris Verodin.

Un râs vesel îi făcu să tresară. Era râsul răgușit al Sașei.

— Ei, destul, copii! — zise ea. — Acum trebue să găsim un mijloc să coborîm de aici. E cu putință ca zidurile să se prăbușească, sau poate că focul mai mocnește în interiorul castelului și atunci suntem pierduți.

— Ai dreptate, matușca — răspunse Verodin, repede, dând deoparte cu blândețe pe tânăra fată și învăluind-o într'o privire plină de dragoste. — Trebue să ne coborîm de pe acoperiș.

Boris începu să cerceteze locul cu înfrigurare. Natașa se ghemuise din nou lângă bătrâna cameristă. Chipu-i strălucitor de bucurie, părea mai frumos ca oricând. Acum, nu se mai gândea la spaima ei dinainte, la clipele îngrozitoare prin' cari trecuse. O preocupa numai prezentul, care era nespus de frumos, căci își regăsise iubitul.

După puțin timp, Boris se ivi iarăși.

— Trebue să coborîm prin spațiul de aerisire — zise el. — Scara mai e în bună stare. Am cercetat totul. Jos, vom fi nevoiți să ne croim un drum printre dărâmături și grinzi arzânde — altfel nu se poate. Vino, Natașa, scumpa mea, te voiu duce la adăpost.

Cele două femei îl urmară. In unele locuri, focul amenința să izbucnească din nou, căci ploaia se mai potolise iar furtuna încetase. Zorile se iveau la Răsărit.

Astfel ajunseră în pivniță, unde Boris fu nevoit să înlăture dărâmăturile cari se adunaseră îndărătul ușii. Sudoarea îi șiruia pe frunte; se opri din lucru ca să se odihnească și, atunci,, Sașa îi povesti ce se întâmplase, adăogând că, deocamdată, Natașa ar putea găsi adăpost în casa lui Vasilieff. Un singur lucru îi tăinui, anume că între timp, tânăra prințesă devenise soția prințului Potcikev. Boris nu știa nimic despre asta și bătrâna se feri să i-o spuie. Odată și odată tot ar fi aflat-o el, dar o teamă nelămurită o îndemna să nu-i destăinuiască acum faptul acesta.

Cât despre Natașa, ea era copleșită de fericire și uitase cu totul clipele prin cari trecuse. Acum totul se schimbase în bine; acum nu se mai temea de nimic, căci iubitul o va ocroti cu brațul său puternic.

— Cine e, acest domn Vasilieff? — întrebă Verodin, când se opri iarăși din lucru său. — Mama Anușca mi-a vorbit adeseori despre el, dar nu l-am văzut niciodată. Persoana lui a fost întotdeauna învăluită de mister.

Sașa clătină capul, gânditoare, amintindu-și de ultima convorbire cu sărmana ei soră, care avusese o soartă atât de tragică.

Anușca făcuse multe aluzii în legătură cu acest moșier care trăia retras pe domeniul său.

— Nu-l cunosc decât foarte puțin — zise Sașa. Probabil că în Petersburg, Anușca era în strânse legături de prietenie cu el. Insă mama ta nu mi-a spus niciodată ceva mai amănunțit.

In cele din urmă, sforțările lui Boris fură încununate de succes. Pivnița nu prea suferise multe stricăciuni. Cei trei izbutiră să se strecoare afară printr'o ferestruică.

Un suspin de ușurare le umflă pieptul, când se văzură în libertate. Natașa își îndreptă privirile îndurerate spre castelul distrus.

— Acum nu mai am cămin — murmură ea, cu

buzele tremurătoare — tatăl meu e mort... averea mea e nimicită.

Deodată ochii i se holbară, căpătând o strălucire ciudată. Uitase cu totul de prințul Potcikev. Acum însă, chipul lui se ivi în mintea ei. El îi era soț — nu va renunța la dânsa niciodată.

Nataşa își acoperi fața cu mâinile și izbucni în plâns. Durerea o înnăbușea aproape. Cuprinsă de desnădejde, își rezemă capul de pieptul lat al iubitului și continuă să plângă, fără a răspunde la cuvintele sale prin cari o îndemna să aibă încredere în el.

— Nu... nu pot s'o spun — murmură Nataşa plină de durere. — Sunt atât de nefericită...

— N'ai încredere în mine, iubita mea? întrebă el, mângâind-o drăgstos.

— In timp ce m'ai lăsat singură, am.... am.... nu, nu pot s'o spun! strigă ea.

Boris deveni bănuitor.

—Ce s'a întâmplat? Ce nu poate să-mi spună?

— întrebă el, cu asprime, sfredelind-o pe Saşa cu ochii săi albaştri.

Bătrâna se dădu îndărăt, cuprinsă de teamă.

— Ea... a devenit... soţia prinţului Potcikev.., Cununia a avut loc cu douăzeci şi patru de ori înainte de plecarea lui.

Boris Verodin îşi muşcă buzele. Creierul său lucrul cu înfrigurare.

— Aşa dar, e soţia prinţului Potcikev? — zise el, scrâşnind din dinţi.

Deodată izbucni într'un hohot de râs şi se dădu înapoi. Natalia îl privea cu ochii holbaţi şi, apăsându-şi mâinile pe piept, începu să tremure. Ce se întâmpla, oare, cu iubitul ei?

— Boris.... ce-i cu tine? — băigui ea. — De ce mă priveşti atât de încruntat?

Revoluţionarul se înclină şi zise cu glas aspru:

— Iertaţi-mă, prinţesă Potcikev... nu ştiam... rămâneţi cu bine...

Şi, înainte ca sărmana femeie să poată scoate o vorbă, tânărul se depărtă cu paşi grăbiţi. Un ţipăt ascuţit îi răsună în urechi. Dar Boris nu se întoarse. El nu ştia că Natasa se prăbuşise la pământ, leşinată.

32. — Printre revoluţionari

La izbucnirea furtunii, revoluţionarii se depărtară, lăsând castelul în voia soartei. Deocamdată setea lor de răsbunare fusese potolită. Acum trebuiau să-şi desăvârşească izbânda. La muncă nu se mai gândea nimeni. Atât luntraşii, cât şi meseriaşii şi ţăranii nu mai voiau să lucreze. Adamovici, cismarul cel schiop, ţinu o cuvântare înflăcărată, prin care îi ataţa la răscoală. Individul îşi luase aere de conducător. Cu ani în urmă, dânsul locuise în Moscova, ceea ce îl ridica oarecum în ochii mulţimii.

Acest om era, însă, un mare beţiv şi un leneş fără pereche. Oamenii se temeau de gura lui

şi cu puţin timp înainte, nimeni nu vroia să aibă de-afacc cu dânsul.

Dar acum şchiopul o făcea pe revoluţionarul înfocat. Ţinu o cuvântare şi făcu propunerea să se întemeieze un soviet, aşa cum se alcătuiseră în multe oraşe şi districte.

Sonia Petrovici aprobă cu înflăcărare. Sediul urma să se stabilească într'o casă aparţinând unui ţăran înstărit.

Era o casă frumoasă şi proprietarul ei ştiuse să-şi câştige, dealungul anilor, respectul consăteniior săi. El se numea Tossik Gilkin şi avea o prăvălie mare, în care vindea de toate. Toţi oamenii din împrejurimi cumpărau la el. De două ori pe an, negustorul pleca la târg şi se aproviziona cu mărfuri. Cea mai mare parte din muşterii săi o formau luntraşii.

La acest om se referise Adamovici, propunând tovarăşilor săi să pună stăpânire pe casă, în interesul revoluţiei.

Tossik Gilkin tocmai îşi trezise copiii şi se pregătea de plecare, spre a-i conduce la şcoală, în oraş, ca în fiecare dimineaţă. Soţia lui se îndeletnicea cu pregătirea dejunului. Erau oameni vrednici de stimă, cari trăiau, ca mulţi alţi, cu teama să nu-şi piardă avutul agonisit cu trudă dealungul anilor.

Ei urmăriseră cu groază evenimentele desfăşurate în ultimele douăzeci şi patru de ceasuri. Măcelul şi incendierea caselor din sat îi umpluseră de spaimă. Cu drept cuvânt, negustorul şi soţia sa bănuiseră că oamenii se vor răzbuna cumplit şi că răzbunarea lor va lovi pe cei nevinovaţi. Noaptea, Tossik Gilkin văzuse flăcările cari se înălţau din castel şi luminau ţinutul pe o mare întindere. Cei doi soţi rămăseseră la geam tremurând şi vorbeau între ei.

— Socot că se apropie sfârşitul lumii, Tossik — zise femeia, cu glas sugrumat. Dacă Dumnezeu îngăduie să se săvârşească fapte atât de ingrozitoare,

atunci înseamnă că oamenii au pierdut dragostea Lui.

— Nu trebue să ne îndoim de bunătatea Domnului — răspunse bărbatul, cu gravitate. — Mai bine să ne rugăm ca să ne ocrotească.

Acestea erau singurele cuvinte liniștitoare pe cari negustorul le putea adresa soției sale.

— Gândește-te la înfiorătorul sfârșit al fiului starostelui și la nimicirea mândrei lor case — replică femeia.

Tossik Gilkin oftă din adâncul inimii.

— Starostele nu era iubit, iar fiul său și mai puțin. E dela sine înțeles că, în asemenea vremuri, răsvrătiții se răzbună pe astfel de oameni. Noi însă, n'avem să ne imputăm nimic. M'am mulțumit cu un câștig modest și dacă vreunul din locuitorii satului era la impas, îl împrumutam și așteptam cu plata. Lui Adamovici i-am dăruit cele optzeci de ruble, pentrucă n'avea de unde să-mi achite datoria.

Cei doi se hotărîră să pregătească la îndemână patru saci cu făină și doi cu fasole, precum și fructe, pe cari să le pună la dispoziția revoluționarilor, dacă aceștia vor fi înfometați.

Tossik Gilkin voia, tocmai, să-și cheme copiii din casă, când răsvrătiții se iviră pe șosea. Erau vreo două sute de oameni: femei, bărbați și copii. Aveau fețele mânjite de funingine, iar parte din ei erau beți. Cu îmbrăcămintea lor caraghioasă, făceau o impresie foarte ciudată. Ploaia îi udase până la piele; cei mai mulți aveau puști sau baionete, iar unii erau înarmați cu furci sau sulițe.

Soția lui Tossik Gilkin scoase un strigăt, când bărbatul intră în odaie.

— Se apropie — zise negustorul, cu gravitate. — Am zăvorit repede poarta; poate că trec mai departe.

Femeia își îmbrățișase copiii și se retrăsese într'un colț al încăperii. Tossik privea pe fereastră cum se apropia mulțimea sălbătecită.

Cismarul încercă să facă puţină rânduială printre oamenii cari înaintau împrăştiaţi. In cele din urmă, izbuti să-i puie în ordine şi porniră mai departe în şiruri de câte patru.

— Staţi! — strigă şchiopul, când ajunseră în faţa casei negustorului.

— Sfinte Dumnezeule, ajută-ne! — se rugă femeia, în timp ce copiii începură să plângă.

Abia se auziră câteva bătăi în poartă, că Tossik Gilkin se şi năpusti afară. Deschise şi întrebă, zâmbind prietenos.

— Cu ce vă pot servi, mă rog?

— De ce nu intri în rândurile noastre? — se răsti Adamovici, ameninţător.

— Bine, dar nici nu mi s'a cerut asta până acum — răspunse Gilkin. Am rămas acasă, fiindcă vroiam să-mi apăr familia de furia soldaţilor.

— In această privinţă ai făcut bine — interveni Sonia Petrovici. — Acum, însă, soldaţii au plecat şi puterea a trecut în mâinile sovietului. Avem o consfătuire la ceainărie şi trebue să vii şi dumneata. Până una alta, însă pot să-ţi spun că, de acum încolo, tot ce-ţi aparţine va fi al nostru. Aşa dar, pune la dispoziţia revoluţiei mărfurile dumitale, ca să nu fim nevoiţi să răbdăm de foame.

Tossik Gilkin făcu o plecăciune.

— Da, da, firește, m'am şi gândit la asta şi v'am pregătit câtiva saci de făină, porumb şi fasole.

Revoluţionarii izbucniră în râsete şi pătrunseră în curte. Tossik Gilkin ridică mâinile, vroind să-şi apere avutul, dar cineva îl împinse de o parte. Mulţimea se năpusti în casă, înghesuindu-se, fiecare, vrând să ajungă înaintea celuilalt. Sacii de făină fură goliţi, iar cartofii şi fructele împrăştiate şi strivite. Femeile smulseră bucăţile de stofe din rafturi şi bărbaţii porniră în căutarea sticlelor de votcă.

Intr'un sfert de oră, prăvălia lui Tossik Gilkin fu devastată. Copiii şi soţia lui fugiseră în curte şi,

împreună cu negustorul, priveau îndureraţi la pustiirea avutului lor. Toată hărnicia acestui om nu folosise la nimic, căci în câteva minute rămase sărac lipit. Avu însă noroc că nu i se dădu foc casei, cum se întâmplase starostelui.

Mulţimea înebunită porni mai departe. Brutarul şi băcanul avură aceeaşi soartă. Nici bogatul geambaş lassotcin nu scăpă. Acesta avea în grajd opt cai cari fură rechiziţionaţi pentru soviet, iar el fu înrolat în noul detaşament al armatei roşii.

In ceainărie urma să aibă loc consfătuirea răsvrătiţilor. Mulţimea creştea din ce în ce. Femei sălbăticite se îngesuiau vrând să pătrundă în rândurile din faţă. Erau fiinţe cari nu-şi mai dădeau seamă de faptele lor. Până atunci trăiseră sub cnutul asupritorilor şi deodată, când se văzuseră libere, îşi pierduseră minţile cu totul.

Aproape trei sute de persoane se îmbulzeau în sala ceainăriei. In mijlocul acesteia fusese aşezată o masă. Adamovici se urcă pe un scaun şi, ca să impuie tăcere, trase câteva focuri de revolver deasupra capetelor celor de faţă. Tocmai vroia să-şi înceapă cuvântarea, când un bărbat uriaş, mânjit de funingine, păşi pragul încăperii. Imbrăcămintea lui era ruptă şi murdară.

Noul venit se strecură printre oameni, cari se dădeau la o parte fără voie.

— Cine-i ăsta? — şoptiră revoluţionarii.

Sonia Petrovici fu cea dintâiu care-l recunoscu. Ochii-i negri străluceau, pieptul începu să i tresalte cu putere.

— Bine ai venit, Boris Verodin! — strigă ea, cuprinsă de bucurie.

O agitaţie de nedescris se produse. Fiecare vroia să strângă mâna luntraşului. Oamenii izbucniră în chiote. Nimeni nu-şi închipuise că Boris Verodin va ieşi teafăr din castelul cuprins de flăcări.

In cele din urmă se făcu iar linişte. Adamovici

se uita pe furiș spre tânărul care era atât de mult iubit de popor. Ar fi dat orice ca Boris Verodin să nu se mai întoarcă. Totuși se sili să zâmbească și-i ură bun sosit.

— El trebue să ia președinția! strigară câțiva bărbați. — Vrem să ne conducă Boris Verodin.

Luntrașul privi în jurul său. Dintr'o săritură fu pe masă și se plecă înainte. (Vezi coperta).

— Cine a devastat prăvălia lui Tossik Gilkin? — tună el. — Cine a distrus avutul brutarului și pe acel al băcanului? Ați înebunit oare? Nu știți că peste șapte, opt săptămâni putem să rămânem fără merinde? rmatele roșii au nevoie de hrană și îmbrăcăminte. Cine a dat un ordin atât de nebunesc?

Privirile tuturor se îndreptară spre Adamovici, care sări în sus, furios.

— Nu eu am fost acela — se apără el. — Eu n'am spus decât că negustorul Gilkin trebue să pună avutul său la dispoziția sovietului, însă oamenii s'au năpustit asupra mărfurilor.

Boris Verodin nu stătu mult la gânduri. Fusese hotărît să se reîntoarcă la generalul Aratcin, care avea nevoie de dânsul, dar în împrejurările de față trebuia să mai rămâie aici scurtă vreme.

Oamenii aceștia aveau nevoie de un conducător energic, altminteri își săpau groapa ei înșiși. Din guberniile de sud veneau știri că acolo bântuia foametea. In timpul războiului recolta fusese foarte proastă, căci cea mai mare parte din bărbați se aflaseră pe front, iar după ce se întorseseră nu mai aveau nicio tragere de inimă să lucreze pământul.

Trebuiau să facă economie, căci în curând aveau să vie o vreme când vor fi nevoiți să se mulțumească cu cât de puțin. Așa dar, fiecare boabă de grâu sau grăunte de porumb era de mare preț.

— Bine, iau președinția — zise Boris Verodin. — Inainte de toate, însă, trebue să vă atrag atenția că aceasta nu va fi decât ceva provizoriu. Sfatul

muncitorec al guberniei va numi un comisar care să facă ordine.

Fură aleşi apoi încă patru membri ai sovietului. Boris Verodin se străduise ca aceştia să fie dintre cei mai cumpătaţi revoluţionari.

După aceea se întocmi o gardă permanentă, alcătuită din doisprezece oameni, cari trebuiau să menţină ordinea. Cei porniţi pe jaf urmau să fie împuşcaţi pe loc.

Săgetat de privirile ameninţătoare ale tânărului, din când în când câte unul din cei de faţă pleca ochii în pământ, simţindu-se vinovat. Lucrurile păreau să se desfăşoare altfel de cum îşi închipuiseră ei. Totuşi, cei mai mulţi îşi dădură seamă că Boris Verodin avea dreptate.

Şchiopul luă comanda gărzii. El îl ura pe luntraşul acesta vânjos, care se încumeta să-l umilească şi se hotărî să se folosească de primul prilej ca să-l facă nevătămător. Şi ura lui crescu şi mai mult când îşi dădu seamă că, dela ivirea lui, Sonia Petrovici avea ochi şi urechi numai pentru chipeşul tânăr.

Adamovici vroi să părăsească ceainăria cu garda pe care şi-o alcătuise el însuşi, când uşa se deschise şi un grup de oameni păşi pragul, scoţând chiote vesele. Erau bărbaţi şi femei beţi turtă. Pesemne că se ospătaseră din belşug din votca lui Tossik Gilkin. În mijlocul lor se aflau şi două femei, dintre cari una avea înfăţişarea unei vrăjitoare. Părul îi cădea în dezordine în jurul capului, ochii-i scânteiau şi un potop de ocări izbucni din gura ei.

Cele două femei erau Saşa şi stăpâna sa.

După cât se părea, camerista se luase la harţă cu răsvrătiţii, căci vreo câţiva bărbaţi aveau pe faţă sgârieturi.

Aproape leşinată, cu vestmintele sfâşiate, prinţesa Natalia se agăţa de gâtul cameristei.

— Aşa vă purtaţi cu femeile? — strigă Saşa, furioasă. — Meritaţi să fiţi biciuiţi! Când soldaţi

erau în castel, n'aţi avut curajul să faceţi ceva; acum, însă, vă năpustiţi ca nişte fiare asupra noastră, fiindcă ne ştiţi fără apărare. Dacă asta este libertatea voastră şi dacă aşa înţelegeţi frăţia, apoi mă... pe toată învăţătura pe care aţi trâmbiţat-o atâta vreme.

După ce sfârşi, bătrâna privi în jurul ei, cu ochii scânteietori, gata să se năpustească asupra celui mai apropiat revoluţionar.

Boris Verodin tresări, văzându-se pe neaşteptate în faţa iubitei sale. El ştia că nu trebue să înăbuşe setea de răzbunare ce clocotea în sufletele acestor oameni. Pretutindeni, nobilii erau puşi la zid fără multă vorbă.

Cizmarul cel şchiop se apropiă iarăşi de masă. Cu chipul schimonosit de bucurie diabolică şi cruzime, Adamovici părea însuşi Satana. Sorbea din priviri pe nefericita prinţesă, care, palidă ca moartea, cu ochii holbaţi spre mulţime, era împinsă împreună cu Saşa din ce în ce mai aproape de masă.

— Trebue să moară! S'o punem la zid! — strigară câteva femei.

Strigătul de răzbunare trecu din gură în gură. Sonia Petrovici se proptise în faţa Natašei.

— Aşa dar, tot au pus mâna pe tine, trufaşă prinţesă — se răsti ea la Nataşa, care se dădu înapoi, tremurând. — Haha, la urma urmei, îmi pare rău că n'ai pierit arsă de vie, căci asta trebue să fie moartea cea mai dureroasă. Acum, însă, vei muri ca şi ceilalţi de teapa ta.

— Inapoi, nebunilor! — răcni Saşa.

Sonia înşfăcase pe prinţesă de braţ şi încercă s'o târască afară din sală. Nataşa era prea slabă, ca să se poată împotrivi. Membrele-i păreau paralizate, privirile ei erau pierdute în gol şi o spaimă de moarte se întipări pe chipu-i drăgălaş.

Cereţi mâine numărul 14 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Cizmarul cel șchiop vroia tocmai să intervie cu oamenii săi pentru a duce afară pe nenorociți, când un glas poruncitor îi strigă să rămâie locului. Era glasul lui Boris Verodin.

O turburare de nedescris pusese stăpânire pe curajosul tânăr, dându-și seamă de primejdia în care se afla iubita sa. De ce n'o adusese în siguranță? Ar fi fost pentru el o nimica toată s'o conducă pe cărări ascunse, până la moșia lui Vasilieff. Acum, însă, era prea târziu. Oamenii aceștia înebuniți nu știau ce înseamnă mila.

— Aduceți încoace pe cele două femei! — răsună iar glasul poruncitor al lui Boris Verodin.

Nataşa și bătrâna ei cameristă se apropiară. Saşa holbă ochii la nepotul ei, pe care nu-l zărise încă. Acum, ea răsufiă ușurată.

— Ce aveți împotriva acestor două femei? — întrebă Boris, adresându-se mulțimii.

O tăcere desăvârșită domni în sală. Nimeni nu scoase o vorbă.

Deodată, cizmarul tuși ușor, apoi izbucni în râs.

— Asta ne întrebi tocmai tu, care ai propovăduit noua învățătură? — zise el, provocător. — Știi doar tot atât de bine ca și mine, că toți nobilii cari ne cad în mână trebuesc puși la zid. Sau vrei cumva să introduci o rânduială nouă?

Boris Verodin susținu privirea șchiopului.

— Te înșeli, tovarășe Adamovici — zise el. — Dacă ai fi mai bine informat, ai ști că de câtva timp s'a înființat un tribunal, „Ceka", înaintea căruia sunt aduși nobilii. Dacă se găsește că sunt vinovați, s'a sfârșit cu ei. Noi, însă, n'avem dreptul să-i omorîm.

Cizmarul luă o atitudine dârză.

— Iată ceva cu totul nou — zise el, batjocoritor. — Eu habar n'am de asta. Ba, mai mult, sunt informat că lucrurile stau tocmai altminteri. În chisorile nu trebue să fie ocupate mult timp în zadar. Morții nu pot să vorbească și nici să facă

vreun rău. Şi, apoi, gândeşte-te la faptele înfiorătoare ale împuterniciţilor guvernului şi ale soldaţilor. Această femeie este prinţesa Potcikev. Preotul a binecuvântat căsătoria lor. Prinţul Potcikev, însă, e duşmanul nostru de moarte, el a poruncit să se pună foc caselor noastre şi a lăsat ca bieţii oameni să ardă de vii.

Boris Verodin plecă încet capul. Amintirea acestor întâmplări îl îndurera nespus.

Dar el îşi reveni repede, stăpânit de teamă pentru soarta iubitei sale. Nenorocirea putea să se producă foarte uşor. Trebuia s'o împiedece cu orice preţ, trebuia să-şi salveze iubita!

Tânărul simţea privirile întrebătoare ale mulţimii, îndreptate asupra lui. Se părea că oamenii erau nedumeriţi văzând că ia apărarea prinţesei. Mai ales Sonia şi Adamovici îl măsurau cu priviri pline de bănuială. In această privinţă cei doi erau din nou de acord.

Boris Verodin înălţă din umeri şi căută să ia o înfăţişare cât mai nepăsătoare.

— Cât despre mine, nu mă priveşte dacă prinţesa moare sau rămâne în viaţă — zise el. — Dar eu mă iau după instrucţiunile primite. Există un tribunal suprem, „Ceka", şi numai acesta poate rosti sentinţe de condamnare la moarte.

Se auziră câteva murmure de aprobare. Cei mai cumpătaţi nu voiau să se mai facă zadarnice vărsări de sânge. Radicalii, însă, aţâţaţi de Adamovici, protestară cu îndârjire.

In vremea asta, creierul lui Boris Verodin lucra cu înfrigurare, căutând un mijloc de scăpare. Trebuia să câştige timp, măcar douăzeci şi patru de ore. Până atunci multe se puteau întâmpla.

Dar însuşi Adamovici îi veni în ajutor.

— Tovarăşi, sunt de acord să lăsăm pe prizonieră în viaţă, până când vom afla hotărîrea „Cekei" — zise el, cu glas tare. — Unul dintre noi, pe care îl voiu alege eu, va porni călare spre oraş pentru a aduce la cunoştinţă arestarea prin-

țesei. Trimisul va fi înapoi mâine pe vremea asta.

Boris Verodin răsuflă ușurat. Prin această propunere, câștiga timp. El încuviință și cea mai mare parte din cei de față fură și ei de acord.

Adamovici zâmbi cu răutate și aținti asupra lui Boris o privire sfredelitoare.

— Pentruca arestata să nu fugă, va fi dusă în casa mea, unde va fi dată în paza a patru oameni — urmă el.

Boris Verodin tresări. Ce urmărea, oare, acest om?

Prințesa fu luată în mijlocul revoluționarilor, cari voiau s'o ducă afară. Bătrâna cameristă se agăță de stăpâna ei

— Rămân cu dânsa... nimeni nu-mi poate refuza asta — strigă ea. — Chiar dacă mă veți ucide, tot n'o voiu părăsi!

Câțiva bărbați voiră s'o tragă de o parte, însă Verodin porunci ca cele două femei să fie lăsate împreună.

Grupul părăsi ceainăria, pornind spre casa cizmarului.

Adamovici chicoti; în această noapte, ticălosul voia să se desfete de farmecele unei prințese. Râsul său batjocoritor răsună sinistru, pe șosea, și făcu pe nefericita Natașa să se înfioare.

Sașa strânse buzele, hotărîtă să-și apere stăpâna până la ultima ei suflare.

33. — In ghiarele răzvrătiților

Un ceas mai târziu, ședința noului soviet fu ridicată. Boris Verodin nu știa încotro să se îndrepte, căci acum nu mai avea cămin. Mulți dintre locuitorii satului fură nevoiți să-și petreacă noaptea în grajduri. Cea mai mare parte, însă, se adăpostiseră în ceainărie.

Boris Verodin porni dealungul șoselei, pășind ca un somnambul; îngrijorarea pentru soarta iubitei îl frământa mereu. Își spunea că nu trebuia

să aibă nimic comun cu dânsa, căci Natașa era soția prințului, dușmanul său neîmpăcat. Totuși, avea datoria s'o scape, s'o salveze dela o moarte atât de timpurie.

Revoluționarul se pierdu în gânduri, din ce în ce mai mult, dar nu găsi nicio ieșire. Fără îndoială că tovarășii săi aveau să-l ucidă dacă încerca să salveze viața prințesei.

A doua zi, cam la aceeași oră, urma să se înapoieze trimisul, care de sigur că va aduce vestea că Natașa trebue împușcată. Știa prea bine cum judeca tribunalul suprem. Soarta arestaților era hotărîtă fără ca aceștia să fie audiați măcar; apoi, în timpul nopții, nenorociții erau uciși.

Dacă nu s'ar fi ivit această întâmplare, Boris Verodin s'ar fi întors numaidecât la cartierul general al armatei roșii, căci nu mai avea ce să caute în satul său. Dar, prin arestarea Natașei, plecarea lui fusese amânată.

Casa cizmarului se afla la capătul șoselei. Boris o cunoștea. Cea mai mare parte din timp, Adamovici și-o petrecea în ceainărie, unde bea de stingea.

O curte pustiită împrejmuia casa. Boris se hotărî să cerceteze locuința cizmarului, vrând să fie cât mai aproape de iubita sa. O durere mare îl cuprinse gândindu-se la dânsa.

— O, Natașa, de ce nu te pot uita? — murmură el, copleșit de mâhnire. — De ce a *trebuit* să te cunosc? De ce soarta mi te-a scos în cale, în urmă cu doi ani? Acum, după ce am privit în ochii tăi minunați, după ce chipul tău drăgălaș mi s'a săpat în minte, simt că nu mai sunt stăpân pe gândurile și voința mea. Pentru tine am devenit un trădător al cauzei sfinte. Te iubesc, te iubesc nespus, nu te pot uita... Icoana ta mă urmărește în vis și când sunt treaz...

Vroia tocmai să părăsească șoseaua, când un bărbat se apropiă de el, privind bănuitor în jurul său. Tânărul revoluționar nu-l cunoștea

— Cine ești dumneata? — întrebă el. — Vrei să-mi spui ceva?

Celălalt aruncă din nou o privire cercetătoare împrejur.

— Îți aduc știri de la Saşa, camerista, care se află împreună cu prințesa, în casa cizmarului.

— A, și ce ai de spus?

Necunoscutul nu răspunse, ci-i întinse un bilețel, pe care erau scrise următoarele cuvinte:

„Poți avea încredere în omul acesta. — Saşa".

— Sunt grădinarul dela castel — urmă celălalt, repede. — Am fost siliți de revoluționari să trecem de partea lor... Ah, e îngrozitor, acum viețile omenești nu mai au nicio însemnătate Și cine știe ce se va mai întâmpla!

„Adamovici, cizmarul, a hotărît ca eu, împreună cu trei oameni, s'o păzesc pe prințesă. Astfel, am izbutit să schimb câteva cuvinte cu Saşa, care m'a însărcinat să vorbesc cu dumneata. Vrei să vii în ajutorul prințesei, vrei s'o salvezi?

— Da, vreau s'o salvez — răspunse Boris, re-

pede. — Dar nu știu în ce chip. Prințesa trebue să plece de aici. Crezi că ar fi cu putință s'o transportăm afară astă noapte, fără ca șchiopul să observe ceva?

Fostul grădinar al castelului se scărpină după ureche.

— Individul a pus la cale ceva rău — zise el, cu teamă. — A cam flecărit el la beție. Nu mai încape îndoială că prințesa va fi împușcată. De aceea, și-a pus în gând să petreacă noaptea cu dânsa...

Boris Verodin își duse mâna la inimă; răsuflarea îi deveni greoaie.

— Ticălosul ăsta... omul ăsta josnic vrea să se atingă de prințesă? — zise el. — Am să-i sucesc gâtul. Imi vine să turbez numai gândindu-mă că acest nemernic s'ar putea apropia de dânsa.

Deodată Boris își dădu seamă că se trădase.

Văzând această izbucnire de mânie, grădinarul se dădu înapoi cu un pas.

Tânărul zâmbi în silă. Mânia lui se irosi, tot atât de repede precum se produsese. N'avea niciun rost să se piardă cu firea. Acum se cerea să-și încordeze mintea, pentru a găsi un mijloc de scăpare.

— Incăperea unde doarme prințesa are vreo fereastră? — întrebă el.

— Da, însă e atât de mică, încât un om nu se poate strecura printr'însa. Pe de altă parte, fereastruica se află la o înălțime de peste doi metri dela pământ.

— Câte odăi are coliba? — cercetă Boris mai departe.

— Numai două; o cameră servește de dormitor, iar cealaltă e odaia de lucru și de locuit. In prima încăpere se află paznicii și o ușă o leagă de dormitorul cizmarului.

— Sunteți înarmați?

— Doi dintre paznici au câte un revolver, iar Adamovici o carabină.

— Cine sunt aceĭ cari fac paza, alăturĭ de dumneata?

— Tovarăşi foarte nesuferiţi — răspunse fostul grădinar, oftând. — Sunt încredinţat că se vor împotrivi cu îndârjire dacă vor băga de seamă că se încearcă salvarea prinţesei.

Chipul lui Boris Verodin se posomori.

— Nu, nu pot s'o las să moară — murmură el.

— Saşa a pomenit de un oarecare domn Vasilieff, care ar fi gata să dea adăpost prinţesei — zise fostul grădinar.

— Da, ştiu — răspunse tânărul — dar, înainte de toate, trebue s'o scăpăm din coliba cizmarului. Apoi, se cere să facem în aşa fel ca Adamovici să nu observe dispariţia ei, decât după trecere de câteva ceasuri.

— Dacă aş încerca să îmbăt pe tovarăşii mei? — propuse celălalt.

— Da, da, asta e bine — încuviinţă Boris. — Dacă izbuteşti, am câştigat partida. Adamovici se va înapoia acasă foarte târziu. El e un om fără cumpăt şi, de sigur că se va îmbăta şi astă seară.

Cei doi mai discutară câtva timp, stabilind amănuntele planului lor, apoi fostul grădinar se depărtă, în timp ce Boris Verodin porni spre casa lui Vasilieff, despre care mama lui vitregă îi vorbise adeseori.

Tânărul îşi iuţi paşii, astfel că după două ceasuri ajunse la locuinţa moşierului. Doi dulăi se repeziră spre ei şi începură să-l latre; amuţiră, însă, la vorbele blânde ale tânărului. Un glas puternic, din casă, chemă câinii înapoi.

Un bărbat se ivi la fereastră. Avea trăsături fine şi braţul îi era bandajat.

O clipă, cei doi oameni se priviră faţă în faţă, miraţi. Ce găsea oare Boris Verodin la omul acesta, pe care îl întâlnea pentru prima dată în viaţa lui? Cum se făcea că trăsăturile acestea nobile nu-i erau cu totul străine şi i se părea că le mai văzuse un-

deva? Apoi, cum se explica simpatia care se născuse dintr'odată şi-l atrăgea spre omul acesta?

Luntraşul de pe Volga nu fu în stare să-şi lămurească nimic din toate acestea.

Şi, tot atât de ciudat era că moşierul singuratec privea plin de interes la chipeşul tânăr ce-i stătea în faţă.

Vasilieff îşi trecu mâna peste ochi, ca şi cum ar fi vrut să-şi reîmprospăteze o amintire şterşă. Rosti un nume şi se uită la Boris, ca la o nălucă. Apoi, se depărtă de lângă fereastră şi, cuprins de turburare, chemă pe bătrânul său servitor, cu care vorbi câtva timp în şoaptă, arătându-i spre geam.

Bătrânul tresări şi rămase tot atât de uimit ca şi stăpânul său.

— Asemănarea asta.... — murmură el. — Cine e străinul?

— Nu ştiu, dar vom afla îndată, căci, dacă nu mă înşel, tânărul mă caută pe mine. Du-te şi deschide-i uşa!

Servitorul ieşi, iar Vasilieff începu să măsoare încăperea în lung şi 'n lat, vorbind cu sine însuşi şi clătinând mereu capul. Apoi îşi aţinti privirile spre uşă, căci se auzeau paşi apropiându-se. Curând după aceea uşa se deschise şi tânărul păşi pragul.

In acelaşi timp, însă, pe o altă uşă, intră în odaie o fată tânără şi frumoasă. Era Irina, care îl văzuse pe Boris venind şi, mânată de nerăbdare, alergase să-şi îmbrăţişeze fratele vitreg.

— Boris, — strigă ea, copleşită de bucurie şi durere în acelaşi timp. — Ah, frăţioare, cum mi-a fost dat să te revăd!

Plângând, tânăra fată îşi rezemă capul de pieptul revoluţionarului. Spaima prin care trecu-se, noaptea de groază petrecută în castel, nimicirea căsuţei lor şi tragicul sfârşit al bătrânei oarbe, o îndurerase peste măsură.

Ce-i drept, găsise un adăpost în casa acestui om misterios, totuşi mâhnirea pricinuită de moartea

bunicii sale era încă prea vie, prea apăsătoare.

Mult timp, Irina plânse necontenit, cu lacrimi amare, dar în cele din urmă cuvintele de îmbărbătare ale fratelui ei o mai liniștiră. Boris o împinse de o parte cu blândețe și o mângâiă pe obraji.

— Soarta ne-a încercat greu — zise el, cu glas solemn — dar trebue să ne supunem, Irino. Mângâie-te că ai găsit adăpost la un om atât de cum se cade. Acum, când te știu în siguranță, îmi vine mult mai ușor să pornesc iar la luptă.

— Așa dar, vrei să-ți primejduiești din nou viața? — murmură ea, suspinând.

Boris își înălță trupul.

— Viața mea e închinată liberării Rusiei și-mi voiu respecta jurământul! — zise el, cu ochii strălucitori. — Numai în clipa când poporul îngenunchiat va fi liberat, numai atunci vom fi fericiți.

— Ah, libertatea asta! — exclamă Irina, îndurerată. — Pentru cucerirea ei, oamenii au făptuit crime și au pus foc caselor. Gândește-te la toate nelegiuirile făptuite de tovarășii tăi în ultimele două zile... E îngrozitor! Domnul Vasilieff mi-a povestit totul. Casa starostelui a fost mistuită de flăcări, fiul lui a fost ucis... bărbați și femei, lipsiți de apărare, au fost omorâți pe malul fluviului... Nu, Boris, asta nu e luptă pentru o cauză sfântă, ci curată barbarie... Oamenii aceștia împing Rusia spre prăpastie!

Tânăra îl apucase de braț și-l învălui într'o privire implorătoare. (Vezi coperta).

Boris Verodin se încruntă.

— Da, din păcate cam așa e, — răspunse el. — Dar nu uita asupririle pe cari le-a suferit sărmanul nostru popor, — gândește-te la mizeriile îndurate în războiu și la toate fărădelegile pe cari sbirii guvernului le-au săvârșit împotriva noastră. La toate acestea s'a adăugat și foametea care bântuie, în țară și care a făcut ca nenorociții să nu-și mai dea seamă de faptele lor...

„Dar, la urma urmei, n'are niciuu rost să vor-

bim despre toate astea, căci tu nu le poți înțelege, Irino.

— Iartă-mă, Boris — zise tânăra, îmbujorându-se.

Ochii-i minunați priveau cu dragoste trupul bine legat al luntrașului de pe Volga.

Boris, însă, deveni nerăbdător. Nu vroia să ia în seamă această privire, care îl îngrijora. Irina era sora lui și nimic mai mult. Însă în ochii ei se putea citi cu totul altceva decât o dragoste frățească.

— Dar unde a dispărut domnul Vasilieff? — întrebă tânărul, privind în jurul său. — Am de vorbit ceva cu dânsul.

— Ți-l trimit numaidecât — răspunse Irina, îndreptându-se spre ușă.

— Nu-i nevoie să te mai obosești — zise moșierul, intrând în odaie. — Vrei să-mi spui ceva, tinere?

— Mă numesc Boris Verodin — se prezentă revoluționarul.

Apoi se uită spre Irina, încurcat. Vasilieff înțelese.

— Lasă-ne singuri, copila mea, vreau să vorbesc cu fratele tău — zise dânsul, adresându-se tinerei fete.

Aceasta aruncă o ultimă privire spre Boris Verodin, apoi părăsi încăperea. O durere vie îi sfâșia inima. Irina simțea că dorința bătrânei oarbe nu se va împlini niciodată.

— Nu ne aude nimeni, domnule Vasilieff? — întrebă Boris, repede.

— Fii liniștit, prietene, poți vorbi în voie — răspunse moșierul. — Aici n'am decât doi servitori bătrâni, cari îmi sunt foarte credincioși.

— Atunci, n'am de ce să mă tem — zise tânărul și se opri încurcat, neștiind cum să urmeze.

„Se spune că sunteți un prieten al celor oropsiți — continuă el, apoi. — Mama mea vitregă, bătrâna Anușca Verodin, care a murit arsă de vie,

odată cu alţi nenorociţi, mi-a vorbit adesea despre dumneavoastră.

„Apoi, după cum am auzit dela Saşa şi m'am încredinţat eu însumi acum, aţi dat adăpost Irinei. Faptul acesta mă bucură şi recunoştinţa mea e fără margini, căci, după ce căsuţa noastră a fost mistuită de flăcări, sora mea a rămas pe drumuri.

Boris se opri.

Moşierul nu scoase nicio vorbă ci clătină capul aprobând spusele vizitatorului său.

— O altă viaţă omenească se află în primejdie — urmă tânărul. — Este vorba de o doamnă din lumea înaltă.... prinţesa Goginoff... sau, mai bine zis, prinţesa Potcikev — cum se numeşte acum.

„Castelul tatălui ei a fost distrus de flăcări. Focul a fost pus. Firește că nu aprob această nelegiuire şi, cu atât mai puţin, uciderea bătrânului prinţ. Dar acum nu se mai poate schimba nimic. Trecem prin vremuri de urgie...

„Prinţesa e în primejdie de moarte. Revoluţionarii au luat-o prizonieră şi vor s'o împuşte. Cu mare greutate am izbutit să amân cu douăzeci si patru de ore îndeplinirea groaznicei fapte.

„Un trimis al sovietului de curând întemeiat, a pornit călare spre oraş, pentru a aduce totul la cunoştinţa tribunalului suprem. Nu mai încape nicio îndoială că Ceka va rosti sentinţa de condamnare la moarte.

„Trebue s'o salvăm, domnule Vasilieff... gândiţi-vă, e atât de tânără... nu trebue să moară... nu, nu...

Moşierul ascultase tăcut, apoi din ce în ce mai uimit, vorbele tânărului revoluţionar, pe care îl privea cu luare-aminte.

— Dacă n'ar fi atât de tânăr — îşi zise Vasilieff — aş putea crede că...

Dar nu-şi urmă gândul, căci ceea ce spunea Boris îl turbura nespus de mult.

— O iubeşte, — îi trecu prin minte — altminteri soarta ei nu l-ar interesa atât.

Apoi zise tare, cu gravitate:

— Da, ai dreptate, Boris Verodin, prințesa trebue salvată.

— Vă mulțumesc, — răspunse revoluționarul, oftând ușurat.

Și, luând mâinile nobilului și misteriosului bărbat, le strânse cu căldură.

— Ai de făcut vreo propunere? — urmă moșierul. — Sunt gata să-i vin în ajutor în orice chip.

Boris Verodin rămase o clipă pe gânduri, apoi zise:

— Planul de fugă a fost ticluit. Prințesa se află în casa unui revoluționar, care i-a pus gând rău. E păzită de câțiva oameni. Sașa, mătușa mea, fosta cameristă a prințesei, se află alături de dânsa și e hotărîtă să n'o părăsească nicio clipă.

„Am vorbit cu unul din paznicii prizonierei, care mi-a spus că e gata să facă orice pentru ca tânăra fată să poată fugi astă noapte. Insă trebue să avem un avans de câteva ore, căci sunt încredințat că vom fi urmăriți. Apoi, vroiam să vă rog să dați adăpost prințesei până se va ivi prilejul s'o transportați de aici.

„Dacă mă veți aștepta la miezul nopții la marginea pădurii, veți putea să luați în primire pe prințesă și, înainte ca paznicii să observe ceva, tânăra se va găsi în siguranță.

Vasilieff clătină capul în semn de încuviințare.

— Dacă socoți că planul e bun, firește că sunt gata să iau parte la îndeplinirea lui—zise el.—Am de gând să întreprind, peste câteva zile, o călătorie mai lungă. Cu acest prilej, prințesa mă va putea însoți.

— Și încotro vreți să plecați, domnule Vasilieff? — întrebă Verodin.

— Spre Moscova.

— O luați și pe Irina?

Mosierul încuviință din cap.

— Boris Verodin, dacă n'ai nimic împotrivă, atunci n'o voiu mai lăsa să plece niciodată — urmă

dânsul. — Cât despre prinţesă, de sigur că o fi având în oraş rude, la cari va putea găsi adăpost.

Celălalt dădu din umeri.

— Nu ştiu — zise el, posomorît. — In orice caz... are un soţ... Prinţul Potcikev se va bucura s'o poată strânge în braţe.

Moşierul îl privi din nou cu luare-aminte. Bănuiala sa, că revoluţionarul acesta tânăr şi înflăcărat iubea pe prinţesa Gogineff, se adeverea din ce în ce mai mult. Dar, la urma urmei, ce-i păsa lui de asta?

Cei doi bărbaţi discutară amănuntele planului lor şi hotărîră ca moşierul să aştepte la marginea pădurii, cu o trăsură cu un cal.

Apoi, Boris Verodin îşi luă rămas bun. Mergea tocmai spre uşă, când aceasta se deschise şi patru bărbaţi intrară în odaie. Atât Vasilieff cât şi tânărul păliră şi se dădură înapoi cu câţiva paşi.

— Ceka... — murmură tânărul, înspăimântat. — Ce caută aici?

In odaie intră încă un bărbat. Era cizmarul cel şchiop, care îşi plimba privirile dela unul la altul. Apoi, râzând batjocoritor, întinse mâna lui Boris Verodin.

34. — Cercetările Cekei

Boris Verodin nu-şi pierdu cumpătul. Dacă era vorba de vreo ticăloşie pusă la cale de Adamovici, va găsi el un mijloc de apărare.

Dar ce rost avea venirea pe neaşteptate a reprezentanţilor Cekei şi ce vroiau în această casă?

Răspunsul urma să-l capete în curând.

Tânărul salută pe tovarăşii săi din oraş pe cari îi cunoştea foarte bine şi se făcu că nu vede mâna pe care i-o întinsese Adamovici. Acesta aţinti asupra lui o privire plină de ură.

Unul din cei patru bărbaţi, un om slab, cu ochi negri, străpungători şi trăsături aspre, scoase din buzunar un carnet şi-l deschise. Pe chipul său, care

părea cioplit din piatră, era întipărită ura și cruzimea.

Acesta era comandantul Korinaioff, fost maistru într'un șantier.

— Cine ești dumneata? — se adresă el lui Boris.

Verodin îl privi uimit.

— Cred că mă cunoști, tovarășe comandant — răspunse el, râzând. — N'am lucrat împreună destulă vreme în oraș?

Chipul celuilalt se încruntă și mai mult.

— Răspunde-mi la întrebare! — zise el, tăios și amenințător.

Boris Verodin nu se mai putu stăpâni.

— Ia lăsați prostiile astea! — strigă el. — Îmi cam închipui eu ce ascund întrebările voastre. Tovarășul Adamovici m'o fi ponegrit... însă ar fi mai bine să vă ocupați de el. Dânsul a fost acela care a îndemnat pe tovarăși să devasteze totul. Casele au fost arse și distruse. Nu cumva asta urmărim noi? Adresați-vă lui Tossik Gilkin, brutarului și băcanului — aceștia vor adeveri spusele mele.

Comandantul Korinaloff tuși ușor.

— Acum nu e vorba de asta — zise el. — Dacă lucrurile stau așa cum spui tu, n'ai decât să faci o plângere împotriva tovarășului Adamovici, care va fi nevoit să se desvinovățească. Deocamdată, e vorba de altceva.

„Tovarășul Adamovici susține — și s'a dovedit că spune adevărul — că tu ai ocrotit pe actuala prințesă Potcikev.

Boris Verodin răsufla din greu. Ochii săi albaștri priveau întunecați pe cei din fața sa.

— Socot că eram în dreptul meu să propun ca prințesa să fie trimisă în judecata Cekei — răspunse el. — Sunt revoluționar până în adâncul sufletului, dar nu pot aproba sistemul acesta de a ucide oamenii fără să fie judecați.

Cereți mâine numărul 15 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Korinaloff tuşi din nou. Un râs răguşit, asemănător lătratului unui dulău, izbucni din pieptul lui.

— Nu cumva îţi închipui că Ceka va dispune eliberarea prinţesei? — întrebă el, iscoditor.

— Da, nădăjduiesc — răspunse Boris, cu toate că era încredinţat de contrariul.

Glasul tânărului tremura; gândurile sale erau îndreptate numai spre Nataşa, pe care trebuia s'o salveze cu orice chip, căci nu încăpea nicio îndoială că Adamovici o va ucide îndată ce se va înapoia în sat.

Comandantul plecă ochii şi notă ceva în carnetul său.

— Boris Verodin, socot că ne eşti mai de folos în oraş — zise el, apoi. — Acolo ai putinţa să-ţi dovedeşti mai uşor nevinovăţia. Şi, afară de asta, îţi este asigurat un loc de frunte în comitetul sovietului.

— Îţi mulţumesc pentru această ofertă, dar urmăresc altă ţintă — răspunse tânărul revoluţionar.

— Ah, nu vrei? — făcu Korinaloff, aţintind o privire sălbatecă asupra neînfricatului luntraş.

— Nu, nu vreau!

— Şi de ce, mă rog?

Boris Verodin nu răspunse. Ar fi preferat să le spună adevărul, dar prevederea îl îndemna să tacă deocamdată. Ştia că, în oraş, puterea era în mâinile răsvrătiţilor, cari nu făceau multă vorbă cu acei cari cârteau împotriva ordinelor — cari nu omorau, după cum li se poruncea.

Regulamentul Cekei era foarte aspru, dar dispoziţiile acestuia nu prea erau luate în seamă. Dacă se afla că vreun nobil a fost ucis fără judecată, ucigaşul primea o răsplată şi era numit într'o slujbă a nouii cârmuiri.

— Refuz oferta, fiindcă am alte lucruri de dus la îndeplinire — răspunse Boris, liniştit.

— Şi anume?

Tânărul revoluţionar scoase din buzunar o hârtie, pe care o întinse comandantului. Acesta a-

rună o privire asupra ei, apoi i-o înapoiă. Glasul său se îmblânzi dintr'odată.

Korinaloff afla se că Boris Verodin era căpitan în armata roşie şi venise acasă în concediu.

— Acum, tovarăşe comandant, socot că am făcut dovada că m'am purtat mereu ca un adevărat revoluţionar — zise Boris, grav. — Şi, dacă tot nu eşti încredinţat de asta, atunci voiu adăuga că înainte cu doi ani am fost deportat în Siberia, fiind bănuit că am conspirat împotriva guvernului. Cu acest prilej, prinţul Potcikev a devenit duşmanul meu de moarte, astfel că n'am niciun motiv să-i apăr soţia. Dacă se pare, totuşi, că aşa este, bănuiala a fost întemeiată pe faptul că nu vreau ca un om să fie ucis fără judecată. Tânăra prinţesă e nevinovată, ea n'are nimic pe cugel.

Comandantul trimis din partea Cekei înălţă din umeri.

— Socot că eşti prea tânăr ca să-ţi poţi da seamă de asta — răspunse el. — Când te înapoiezi în cartierul general al armatei roşii?

— Mâine sau poimâine. Vroiam doar să îngrijesc ca sora mea să fie în siguranţă. Ea s'a pus sub ocrotirea acestui om cumsecade pe care mama mea îl cunoştea de multă vreme.

— Aşa dar, dumneata eşti domnul Vasilieff? — se adresă Korinaloff moşierului, asupra căruia se aţintiră privirile tuturor.

— Da, aşa mă numesc — confirmă acesta.

Comandantul deschise iar carnetul şi căută o însemnare făcută acolo. In cele din urmă, o găsi.

— Eşti revoluţionar? — urmă el.

— Sunt un prieten al poporului — răspunse moşierul.

— Ce înţelegi prin „popor?" — cercetă comandantul, sfredelindu-l cu privirea.

— In primul rând, oamenii sărmani. Cred că am şi dovedit-o, căci până acum nimeni nu mă poate acuza că am făcut cuiva vreo nedreptate.

— Știi că avutul dumitale trece asupra statului?

Moșierul zâmbi.

— Firește că nu mă pot împotrivi dacă mi se va lua ceea ce mi-a aparținut până acum. De altfel, în anii din urmă, nu m'am folosit decât de casa în care locuiesc. Pădurea n'am mai socotit-o ca proprietatea mea și am îngăduit ca oamenii să vâneze acolo.

Moșierul se întoarse spre cizmar și urmă, pe ton batjocoritor:

— Eu însumi l-am prins de câteva ori pe omul acesta vânând în pădure și nu i-am făcut nicio mustrare.

— Asta a fost norocul dumitale, domnule Vasilieff — răspunse Adamovici, râzând — căci, altminteri, unul din noi doi n'ar mai fi rămas în viață.

— Mai am de pus câteva întrebări — interveni comandantul. — Ai apărut aici în chip cu totul misterios. Se bănuiește că nu ești acela drept care te dai. Ce ai de răspuns?

O roșeață ușoară acoperi fața moșierului.

— Asta-i curată nebunie — zise el. — Lucrul se poate dovedi foarte lesne. Înainte vreme am fost negustor și am avut o prăvălie în Arhangelsk, iar câtva timp am locuit la Kiew. Chestiuni familiare m'au îndemnat să mă retrag în singurătate. Am suferit mari dezamăgiri, astfel că nu vroiam să mai văd pe nimeni. Acesta e trecutul meu.

— Ai ceva acte la dumneata?

— Așteaptă o clipă — răspunse moșierul, părăsind încăperea.

Se înapoiă repede, aducând niște hârtii, pe cari le înmână comandantului. Acesta le cercetă cu luare-aminte, apoi le întinse tovarășilor săi, cari se uitară la ele și, după aceea, le înapoiară misteriosului bărbat.

— Totul e în regulă — zise Korinaloff. — Fă în așa fel ca în zilele următoare, poate chiar,

mâine, o puternică gardă să aibă putința de a se stabili în casa dumitale. Trebue să fim pregătiți, căci se poate întâmpla ca trupele guvernului provizoriu să ocupe din nou ținutul și în acest caz, firește că vor încerca să se răzbune împotriva noastră.

Vasilieff încuviință din cap.

— Voiu părăsi casa de bunăvoie — zise el, bucuros. — În orice caz, aveam de gând să întreprind o călătorie mai lungă.

— Încotro vrei să pleci? — întrebă Korinaloff. Să nu care cumva să încerci să ne trădezi — adăugă el, amenințător. — Îți atrag atenția că vei fi supraveghiat.

Moșicrul clătină capul.

— Puteți fi liniștiți! — răspunse el, oftând. — Nici nu mă gândesc să întreprind ceva care ar putea fi dăunător noului stat.

În privirile celor de față se putea citi admirația pe care o purtau acestui bărbat distins. Comandantul se întoarse spre Adamovici, zicându-i:

— Datoria dumitale va fi să conduci pe tovarășii încoace, după ce vor fi sosit din oraș. Acum, să mergem, căci trebue să fim îndărăt încă astă seară.

Revoluționarii își luară rămas bun dela Boris Verodin, care se făcu din nou că nu vede mâna pe care i-o întindea șchiopul.

Chipul lui Adamovici se schimonosi de ură. Planuri de răzbunare încolțiră în mintea lui și își propuse să rămână veșnic dușmanul înverșunat al cutezătorului tânăr. Într'o bună zi avea el să găsească prilejul de a se răzbuna.

Adamovici știa că denunțurile și bănuielile găseau teren prielnic atunci când erau adresate Cekei. Chiar revoluționarul cel mai înfocat putea să cadă în disgrație peste noapte și, în acest caz, se termina repede cu el — uneori, bănuitul era ucis în răstimp de câteva ceasuri.

După ce rămaseră singuri, Boris Verodin și

Vasilieff se uitară câtva timp unul la altul. Primul oftă din adâncul inimii.

— Ei, tot mai ai de gând să salvezi pe prințesă, tinere? — întrebă moșierul. — Vezi că lucrul devine din ce în ce mai greu. Adamovici ăsta a simțit că pui ceva la cale — individul e în stare de orice ticăloșie.

— Chiar de ar fi să-mi pierd viața, tot nu voiu renunța la hotărîrea mea — strigă Boris Verodin. — N'o pot lăsa pe prințesă pe mâna acestor nespălați.

Vasilieff izbucni într'un râs ciudat.

— Puneți frâu gurii, Boris Verodin! — îl preveni el. — Dacă te-ar auzi cineva vorbind astfel, s'a sfârșit cu dumneata. În timpurile astea, și pereții au urechi.

Se plecă spre tânărul revoluționar și urmă în șoaptă:

— Cred că nutrim aceleași gânduri. Și eu doresc liberarea și fericirea Rusiei. Dar cum se face că și dumneata judeci ca și mine aceste grozăvii?

— Da, ai dreptate, domnule Vasilieff — răspunse Verodin, posomorit. — Sunt un dușman al acestor înfiorătoare vărsări de sânge. Din păcate — adăugă el, oftând — vor muri încă mulți oameni, până ce lucrurile se vor potoli.

— Sau până ce patria noastră se va prăvăli în prăpastie — zise moșierul, cu glas adânc.

— Aceasta e părerea dumitale? — întrebă luntrașul, înspăimântat.

Misteriosul moșier ridică din umeri.

— Drumul pe care vor porni revoluționarii, duce la pieire. Dar nu putem schimba nimic; orice se împotrivește puhoiului e înghițit de valuri. Singurul lucru care ne rămâne de făcut e să stăvilim, cât ne va sta în putință, grozăviile oamenilor sălbătăciți.

Boris Verodin clătină capul.

— Așa dar, nu ești acela drept care te dai?

— zise el, deodată, sfredelind cu privirea pe nobilul bărbat. — Ai minţit pe reprezentanţii Cekei?

Moşierul îl privi surprins, apoi întoarse capul.

— Să nu mai vorbim de asta, zise el.

Uşa se deschise şi Irina intră. Tânăra era cu ochii înlăcrămaţi şi tremura din tot trupul.

— Ce-i cu tine, copila mea? — întrebă Vasilieff, speriat.

Fata izbucni în plâns.

— Sărmana prinţesă — suspină ea.

— Ce s'a întâmplat cu dânsa? — strigă Boris.

— Va fi împuşcată astă seară la ora zece

— Ah, de unde ştii asta?

Boris Verodin căută un sprijin şi i se întunecă înaintea ochilor.

Moşierul puse mâna pe umărul tinerei fete.

— Ce tot spui acolo, draga mea? — zise el, cu glasul tremurând.

— Am auzit dela oamenii cari au fost aici înainte — lămuri Irina, cu o privire îndureratâ. — Când au trecut prin faţa odăii mele, uriaşul acela cu ochii străpungători şi trăsături aspre a spus: „La ora zece o pui la zid, tovarăşe Adamovici. Nu putem îngădui nechibzuinţe ca acelea pe cari le susţine tovarăşul Verodin".

Boris privi în gol, cu chipul palid de groază.

— Aşa dar, bănuiala mea s'a adeverit, totuşi — murmură el, răsuflând anevoie. — Ah, e îngrozitor! Nu, nu pot îngădui una ca asta... trebue să încerc... s'o salvez.

O expresie de hotărire nestrămutată se întipări pe chipul său. Chiar dacă iubita lui era pierdută pentru el, chiar dacă devenise soţia duşmanului său de moarte, totuşi nu trebuia s'o lase să piară.

Tânărul se întoarse şi privi pe fereastră. Razele soarelui se strecurau prin frunzişul des al arborilor. Peste puţin timp, astrul ceresc urma să apună.

Şi ce se va întâmpla apoi? Se va lăsa noap-

tea, noaptea în care avea să se curme viața Natașei.

Fără nicio vină, sărmana femeie va fi ucisă în mod laș. Să-și sfârșească zilele tocmai acum, când era atât de tânără și frumoasă? Trupul ei minunat să fie dat pradă corbilor? Putea Cerul să îngăduie așa ceva?

Boris Verodin își încrucișă brațele pe piept. Gândurile sale se îndreptară spre Părintele Ceresc. Dar avea el, dreptul să ceară îndurarea Domnului, el, care până acum tăgăduise existența Sa?

Luntrașul începu să-și scruteze conștiința. Era oare, drumul cel drept, acela pe care pornise? Când el era copil încă, mama Anușca îngenunchia adeseori în fața icoanei alături de dânsul și-l învăța să se roage. Bătrâna oarbă fusese o femeie pioasă. Mai târziu, Boris uită rugăciunile și tăgăduise existența lui Dumnezeu. Era doar atât de greu să te descurci din această amestecătură de ideaiuri!

Ah, dac'ar veni odată sfârșitul, chiar și pentru el! Dacă Natașa trebuia să moară, atunci viața nu mai avea niciun rost pentru dânsul. Nu, nu se temea de moarte — ba, simțea chiar că în curând va scăpa de chinurile sale sufletești.

Hotărîrea lui era luată. Vroia să-și salveze iubita, chiar cu prețul propriei sale vieți. Dacă încercarea lui dădea greș, atunci aveau să moară amândoi. Niciodată nu va îngădui ca nemernicul acesta să se atingă de Natașa.

Cu această hotărîre, Boris se întoarse spre Vasilieff, care bănuia lupta ce să dădea în sufletul tânărului revoluționar. Mușierul vorbi multă vreme cu Boris, după ce Irina fusese trimisă afară. Căci, ceea ce aveau ei de discutat nu trebuia să ajungă la urechile altei persoane. Cu cât știau mai puțini, despre asta, cu atât era mai bine.

35. — O ticăloşie zădărnicită

Natașa se ghemuise într'un ungher al colibei de lut. Gândurile ei erau îndreptate spre moarte. Viața era doar atât de searbădă și tristă!

Sărmana fată trebuia să rabde brutalitățile omului acesta aspru și viclean, care luase conducerea gărzii. Individul o îmbrâncise în odaia care avea să-i slujească de închisoare.

Privirile sale nu-i prevestiseră nimic bun. Inima îi spunea că omul acesta înfiorător își nutrește în gând ceva mai rău decât s'o omoare.

Răsuflă ușurată, auzindu-i glasul în odaia de alături, unde dădu instrucțiuni oamenilor săi și se depărtă.

Izbucnind într'un plâns sfâșietor, Natașa se aruncă la pieptul bătrânei cameriste. Saşa o mângâiă, atât cât îi era în putință. Cu toate că nici ea nu credea în spusele sale, totuși încercă s'o liniștească, vorbindu-i de fugă.

Dar Natașa își dădea prea bine seamă că era

cu neputință să se salveze, deoarece revoluționarii o vor urmări cu înverșunare. Apoi, cum putea dânsa să treacă pe dinaintea paznicilor din odaia alăturată?

Nu, n'avea niciun rost să-și facă nădejdi. Bătrâna servitoare vroia, doar, s'o mângâie. Cuprinsă de mâhnire, Natașa se retrase din nou într'un ungher al încăperii și se gândi la moartea ei apropiată.

Aceasta i se părea o ușurare. Acum, după ce iubitul o alungase, ce rost mai avea pe lume? Era soția puternicului prinț Potcikev, însă chiar dacă ar fi izbutit să învingă desgustul pe care îl insufla acest om, putea ea, oare, să-i aparție? Nu devenise ea amanta lunatrașului Boris Verodin și, înfierată cu acest stigmat, se căsătorise cu prințul?

Fusese hotărită să se sinucidă, altminteri n'ar fi consimțit niciodată la această căsătorie. Dar lucrurile luaseră o altă întorsătură. Dumnezeu o salvase.

Acum, însă, viața nu mai avea niciun farmec pentru ea și Natașa nu dorea decât ca moartea să vie cât mai curând.

De afară se auzeau cântecele revoluționare ale paznicilor, cari păreau că băuseră. Deodată ușa se deschise, dar Natașa nici nu băgă de seamă; nu vedea și nu auzea nimic. Sașa vorbi în șoaptă cu un bărbat, apoi ușa fu încuiată la loc.

Bătrâna cameristă se apropiă de stăpâna ei și-i mângâiă părul negru. Ochii-i străluceau cu o expresie de triumf. Sașa știa că Boris va face orice ca să salveze pe „porumbița" ei, știa că tânărul n'o va lăsa să moară și mai curând își va primejdui viața decât s'o părăsească în voia soartei. De aceea nădăjduia în salvarea prințesei.

După un ceas, ușa fu deschisă din nou și apăru același bărbat. Era fostul grădinar al castelului. Aruncând din timp în timp, câte o privire spre

încăperea alăturată, unde dormeau tovarășii săi, grădinarul povesti Sașei tot ce vorbise cu Boris. Apoi, plecă iarăși.

Dincolo, unul din paznici se ridicase și aruncă o privire bănuitoare spre fostul grădinar.

— Ce ai făcut înăuntru? — întrebă omul, frecându-și ochii.

Celălalt zâmbi.

— Ce te privește pe tine? — zise el. — Nu poți pricepe, oare, că, în calitate de fost servitor al castelului, am simțit nevoia să-mi bat și eu odată joc de prințesa Gogineff?

Paznicul îi dădu crezare, și se culcă din nou, îngăimând câteva vorbe neînțelese. Grădinarului însă, i se păru că auzise lămurit cuvântul „votcă".

— Acum am scăpat de tine — murmură fostul grădinar, plin de bucurie, punând sticla de rachiu la gura paznicului. Bețivul sorbi cu lăcomie. Ceilalți doi izbiră cu piciorul în fostul grădinar, se ridicară în capul oaselor și, văzând că celălalt pusese stăpânire pe sticlă, începură să protesteze. Prietenul Sașei le întinse și lor sticla, apoi după cât se părea, dădu și el pe gât o înghițitură bună.

Câteva minute mai târziu, cei trei paznici dormeau iarăși.

La asfințitul soarelui, fostul grădinar izbuti cu mare greutate să-și trezească tovarășii. În cele din urmă, aceștia fură pe picioare. Peste câteva clipe, cinci bărbați intrară în încăpere. Adamovici se afla în fruntea lor. Ceilalți erau reprezentanți ai Cekei.

Cizmarul împinse ușa care dădea în odaia învecinată și o lumină slabă învălui pe cele două femei. Natașa ridică încet capul. Durerea ei nemărginită se întipărise pe fața-i care părea și mai frumoasă ca de obiceiu. Dar nimic nu înduioșă pe oamenii aceștia neîndurători.

Comandantul Korinaloff aținti o privire aspră, asupra prințesei căreia îi îngheță sângele în vine. Frumusețea nenorocitei femei sporea ura ce clocotea în pieptul său. Timp de un minut, trimisul

Cekei o privi în tăcere, apoi râse uşor, se întoarse şi plecă împreună cu tovarăşii săi. Cizmarul rămase puţin în urmă şi se adresă paznicilor:

— La ora zece sunt înapoi. Vă ţiu răspunzători dacă izbuteşte să fugă. Fiţi cu ochii în patru!

Fostul grădinar rămase pe gânduri. Cele câteva cuvinte ale şchiopului sunaseră foarte ciudat. De ce vroia să se înapoieze la ora zece?

Făcu rost de încă o sticlă cu rachiu. Ceilalţi trei paznici şedeau pe o bancă, posaci.

— Adamovici ăsta e mare pişicher — zise unul din ei. — Pe noi ne lasă să stăm aici şi elhoinăreşte toată ziulica. Asta nu prea îmi place. De ce să stăm mereu lângă prinţesa asta neroadă? N'are decât s'o păzească dânsul. La urma urmei, ar fi deajuns s'o încuie în casă, căci tot n'ar putea să fugă.

— Ai dreptate, tovarăşe — încuviinţă altul. — Nu mă mai rabdă inima să rămân locului; mă duc să-mi reiau serviciul în armata roşie. Aici mă omoară plictiseala.

Fostul grădinar aşteptă până ce paznicii îşi spuseseră tot ce aveau pe suflet, apoi îşi făcu apariţia, aducând o sticlă cu rachiu. Revoluţionarii băură din nou şi, cam pe la ceasurile nouă, cei trei dormeau buştean. Prietenul Saşei începu să facă sgomot şi să cânte, pentru a-şi da seamă dacă tovarăşii săi nu se vor trezi, dar aceştia nici nu se mişcară. Văzând asta se furişă în vârful picioarelor spre uşa odăii unde se aflau cele două prizoniere.

— Saşa, eşti trează? — şopti el, după ce deschise uşa.

Bătrâna se apropiă de fostul grădinar şi-l apucă de mână.

— A sosit momentul? — întrebă ea. — Prinţesa a aţipit tocmai acum.

— Trebue s'o trezeşti, Saşa. Adamovici se înapoiază la zece. Bărbaţii cari au fost cu el nu mi-au făcut o impresie prea bună. E cu putinţă ca prin-

țesa să fie dusă la oraș, pentru a fi judecată, dar se poate foarte bine ca...

Glasul său deveni atât de slab, încât nu se mai putea înțelege nimic.

Bătrâna cameristă îi răspunse în grabă, apoi încuie ușa și se îndreptă spre Natașa, pe care o trezi.

Fostul grădinar se întoarse, dar în clipa următoare rămase locului ca încremenit. Unul din paznici se ridicase în capul oaselor și-l privea batjocoritor.

Prietenul Sașei își dădu seamă numaidecât că fusese spionat. Așa dar, planul său fusese descoperit și, de sigur că paznicul va da totul în vileag.

Acesta sări în picioare și începu să se joace cu revolverul, aruncând priviri amenințătoare spre fostul grădinar.

— Așa dar, din ăștia îmi ești? — tăcu el. Vrei să ne trădezi? Dacă așa stau lucrurile pregătește-te de moarte. Ceka va rosti în curând sentința de condamnare.

Bătrânul se așeză și, la porunca paznicului, puse de o parte sabia care i se dăduse.

— Adamovici te-ar împușca imediat dacă i-aș spune ce ai pus la cale — zise revoluționarul, cu o bucurie diabolică.

Pusese arma lângă el, pentru a o avea la îndemână dacă va fi nevoie. Deodată se uită la ceas. Era nouă și jumătate. Adamovici trebuia să sosească în curând.

— Ia spune-mi, de ce ești atât de pornit împotriva prințesei? — întrebă fostul grădinar.

Ochii revoluționarului scânteiară, plini de răutate.

— Nu face parte din clasa de sus?

— Ba da, — încuviință celălalt. — Dar nu e și ea om? Nu te înduioșează soarta ei? Gândește-te, e atât de tânără...

— Puțin îmi pasă! îi rupse vorba luntrașul, cu asprime. — Prințesa trebue să moară!

— Asta ţi-a vârît-o în cap Adamovici — replică fostul grădinar. — Nici Boris Verodin nu vrea ca prinţesa să fie omorîtă. Boris Verodin e un băiat cumsecade.

— Dar de unde ştii tu că Boris Verodin nu doreşte moartea prinţesei?

— Mi-a spus-o chiar el.

Dimitriev — acesta era numele paznicului — rămase surprins. Fostul grădinar prinse curaj şi urmă:

— Ia spune, cine îţi este mai drag: Adamovici sau Verodin?

— Ce mai comparaţie! — făcu luntraşul. Boris Verodin e cu totul altfel decât cizmarul acela ticălos.

— Asta e şi părerea mea, — încuviinţă prietenul Saşei. — Şi, afară de asta, Boris Verodin, e şi el luntraş, ca şi tine. Ia spune, nu merită tot respectul cuvenit unui erou?

— Taci! — scrâşni Dimitriev. — Nu încerca să mă duci cu vorba. Eu îmi fac datoria. Dacă mai vorbeşti mult, te împuşc.

Fostul grădinar oftă. De astă dată se hotărî să renunţe la străduinţele sale.

Deodată răsunară câteva bătăi în uşa ce dădea în odaia cealaltă.

— Rămâi pe loc! — porunci Dimitriev fostului grădinar, care dădu să se ridice. — Am să vorbesc eu cu bătrâna. Ha, ha, bufniţa aia sbârcită o să facă ochi mari când m'o vedea pe mine în locul tău.

Paznicul deschise uşa. Ceilalţi doi sforăiau de zor. Din partea lor nu ameninţa nicio primejdie. O clipă, fostul grădinar se gândi să se năpustească asupra revoluţionarului şi să-l răpuie. Dar renunţă numaidecât la gândul acesta, zicându-şi că luntraşul lat în spete era mult mai voinic ca el. De sigur că se va isca o luptă şi sgomotul va trezi pe ceilalţi doi paznici, cari vor sări în ajutorul lui Dimitriev.

Când dădu cu ochii de acesta, Saşa scoase un strigăt uşor şi se făcu galbenă ca ceara. Îndărătul bătrânei se afla Natuşa, care rămase ca trăsnită. Lumina slabă din încăperea din faţă se răsfrângea pe chipul schimonosit al paznicului.

— Ei desigur că nu v'aţi aşteptat la astal — zise el, rânjind. — Nu, nu, lucrul nu merge atât de uşor... noi suntem la datorie, chiar dacă complicele vostru ne-a tratat cu rachiu. Acum pricep şi eu de ce ne purta de grijă atât de mult să avem băutură.

Izbucni într'un râs batjocoritor şi închise uşa.

Bătrâna cameristă era desnădăjduită. Acum nu mai exista niciun mijloc de scăpare. Se aşezase din nou şi-şi trecu braţul în jurul prinţesei. Mângâia faţa drăgălaşă a acesteia şi murmură cuvinte de îmbărbătare, pe cari nu le credea nici ea însăşi.

Fostul grădinar trase cu urechea; i se păru că aude un sgomot afară. Cineva sgâria peretele cu unghia. Dimitriev se ridică, aţintind asupra prizonierului său o privire ameninţătoare. Se apropiă de uşă şi strigă cu glas înăbuşit:

— Cine-i acolo?

O voce slabă îi răspunse. Luntraşul trase piedeca revolverului şi deschise uşa cu putere. Un bărbat înalt, luminat de razele lunii, se afla înaintea sa. Dimitriev îl recunoscu pe dată.

— Tu eşti, Boris Verodin? întrebă el, mirat oarecum. — Vino înăuntru! De sigur că vrei să inspectezi postul.

Tânărul revoluţionar nu-şi pierdu cumpătul. Înţelese numaidecât situaţia. Sau fostul grădinar nu

— Omul acesta e un trădător — zise luntraizbutise să îmbete pe cei trei paznici, sau Dimitrie vobservase ceva şi se trezise.

şul arătând spre fostul grădinar. — A încercat să ne îmbete, pentru a putea elibera pe prinţesă. Dar l-am prins tocmai la timp.

Cereţi mâine numărul 16 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Rezumatul fascicolelor apărute până acum

Marele imperiu rusesc e frământat de răscoală, iar Țarul e ținut prizonier în palatul său. Prințul Potcikev, comandantul trupelor guvernamentale din regiunea Volgăi, ajutat de unealta sa, căpitanul Semelov — poreclit «tiranul» — dezlănțuie prigoana împotriva revoluționarilor, incendiând casele și omorînd pe locuitori. Cu acest prilej, piere, arsă de vie, bătrâna oarbă Anașca Verodin, care, înainte de moarte, încredințează surorii ei taina unei casete îngropată în fața vetrei din colibă.

Atâtată de agitatori — șchiopul Adamovici și tânăra Sonia Petroviei — mulțimea pune foc castelului prințului Gogineff, care este împușcat. Un frantaș revoluționar, Boris Verodin, iubește pe Natașa, fiica prințului ucis, și o salvează din flăcări, dar o părăsește apoi, aflând că ea se căsătorise cu prințul Potcikev, dușmanul său de moarte.

In așteptarea sentinței tribunalului suprem, tânăra prințesă și camerista ei, Sașa, sora Anușcăi, sunt duse în coliba cismarului Adamovici, care își pusese ochii pe încântătoarea fată. Intre timp, Boris Verodin, cuprins de remușcări, ia înțelegere cu sora lui vitregă, Irina, și un moșier misterios anume Vasilieff, cu ajutorul cărora vrea să salvezc pe cele două arestate. Fostul grădinar al castelului, care acum face parte din cei patru paznici ai prizonierelor, încearcă să le înlesnească fuga, îmbătând pe tovarășii săi. Dimitriev, unul din aceștia se trezește la vreme și face nevătămător pe complicele celor două femei arestate.

După câteva clipe, Boris Verodin bate la ușa colibei cismarului și e lăsat înăuntru de Dimitriev, care nici nu bănuiește planul fruntașului revoluționar.

Boris Verodin știa că acum sosise clipa hotărîtoare. Șchiopul putea să se ivească dintr'un moment în altul și atunci, totul era pierdut.

Dincolo, la marginea pădurii, Vasilieff aștepta cu o trăsurică. Și moșierul avea să aștepte zadarnic dacă cizmarul le descoperea planul.

Tânărul se apropiă de luntraș.

— Mă cunoști, Dimitriev, nu-i așa? — zise el. — Ai fost întotdeauna un tovarăș bun. Fii și de astă dată! Vreau să salvez viața prințesei... ea nu trebue să moară... asta ar fi o crimă. Te asigur că cei cari se află în fruntea noastră nu sunt de acord cu asemenea metode.

Dimitriev făcu o mutră uimită. Verodin îi puse mâinile pe umeri și urmă:

— Nu șovăi, tovarășe! Îți voiu rămâne veșnic recunoscător. Vrei să-ți împovărezi cugetul cu o crimă? Ți-a făcut prințesa vreun rău?

— Din partea mea, fă ce vrei, — răspunse luntrașul, întorcându-se. — Eu nu văd, și nu aud

nimic... Odinioară ai venit în ajutor tatălui meu, când acesta zăcea bolnav și părăsit în coliba lui. Asta n'am uitat-o!

In această clipă se auzi un tropot de cal, care se apropia în grabă. Boris Verodin trase un moment cu urechea, apoi murmură:

— Prea târziu... Acesta e Adamovici; ticălosul și-a făcut rost de un cal. L-am văzut înainte călărind prin sat.

Totuși, curajosul tânăr luă o hotărîre desnădăjduită și se năpusti spre ușa ce dădea în odaia învecinată.

— Mă ascund în încăperea de alături — șopti el. — Să nu vă sinchisiți de mine.

N'apucă să închidă bine ușa în urma lui, că Adamovici se ivi în prag. Își priponise calul de gard și păși mândru, de parcă ar fi fost cine știe ce om cu vază. Ochii săi aveau o strălucire ciudată și chipul îi era liniștit.

— Totul e în ordine? — întrebă el.

Își frecă mâinile, apoi arătă spre cei doi paznici adormiți și zise:

— Treziți-i, puteți pleca — nu mai am nevoie de voi. Mâine dimineață la ora opt veți primi altă însărcinare.

Insă cei doi paznici dormeau tun, astfel că numai cu mare greutate izbutiră să-i trezească. Toți patru părăsiră coliba, clătinându-se pe picioare. Pașii lor răsunară în liniștea nopții.

Auzind glasul iubitului ei, Natașa tresări din gânduri. Se înșela, oare, sau era adevărat?

— Saşa, e el, Boris! — îngână dânsa, tremurând de emoție și, totuși, chinuită de îndoială.

— Fii cuminte, inimioara mea! — șopti bătrâna. — Orice s'ar întâmpla, numai nu face sgomot.

Camerista își lipise urechea de ușă și asculta convorbirea dintre fostul grădinar și Dimitriev. Când

Boris intră în încăpere, Saşa astupă cu mâna gura prinţesei.

Natasa bâjbâi prin întunerec şi, ajungând la pat, se ghemui pe marginea lui. Ar fi vrut să strige. inima îi svâcnea, gata să-i spargă pieptul. Ştia că pluteşte în cea mai mare primejdie, dar gândul că iubitul ei se afla aproape, o umplea de o fericire nespusă.

Apoi, auziră pe Adamovici, intrând în odaia învecinată şi dând drumul celor patru paznici.

După aceea, şchiopul deschise uşa de legătură.

— Ei, sgripţoroaico, vino 'ncoa! — strigă el,

Saşa se ivi în lumină.

— Ce vrei — întrebă ea, înfuriată. — Pe cine numeşti „sgripţoroaică"?

Şchiopul izbucni în râs.

— Pe cine alta decât pe tine? Nu ţi-a spus nimeni ce stârpitură eşti? Hai, cară-te acum! Aici nu e adăpost pentru bufniţe. Dacă ai fi fost tot atât de tânără şi frumoasă ca cealaltă, ai putea să mai rămâi, din partea mea.

Saşa îi aruncă o privire sfredelitoare. Cizmarul simţi un fior străbătându-i trupul. Dar patima ce-l cuprinsese îi risipi teama.

Acum nu mai urmărea decât un singur lucru: Saşa trebuia să dispară cât mai curând, pentru ca el să rămână singur cu frumoasa prinţesă.

Şchiopul intră înăuntru. Natasa mai stătea pe marginea patului, nemişcată.

— Ei, porumbiţo, acum eşti în puterea mea—zise el. — Nimic nu te mai poate salva, căci am în mână sentinţa ta de condamnare la moarte. De astă dată nici Boris Verodin nu mai e în stare să-ţi vie în ajutor. Dacă s'ar încumeta să-ţi ia apărarea, ar fi pierdut. Chiar mâine ar fi condamnat la moarte. Sub noul regim totul merge repede. cu astfel de indivizi nu se face multă vorbă.

Cizmarul vru s'o cuprindă în braţe, dar o mână puternică îl apucă deodată de ceafă. Incercă să strige, dar mâna îl strângea ca într'un cleşte.

— Acum am pus mâna pe tine! Îți voiu dovedi că, într'adevăr, cu astfel de indivizi nu se face multă vorbă. Nu ești nimic altceva decât un incendiator. Oameni de teapa ta nu urmăresc eliberarea Rusiei, ci haosul, și aș face o faptă bună dacă te-aș ucide, dar mi-e scârbă să mă ating de tine. Ai să-ți găsești tu pe undeva sfârșitul pe care-l meriți, — eu nu vreau să fiu călăul tău.

Cuvintele acestea răsunară în urechile lui Adamovici, care văzu apoi scântei pe dinaintea ochilor și avu senzația că se cufundă într'o adâncime nesfârșită ..

Când își veni în fire, membrele îi erau legate atât de sdravăn, încât nu era în stare să le miște. Un căluș îi astupa gura.

Furia lui nu mai cunoștea margini. In loc de a petrece o noapte de dragoste în tovărășia celei mai minunate ființe pe care o întâlnise în viață, cizmarul era nevoit să stea nemișcat pe acest culcuș tare. Toate sforțările sale de a se elibera rămaseră zadarnice.

36. O pedeapsă meritată.

Copleşită de fericire, Natașa mergea la braţul iubitului ei, pe străzile întunecate ale satului

Inima îi bătea cu putere. Ochii-i strălucitori, se aţintiră asupra chipeşului tânăr

Boris era grav şi tăcut. Adânc turburat, dânsul se uită la Natașa. Simţea că dragostea pentru această femeie îl îndepărta de cauza pentru care lupta.

Un simţimânt plăcut şi dureros în acelaşi timp, îl copleşea, ştiind-o alături de el — dureros, căci ea era soţia duşmanului său de moarte; plăcut, din pricina patimii care îl frământa totdeauna când se afla lângă Natașa.

Apropierea ei îl umplea de fericire şi totuşi n putea să dea uitării soarta lui tristă

„Ah, dacă n'aş fi văzut-o niciodată" — îşi zicea el, adeseori.

Natașa se alipi de el, cu dragoste, şi un fior îi străbătu trupul când iubitul îi mângâiă obrajii.

— Boris, m'ai făcut să sufăr mult — zise ea, tremurând, în timp ce mergeau spre pădure. Eram atât de desnădăjduită! Renunţasem la viaţă.

— De ce ai primit să te căsătoreşti cu prinţul? — zise el, posomorît.

— Ah, tu nu ştii în ce situaţie mă aflam! — se tângui dânsa. — Vroiam să mor, astfel că nu-mi păsa dacă devin sau nu soţia prinţului. Din clipa când am ştiut că nu te voiu mai revedea, viaţa nu mai avea niciun farmec pentru mine.

„Din nefericire, planul meu a dat greş. Otrava n'a fost destul de puternică.

Boris se opri şi se uită la ea, îngrozit.

— Cum, ai vrut să te otrăveşti din pricina mea?

Tânăra prinţesă încuviinţă, cu un semn din cap.

Revoluţionarul o cuprinse în braţe şi o acoperi de sărutări, iar ea se lăsă în voia lui, închise ochii şi zâmbi, străbătută de fiori.

— Sărmana mea copilă, ce rău am fost cu tine! — îngână tânărul. — Cum am putut să mă port astfel?

Deodată, revoluționarul se trezi la realitate. Scoase un suspin și se depărtă de Natașa.

— Boris, ce-i cu tine? — exclamă ea, oprindu-se.

Ochii ei mari, negri, se îndreptară asupra lui, căutând să ghicească motivul purtării sale schimbate.

— Lasă-mă, iubito, nu mi-e îngăduit să mă gândesc la asta, — răspunse el, cu glas obosit.

— La ce anume? Vorbește, iubitule, mor de nerăbdare!

Tânărul o apucă de bărbie și o privi în ochi.

— Ai aparținut prințului? Și-a luat drepturile sale de soț?

— Ah, la asta te gândeai?

Frumoasa fată se făcu roșie ca focul, scoase un suspin și plecă ochii în pământ.

Boris luă tăcerea ei drept o afirmare și-și trase încet brațul.

— Te înșeli, Boris — zise ea adânc îndurerată. Dacă ar fi fost așa nu m'aș fi încumetat niciodată să te privesc în ochi. Crezi că aș mai fi avut puterea să trăiesc, înfierată cu această pată? N'am aparținut decât unui singur bărbat căruia îi voiu aparține și în viitor. Acela ești tu, iubitule! Aș prefera să mor decât să fiu a altuia.

Aceste cuvinte, rostite cu glas solemn, fură o adevărată revelație pentru Boris.

Așa dar, Natașa nu aparținuse prințului? Potcikev nu se atinsese de dânsa? Numai el, Boris, fusese acela care o legănase pe aripa iubirii?

Această căsătorie trebuia desfăcută. Tânărul se hotărî să lupte pentru înfăptuirea planului său, silind pe brutalul prinț să redea libertatea soției sale. Nimeni n'avea dreptul să înlănțuiască de el o ființă, cu sila.

El se plecă din nou spre ea, voind să și o cuprindă în brațele sale vânjoase. Buzele lor se uniră într'o

sărutare care nu mai lua sfârșit și cei doi tineri simțiră iar fericirea nespusă pe care le-o da dragostea lor curată și sfântă. (Coperta).

Deodată, o făptură se ivi lângă ei. Era Saşa, care se furișase prin sat.

— Grăbiți-vă! zise ea, dincolo pe malul apei, au fost postate santinele. Le-ar putea trece prin minte să ocupe și malul de dincoace... Ce se aude cu Adamovici, fiule? — adăugă ea, iscoditoare. Mai e în viață?

— Eu nu sunt ucigaș, — răspunse Boris, tăios. Dar, ai dreptate, trebue să ne grăbim. Vii cu noi, matușca, nu-i așa?

Saşa clătină capul.

— Nu, rămân aici, fiule. Mai am de îndeplinit o misiune. Am făgăduit-o mamei tale. Unde te-aș putea găsi, dacă aș vrea să te văd vreodată?

— Ți-ai pierdut mințile că vrei să rămâi aici? — replică tânărul. — Vei fi arestată. Ceka nu face multă vorbă; te vor ucide.

Dar bătrâna rămase la hotărîrea ei. Clătină capul cu încăpățânare și zise:

— Nu se vor încumeta să mă aresteze tocmai pe mine, sora Anușcăi.

— Și Adamovici? Nu va căuta el să-și verse mânia asupră-ți?

— N'are decât! Nu mă tem de dânsul. Chiar el ne-a spus — mie și celor patru paznici — să plecăm din casă. Ce are cu mine? Ar trebui să fie bucuros că nu-i aduc nicio învinuire.

— Bine, dacă nu vrei, nu te pot sili, matușca — zise Boris, după o scurtă chibzuire. — Te-am prevenit. Dacă pățești ceva, eu n'am nicio vină. In acest ținut vor avea loc în curând lupte înverșunate. La Petersburg ai fi în mai multă siguranță.

— Pleci în Capitală?

Tânărul dădu din umeri, și răspunse:

— Mai întâi la Moscova, unde am prieteni. Te-aș putea duce și pe tine acolo.

— Voiu veni și eu, Boris, dar ceva mai târziu.

— Atunci, rămâi cu bine, Matuşca, şi te sfătuiesc să nu şovăi prea mult şi să vii la Moscova.

Cei doi fugari îşi iuţiră paşii. De pe celălalt mal se auzeau glasuri cari nu se puteau desluşi din pricina mugetului valurilor.

La un moment dat, Boris se plecă spre iubita sa şi o întrebă, plin de dragoste:

— Vrei să te duc în braţe, scumpa mea? Nu te simţi obosită?

— Iubitule, alături de tine aş fi în stare să merg zile şi nopţi dearândul, fără să obosesc vreodată — răspunse ea.

După puţin timp, ajunseră la marginea pădurii. Boris Verodin rămase locului şi scoase o fluierătură, căreia îi răspunse alta. Cei doi tineri se îndreptară în direcţia, de unde se auzise aceasta şi, în curând, un bărbat înalt se ivi dindărătul unui copac.

Nataşa zări, în lumina lunii, chipul distins al moşierului.

— Acesta e Vasilieff — zise Boris repede, adresându-se iubitei sale. — Poţi avea încredere în el, căci e un om de onoare.

— Urmaţi-mă, prinţesă — şopti moşierul, luând mâna tinerei fete.

Aceasta rămase o clipă locului şi-i zise cu glas rugător:

— N'ai vrea să-mi spui pe nume, domnule Vasilieff? Eu nu mai sunt prinţesă şi nici nu vreau să fiu.

— Bine, dacă ţii dumneata — răspunse celălalt, cu blândeţe.

Cei trei îşi iuţiră paşii şi, după puţin timp, înaintea lor se ivi o trăsură la care era înhămat un armăsar ce dădea din copite, nerăbdător. O făptură nedesluşită şedea în trăsură.

— Vino, Nataşa — o zori Vasilieff. — Tânăra îţi este cunoscută. E Irina, nepoata răposatei Anuşca Verodin.

Prinţesa strânse mâna Irinei şi intră sub co-

viltir. Apoi se urcară și cei doi bărbați și trăsura porni în goană prin pădure. După jumătate oră, șoseaua se ivi înaintea lor.

Merseră mai departe fără să se oprească, deoarece trebuiau să pună cât mai multă distanță între ei și urmăritorii lor. Căci Boris Verodin era încredințat că nu vor fi lăsați în pace. Dar curajosul tânăr nu se temea. N'aveau decât să vină. Gândul că-și ocrotise iubita de oamenii aceia cruzi, îi dădea puteri noi.

Merseră câteva ore, și deodată se ivi înaintea lor altă pădure. Trăsura fu oprită și cei doi bărbați chibzuiră dacă să înainteze prin codru sau s'o ia dealungul fluviului.

Deodată răsună un glas aspru, poruncitor, și o rachetă sfâșiă întunerecul.

— Stați, sau vă împușcăm, nimeni nu scapă cu viață!

Dindărătul arborilor se iviră vreo douăsprezece făpturi cu puștile întinse. Irina și Natașa se îmbrățișară înspăimântate.

Trecuseră trei ceasuri de când Saşa părăsise căsuța cizmarului, din porunca acestuia. După ce își luă rămas bun dela Boris și Natașa, bătrâna cameristă se întoarse în sat, îndreptându-se spre coliba arsă a surorii sale, unde rămase locului, privind îngândurată la mormanul de ruine. Trebuia să dea de o parte dărâmăturile dacă vroia să găsească ascunzătoarea despre care îi vorbise oarba. Lespedea dinaintea vetrei trebuia apoi înlăturată. Dar va izbuti ea, oare, s'o ridice cu puterile ei slabe? Nu-și luase o sarcină prea grea? N'ar fi fost mai bine să fi plecat împreună cu cei doi fugari?

Insă toate gândurile acestea nu-i foloseau la nimic. Rămăsese aici și, prin urmare, trebuia să-și țină făgăduiala dată Anuşcăi.

Inainte de toate avea nevoie de un adăpost. Dar unde să-l găsească?

Privirile ei se îndreptară spre ruinele castelului. Da, va locui colo sus, până ce dorința oarbei va fi împlinită.

Curiozitatea și o dorință ascunsă o îmboldiră să se ducă să vadă ce se întâmplase cu Adamovici. Nu vroia să renunțe la această priveliște; ținea cu tot dinadinsul să se desfete la izbucnirile de mânie ale acestui individ.

In drum spre căsuța șchiopului, ea se întâlni cu fostul grădinar, care părea însuflețit de aceeași dorință.

— Incotro, Sașa? — întrebă el, surprins.

— Acolo unde mergi și tu — răspunse bătrâna. —Vrei să afli ce s'a făcut cu Adamovici?

— Da, — șopti celălalt.

— Atunci, hai să mergem împreună!

Omul oftă.

— Dar ce-i cu tine? — făcu Sașa. — Nu cumva îți pare rău că mi-ai ajutat să liberez pe prințesă?

— Nu, nu-mi pare rău de fel. Mă tem, însă, că n'o să ne meargă tocmai bine. Indată ce va fi iar la largul lui, Adamovici se va răzbuna cu cruzime. Mai bine de n'ar mai fi în viață.

Ochii bătrânei scânteiară.

— Asta-i o idee! — exclamă ea. — Tu ești bărbat... cât despre mine, n'am să suflu nicio vorbă... auzi, nicio vorbă! Ucide-l, apoi...

Fostul grădinar o întrerupse, punându-i mâna pe umăr.

— Taci! Nu-mi vine să cred că vorbești serios — zise el, cu glas răgușit. — Vrei să devin ucigaș? Nu, asta niciodată!

Sașa înălță din umeri.

— Ești un las — zise ea. — Fii sigur că Adamovici n'ar sta o clipă la gânduri să te ucidă.

— Cu toate astea, refuz să-ți împlinesc dorința. Nu pot, și basta! Nu sunt făcut ca să ucid și nici nu voiu învăța vreodată.

— Atunci păstrează părerea pentru tine, căci în vremurile de azi e nevoie de bărbați în toată puterea

cuvântului. — Dar ia spune, crezi că revoluționarii vor pune mâna pe putere?

— Așa se pare. Poate să mai dureze câtva timp, dar guvernul provizoriu, care urmărește reîntronarea Țarului, nu va mai rămâne la cârma țării.

In vremea asta, cei doi ajunseră înaintea colibei cismarului și deschiseră ușa. Înăuntru mai era lumină. Ca să-l înșele pe Adamovici, bătrâna strigă numele Natașei. Văzând că nimeni nu-i răspunde, ea începu să se văicărească.

— O, sărmana mea prințesă, îngerașul meu, nu mai ești în viață! Ce rău ai făcut tu oamenilor ca să te omoare!

De astă dată, deslușì un sgomot, dar se făcu că nu-l aude.

— Nu cumva o fi ucis-o Adamovici? — întrebă ea, printre suspine.

— Fără îndoială că așa e, — răspunse fostul grădinar. — De aceea ne-a spus să plecăm. Vroia să rămână singur cu dânsa.

— Crezi că a omorît-o chiar aici? — urmă Sasa, oftând din adânc.

— Da, de sigur... sunt încredințat că trupul ei mai e în odaie.

Bătrâna începu să bocească.

— Trebue s'o îngropăm! Oh, e înfiorător!... Ascultă-mă, știi ceva! Hai să dăm foc casei. Au ars atâtea colibe în cari se aflau oameni vii, așa că n'ar fi nimic dacă ar arde și una în care se găsește un mort.

Cu ochii strălucind de bucurie bătrâna sgriptoroaică privi la fostul grădinar. Cei doi știau că ticălosul e legat fedeleș în odaia de alături și se desfătau, gândindu-se la spaima ce-l cuprinsese.

Dar fusese el milos cu ceilalți? Nu luase pe nedrept viețile altora?

Fără îndoială că, dacă ar fi fost singură, bătrâna n'ar fi stat o clipă la gânduri să dea foc casei, lăsându-l să ardă de viu. Dar fostul grădinar o împiedecă dela această crimă.

Văzând că nu-şi poate duce la îndeplinire planul ei diabolic, Saşa vroi, cel puţin, să se desfete la chinurile şchiopului.

— Inainte de toate, trebue să aruncăm materii inflamabile în camera de alături — propuse ea. — Paturile ard uşor.

Zicând acestea, se îndreptă spre uşă şi o deschise.

Adamovici auzise totul. Incercările sale de a atrage atenţia celorlalţi, rămaseră zadarnice. Şchiopul era tot numai o apă şi inima ameninţa să-i spargă pieptul. Ochii-i ieşiseră din orbite, în urma încordării de a-şi îndepărta căluşul, care îi astupa gura.

In privirile sale rătăcite sclipea nebunia. Da, trebuia să moară în flăcări — ceilalţi nu bănuiau că el zace legat în această odaie, neputând să se mişte.

Şi, acum, grozăvia avea să se produca. Bătrâna aceea necruţătoare va arunca înăuntru materii inflamabile — o spusese doar lămurit. Şi el era sortit să cadă pradă flăcărilor — trebuia să moară ars de viu.

37. Incolţiţi de duşmani.

In clipa când misterioasele făpturi le porunciseră să stea locului, atât Boris Verodin, cât şi moşierul îşi dădură seamă că se aflau într'o situaţie primejdioasă.

Fuseseră întâmpinaţi de revoluţionari sau de soldaţi ai guvernului provizoriu?

In cazul din urmă, erau pierduţi. Boris purta uniforma armatei roşii şi ştia prea bine că trupele guvernamentale isprăveau repede cu răsvrătiţii.

Intunerecul care îi învăluia nu lăsa să se vadă cu cine aveau de face. Insă, chiar dacă erau revoluţionari, tot n'ar fi fost în siguranţă, căci atunci viaţa Natasei era în primejdie. Firește că vor fi

reținuți atâta vreme, până ce se va înlătura orice îndoială asupra identității ei.

Familia Gogineff era vestită până la mari depărtări. Pe o rază de cel puțin două sute de verste, toți locuitorii cunoșteau pe prinț și fiica sa.

— Lăsați copilăriile — zise Boris, cu îndrăzneală. — Suntem prieteni.

— Ce înseamnă „prieteni"? — se auzi din întunerec un glas batjocoritor. — Asta poate s'o spuie oricine. Recunoașteți noul stat, sau sunteți partizani ai guvernului provizoriu?

Boris Verodin își dădu seamă că trebuia să fie cu luare aminte. Își ticlui repede un plan și făcu semn lui Vasilieff să tacă.

Dacă aveau de afacc cu soldați ai guvernului provizoriu, atunci Natașa era salvată, poate chiar și Vasilieff și Irina. Acesta era lucrul principal. Dacă înaintea lor se aflau revoluționari, atunci Boris era în afară de orice primejdie și poate că izbutea să-i salveze și pe ceilalți.

— Eu sunt Boris Verodin — zise el.

In același timp, duse binișor mâna la cingătoare, unde avea revolverul, fiind hotărît să-și vândă pielea cât mai scump. Dacă sărea din trăsură, și se înfunda în desiș, ar fi fost foarte greu pentru ceilalți să-l urmărească pe întunerec.

— Boris Verodin? — fu răspunsul.

Revoluționarul răsuflă ușurat, căci i se părea că glasul celuilalt se mai îmblânzise nițel.

— Dacă nu credeți, vă puteți convinge — replică dânsul.

Deodată, o rază lumină fețele celor din trăsură. Chipul lui Boris Verodin se ivi în cercul luminos. Câțiva dintre necunoscuți izbucniră în râs. O mână se întinse spre el. Fusese recunoscut. Aveau de afacc cu revoluționari.

Luntrașul recunoscu, la rândul său, câțiva tovarăși. Răsuflă ușurat. Dar primejdia nu trecuse încă. Chiar el însuși era bănuit.

— Cine sunt ceilalți, tovarășe Verodin? — întrebă glasul de adineauri.

— Ei, cine vrei să fie? Fata asta e sora mea, iar ceilalți doi sunt tovarășul Vasilieff și fiica lui.

— Să-i vedem!

Lumina lanternelor învălui chipurile celor trei persoane. Exclamații de admirație se auziră ici-colo, la vederea frumoasei prințese. Boris rămase nemișcat, cu inima strânsă de teamă. Dacă Natașa era recunoscută, firește că nu va fi lăsată să treacă. Tânărul știa destul de bine că revoluționarii nutreau o ură neîmpăcată împotriva prințului și a familiei sale.

Oamenii păreau să bănuiască ceva, căci conducătorul lor întrebă:

— Ai putea să te legitimezi, tovarășe Vasilieff?

Cele două fete strânseră din buze, spre a-și înăbuși un strigăt de spaimă. Irina știa că ei nu i se putea întâmpla nimic, dar se temea pentru viața Natașei. O soartă grozavă o aștepta dacă era recunoscută.

Boris Verodin vroia tocmai să răspundă ceva, vroia să ia apărarea moșierului pentru neîncrederea ce i se arăta și era hotărît să se pună chezaș pentru el, când Vasilieff îi făcu semn cu piciorul.

— Firește că sunt gata să mă legitimez — răspunse moșierul.

Zicând acestea, scoase o hârtie, pe care o întinse neîncrezătorului revoluționar.

După ce o citi, acesta i-o înapoiă, făcând o plecăciune adâncă.

— Aha, dela comitetul central? — zise el. — Și încotro vă îndreptați acum?

— Spre cea mai apropiată stațiune de cale ferată — răspunse Boris Verodin, uimit de faptul că Vasilieff avea un permis eliberat de comitetul central al revoluționarilor.

Bărbatul acesta ciudat devenea din ce în ce mai enigmatic.

Cereți mâine numărul 17 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

— Vreţi să plecaţi departe? — urmă conducătorul patrulei.

— Numai cele două fete — răspunse Boris Verodin. — Casele noastre au ars până 'n temelii. Prinţul Potcikev a poruncit să se pună foc locuinţelor noastre, iar căpitanul Semelov şi oamenii săi au dus la îndeplinire această poruncă criminală. Peste treizeci de femei şi copii au pierit în flăcări. Nenorociţii au fost împinşi îndărăt în casele arzânde. Femeile au rămas fără adăpost. Eu mă reîntorc în armată, iar tovarăşul Vasilieff se va alătura revoluţionarilor. Fetele, însă, vor porni cu trenul spre Petersburg, unde prietenul meu are rude.

De astădată, ceilalţi se liniştiră. Cei patru fură lăsaţi să-şi urmeze drumul.

Calul tocmai pornise, când se auzi o poruncă de oprire. Irina şi Natasa, cari tocmai răsuflaseră uşurate, fură din nou cuprinse de spaimă şi începură să tremure.

Fără voie, prinţesa îşi strânse în jurul pieptului broboada neagră. Oare să fi prins bănuială vreunul din revoluţionari, văzând vestmintele ei preţioase, deşi rupte?

— Ce s'a întâmplat, tovarăşi? — întrebă Boris Verodin, liniştit.

— Vă sfătuiesc să mergeţi dealungul fluviului, căci soldaţii prinţului Potcikev sunt în apropiere. Ei au ars totul pe o întindere de cincizeci de verste de jur-împrejur. Distrug tot ce le cade în mâini şi, dacă izbutesc să vă prindă, sunteţi pierduţi. Aşa dar, mergeţi prin' pădure şi, dacă mi-e îngăduit să vă mai dau un sfat, atunci v'aş spune să poposiţi peste noapte în casa pădurarului, care se află la o depărtare de patru verste de aici.

— Iţi mulţumesc, tovarăşe!

Calul porni din nou şi, de astădată, nimeni nu-i mai opri în cale. Cele două femei se ţineau îmbrăţişate. Bărbaţii nu scoteau o vorbă. Abia după

ce străbătură o bucată de drum, Boris Verodin rupse tăcerea.

— Mare noroc vom avea, dacă o să izbutim să scăpăm teferi — zise el, adresându-se moşierului.

Acesta se posomorî şi scoase un suspin.

— Ai dreptate, Verodin — răspunse el. — Cu noi treacă-meargă, dar prinţesa e în mare primejdie. Dacă va fi recunoscută, nimic n'o mai poate salva. Şi nu numai atât, dar se vor face cercetări pentru a se stabili cum a ajuns în tovărăşia noastră şi firește că în cele din urmă vom fi traşi la răspundere.

Boris Verodin aruncă o privire neliniştită îndărătul său, unde se aflau cele două femei. I se păruse că a auzit un suspin dintr'acolo. Dar Irina şi Natasa erau liniştite.

Gânduri felurite se încrucişau în mintea sa. Tânărul îşi dădu seama că Vasilieff avea dreptate. Dar ce era de făcut? După multă chibzuială, Boris ajunse la încredinţarea că lucrul cel mai bun ar fi fost să-şi urmeze drumul, despărţiţi.

— Domnule Vasilieff, — începu el, — socot că ar fi mai bine dacă ne-am despărţi. Unul trage pe celălalt în primejdie. Dumneata poţi călători mai departe cu Irina, dându-te drept tatăl ei. In acest chip nimeni nu te va supăra; atât trupele guvernului, cât şi revoluţionarii, nu vor putea să întreprindă nimic împotriva dumitale.

„Eu, însă, voiu încerca să mă strecor împreună cu prinţesa. Dacă nu izbutesc s'o duc la adăpost, atunci... cel puţin suntem în joc numai noi.

Moşierul îl privi grav.

— Asta înseamnă că eşti hotărît să mori odată cu ea! — zise el, încet.

— Nu trebue să ne gândim la ce e mai rău — replică Boris, cu glas nesigur.

Se făcu iar tăcere. Nu se auzea decât sgomotul monoton şi înăbuşit pe care îl făceau roţile pe pământul moale al pădurii. Calul era foarte re-

zistent. Din când în când, scotea câte un nechezat vesel; după cât se părea, goana îi făcea plăcere.

Deodată, animalul sări în două picioare — din imediata lor apropiere răsunase o împuşcătură. Calul trebue să fi fost rănit, căci porni în galop printre arbori, izbindu-se de trunchiuri. Deodată, osia se rupse, trăsura se plecă într'o parte şi cele patru persoane cari se aflau înăuntru, se rostogoliră la pământ. In acest timp, calul se prăbuşi pe spate şi începu să asvârle cu picioarele.

Cele două femei, cari rămăseseră îmbrăţişate, se ridicară de jos şi Irina fu cea dintâi care izbuti să vorbească.

— Sunteţi rănită, prinţesă? — întrebă ea, cu îngrijorare în glas.

— Nu, slavă Domnului, n'am păţit nimic. Dar dumneata, Irina?

— Nici eu.

Boris şi Vasilieff se aflau lângă trăsură. Se sileau zadarnic să liniştească animalul. După cât se părea, fusese grav rănit.

— Chestia e foarte neplăcută — zise moşierul. — Nu ne mai putem folosi de trăsură. Ce ne facem acum?

In timp ce discutau, se auziră paşi apropiându-se. O lanternă sclipi. Erau câţiva revoluţionari, înarmaţi până 'n dinţi. Conducătorul lor avea la brâu două revolvere şi, afară de asta, mai poseda şi o carabină.

— De unde veniţi şi încotro vă duceţi? — întrebă el, plimbând lumina pe chipurile celor patru fugari.

Irina nu-şi pierduse cumpătul şi învelise mai bine, în şalul mare, trupul prinţesei, ca să nu se poată vedea rochia elegantă a acesteia.

Inaintea lor se ivi chipul palid, cu ochi străpungători şi trăsături de fanatic, al unui bărbat mic de statură, care îşi plimbă privirile dela unul la altul.

— Suntem revoluționari — zise Boris Verodin.
— Cred că-ți dai seamă de asta, tovarășe!

— Nu-mi dau seamă decât că am înaintea mea doi bărbați și două femei — sună răspunsul tăios. — Legitimați-vă și, dacă totul e în regulă, puteți porni mai departe!

— Cum vrei să ne urmăm drumul? — zise Boris Verodin, supărat, arătând permisul său. — Iată ce ați făcut! Trăsura e sfărâmată, iar calul pare să fie grav rănit. Era numaidecât nevoie de asta?

— Nu puteam proceda altfel, căci abia ieri ne-au scăpat mai mulți fugari. Dacă am fi împușcat caii, nu s'ar fi întâmplat asta. Erau doi nobili de pe aici, cari și-au meritat moartea cu vârf și îndesat. Unul era baronul Utrecht, iar celălalt contele Șimanski... Drace, — exclamă el, deodată, surprins — dumneata ești Boris Verodin?

Ochii săi căpătară o strălucire și mai vie. Revoluționarul întinse mâna tânărului luntraș.

— Vezi bine că eu sunt — răspunse acesta.

— Ești cunoscut din Arhangelsk până 'n Tobolsk și Irkutsk — reluă celălalt. — Cu prilejul unei propagande la nord, am făcut cunoștință, în Arhangelsk, cu un bărbat care se numește Ticerkoneff, și care mi-a povestit despre fuga dumitale aventuroasă din minele de plumb ale Siberiei.

— Da, îl cunosc — răspunse Verodin. — Era și el unul din tovarășii mei de suferință. In apropierea lacului Baikal am fost nevoiți să ne despărțim, căci sbirii erau pe urmele noastre. Mă bucur din inimă că a izbutit să scape.

— Și, apoi, în Petersburg și Moscova se vorbește multt despre dumneata — urmă conducătorul patrulei, aruncând o privire plină de admirație, asupra trupului bine făcut al tânărului.

— In Petersburg și Moscova? întrebă acesta uimit. — Unde anume?

— In comitetele noastre. E nevoie de conducători, căci cei mai mulți sunt în străinătate. S'au

ales sfaturi alcătuite din muncitori și soldați, dar cei mai mulți nu-și cunosc menirea. Vor să se amestece pretutindeni, însă habar n'au ce trebue să facă.

— Pari să fii bine informat, tovarășe — zise Boris Verodin, mirat. — Cum te numești?

— Vasili Pribanski.

— Aha, am auzit odinioară, în Moscova, vorbindu-se de dumneata. N'ai făcut parte din comitetul revoluționarilor?

— Da, câtva timp am fost chiar președintele lui. Acum am fost trimis în ținutul Volgăi, ca să organizez pe tovarăși și, mai ales, să pun bazele agențiilor Cekei.

Boris Verodin tresări, înfiorându-se. In ultimele săptămâni auzise adeseori numele acestui omuleț ciudat din Letonia. El știa că niciun revoluționar nu era mai nimerit pentru această slujbă. Cruzimea și setea de sânge, dorința de răzbunare și o nesățioasă poftă de a parveni, unite cu o ură neîmpăcată împotriva nobililor, clocoteau în sufletul acestui om.

Ce-i drept, Ceka trebuia să judece după statutele ei — conform cărora numai cei vinovați urmau să fie pedepsiți. Dar cine se sinchisea de asta, atunci când Letonul Pribanski numise pe comisari?

Acestia le transmitea instrucțiunile primite dela centru, dar, pe ascuns, le împărtășea, în chip lămurit, propria lui părere. Și această părere era: „Orice om suspect trebue pus la zid și împușcat".

Ceilalți revoluționari stăteau tăcuți în jurul conducătorului lor. Irina și Natașa aproape că nici nu erau luate în seamă.

— Și cine ești dumneata? — întrebă deodată Pribanski, adresându-se lui Vasilieff și măsurându-l cu privirea.

— Un revoluționar tot atât de convins ca și mine — interveni Boris Verodin, în timp ce moșierul arătă permisul eliberat de Comitetul Central.

— Delac omitetul central? — strigă Pribanski, uimitt. — Cum ai ajuns la asta?

Vasilieff își îndreptă puțin trupul. Politicos, totuși cu oarecare mândrie, el răspunse:

— Tovarășe, știi doar că trebue să păstrăm tăcere...

— Bine, fie. Și cele două femei?... Ah, dar ce ne pasă nouă de ele! — adăugă el, nepăsător. — Fiți cu băgare de seamă! Trecem prin vremuri foarte grele. Dincolo, la Korovitce, au loc lupte înverșunate; armatele fostului Țar și ale acestei republici blestemate au deschis focul împotriva noastră. Amândoi adversari sunt în pădure; se poate întâmpla ca mâine dimineață soldații prințului Potcikev să se ivească aici. Mă miră că aveți femei cu voi, căci pe vremurile astea numai bărbații se încumetă să pornească la drum.

Boris Verodin dădu aceleași lămuriri ca și mai înainte: însoțeau pe cele două femei până la gara cea mai apropiată.

— Imi pare rău că v'am reținut — zise Pribanski — dar nu se putea altfel. Ați avut ghinion; vreți să vă ajut să vă urmați drumul?

— Nu văd cum ați putea să ne fiți de folos — răspunse tânărul. — Animalul e mort. Păcat, era un cal bun.

— Vă mulțumim, tovarăși — adăugă Vasilieff — dar nădăjduiesc că ne vom descurca noi și singuri. Vom porni spre casa pădurarului, care trebue să fie aproape de aici, iar mâine dimineață vom căuta să ne facem rost de o trăsură din sat.

— Vă doresc drum bun — zise Pribanski, întinzând mâna celor doi tovarăși. — Dincolo, îndărătul adăpostului de mesteacăni, se află casa pădurarului. Nu e departe, doar vreo două verste și sunteți acolo.

Revoluționarii dispărură tot atât de repede precum apăruseră și, câteva minute după aceea, nu se mai auzea decât freamătul frunzișului. Cei doi bărbați luară în spate lucrurile și porniră la drum. Zorile începuseră să se ivească, atunci când ajunseră la casa pădurarului.

Boris Verodin bătu puternic cu pumnul în uşa grea de stejar.

38. — Pe urmele fugarilor

Adamovici trecea prin chinuri groaznice, în timp ce bătrâna Saşa şi fostul grădinar se ocupau cu înfrigurare să arunce combustibil în odaia hărăzită să cadă pradă flăcărilor. Prin cuvinte, cari pricinuiau torturi de iad nenorocitului cizmar, cei doi călăi se zoreau la treabă.

Apoi Saşa intră în camera alăturată, ţinând în mână o făclie pe care şi-o întocmise ea singură şi o muiase în petrol. Bătrâna avea înfăţişarea unei vrăjitoare şi părul cărunt îi atârna pe frunte în dezordine.

Adamovici făcu sforţări disperate să-şi scoată căluşul din gură, dar în zadar. Era gata să-şi piardă minţile. Să fie oare, sortit să moară ars de viu, tocmai acum, când izbutise să cucerească un loc de frunte în noul stat?

Omul acesta înfiorător, care fusese în stare să pună la cale atâtea ticăloşii, fără să clipească măcar, tremura înaintea propriei sale morţi.

— Aşa, porumbiţa mea, acum îţi vom pregăti un rug — zise bătrâna cameristă, cu compătimire. — Te vei bucura şi tu de cinstea pe care o au soţiile prinţilor indieni, cari, la moartea bărbaţilor lor, sunt date pradă flăcărilor împreună cu trupurile acestora. Rămăşiţele tale pământeşti vor fi prefăcute în cenuşă, care se va împrăştia în cele patru vânturi; sufletul tău, însă, va sbura spre cer.

Cârpele începură să sfârâie, când bătrânei îi veni în minte să mai vadă odată „cadavrul" scumpei sale stăpâne.

Dar, deodată, scoase un ţipăt de spaimă. Îngrozită, ea holbă ochii la cizmarul legat, al cărui chip se schimonosise grozav. (Coperta).

— Vino 'ncoace — strigă ea fostului grădinar.

— Vino repede, aicî s'a petrecut o minune drăcească. Prinţesa a luat înfăţişarea cizmarului Adamovici... Ia te uită, nici nu poate să se mişte sau să scoată un cuvânt.

Fostul grădinar se apropiă şi făcu o mutră tot atât de uimită şi înspăimântată ca şi bătrâna cameristă. In acest timp, flăcările se întindeau tot mai mult.

Adamovici vru să strige, dar niciun sunet nu ieşi de pe buzele sale. Privirile lui înfiorătoare se îndreptară spre cei doi incendiatori, căutând să trezească mila lor.

— Vino, — zise Saşa, luând de mână pe fostul grădinar. — Trebue să ne depărtăm, altminteri ne prăpădim şi noi în flăcări.

Tovarăşul ei, însă, se aplecă deodată şi ridică trupul cizmarului. Fostul grădinar nu era atât de crud ca femeia şi, cu toate că dorea ca şchiopul să capete o lecţie aspră, nu voia totuşi să fie vinovat de moartea lui.

Duse afară pe cizmarul legat şi-l aşeză în faţa colibei, apoi se întoarse repede în căsuţă şi stinse focul. Lucrul nu era greu. Aruncă o pătură groasă deasupra flăcărilor, cari fură înăbuşite pe dată.

Bătrâna îngenunchiă lângă Adamovici şi-i scoase căluşul din gură. Cizmarul izbucni într'un ţipăt sălbatec, apoi începu să răcnească de parcă ar fi fost turbat.

— Desleagă-mă, sgriptoroaico! — strigă el, din răsputeri. — Hai, mişcă-te, mai repede, taie-mi legăturile!

Camerista luă căluşul şi-l vârî din nou în gura lăudărosului erou. Adamovici începu să se svârcolească. Făcu spume la gură, scrâşni din dinţi, dar totul fu în zadar. Saşa îl scuipă în faţă, apoi se depărtă.

Când fostul grădinar se ivi din nou, bătrâna cameristă dispăruse de mult. El tăiă funiile cu cari

era legat șchiopul, îi scoase căluşul, apoi îi ajută să se ridice.

— Asta mi-o veţi plăti cu vârf şi îndesat — scrâşni Adamovici. — Am să vă învăţ eu minte cum trebue să vă purtaţi cu un reprezentant al poporului. Eu sunt conducătorul vostru şi am să pun să vă spânzure.

Deodată, luntraşul Dimitriev se ivi din bezna în care era cufundată şoseaua.

— Ce tot vorbeşti acolo, frăţioare? — zise el, batjocoritor. — Vrei să fii conducătorul nostru? Nu ştii că, mai întâi, trebue să te distingi ca isteţul şi curajosul nostru Boris Verodin? Te-am auzit ţipând ca din gură de şarpe şi m'am apropiat, crezând că ţi s'a întâmplat cine ştie ce. Ia spune, ţi-a făcut sau vrea să-ţi facă cineva vreun rău?

Auzind aceste cuvinte batjocoritoare, Adamovici aţinti asupra luntraşului o privire plină de ură. Șchiopul ştia că omul acesta nu-i era binevoitor. Deodată, gândurile sale se îndreptară spre prinţesa care fugise.

Ce era de făcut? Să dea de ştire celorlalţi? Nu, n'avea niciun rost, căci ar fi fost tras la răspundere pentru fuga ei.

Cizmarul se depărtă de cei doi bărbaţi. Ticluise un plan minunat. Colo, într'o casă mai mare, fuseseră adăpostiţi în acea noapte, reprezentanţii Cekei. Adamovici vroia să facă o plângere împotriva lui Boris Verodin, care răpise pe prinţesă. Firește că tânărul va fi urmărit, toţi vor fi porniţi contra lui şi, chiar dacă nu-l vor prinde, Boris tot nu va putea să facă nimic, căci niciun revoluţionar n'avea să-i mai dea ajutor. Şi, apoi, puterea Cekei era mare, iar braţul ei ajungea departe.

Korinaloff se răsti la cizmar, fiindcă-l trezise din somn.

— Ce vrei, câine blestemat? — făcu el, furios. — De ce nu mă laşi să dorm? Sau te pomeneşti că vin trupe guvernului? In acest caz, se schimbă lucrurile...atunci firește că trebue să..

— Nu-i vorba de asta, tovarăşe Korinaloff, — îl întrerupse Adamovici. — Boris Verodin a răpit pe prinţesa Gogineff. Am sosit prea târziu, ca să-l mai pot împiedeca.

— Vrei să ponegreşti pe unul din cei mai viteji tovarăşi? — se răsti comandantul. — Bagă de seamă, eu îl cunosc pe Boris Verodin mai bine ca tine!

— Totuşi, aşa este — stărui Adamovici.

Apoi istorisi cum se întâmplaseră lucrurile, având grijă să adauge şi dela el câte ceva, în aşa chip ca vina luntraşului să apară şi mai mare. Korinaloff îl ascultă posomorit, întrerupându-l din când în când. Ceilalţi trimişi ai tribunalului suprem se treziseră şi ei.

— Garantezi cu capul tău, adevărul celor spuse, tovarăşe Adamovici? — întrebă comandantul după ce şchiopul îşi sfârşi povestirea.

—. Da, — răspunse cizmarul, cu hotărîre.

— Şi încotro crezi că au pornit fugarii? — urmă Korinaloff.

— Presupun că, deocamdată, s'au ascuns în casa acestui Vasilieff.

Comandantul își încrucișă brațele pe piept și începu să măsoare odaia în lung și în lat, dus pe gânduri. Nu putea să ia nicio hotărîre.

— Bine, pornește în urmărirea lor, — zise el, deodată, oprindu-se înaintea șchiopului. — Dacă izbutești să-i prinzi, prințesa poate fi executată numaidecât. Verodin, însă, va fi arestat și adus în fața Cekei.

— Și dacă se împotrivește?

— Atunci știi ce ai de făcut, tovarășe Adamovici.

Cizmarul se depărtă, cu un zâmbet triumfător. Ajungând afară, își iuți pașii; deodată, văzu înnaintea sa o făptură care mergea șchiopătând.

— Asta nu poate fi decât bătrâna sgripțoroaică — își zise el. — Trebue s'o pedepsesc, căci mi-a vrut moartea, o moarte înfiorătoare...

Scoase revolverul, dar în aceeași clipă făptura dispăru ca o nălucă.

Fusese, într'adevăr Sașa. Ea se întâlnise, pe șoseaua întunecată, cu fostul grădinar și Dimitriev, cari îi povestiseră că Adamovici nu se va da bătut, ci va porni pe urmele lui Verodin. Sașa se ațînuse în apropierea casei unde fusese adăpostit Korinaloff și văzu pe cizmar intrând înăuntru.

Șchiopul adună opt din oamenii cari făceau parte din gardă. Câțiva dintre aceștia se împotriviseră poruncilor sale, căci nu vroiseră să mai dea ascultare unui om care nu era decât un pierdevară. Dar Adamovici îi amenință că se va plânge tribunalului suprem, astfel că revoluționarii se supuseră, căci se știa că Ceka nu șovăia să pedepsească chiar pe proprii ei tovarăși.

Dacă svonul nu se răspândise prea mult, aceasta se datora faptului că în țară existau diferite curente și fiecare partid încerca să distrugă pe celălalt. Mulți nici nu știau măcar ce însemnătate avea acest cuvânt. Simțeau, doar, că este o instituție în-

ţiorătoare, un fel de inchiziţie, aşa cum exîstase în Spania, înainte cu sute de ani.

Adamovici nu mai putea de bucurie, când porniră la drum. Se scurseseră trei ceasuri dela fuga lui Boris Verodin. Şchiopul nici nu se gândea măcar să-l ducă înaintea Cekei, ci era hotărît să-l împuşte fără multă vorbă.

In cele din urmă, ajunseră la casa moşierului. Paturile puştilor izbiră cu putere în uşa grea, de stejar. Adamovici păşi plin de mândrie spre cei doi bătrâni servitori, cari se iviseră în prag.

— Unde sunt trădătorii? — strigă el, plimbând revolverul pe dinaintea celor doi oameni, cari se lipiră de perete, înspăimântaţi.

— De cine vorbiţi? — bâigui bătrânul.

— Ei, de cine! De Boris Verodin şi prinţesa! Afară cu ei! Cheamă pe stăpânul tău, moşule!

Cizmarul simţea o plăcere nespusă, folosindu-se de acest ton poruncitor. Vroia ca toţi să tremure înaintea lui.

Bătrâna clătină capul, cu ochii plini de lacrimi,

— Nu-ţi putem fi de folos, boierule, căci...

— Acum nu mai există boieri! — o întrerupse Adamovici aspru. — Sub noul regim există numai tovarăşi... Dar, ia spune, cine eşti?

— Eu... ah, eu nu sunt decât o biată femeie bătrână..

— Bine, bine, dar trebue să ai vreun nume?

— Mă cheamă Olga.

— Atât e destul... Aşa dar, tovarăşă Olga, spune repede unde s'au ascuns fugarii!

— Dar aici nu-i nimeni... chiar şi stăpânul nostru a plecat ieri, după ce a aflat că aici vor fi încartiruiţi domnii...

— Tovarăşii! — răcni Adamovici.

— Da... domnii tovarăşi... Stăpânul ne-a poruncit să-i primim noi şi să îngrijim să nu le lipsească nimic.

— Cercetaţi casa! — porunci şchiopul, oamenilor săi.

Revoluționarii începură să cotrobăiască pretutindeni, dar nu găsiră nimic, afară de o pisică bătrână și un câine închis într'un coteț mare, și care lătră furios când oamenii se apropiară de el.

Cei doi servitori fură luați la cercetări. Adamovici ținu mereu revolverul îndreptat asupra lor, pentru a-i sili să spună adevărul. De spaimă, bieții oameni nu mai știau ce să facă.

In cele din urmă, revoluționarii aflară dela ei că Vasilieff plecase într'o trăsură împreună cu fiica bătrânei Anușca. Direcția în care porniseră nu puteau s'o arate nici cei doi bătrâni.

Dar Adamovici era un om foarte șiret. El bănui că plecarea misteriosului moșier avea oarecare legătură cu fuga lui Boris Verodin și a prințesei Potcikev.

Revoluționarii se înfundară în pădure, înaintând foarte repede, ,căci aveau cai iuți și rezistenți. In zorii zilei descoperiră urmele roților trăsurii și se luară după ele. Apoi, urmăritorii fură întâmpinați de patrula care oprise, în noaptea trecută, cele patru persoane.

— Unde vreți să vă duceți? — întrebă conducătorul ei, arătând îngrijorat spre malul fluviului. — Băgați de seamă, dacă sunteți prinși de soldații guvernului, atunci nu mai scăpați cu viață.

— Da, însă până una alta ,trebue să pună mâna pe noi, — zise Adamovici. — Și, la urma urmei, știm și noi să ne apărăm. Suntem în urmărirea unui trădător — adăugă el. — Căutăm pe un anume Boris Verodin.

— Boris Verodin? — exclamă conducătorul patrulei. — Și zici că e trădător?

Șchiopul clătină capul în semn de afirmare.

— El a pus în libertate pe prințesa Potcikev și a fugit cu dânsa — răspunse cizmarul. — Ceka a rostit sentința de condamnare la moarte.

— A trecut pe aici astă noapte — reluă celălalt. — Dacă am fi știut că așa stau lucrurile, nu l-am fi lăsat să-și urmeze drumul. I-am sfătuit să

se adăpostească în casa pădurarului; poate că-i mai găsiți acolo...

— Cât facem până la casa pădurarului?

— Nici două ceasuri.

După ce mai schimbară câteva vorbe, Adamovici dispăru cu oamenii săi.

Nu trecu mult și dădură de sfărâmăturile trăsurii și calul mort. In cele din urmă, casa pădurarului se ivi înaintea lor. Soarele tocmai răsărise.

Revoluționarii izbiră în ușă cu paturile armelor.

39. — Cele două rivale

Când Boris Verodin bătu în ușă, pădurarul se duse să deschidă.

Era un om foarte cumsecade; odinioară făcuse parte din regimentul de gardă și fusese un monarhist convins.

De mult ar fi părăsit el casa din mijlocul pădurii, însă nu știa încotro să se îndrepte. Astfel, rămase acolo, în ținutul frământat de răscoală, unde viața îi era mereu în primejdie. Uneori era luat la cercetări de soldații guvernului, alteori de revoluționari, însă pădurarul nu-și pierdea cumpătul niciodată.

— N'am să mor decât o singură dată — spusese el, abia înainte cu câteva zile, agenților secreți ai Cekei, cari îl amenințaseră cu moartea.

Pădurarul descuiă ușa și se dădu într'o parte. Îi era tot una cine intra înăuntru. Și, la urma urmei, tot nu putea să se împotrivească. Ba, se putea foarte bine ca într'una din zile să se pomenească cu casa arzând deasupra capului său.

— Am avut ghinion, pădurarule, — zise Vasilieff, după ce-l salută prietenos. — Tocmai treceam cu trăsura prin pădure, când calul s'a speriat auzind o împușcătură și a luat-o la goană. In cele din urmă, trăsura a fost sfărâmată, iar animalul și-a dat sufletul din pricina rănilor.

Cereți mâine numărul 18 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Avem nevoie de un adăpost pentru câteva ceasuri. Mâine dimineaţă pornim mai departe.

Pădurarul îi pofti înăuntru. Ochii săi cenuşii se aţintiră scrutători asupra celor două femei, apoi se îndreptară spre impunătorul tânăr.

Zărind insigna dela butoniera acestuia, pădurarul îşi dădu seamă cărui partid aparţineau oaspeţii săi. Îi conduse într'o încăpere spaţioasă, apoi întrebă:

— Doriţi ceva de mâncare?

— Nu, mulţumim — răspunse Vasilieff. — Dar n'ai putea să ne spui de unde să ne facem rost de o trăsură mâine dimineaţă?

Pădurarul se uită la cele două femei, începu să se clatine pe picioare, apoi rămase ţeapăn. O tresărire de bucurie se ivi pe chipul său.

— Dumneavoastră sunteţi, prinţesă? — întrebă el. — Vă cunosc din Petersburg. Pe atunci, tatăl dumneavoastră era comandantul regimentului meu.

Natasa se înroşi. Un zâmbet dureros încolţi pe buzele ei.

— N'ai să-l mai revezi niciodată, dragul meu — murmură dânsa. — Tata e mort... a fost împuşcat.

Pădurarul o privi, îngrozit.

— Cine... l-a ucis? — îngână el, aruncând spre Boris Verodin o privire plină de teamă.

— Revoluţionarii — răspunse Natasa.

Pădurarul oftă, dar nu mai spuse nimic.

Boris Verodin se apropiă de el.

— Ascultă-mă, — zise dânsul — prinţesa n'a fost pe aici şi nici n'ai văzut-o, m'ai înţeles?

Şi, deoarece omul se uită la el şi clătină capul, ca şi cum nu l-ar fi priceput, Verodin adăugă:

— Prinţesa e urmărită. Revoluţionarii nu sunt departe. Noi am liberat-o şi acum vrem s'o ducem la adăpost.

— Dacă aşa stau lucrurile, atunci am să tac ca mormântul — zise pădurarul, strângând cu căldură mâna curajosului tânăr.

„Acum îmi dau seamă că există şi altfel de revoluţionari decât cei cari urmăresc numai propriile lor interese — adăugă el, îndurerat. — Şi eu vreau întărirea şi liberarea Rusiei, dar nu prin crime şi incendieri. De ce n'au toţi oamenii simţiminte nobile?

Rămase câtva timp pe gânduri, apoi urmă:

— Aveţi nevoie de o trăsură şi un cal? N'ar fi fost greu să vă fac rost de ele, dacă în ultimul timp soldaţii guvernului n'ar fi ocupat mai toată vremea satul din apropiere. Am însă acolo un prieten foarte bun şi nădăjduiesc că dacă am să-i scriu, o să vă pună la dispoziţie un cal şi o trăsură.

— Bine, vom vedea — zise Vasilieff. — Acum, însă, am vrea să dormim câteva ceasuri. Ai putea să ne arăţi locul unde să ne odihnim? Dacă e cu putinţă, dă o cameră celor două doamne; noi bărbaţii ne mulţumim şi cu un culcuş pe pământul tare.

— Iertaţi-mă câteva clipe, mă reîntorc numaidecât — răsnunse pădurarul.

Cele patru persoane rămaseră singure. Boris îşi încrucişase braţele pe piept şi privea cu dragoste nespusă spre iubita lui.

Natasa tremura. Irina, care părea mai curajoasă, o cuprinsese cu braţul pe după mijloc şi-i şoptea cuvinte de îmbărbătare.

Vasilieff se apropiă de cele două fete.

— Trebue neapărat să facem rost prinţesei de altă îmbrăcăminte, altminteri nu va putea să-şi urmeze drumul — zise el. — Poate că pădurarul...

— Rochiile mele sunt cam pe măsura ei — îl întrerupse Irina, cu însufleţire. — In geamantanul meu se află o rochie pe care n'am purtat-o încă. Socot că o să-i vie bine.

Pădurarul se întoarse, urmat de o femeie bătrână, cu înfăţişarea blândă. Aceasta se înclină înaintea fugarilor şi-i privi, plină de compătimire. Mai ales prinţesa părea să-i trezească luarea a-

minte, căci bărbatul ei, pădurarul, îi destăinuise cine era una din cele două tinere femei.

— Ce nenorocire, prințesă, — murmură ea, ștergându-și ochii cu marginea șorțului. — Ah, dacă am putea să vă fim de ajutor!

— Puteți și o și faceți — răspunse Natașa, simplu, întinzând bătrânei mâna.

— Domnii pot dormi în odaia mea — zise pădurarul. — Camera de culcare a fost rezervată doamnelor.

Cei patru fugari protestară, dar toate împotrivirile lor nu folosiră la nimic. Pădurarul și soția sa nu se lăsară înduplecați.

— Bine, primim — zise Vasilieff, în cele din urmă. — Vă vom păstra o recunoștință veșnică.

Pădurarul ridică mâna în semn de împotrivire și răspunse, cu un zâmbet dureros:

— Nu avem totdeauna oaspeți atât de modești ca dumneavoastră. Mai zilele trecute au fost pe aici soldații prințului Potcikev. Un căpitan, anume Semelov, s'a instalat în casa noastră, iar pe noi ne-a trimis în grajd.

Un fulger de ură sclipi în ochii albaștri ai tânărului revoluționar.

— „Tiranul" mai e aici? — întrebă el, amenințător. — Intr'o bună zi, atât dânsul cât și comandantul său îmi vor da socoteală pentru ticăloșiile pe cari le-au săvârșit. Semelov a dat foc satului meu și a lăsat să piară în flăcări treizeci de femei și copii. Mama mea, care era oarbă și damblagie, a căzut și ea jertfă ticăloșiei lor.

— Groaznic! — murmură pădurarul. — Aș putea să spun că revoluționarii sunt mai omenoși... în orice caz, nu sunt toți la fel... Ah, trecem prin vremuri grozave...

Soția lui conduse afară pe cele două fete. Bărbații le urmară. Luaseră hotărîrea să se culce îmbrăcați, căci nu se putea ști ce se va întâmpla.

Incăperea unde trebuiau să-și petreacă noaptea, Natașa și Irina, era o odaie foarte plăcută, în

care se aflau două paturi, așezate unul lângă altul. Prințesa își despleti părul ei negru, minunat. Văzând-o astfel, în toată frumusețea ei, Irina scoase o exclamație de admirație:

— Ah, prințesă, ce încântătoare ești! — făcu ea, cu însuflețire.

Natașa se înroși, își trecu brațul pe după gâtul Irinei și zise, cu glas rugător:

— Draga mea, vreau să fim ca două surori. Ne cunoaștem, doar de atâta vreme și... ah, nici nu găsesc cuvinte... sunt atât de fericită!

Zicând acestea, prințesa își ascunse fața la pieptul Irinei. Aceasta era adânc mișcată.

— Dacă vrei dumneata, prințesă... dacă eu, o fată simplă, sunt demnă... să fiu sora dumitale... atunci îmi voiu lua îngăduința să-ți fac pe plac.

Natașa îi acoperi gura cu mâna.

— Te rog, nu-mi mai spune „dumneata" și „prințesă"... spune-mi doar: Natașa... Ah, mă faci atât de fericită!

Irina simți o sărutare pe buzele ei roșii. Două suflete nobile se întâlniseră și, acum se uniseră pentru totdeauna. Dar niciuna din cele două fete nu bănuia ce suferințe vor avea de îndurat în viitor și ce intrigi se vor țese în jurul lor, făcându-le cele mai nefericite ființe de pe pământ.

Natașa plângea, cu capul la pieptul prietenei sale.

— Scumpa mea surioară... îți vorbeam de o fericire nespusă... nu mă înțelegi oare? — murmură Natașa, îmbujorându-se.

— Ce-i cu tine, draga mea? — întrebă Irina, cuprinsă, fără voie, de o teamă nelămurită.

Tânăra fată era neliniștită și presimțea că, în curând va primi o lovitură de moarte.

— Ah, dacă ai ști ce mult îl iubesc! — îngână Natașa. — Nu pot trăi fără el.

Un fior rece săgetă inima Irinei. Glasul îi era sugrumat aproape și, cu mare greutate, tânăra izbuti să-și înăbușe un strigăt.

Prințesa era prea transportată, pentru ca să poată observa schimbarea ciudată a prietenei sale.

— Pe cine... pe cine iubești? — bâigui Irina.

— Pe Boris, fratele tău.

— Tu, prințesă, iubești pe fratele meu?

— Da, sunt nebună după el. Nu pot trăi fără dânsul. Ah, dacă ai ști ce înseamnă dragostea, dacă ai simți o singură dată fericirea pe care ți-o dă acest simțimânt!... Ah, surioară, numai atunci ai putea să mă înțelegi...

Irinei i se păru că un văl i se așterne înaintea ochilor. Tânăra fată era foarte blândă din fire, dar în această clipă o ură neîmpăcată se născu în sufletul ei. Ce lucruri grozave se petrec pe lumea asta! Câtă cruzime cuprindeau pentru Irina vorbele Natașei!

Cine cunoștea mai bine decât dânsa puterea dragostei și dorul după bărbatul iubit? Cu câtă îngrijorare se gândise ea la Boris, în ultimii ani! Cum tremurase pentru viața lui, și ce bucurie o cuprinsese la vestea că frumosul tânăr izbutise să scape din mâinile călăilor săi și că era în drum spre patrie!

Și, acum, visul ei se spulbera. De multă vreme Irina încetase să mai spere, dar abia acum își dădu seamă că nu renunțase cu totul la nădejdile ei. In inima frumoasei fete mai rămăsese o scânteie de speranță. De astădată, însă, se stinse și această ultimă scânteie. De acum înainte, ea nu se mai putea gândi niciodată că va deveni soția lui Boris.

Lacrimi fierbinți șiruiră pe obrajii ei. Aceste mărturii ale durerii nemărginite care o frământa, se opriră în părul negru al Natașei, sclipind ca niște diamante.

— Plângi, surioară? — întrebă Natașa, surprinsă, ridicând deodată capul.

Irina zâmbi — dar era un zâmbet nespus de dureros.

— Mă bucur, Natașa... mă bucur, gândindu-mă

la fericirea ta — zise ea, aproape fără să-şi dea seamă.

Apoi îşi adună toată energia, pentru a-şi înăbuşi sbuciumul din mimă. Acum era iarăşi nobila Irina, aşa cum o crescuse bătrâna Anuşca Verodin.

Prinţesa o sărută din nou.

Un gând fulgeră prin mintea Irinei. Ştia că prietena ei aparţinea prinţului Potcikev, cu care se cununase în ziua dinaintea plecării acestuia. Aşa dar, cum era cu putinţă ca Nataşa să iubească pe Boris?

— Surioară... nu cumva te-am înţeles greşit? — întrebă ea, cu teamă. — Ai devenit doar soţia prinţului Potcikev...

Nataşa izbucni într'un râs silit.

— Da, m'am căsătorit cu el, fiindcă am fost constrânsă s'o fac — răspunse ea. — I-am acordat mâna, hotărîtă fiind ca în noaptea următoare, înnainte de a-i aparţine, să-mi iau viaţa. Şi, într'adevăr, am încercat să mă sinucid. Potcikev şi tatăl meu m'au căutat pretutindeni, dar nu m'au găsit. Ei nu bănuiau că mă otrăvisem şi că zăceam, fără cunoştinţă în apartamentul răposatei mele mame, care era încuiat totdeauna.

„Otrava fiind prea slabă, mi-am revenit în simţiri. In acest timp, prinţul Potcikev fusese nevoit să fugă, căci revoluţionarii asediaseră castelul. Ghemuită în ascunzătoarea mea, unde mă vârîsem împreună cu Saşa, habar n'aveam că răsvrătiţii puseseră stăpânire pe castel.

„Abia când clădirea fu cuprinsă de flăcări, ne dădurăm seamă de primejdia în care ne aflam. Cu mare greutate izbutirăm să ajungem pe acoperiş. Ajutat de Providenţă, Boris Verodin reuşi să ne salveze. Dumnezeu nu vroise moartea noastră. O furtună, urmată de o ploaie torenţială, stinse focul... Acum ştii în ce chip am devenit soţia prinţului Potcikev...

Natașa tăcu. Un fior de ghiață străbătu trupul Irinei, gândindu-se la scena îngrozitoare când prințul vroise să se atingă de dânsa, după ce o descoperise în patul prințesei. Cine știe ce i s'ar fi întâmplat, dacă moșierul n'ar fi sosit tocmai atunci! Vasilieff o salvase de rușinea care ar fi înfierat-o pentru toată viața.

— Boris știe... că-l iubești? — întrebă Irina.

Natașa zâmbi. Gândindu-se la fericirea ei, tânăra prințesă părea și mai frumoasă decât era.

— Da, știe... și el... mă iubește... mi-a mărturisit-o — murmură ea. — Ne iubim de multă vreme, încă din noaptea când m'a cunoscut pe mine și pe tatăl meu, la Petersburg. O, fratele tău e un adevărat erou, Irina!

— Să mergem la culcare — trebue să ne odihnim — zise tânăra, stăpânindu-și durerea sfâșietoare care o cuprinsese din nou!

Irina se prăbuși în pat, fără putere. Prințesa se culcă alături de dânsa și-i luă mâna. Și, în timp ce Natașa adormi îndată, legănată de visuri plăcute, zâmbind în somn, fericită, cu gândul la iubitul ei, — Irina nu-și găsi odihnă și rămase trează, chinuită de durere, cu ochii arzându-i ca focul. Membrele-i păreau de plumb, creerul nu mai lucra — un viitor negru se întindea înaintea ei. Atunci abia în zorii zilei.

Irina zăcea pe pat, ca lipsită de viață, când deodată, sări în sus, scoțând un țipăt.

Natașa se trezise și ea, înspăimântată. Jos se auzeau glasuri. O lovitură răsună în ușă și o voce aspră, poruncitoare cerea să-i se deschidă.

40. — Un ajutor dat la timp

Boris Verodin și Vasilieff săriră și ei în sus când auziră larma. Cei doi bărbați se priviră uimiți.

— Ce să fie asta? — întrebă moșierul.

Tânărul revoluționar nu răspunse, ci ascultă

cu încordare. Loviturile se repetară. Pe coridor, se produse mișcare. După cât se părea, pădurarul se trezise și el.

— Drace, ăsta e Adamovici! — șopti Boris. — I-am recunoscut glasul. Ce caută aici câinele ăsta? Se pare că a scăpat mai repede decât aș fi vrut eu. Ar fi trebuit să-l ucid și atunci n'ar mai fi putut porni în urmărirea mea.

Moșierul clătină capul și răspunse cu gravitate:

— Te cunosc prea bine, dragul meu, pentru ca să-mi pot închipui că ai vorbit serios. Nu trebue să facem niciun rău oamenilor, dacă aceasta nu este absolut necesar. Sunt sigur că te-ar fi mustrat cugetul, dacă l-ai fi ucis pe Adamovici.

Ușa se deschise și pădurarul se ivi în prag, făcând o mutră încurcată, în timp ce soția lui își frângea mâinile, cuprinsă de teamă și îngrijorare.

— Sunt urmăritorii noștri — zise Boris Verodin, întunecat. — Dar mă voiu apăra până la ultima suflare. Recunosc, vei avea și dumneata neplăceri, însă cu toată bunăvoința ce aș avea-o, nu pot schimba nimic.

— Urmați-mă, voiu încerca să vă salvez, — răspunse pădurarul, repede. — Am să vă conduc în pivniță. De acolo pornește un gang care sfârșește într'o' magazie unde se păstrează uneltele.

„Inainte vreme, mă foloseam de acest gang când porneam să descopăr braconieri. Nu vroiam să fiu văzut când plecam de acasă.

Boris Verodin și Vasilieff luară cele două geamantane, adresară câteva cuvinte liniștitoare fetelor cari tremurau de spaimă, apoi părăsiră încăperea cu toții.

— Grăbiți-vă, — îi îndemnă pădurarul — e cu putință ca ușa să fie spartă!

Porni înainte, în timp ce paturile puștilor izbeau cu putere în ușă.

— Deschideți, în numele revoluției! — se auzi o poruncă.

Dar pădurarul și ajunsese la ușa pivniței. Șopti

câteva cuvinte soției sale, îndemnând-o să reție pe noii sosiți. Ușa trosnea în țâțâni. Se părea că revoluționarii vroiau s'o spargă.

Micul convoiu se opri la intrarea pivniței. Pădurarul deschise ușa, lăsând pe cele două fete să pornească înainte, apoi pași la mijloc, luminând calea. În urma sa veneau ceilalți doi bărbați.

— Luați-o pe gangul din dreapta — șopti pădurarul.

După puțin timp, ajunseră înaintea unui perete, în fața căruia se afla o stivă de lemne.

— Aici e ușa tăinuită — zise ocrotitorul.

Dădu de o parte lemnele și ușa se ivi numaidecât. O gaură pătrată, acoperită cu un capac de ladă, alcătuia intrarea în gangul subteran. Cele patru persoane se strecurară înăuntru, pădurarul urmând să se înapoieze sus.

— Mergeți drept înainte. Magazia e cam la o sută de metri departe de casă. De acolo vă puteți strecura în pădure fără să fiți zăriți — zise dânsul.

Irina și Natașa se țineau de mână. De astă dată, Vasilieff pășea înainte, iar Boris în urmă. Tânărul revoluționar era hotărît să se apere până la ultima picătură de sânge.

Gangul era mocirlos și în unele locuri apa le ajungea până la glesne. O tăcere de mormânt domnea pretutindeni.

După câtva timp, gangul începu să urce în pantă, apoi, ajunseră înaintea câtorva scări cari duceau la un chepeng. Moșierul împinse capacul și ieși la suprafață. Încăperea era întunecoasă. Ici, colo zăceau împrăștiate bucăți de lemn. De asemeni, se vedeau câteva legături de vreascuri și frunziș uscat.

Magazia era construită din trunchiuri de arbori și, în unele locuri, erau crăpături înguste prin cari se putea vedea pădurea.

Boris Verodin și moșierul se sfătuiră. Erau gata să părăsească magazia, pentru a porni mai departe prin pădure, când zăriră printre crăpături câțiva

bărbați. Erau revoluționari din satul lui Verodin. Tânărul îi cunoștea.

— Oamenii au pornit în urmărirea mea, sub conducerea lui Adamovici — zise dânsul. — În aceste împrejurări nu putem părăsi magazia. Dacă suntem zăriți, trebue să ne predăm, altminteri se pornește o adevărată goană împotriva noastră.

— Bine, atunci rămânem — răspunse Vasilieff.

Scoase apoi revolverul și se ghemui înaintea unei crăpături, spre a putea urmări ceea ce se va petrece afară.

— Eu mă înapoiez în pivniță — zise Boris Verodin. — Dacă urmăritorii noștri pătrund înăuntru și dau de ușa tăinuită, voiu putea, cel puțin, să acopăr fuga voastră.

Natașa scoase un țipăt ușor și se aruncă la gâtul iubitului. Acum nu se mai gândea decât la dânsul. Teama pentru viața lui o chinuia. Nu-i păsa că se trădează față de Vasilieff, iar Irina știa totul. Cuprinsă de spaimă, prințesa îl rugă, cu la-

crimi în ochi, să nu se arunce în ghiarele primejdiei şi să rămână lângă dânsa.

Tânărul revoluţionar era adânc mişcat. Desmierdă faţa-i drăgălaşă, care slăbise în urma suferinţelor prin cari trecuse în ultimele zile, şi căută s'o mângâie, atât cât îi era în putinţă.

— Trebue să iei drept bun tot ceea ce voiu întreprinde, scumpa mea — zise el, drăgăstos. — Rămâi aici şi nu te teme. Numai moartea ne poate despărţi. Nădăjduiesc, însă, că mă voiu reîntoarce numaidecât.

Zicând acestea ridică chepengul şi coborî în gang. După puţin timp, se afla înaintea deschiderii, care era acoperită cu capacul de ladă, şi trase cu urechea. De sus se auzea tropăit de paşi şi chiar câteva glasuri. Vocea răguşită a cizmarului se distingea lămurit dintre celelalte.

Deodată, uşa pivniţei fu deschisă. Boris Verodin tocmai dăduse capacul de o parte şi întinsese mâna spre a lua câteva bucăţi de lemn, cu cari să ascundă mai bine intrarea în gang, dar îşi retrase braţul şi smulse dela brâu cele două revolvere. Acum, n'aveau decât să vină. Insă dacă voiau să pătrundă în gang, trebuiau să treacă peste cadavrul lui.

Paşi grei răsunară pe scară. Boris Verodin scrâşni din dinţi; era hotărît să lupte până la ultima suflare.

Pădurarul tocmai se întorcea din pivniţă, când revoluţionarii se năpustiră în casă. Soţia lui descuiase uşa în ultima clipă. In fruntea urmăritorilor se afla un individ şchiop, cu înfăţişare sălbatecă. Acesta puse baioneta în pieptul pădurarului şi răcni:

— De ce n'ai descuiat numaidecât?

Femeia scoase un ţipăt de spaimă şi-şi împreună mâinile. Dar soţul ei o linişti. Ştia el cum trebuia să se poarte în asemenea împrejurări. El era un om curajos şi în ultimele săptămâni avu-

sese de afacere de vreo zece ori, când cu una când cu alta dintre cele două tabere. Şi de fiecare dată fusese ameninţat, de fiecare dată voiseră să-l împuşte. Firește, în acest joc primejdios se putea întâmpla ca vreun glonte să-l doboare la pământ — dar aceasta ar fi însemnat că soarta hotărîse astfel.

— Doar trebuia să mă îmbrac mai întâi — răspunse dânsul liniştit.

Adamovici îl sfredeli cu privirea.

— Am să-ţi spun eu de ce n'ai vrut să descui — strigă el. — Ai ascuns aici două femei şi doi bărbaţi, cari sunt prizonieri ai Cekei; ia să mi-i scoţi la iveală, altminteri ai putea să-ţi pierzi viaţa!

Pădurarul privi liniştit la cizmarul cuprins de furie.

— Te înşeli, domnul meu, — răspunse el. Ce-i drept, oamenii au fost aici, dar au plecat acum vreo două ceasuri.

— Minţi! — răcni Adamovici.

— Din partea mea, poţi să crezi ce vrei — replică pădurarul, fără a-şi da măcar osteneală să împingă deoparte baioneta, al cărei vârf se apăsa tot mai mult în pieptul său.

Câţiva revoluţionari vorbiră în şoaptă cu Adamovici. Printre aceştia erau destui oameni cumsecade, cari nu admiteau felul cum se purta şchiopul.

— Atunci vom percheziţiona casa — zise cizmarul, depărtându-se de pădurar.

Şi, aruncându-i o privire ameninţătoare, adăugă:

— Dacă vrei să scapi cu viaţă, luminează-ne drumul.

Pădurarul se supuse şi revoluţionarii cercetară casa până 'n pod, dar nu descoperiră nimic.

— Acum n'a mai rămas decât pivniţa — zise şchiopul, sfredelind cu privirea pe curajosul om.

De astădată, i se păru că vede o tresărire de spaimă în ochii pădurarului.

— Pregătiţi-vă armele, — porunci Adamovici,

păşind înainte. — Ei, dacă e cineva în pivniţă, să iasă numaidecât afară! — strigă el în adâncime.

După câteva clipe, urmăritorii se aflau în lirida de unde pornea gangul tăinuit. Adamovici privi în jurul său, dezamăgit.

— Asta e toată pivniţă? — întrebă el, bănuitor.

Pădurarul răspunse afirmativ.

Şchiopul izbi cu piciorul în stiva de lemne şi câteva bucăţi căzură, însă capacul de ladă rămase ascuns privirilor.

In acest chip, o împrejurare cu totul neînsemnată fu hotărîtoare pentru viaţa câtorva oameni. Dacă uşa primitivă ar fi fost descoperită, revoluţionarii ar fi pătruns în gang şi lupta nu s'ar mai fi putut înlătura.

Boris Verodin trase cu urechea la paşii ce se depărtau. Răsuflă uşurat şi porni îndărăt spre magazie, zicându-şi că deocamdată n'aveau de ce să se teamă.

Vasilieff îl întâmpină cu priviri întrebătoare. Cele două fete se ţineau îmbrăţişate. Un suspin de uşurare scăpă de pe buzele Nataşei.

— Liniştiţi-vă, în curând vor părăsi casa! — îi îmbărbătă Boris, apropiându-se de moşier.

Tânărul privi printr'o crăpătură. Ici, colo se zărea câte un revoluţionar. După cât se părea, aceştia nu descoperiseră magazia.

Deodată, Vasilieff, scoase un strigăt uşor şi arătă spre casa pădurarului. Revoluţionarii se adunaseră la un loc şi păreau gata de plecare. Aveau înfăţişări foarte ciudate. Încălecară cu atâta neîndemânare încât fugarii ar fi izbucnit in râs dacă situaţia n'ar fi fost atât de tragică.

Adamovici se întoarse brusc. Pădurarul era lângă dânsul. Şchiopul arătă spre magazie şi rosti câteva cuvinte. Vasilieff şi Verodin păliră, văzând câţiva revoluţionari coborînd de pe cai şi pornind încet spre locul unde se adăpostiseră dânşii.

Acum nenorocirea părea de neînlăturat. Cele

două fete începură să se roage. Şi de astădată tot Boris fu acela care salvă situaţia.

— Întindeţi-vă repede la pământ! — porunci el Irinei şi Natașei. — Am să vă acopăr cu vreascuri şi frunziş. Domnul Vasilieff se va face nevăzut, în acelaşi chip, iar eu voiu coborî în gang. Dacă suntem descoperiţi, voiu încerca să vă apăr.

In câteva clipe, planul fu dus la îndeplinire.

Imediat după aceea uşa fu deschisă cu violenţă şi câteva baionete şi ţevi de revolvere sclipiră în întunerec. Adamovici privi în jurul său şi izbi cu piciorul, într'una din grămezile de vreascuri, fără să bănuiască deloc că vârful cizmei sale atinsese trupul moşierului.

Apoi, cu o trosnitură, uşa fu închisă la loc. Se mai auziră câteva porunci şi, după aceea, răsună tropot de cai. Cinci minute mai târziu. o tăcere de moarte domnea pretutindeni. De astădată primejdia trecuse — soarta fusese binevoitoare cu cei patru fugari.

Irina şi Natașa căzură una în braţele celeilalte, după ce ieşiră din ascunzătoarea lor. Bărbaţii, însă, îşi strânseră mâinile cu căldură şi se priviră în ochi. Soarta îi unise. Ştiau că fiecare era gata să se jertfească pentru celălalt şi că această strângere de mână însemna mai mult decât cele mai înflăcărate cuvinte.

Cei patru fugari fură cuprinşi de mirare, văzând că pădurarul nu se mai arată. Ziua era pe sfârşite. In cele din urmă, începură să fie neliniştiţi.

Ce însemna oare aceasta? Fusese arestat sau se întâmplase ceva şi mai rău?

— După cum ne-a spus pădurarul, în casa lui intră oameni din ambele tabere. Ar fi, deci, foarte primejdios, să rămânem aici, fără să facem nimic — zise Boris Verodin.

Cereţi mâine numărul 19 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul

— După cum ne-a spus pădurarul, în casa lui intră oameni din ambele tabere. Ar fi, deci, foarte primejdios, să rămânem aici, fără să facem nimic — zise Boris Verodin.

— Dar dacă Adamovici s'a înapoiat în casă? — își dădu cu părerea Vasilieff.

— Nu cred, — răspunse tovarășul său. — Ura lui e prea mare, ca să aibă răgaz să stea locului. Și-o fi continuat urmărirea în direcția satului.

— Atunci, îi vom cădea în mâini?

Boris Verodin zâmbi, sigur de sine.

— Cunosc prea bine ținutul — zise el. — La început vom porni prin pădure și abia când satul va începe să se zărească, ne vom folosi de șosea, fiindcă aceasta e mărginită de coline și nu există alt drum care să ducă în sat. Șoseaua trece prin mijlocul acestuia, apoi se continuă.

— Parcă spunea pădurarul că soldații prințului Potcikev sunt prin apropiere? — întrebă moșierul.

Boris clătină capul, în semn de încuviințare.

— Cu toate acestea, trebue să încercăm să pornim mai departe, căci rămânerea noastră aici poate însemna și pieirea noastră.

Cei patru fugari voiau tocmai să-și facă pregătirile de plecare, când un sgomot ușor se auzi din adâncime. Traseră cu urechea. Cele două fete fură străbătute de fiori.

— Nu poate fi decât pădurarul — zise Boris Verodin. — După cât se pare, se apropie de noi, folosindu-se de gangul secret.

Tânărul avea dreptate căci, un minut mai târziu, chepengul se ridică și capul pădurarului se ivi în deschizătură.

41. — Dragostea învinge totul

— Bine că ai venit, — zise Vasilieff. — Tocmai acum voiam să pornim la întâmplare, încercând să ne salvăm.

Pădurarul clătină capul şi zise, dojenitor:

— Aţi fi putut crede că aş fi în stare să vă las aici, fără să mă mai sinchisesc de dumneavoastră? Primejdia e mai mare decât vă închipuiţi. Conducătorul bandei a lăsat doi oameni, cari au sarcina să mă păzească. Şchiopul vrea să vă urmărească mai departe. El bănuieşte că aţi pornit spre sat.

— Aşa am şi hotărît, zise Boris Verodin şi adăugă, triumfător: — Numai că s'a înşelat în socotelile lui... Dar ia spune, nu te-au arestat?

— Ba da, însă paznicii s'au plictisit stând pe loc şi au pornit călare, în întâmpinarea tovarăşilor lor. Acum aveţi cel mai bun prilej să vă urmaţi fuga. Ne vom înapoia în casă prin gangul tăinuit şi, după aceea, vom pleca mai departe.

— Vrei să ne însoţeşti?

Pădurarul încuviinţă din cap.

— La început avusesem de gând să mă duc singur în sat, ca să vă fac rost de o trăsură, dar cei doi paznici mi-au zădărnicit planul — răspunse el.

Apoi adăugă suspinând:

— Numai de nu vi s'ar întâmpla ceva rău! Ce vremuri groaznice! Dincolo, pe malul celălalt al Volgăi, Semelov şi ceata lui au mai dat foc la câteva sate, în cari se bănuia că se aţin răsvrătiţi. Dar n'a fost descoperit niciunul.

— Cât timp îşi vor urma, oare, opera lor de distrugere, aceşti diavoli cu chip de om? — zise Boris Verodin, posomorît.

— Atâta vreme cât şi cealaltă parte — adică aşa zişii „tovarăşi" ai dumitale — va continua cu aceleaşi metode criminale—răspunse Vasilieff. Până când revoluţionarii nu vor înceta cu omorurile şi devastările, nici ceilalţi nu se vor astâmpăra.

Boris Verodin nu putea să răspundă nimic, fiindcă, din nenorocire, moşierul avea dreptate: pretutindeni se făptuiau crime şi pustiiri. Fraţii se

sfâșiau între ei, copiii se desfătau văzând sângele acelora cari le dăduseră viață.

După câtva timp, fugarii și pădurarul se înapoiară în casă. Bătrâna femeie începu să plângă de bucurie, zărind iarăși pe cei patru oaspeți. Ea strânse mâinile Irinei și ale Natașei, apoi zise:

— Ah, dacă ați ști prin ce spaimă am trecut, gândindu-mă la dumneavoastră! Oamenii aceștia nu sunt mai puțin înfiorători decât soldații cari au fost trimiși să-i pedepsească.

Fugarii mâncară bine, refăcându-și astfel forțele slăbite, apoi porniră la drum. Despărțirea de soția pădurarului fu înduioșătoare. Buna femeie îi urmări cu priviri pline de teamă.

Noaptea era atât de întunecoasă, încât abia se vedea mâna înaintea ochilor. Nori deși acopereau stelele și luna. Frunzișul arborilor fremăta.

Boris Verodin ducea pe umeri geamantanul greu, Vasilieff luase pe celălalt, care era mai ușor. Natașa pășea în urma micului convoiu, alături de iubitul ei, care își trecuse brațul liber, pe după mijlocul ei subțire. Astfel înaintau mereu, plini de îngrijorare și totuși erau nespus de fericiți și inimile lor băteau cu putere, când se priveau în ochi.

— Iubita mea, scumpa mea Natașa — murmura Boris Verodin, beat de fericire. — După ce vom ajunge în oraș, nu mai avem de ce să ne temem. Atunci voiu lupta pentru tine, pentru libertatea ta. Prințul trebue să renunțe la tine, căci n'are niciun drept asupră-ți. Iubirea filială e mai presus de toate, însă părinții nu trebue să-și nenorocească copiii, silindu-i să se căsătorească cu oameni pe cari nu-i iubesc.

Natașa pășea ca în vis, ascultând cu dragoste glasul plăcut al iubitului ei. Boris era puternic și cutezător. Ea știa că, alături de el, va putea să înfrunte orice primejdie.

Și, totuși, o mare neliniște o cuprinse, o teamă nelămurită puse stăpânire pe dânsa. Firește, înfățișarea Rusiei se schimbase, acum nu mai domnea

cnutul Țarului, oamenii nu mai erau deportați în Siberia, nu mai porneau convoiuri spre înfiorătoarele mine de plumb și pucioasă. Dar situația se îmbunătățise, oare? Nu mergea Rusia spre pieire? Omorîndu-se unii pe alții, aveau să-și găsească salvarea din mizerie?

Natașa se înfioră și se lipi mai mult de iubitul ei.

— Ți-e teamă, scumpa mea? — întrebă el, îrăgăstos.

— Nu, Boris, când sunt alături de tine, nimic nu mă poate înfricoșa, dar viitorul mă îngrijorează nespus. Gândește-te la situația actuală din Rusia. Tocmai tu, care te-ai jertfit pentru liberarea fraților tăi, esti urmărit cu înverșunare. Asta e recunoștința lor? E drept, oare, să gonească după tine ca după un vânat prețios, pentruca să te prindă și să te aducă înaintea judecății?

Boris clătină capul, îndurerat.

— Din nefericire, în unele privințe ai dreptate, scumpa mea — răspunse dânsul. — Dar după ce

lucrurile se vor limpezi, ne vom retrage într'o căsuță plăcută și voiu munci pentru tine și pentru copiii noștri.

— Ah, Boris, mi se pare că fericirea asta n'o voiu gusta niciodată — răspunse ea, suspinând, dar în același timp, un fior plăcut îi străbătu trupul.

Tânărul o desmierdă și-i sărută obrajii, pe cari lacrimile șiruiau în voie. Și el era frământat de asemenea griji. Rusia amenința să devie jucăria câtorva aventurieri. Pretutindeni unde îți întorceai privirile, nu întâlneai decât nevoi și mizerie!

Dar ce se va întâmpla când va veni iarna? Incă de pe acum lipseau mijloacele de traiu. Nici nu-ți venea să crezi: Rusia, cu pământul ei roditor, cu ogoarele sale nesfârșite, îndura foame.

Din sudul țării veneau știri neliniștitoare. Revoluționarii de stânga erau veșnic în luptă cu trupele republicii, și toții nu aveau decât o singură țintă: să distrugă cât mai mult. Nimeni nu se gândea că la iarnă nu vor avea ce mânca.

Armata nu mai era în stare să opuie împotrivire dușmanului care înainta mereu. Veneau știri că soldații ruși se înfrățeau pe front cu vrăjmașii lor, — regimente întregi treceau de partea Nemților. Părți mari din front fuseseră lăsate în părăsire Germanii se îndreptau spre Petrograd.

In Duma 1) se rosteau discursuri violente. Ce înfăptuise republica până acum? Nimic. Actualii conducători ai țării se pizmuiau între ei. Fiecare căuta să nimicească pe celălalt. Se sfâșiau și se săpau unii pe alții.

Și cine era păgubașul, cine avea să tragă ponoasele? — Poporul, oamenii sărmani, oropsiții, cari abia își duceau zilele de azi pe mâine.

Natașa curmă firul gândurilor tânărului.

— Boris, iubitule, vrei să-mi împlinești o dorință? — șopti ea, plină de dragoste, învăluindu-l într'o privire rugătoare.

1) Parlamentul rusesc.

— Firește, numai să stea în puterea mea, iubito!

— Dacă vrei, poți să mi-o îndeplinești.

— Atunci, vorbește, scumpă Natașa — sunt gata să fac orice mi-ai cere.

— Boris, jură-mi pe Dumnezeu cel atotputernic că-mi vei împlini dorința — se rugă ea, tremurând, plină de nerăbdare.

Tânărul șovăi.

— De ce să jur, iubito? Nu-ți ajunge cuvântul meu?

— Nu, vreau să-mi juri... te implor în numele dragostei ce-mi porți, jură-mi, Boris!

— Bine, jur că voiu face tot ce-mi va sta în putință, ca să-ți împlinesc ceea ce-mi vei cere — zise tânărul. — Dar acum vorbește și nu mă mai chinui.

Natașa răsuflă ușurată. Pieptul îi tresălta cu putere. Urmă, cu glas tremurător:

— Ai jurat, Boris, ai jurat pe Dumnezeu cel atotputernic, să nu uiți asta niciodată!... Vei rămâne lângă mine pentru totdeauna și nu te vei mai azvârli în primejdie... nu vei mai lua parte la lupta pentru așa zisa liberare a poporului, nu-i așa, Boris? Asta mi-ai jurat.

Tânărul răsufla din greu. Rămăsese locului și privea întunecat, aproape dușmănos, la iubita lui. Își trase brațul cu care îi cuprinsese mijlocul, și zise:

— Imi ceri asta, Natașa? Nu, nu pot să-ți împlinesc dorința. Am jurat mai înainte că-mi voiu închina viața pentru liberarea tovarășilor mei. Te-ai folosit de un vicleșug, nu recunosc jurământul pe care ți l-am făcut, trebue să mă deslegi de el.

Ochii Natașei se umplură de lacrimi. Tot sbuciumul și durerea din sufletul ei se întipăriră pe chipu-i drăgălaș. Privirile ei desnădăjduite se ațintiră asupra lui Boris.

— Dacă nu-ți respecți jurământul... înseamnă... că nu mă iubești — murmură ea. — Nu înțelegi, oare, că teama pentru viața ta mă duce la disperare?

Boris Verodin se luptă cu el însuși; ceea ce-i cerea Natașa era mult — poate chiar totul. Să renunțe la ținta și la planurile sale? Să nu-i mai fie îngăduit să lucreze la opera cea mare?

O luptă cumplită, care-l răvășea până în adâncuri, se dădea în sufletul său.

Dragostea va ieși biruitoare?

Boris Verodin nu putu să dea făgăduiala că va renunța la lupta pentru liberarea poporului. Ceru timp de gândire, căutând să-și mângâie iubita, în timp ce pășeau, ca niște fantome, pe potecile întunecate ale pădurii.

Mai aveau de mers vreo jumătate ceas prin pădure. Trecuseră mai multe ore de când erau pe drum și în acest timp nu întâlniseră nicio făptură omenească. Totul părea mort.

Deodată, copacii începură să se rărească și o fâșie de cer se ivi deasupra lor. Norii se împrăștiaseră. Înaintea lor se zărea satul, așezat în vale. Primele case erau la depărtare de cel mult o verstă.

La marginea pădurii, ținură sfat. Pădurarul se oferi să se ducă singur în sat, dar ceilalți doi bărbați se împotriviră.

— Nu putem îngădui să înfrunți primejdia numai dumneata — zise Boris Verodin. — Datoria noastră e să te însoțim și nu ne vom clinti de lângă dumneata.

Pădurarul nu răspunse nimic, ceea ce însemna că primește propunerea tânărului revoluționar.

Fugarii trecură peste câteva ogoare, apoi primele case se iviră în imediata lor apropiere.

Deodată rămaseră locului. Un miros pătrunzător, de ars, ajunsese până la ei.

— Ce o fi asta? — întrebă pădurarul, îngrijorat. — Parcă a ars pe undeva...

Boris Verodin, care se afla înainte cu vreo douăzeci de metri, strigă câteva cuvinte. Ceilalți se apropiară. Incremeniți, fugarii zăriră câteva case cari mai ardeau pe înfundate. Focul le distrusese până'n temelii.

Porniră mai departe şi înaintea lor se iviră încă vreo câteva colibe mistuite de flăcări. Numărară, astfel, vreo cincizeci de locuinţe. Nu mai încăpea îndoială că focul fusese pus.

— Ingrozitor! — murmură Vasilieff. — Ti se face părul măciucă. Toate aceste fărădelegi te pot duce la desnădejde...

Deodată, cele două fete scoaseră un strigăt în acelaşi timp. Cu ochii holbaţi, Natasa întinse braţul, arătând o priveliste înfiorătoare; apoi îşi ascunse faţa în mâini şi se prăbuşi în braţele Irinei, care nu era mai puţin îngrozită.

42. Vremuri de urgie.

Ce văzuseră, oare, cele două fete? Din ce pricină se înspăimântaseră atât de mult? Se înşelaseră, oare, sau aveau înaintea lor o plăsmuire a iadului?

Nu, privirile lor îngrozite văzuseră ceva care exista într'adevăr.

Pe cer se profila un fel de eşafod, alcătuit din şase spânzurători, în cari atârnau tot atâtea trupuri nemişcate, cu feţele schimonosite de groaza morţii. (Vezi coperta).

— Ce-i asta? — întrebă Vasilieff, scuturat de un fior.

Boris Verodin se apropiase repede de iubita lui şi o cuprinse în braţe.

— Acestea sunt jertfele soldaţilor ruşi, domnule Vasilieff — zise tânărul, cu privirea întunecată.

— Groaznic! — murmură moşierul, clătinând capul.

— Mereu aceleaşi nelegiuiri — izbucni Boris Verodin. — Nemulţumiţii sunt măturaţi de pe faţa pământului, întocmai ca pe vremea Ţarului. Regimul actual e tot atât de despotic.

Natasa îşi revenise. Ea rezemase capul de pieptul iubitului şi plângea în hohote.

— Ah, simt că înebunesc gândindu-mă că, într'o

bună zi, ai putea avea și tu aceeași soartă! — se tângui dânsa.

Își trecu brațele pe după gâtul iubitului, îl sărută cu patimă și-l imploră din nou să-i dea făgăduiala că se va retrage din mișcarea revoluționară.

Cei trei bărbați se apropiară de spânzurători.

— Ia uitați-vă, — strigă Boris Verodin, deodată — nu-i acesta omul pe care l-am întâlnit în pădure? Pribanski, agentul Cekei?

Vasilieff confirmă. Era, într'adevăr, agitatorul leton, care își găsise aici un sfârșit groaznic, împreună cu oamenii săi. Pesemne că nenorociții căzuseră în mâinile soldaților lui Semelov.

— Nu mai putem rămâne aici — îi zori pădurarul. — Urmați-mă, în curând vom ajunge la locuința prietenului meu.

Și adăugă, îngrijorat:

— Nădăjduiesc că n'au pus foc și casei sale...

Pretutindeni se vedeau numai ruine. Nenorocirea — sau mai bine zis, nelegiuirea — trebue să se fi produs chiar în noaptea trecută.

După câtva timp, pădurarul se opri și arătă spre o clădire îndărătul căreia se aflau câteva case mai mici.

— Se pare că avem noroc — zise el. — Colo e locuința prietenului meu, Cernin. Să nădăjduim că e acasă. Așteptați-mă aici, în timp ce eu voiu încerca să-l trezesc.

Cei patru fugari așteptară, tremurând, întoarcerea pădurarului. Cam după vreun sfert de ceas, acesta se înapoiă.

— E acasă — șopti el. — La început n'a vrut să descuie ușa, dar când mi-a recunoscut glasul, n'a mai stat la gânduri.

— Și ce se aude cu trăsura de care avem nevoie? — întrebă Boris Verodin.

— Nu l-am întrebat încă. Înainte de toate, trebue să ne depărtăm de șosea, căci s'ar putea în-

tâmpla ca vreo patrulă să-şi facă apariţia. Prietenul meu mi-a spus că un detaşament de soldaţi şi-a făcut lagărul pe malul fluviului.

Câteva minute mai târziu, cei patru fugari şi pădurarul se aflau în casa ţăranului.

Acesta, un omuleţ cam fricos, cu faţa brăzdată de ani, se îmbrăcase numai pe jumătate.

— Mă puneţi într'o situaţie foarte primejdioasă — zise el, frângându-şi mâinile. — Dacă se află că aţi fost la mine astă noapte, nu mai sunt sigur de viaţa mea.

— Linişteşte-te, Cernin! — răspunse pădurarul. — Ai de afacc cu oameni vrednici de tot respectul, şi cari merită să le faci serviciul pe care ţi-l vor cere.

— Dar tânărul acesta — ţăranul arătă cu teamă spre Boris Verodin — face parte din armata roşie. Cine dă adăpost, chiar numai câteva minute, unui asemenea om, este împuşcat sau spânzurat, fără multă vorbă.

Boris Verodin zâmbi.

— De aceea nici n'o să rămânem aici mai multă vreme — zise el. — Pădurarul ne spusese că ai putea să ne faci rost de o trăsură şi un cal.

Ţăranul se uită nehotărît, dela unul la altul.

— Plătim bine — adăugă tânărul, pentru a-i înfrânge nehotărîrea.

Şi încercarea lui nu dădu greş. Căzură repede la învoială. Ţăranul făcu o afacere bună. Cu banii primiţi ar fi putut să-şi cumpere cinci cai şi două trăsuri.

Cerură apoi lămuriri asupra celor întâmplate.

— Ieri au fost aici revoluţionarii — povesti ţăranul. — Locuitorii fură luaţi la cercetări şi omuleţul cu ochi negri şi ameninţători arestă trei săteni sub cuvânt că aceştia dăduseră albilor informaţiuni asupra locurilor unde erau ascunşi agenţii Cekei. Restul se desfăşură foarte repede. Satul fu împresurat dintr'odată. Cekiştii se baricadară în case

şi se apărară cu armele. Lupta ţinu câteva ceasuri. Intre timp se lăsase noaptea. Câţiva revoluţionari fuseseră răpuşi de gloanţe. Cei pe cari-i prinseră în viaţă fură spânzuraţi numaidecât.

„La primărie s'a pus un afiş prin care se aduce la cunoştinţă că trupurile trebue să rămână în spânzurători timp de opt zile pentru ca ceilalţi să-şi dea seamă ce-i aşteaptă dacă se vor răsvrăti şi ei... Apoi, urmă ceva şi mai înfiorător — continuă ţăranul, oftând. — Doi revoluţionari izbutiseră să rămână ascunşi în case şi, la plecarea soldaţilor, începură să tragă asupra lor. Atunci dădură foc la vreo zece case şi un mare număr de femei pieriră în flăcări.

— Ai văzut la faţă pe conducătorul incendiatorilor? — întrebă Boris Verodin, posomorît.

— Da, era un om lat în spete, cu ochi străpungători şi faţa ciupită de vărsat.

— Căpitanul Semelov, — strigă tânărul. — Aşa dar, şi de astădată tot omul acesta înfiorător, mâna dreaptă a prinţului Potcikev, a adus nenorocirea pe capul bieţilor locuitori. Voiu înainta un raport la Petrograd. Ticălosul îşi va primi pedeapsa.

Ieşiră în curte. Ţăranul se duse la grajd şi, după câteva minute, calul şi trăsura erau gata de drum. Copitele animalului fură înfăşurate în cârpe, ca să nu facă sgomot, căci nu se ştia dacă nu cumva se mai aflau soldaţi prin apropiere.

Trebuiau să ia toate măsurile de prevedere, căci dacă puneau mâna pe ei, erau pierduţi. Toţi patru aveau motive serioase să se teamă de Semelov şi superiorul său.

Vasilieff bănuia că prinţul Potcikev vroia să-l omoare. Căci el şi nimeni altul, trimisese soldaţii în urma sa, când părăsise castelul împreună cu Irina.

Mânia, care îl cuprinsese, fiindcă scăpase prada din mâini, îl făcuse şi mai primejdios, aţâţase şi mai

mult patima sa pentru frumoasa Irina. Natașa și Boris, la rândul lor, se temeau de el din motive destul de întemeiate.

Despărțirea de pădurar fu scurtă și înduioșătoare. Cei patru fugari îi mulțumiră din inimă pentru prețiosul ajutor, apoi trăsura se puse în mișcare. Întunerecul o învălui și, după puțin timp, dispăru în pădure.

Calul goni din răsputeri, astfel că până la răsăritul soarelui străbătură încă șase verste. A doua zi dimineață urmau să ajungă la stația de cale ferată.

Făcură popas într'un luminiș al pădurii. Până acum nu se zărise nicio făptură omenească. Se părea că nimeni nu se încumetă să iasă din casă.

Porniră apoi mai departe și, pentru a nu obosi calul prea mult, cei doi bărbați o luară pe jos, alături de trăsură. Unul din ei ducea animalul de căpăstru.

Spre seară un sat se ivi înaintea lor. Se sfătuiră dacă să intre în sat sau să-l ocolească, urmându-și drumul, fără întrerupere, până la stația de cale ferată. Vasilieff se oferi să se ducă în sat, pentru a vedea cum stau lucrurile. Cele două fete erau frânte de oboseală, căci drumul în trăsura hodorogită le istoviseră.

Pe șosea, moșierul se întâlni cu un băiat de vreo paisprezece ani, pe care-l întrebă unde se află hanul și tânărul îl conduse într'acolo.

Era o clădire lungă, curată, cu un singur etaj, și cuprindea un mare număr de odăi. După cât se părea, străinii treceau adesea prin acest sat.

Hangiul, un om gras, se uită bănuitor la Vasilieff.

— Ce doriți, mă rog? — întrebă el.

Moșierul îl salută prietenos.

— Aveți odăi libere? — zise el, apoi.

— Da, însă nu știu dacă le pot închiria. Ofițerii armatei republicane pot sosi dintr'o zi la alta și

atunci trebuc să le țin la dispoziție toate odăile.

— Soldații au fost și în satul ăsta?

— Până acum încă nu, fiindcă roșii au stat de veghe. Inainte cu paisprezece zile, treizeci de revoluționari au apărat satul împotriva unei trupe formată din două sute de soldați. Am trecut prin clipe îngrozitoare. Soldații nu s'au mai întors, căci trebuiau să pornească mai departe. Dar roșii se așteaptă ca dușmanii lor să se înapoieze cu întăriturl și să pornească un nou atac asupra satului.

— Ești partizan al guvernului sau ții cu revoluționarii? — întrebă Vasilieff, apropiându-se de hangiu.

Acesta îl privi neîncrezător și cu teamă. La asemenea întrebări nu prea se răspundea bucuros în aceste vremuri, căci nu se știa dacă răspunsul trebuia să fie adevărat sau nu. Pe de altă parte, hangiul nici nu bănuia cărui partid aparține acest bărbat distins.

Vasilieff zâmbi.

— Să fim cinstiți unul față de celălalt — zise el. — Vrei îmbunătățirea soartei țăranilor și condamni jaful, crima și devastarea, nu e așa?

— La drept vorbind, mi-ai citit gândurile — recunoscu hangiul, oftând.

— Atunci, putem fi liniștiți. Colo, la marginea pădurii, se află trăsura noastră. Suntem patru persoane, două doamne și doi bărbați. Vrem să rămânem aici până mâine dimineață, când ne vom urma drumul. Se poate?

— Adu-i încoace. Insă, așa cum ne-am înțeles: o faceți pe riscul dumneavoastră! Nu știu nici cine ești dumneata, și nici cine sunt ceilalți... și nici nu vreau să știu.

Moșierul părăsi hanul și se înapoiă curând, însoțit de tovarășii săi. Hangiul îi privi nepăsător, le aduse mâncare și băutură, apoi întrebă, cu oarecare teamă, dacă oaspeții săi nu vor să se ducă la culcare imediat.

Noaptea trecu în liniște. Dis de dimineață, hangiul trezi pe cei patru călători și răsuflă ușurat când aceștia părăsiră curtea. Se și bucură, însă, căci avusese un câștig frumușel. Bărbatul cu trăsături fine plătise totul îndoit. Astfel de mușterii nu picau în fiecare zi.

Fugarii își urmară drumul pe poteci ascunse, cari nu prea erau folosite de oameni. Din când în când, apa sclipitoare a Volgăi se ivea înaintea lor. Dar nicio corabie nu se zărea pe suprafața fluviului, iar cântecul luntrașilor amuțise.

Natașa se alipi cu dragoste de iubitul ei și-l privi în ochi.

— Cântă-mi melodia luntrașilor de pe Volga! — îl rugă ea, încetișor.

Boris o mângâiă pe păr și o sărută. Apoi începu să cânte. Prințesa îl acompaniă încetișor, cu vocea ei minunată, care părea un ciripit.

Deodată, se întrerupseră. De undeva răsună o poruncă aspră:

— Stați, sau tragem!

Se aflau pe coasta unui munte prăpăstios. La dreapta și la stânga lor, se deschidea câte o râpă adâncă, pe marginile căreia creșteau mărăcini. În depărtare se auzea murmurul Volgăi.

Bărbații priviră în jur, în timp ce calul fu îndemnat să-și întețească goana. Deodată, câteva făpturi se iviră îndărătul lor. Erau soldați din trupele guvernului — după cum constată Boris. Din fericire, n'aveau cai.

Dar urmăritorii se apropiau din ce în ce mai mult, iar împușcăturile lor răsunau necontenit. Boris Verodin biciui calul, care își încordă toate puterile pentru a ajunge pe creasta muntelui. Gloanțele șuierau pe la urechile lor.

Deodată, animalul se opri, istovit. Boris Verodin luă o hotărîre desnădăjduită. Sări din trasură și strigă moșierului:

Cereți mâine numărul 20 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

— Repede, înainte! Să nu vă pese de mine, mă descurc eu.

Vasilieff şovăi o clipă. Dar cunoştea prea bine încăpăţânarea tovarăşului său, care nu îngăduia nicio împotrivire. Şi apoi, viaţa celor două fete era în primejdie, astfel că moşierul începu să lovească animalul din răsputeri.

Natasa rămăsese o clipă ca încremenită, apoi înţelese planul îndrăzneţ al iubitului ei. Tânăra prinţesă nu mai şovăi; hotărîrea ei fu tot atât de repede. Despărţirea de Boris însemna moartea pentru dânsa. Dacă el mergea la pieire, dânsa trebuia să-l însoţească, spre a muri împreună.

Hotărîtă, Natasa sări din trăsură. Boris Verodin vru să strige, s'o oprească, dar era prea târziu. Iubita lui părăsise trăsura, alunecase în cădere şi, după cât se părea, cu acest prilej îşi scrântise piciorul sau şi-l rupsese chiar.

Tânărul alergă spre dânsa. Şovăi doar o clipă, apoi se plecă, o cuprinse cu braţele sale vânjoase şi aruncă o privire desnădăjduită, sălbatecă, îndărătul lui, spre soldaţii cari începuseră să se caţere pe munte. Urmăritorii trebuiau să se ivească dintr'un moment într'altul.

Boris Verodin chibzui cu înfrigurare. Dedesubtul lui se afla un mărăciniş des, de spini. Dacă sărea jos, împreună cu iubita lui, de pe povârnişul înalt de vreo patru metri, aveau şansa să se salveze.

Tânărul nu mai stătu la gânduri şi azvârlindu-se, se izbi de stâncile colţuroase; mâinile şi picioarele începură să sângereze. Işi strânsese iubita la piept, astfel că aceasta nu păţi nimic.

Se ridică apoi repede şi porni, cu povara lui scumpă, spre poalele muntelui.

Sus, urmăritorii trecură înainte, răcnind şi înjurând de zor. Câteva pietre se rostogoliră în adâncime.

Apoi se făcu liniste, sgomotul se pierdu în depărtare.

Verodin întrerupse tăcerea:

— Iubito, cum ai fost în stare să faci una ca asta? — o mustră el, cu blândețe. — Gândește-te ce s'ar fi întâmplat dacă săritura nu ne-ar fi izbutit, sau dacă aș fi fost zărit de urmăritori. Fiind singur, aș fi putut să fug, cu tine, însă, nu.

— Știi doar că nu pot trăi fără tine, scumpul meu — răspunse Natașa, plină de dragoste. — O teamă nemărginită pentru viața ta, mă cuprinsese în acea clipă; vroiam să mor împreună cu tine, căci nu mai încăpea îndoială că vei cădea în mâinile urmăritorilor.

Tânărul o privi cu duioșie. Dragostea ei, care nu ținea seamă de nicio primejdie, devotamentul ei, încrederea pe care i-o arăta, îl mișcaseră până 'n adâncul sufletului.

In această clipă, Boris își făgădui să n'o părăsească niciodată și să înfrunte orice, numai s'o poată face fericită. După cum își închinase viața pentru liberarea fraților săi asupriți, tot astfel vroia s'o închine și pentru scumpa lui Natașa.

Cei doi iubiți traseră cu urechea. Dar nu auziră decât o împușcătură seacă, ce se pierdu în depărtare. Vasilieff și Irina izbutiseră, oare, să scape? Boris Verodin nădăjduia că cei doi găsiseră un adăpost. Și, mai știa că Irina se afla în mâini bune, atâta vreme cât era alături de moșier. Bărbatul acesta nobil va ști s'o apere întotdeauna. Așa dar, putea să fie liniștit în această privință.

— Acum, trebue să ne vedem de drum, scumpa mea — zise Boris. — Ne vom depărta de șosea, căci s'ar putea să ne întâlnim cu alți soldați sau să se înapoieze ceilalți.

Porniră amândoi înainte, prin mărăcini, fără nicio țintă. Unde aveau să poposească? Unde și cum vor găsi un adăpost?

Griji mari se întipăriră pe chipul tânărului revoluționar. Și, ce era și mai rău, Natașa nu putea să înainteze repede căci, după cum constatase, ea își scrântise piciorul, într'adevăr.

43. O sentință a Cekei

Adamovici se întorsese în satul său. Nu izbutise să prindă pe fugari și o mânie fără margini pusese stăpânire pe dânsul. Sonia Petrovici îl întâmpină în mijlocul șoselei, privindu-l batjocoritor și cu furie. O ură nemărginită se putea citi în ochii ei scânteietori.

— Ei, domnule general, ți-a scăpat porumbița? — întrebă ea, în bătaie de joc. — Pe mine nu mă poți prosti. Știam eu ce vrei. Nu te interesa atât Boris Verodin, cât prințesa. Vroiai să fie iubita ta măcar o noapte, nu e așa?

Cizmarul sări de pe cal și ridică pumnul, gata s'o lovească.

— Bagă de seamă, cu mine nu-ți merge! — scrâșni Sonia. — Stai, ce vroiam să-ți mai spun?... Aha, știi că trimisul Cekei mai e aici și o să-ți spună o vorbuliță... Intre timp, s'a aflat ceva și despre tine...

Sonia îl apucă de gât și-i pipăi beregata. Apoi adăugă, râzând batjocoritor:

— Nu-i nevoie de o funie groasă — ajunge și una mai subțirică.

Adamovici pălise. Ochii săi rătăceau în jur. Simți pe limbă un gust amar. Inainte cu o noapte fusese străbătut de fiorii morții și nu-și dorea de fel să mai treacă prin asemenea clipe.

Tânăra porni agale pe șosea. Ura cu înverșunare pe cizmar, fiindcă acesta pusese la cale înlăturarea lui Boris Verodin, luntrașul de pe Volga, pe care ea îl iubea cu toată patima. Sângele ei, sânge de Țigancă, începea să-i clocotească în vine, când se gândea la Boris, tânjind după îmbrățișarea lui înflocată. In aceste clipe, ca devenea femeie, nu voia să mai știe nimic despre revoluție și uita cu totul că e „tovarășă".

Tânăra trimisese reprezentanților Cekei o scrisoare anonimă, prin care se aducea învinuiri grave comandantului gărzii, tovarășul Adamovici. Din a-

ceastă pricină, Korinaloff nu părăsise satul și așteptase întoarcerea cizmarului.

Sonia trecu pe dinaintea ruinelor cari mai rămăseseră din căsuța Anușcăi Verodin. Bătrâna cameristă, Saşa, se ghemuise pe o grindă arsă și privea posomorîtă în gol. Se gândise în fel și chip cum ar putea să ajungă la lespedea despre care îi vorbise oarba, — dar până acum nu izbutise să găsească niciun mijloc. Auzind glasul Soniei, bătrâna înălță capul.

— E aici, — îi șopti Țiganca — du-te la Korinaloff. Comandantul e crud, însă nu nedrept. Cât despre ticălosul acela desfrânat, n'are ce să-i strice dacă își va lua pedeapsa.

Bătrâna încuviință din cap și se ridică. Ochii-i de vultur scânteiau. Îi venea să turbeze de furie, numai gândindu-se, că omul acesta respingător își pusese în gând să se atingă de prințesa ei.

Saşa porni în căutarea fostului grădinar al castelului, pe care îl găsi. De asemeni și pe Dimitriev și cei doi revoluționari, cari păziseră pe Natasa în seara când tânăra fată fusese ținută prizonieră în casa cizmarului. Intre timp, oamenii își dăduseră seamă că Adamovici nu trebuia să ajungă în fruntea locuitorilor satului. Dacă ar fi fost un bărbat ca Borjs Verodin, firește că sătenii ar fi primit cu bucurie să fie conduși de el. Insă pe acest pierdevară, care nu muncise niciodată și vroia să facă acum pe stăpânul, nu-l aveau de loc la inimă. Nu le era plăcut ca un asemenea om să fie în fruntea vreunuia din sovietele întemeiate în acel ținut, căci de sigur că după ce s'ar fi văzut cocoțat în această demnitate, cizmarul ar fi pornit prigoana împotriva tovarășilor săi.

— Tu intri la el — zise grădinarul, adresându-se cameristei. — Intre timp, noi vom aștepta afară până vom fi chemați. Ești cea mai indicată ca să-i poți încredința de josnicia șchiopului.

Saşa clătină capul în semn de încuviinţare şi ochii ei scânteiară din nou.

Bătu în uşă apoi intră. Korinaloff, comisarul Cekei, şedea la o masă, împreună cu oamenii săi, cari scriau de zor, întocmind procese-verbale.

— Ce s'a întâmplat? — întrebă dânsul, sfredelind-o pe Saşa, cu privirea.

— Am venit să fac o plângere — zise bătrâna.

— O plângere? Cine eşti tu?

— Tovarăşa Saşa Verodin.

— Saşa Verodin? Eşti rudă cu tovarăşul Boris Verodin, care ne-a trădat?

Ochii bătrânei străluciră din nou.

— Nepotul meu n'a trădat pe nimeni — răspunse ea, cu îndrăzneală. — Dar un ticălos, un trădător în adevăratul înţeles al cuvântului, i-a pus în sarcină această vină.

Un zâmbet răutăcios flutură pe buzele lui Korinaloff. Căută printre hârtii şi găsi biletul pe care îl primise în chip cu totul misterios.

— Tu ai scris asta? — întrebă el, arătându-l cameristei. (Vezi ilustraţia copertei).

— Eu? Eu abia ştiu să mă iscălesc... nu, nu, fii încredinţat că biletul n'a fost trimis de mine.

— Ia spune, ai ceva împotriva lui Adamovici?

— Da, cizmarul nu s'a purtat deloc cinstit. In seara aceea, la ora zece, Adamovici i-a trimis la plimbare pe paznici, ca să poată rămâne singur cu prinţesa Gogineff. El n'avea de gând să execute sentinţa împotriva ei, ci-l mânau interese cari îl priveau numai pe dânsul. E cu putinţă aşa ceva sub noul regim? Socot că e destul de rău dacă nobilii sunt sortiţi să moară, fără nicio vină...

— Tovarăşă, ce tot îndrugi acolo! — o întrerupse Korinaloff, privind-o ameninţător. — Vrei să te dau în judecată?

Dar Saşa nu se lăsă intimidată. Ea nu ştia ce înseamnă frica. Sfârşi fraza pe care o începuse:

— ...dar e cu totul nedrept ca soţiile lor să fie silite să devie amantele agenţilor sovietului.

Korinaloff își mângâiă barba și schimbă câteva priviri cu ceilalți trimiși ai Cekei.

— Aduci o învinuire foarte gravă, tovarășă Verodin — zise el. — Ai putea s'o dovedești?

Sașa se apropiă de ușă și bătu încetișor. Dimitriev și ceilalți trei bărbați trecură pragul.

Atât fostul grădinar cât și ceilalți trei paznici întăriră spusele bătrânei, afirmând că șchiopul îi concediase ca să poată rămâne singur cu prințesa.

— Și, afară de asta, Adamovici a aţâţat oamenii să devasteze câteva prăvălii și locuințe — urmă luntrașul Dimitriev. — El a fost acela care a pus la cale jefuirea băcanului și a lui Tossik Gilkin. Merindele pe cari aceștia le aveau în magaziile lor, ne-ar fi putut ajunge pentru multă vreme; numai Adamovici e vinovat că ele au fost distruse.

Korinaloff își trecu din nou mâna prin barbă.

— Aduceți-l încoace pe Adamovici! — porunci el, cu glasul tremurând de mânie.

Korinaloff era un om crud; mai târziu ajunse la loc de frunte în organizația Cekei și în sovietul Moscovei; toți aceia cari aveau de afacere cu dânsul sau se înfățișau înaintea sa ca pârîți, tremurau de frica lui. Mai curând s'ar fi îndoioșat o piatră, decât omul acesta care nu ieșea din litera legii. In schimb, era cinstit până în măduva oaselor și niciodată nu-și însușise vreun lucru pe nedrept. De aceea era foarte aspru cu jefuitorii.

Nu trecu multă vreme și Adamovici se ivi înaintea lui, făcând o plecăciune stângace.

— Ei, unde s'a ascuns Boris Verodin? — întrebă Korinaloff, căutând să pară cât mai liniștit.

— A scăpat — răspunse Adamovici, cu glas răgușit, neștiind încotro să-și îndrepte ochii, urmărit de privirile acestui om neînduplecat.

— Dar, ia spune, cum s'au petrecut lucrurile în noaptea aceea, când Boris Verodin a dispărut cu prințesa Potcikev? — urmă comandantul.

— A fost foarte simplu... Vroiam tocmai, s'o

împuşc, când Verodin m'a înhăţat pe la spate. Apoi m'a legat fedeleş şi m'a lăsat acolo, iar el a dispărut cu prinţesa...

— Spre necazul tău, tovarăşe Adamovici — completă Korinaloff. — Taci, eşti un trădător! Am să-ţi spun eu ce aveai de gând... Inainte de moartea prinţesei, vroiai să fii singur cu dânsa, timp de un ceas, ca să te poţi bucura de farmecele ei.

— Nu, nu, te asigur că nu asta urmăream — îngână şchiopul.

— Cel puţin, fii cinstit şi curajos, — răspunse Korinaloff. — Mărturiseşte-ţi vina, am aici destui martori cari ţi-o pot dovedi.

— Sunt cu totul nevinovat — bâigui cizmarul.

Comandantul făcu un gest poruncitor. Omul acesta nu îngăduia nicio împotrivire, nimic nu-l putea abate dela datorie. Se pusese în slujba revoluţiei şi lucra ca o maşină.

— Am terminat cu asta, — zise el. — Acum spune-mi de ce ai pus la cale devastările? Ai aţâţat pe locuitori să distrugă avutul lui Tossik Gilkin... poporul ar fi putut trăi multe săptămâni din merindele cari se aflau la el.

— Asta a venit dela sine... eu am spus, doar, negustorului, că, de acum încolo, lucrurile nu-i mai aparţin.

Comandantul ceru să fie aduşi martorii şi trimise după negustor.

După puţin timp, Tossik Gilkin se afla înaintea lui şi-l privea plin de teamă.

— Răspunde, — se răsti la el Korinaloff. — Adamovici a confiscat mărfurile din prăvălia dumitale sau le-a lăsat pe seama celorlalţi?

Negustorul oftă.

— Nu mai ştiu nici eu! — răspunse el. — Pregătisem patru saci cu făină şi câţiva saci cu legume, dar totul mi-a fost luat. N'aş putea da niciun fel de lămuriri, căci habar n'am cum s'au petrecut lucrurile.

— Aşteaptă afară, Adamovici! — porunci reprezentantul Cekei.

Cizmarul îşi cu coada între picioare. I se părea că-şi simte funia în jurul gâtului; pământul începea să-i fugă de sub picioare.

Ce se hotăra îndărătul uşii? Korinaloff, omul acesta cu priviri străpungătoare, părea singurul de care atârna totul.

Deodată, teama de moarte îl împinse pe Adamovici la o faptă nebunească: o luă la goană pe şosea. Era foarte caraghios, alergând aşa, trăgând piciorul după el şi, oprindu-se din când în când ca să privească în jurul lui. Sabia îl împiedeca la fugă, astfel că o scoase şi o asvârli cât colo. Dar spaima îl sugruma şi nu izbuti să înainteze mai repede.

Câţiva luntraşi veneau pe şosea, în tovărăşia unui trimis al generalului Aratcin, care venise să adune trupe noui.

Adamovici fu întâmpinat de luntraşi, cari puseră mâna pe el. In timpul lipsei sale, vestea învinuirii ce i se aducea se răspândise în tot satul.

— Stai, tovarăşe! zise luntraşul Kassim. — Nu te grăbi aşa, căci chiar dacă am făcut o prostie, nu-i frumos să ştergem putina, fără să încercăm să ne apărăm.

Adamovici scoase pumnalul şi-l ameninţă, dar luntraşul nu se sinchisi de asta, ci îl apucă de gulerul hainei, îl scutură de câteva ori, apoi îl împinse înainte.

Intre timp, urmăritorii şchiopului, cei patru paznici ai Natasei, ajunseră la faţa locului şi-l luară în primire.

— Nostim tovarăş, — zise Dimitriev, în bătaie de joc. — Aduce învinuiri altora, cere moartea lor şi, când colo, se teme el însuşi... Dacă te simţi cu cugetul curat, n'ai de ce să fugi.

— Ce aveţi cu mine? — se tângui Adamovici. Nu v'am făcut nimic. De ce nu mă lăsaţi în pace?

Ah, acum știu... Dimitriev, ți-am cerut să-mi achiți cele trei ruble pe cari mi le datorezi... Orloffski, și tu ai să-mi dai o rublă... dați-mi drumul și vă iert datoria.

— Tacă-ți gura, calicule! — strigă Dimitriev, cu dispreț. — Iți datorez eu ceva? Și, mai ales, ai muncit tu vreodată, așa încât să ai curajul să afirmi că ai de primit bani dela mine? Ești un pungaș! Uneltele tale au ruginit de mult, tocmai fiindcă nu te-ai folosit de ele... Hai, marș înapoi, reprezentanții Cekei vor să stea nițeluș de vorbă cu tine... Oamenii vor să-l vadă pe tovarășul Adamovici.

Korinaloff se afla înaintea mesei, când martorii și pârîtul intrară în încăpere. Comandantul ținea în mână o coală de hârtie — era „dosarul cazului Adamovici", care urma să fie înaintat Tribunalului Suprem.

Nu prea se făcea multă vorbă cu pârîții. Nici chiar cu „tovarășii" cari se făcuseră vinovați de ceva. Aceia, însă, cari își însușiseră bunul altuia, trebuiau judecați cu cea mai mare asprime, căci nimănui nu-i era îngăduit să se îmbogățească pe spinarea noului regim.

Acestea erau principiile cari călăuzeau pe Korinaloff; dar, din nefericire, ele nu prea erau respectate de cei cari se aflau în fruntea poporului răsvrătit.

Adamovici urma să fie dus în oraș, unde avea să fie executat. Korinaloff citi sentința prin care șchiopul era condamnat la moarte.

Nenorocitul se prăbuși la pământ și se svârcoli ca un turbat. Când se mai liniști, începu să se roage de judecătorii săi, adresându-le cuvintele cele mai duioase.

— Afară cu el! — strigă Korinaloff, adâncindu-se din nou în lucrul său.

Șchiopul fu îmbrâncit pe ușă și patru revoluționari îl luară în primire.

Chiar în aceeaşi zi, el fu transportat în oraş.

Cizmarul era arestat de paisprezece zile. In acest timp îşi dăduse seamă de mijloacele folosite de revoluţionari. Tribunalele lucrau că nişte automate şi nu ţineau socoteală de împrejurări. Procesele se terminau repede şi sentinţele erau foarte aspre.

Adamovici ceruse revizuirea procesului. Intr'o zi, un paznic intră în celula lui şi-l pofti prietenos să-l urmeze în faţa judecătorului. Şchiopul răsuflă uşurat. Obrajii săi palizi se însufleţiră din nou.

In coridor fu întâmpinat de un bărbat spătos, care avea la brâu un revolver.

— Asta e — întrebă el, adresându-se paznicului.

Gardianul încuviinţă din cap.

— Vino, — urmă celălalt, întorcându-se spre cizmar.

Deschise o uşă şi Adamovici intră într'o încăpere în care domnea un miros de cadavru descompus. Deodată, şchiopul simţi la ceafă ţeava rece

a unui revolver... Țipătul său fu acoperit de sgomotul detunăturii... Fusese executat.

Ca și cum nu s'ar fi întâmplat nimic, călăul închise ușa și se depărtă.

44. — Dispariția Natașei

Boris își dădea seamă din ce în ce mai mult că situația lui și a iubitei sale era dintre cele mai neplăcute. In timp ce se strecurau printre tufișuri, o trupă de soldați se ivi pe poteca de sus, pe unde trecuseră înainte cu trăsura.

Tânărul revoluționar fusese nevoit să se oprească de câteva ori, căci piciorul Natașei se umfla mereu. In cele din urmă, prințesa scoase un strigăt de durere și rămase locului, nefiind în stare să mai înainteze.

Desnădăjduită, frumoasa fată își îndreptă privirile spre iubitul ei. Ochii-i mari, negri, păreau să cer iertare.

— Ești supărat pe mine, Boris? — întrebă ea, cu glas slab. — Da, recunosc, am făcut o prostie sărind din trăsură. Acum ești într'o situație mult mai grea ca înainte. Aș fi trebuit să mă stăpânesc...

— Cum poți vorbi astfel, scumpa mea! — răspunse Boris, dojenitor. — Dacă am dorit să fi rămas în trăsură, am făcut-o numai fiindcă mă gândeam la tine, fiindcă mă simt foarte nenorocit văzând că suferi atât.

— Boris, nu sufăr, — replică ea. — Ce-mi pasă de toate durerile trupești, când știu că ești lângă mine? Sunt nespus de fericită și, în brațele tale, aș muri cu zâmbetul pe buze.

Revoluționarul mângâiă chipul ei drăgălaș și-i sărută ochii, a căror strălucire îl făcu să se înfioare, cuprins de patimă.

Cei doi iubiți porniră încetișor mai departe. De nenumărate ori, Boris vru s'o ducă în brațe, dar ea se împotrivi. Deodată, Natașa se poticni și

căzu în genunchi, scoțând un țipăt ușor. Fața i se crispă de durere. Gemând, ea se agăță de brațul iubitului ei.

— Odihnește-te, scumpa mea, — zise el, silind-o să se așeze pe un loc acoperit de mușchiu. — Nu mai poți înainta.

Tânărul se înspăimântă văzând piciorul ei care se umflase grozav.

Ingenunchiă și-i scoase gheata, apoi ciorapul. Natașa își mușcă buzele de durere. Știa că nu va putea să-și mai urmeze drumul. In același timp, însă, ea își dădea seamă că se afla într'o situație desnădăjduită. In mijlocul pădurii, înconjurați de dușmani, fără alt ajutor decât acela pe care i-l putea da iubitul ei.

Sângele svâcnea în piciorul umflat și o pată roșie arăta locul bolnav.

— Voiu încerca să pun piciorul la loc — zise Boris, aținind asupra prințesei o privire întrebătoare.

Ea clătină capul în semn de încuviințare, dar abia îi atinse Boris piciorul umflat, că Natașa scoase un țipăt de durere. Tânărul era nehotărît. Știa ce durere îngrozitoare produce așezarea la loc a unui picior scrântit.

Și, totuși, n'avea încotro. Apucă, cu mâna dreapta, laba piciorului iar cu cealaltă gamba, apoi, o trase din răsputeri. Natașa închisese ochii.

Deodată, ea scoase un țipăt sfâșietor și căzu pe spate, leșinată.

Boris răsuflă din adânc.

— Slavă Domnului, — făcu el — pare să fi izbutit.

Ii luă capul în mâini și murmură cu dragoste nespusă:

— Sărmana mea copilă, de ce ți-a fost scris să suferi atâta!

Apoi se uită cu luare aminte la chipul ei, ascultându-i răsuflarea. Natașa mișcă pleoapele. Tă-

nărul mai avea puțin vin în bidonul său; turnă câteva picături între buzele iubitei sale, care scoase un geamăt, apoi deschise ochii, zâmbind ușor.

— A trecut, — o mângâiă Boris. — Acum vom bandaja piciorul umflat și, dacă-l vei cruța, se va tămădui dela sine.

Prințesa îl privi cu duioșie, apoi îi luă mâna și o sărută, înainte ca Boris să și-o fi putut retrage.

— Ce faci, Natașa? — o dojeni el, cu blândețe. — De ce-mi săruți mâna?

— Ești atât de bun și nobil, scumpul meu Boris!

Revoluționarul încercă să-i maseze piciorul. Natașa își stăpâni durerea; însă, privind-o în față, iubitul ei nu avu curajul să mai urmeze, căci nu putea s'o vadă suferind.

— Acum trebue să pornim mai departe — zise el. — Singura noastră scăpare e la malul fluviului. Trebue să ajungem cu orice preț, la țărmul Volgăi, unde vom aștepta până ce se va ivi prilejul să pornim în susul apei. Poate că dăm de o corabie trasă de tovarăși, cari ne vor lua cu dânșii.

— Dar spuneai că tot ținutul e ocupat de soldații guvernului?

Boris încuviință, posomorît. Vroise, doar, s'o încurajeze; el însuși nu nădăjduia de loc că vor izbuti să ajungă la Petrograd. Grija pentru soarta iubitei sale îi apăsa inima. Ce se va alege, oare, cu dânsa?

Natașa încercă să meargă, dar abia făcuse un pas că se prăbuși la pământ, săgetată de durere. Tânărul o luă în brațe și-și croi drum printre mărăcini.

Intre timp, foamea începuse să-i chinuiască. Mâncare n'aveau deloc, căci merindele rămăseseră în trăsură.

Boris culese câteva fructe pe cari Natașa le

mâncă cu mare poftă.

— Nu murim noi de foame — o îmbărbătă el. Peste puțin timp vom ajunge la malul fluviului. Știu că în Volga se găsește mult pește, astfel că vom putea face o ciorbă gustoasă.

— Dacă ești lângă mine, nu-mi trebue mâncare — zise ea, zâmbind fericită.

Porniră din nou la drum. Umbrele înserării începuseră să învăluie ținutul. Boris voia să ajungă la mal, cu orice preț, înainte de a se lăsa noaptea. In cele din urmă fu nevoit să renunțe, copleșit de oboseală.

Se opri într'un luminiș, își scoase haina, o întinse pe pământ și rugă pe iubita lui să se culce. El rămase treaz la căpătâiul ei.

Privind cu duioșie chipul drăgălaș al prințesei care dormea lângă el, o nespusă amărăciune îl cuprinse gândindu-se la toate suferințele pe cari ea le îndurase în ultimul timp.

N'ar fi trebuit, oare, să-și stăpânească patima, să-și înăbușe dragostea?

Acum o târa cu sine spre pieire — numai el va fi vinovat dacă prințesa își va pierde viața.

Pe de altă parte, imaginea revoluției se ivi în mintea sa. Nu se putea ști cât avea să reziste regimul actual. Dar ce se va întâmpla, oare, când poporul va lua frânele în mână? Măcelurile, cari acum aveau loc numai în anumite părți, se vor înmulți în chip înfricoșător și vor scălda Rusia într'o baie de sânge. Vinovați sau nevinovați—nobilii vor pieri, uciși de oamenii sălbăteciți.

Tânărul se gândi la întâmplările din anii din urmă. Suferise mult, înfruntase primejdii nenumărate, însă totdeauna fusese călăuzit de idealul său: liberarea patriei din jugul robiei. Aceasta fusese, oare, și ținta celorlalți?

Cereți mâine numărul 21 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Boris oftă din adânc, gândindu-se la evenimentele cari se desfăşuraseră în ultimul timp. Răsvrătiţii erau aţâţaţi de agitatori fanatici, cari făceau experienţe pe spinarea poporului rus. Ţăranii, răzbiţi de foame, plecau urechea la făgăduielile acestora şi se lăsau conduşi ca nişte dobitoace.

Ţarul fusese înlăturat, dar alţii luaseră puterea în mâini şi duceau ţara de râpă. Guvernul provizoriu pornise prigoana împotriva locuitorilor.

In acest timp, ţăranii erau aţâţaţi mereu de revoluţionari, cari le făgăduiau marea cu sarea. Nimeni nu se va mai naşte bogat, toţi aveau să fie la fel în faţa legii, mizeria va dispare — iată muzica pe care „mujicii" o ascultau cu evlavie. Şi, pentru cucerirea acestor ţeluri, răsvrătiţii porniseră o luptă înverşunată, o luptă în care dispăruse orice simţimânt omenesc.

In timp ce toate acestea îi treceau prin minte, Boris privea cu durere la iubita lui. Ea se născuse într'un pat cu aşternut de mătase, fusese înconjurată de lux şi bogăţie, trebuind să se supună doar hotărîrilor tatălui ei; acum, soarta o smulsese din făgaşul ei şi o asvârlise în vâltoarea vieţii.

Deodată fu cuprins de o spaimă grozavă. Dacă vor pune mâna pe el şi-l vor ucide? Dacă va fi ţinut arestat mai multă vreme? Ce se va alege cu Natasa?

Chipul i se posomorî. Văzu trupul acesta minunat, văzu faţa ei drăgălaşă, genele lungi şi mătăsoase, gura ei roşie.

Un păr bogat învăluia chipul ei încântător. El nu întâlnise niciodată o femeie mai frumoasă ca dânsa, niciuna nu aprinsese în sufletul său o văpaie atât de dogoritoare ca aceea pe care o stârnise Natasa.

No. 25 al romanului
VRAJA MILIOANELOR
va costa 4 Lei

Boris se plecă spre dânsa şi, acompaniat de freamătul nopţii, cântă încetişor una din acele melodii duioase, cari sunt străvechi şi totuşi rămân veşnic noui, unul din acele cântece triste cari te învăluie într'o fericire nespusă.

Natașa se mişcă. Un zâmbet fermecător înflori pe buzele sale, apoi începu să cânte uşor, cu glasul ei minunat, acompaniându-şi iubitul.

Deodată, se ridică în capul oaselor, cu chipul încordat.

— Nu auzi nimic, iubitule? — întrebă dânsa.

— Nu, Natașa...

— Ascultă... cântecul... cântecul Volgăi.. Sunt tovarăşii tăi, cari vin în susul fluviului... burlaki-i... suntem salvaţi, Boris.

Il cuprinse cu braţele şi, plângând de fericire, îşi apăsă buzele pe gura lui.

La început, Boris îşi închipui că Natașa se înşelase dar, după câteva clipe, îşi dădu seamă că iubita lui avea dreptate. Cântecul luntraşilor răsuna tânguitor, monoton.

O corabie era trasă în susul fluviului. Acum nu mai aveau timp de pierdut. Trebuiau să intre în legătură cu burlaki-i.

Boris se ridică repede, luă pe Natașa în braţe şi porni în grabă prin desiş. Cântecul se apropia din ce în ce şi glasurile se desluşeau tot mai lămurit.

— Boris... vin... tovarăşii tăi... suntem salvaţi! — murmură ea.

Deodată, o detunătură de armă, urmată de alta, sfâşiară văzduhul. Un ţipăt sălbatec se auzi în acelaşi timp, şi cântecul amuţi.

Apoi, sgomote înăbuşite, ca şi cum o trupă de călăreţi ar fi mers în trap, ajunseră la urechile celor doi iubiţi. Natașa ascultă, cu răsuflarea întretăiată.

Câteva clipe, se zărise printre ramuri o corabie mare, trasă de luntraşi, cari aveau chipurile încordate şi păşeau încetişor. Apoi tăcerea se lăsă din nou.

Boris așeză pe Natașa la pământ, apoi zise:

— Mă duc să văd ce s'a întâmplat.

— Cred că iar a fost jertfită o viață omenească — murmură tânăra, înfiorată.

El încuviință din cap. Era încredințat că Natașa nu se înșelase, căci dânsul zărise câteva uniforme lângă luntrași. Pesemne că, la porunca republicanilor, aceștia din urmă își continuaseră drumul.

Tânărul o liniști, apoi își croi un drum prin tufiș. După puțin timp, malul Volgăi se ivi înaintea sa și în imediata lui apropiere se afla o făptură omenească îmbrăcată în sdrențe, care zăcea la pământ, cu fața în sus.

Boris se apropiă de țărm. Corabia nu se mai zărea, căci dispăruse pe după un cot al fluviului.

Deodată, revoluționarul se opri, văzând că celălalt se mișcase. Era un bătrân, cu părul cărunt și chipul brăzdat de muncă. Deschise ochii și Boris își dădu seamă că orice ajutor ar fi fost zadarnic; sângele țâșnea necontenit din pieptul nenorocitului și se scurgea în pământul umed de pe mal.

— Ce s'a întâmplat? — întrebă revoluționarul, aplecându-se spre rănit.

Incercă să-i ridice capul, dar un val de sânge izvorî din gura bătrânului. El aținti o privire plină de recunoștință asupra lui Boris, când acesta îi turnă pe gât câteva picături de vin. Inghiți cu lăcomie băutura întăritoare, apoi îngână:

— Iți mulțumesc... prietene.

— Dar spune-mi ce s'a întâmplat? — repetă Boris. — Ai fost împușcat de republicani?

Rănitul încuviință din cap.

— Noi... luntrașii din satul Grosnowiz... am fost siliți... să tragem corabia... Ea e plină de muniții... și merinde.. Armata prințului Potcikev... a ocupat tot ținutul... Vroiam să... ne îndreptăm spre cartierul general... al lui Aratcin... conducătorul armatei roșii... dar trupele republicane... ne-au împiedecat... Au luat pe toți bărbații... cari puteau fi întrebuin-

(ați... și i-au înrolat... în armata lor... Ferește-te... văd că ești... un flăcău voinic... Dacă pun mâna pe dumneata... te silesc să intri în... trupele lor... altminteri te pun la zid...

— Crezi că prințul Potcikev a ocupat ținutul Volgăi? — întrebă Boris, repede, temându-se că nu va afla totul, căci minutele rănitului păreau numărate.

— Da... în lung și'n lat — murmură bătrânul, cu greutate. — Pe o rază de multe sute de verste... Soldați nenumărați... republicanii... prințul Potcikev... un tiran... un ticălos... ucide pe toți cari... îi ies în cale.

— De ce ai fost împușcat? — cercetă Boris.

— N'am cântat... vorbeam cu un tovarăș... despre fugă... Unul a auzit ceva... din cuvintele noastre... a raportat conducătorului... eu am tăgăduit... am fost bătut... încercai să mă apăr și... m'au împușcat.

Boris vedea că rănitul se lupta cu moartea. Pieptul îi tresălta cu putere. Un geamăt izbucni de pe buzele sale, apoi o dâră de sânge îi țâșni din gură.

— Mai răspunde-mi la o întrebare, prietene — zise tânărul. — Care e situația în orașul unde se află stațiunea de cale ferată? Este și el ocupat de trupele guvernului?

Celălalt clătină capul.

— Nu... gara e.... în mâna generalului Aratcin... dar va trebui să se retragă... albii sunt mult mai numeroși.

Boris privi întunecat la omul dinaintea lui și încercă să-i ușureze ultimele clipe, sprijinindu-i capul. Rănitul gâfâi de câteva ori, apoi trupul său fu străbătut de un fior și... totul se sfârși.

Boris îi așeză ușor capul, pe pământ. Aflase destul pentru a-și da seamă că era încolțit de dușmani. Dacă ar fi fost singur, poate că ar fi izbutit să se strecoare printre rândurile lor. Dar împreună cu Natașa, n'avea prea mulți sorți de izbândă, cu

atât mai mult cu cât tânăra nu putea să meargă.

Boris aruncă o privire asupra mortului. Nu putea să-l îngroape, căci n'avea niciun fel de unelte.

Se depărtă, dar se întoarse din nou și se aplecă deasupra trupului neînsuflețit, nădăjduind să găsească vreun act care să-i poată fi de folos. Dar nu găsi decât o bucată de pâine uscată, pe care Boris o luă cu el, căci nu putea ști câtă vreme aveau să rămână fără mâncare.

Când tânărul se întoarse la Natașa, aceasta citi în ochii săi răspunsul la întrebarea ei mută.

— A fost împușcat un luntraș — povesti revoluționarul, apoi. — Crima a fost făptuită de soldații lui Potcikev. Ținutul e ocupat de trupele republicane, cari probabil că vor porni lupta împotriva lui Aratcin. Orașul mai e în mâna generalului nostru și trebue să încercăm să ajungem acolo, cât mai repede cu putință. Apoi ne vom întâlni din nou cu Vasilieff.

— Orașul nu e departe — oftă Natașa.

Deodată, ea izbucni în plâns și se aruncă de gâtul iubitului.

— Boris, lasă-mă aici — suspină ea. — Nu-ți aduc decât nenorociri... Voiu muri... tu, însă, trebue să trăiești, căci ești bărbat și poți să mai înfăptuiești multe în viață.

Boris o apucă de bărbie, ridicându-i fața, și o sărută pe ochi.

— Ce tot vorbești, prostuțo, — zise el, mustrător. — Crezi că te iubesc atât de puțin încât să fiu în stare să te părăsesc în primejdie? Rămân cu tine și, dacă ne-a fost sortit să murim, vom muri împreună.

Apoi o luă în brațe și o duse până la mal, unde se spălară și tânărul îi puse o compresă în jurul piciorului bolnav. Tăiă apoi o ramură, din care făcu o cârjă, pentru ca Natașa să poată merge.

De astădată, prințesa izbuti să umble, deși foarte încet. Se ațiuură însă pe marginea pădurii, pentru ca să poată dispare de îndată ce s'ar fi ivit

cineva, căci nu puteau şti dacă vor avea de face cu duşmani sau prieteni.

Şi peste puţin timp aveau să vadă cât de bună fusese această măsură de prevedere.

Trei corăbii trecură prin faţa lor. Toate erau însoţite de soldaţi cari, cu lovituri de cnut, îndemnau pe „burlaki" să înainteze mai repede.

Cam pe la amiazi, soarele dogorînd pe cer, Boris hotărî să pornească în căutarea unui loc de odihnă. Dispăru în desiş, de unde, se întoarse repede, plin de bucurie.

— Am descoperit o colibă, iubito! exclamă el, triumfător. — Cred că a fost construită de vreun pădurar. Nu e prea mare, dar va fi loc destul pentru amândoi. Hai, trebue să ne grăbim, căci după amiază, la asfinţitul soarelui, pornim iarăşi la drum.

Nataşa se lăsă condusă de iubitul ei şi păşiră pe o potecă îngustă, care părea croită de animale. După puţin timp ajunseră la colibă şi prinţesa se prăbuşi, istovită, pe culcuşul pregătit de Boris. Acesta, însă, se depărtă din nou, pentru a încerca să vâneze vreo pasăre sau să pescuiască ceva.

Boris lipsi mai multe ceasuri. In acest timp, izbuti să doboare, cu o lovitură de măciucă, un iepuraş. Dar, fiindcă nu se încumeta să aprindă focul în apropierea ţărmului, de unde putea fi zărit, se hotărî să pregătească mâncarea ceva mai departe, în mijlocul pădurii. Adună câteva vreascuri, făcu focul, fripse iepuraşul, apoi porni din nou spre colibă.

Soarele asfinţise. Când ajunse lângă căsuţă, tânţarii roiau în faţa uşii deschise.

Vrând să facă o surpriză iubitei sale, tânărul se strecură înăuntru dar, în clipa următoare, scoase un ţipăt... Coliba era goală.

45. — Sbirii republicii

Boris Verodin rămase încremenit. Visa, oare? Unde se afla Nataşa?

Trecu mult până să se liniștească. Bănuia că iubita lui pornise spre țărm, căci și cârja dispăruse odată cu ea. Se hotărî să se ducă în căutarea prințesei. Mai întâi făcu înconjurul colibei, strigând neîncetat numele frumoasei fete; apoi se îndreptă spre fluviu.

Nu găsi însă nici urmă de Natașa. Începu să se neliniștească și o teamă cumplită puse stăpânire pe el.

Ce se întâmplase, oare? Revoluționarul se frământă în zadar, căutând să găsească vreun motiv care s'o fi putut hotărî să părăsească adăpostul.

Se întunecase deabinelea. Nu putea să aștepte în colibă întoarcerea Natașei, căci astfel pierdea un timp prețios. Gândul că prințesa părăsise coliba de bunăvoie, dispăru încetul cu încetul. De sigur că fusese răpită.

Această bănuială prinse rădăcini tot mai adânci. Dar cine o răpise, oare? In mâinile cui căzuse?

Boris își dădu seamă că numai procedând cu chibzuială, putea să dea de urma dispărutei. Începu să cerceteze locurile cu multă luare-aminte și, în cele din urmă, porni spre țărmul fluviului. Nu mai încăpea îndoială că mai mulți oameni trecuseră pe acolo, căci pe pământul moale al pădurii se puteau zări numeroase urme de cizme. De sigur că soldații se folosiseră de acest drum.

Deodată, Boris se plecă la pământ și ridică un nasture de culoare închisă. Acum, orice îndoială dispăru din mintea lui. Nasturele provenea dela rochia pe care Irina o împrumutase prințesei.

La țărm, tânărul găsi încă un nasture la fel.

Chibzui câtva timp și în cele din urmă își zise că iubita lui se folosise de acest mijloc pentru a-i da de veste că fusese răpită. Și, deoarece, urmele duceau spre fluviu, nu mai încăpea îndoială că răpitorii o transportaseră pe bordul unei corăbii.

Boris știa că burlaki-i înaintau foarte încet. Așa dar, dacă se grăbea, putea să-i ajungă.

Nu mai rămase multă vreme pe gânduri și începu să alerge dealungul fluviului.

Cunoștea prea bine simțimintele soldaților sălbăteciți. In vremurile acestea, femeile frumoase erau o pradă foarte prețioasă. Tânărul scrâșni din dinți, gândindu-se că soldații ar putea face vreun rău iubitei sale.

Noaptea era luminoasă, astfel că se zărea până departe.

Deodată, tânărul văzu în depărtare o corabie care înainta încet în susul apei. Numai acesta putea fi vasul pe bordul căruia se afla iubita lui.

Boris Verodin își iuți pașii. Intâi, trebuia să cerceteze câți oameni însoțeau corabia. Numără vreo douăzeci. Vasul se opri și un ponton fu lăsat de pe bordul său, apoi începu o mișcare însuflețită.

Abia după două ceasuri, corabia porni din nou, iar conținutul ei fu încărcat în vreo zece căruțe, cari sosiseră pe mal.

Revoluționarul porni în urma căruțelor apoi se urcă pe o înălțime și ieși înaintea lor. Insoți-

torii acestora, soldaţi din trupele guvernului, erau înarmaţi până 'n dinţi.

Boris rămase nehotărît. Dacă Natașa se mai afla pe bordul corăbiei și era dusă spre o ţintă necunoscută? Fără să ţie seamă de primejdie, păși pe poteca largă, care ducea prin mijlocul pădurii. Știa că un sat mare se află în direcţia pe care o luaseră căruţele.

Deodată, auzi îndărătul său o înjurătură sălbatecă. Boris se opri și trase cu urechea. Un cal se apropia în galop. Uruitul unei căruţe se auzea din ce în ce mai lămurit. De sigur că era un cal care luase vânt și căruţașul nu putea să-l stăpânească.

Tânărul se retrase spre marginea potecii, și nu trecură decât vreo câteva clipe și un cal focos se ivi pe cărare, târînd după sine o căruţă.

Fără să stea mult la gânduri, Boris făcu o săritură și apucă animalul de căpăstru. Calul sări în două picioare, mai înaintă câţiva paşi, dar în cele din urmă se opri, stăpânit de puterea uriașă a luntrașului.

Cutezătorul tânăr își ștergea tocmai năduşeala de pe frunte, când un bărbat se ivi îndărătul său. Era un soldat din armata republicană. O uimire adâncă se întipări pe chipul său, zărind uniforma revoluţionarului.

— Ei, ce cauţi aici? — strigă el, ducând arma la ochi.

Dar Boris Verodin se aruncă la pământ, cu iuţeala fulgerului și, după ce detunătura răsună, el sări din nou în picioare și se repezi spre duşmanul său. Atunci se auzi o altă împuşcătură.

Unul din cei doi adversari se clătină, apoi căzu. Era soldatul. Celălalt ţinea arma în mână.

— N'aş fi vrut să te împuşc... numai tu eşti de vină — murmură Boris.

Se uită în jurul său și trase cu urechea. Dar nu se auzea decât geamătul rănitului.

— Eşti revoluţionar? — întrebă acesta.

Boris Verodin încuviinţă din cap.

— Fugi... altminteri vei fi prins... Câteva regimente din armata prințului Potcikev se îndreptă încoace.

— Vrei să te duc în sat?

Soldatul cătină capul în semn de împotrivire.

— Nu, îmi simt sfârșitul aproape... Urmează-mi sfatul.. altminteri ai să te căieș i...

— Ascultă-mă, n'ai văzut vreo fată pe bordul corăbiei? — cercetă revoluționarul.

— O femeie tânără și frumoasă, cu ochi negri? Boris ciuli urechile.

— Da, întocmai așa — răspunse el, repede. — Nu poate să meargă, căci și-a scrântit un picior.

— Femeia se află într'una din căruțele cari au luat-o înainte.

Revoluționarul rămase pe gânduri. Era cu neputință să lase pe rănit în voia soartei. Luând o hotărîre repede, Boris îl ridică și-l așeză în căruță, în care se afla o grămadă de fân și câteva lăzi. Apoi, scoase haina rănitului și-l înveli cu tunica sa.

— Ceea ce faci e curată nebunie — zise soldatul, cu glas slab. — Vei fi arestat... Prințul Potcikev nu știe multe... e un om crud.

— Spune-mi, care este parola de trecere? — urmă Boris, neturburat.

— Petersburg.

— Nu minți? — stărui tânărul, stredelindu-l cu privirea.

— Nu!

Verodin îmbrăcă tunica soldatului și uitându-se la insignă, află din ce regiment făcea parte rănitul. Apoi sări pe capră și dădu biciu calului.

Cu toate sforțările s'ce nu izbuti să ajungă din urmă celelalte căruțe. Animalul era plin de nădușeală, astfel că Boris îl opri ca să-l lase să se odihnească puțin. Sări apoi de pe capră și se apropiă de soldat. Dar dela cea dintâi privire își dădu seamă

că nenorocitul murise. Ochii-i sticloşi erau îndreptaţi spre cer.

Revoluţionarul chibzui ce să facă. In cele din urmă, scoase din căruţă trupul neînsufleţit al soldatului şi-l duse în pădure, unde îl acoperi cu muşchiu. Apoi, se întoarse.

Acum începea greul. Va izbuti oare să dea de urma iubitei sale şi s'o libereze din mâinile răpitorilor ei?

O hotărîre neclintită străluci în ochii săi albaştri. Era iarăşi cutezătorul luptător,, care nu ştia ce-i frica.

Rămânând singură în colibă, Nataşa căzuse într'un somn adânc. Se simţea doar atât de sigură, sub ocrotirea iubitului ei! Nici nu-i trecea prin minte că alţi oameni ar putea veni în această colibă singuratecă.

Dar soarta hotărîse altfel.

Nataşa văzu în vis chipul frumosului luntraş şi pe buzele ei înflori un zâmbet de nespusă fericire.

— Boris, scumpul meu Boris — murmură ea, din somn.

Un suspin de uşurare îi săltă pieptul. Durerile-i trecuseră ca prin farmec şi nici nu bănuia măcar primejdia care plutea deasupra capului ei. Deodată se trezi. Un sgomot îi ajunsese la ureche. Uşa era deschisă şi razele lunii luminau încăperea. Tânăra prinţesă văzu înaintea ei un chip aspru, batjocoritor.

Scoţând un ţipăt, Nataşa îşi ascunse faţa în mâini.

O corabie înainta în susul fluviului, sub o puternică escortă de soldaţi din armata republicană. Feţele luntraşilor erau scăldate de năduşeală. Curelele pătrundeau adânc în umerii lor şi lăsau dungi roşii pe spatele şi pieptul „burlaki"-lor.

Li se spusese soldaţilor că vor putea să rechiziţioneze orice şi se ştia că în gubernia Volgăi mai aveau ce lua. Dacă nu putuseră să se dedea la ja-

furi în timpul războiului ,din pricină că luptau chiar în țara lor, trebuiau, cel puțin, să prade pe săteni.

Numai cu astfel de făgăduieli și ținând seamă de lăcomia soldaților cari se sălbăteciseră pe front, guvernul provizoriu izbutise să, hotărască vreo câteva regimente să pornească spre guvernia Volgăi.

Alte regimente se împrăștiaseră prin marile orașe, iar altele, corpuri întregi de armată, se înfrățiseră pe front cu Nemții.

Se formau consilii de soldați și se cântau cântece de libertate. Ofițerii nu mai aveau nicio putere și mulți dintre ei își părăseau regimentul și plecau spre Capitală.

Prințul Potcikev își stabilise cartierul general într'un mic sat din apropierea orașului, pe care nădăjduia să-l cucerească, provocând astfel căderea generalului Aratcin. Dacă izbutea să-l învingă pe acest conducător viteaz, atunci avea puterea în mâini și putea să facă ordine în toată gubernia Volgăi.

In acest timp, generalul Aratcin primea întăriri noui. Voluntarii soseau de pretutindeni și erau în cea mai mare parte soldați revoluționari cari fuseseră pe front și nu dădeau crezare făgăduielilor guvernului provizoriu.

Și afară de asta, Aratcin avea un avantaj asupra adversarului său, căci linia ferată era în mâna revoluționarilor. Izbutise să așeze la vreme, din loc în loc, gărzi puternice, astfel că nu putea fi luat prin surprindere la un eventual atac.

Prințul Potcikev, la rândul său, se bizuia mai mult pe calea pe apă. Luntrașii trebuiau să-i ușureze transportul muniților și proviziilor. Toți burlakii pe cari putu să-i prindă, fură siliți să se înhame la corăbii și orice împotrivire era zadarnică. Atunci când dădeau de oameni mai îndărătnici, îi împușcau fără multă vorbă. Fiecare caporal avea putere de viață și moarte asupra locuitorilor.

Corabia de care am amintit mai sus trebuia să ajungă înainte de miezul nopţii, în satul unde se afla jumătate din muniţiuni şi provizii. Din această pricină, burlakii erau zoriţi să înainteze cât mai repede şi, pentru asta, fură siliţi să cânte melodiile lor.

La coadă se aflau doi bărbaţi voinici, cari vorbeau în şoaptă, când atenţia soldaţilor era îndreptată în altă parte.

— Crezi că am putea încerca aici, Serghievici? — întrebă cel mai tânăr dintre ei, aruncând îndărătul său o privire bănuitoare.

Dar nimeni nu se apropiă. O parte din soldaţi rămăsese mult în urmă, iar cealaltă parte se afla înainte.

— De ce tocmai aici? — replică cel mai bătrân.

— Cunosc ţinutul foarte bine. Colo, la o depărtare de vreo cincisprezece verste, se află casa părinţilor mei. Aceştia nu mai sunt în viaţă şi eu am plecat de acasă chiar dela declararea războiului, însă cunosc pădurea şi toate ascunzătorile ei. Aici nu ne vor putea prinde atât de uşor.

— Stl Tăcere, — şopti deodată Serghievici.

— Ce tot vă şuşotiţi acolo, câinilor! — se răsti la ei un sergent, cu înfăţişare sălbatecă, conducătorul coloanei. — Dacă vă mai aud vorbind, vă raportez comandantului.

Un pumn se roti ameninţător pe dinaintea bătrânului.

— Cântaţi, ca să mergem mai repede, căci trebue să ajungem la pod până nu se întunecă.

Sergentul se depărtă, dar aruncă din când în când priviri bănuitoare spre cei doi bărbaţi.

— Ascultă-mă, Kasanoff — şopti Serghievici, după un răstimp.

— Ce este? — întrebă celălalt, tot în şoaptă.

— Acum sunt şi eu de părerea ta. La urma urmei, nu ni se poate întâmpla mai mult decât să primim un glonţ între coaste. Poteca duce la o

colibă, unde pădurarul înoptează de obiceiu. Până ce urmăritorii noştri vor descoperi drumul, vom izbuti să ne facem nevăzuţi în desiş. Vrei?

— Da.

Tăcură, dar glasul sergentului răsună din nou.

Convoiul făcu popas, căci luntraşii, istoviţi, trebuiau să-şi cruţe puterile. Li se îngădui doar cinci minute. Burlakii se lăsară jos la pământ; nenorociţii oameni abia mai răsuflau. Sergentul se plimbă printre ei, rotind cnutul, ameninţător.

— Sus, leneşilor! — porunci el apoi.

Luntraşii se ridicară cu greu şi se înhămară iar la jugul lor. Convoiul urma să pornească din nou. Kasanoff privi în jur. Acum era momentul prielnic. Tânărul atinse cu cotul pe tovarăşul său:

— Urmează-mă şi fă ce fac şi eu!

— Sunt gata, — răspunse celălalt.

Cu iuţeala fulgerului, Kasanoff îşi scoase frânghia de pe umeri, iar bătrânul făcu la fel. Cei doi săriră drumul şi, după câteva clipe, se aflau la marginea pădurii.

— Staţi, câinilor! — răcni sergentul.

Dar în clipa următoare, fugarii dispăruseră în tufiş.

Se auziră înjurături sălbatece, cateva detunături răsunară, însă gloanţele se pierdură în vânt. Palid de mânie, sergentul dădu poruncile trebuincioase.

Şase soldaţi îl însoţiră; ceilalţi trebuiau să rămână lângă corabie. Poteca fu descoperită abia după câteva minute, astfel că fugarii aveau o bucată de drum înainte.

Sergentul era în fruntea soldaţilor şi ţinea revolverul în mână, gata să tragă. Dar cei doi luntraşi nu se zăreau nicăieri. Tocmai luase hotărîrea să se retragă, când unul din soldaţi îi atrase atenţia asupra colibei, al cărei acoperiş se zărea printre arbori.

Cereţi mâine numărul 22 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Porniră într'acolo, şi când ajunseră sergentul împinse uşa şi văzu pe cineva, ridicându-se în capul oaselor.

— Ia te uită, cine mai e şi ăsta? — exclamă el, uimit.

Inspăimântată de moarte, Natasa privea cu ochi holbaţi la omul care se afla înaintea ei. Tremura din tot trupul, îşi ascunse faţa în mâini şi începu să plângă.

Soldaţii se apropiară şi făcură cerc în jurul sărmanei fete. Sergentul îi porunci să se ridice; prinţesa încercă, dar se prăbuşi din nou, scoţând un ţipăt de durere.

Atunci fu luată pe sus şi dusă afară.

Sergentul aţinti asupra ei priviri aprinse de dorinţă. Tocmai voia să poruncească soldaţilor, să-l lase singur cu dânsa, când un gând îi fulgeră prin minte.

Ştia că superiorul său, căpitanul Semelov, răsplătea bine „descoperirea" unei asemenea comori; şi, banii mai aveau încă şi acum cea mai mare înrâurire asupra acestor oameni.

— Cum te cheamă, copila mea? — întrebă el. Ce cauţi în această colibă?

Natasa îşi revenise în fire. Îşi şterse lacrimile şi răspunse că e dintr'un sat care se află la două verste depărtare; în drum spre casă, îşi scrântise piciorul şi se adăpostise în colibă.

— Atunci trebue să ne fii recunoscătoare că te-am găsit — replică sergentul. — Înainte! Duceţi-o în braţe dacă nu poate să meargă — porunci el, soldaţilor. Trebue să ne grăbim!

Cei doi luntraşi izbutiseră să scape, dar sergentul nu-şi prea făcea inimă rea din asta, căci

No. 25 al romanului
VRAJA MILIOANELOR
va costa 4 Lei

soarta îi dăduse în schimb o comoară foarte prețioasă.

Soldații cari rămăseseră la țărm, întâmpinară pe Natașa cu priviri obraznice. Apoi, ea fu dusă pe bordul vasului, unde i se puse la dispoziție singura cabină care se afla acolo. Tânăra izbucni într'un plâns amarnic. Unde era oare Boris, iubitul ei?

Pe drum, dânsa izbutise să rupă doi din nasturii dela rochie și-i aruncase jos, fără ca răpitorii ei să observe ceva. Nădăjduia că Boris îi va găsi. Firește, aceasta era o slabă mângâiere, căci cum putea el s'o elibereze, chiar dacă ar fi aflat ce i se întâmplase?

Desnădejdea puse stăpânire pe dânsa din ce în ce mai mult. Prin fereastra mică a cabinei, prințesa văzu cum soldații băteau, fără milă, pe luntrași, când aceștia nu înaintau destul de repede.

Podul se ivi înaintea lor și convoiul se opri. Inima Natașei bătea să se spargă. Ce o aștepta, oare?

Urmărea cu privirea descărcarea vasului, muncită de gânduri negre. Apoi, pași grei răsunară pe punte și, după puțin timp, sergentul se ivi înaintea ei. Doi soldați se aflau îndărătul lui.

— Părăsim vasul, copila mea, — zise el, cu un zâmbet viclean.

Natașa se ridică și, sprijinită de soldați, ieși din cabină. Câteva minute mai târziu, se afla într'o căruță, care porni pe șosea.

După vreun ceas ajunseră într'un sat. Căruța se opri în fața unei cârciumi și Natașa fu dusă înăuntru. Birtașul servea pe soldați, dar se vedea după chipul său că o făcea mai mult silit. Toată cârciuma era plină de republicani. Glasuri puternice răsunau în sala cea mare.

Prințesa fu găzduită într'o cameră dela primul etaj, la ușa căreia sergentul puse o santinelă.

— Răspunzi pentru dânsa cu viața ta, băiete!

— zise el, adresându-se soldatului. — Dacă vine domnul căpitan Semelov, tânăra va fi dusă înaintea lui!

Natașa auzise aceste cuvinte și se înspăimântase de moarte, căci știa că Semelov era mâna dreaptă a prințului Potcikev. Scoase un suspin plin de durere, apoi îngenunchiă și începu să se roage fierbinte.

Multă vreme rămase încă pe întunerec. De afară se auzea uruitul căruțelor și chiotele soldaților amețiți de băutură. Cuprinsă de desnădejde, biata fată plângea amarnic. Era hotărîtă să moară mai curând decât să cadă în mâinile prințului.

Pe masă se afla o lampă. Natașa o aprinse, apoi se apropiă de fereastră și privi afară. Soldații mergeau pe șosea, abia ținându-se în picioare. Răcnetele beților din cârciumă ajungeau până sus.

Stătea nemișcată la fereastră, cu chipul palid, aținându-și privirile spre șoseaua învăluită în negură. Pierduse orice nădejde.

O căruță trecu pe dinaintea butului. Un soldat stătea pe capră. Deodată, Natașa tresări; își lipi fața de geam, ochii-i se holbară și începu să tremure toată.

46. — Doi aliați prețioși

Boris știa că viața îi era în joc. Dacă era descoperit și prins, nu mai încăpea îndoială că urma să fie împușcat.

Dar ce însemnătate avea viața lui, atunci când era vorba de salvarea iubitei, de eliberarea ei din mâinile sbirilor lui Potcikev?

Revoluționarul își urmă drumul și în cele din urmă primele case ale satului se iviră în zare. Își întocmise un plan minunat. Voia să lase căruța pe undeva, apoi să se amestece printre soldați. In acest chip, nădăjduia să afle locul unde era ținută Natașa.

Două santinele îl întâmpinară la intrarea în sat.

— Ceilalți au trecut? — întrebă Verodin, liniștit
Unul din soldați încuviință din cap.
— Parola? — întrebă celălalt, buimăcit de somn
— Petersburg — răspunse revoluționarul, în cleștând mâna pe arma ascunsă sub haină.

Dacă parola nu era cea adevărată sau paznicii prindeau vreo bănuială, Boris era hotărît să tragă asupra lor.

Insă santinela clătină capul și-l lăsă să treacă.

Boris stătea pe capră, nemișcat. Făpturi întunecate păşeau pe şosea, clătinându-se. Câteva căruțe erau înaintea unor case, în cari pe semne că fuseseră adăpostiți soldații.

Tânărul ajunse la o clădire viu luminată, din care se auzea larmă. Era cârciuma satului. Se opri. Acum se afla în bârlogul ursului. Dacă vreunul din oamenii prințului îi punea o întrebare și răspunsul său dădea naștere la bănuieli, atunci era pierdut.

Tânărul înalță capul și privi în sus, spre cârciumă. Deodată, mâinile sale se încleștară pe hățuri. Colo, la o fereastră dela etaj văzu o față drăgălașă, palidă.

— Natașa... ea este — murmură el și un strigăt de bucurie era cât p'aci să-i scape de pe buze.

In aceeași clipă, un bărbat cu înfățișare sălbatecă intră în cârciumă. Căciula îi stătea pe o parte și doi ochi străpungători priveau dedesubtul unei frunți. pătrate.

— Pe legea mea, ăsta e căpitanul Semelovi — murmură Boris Verodin. — Aha, în mâinile lui a căzut Natașa. Sărmană copilă, o să-ți meargă rău, dacă nu voiu lucra cu repeziciune.

Fără să mai stea la gânduri, Boris Verodin vru să pătrundă în cârciumă, cu revolverul în mână, dar își dădu seamă îndată că aceasta ar fi fost o adevărată nebunie, căci ar fi însemnat pieirea sa și a Natașei.

Dădu bice calului și coti într'o stradelă lă-

turalnică; apoi, se opri înaintea unei case, cufundată în întunerec.

Izbi în uşă cu patul revolverului şi rămase în aşteptare. Nu trecu multă vreme şi un glas nesigur, întrebă:

— Cine-i acolo?

— Deschideţi, sunt soldaţi ai guvernului!

Uşa se deschise şi o femeie bătrână privi cu teamă la Boris Verodin (Vezi coperta).

— Trebue să-mi dai adăpost, mătuşico — zise acesta, încet. — Lasă-mă să intru.

Bătrâna o luă înainte, deschise o uşă şi revoluţionarul păşi într'o odaie sărăcăcioasă, slab luminată.

— Locuieşti singură aici, mătuşico? — întrebă Boris, privind cercetător în jurul său.

— Da, sunt singură.

— Acum mă duc să desham calul şi să-l adăpostesc în grajd. Te rog să ai grijă să-i dai nutreţ. Eu am să lipsesc vreo jumătate de oră, apoi mă întorc. N'am să rămân multă vreme aici, căci trebue să plec mai departe încă astăzi.

Bătrâna încuviinţă şi-l privi cercetător. Tânărul îi zâmbi prietenos. Deodată, femeia îi luă mâna şi începu să-l binecuvânteze.

— Iţi citesc în ochi că eşti un om bun — zise ea.

Boris se retrase, fără să-i răspundă. Işi îndesă căciula pe ochi şi porni spre cârciumă. Rămase o clipă înaintea casei şi privi în sus, spre fereastra unde zărise pe Natasa, dar tânăra prinţesă nu mai era acolo.

Revoluţionarul păşi cu hotărîre în cârciumă şi se amestecă printre soldaţi.

Semelov ascultase raportul sergentului, apoi pufni în râs.

— După cum spui, trebue să fie minunat de frumoasă — zise el. — Poate că o fi ceva pentru Excelenţa sa?

— Să trăiţi, domnule căpitan, păpuşica n'ar fi rea nici chiar pentru un prinţ.

Căpitanul urcă treptele spre camera Natașei. In zilele din urmă avusese mult de lucru. „Detaşamentul morţii" dăduse foc caselor şi ucisese nenumăraţi revoluţionari. Mai ales în ultimul sat făcuseră o captură foarte preţioasă, căci puseseră mâna pe agenţii Cekei, instituţia aceea blestemată a revoluţiei.

Semelov îşi mângâiă barba. Ajungând înaintea uşii, o deschise cu violenţă.

Natașa se ghemui în ungherul cel mai îndepărtat. Ea îl cunoştea pe căpitan căci îl zărise de mai multe ori, dela fereastră, în curtea castelului părintesc. Semelov, însă, n'o văzuse niciodată la faţă, astfel că n'o cunoştea. Privirile lui scânteiară, când dădu cu ochii de fermecătoarea fată.

Intr'adevăr, sergentul nu exagerase deloc. Necunoscuta avea „stofă" în ea. Era o femeie cum nici în Petersburg nu se găseau multe.

— Cine eşti dumneata? — întrebă dânsul, aşezându-se, şi privind neîncetat la Natașa.

Ea nu răspunse. Ochii lui Semelov o înspăimântau.

Ce-ar fi putut ea să spună acestui om, despre care auzise atâtea grozăvii?

Căpitanul îşi trecu mâna prin barbă. Sângele îi clocotea în vine. Cu toate că nu prea se dădea în vânt după femei, fiind mai mult prieten al cărţilor şi băuturii, totuşi simţea că tânăra fată îi răscolise simţurile. Sergentul îi spusese că ar fi o ţărancă, dar acum el îşi dădu seamă dela cea dintâiu privire că asta nu era cu putinţă. Se vedea cât de colo că tânăra se trăgea dintr'o familie nobilă.

Creierul Natașei lucra cu înfrigurare. Recunoscuse pe Boris şi, cu toate că nu ştia ce se petrecuse, bănuia totuşi că iubitul ei venise ca s'o salveze.

Aşa dar, trebuia să câştige timp. Poate că Bo-

ris se şi afla în drum spre dansa. Încrederea ei în puterea tânărului revoluţionar era atât de mare, încât nu ţinu seamă de piedecile pe cari acesta avea să le întâmpine. Altminteri, ar fi trebuit să-şi spună că era o adevărată nebunie să nădăjduiască la ajutorul lui.

In mijlocul duşmanilor săi, înconjuraţi de regimente întregi de soldaţi, cari aveau cu toţii porunca să sfârşească repede cu revoluţionarii, tânăra nădăjduia că un singur om va izbuti s'o salveze.

Şiretenia femeii se trezi şi în Natasa. Trebuia să înşele pe acest om. In acelaşi timp îşi dădu seamă că juca totul pe o singură cartă.

Semelov voi să se apropie de dânsa, dar Natasa se ridică deodată. Atitudinea ei mândră făcu pe celălalt să se dea îndărăt, fără voie.

— Cer să fiu dusă înaintea prinţului! — zise ea, plină de îndrăzneală.

Semelov făcu o mutră nedumerită, apoi izbucni în râs.

— Haha, înaintea cărui prinţ? Ţi se pare că eu sunt prea puţin nobil, copila mea? Nu vrei să ştii nimic de „tiranul detaşamentului morţii"?

— Nu înţeleg ce vrei să spui, şi te sfătuiesc să te gândeşti bine la vorbele dumitale... Cer să fiu dusă înaintea prinţului Potcikev!

— Prinţul Potcikev? Dar ce vrei dela el?

Semelov se uită cu luare-aminte la chipul ei, căutând parcă să-i pătrundă până în adâncul sufletului. In acelaşi timp, începu să devie neliniştit.

— Unde se află prinţul? — urmă Natasa.

— La cartierul Marelui Stat Major, care este la depărtare de două zile de aici. Dar să nu-ţi închipui că e atât de lesne să ajungi la el. Apoi, nu-ţi pot împlini dorinţa până ce nu spui ce vrei cu dânsul.

Natasa aflase ceea ce vroia să ştie. Acum se simţi mai liniştită căci, deocamdată, n'avea ce să se teamă de Potcikev, deoarece el nu se afla în apropiere.

Semelov încercă iarăşi să se apropie de dânsa, dar Natașa se dădu înapoi, zicând:

— Inaintea dumitale se află prințesa Potcikev... mă voiu plânge soțului meu!

Numai la asta nu se așteptase Semelov. Întoarse capul într'o parte și bombăni o înjurătură, apoi se uită bănuitor la frumoasa femeie.

— Dacă sunteți într'adevăr prințesa Potcikev, atunci cum se explică situația în care vă aflați? — întrebă el.

— Aș putea să-ți refuz răspunsul, dar n'o voiu face... Castelul tatălui meu' a fost mistuit de foc; eu am izbutit să mă salvez cu mare greutate. Acum eram în drum spre soțul meu, astfel că am fost nevoită să mă folosesc de această îmbrăcăminte simplă.

Semelov făcu, deodată, pe umilitul. Auzise în castel tot felul de svonuri, dar nu știa nimic hotărît. După cât se spunea, prințesa ar fi dispărut fără urmă, imediat după cununie.

— Firește că dorința dumneavoastră e poruncă

pentru mine — zise el smerit, înclinându-se adânc înaintea ei, dar o sclipire de viclenie i se ivi în ochi. — Când doriți să vă urmați drumul spre Excelența Sa? De sigur că veți fi însoțită de o escortă puternică. Răspund de siguranța soției comandantului meu.

— Mâine îți voiu spune când vom porni la drum, — zise Natașa, cu demnitate. — Acum, însă, vreau să fiu lăsată singură.

— Mai aveți vreo dorință, prea stimată prințesă? — întrebă Semelov, plin de umilință.

— Nu!

Căpitanul salută militărește și se retrase. Afară, șopti ceva santinelei, apoi coborî treptele, zângânind din pinteni. Natașa ascultă, cu răsuflarea întretăiată, sgomotul pașilor ce se depărtau.

Ce avea să se întâmple acum? Procedase bine? Nu făcuse o nechibzuință destăinuind căpitanului cine era?

Dar n'avusese încotro, căci Semelov se și pregătise să se năpustească asupra victimei sale. Se înfioră gândindu-se că omul acesta ar fi putut să se atingă de dânsa.

Boris Verodin nici nu fu luat în seamă, când intră în sala cea mare a cârciumii. Soldații erau pe jumătate beți. Revoluționarul porunci să-i se aducă votcă și în așteptare aruncă priviri iscoditoare în jurul său. Apoi se alătură unui grup de soldați, cari vorbeau despre apropiatele operațiuni ale trupelor republicane.

Acestea aveau să înainteze în susul fluviului, căci prințul primise misiunea să curețe tot ținutul de răsvrătiți. Se mai spunea, că ar fi sosit și un ordin dela Ministerul de războiu.

— Atunci, mai avem mult de furcă — zise unul din soldați. — Era și timpul să fim chemați înapoi de pe front. Și, la urma urmei, nu mai aveam niciun chef să rămân acolo. Nemții, or fi ei cum or fi,

dar nu prea au mâncare și băutură, iar din discursuri înflăcărate nu se poate trăi.

Boris Verodin se amestecă și el în vorbă, dând dreptate soldatului.

— Ascultați-mă pe mine, — zise el, în timp ce o sclipire de vicleniе străluci în ochii săi. — Cel puțin, aici avem femei „pe cinste". Gubernia Volgăi e vestită în privința asta.

Ceilalți râseră cu poftă.

— Pari să fii mare mulieratec — zise cel care vorbise la început.

— Dar vezi că femeile frumoase sunt numai pentru ofițeri — adăugă altul.

— Ei asta-i! — exclamă Boris — vă asigur că și soldații au destule șanse.

— Atunci, încearcă să te apropii de zâna care a fost închisă în odaia de sus — făcu soldatul, batjocoritor. — Mi-e teamă, însă, să nu-ți frigi degetele, căci, repet, așa ceva nu e decât pentru ofițeri. Căpitanul s'a dus la dânsa înainte și cred că mai e acolo. Bănuiesc că va fi transportată la Marele Cartier General și pusă la dispoziția prințului Potcikev.

Auzind aceste cuvinte, Boris Verodin păli și fu nevoit să facă sforțări uriașe pentru a nu se trăda.

Așa dar, Semelov se afla la tânăra prințesă. Nu mai avu răbdare să stea locului; trebuia să întreprindă ceva.

Păși afară, pe șoseaua învăluită în beznă, și privi în jurul său, cu băgare de seamă. Pe zid se afla un arac de viță, sălbatecă, pe care s'ar fi putut cățăra.

Totuși, Boris se hotărî să încerce mai întâi să se apropie de iubita lui în alt chip. Intră din nou în cârciumă dar de astădată nu se duse în sala unde se aflau soldații, ci vru să urce la etaj. O santinelă îi ieși înainte și-i puse baioneta în piept.

— Ce înseamnă asta? — se răsti Boris. — Ce vrei să faci, camarade?

— Asta aș putea să te întreb eu. Incotro?

Revoluționarul îl fulgeră cu privirea.

— Ascultă-mă, — zise el — am băut cam multișor și, aș vrea să mă odihnesc acum într'un ungher mai retras. Colo, sus, pare să fie loc destul.

Soldatul izbucni, în râs.

— Pari să fii mare șmecher, camarade. Dar rămâi frumușel aici, căci am ordin strict să nu las pe nimeni sus, afară de birtaș și rudele lui.

— Asta n'o mai înțeleg. Nu cumva or fi ofițeri sus? Firește, ei își aleg totdeauna locurile cele mai bune — adăugă el, înciudat. — Noi, însă...

— Șterge-o, vine căpitanul! îl întrerupse santinela și porni în sus.

Boris Verodin se furișă dedesubtul scării și se ascunse într'o ladă, care era destul de mare ca să poată încăpea înăuntru.

— Ei, santinelă, — auzi el, un glas deasupra sa. — Prizoniera trebue păzită cu strășnicie, dar purtați-vă respectuoși cu dânsa.

— Am înțeles, domnule căpitan.

— In orice caz, aveți grijă să nu poată părăsi camera.

— Am înțeles, domnule căpitan.

Pași grei răsunară pe trepte. Când Boris Verodin se strecură afară din ascunzătoarea sa, zări trupul îndesat al căpitanului Semelov. Fața lui roșie strălucea; părea un adevărat diavol.

— Vino încoace! — porunci el, birtașului.

Acesta, un bătrân cumsecade, se apropiă.

— Veți da prizonierei hrana cea mai bună și vă veți purta respectoși cu dânsa, m'ai înțeles?

— Da, domnule căpitan.

— Acum du-te sus și întreab-o ce mâncare dorește. Te sfătuiesc, însă, să nu intri în vorbă cu ea, căci asta ar putea să te coste capul. Santinela are ordin să-mi raporteze imediat orice se'ntâmplă.

Birtașul clătină capul în semn de încuviințare. Semelov se depărtă și părăsi cârciuma.

Bătrânul urcă treptele, dar nu rămase sus multă vreme, ci se întoarse numaidecât. Din locul unde

se afla, Boris Verodin putea privi în bucătărie, a cărei uşă era deschisă. Nevasta birtaşului stătea lângă sobă şi pregătea mâncarea.

Cârciumarul intră în bucătărie, se uită cu teamă în jurul său, apoi se adresă femeii:

— Ascultă, Maşa, nu e lucru curat cu fata ceea frumoasă, de sus. Când am intrat în odaia ei, stătea într'un colţ şi plângea. Pare să fie ceva cu totul deosebit. De altfel, asta înţeleg şi din faptul că ofiţerul a poruncit să împlinim toate dorinţele prizonierei.

Femeia clătină capul, întristată.

— De ce au încuiat-o colo sus? — întrebă ea, pe un ton mai ridicat decât ar fi vrut, astfel că birtaşul îi acoperi gura cu mâna.

— Mai întrebi de ce! Soldaţii spun că au găsit-o în pădure, unde îşi scrântise piciorul. Ea susţinea că e din satul Grosnoviz. Dar asta nu poate fi adevărat, căci noi cunoaştem doar pe locuitorii de acolo. Ai văzut tu vreodată, în Grosnoviz o fată atât de drăgălaşă?... Nici chiar nepoata baronului nu e atât de frumoasă şi distinsă.

— Ce ar fi dacă am încerca să stăm nitel de vorbă cu prizoniera? — propuse femeia. — Poate că se încrede în noi şi putem să-i fim de vreun ajutor.

Cârciumarul ridică mâinile în semn de împotrivire.

— Nici nu vreau să aud de aşa ceva —, răspunse el. — O compătimesc din toată inima, dar nu putem face nimic pentru ea, căci asta ar putea să ne coste capul.

Privi cu teamă în jurul său, apoi urmă:

— Căpitanul Semelov se bucură de un renume grozav. El e acela care a pus foc satelor din împrejurimi... N'am deloc chef să-mi văd şi eu gospodăria distrusă.

— Ai fost întotdeauna un om laş, bărbate — replică femeia. Dar, ia spune, prizoniera ţi a dat vreo poruncă?

— Nu, nu vrea nimic.

Birtașul părăsi bucătăria și se duse în curte. Nevastă-sa începu să vorbească cu ea însăși. Deodată tresări speriată, căci o mână o atinsese pe umăr. Se întoarse și văzu înaintea ei chipul plăcut al unui soldat.

— Ce cauți aici? — întrebă ea, prefăcându-se supărată. — M'ai speriat grozav...

— Am auzit convorbirea pe care ai avut-o cu bărbatul dumitale — o întrerupse Boris.

Femeia scăpă cratița, pe care tocmai o ținea în mână. Boris Verodin — căci el era — o ridică și i-o înapoiă zâmbind, apoi urmă:

— Fii liniștită, căci n'am de gând să vă trădez. Ba, mai mult, sunt și eu de părerea voastră: oamenii de sub conducerea lui Semelov sunt niște ticăloși. Iar soarta frumoasei fete mă îndurerează nespus.

Femeia îl privi cu neîncredere. Ce urmărea soldatul cu aceste cuvinte? Cine era el? Nu cumva îi întindea o cursă?

Boris Verodin bănuia ce se petrece în mintea ei. Ei se uită în jur cu băgare de seamă, dar nu zări niciun om. Doar din sala cea mare se auzeau chiotele soldaților amețiți de băutură.

— Vrei să-mi ajuți să redau libertatea prizonierei? — întrebă dânsul apoi.

Femeia îl privi speriată.

— Dumnezeule! — exclamă ea — cum ți-a trecut prin minte să-mi propui așa ceva? Nu, nici nu vreau să aud de asta!

Revoluționarul îi apucă mâna și ațintì asupra bătrânei o privire rugătoare și poruncitoare, în același timp.

— Fii înțelegătoare, mătușicoi — zise el. — Prizoniera se află în mare primejdie... căpitanul Semelov și-a pus ochii pe dânsa... trebue să-i viu în ajutor.

— Dar... ce-ți pasă dumitale de ea?

Boris Verodin chibzui repede. Să trădeze femeii adevărata lui identitate? In cele din urmă se

hotărî şi scoase la iveală permisul din care reieşea că face parte din armata roşie.

— Dumneata eşti Boris Verodin? — întrebă femeia, speriată, după ce citi hârtia.

Şi, la afirmaţia tânărului, ea urmă:

— Nenorocitule, ştii că te aşteaptă o soartă grozavă, dacă se află cine eşti? Nu ştii oare că republicanii te urăsc de moarte?

— Cu atât mai mult trebue să mă ajuţi — răspunse revoluţionarul.

Femeia lupta cu ea însăşi. In cele din urmă, scoase un suspin şi zise:

— Trebue să ai răbdare, până ce voiu vorbi cu bărbatul meu.

— Nu, n'am timp de pierdut — replică Boris Verodin. — Trebue să-mi dai cuvântul că mă vei ajuta.

— Dar în ce chip? — întrebă ea. — Dacă soldaţii află ceva, sunt sortită pieirii. Bărbatul meu de asemeni, iar casa va fi dată pradă flăcărilor.

— N'o să vi se întâmple nimic, căci sunt foarte prevăzător. In orice caz, voi nu veţi avea nimic de suferit.

Bătrâna îi întinse mâna. Tânărul răsuflă uşurat. Aşa dar, făcuse, cel puţin, un pas înainte.

Cei doi mai vorbiră în şoaptă câtva timp, până ce se ivi cârciumarul, care se uită mirat la soldatul chipeş. Boris Verdoin schimbă o privire cu femeia, apoi dispăru din bucătărie.

— Cine-i soldatul ăsta şi ce vroia dela tine? — întrebă cârciumarul.

Bătrâna oftă, apoi se apropiă de bărbatul ei şi-i vorbi în şoaptă. El ascultă cu luare aminte. De nenumărate ori suspină şi-şi frânse mâinile, dar, în cele din urmă, încuviinţă spusele bătrânei.

Cereţi mâine numărul 23 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Natașa zăvorise ușa pe dinăuntru și stinsese lumina. Din când în când auzea santinela tușind Așa dar, mai era tratată ca prizonieră.

Gândurile frumoasei prințese se îndreptară din nou spre iubitul ei. I se părea mereu că aude pașii săi pe trepte. Dar nu, asta era cu neputință, căci santinela stătea doar la ușă.

Se apropiă de fereastră și privi afară. După cât se părea soldații se culcaseră. Doar ici-colo se mai zărea câte o făptură singuratecă. Erau aceia cari păzeau cârciuma.

Deodată se sună alarma. Cu inima svâcnind, tânăra văzu pe soldați alergând zăpăciți și adunându-se în fața cârciumii. Superiorii făcură ordine și, după un minut, trupa era înșirată în front.

Se pregăteau oare de drum? In acest caz, Natașa era pierdută, căci ar fi trebuit să-i însoțească, ceea ce ar fi răpit iubitului ei orice prilej de a-i reda libertatea.

Privirile ei erau ațintite asupra șirului de soldați. Un bărbat trecu trupa în revistă, însoțit de subofițeri, cari îl urmau cu respect. Apoi se împărțiră ordinele. Natașa trase cu urechea și prinse câteva vorbe. La ora cinci dimineața, trupa urma să se pună în mișcare.

Soldații se împrăștiară din nou și dispărură de pe șosea. Totul nu durase decât vreo zece minute.

Trebue să fi fost ceasul unsprezece. Natașa devenea din ce în ce mai neliniștită. Unde era, oare, iubitul ei? Și, mai ales, o zărise el înainte, la fereastră? Spaima o cuprinse la gândul că s'ar fi putut întâmpla ca Boris să n'o fi recunoscut sau nici măcar s'o fi zărit.

No. 25 al romanului
VRAJA MILIOANELOR
va costa 4 Lei

Dar nu, aceasta era cu neputinţă. Tânărul o văzuse şi o recunoscuse, căci ochii săi albaştri sclipiseră.

Mai trecu o jumătate de ceas. Deodată răsunară bătăi în uşă.

— Cine-i acolo? întrebă Natașa, cuprinsă de teamă că Semelov ar putea încerca un nou atac.

Insă răspunsul fu rostit de un glas de femeie, astfel că tânăra se apropiă de uşă şi o deschise. Hangiţa se ivi înaintea ei cu o tavă pe care se afla mâncarea.

— Nu pot să mănânc nimic — zise Natașa. — Te rog să duci totul înapoi.

— Trebue să mâncaţi, altminteri rămâneţi fără puteri — zise femeia, aruncându-i o privire ciudată.

Santinela se afla îndărătul bătrânei, astfel că auzea tot ce vorbeau cele două femei. Soţia cârciumarului lăsă să cadă la pământ un bileţel, pe care Natașa îl zări şi-l acoperi cu piciorul. Apoi bătrâna făcu o plecăciune adâncă şi se depărtă. După ce încuiă uşa în urma ei, prinţesa ridică bileţelul.

Un zâmbet flutură pe buzele sale, după ce parcurse cele câteva rânduri scrise. Sărută hârtia şi lacrimi de bucurie se prelinseră pe obrajii ei. Aşa dar, Boris o zărise şi mai ştia că soldaţii urmau să plece a doua zi dimineaţa. Iată ce cuprindea bileţelul:

„Iubita mea, fii pregătită! Când vei auzi semnalul meu, deschide fereastra şi priveşte afară pe şosea. Te sărut

al tău, BORIS".

O turburare de nedescris pusese stăpânire pe frumoasa fată. Ea ştia că iubitul ei îşi primejdia viaţa, că încercarea de a o pune în libertate era o faptă din cale afară de îndrăzneaţă. Un fior o străbătu la gândul că, cu acest prilej, Boris va fi nevoit, poate, să ucidă şi câţiva oameni.

Natașa deschise fereastra şi rămase acolo, nei-

mișcată, cu privirea ațintită pe șosea, în așteptarea iubitului.

In acest timp, Boris stătu de vorbă cu birtașul într'o încăpere dosnică. Acum, după ce nevasta lui îl mai îmbunase, cârciumarul se arătă mai puțin neînduplecat.

După cât se părea, el ținea cu revoluționarii și fărădelegile trupelor republicane îl amărîseră mult.

— Dar cum ai să te descurci, după ce vei trece de ultimul post al trupelor guvernului? — întrebă dânsul. — Trebue să ții seamă de faptul că dispariția tinerei doamne va fi observată foarte repede și vor porni imediat pe urmele ei.

Boris încuviință, dus pe gânduri.

— Nu mă pot bizui decât pe calul meu — zise el, apoi. — Animalul va goni din răsputeri.

— Dar știi că șoseaua e în mâinile trupelor guvernului și ar trebui să te aștepți în orice clipă să fii întâmpinat de o patrulă din armata albă. De opt zile, soldații trec mereu prin satul nostru.

— Atunci, vom porni prin pădure.

— Nici asta nu e prea ușor. Singura cale, care prezintă mai multă siguranță, e apa. Dacă ai avea vreo luntre, ai putea vâsli noaptea în susul fluviului până ce veți ieși din zona primejdioasă.

— Ideea nu e rea — zise Boris — dar nu știu cum aș putea să-mi fac rost de o barcă.

Birtașul rămase câtva timp pe gânduri, apoi răspunse:

— Vă voiu arăta eu un mijloc. La țărmul fluviului locuiește fratele meu, care e pescar și are două bărci. Nădăjduiesc că se va putea lipsi de una din ele. Am să-ți dau câteva rânduri scrise, ca să aibă încredere în dumneata.

Boris Verodin luă mâinile omului și le strânse cu căldură.

— N'am să uit asta niciodată, dragul meu, — zise el, adânc mișcat.

— Lasă, lasă, nu mai pierde vremea în zadar — răspunse birtaşul, împotrivindu-se oricărei încercări de mulţumire.

După ce luă biletul adresat pescarului, Boris Verodin ieşi din nou afară. Birtaşul îi descrisese calea pe care trebuia s'o urmeze ca să ajungă la locuinţa fratelui său. Avea să meargă pe şosea cam vreun ceas, apoi trebuia să cotească pe o potecă lăturalnică. Drumul spre ţărmul fluviului era însemnat, la începutul său, printr'o piatră kilometrică.

Câteva clipe mai târziu, Boris Verodin se afla pe şoseaua înecată în beznă. O tăcere de moarte domnea pretutindeni. Tânărul trebuia să fie cu băgare de seamă, ca să nu iasă în calea vreunei santinele. Ridică ochii spre odaia Nataşei, apoi scoase un fluierat uşor.

Chipul palid al iubitei sale se ivi la fereastră. Natasa tremura de turburare. Dacă încercarea lor nu izbutea?... Dar nu trebuia să-şi facă asemenea gânduri; prinţesa îşi muşcă buzele, silindu-se din răsputeri să se stăpânească.

Boris mai privi odată în jurul său. Dar nimeni nu se zărea în apropiere. Doar într'o uliţă depărtată, răsunau paşii cadenţaţi ai unei patrule.

Revoluţionarul asvârli în sus o funie trainică, pe care Natasa o prinse şi o legă de pervazul ferestrei; apoi prinţesa coborî pe frânghie şi, după câteva clipe, se afla la pieptul iubitului.

Acesta îi şopti cuvinte pline de dragoste, cari păreau să şteargă din sufletul ei tot ce pătimise până atunci.

Dar trebuia să se stăpânească, trebuia să amâne pentru mai târziu exprimarea simţimintelor ei. Abia acum aveau de trecut piedeca cea mai grea, căci trebuiau să părăsească satul.

Boris o linişti, apoi o luă în braţe şi trecu drumul. Natasa nu putea încă merge, căci piciorul îi mai pricinuia dureri, deşi începuse să se vindece.

După puţin timp ajunseră la locuinţa bătrânei, care dăduse adăpost tânărului revoluţionar. Acesta

urcă pe Natașa în căruță, iar dânsul intră în casă, unde bătrâna îl aștepta cu nerăbdare.

— Trebue să plec imediat, mătușico — zise Boris. — Gândește-te că ai făcut o faptă bună. Domnul să te ocrotească!

Femeia îl privi nedumerită, apoi îl urmă în curte. Tânărul scoase calul din grajd și-l duse afară, unde îl înhămă la căruță. După ce totul fu gata, Boris se urcă pe capră și așeză de o parte și de alta cele două revolvere. Era hotărît să-și apere viața până la ultima suflare — dar nu numai viața, ci și libertatea. Totuși, nu-și dorea de loc ca lucrurile să ajungă până acolo, căci știa prea bine că, într'o singură clipă, câteva sute de dușmani vor fi pe urmele sale.

Căruța porni pe șosea, uruind. Boris Verodin își încordase auzul și căuta locurile mai desfundate, însă aproape tot drumul era acoperit cu pietriș.

Tocmai când își închipui că primejdia trecuse, o santinelă îi ațină calea.

— Camarade, încotro la ora asta?

— Duc hrană postului care se află la patru verste și jumătate de aici — răspunse Boris.

— Și asta tocmai la miezul nopții?

Revoluționarul înălță din umeri.

— N'ai decât să te încredințezi — zise el, întorcându-se și arătând spre căruță. — Am înăuntru treizeci de pâini și niște conserve.

— Atunci poți să treci, frățioare... Când vii înapoi?

— Peste trei ceasuri.

Când se văzu la oarecare depărtare, Boris răsuflă ușurat. Prezența de spirit îl salvase și de astădată. Dacă soldatul ar fi încercat să se încredințeze de spusele sale, nenorocitul ar fi plătit cu viața curiozitatea sa.

Calul porni în trap. La stânga drumului se afla o moară de vânt, care părea să fie ultima clădire din sat. O făptură se ivi în ușa morii.

Boris Verodin scrâșni din dinți. In clipa urmă-

toare, un ofiţer era lângă el, cu revolverul ridicat:

— Stai, sau trag!

Revoluţionarul opri calul. Recunoscuse glasul căpitanului Semelov.

— Incotro te duci cu căruţa de aprovizionare? — întrebă Semelov, apropiându-se.

— Am întârziat, domnule căpitan — răspunse Boris. — Mi s'a stricat o roată, astfel că am fost nevoit să pierd câteva ceasuri cu reparaţia; sunt în drum spre coloana de aprovizionare.

— Coloana e în sat; santinela nu ţi-a spus nimic despre asta?

— Nu, pesemne că nu ştia nici el.

— Intoarce-te! Am să cercetez eu cum stau lucrurile.

Boris coborî de pe capră şi vru să ia calul de căpăstru, spre a se înapoia în sat. Cu acest prilej, căpitanul Semelov îl văzu de aproape.

— Ei drace, tu nu faci parte din coloană... mi se pare că te cunosc — strigă el.

Boris Verodin se repezi spre căpitan şi-l înşfăcă de braţ. In aceeaşi clipă, răsună o împuşcătură care puse pe picioare tot satul. Semelov îşi descărcase revolverul.

Dar pumnul tânărului căzu ca un ciocan pe ţeasta celuilalt. Il izbi odată, de două ori, apoi „tiranul" se prăbuşi la pământ, ca un taur rănit de moarte. După aceea, Boris apucă revolverul şi-l lipi de tâmpla lui Semelov.

Un glas rugător îl împiedecă să-şi ducă planul la îndeplinire. Era Natasa, care, înspăimântată, văzuse tot ce se petrecuse.

— Nu-l ucide, Boris! — se rugă ea.

Revoluţionarul privi încruntat la Semelov şi şovăi. Deodată, se auziră sgomote în apropiere.

— Şi-a meritat moartea de o mie de ori — zise el, furios, depărtându-se totuşi.

Apoi sări pe capră şi dădu bice calului.

Trecu aproape un sfert de ceas până ce oamenii descoperiră pe Semelov. Tot satul se trezise

şi soldaţii se îndreptau din toate părţile spre locul unde fusese găsit căpitanul. Chipul acestuia era schimonosit de furie, iar ochii-i injectaţi de sânge.

— Aduceţi caii! — porunci el soldaţilor.

Iar se scurseră câteva minute, apoi Semelov, însoţit de cinci oameni, porni călare în urmărirea fugarului. Abia la doi kilometri de sat dădură de căruţă, care se afla în mijlocul drumului. Calul răsufla din greu, din pricina goanei turbate. Fugarul dispăruse.

— Împrăştiaţi-vă în pădure! — porunci căpitanul, cu toate că îşi dădea seamă de zădărnicia încercării sale.

Soldaţii cercetară pădurea până în zorii zilei, dar nu găsiră nicio urmă a cutezătorului tânăr.

Chinuit de dorinţa de răzbunare, Semelov porni spre sat, în fruntea oamenilor săi.

Între timp, trupa se adunase şi era gata de drum.

— Aduceţi femeia! — ordonă căpitanul.

Sergentul, care pornise să execute porunca, se întoarse înapoi, înspăimântat.

— Prizoniera a dispărut, domnule căpitan — raportă el. — Am găsit o funie legată de fereastră. Pesemne că arestata a coborît cu ajutorul ei.

Semelov rămase ca trăsnit. Dar se reculese repede şi porunci să fie cercetată cârciuma până în cele mai ascunse colţuri. Hangiul şi soţia lui fură aduşi în faţa „tiranului", care îndreptă revolverul asupra lor, ameninţându-i cu moartea dacă nu vor destăinui unde se află prizoniera. Dar cei doi susţinură cu tărie că nu ştiau nimic, deoarece dormiseră până fuseseră treziţi de oamenii căpitanului.

Semelov le dădu crezare. Sentinela care făcuse de pază la camera prinţesei, fu nevoită să se înfăţişeze înaintea „tiranului". Soldatul îşi susţinu nevinovăţia, afirmând că nu văzuse şi nu auzise nimic suspect.

Se făcură cercetări în sat. Fiecare casă fu per-

chiziționată, dar în zadar, căci nu se descoperi nici urmă de fugari.

— Mi-a scăpat, ticălosul! — scrâșni Semelov, în timp ce un zâmbet diabolic se ivi pe chipu-i fioros.

Dădu o poruncă oamenilor săi, cari se depărtară de restul trupei. In vreme ce soldații porniră la drum, flăcări mari se înălțară din case, iar locuitorii desnădăjduiți, se rugau de incendiatori să le cruțe viața și avutul.

Dar oamenii aceștia sălbateci nu cunoșteau îndurare. După ce câțiva săteni fuseseră împușcați, „detașamentul morții" porni în urma trupei, lăsând îndărătul său ruine și cadavre. Blestemele locuitorilor satului îi însoțiră.

48. — Răpirea Irinei

Abia la apusul soarelui, Vasilieff se gândi că ar trebui să facă popas. Urmărirea solduților rămăsese fără niciun rezultat. Datorită iuțelii și re-

zistenței calului, cei doi izbutiseră să scape de călăii lor.

Moșierul și Irina fuseseră urmăriți câteva ceasuri și, uneori, se părea că vor fi prinși, dar Domnul îi ocrotise. Un țăran bătrân, care venea din pădure și privea cu teamă spre șosea, fu chemat de Vasilieff, care îi ceru lămuriri. Bătrânul răspunse cu bunăvoință, arătând că orașul se află la o depărtare de vreo cincisprezece verste, dar că lupte înverșunate au loc între trupele republicane și revoluționari. Cartierul general al republicanilor era în Sornaskin, iar de acolo până în oraș, unde se afla cartierul roșilor, se întindea câmpul de bătaie.

— Crezi că nu se poate ajunge în oraș fără să dai ochi cu soldații guvernului? — întrebă moșierul.

— Tătucule, sunt mai multe poteci tăinuite, cari duc prin pădure, însă trebue să le cunoști — răspunse țăranul. — In orice caz, ele sunt veșnic în bătaia gloanțelor.

— Atunci, lămurește-mă ce să fac, moșule, — se rugă Vasilieff. — Trebue să ajung cu orice preț în oraș; mâine, la apusul soarelui, trebue neapărat să fiu acolo.

Bătrânul privi în depărtare, dus pe gânduri. Bubuituri înăbușite răsunau din spre pădure. Erau tunurile trupelor guvernamentale, cari bombardau orașul.

— La prima răscruce cotiți spre dreapta și ajungeți pe o potecă singuratecă, unde se află un han — zise țăranul. — De acolo drumul pornește în sus pe o colină, șerpuind prin pădure. Când pământul e uscat, vă puteți folosi de căruță. N'a plouat de câteva zile și poate că aveți noroc s'o scoateți la capăt. La poalele colinei, de cealaltă parte, se află cele dintâi case din oraș. Locul nu e prielnic pentru luptă și republicanii nu trag cu tunurile într'acolo, căci vor să cruțe gara. După cât se pare, și-au pus în gând să ocupe câteva stații ale căii ferate, pen-

tru ca armatele revoluționare să nu poată primi întăriri. Trecem prin vremuri grele, tătucule, și Dumnezeu știe ce o să se mai întâmple. Revoluționarii primesc neîncetat noi ajutoare de pe front. Soldații nu mai vor să lupte, părăsesc tranșeele și intră în rândurile răsvrătiților.

Țăranul mai vorbi câtăva vreme, apoi se depărtă. Vasilieff, însă, dădu bice calului, îmboldindu-l să gonească din răsputeri. Moșierul știa hotărît un lucru: trebuia să se grăbească, altminteri ajungea prea târziu, căci dacă trupele republicane luau în stăpânire linia ferată, atunci legătura cu capitala era întreruptă.

Având atenția încordată asupra drumului, moșierul nu lua în seamă pe Irina, care stătea tăcută lângă el. Dânsa privea îngândurată înaintea ei, luptând să-și ascundă mâhnirea și sbuciumul sufletesc. Speranțele i se spulberaseră, ca și fericirea pe care o visase în tăcutele nopți de primăvară, stând în odăița ei singuratecă. Farmecul unei fericiri, care avea să se împlinească în curând, dispăruse. Abia înainte cu puțină vreme fusese însuflețită de nădejde. Cât de mult se bucurase la vestea că Boris izbutise să evadeze din Siberia și să scape din mâinile sbirilor săi! Cât de mult îl iubise și-l mai iubea încă, cu toate cele întâmplate! Trecuse prin viață fără să-i simtă durerile, fără să-și plece capul. Alături de mama Anușca, ea dusese un traiu simplu, însă liniștit. Boris era icoana lor. Bătrâna era mereu frământată de teamă pentru soarta lui și se rugase zi și noapte ca Domnul să-l ocrotească și să-i călăuzească pașii spre casa părintească.

Și ea, Irina? Cu câtă ardoare întărise tânăra nădejdile și dorințele oarbei! Inima îi svâcnea și toate coardele sufletului ei vibrau când auzea numai numele lui!

Vasilieff o privi cu coada ochiului. Auzise un suspin ușor, care ieșise din pieptul ei, bănuia mo-

tivul chinului ce sbuciuma pe tânăra fată şi era adânc mâhnit că nu putea să-i fie de ajutor.

Calul îşi urma drumul liniştit şi căruţa înainta la vale cu repeziciune. Moşierul îşi trecu braţul pe după umerii Irinei şi simţi că ea tresări la atingerea lui, ca şi cum un fior i-ar fi străbătut trupul.

— Sărmana mea copilă, — zise el, încet şi cu duioşie nespusă. — Spune-mi, ce ai? Nu vrei să-mi destăinuieşti ce-ţi apasă inima?

— Mă... mă tem că Boris şi prinţesa... sunt în primejdie de moarte — răspunse Irina, îndurerată.

Vasilieff o privi cu luare aminte. Era neliniştită oare numai din pricină că se temea pentru soarta prinţesei? Să fi fost acesta motivul mâhnirii ei?

— Fratele tău e puternic şi curajos şi va scăpa din toate primejdiile — o mângâiă el. — A fost o mare nesăbuinţă din partea prinţesei că a sărit din trăsură. Ea ar fi trebuit să rămână cu noi.

— Dar îl iubeşte cu atâta înfocare! — murmură Irina.

Şi, de astădată nu-şi mai putu stăpâni lacrimile, cari începură să-i şiruiască în voie pe obraji, în timp ce tot trupul îi tremura.

— Sărmana mea copilă! — repetă Vasilieff.

Nu spuse mai mult, căci ştia prea bine că orice mângâiere ar fi fost de prisos şi numai timpul putea să tămăduiască asemenea răni.

Hanul descris de ţăran, se ivi înaintea lor. Moşierul bătu la uşă, cerând să fie lăsaţi înăuntru.

Un glas speriat întrebă cine e afară.

— Suntem oameni paşnici — răspunse Vasilief — nu voim decât să ne odihnim puţin, apoi, ne vom urma drumul spre oraş.

Uşa fu deschisă şi un omuleţ gras se ivi în prag. Indărătul lui se afla o femeie. Amândoi păreau cuprinşi de teamă.

— Veniţi înăuntru, domnule — murmură hangiul. — Şi doamna să poftească. De sigur că sun-

teți în drum spre cartierul general al trupelor republicane?

Moșierul clătină capul în semn de negare.

— Nu, am pornit spre oraș ca să luăm trenul pentru Petersburg — răspunse el.

Hangiul dădea din cap, îngrijorat, în timp ce îi conduse în sala cea mare. Nevasta lui trăsese căruța în curte și deshămase calul.

— Vreți să vă duceți la Petersburg? — urmă omul. — O, drumul e foarte obositor. Cine știe ce vi se mai poate întâmpla în cale! Mă îndoiesc, chiar, dacă veți ajunge în oraș, căci soldații armatei republicane nu lasă pe nimeni să intre sau să iasă.

— Lasă că mă descurc eu — răspunse Vasilieff, sigur de sine. Acum dă-ne ceva de mâncare, căci ni s'a făcut foame.

Hangiul dădu soției sale poruncile trebuincioase, căci el era prea curios din fire, ca să se depărteze de cei doi călători.

— Situația se înrăutățește din zi în zi — urmă dânsul, oftând. — Prin câte n'am trecut noi, în ultimul timp! Suntem atât de zăpăciți, încât nici nu mai știm de partea cui să rămânem. Astăzi ținutul e în mâinile revoluționarilor, pentru ca mâine aceștia să fie alungați de republicani, cari nu stau nici ei multă vreme și așa mai departe. Nobilii au fost goniți de pretutindeni, iar moșiile lor împărțite — și astea toate fără încuviințarea guvernului. Răscoala mocnește în toată țara. S'au alcătuit soviete, cari vor să se conducă după capul lor. Ba, a venit și o comisiune, care a rostit sentințe și a ordonat chiar executarea câtorva oameni. E îngrozitor! Nici nu știi ce să mai faci. Dacă spui că ții cu răsvrătiții se poate foarte bine întâmpla să fii dus la spânzurătoare chiar în aceeași zi. Inainte de a scoate un cuvânt, trebue să știi bine cine se află în fața ta.

Și, cuprins de teamă și neîncredere, hangiul adăugă:

— Dar nădăjduiesc să nu mă denunţaţi...

Moşierul zâmbi.

— Vorbeşte ori cât poftești, spune tot ce ai pe suflet... Eu nu sunt nici republican, nici revoluţionar. Nici domnia Ţarului n'a prea fost binecuvântată. Astăzi, însă, poporul nu mai ştie ce vrea.

— E adevărat că Împăratul va fi dus în Siberia? — întrebă hangiul, cu teamă. — E oare cu putinţă una ca asta? Poporul nu va fi pedepsit pentru această nelegiuire? Gândeşte-te, tătucule... Ţarul nu mai poate face ce vrea, el este prizonierul propriului său popor.

Moşierul făcu o mutră posacă.

— Prietene, — zise el — şi împăraţii sunt oameni, ca şi noi. Dar greşelile lor costă viaţa multor oameni. Nu doresc să fie dus în Siberia, dar n'a exilat el acolo sute şi mii de oameni, pe cari i-a lăsat să moară în mizerie?

Hangiul deveni curios. Străinul acesta ciudat părea să ştie multe.

— Dacă vreţi să ajungeţi în oraş, va trebui să străbateţi prin liniile duşmane — zise el. — Cum vreţi să duceţi asta la capăt?

Moşierul zâmbi misterios.

— Nimeni nu se va atinge de noi, căci am actele trebuincioase — răspunse el.

— Şi nu vă temeţi nici de revoluţionari?

Vasilieff încuviinţă din cap şi se depărtă.

Cei doi călători se aşezară la masă. Irina se sili să mănânce câte ceva, dar rămase dusă pe gânduri, cu toate încercările lui Vasilieff de a-i insufla curaj.

— N'ai pe cineva care ar putea să ne ducă până în oraş? — întrebă el pe hangiu. — Plătesc bine.

Omul înălţă din umeri, nehotărît.

— Locuiesc aici numai cu nevasta mea. Dar dacă n'avem încotro, mă voiu încumeta să vă duc eu însumi. Dacă eşti apărat prin acte, după cum spui, atunci socot că vom izbuti.

Vasilieff era foarte bucuros şi hotărîră să pornească numaidecât. Calul fu înhămat din nou, apoi se îndreptară spre oraş. Hangiul îi conduse pe o potecă retrasă, care, după cât se părea, nu era mult umblată.

In cele din urmă urcară o colină. Dar abia ajunseră în vârful ei, că o salvă de împuşcături răsună şi gloanţele şuierară pe la urechile celor trei oameni, cari fură nevoiţi să se înapoieze.

Nu făcuseră nicio sută de metri şi o patrulă formată din soldaţi republicani se ivi din tufiş. In fruntea lor se afla un caporal.

— Cine sunteţi? — strigă el.

— Incredinţează-te dumneata însuţi! — răspunse Vasilieff, liniştit, întinzându-i un permis eliberat de guvernul din Petersburg. — Citeşte, te rog, şi apoi vei recunoaşte că n'ai niciun drept să mă opreşti. Tânăra e fiica mea, iar omul acesta de treabă e proprietarul hanului din pădure. Ne-a însoţit, ca să ne arate un drum sigur, pe care puteam ajunge în oraş.

Conducătorul patrulei se încredinţă că actele moşierului sunt în regulă, apoi învălui într'o privire plină de admiraţie pe Irina, a cărei frumuseţe îl turburase.

— V'aş sfătui să rămâneţi pe loc până mâine sau poimâine — zise el. — Astă noapte vor avea loc lupte înverşunate, căci mâine oraşul trebue să fie în stăpânirea noastră.

Moşicrul tresări.

— Aşa dar, nu putem pleca mai departe, spre Petersburg? — întrebă el.

Caporalul înălţă din umeri.

N'aş putea să vă spun. Trebue să aşteptăm hotărîrea Marelui Stat Major. Dacă acesta nu dă ordin de întreruperea circulaţiei trenurilor, atunci vă puteţi urma călătoria.

Cereţi mâine numărul 24 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

In această clipă, se auziră detunături și împușcături din spre poalele colinei. Două obuze explodară în aer și schijele sburară deasupra copacilor. Alte câteva căzură undeva, prin pădure, producând un bubuit asurzitor.

Irina se alipise de Vasilieff, care își dădu seamă că n'avea niciun rost să-și urmeze drumul în aceste împrejurări. Trebuiau să se înapoieze. Poate că a doua zi, situația avea să se îmbunătățească și — nădăjduia moșierul — revoluționarii vor primi întăriri, cu cari vor izbuti să ajunge trupele republicane.

Vasilieff cunoștea pe generalul Aratcin. Acesta era un oștean aspru, dar drept. Dacă se pusese în slujba celei de a doua revoluții, însemna că vroia binele poporului rus.

Irina răsuflă ușurată, când se văzu sub acoperământul ocrotitor al hanului. Întâmplările prin cari trecuse nu prea erau pentru nervii unei tinere fete. Biata copilă tremura din tot trupul și Vasilieff făcu sforțări ca s'o mângâie. O teamă nelămurită pusese stăpânire pe dânsa. Presimțea apropierea unei mari nenorociri, fără să-și poată lămuri pricina acestui simțimânt.

Vasilieff, însă, se duse la culcare, căci a doua zi, dis de dimineață, voia să facă din nou încercarea de a ajunge în oraș. De astădată Irina urma să rămână sub ocrotirea celor doi oameni cumsecade, până ce dânsul se va încredința că drumul spre oraș nu mai era legat de nicio primejdie.

Tânăra nu închise ochii toată noaptea și se rugă neîncetat ca Domnul să-i ia sub ocrotirea Lui.

Moșierul nu-i spusese nimic despre hotărîrea luată, astfel că ea află abia a doua zi dimineață că ocrotitorul ei pornise singur spre oraș.

No. 25 din romanul
VRAJA MILIOANELOR
va costa 4 Lei

In acest timp Vasilieff ajunsese din nou la locul de unde fusese nevoit să se înapoieze în ajun. Începuse să creadă că de astădată nu exista nicio primejdie şi că lupta va fi având loc în altă parte, — când nenumărate detunături răsunară în imediata lui apropiere.

— Unde oiu fi nimerit, oare? — murmură dânsul şi, întorcându-se, dădu bice calului, deoarece gloanţele cădeau ca grindina.

In câteva clipe ajunse pe şosea şi, deodată, se opri. Numeroşi soldaţi fugeau în neorânduială, astfel că acum nici nu mai putea fi vorba să se folosească şi el de acelaşi drum. Un altul, însă, nu era. Din această pricină, moşierul rămase locului, pe o potecă lăturalnică. Soldaţi sălbăteciţi, cu chipurile răvăşite de spaimă, treceau pe dinaintea lui.

Deodată, fu martorul unei scene înfiorătoare. Un ofiţer se năpusti spre un grup de soldaţi şi ridică cravaşa, gata să izbească pe un Cazac care se străduia să deshame doi cai. Un alt soldat smulse revolverul dela brâu şi, în clipa următoare, ofiţerul se prăbuşi de pe cal cu tâmpla găurită de un glonţ. Această întâmplare groaznică părea să nici nu fie luată în seamă. Alţi ofiţeri trecură înainte, în goana cailor, părând să se teamă de propriii lor oameni.

In dimineaţa acelei zile, generalul Aratcin pornise un atac împotriva republicanilor. Răsvrătiţii ieşiseră victorioşi şi acum se aflau pe urmele trupelor guvernamentale. Câteva regimente de ale albilor trecuseră de partea revoluţionarilor, iar celelalte se retraseră în dezordine.

Moşierul devenea din ce în ce mai neliniştit, totuşi rămase timp de două ceasuri pe loc, neputând porni mai departe.

In cele din urmă, îngrijorat de soarta Irinei, el luă hotărîrea să ascundă căruţa într'un tufiş şi să se întoarcă pe jos la han.

Prinţul Potcikev era sigur de izbânda trupelor,

sale când un curier călare îi aduse o veste care trezi toată ura și dorul de răzbunare, ce clocoteau în sufletul său. Trimisul îi înmână o scrisoare din partea căpitanului Semelov, care îi aducea la cunoștință că luase prizonieră o femeie frumoasă, care se dădea drept prințesa Potcikev și care susținea că era în drum spre soțul ei. „Tiranul" mai descria și amănuntele privitoare la prinderea tinerei femei.

Prințul, care nici nu bănuia măcar că între timp Nataşa izbutise să fugă cu iubitul ei, dădu ordin ca prizoniera să fie transportată la cartierul general al trupelor republicane, unde se afla reședința lui.

Un zâmbet diabolic încolți pe buzele sale, gândindu-se la revederea cu fermecătoarea lui soție. Cu câtă nerăbdare aștepta clipa când va putea să se răzbune, s'o umilească, să-i răsplătească trădarea!

Curierul nu apucase să se depărteze bine, când gloanțele revoluționarilor șuierară prin văzduh. Prințul rămase pe gânduri.

— Ce o fi însemnând asta? — se întrebă el. — Abia ieri roșii au dat dovadă că sunt slăbiți, și acum...

Nu putu să-și urmeze gândul, căci în imediata lui apropiere exploadară câteva obuze, cari distruseră casele din jur. Ușa încăperii unde se afla prințul fu deschisă cu putere și un ofițer de stat major se năpusti înăuntru, cu chipul galben ca ceara.

— Roșii ne împresoară, Excelență — raportă el. — Trebue să ne retragem pe coline și în pădure. Cele două regimente cari formau aripa dreaptă, au trecut de partea dușmanilor. Trebue să părăsim localitatea, cât mai e timp.

Potcikev ascultase încruntat trista veste. Înainte de a putea răspunde ceva, alți ofițeri se năpustiră în odaie. Trupele guvernului fuseseră cuprinse de panică și nu mai puteau fi stăpânite.

Prințul își dădu seamă că trebuia să se retragă. Și ce aproape fusese de țintă! Nădăjduise că a doua

zi va ocupa gara și va da revoluționarilor lovitura de moarte, — iar acum lucrurile se petrecuseră tocmai dea'ndoaselea.

El trebuia să fugă, să se retragă cât mai repede cu putință, deoarece nu putea să se mai bizuie pe trupele sale. Și, totuși, acestea erau regimente de gardă, soldați cari odinioară apăraseră pe Țar cu viața lor și cari, din tată'n fiu, făceau paza palatului imperial!

Acum se răsvrăteau? Treceau de partea dușmanului — trădau cauza guvernului?

Dar prințul Potcikev trăise prea departe de soldații săi, pentru ca să poată înțelege mizeria lor.

Peste puțin timp, comandantul suprem se afla în mijlocul gloatei cuprinse de panică. Dacă oamenii ar fi fost însuflețiți de câtuși de puțin curaj, atunci ar fi fost foarte lesne să-și mențină situația, ocupând colinele, cari puteau fi apărate cu un număr de oameni de cinci ori mai mic decât cel al atacatorilor. Pe de altă parte, de acolo se putea deschide un foc viu asupra orașului ocupat de revoluționari.

In cele din urmă, ofițerii izbutiră să mai liniștească pe soldați. Porunci aspre răsunară, curierii alergară încolo și încoace. Ariergarda se alcătui din nou și rămase pe loc pentru ca trupele să refacă rândurile.

Prințul Potcikev răsuflă ușurat și-și stabili cartierul pe o colină. Vroia să se răzbune cumplit împotriva acestor „trădători" și porunci ca toți revoluționarii cari vor cădea în mâinile republicanilor, să fie împușcați pe dată.

Nu se sinchisea de fel că vrăjmașii săi ar putea lua aceleași măsuri, luptând și ei cu tot atâta înverșunare.

Insă prințul nesocotise puterea de atac a trupelor revoluționare. Generalul Aratcin porni un nou asalt împotriva albilor. Se părea că avea multă artilerie, căci ghiulelele explodau în pădure, una după alta

Era un adevărat iad. Tunarii lăsară în pără-

sire tunurile lor şi o luară la goană; infanteriştii asvârliră puştile şi fugiră cât îi ţineau picioarele.

Potcikev şi o parte din trupele sale începură să se retragă şi ajunseră înaintea hanului din pădure.

Birtaşul privise cu groază, la desfăşurarea luptei. Nevasta lui şi Irina se ascunseseră în pivniţă. Acum, ele ieşiseră la iveală şi porniseră cu toţii spre pădure, unde erau mai la adăpost căci o schijă tocmai smulsese o parte din faţada hanului. Femeia ţinea pe Irina de mână. Deodată, tânăra scoase un ţipăt şi-şi apăsă pumnul pe inimă, holbând ochii la un bărbat în uniformă de general, care trecea călare, în fruntea unui grup de ofiţeri.

Era prinţul Potcikev. Şi el o zărise şi se uita la dânsa ca vrăjit.

— Drace, dar asta e frumoasa zână din castel pe care Vasilieff mi-a răpit-o în ultima clipă, — scrâşni el.

Se întoarse şi dădu o poruncă scurtă. Câţiva soldaţi se depărtară şi, înainte ca Irina să-şi fi revenit din spaimă, înainte de a-şi da seamă ce se petrece cu dânsa, aceştia o înşfăcară şi o duseră pe sus.

Cu toate împotrivirile tinerei fete, ea fu urcată într'o căruţă acoperită cu un coviltir, şi convoiul porni mai departe, în toată graba, căci urmăritorii erau îndărătul lor... Generalul Aratcin şi revoluţionarii săi puteau să se iveaască dintr'o clipă într'alta.

Vasilieff se năpusti în han, cercetă încăperile, din pod, până'n pivniţă, dar niciuna din cele trei persoane nu dădură vreun semn de viaţă. Moşierul îşi închipui că hangiul cu nevastă-sa duseseră pe Irina în pădure, într'un loc mai adăpostit.

Dar în curând avea să se încredinţeze că se înşelase amarnic.

Cei doi soţi se iviră înaintea sa şi Vasilieff citi pe chipurile lor că se petrecuse ceva foarte neplăcut.

— Unde... este... fiica mea! — întrebă el, speriat, uitându-se când la unul, când la celălalt.

Femeia îi povesti cu lacrimi în ochi ce se întâmplase. Doborît de durere, Vasilieff își ascunse fața în mâini și un suspin greu ieși din pieptul său.

49. — Salvați din ghiarele morții

In noaptea când Boris Verodin și iubita lui fugiseră, pescarul Colea Itcik stătea în coliba lui și privea întristat la focul care ardea în vatră.

Nevasta lui dormea în firida care se afla deasupra vetrei.

Pescarul era frământat de griji. De săptămâni întregi nu mai mâncase ca lumea, căci soldații treceau pe acolo în fiecare zi, jefuindu-l de roadele muncii sale. De cele mai multe ori, nu se mulțumeau cu atât, ci îi mai rupeau și plasa de prins pește. Sărmanul om ajunsese pradă desnădejdii. Proviziile sale erau pe sfârșite, altele noi nu mai putea să adune, astfel că aștepta cu groază ziua când nu va mai avea ce să mănânce.

Deocamdată, luase hotărîrea să nu mai facă nimic, până ce trupele guvernamentale nu vor părăsi ținutul. Auzise, însă, în sat, dela fratele său, că revoluționarii sunt în drum, cu mari întăriri și vor da o luptă hotărîtoare cu dușmanii lor. Atunci situația urma să se îmbunătățească, fiindcă trupele republicane aveau să se retragă.

Deodată, femeia care dormea deasupra vetrei se ridică în capul oaselor, își sprijini fața în mâini și trase cu urechea. Apele Volgăi clocoteau în albia lor și se izbeau de țărm, vestind furtună. Dar în răstimpuri se auzea și un strigăt slab, tânguitor, scos de un glas, omenesc. Nevasta pescarului avea auzul foarte bun. Oamenii cari locuiesc de ani de zile pe țărmul fluviilor mari, cunosc prea bine sgomotul valurilor, ca să-l poată deosebi de celelalte.

— Ascultă, Colea, — zise femeia, trecându-și

pe după ureche părul cărunt. — N'auzi şi tu un om strigând?

Pescarul o privi năucit, apoi râse cu răutate.

— Lasă-l să strige — zise el. — Cine îi puse să vină încoace şi să ne turbure liniştea? Or fi iar soldaţii aceia setoşi de sânge. Pesemne că or fi mirosit vreo colibă prin apropiere şi vor s'o jefuiască.

Şi adăugă, râzând batjocoritor:

— Haha, de astădată li s'a înfundat, o să le treacă lor pofta să mai fure peşte. Mâine dimineaţă, vidrele o să le ronţăie ciolanele, căci n'or să mai poată ieşi din mlaştină.

— Să-ţi fie ruşine, Colea! — se răsti femeia. — Ce înseamnă asta? Ai uitat că mai există un Dumnezeu? Chiar dacă am avut mult de pătimit în ultimele zile, tot nu trebue să pierdem credinţa în Cel de Sus.

Pescarul se stăpâni. Când nevasta lui vorbea astfel, el trebuia să tacă, altminteri devenea furioasă.

Afară, vântul sufla cu putere, făcând să geamă acoperişul colibei. Uşa scârţâia în ţâţâni şi zăvorul greu se îndoia sub puterea cu care furtuna izbea în uşă.

— Ascultă, a strigat iarăşi, — zise femeia, spariată. — Colea, vrei să laşi să moară o fiinţă omenească? Vrei să calci învăţăturile Domnului nostru Isus Hristos? N'auzi strigătul de moarte al nenorocitului? Colea, te implor, ajută-l! — Poate e un om de treabă, sau chiar cineva care ar putea să-ţi fie de folos.

Rugămintea femeii nu rămase zadarnică. Pescarul se ridică repede şi luă de pe fereastră un felinar pe care îl-aprinse; apoi, îşi îndesă căciula pe cap şi părăsi încăperea. De zidul căsuţei era rezemată o prăjină lungă de vreo patru metri, care avea la capăt un cârlig. Pescarul o luă cu el şi porni pe poteca îngustă care ducea prin păpuriş.

Dar, neauzind decât urletul vântului şi vă-

jăitul valurilor, își duse mâna pâlnie la gură și strigă, din răsputeri:

— Ei, e cineva pe aici?

Chiar în apropierea lui răsună un strigăt de ajutor. Pescarul își iuți pașii. Cunoștea foarte bine poteca îngustă. In orice caz, necunoscutul trebuia să fie un călător nocturn, care făcuse un pas greșit și se împotmolise în mlaștină. Și acela care cădea în pământul mocirlos, nu mai putea ieși de acolo. Nenorocitul era pierdut, căci se afunda în nămol până ce dispărea cu totul.

Razele palide ale lunii străbăteau printre copacii dela marginea pădurii. Pescarul rămase o clipă ca încremenit, văzând înaintea lui un bărbat care se străduia din răsputeri să se ție la suprafața mlaștinei. Trupul i se afundase până la piept, iar în brațe ținea o femeie, pe al cărui chip palid, luminat de lună, era zugrăvită o spaimă de moarte.

— Curaj, vă viu în ajutor! — strigă pescarul, alergând din răsputeri.

Apoi se lăsă în genunchi la marginea mlaștinii și întinse prăjina cu cârligul de fier, cu ajutorul căreia trase spre el pe cei doi nenorociți.

Răsuflând din greu, bărbatul se cățără pe țărm și așeză cu grijă la pământ pe femeie. Apoi, fără să dea vreo atenție salvatorului său, îngenunchiă lângă ea și-i șopti drăgăstos:

— Trezește-te, Natașa, scumpa mea... suntem salvați!

Dar tânăra părea moartă. Sburase, oare, sufletul, din trupul acesta minunat?

Bărbatul — care nu era nimeni altul decât Boris Verodin — privi desnădăjduit la trupul nemișcat al iubitei sale și oftă din adânc. Ce-i păsa lui că un străin era martor al durerii sale? Nici nu se sinchisea că trăda și altuia simțimintele lui. In aceste clipe îl muncea doar gândul chinuitor că iubita sa ar fi putut muri de spaimă.

— Scumpa mea Natașa, tu ești viața mea... tre-

zeşte-te, căci nu pot trăi fără tine — murmură el, sărutând chipul palid al prinţesei.

Şi, deodată, se păru că glasul său, dragostea nemărginită, vorbele lui pline de durere, o readuseseră la viaţă.

Prinţesa deschise ochii, un fior îi străbătu trupul.

— Scumpul meu Boris — îngână ea, şi închise ochii din nou.

Revoluţionarul nu mai putea de bucurie.

— Slavă Domnului, e salvată... trăieşte! strigă el.

Apoi, o luă în braţe, ca pe un copil, şi porni înainte, după ce aruncase pescarului o privire de recunoştinţă.

Câteva minute mai târziu, cei doi bărbaţi ajunseră la colibă. Nevasta lui Colea Itcik se afla în prag şi privi cu luare-aminte la chipeşul tânăr şi la aceea pe care o ducea în braţe.

— Vezi, nu-ţi spuneam eu? — zise dânsa, cu glas dojenitor, bărbatului ei, după ce uşa se închisese în urma lor. — Ştiam că vieţi omeneşti sunt în primejdie.

Şi fără să mai aştepte vreun răspuns, se apropiă de Natasa, pe care Boris o aşezase pe o laviţă — singura din încăpere.

— Te poţi bizui pe mine, — zise ea, adresându-se tânărului, care o privea rugător.

Apoi, desbrăcă pe prinţesă şi începu să-i frece trupul. Incetul cu încetul sângele Natasei începu să circule mai vioiu, pieptul îi tresăltă şi paloarea întipărită pe faţă dispăru, iar în locul ei se ivi o roşeaţă uşoară. După câteva clipe, tânăra deschise ochii din nou.

Cu duioşie nespusă Boris îi dădu de o parte părul care îi căzuse pe frunte.

— Primejdia a trecut, scumpa mea! — zise el. — Acum nu mai ai de ce te teme.

Prinţesa îi cuprinse mâna şi-l privi cu dragoste.

— Scumpul meu, cât ţi-e dat să suferi din pricina nechibzuinţei mele! — se tângui ea.

Boris clătină capul şi zise:

— Linişteşte-te, iubito... Vom trăi sau vom muri împreună.

„Dar, după cum văd, gazda noastră pregăteşte un ceaiu întăritor, care te va înviora deabinelea.

Ţinând mâna ei într'a lui, tânărul revoluţionar povesti gazdei tot ce li se întâmplase, căci ştia că aici putea să vorbească fără teamă.

Istorisi fuga lor din satul ocupat de republicani, şi încheiă:

— In cele din urmă, ajunserăm în pădure. Ştiam, dela fratele dumitale, unde locuieşti; dar pesemne că acesta uitase să-mi atragă luarea-aminte asupra mlaştinei. Eram tocmai în apropierea căsuţei voastre, când făcui un pas greşit şi mă afundai în nămol. Câteva minute mă luptai desnădăjduit, să scap din mocirlă, dar totul ar fi fost în zadar dacă nu mi-ai fi venit în ajutor. Iţi mulţumesc, dragul meu! N'am să te uit niciodată!

Pescarul arătă spre nevasta lui.

— Numai datorită ei m'am hotărît să părăsesc coliba — zise el. — N'aş fi pornit în căutarea voastră, căci în ultimul timp republicanii mi-au făcut mari pagube şi credeam că niscai soldaţi au căzut în mlaştină şi cereau ajutor.

— Atunci vă mulţumesc amândurora — răspunse Boris.

Ceaiul era gata. Boris îşi schimbase hainele, îmbrăcând vestminte de ale pescarului, apoi zise acestuia:

— Am nevoie de o barcă. Trebue să pornesc mai departe chiar astă-noapte şi nu-mi pot urma drumul pe şosea, căci ar fi primejdios. Vreau să ajung la staţia de cale ferată, de unde voiu lua trenul spre capitală. Socot că în patru, cinci zile voiu izbuti să ies din zona de luptă. Am să vâslesc numai noaptea, iar ziua voiu piti luntrea la ţărm şi noi ne vom ascunde în pădure.

Pescarul rămase pe gânduri. Chipul său se întristă şi un suspin adânc îi ieşi din piept.

— Ce-i cu dumneata? — întrebă Boris, neliniştit. — Nu vrei să-mi vinzi luntrea despre care îmi vorbise fratele dumitale?

— Ţi-aş da-o bucuros, dar n'o mai am.

Tânărul îl privi uimit.

— Bine, dar fratele dumitale... spunea că...

— Până ieri aveam două bărci — îl întrerupse Iolea Itcik — dar soldaţii mi-au luat una din ele. Dacă o dau şi pe cealaltă, rămân pe drumuri, căci în vremurile astea grele n'aş putea s'o înlocuiesc aşa uşor.

Revoluţionarul privi întunecat înaintea lui.

— Cât face luntrea pentru dumneata? — întrebă el, după un răstimp.

— M'a costat patru sute de ruble; azi valorează jumătate, dar...

— Iţi dau de zece ori pe atâta, aşa încât veţi putea trăi un an întreg, fără să fii nevoit să mun-

ceşti. Până atunci, cu siguranţă că vă faceţi rost de altă barcă.

Pescarul se uită la el, surprins. Patru mii de ruble reprezentau o avere, care i-ar fi îngăduit să părăsească ţinutul şi să se mute la oraş, sau într'un sat, unde să-şi cumpere o casă. Propunerea era ademenitoare; pescarul se uită la nevasta lui, neştiind ce hotărîre să ia.

— Primeşte, Colea — îl sfătui ea. — Faci o faptă mărinimoasă şi, afară de asta, un târg bun.

— Bine, fie! — încuviinţă dânsul.

Boris numără banii, pe care celălalt îi vârî în buzunar. Nu era lacom din fire, totuşi mâinile îi tremurară, căci nu văzuse niciodată o sumă atât de mare.

Două ceasuri după miezul nopţii, fugarii urmau să pornească mai departe, astfel că nu mai aveau decât puţin timp pentru odihnă. Ca să nu piardă vremea mai târziu, Boris şi pescarul lăsară luntrea pe apă, apoi tânărul se întinse pe laviţă, vrând să doarmă un ceas.

Timpul trecu repede. Furtuna se mai potolise. Nevasta pescarului dădu Nataşei nişte pături călduroase şi câte ceva de ale îmbrăcăminţii, apoi fugarii îşi luară rămas bun de la cei doi oameni cumsecade şi porniră spre ţărmul fluviului.

Boris sări în barcă, ajută prinţesei să coboare şi, după câteva clipe, luntrea alunecă pe unde. Pescarul îi urmări cu privirea, până ce dispărură în beznă, apoi făcu semnul crucii şi murmură:

— Sfântul Serafim din Serov să vă aibă în paza sa!

Şi, suspinând, Colea Itcik se întoarse în coliba sa.

50. — In luptă cu forţele naturii

Zorile se iviseră la Răsărit.

Boris şi iubita lui înaintaseră vreo câteva verste, iar acum trebuiau să se oprească, pentru a-şi căuta

o ascunzătoare, unde să stea peste zi.

In timpul nopții, fugarii zăriseră pe țărm două locuri de lagăr, însă nu știau dacă aceia cari își făcuseră tabăra acolo erau prieteni sau dușmani.

Boris vâsli spre mal, de unde începea o pădure deasă. Piti luntrea într'un golfuleț, o acoperi cu stuf, apoi pătrunseră în pădure și se opriră într'un loc care părea potrivit pentru popas.

— Putem rămâne aici — zise el, după ce-și rotise privirile în jur și se încredințase că nu-i amenință nicio primejdie.

Adună vreascuri și după puțin timp un foc vesel pâlpâia înaintea celor doi iubiți.

Boris voi să se depărteze ca să vâneze ceva, dar Natașa îl rugă cu lacrimi în ochi să n'o părăsească, astfel că el se supuse.

Mai aveau cu ei niște conserve din cari își pregătiră la foc o cină caldă. După ce mâncară, Natașa se lăsă odihnei. Boris îi mai examină odată piciorul și constată cu mare bucurie că mergea spre vindecare, apoi o înveli cu păturile și rămase treaz la căpătâiul ei, ținându-i mâinile într'a sa.

Din când în când, tânăra prințesă deschidea ochii, speriată, dar privirile ei cădeau pe chipul iubitului și atunci un zâmbet de fericire îi încolțea pe buze. In cele din urmă, căzu într'un somn adânc. Boris își desprinse mâna cu blândețe și se ridică. Mai adună câteva vreascuri, ca să nu se treacă focul, căci noaptea trecută fusese foarte friguroasă, apoi porni spre țărmul fluviului. Valurile Volgăi se rostogoleau vijelios, izbindu-se cu putere de mal.

Tânărul rămase pe gânduri. Uneori Volga putea deveni foarte primejdioasă pentru vasele mici. Și, după cum se părea, în zilele următoare trebuiau să se aștepte la mari furtuni. Dar el nu putea să ție seamă de asta, ci trebuia să facă tot ce-i va sta în putință, ca să iasă cât mai repede din acest ținut primejdios.

Făcându-și o undiță, Boris izbuti să prindă

câțiva pești, apoi se întoarse lângă iubita lui, pe care o găsi tot dormind.

— Scumpa mea copilă, — murmură el, plecându-se deasupra ei și sărutând-o.

O fericire nespusă îl cuprinse. Natașa era a lui. De acum încolo nu se vor mai despărți niciodată. Va lupta pentru dânsa și dragostea lor va ieși biruitoare.

După ce peștii fură fierți, Boris își trezi iubita. Aceasta se simțea întărită, se ridică și spre bucuria ei, constată că putea să meargă.

Mâncară și, întocmai ca o soție fericită, Natașa ducea îmbucăturile la gura tânărului revoluționar, care se lăsa hrănit ca un copil.

— N'ai să mă părăsești niciodată, iubitule? — întrebă prințesa, lipindu-se de el.

— Nu, scumpa mea, soarele vieții mele!

— Dar ce ai de gând să faci în capitală? — cercetă ea. — Unde voiu locui eu?

— Nu știu încă, draga mea — răspunse Boris. — Am acolo mai mulți prieteni buni și vei fi găzduită la unul din ei.

Prințesa oftă.

— La Petersburg se află și castelul de iarnă al tatălui meu. Acum, acesta a devenit proprietatea mea și am putea locui acolo împreună.

Tânărul se posomorî și zâmbi îndurerat.

— Vorbești serios, Natașa? Eu, un simplu fiu de pescar, să locuiesc într'un palat? Știi doar că sunt revoluționar, astfel că nu-ți pot împlini această dorință. Castelul, ca și celelalte bunuri ale nobililor, vor trece în stăpânirea noului regim.

Natașa îi cuprinse mâna și zise, cu glas rugător:

— Boris, nu mai vorbi așa!... Mai bine să fugim în străinătate. Acolo vom putea trăi fericiți, până ce liniștea se va restabili din nou în țară.

Tânărul clătină capul cu hotărîre:

Cereți mâine tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare numărul 25, care în mod excepțional va costa 4 lei exemplarul

— Nu, Natașa, nu-mi poți cere asta — răspunse el. — Cunoști jurământul pe care l-am făcut. Niciodată n'aș putea fi fericit, dacă l-aș călca.

Prințesa nu răspunse. Imagini triste, dintr'un viitor lipsit de bucurii, se perindară prin mintea sa. Ce soartă va avea țara ei? Ce vor deveni câmpiile mănoase, cari fuseseră lăsate în părăsire de la izbucnirea războiului?

Numai Dumnezeu știa. El hotăra destinele popoarelor.

Când se lăsă noaptea, începu să plouă din ce în ce mai tare. Câteva corăbii fură trase în susul fluviului și trecură pe dinaintea ascunzătorii celor doi iubiți. Boris nu se încumetă să se apropie de luntrași, căci nu se putea ști dacă pe bordul vaselor se aflau dușmani sau prieteni.

Fugarii se așezară în luntre și tânărul înveli cu pături pe Natașa, care avea să stea la cârmă. Volga spumega furioasă. Chipul tânărului revoluționar se întunecă. Vâslea cu mare anevoie. Talazurile se izbeau de luntre cu putere din ce în ce mai mare; ba, adeseori, ele treceau chiar peste marginea bărcii. Odată, botul acesteia se afundă atât de mult în apă, încât Natașa scoase un țipăt de spaimă, crezând că se scufundă. Nori negri se fugăreau pe cer.

Boris își dădu seamă că, deocamdată, n'avea niciun rost să încerce să-și mai urmeze drumul, căci barca stătea mai mult pe loc. Ba, se părea că, cu toate sforțările sale desnădăjduite, ea era împinsă îndărăt de valuri. In cele din urmă, se hotărî să tragă la țărm.

Dar malul era atât de înalt încât fu nevoit să vâslească înainte ca să găsească un loc prielnic pentru ancorare.

Deodată, luntrea se izbi de ceva tare. Natașa fu asvârlită afară și, în ultima clipă, Boris izbuti să se agațe de obiectul spre care fuseseră aruncați de valuri. Dar în aceeași clipă duse o mână la cap, căci primise o lovitură puternică.

— Natașa, — strigă el în noapte.

Un glas slab îi răspunse.

Boris întinse mâna peste marginea luntrii și simți trupul iubitei sale. Dintr'o săritură se avântă peste barcă și, în clipa următoare, știa unde se afla.

Luntrea fusese izbită de, o plută, care era legată de mal cu lanțuri groase.

— Ei, cine-i acolo? — se auzi deodată, un glas amenințător.

Natașa se alipi de iubitul ei, care scosese revolverul și era gata să se folosească de el. Flacăra unei torțe sfâșiă bezna și câțiva bărbați se iviră înaintea celor doi îndrăgostiți.

Erau oameni cari nu prea trezeau încredere, căci aveau o înfățișare sălbatecă. Totuși, Boris răsuflă ușurat, văzând că nu aparțineau armatei guvernamentale.

In acest timp mai veniră câțiva, făcând cerc în jurul fugarilor. Erau în total opt până la zece oameni.

— Ce căutați aici? — întrebă cel care purta făclia.

— Vedeți, doar, că am naufragiat — răspunse Boris, arătând spre luntrea sa. — Călătoream, împreună cu soția mea, în susul fluviului.

— Și unde vroiați să ajungeți?

— La Vornovici, unde am un frate. Vreau să lucrez împreună cu el. Am în buzunar ordinul de lăsare la vatră.

— Trebue să fi tras o spaimă grozavă, — urmă celălalt, râzând și ațintind asupra Natașei o privire care o făcu să se înfioare.

— Da, a fost o mare neprevedere din partea noastră să pornim în larg pe vremea asta, cu o luntre atât de șubredă — răspunse Boris. — Dar ziua e a soldaților republicii și eu nu prea vreau să am de face cu ei.

— Nici noi — încuviințară ceilalți. — Plutim în susul fluviului ca să încărcăm lemne. Apoi le vom duce în Crimeea unde o să luăm pe ele o

mulțime de parale... Astă-noapte veți fi oaspeții noștri.

Revoluționarul se simțea neliniștit. Oamenii aceștia aveau mutre de bandiți și tânărul știa că tâlhăriile se țineau lanț. Soldații dezertați de pe front colindau ținuturile după jaf. Ei nu făceau parte nici din armata roșie nici din cea albă. Și, de oarece aduseseră cu ei și armele, erau întotdeauna tovarăși de temut.

Cu toate acestea, Boris își dădu seamă că nu avea încotro și primi invitația. Se apropiă de marginea plutei și priponi luntrea, apoi se duse pe țărm împreună cu ceilalți.

Plutașii își ridicaseră cortul în pădure. Un miros înăbușitor domnea înăuntru. Pe jos mai dormeau câțiva bărbați.

— Ei, nu-i bine aici? — întrebă cel care purta făclia.

— Da, e un adăpost bun împotriva furtunii — încuviință Boris.

— Cum te cheamă? — întrebă celălalt, în timp ce tovarășii săi își vorbeau în șoaptă.

Tânărul stătu la gânduri dacă să-și spună numele adevărat. În cele din urmă se hotărî s'o facă, deoarece nu era de presupus că oamenii îl cunoșteau. Plutașii erau, de sigur, din sudul Rusiei, de prin Crimeea, și în niciun caz nu simpatizau cu guvernul — ceea ce se putea ghici foarte ușor.

Așa dar, Boris își spuse numele, ceilalți dădură din cap, și apoi se ghemuiră în jurul focului.

— Ai să înghețI, — se adresă Nataşei, cel care îi condusese. — Vino mai aproape de foc.

Prințesa se supuse cu teamă. Privirile obraznice ale bărbaților o făceau să se înfioare, de aceea se alipi de iubitul ei, care îi trecuse brațul în jurul mijlocului.

— Credeam că vă duceți la Petersburg... la Țar — zise unul dintre plutași, bănuitor, schimbând cu tovarășii săi o privire plină de înțeles.

— Ce să avem noi cu Ţarul? — făcu Boris, mirat.

— Nu-i vorbă, că tot aţi sosi prea târziu — urmă celălalt, zâmbind cu răutate.

— Dar ce-i cu... Împăratul... şi familia-lui? — nu se putu stăpâni Natasa să întrebe.

Oamenii schimbară iarăşi priviri cu înţeles.

— Ei da, aţi sosi prea târziu cucoană, răspunse plutaşul. — Probabil că din Ţarskoje Selo, Ţarul va ajunge tocmai în Siberia. Ba mai e cu putinţă să fie transportat în fortăreaţa Petru şi Pavel, sau într'una din celulele subterane ale închisorilor din capitală. Sovietul din Petersburg n'o să-l lase să-i scape din mâini. Kerenski nu mai poate face ce vrea, căci fruntaşii revoluţionarilor îi stau în cale.

— Dar ce-mi pasă mie de toate astea! — răspunse Boris Verodin. — Cei din capitală n'au decât să se ocupe de politică oricât or vrea — treaba lor! Noi, însă, am pătimit destul pe front, aşa că acum vrem să avem linişte.

— Aşa e, frăţioare... Hm, iartă-mă că ţi-o spun, dar ai o nevastă frumoasă coz. Parcă e contesă sau prinţesă; eşti vrednic de pizmuit.

— Să lăsăm asta — zise Boris, cu asprime. —

Natasa se alipi de el, tremurând. Oamenii aceştia îi insuflau o teamă grozavă.

Plutaşii aruncară o privire cercetătoare asupra trupului uriaş al revoluţionarului şi, după cât se părea, nimeni n'avea chef să aibă de face cu el.

— Cunosc un luntraş, care poartă acelaşi nume ca şi dumneata — se amestecă în vorbă un altul, care tăcuse până atunci şi aţintise priviri pătrunzătoare asupra celor doi oaspeţi.

— Or fi mai mulţi cu acelaşi nume — răspunse Boris Verodin.

— Da, e adevărat. La urma urmei, pe noi nu ne priveşte asta, dar omul acela pare să fie un flăcău foarte cutezător. Când am poposit în satul care e la treizeci de verste depărtare, am aflat că tocmai când trebuia să fie condamnat de Ceka tânărul acela a

răpit pe soția prințului Potcikev și a fugit cu dânsa. Acum, el o căutat atât de albi cât și de revoluționari.

Plutașii începură să râdă și ațintiră priviri bănuitoare asupra celor doi iubiți.

— Ingăduiți să mă retrag cu soția mea, căci aș vrea să dorm puțin, — zise Boris Verodin, stăpân pe sine, în timp ce Natașa făcea sforțări ca să-și ascundă turburarea.

— Dar unde vreți să vă culcați? Nu rămâneți in cort?

Revoluționarul clătină capul în semn de împotrivire, știind că dacă rămâneau acolo, Natașa n'ar fi închis ochii toată noaptea.

— Nu, o să ne culcăm afară — răspunse el. — Avem destule pături la îndemână, ca să ne putem apăra de frig.

— Bine, fie cum vreți — făcu celălalt, nepăsător.

Natașa o luă înainte, Boris porni după ea și, după puțin timp se opriră la trunchiul unui copac înalt.

— Culcă-te și prefă-te că dormi — șopti Boris iubitei sale. — După ce furtuna se va mai potoli, vom pleca pe furiș. N'am nicio încredere în oamenii ăștia.

Prințesa, care tremura din tot trupul, îi strânse mâna în semn că a înțeles.

— Când vom scăpa odată, scumpul meu? — murmură ea, cu ochii plini de lacrimi.

Revoluționarul se așeză lângă dânsa. Privirile sale erau îndreptate asupra cortului, care se afla la o depărtare cam de vreo sută de metri.

— Trebue să trag cu urechea la ce vorbesc — șopti el, apoi.

Natașa îl rugă să rămână, dar el se desprinse cu blândețe din brațele ei și se furișă spre cort, făcând un ocol.

Boris nu se înșelase. Aveau de face cu dușmani, cari urmăreau răpunerea lui. In curând avea să se încredințeze de asta.

— Ei, Wolcek, o lăsăm, să ne scape? — întrebă unul din plutaşi.

— Ce, eşti nebun! — se răsti altul. — Dacă e nevasta prinţului Potcikev putem căpăta o mulţime de bani pe dânsa. N'avem decât s'o ducem bărbatului ei.

— Dar dacă nu izbutim? Dacă roşii ne ies în cale? Ştii, doar, că avem toate motivele să ne temem de amândouă tabercle. Funia sau glonţul ne aşteaptă, dacă suntem prinşi de oricare din ei.

— Lăsaţi pe mine! O să fac eu în aşa fel ca să nu ni se întâmple nimic.

— Eu aş propune să pornim în zorii zilei şi să luăm barca la remorcă — se amestecă în vorbă un altul. — Ieri ne-am întâlnit cu republicanii. Trebue să legăm pe individul ăsta care pare să fie foarte puternic. Cu femeia, lucrurile vor merge mai uşor. Verodin va fi dat pe mâna roşilor, iar porumbiţa pe mâna albilor.

Boris Verodin aflase destul, aşa că se strecură spre culcuşul Nataşei. O hotărîre neînduplecată se

oglindea în ochii lui albaştri. Dar Natașa nu trebuia să bănuiască nimic, astfel că el se stăpâni şi o liniști cu vorbe duioase.

Tânărul era cu ochii în patru şi îşi pregătise arma, ca s'o poată avea la 'ndemână. Observase că plutaşii aveau cu ei numai două puşti, pe semne aduse de pe front de doi dezertori.

Deoarece furtuna nu se potolise deloc, Boris îşi dădu seamă că n'avea niciun rost să porncască la drum, căci risca să fie prins într'unul din vârtejurile de apă, cari erau foarte dese în acel ţinut. Pe de altă parte, nu mai încăpea îndoială că plutaşii puseseră un paznic la ţărmul fluviului.

Un glas trezi pe bărbaţii din cort, apoi unul din ei se apropiă de cei doi fugari.

— Ei, frate, a sosit vremea să plecăm — zise acesta. — Vă puteţi folosi de pluta noastră, barca o luăm la remorcă.

Boris murmură câteva vorbe, în semn de încuviinţare. Îşi avea el planul său. Pe drum, se va folosi de o clipă când nu va fi observat, va tăia funia cu care era legată luntrea, apoi se va depărta de plută.

Se îndreptară spre ţărm. Pluta săltă, greoaie, încolo şi încoace.

— Vino sus, pe plută! strigă unul, adresându-se tânărului. — Femeia poate să rămână în barcă.

— De ce? Mai bine stau şi eu în luntre

— Asta nu se poate, căci trebue să ne ajuţi la vâslit.

Boris îşi dădu seamă că dacă s'ar fi împotrivit, n'ar fi făcut decât să trezească bănuiala celorlalţi, aşa că se supuse, iar Natașa luă loc în barcă. În schimb făcu în aşa fel, ca să rămână cât mai aproape de iubita lui.

Oamenii aveau prăjini lungi, cu ajutorul cărora pluta înainta deasupra valurilor spumegânde. Vorbeau foarte puţin; de altfel, nici nu s'ar fi putut înţelege din pricina vuietului talazurilor.

Deodată, Boris, care se afla în partea din faţă

a plutei, ciuli urechile, căci i se păruse că auzise un strigăt. Patru oameni se apropiară de el și tânărul bănui că aveau de gând să-l atace.

— Înapoi! — răcni dânsul.

Dar ceilalți nu ținură seamă de asta și se năpustiră asupra lui. Revoluționarul sări într'o parte. Doi plutași căzură în apă, al treilea primi o lovitură în piept și se prăbuși. Ultimul se luă la luptă cu îndrăznețul tânăr.

Dar Boris scăpă repede din mâinile sale, îl împinse înlături și se repezi spre partea dindărăt a plutei. Aci, zări un bărbat care sărise în barcă și se lupta cu Natașa.

Fără să stea la gânduri, revoluționarul sări și el în luntre și, cât ai clipi din ochi, prințesa fu liberată din mâinile agresorului, pe care îl svârli în apă. Apoi, tânărul reteză funia care lega barca de plută. (ezi ilustrația copertei).

In timp ce luntrea fu luată de curent, revoluționarul se aplecă deasupra iubitei sale, care leșinase, și-i așeză capul pe genunchii săi.

Din spre plută se auzeau înjurăturile sălbatece ale răufăcătorilor. Câteva detunături răsunară, dar gloanțele trecură deasupra celor doi fugari.

Boris privi în jurul său și, deodată, fu cuprins de spaimă. In imediata lui apropiere se ivi un obiect întunecat, de care luntrea se izbi cu putere. Și, înainte de a-și da seamă ce se petrecuse, tânărul fu acoperit de valuri, căci barca se sfărâmase. Boris apucă cu mâna dreaptă o scândură, iar cu stânga înșfăcă rochia Natașei. Dar apa îl trăgea în adâncime. Gândurile i se încâlciră în minte și dădu drumul iubitei sale. Urechile îi vâjâiau și simțea că e pierdut. Cu numele iubitei pe buze, revoluționarul dispăru în valurile furioase ale Volgăi, în timp ce furtuna își urma concertul ei înfiorător.

Aceeaşi furtună care răscolise valurile Volgăi, sufla cu putere printre zidurile pustii ale castelului prinţului Gogineff.

Privite de jos, ruinele pe jumătate arse ofereau o priveliştе înfiorătoare. Bufniţele şi liliecii îşi făcuseră repede cuiburile acolo, iar croncănitul corbilor răsuna sinistru deasupra fostei reşedinţe princiare.

Partea din spre miază-zi a castelului nu fusese distrusă în întregime. Şi, cu toate că plafoanele ameninţau să se prăbuşească, totuşi câteva încăperi scăpaseră de furia nimicitoare a focului.

Într'una din aceste încăperi se adăpostise Saşa, bătrâna cameristă a prinţesei, fără ca vreunul din locuitorii satului să bănuiască aceasta.

Nimeni nu ştia unde dispăruse sora Anuşcăi şi, în cele din urmă, oamenii îşi închipuiră că părăsise ţinutul împreună cu nepoata ei. Şi deoarece nici Vasilieff nu mai era la moşie, care fusese ocupată de revoluţionari, ei îşi spuseră că cei trei se îndreptaseră spre oraşul apropiat.

Saşa, însă, stătea toată ziua la una din ferestrele distruse şi privea în vale. Pădurea luase o înfăţişare tristă, căci vânturile de toamnă începuseră să bată, scuturând frunzele, cari se adunau în grămezi mari.

Unde erau corăbiile, cari treceau în ficcare zi, trase de burlaki? Unde era veselia şi voia bună cari domniseră odinioară în sat?

Căsuţele mistuite de flăcări nu mai puteau fi reclădite, căci femeile n'aveau mijloacele trebuincioase, iar bărbaţii lor se aflau pe front sau luptau, sub comanda generalului Aratcin, împotriva trupelor republicane.

Saşa ştia că nu va mai putea rămâne multă vreme printre ruinele castelului, căci n'avea merinde, cămările cu provizii fiind şi ele distruse de flăcări.

Singura dorință a bătrânei era să aducă la îndeplinire misiunea pe care i-o încredințase oarba. Chibzui zi și noapte cum ar putea să înlăture dărâmăturile spre a ajunge la lespedea din fața căminului, despre care îi vorbise sora ei; dar în cele din urmă, își dădu seamă că era cu neputință să facă ea singură treaba asta și se hotărî să recurgă la ajutorul unui bărbat.

A doua zi dimineață urma să coboare în sat, unde să găsească pe cineva care să înlăture dărâmăturile. Firește că nimeni nu trebuia să afle scopul pe care îl urmărea prin aceasta.

Deodată, Sașa tresări, căci auzise zgomote. Înălță capul și ochii-i scânteiară. Da, erau oameni în apropiere. Ce căutau ei aici? Cine îi turbura liniștea?

Pași se apropiară, apoi se auziră și glasuri omenești. Molozul fu dat la o parte, ușa se deschise și, brusc, o femeie se ivi în pragul încăperii unde se afla dânsa.

Un strigăt de uimire scăpă de pe buzele nouă-venite. Era Sonia Petrovici, care purta vestminte bărbătești. O uniformă militară îi învăluia trupul svelt, iar pe cap avea o căciulă soldățească. Pe mâneca dreaptă a tunicii se vedea insigna revoluționarilor.

Hainele îi veneau de minune. Da, Sonia Petrovici era o femeie din popor, uimitor de frumoasă, și a cărei fire pătimașă ieșea la iveală cu orice prilej.

— Mare cinste, Sașa — zise tânăra, batjocoritor. — De sigur că nu te așteptai la o vizită atât de simandicoasă!

Bătrâna înălță din umeri și privi disprețuitor la frumoasa revoluționară.

— Ce vrei să spui cu asta? — zise ea. — Șacalul dă târcoale hoitului, înainte de a se înfrupta din el. Așa faci și tu.

„Spune-mi și mie, ce rost avea să dați pradă flăcărilor un castel atât de mândru? Și, apoi, ce rost avea să-mi ucideți stăpânul? S'a îmbunătățit

situaţia cu asta, şi n'o să mai flămânziţi iarna?

Sonia îşi duse degetul la frunte.

— Ascultă-mă pe mine, Saşa, eşti ţicnită — zise ea, încîndată.—Imi închipuiam că eşti şi tu revoluţionară, ca şi mine. In acest caz, ar trebui să fii mulţumită că prinţul şi-a dat sufletul.

— Tu nu eşti în stare să pricepi asta. Ne deosebim mult una de alta. Din partea mea, n'aveaţi decât să-l alungaţi, dar moartea lui nu foloseşte nimănui.

— Aşa crezi tu! — se răsti Sonia. — Dacă rămânea în viaţă, se răzbuna el mai târziu, când îi venea la îndemână.

— Mai bine să nu mai vorbim de asta — făcu Saşa, tăios. — Eşti prea tânără ca să poţi înţelege toate.

— Sau tu prea bătrână, altminteri n'ai lua apărarea acelora cari ne-au asuprit atâta amar de vreme.

— Ascultă-mă, spune-mi ce cauţi aici? Cred că n'ai venit, ca să-mi spui asta?

— Fireşte că nu.

Tânăra îşi înălţă trupul, cu mândrie.

— Intre timp am devenit o persoană însemnată. Am fost numită comisar al rechiziţionărilor.

— Ce-o mai fi şi asta?

— Toţi aceia cari au prea mult, trebue să dea statului o parte din avutul lor. In ceeînărie s'a întocmit un depozit de consum. Acolo vor fi transportate merindele, rufele şi alte lucruri folositoare. Acest depozit e pus sub supravegherea mea. De aceea am şi venit la castel. Voi cerceta ruinele şi voiu confisca tot ce găsesc pe aici.

— Nu-ţi mai pierde vremea în zadar! — zise bătrâna. — Aici n'ai să mai găseşti decât vreo câteva kilograme de făină, pe cari am izbutit să le scot dintre dărâmături. Din asta trăiesc de câteva săptămâni... Dar ia spune-mi, cine te-a numit în slujba asta?

— Sovietul.

— Hm, te felicit. Dar ar fi fost mult mai cu minte, dacă n'aţi fi distrus tot ce v'a căzut în mâini, căci atunci poporul n'ar mai fi trebuit să rabde de foame. De pildă, din ceea ce se afla în castel, s'ar fi putut hrăni câteva familii o iarnă întreagă.

Sonia ridică din umeri.

— Acum nu se mai poate schimba nimic. De aia e revoluţie.

— Aşa, atunci m'am lămurit ce va să zică revoluţie — răspunse Saşa, batjocoritor. — Boris Verodin nu vorbea aşa. El înţelege revoluţia cu totul altfel decât noi.

— Cine? Boris Verodin?

Ochii Soniei scânteiară. În inima ei se dădu o luptă înverşunată între ura şi dragostea pătimaşă ce o însufleţeau. Omul acesta îi scăpase. Ar fi vrut să-l iubească, visase să petreacă cu el ceasuri de fericire, nădăjduise să-şi potolească în braţele lui dorinţele ei înfocate — şi când colo, Boris fugise — fugise cu prinţesa aceea pe care oamenii o urau atâta.

— Nepotul tău e un trădător al poporului — replică Sonia, furioasă. — Dacă sovietul sau Ceka pune mâna pe el, atunci nu va fi tocmai bine de dânsul. Când e vorba de trădare, tovarăşii noştri sunt pedepsiţi cu aceeaşi asprime ca şi nobilii.

— N'ai să-i poţi face nimic — răspunse Saşa. — Şi după ce Boris va ajunge în Capitală, va şti el să-şi apere pielea. Nu e omul care să fugă de răspunderea faptelor sale. Dacă a salvat-o pe Nataşa, era datoria lui s'o facă.

Sonia îşi dădu seamă că n'avea niciun rost s'o mai ataţe pe bătrână. Vroia să fie în bune legături cu dânsa, căci astfel avea putinţa să mai afle câte ceva despre Boris Verodin şi planurile sale.

Dar Saşa nu se lăsă trasă de limbă şi dădu numai răspunsuri scurte.

— Știi că Adamovici a fost împușcat? — întrebă tânăra.

— Nu, nu știam. Dar dacă așa stau lucrurile, nu-mi pare rău de loc că și-a luat răsplata. Altminteri, cine știe câte nelegiuiri ar mai săvârși.

— Dar ce ai de gând să faci aici? — întrebă Sonia, mai departe. — Iarna se apropie și nu poți rămâne singură în ruinele astea. Vino în sat și stai la un loc cu sinistrații, cari au fost adăpostiți în ceainărie. Comuna are grijă de ei, așa că n'au nimic de făcut.

— Am să mă mai gândesc la asta — zise ea. După ce voiu sfârși făina, am să cobor în sat. Până una alta, însă, poți să-mi oprești un loc în ceainărie.

— Da, firește... dar... ia spune-mi, unde e acum Boris Verodin?

— Da' curioasă mai ești! Chiar dacă aș ști unde se află nepotul meu, tot nu ți-aș spune.

Sonia făcu o mutră posomorită, dar se reculese repede. Cine știe cât de curând avea să-l mai întâlnească! Întâmplarea juca prea adesea un rol covârșitor. Și atunci, Boris nu-i va mai scăpa atât de lesne.

Saşa ciuli urechile, căci afară se auziră sgomote.

— Ce-i asta? — întrebă ea.

— Sunt ajutoarele mele. Fostul grădinar al castelului, pe care l-am luat fiindcă cunoaște locul, și luntrașul Dimitrieff.

Văzând aici pe Saşa, cei doi bărbați nu fură mai puțin surprinși decât tânăra revoluționară. Aceasta îi lămuri repede.

— Ați găsit ceva merinde sau alte lucruri, cari merită să fie luate? — întrebă ea, apoi.

— Am descoperit niște covoare pe jumătate arse, cari pot fi folosite în timpul iernii — răspunse Dimitrieff.

— Atunci, voiu trimite să le ia într'una din zilele următoare.

Prin mintea bătrânei fulgeră un gând. Folosindu-se de un pretext oarecare, dânsa putea să-i hotărască să înlăture dărâmăturile colibei Anuşcăi, ceea ce i-ar fi dat putinţa să ajungă la lespedea din faţa vetrei.

— Aveţi ceva de lucru? — întrebă Saşa, adresându-se celor doi.

— Nu — răspunse Dimitrieff. — In curând însă, mă voiu înfăţişa înaintea generalului Aratcin — atunci, cel puţin, voiu avea şi eu un rost în viaţă. Numai că nu-mi prea vine la socoteală să iau iarăşi puşca în mână, după atât de scurtă vreme dela întoarcerea mea de pe front. Dar nu voiu avea încotro, căci altminteri ar trebui să stau cu mâinile în sân. N'am nici pământ, nici casă, nici măcar o barcă proprie — nu sunt decât un biet luntraş.

— Şi tu? — se adresă bătrâna fostului grădinar. — Ce ai de gând să faci?

— Comuna îmi dă pământ. Am în buzunar actul de împroprietărire — răspunse acesta. — Vreau să-mi clădesc o căsuţă pe moşia prinţului Gogineff, care a fost împărţită oamenilor.

— Ascultaţi-mă, aş avea pentru voi ceva de lucru — zise bătrâna, după o scurtă chibzuire. — Mi-am pus în gând să reclădesc căsuţa surorii mele. Vreţi să faceţi voi treaba asta?

Fostul grădinar privi spre tovarăşul său..

— De ce nu? — făcu Dimitrieff. — Dacă plăteşti, o facem bucuroşi... Numai vezi că noi nu suntem zidari...

— Da, vă plătesc — răspunse camerista. — N'aveţi nevoie să fiţi zidari pentru ca să puteţi clădi o colibă. Şi, la urma urmei, dacă voiu vedea că n'o scoateţi la capăt, voiu chema un zidar, ca să vă dea ajutor. Aşa dar, când începeţi să curăţaţi molozul?

— Mâine, sau chiar astăzi — zise fostul grădinar. —

Cereţi mâine numărul 26 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

— Bine — încuviinţă Saşa.

Vârî mâna sub scurteică, unde avea un buzunar ascuns, şi scoase la iveală o pungă, din care luă câteva monede. Acolo îşi ţinea banii pe cari îi economisise în timpul cât servise în casa prinţului.

Sonia Petrovici şi cei doi bărbaţi părăsiră ruinele castelului.

Saşa era foarte bucuroasă căci, în acest mod, îşi putea îndeplini misiunea, fără să trezească bănuieli. Nici nu-i trecea prin minte să clădească din nou căsuţa oarbei. După ce dărâmăturile vor fi înlăturate, va îndepărta lespedea, apoi va pleca mai întâi la Petersburg, căci pentru îndeplinirea misiunii trebuia să se ducă în câteva oraşe mari.

După două zile, bătrâna cameristă se mută în ceainărie. Oamenii petreceau, ca şi cum fiecare zi ar fi fost o sărbătoare. Ar fi putut foarte bine să înceapă la reconstruirea colibelor arse, dar preferau să-şi piardă vremea ascultând cuvântări înflăcărate şi făgăduielile sovietului. Nimeni nu se gândea să se apuce de lucru. Deocamdată, aveau ce mânca, deoarece în brutăria satului se cocea pâine pentru toţi. Vitele fură tăiate, până ce nu mai rămaseră nici pentru prăsilă. Şi iarna bătea la uşă!

In schimb, agitatorii cari veniseră din oraş dădeau încredinţări oamenilor că n'aveau de ce să se teamă, căci cantităţi mari de cereale şi legume urmau să fie aduse din sudul ţării. Şi, dacă noua revoluţie va izbuti, Rusia va înota în bunătăţi — lapte şi miere va curge pretutindeni.

Bieţii oameni!

In Sud începeau să se simtă din ce în ce mai mult urmările faptului că pământul nu fusese încrat în acea primăvară. Cerealele de sămânţă fuseseră consumate, căci ţăranii nu puteau răbda de foame. Coloniştii din sudul Rusiei înaintau la Petersburg cereri desnădăjduite, rugând să li se

trimită cereale de sămânță. Dar cei din capitală aveau ceva mai bun de făcut. Guvernul Kerenski trebuia să poarte de grijă să nu i se întâmple nimic Țarului și făcea toate sforțările ca războiul să fie dus mai departe — în loc să încheie pacea, după cum cerea poporul.

Sovietele tuturor guberniilor întocmiră delegații, cari se îndreptară spre Petersburg. Strigăte de furie, împotriva tâlharilor trupelor guvernamentale, se înălțau de pretutindeni. Situația guvernului Kerenski nu era deloc vrednică de pizmuit.

Acesta fiind prea slab, ca să poată înăbuși răscoala, iar pe de altă parte neavând chef să facă nicio concesiune poporului, nemulțumirile luară proporții și zăpăceala crescu. Delegațiilor sovietelor se alăturară acelea ale consiilor muncitorești și ale soldaților.

Agitatori, cari țineau pretutindeni cuvântări atâțătoare, ieșiră la iveală din fabrici și de pe front. Se cerea executarea familiei imperiale sau internarea ei, pe viață, într'una din casematele capitalei sau în fortăreața Petru și Pavel.

Kerenski făgăduia tuturor sprijinul său, și între timp, la fiecare două, trei zile, făcea câte o vizită la Țarskoje Solo și discuta cu Împăratul, care se întorsese de pe front și era ținut ca prizonier al poporului în palatul Alexandru.

Sonia Petrovici, care se dovedise a fi o „tovarășă" prețioasă, făcea și ea parte din delegația aleasă în gubernia lui Boris Verodin, și care urma să fie trimisă la Petersburg.

Această femeie pătimașă, însuflețită de ură, ținea cuvântări înflăcărate, cari vrăjeau pe ascultători. Într'una din zilele viitoare, frumoasa revoluționară urma să pornească spre capitală.

Cei doi bărbați tocmiți de Sașa, lucrau la înlăturarea dărâmăturilor, sub supravegherea necon-

tenită a bătrânei, care punea și ea mâna din când în când.

După trei zile de muncă, izbutiră să dea de o parte molozul, astfel că, spre seară, lespedea din fața vetrei ieșise la iveală. Oamenii voiră s'o scoată din pământ, dar Saşa se împotrivi cu înverşunare. Dimitrieff clătină capul și mormăi câteva cuvinte neînțelese.

— De ce să mai venim și mâine, ca să scoatem lespedea — bombăni fostul grădinar. — Am putea foarte bine să facem azi treaba asta.

Bătrâna se înfurie văzând că, cu toată împotrivirea ei, cei doi se pregăteau să desgroape piatra. Începu să răcnească și părea gata-gata să se năpustească asupra oamenilor.

— Hai să mergem, dă-o încolo de sgripțoroaică! — făcu Dimitrieff, supărat, apucând de mână pe fostul grădinar. — Las-o să se descurce singură, noi nu ne mai întoarcem.

Râzând și ocărând, cei doi se depărtară.

Bătrâna se așeză pe lespede. Părea o bufniță care păzește un mormânt.

Seara, la cină, tovarășa Saşa Verodin nu-și făcu apariția în ceainărie. Dar oamenii nu se prea sinchisiră de lipsa ei, căci toți cunoșteau de mult toanele ciudatei bătrâne. Sătenii socoteau că Saşa își pierduse mințile, altminteri n'ar fi încercat să reclădească coliba oarbei.

Numai Sonia Petrovici întrebă pe cei doi bărbați unde se află fosta cameristă.

— Își păzește comorile — răspunse Dimitrieff, râzând.

Apoi, povesti frumoasei fete purtarea ciudată a Saşei.

Sonia clătină capul. Purtarea ciudată a bătrânei îi bătuse la ochi de multă vreme și o făcuse să bănuiască vreo taină care se ascundea îndărătul ei. După ce isprăviră masa, Sonia părăsi ceainăria

şi se îndreptă spre locul unde se aflau ruinele căsuţei oarbei.

Luna strălucea pe cer şi razele ei blânde se revărsau asupra satului.

Deodată, Sonia se opri şi rămase nemişcată îndărătul unui gard, holbând ochii spre mormanul de dărâmături.

— Ce-a mai fi şi asta? — murmură ea. — Ce face acolo bătrâna?

Toate svonurile cu privire la răposata oarbă îi veniră în minte. Se şoptiseră multe despre Anuşca Verodin. Ce-i drept, nu se ştia nimic lămurit, totuşi ceva trebuia să fie adevărat din toate acestea.

Aşa, de pildă, se spunea că bătrâna putea să facă aur, că era nemăsurat de bogată şi că adunase aceste comori numai spre a asigura nepoatei sale un viitor lipsit de griji.

Saşa îngenunchiase lângă lespede şi se străduia s'o ridice cu ajutorul unui drug de fier, pe care cine ştie unde l-o fi găsit. Năduşeala îi şiroia pe frunte. Bătrâna vârîse pârghia sub piatră şi apăsa cu toată greutatea trupului, dar sforţările ei păreau zadarnice. Gâfâind, se opri ca să se mai odihnească puţin, şi începu să oţărască de zor, blestemând pe oameni şi numindu-se ea însăşi „un animal chinuit".

Deodată, tresări, auzind paşi îndărătul ei şi, imediat după aceea, o făptură întunecată se apropiă de dânsa.

— Ce treburi ieşti aici, tovarăşă Saşa? — întrebă Sonia Petrovici, aţintindu-şi privirile asupra lespezii. — Eşti atât de grăbită să-ţi isprăveşti căsuţa, încât munceşti şi noaptea?

— Oamenii sunt prea leneşi — răspunse bătrâna, înciudată. — Vroiam să îndepărtez piatra încă astăzi, dar ei s'au împotrivit.

Sonia încuviinţă din cap şi urmă, batjocoritor:

— Da, bărbaţii nu mai au chef să muncească. Dar dacă ţii neapărat să înlături piatra, am să-ţi

ajut și eu. După cât se vede, nu vrei să mănânci până nu-ți termini treaba.

— Lasă-mă în pace! — se răsti bătrâna. — N'am nevoie de ajutorul tău, o scot eu singură la capăt.

— Cum vrei... socoteam că-ți pot fi de folos...

Tânăra revoluționară se depărtă.

— Spioana asta ticăloasă! — scrâșni bătrâna. — O fi văzut ea ceva. Acum ar fi mai bine să mă duc la masă ca să-i risipesc bănuielile. După aceea, pot să mă întorc iarăși.

Porni agale spre ceainărie și, peste câteva clipe, dispăruse în beznă.

Sonia Petrovici se ivi din nou, se apropiă de ruine și rămase pe gânduri înaintea lespezii mari. Apoi încercă s'o miște din loc, dar nu izbuti nici ea. Bătrâna luase cu dânsa drugul de fier, astfel că toate sforțările spioanei rămaseră zadarnice. In cele din urmă, se hotărî să se retragă, căci bănuia că Sașa se va înapoia.

Și, într'adevăr, cam pe la ceasurile unsprezece, o făptură încovoiată se furișă prin ulițele satului, apropiându-se de ruinele colibei

Era Sașa. Cum ajunse la mormanul de dărâmături, ea își reîncepu munca, fără să mai privească în jurul ei.

Cine s'ar fi putut rătăci pe acolo la ceasul acesta? Revoluționarii erau adunați cu toții în ceainărie și ascultau cuvântările vorbitorilor. De sigur că nimeni nu se sinchisea de bătrâna Sașa și lipsa ei nici nu va fi băgată în seamă.

Fosta cameristă vârî pârghia sub piatră, puse câțiva bolovani dedesubtul drugului și apăsând din răsputeri, izbuti să salte lespedea, apoi s'o dea într'o parte. Acum, deschiderea era liberă și Sașa se plecă deasupra ei. Pipăi pământul, cu mâini tremurătoare, și deodată scoase un suspin.

Prima parte a misiunii sale fusese îndeplinită. Caseta cu pricina, care conținea acte de o însemnătate covârșitoare, se afla în mâinile ei. Acum, tre-

huia să se grăbească, spre a pune la adăpost comoara. (Vezi coperta).

Rămase multă vreme pe gânduri. In cele din urmă, se hotărî să ascundă caseta printre dărâmături. A doua sau a treia zi Saşa avea să plece împreună cu comoara. Nimeni nu va bănui pricina plecării sale; la urma urmei puteau să creadă ce-or pofti.

Bătrâna scormoni pietrişul, apoi îngropă caseta în deschiderea făcută şi o acoperi cu moloz. Mai aruncă în jur o privire cercetătoare, apoi se îndreptă iarăşi spre ceainărie. Insă, dacă s'ar mai fi uitat odată în urma ei, ar fi zărit o făptură care se furişa spre locul unde se afla comoara.

Era Sonia Petrovici. Ea desgropă caseta şi se depărtă în grabă. Tânăra revoluţionară nu ştia ce cuprinde caseta, dar bănuia că avea un conţinut foarte preţios.

52. — Prizonierul din celula No. 18.

In Petersburg avea loc una dintre adunările cele mai agitate. Delegaţiile sovietelor din tot cuprinsul Rusiei veniseră în capitală şi arătaseră celor în drept, cari sunt dorinţele lor.

Procesul de destrămare se desfăşura cu repeziciune. Ţăranii deveneau din ce în ce mai furioşi şi păreau să fie mult mai neînduplecaţi decât lucrătorii din Petersburg şi celelalte oraşe mari.

Evenimente însemnate aveau să se producă. De multă vreme guvernul provizoriu nu mai era sigur pe situaţia lui. Kerenski, îşi dădea seamă că în curând sovietele îi vor lua puterea din mâini, în mod făţiş.

Pe de o parte poporul cerea, din ce în ce mai violent, să se încheie pacea, iar pe de altă parte, ambasadorii statelor aliate stăruiau ca războiul să fie dus înainte.

Kerenski nu mai isprăvea cu conferinţele. Cea-

mai mare parte din membrii guvernului erau pentru dictatură și cereau ca Țarul să fie readus din Țarskoje Selo, iar regimentele de gardă și Cazacii să înăbușe în sânge răscoala.

Dar omul acesta șovăitor pătrunsese lucrurile mai bine decât își închipuiau ceilalți. El nu vroia să treacă la măsuri violente fiindcă știa prea bine că nu mai exista niciun regiment, care să fie disciplinat în adevăratul înțeles al cuvântului. Ofițerii nu se mai încumetau să dea ordine. Soldații erau nesupuși.

In Petersburg se aflau nenumărați revoluționari din extrema stângă. Erau cu toții înarmați și locuiau acolo, sub ochii guvernului.

Câteva sute de mii de lucrători stăteau la pândă, înarmați, gata să împiedece orice încercare a guvernului de a potoli răscoala în sânge.

Așa zisa „divizie de fier" care se afla sub comanda lui Korniloff era în marș spre Petersburg, unde trebuia să restabilească ordinea.

Un bărbat simplu la înfățișare, dar îmbrăcat după ultima modă, se ivi într'una din zile în palatul lui Kerenski, cerând să fie primit de șeful guvernului. Acesta rămase surprins citind carta de vizită pe care i-o aduse lacheul.

Kerenski porunci ca vizitatorul să fie lăsat înăuntru, și când intră, privirea șefului guvernului alunecă cercetător asupra făpturii noului sosit. Apoi se înclină și-i întinse mâna.

— Mă bucur că vă fac cunoștința, Alteță...

Vizitatorul îl opri, făcând un gest energic.

— Nu, vă supărați că vă întrerup, Excelență! — zise el. Dar contimporanii și urmașii noștri nu trebue să-mi audă numele. Am fost silit s'o jur și-mi respect jurământul.

Un suspin ușor scăpă de pe buzele sale.

— Da, ați pătimit mult, — răspunse Kerenski. Dar cum trebue să vă numesc, de vreme ce nu mi-e îngăduit să vă dau titlul la care aveți drept?

— Spuneţi-mi „domnule Vasilieff", Excelenţă. M'am obişnuit cu numele acesta şi nu mă mai pot lipsi de el.

Şeful guvernului făcu o plecăciune.

— Mă supun dorinţelor dumneavoastră, domnule Vasilieff... Dar ştiam că locuiţi în străinătate... De ce v'aţi înapoiat în Rusia? Vremurile sunt nesigure şi devin din zi în zi mai grele. Văpaia roşie ameninţă să ne mistuie...

— Tocmai de aceea am şi rămas aici, ca să-mi pot pune slabele mele puteri în slujba patriei... Nu mi-am uitat patria, Excelenţă... Am trăit în singurătate, dar am luat parte şi am urmărit cu înfrigurare tragedia groaznică prin care trece sărmanul nostru popor.

Kerenski privi cu luare-aminte la vizitatorul său, căutând parcă să-i citească în suflet. Trăsăturile străinului trădau, unui bun observator, o viaţă plină de suferinţe.

— Şi unde aţi locuit, domnule Vasilieff? — întrebă, apoi, primul-ministru.

— La țară, departe de oameni, în apropierea Volgăi unde luntrașii trag corăbiile în ritmul cântecelor lor monotone. Eram fericit și aș mai fi rămas acolo, singur, în mijlocul pădurii, dacă răscoala n'ar fi izbucnit, răsturnând totul cu josul în sus.

— Ținând seamă de rapoartele întocmite de comisarii mei, se pare că prototindeni e la fel, zise Kerenski cu tristețe.

Vasilieff privi cu mâhnire la omul al cărui nume era cunoscut în toată Rusia, și zise:

— Din păcate, trebue să mărturisesc că guvernul nu prea își dă osteneală să câștige simpatia poporului.

— Ce vreți să spuneți cu asta, domnule Vasilieff?

Acesta începu să povestească faptele înfiorătoare ale soldaților și grozăviile săvârșite din ordinul prințului Potcikev. Kerenski ascultă cu luare aminte. După ce vizitatorul său sfârși, primul ministru tăcu câtva timp, apoi zise:

— Nu pot să întreprind nimic împotriva prințului, căci el este acum sprijinul nostru cel mai temeinic. Trupele sale au rămas credincioase guvernului — cel puțin într'o oarecare măsură; Potcikev știe să le ție în frâu.

— Dar, în afară de asta, e un răpitor de fete, — strigă moșierul.

Era pentru prima dată când acest om își părăsea calmul său obișnuit.

Kerenski ridică din umeri.

— Geniul și nebunia se cam înrudesc, domnule Vasilieff — replică el, cu un zâmbet fin. — În haosul acesta, ce însemnătate are o fată care e pe placul acestui bărbat?

— Dar... e... fiica mea... Excelență!

Cuvintele acestea răsunară ca un strigăt — și, tot ca un strigăt, ca o izbucnire dintr'un suflet chinuit, răsunară și cele următoare:

— Da, Excelenţă, această copilă e fiica mea. A crescut în casa unor oameni simpli şi a devenit o frumuseţe răpitoare. Această copilă e fericirea vieţii mele. Ea nu-şi cunoaşte părintele—nici nu bănuieşte măcar ,cine e acela care o înconjoară cu atâta dragoste şi grijă.

Copleşit de durere, Vasilieff îşi plecase capul pe piept şi răsufla anevoie.

Kerenski îşi împreunase mâinile la spate şi se plimba prin odaie, cu paşi mari.

— Mai bine nici nu l-aş mai fi primit, căci tot nu-l pot ajuta — îşi zise el. Şi, la urma urmei, ce mă interesează pe mine chestiunile lui familiare şi necazurile sale?

Moşierul păru să ghicească ce se petrecea în mintea primului-ministru.

— După cum văd, n'am nimerit unde trebue — zise el, adânc mâhnit. — Iertaţi-mă că v'am răpit o parte din timpul preţios, Excelenţă.

Kerenski îi apucă deodată mâinile, îl privi în ochi şi zise, plin de compătimire:

— Chiar dacă aş vrea să vă ajut, cum aş putea s'o fac? Gândiţi-vă, prinţul se află în gubernia Volgăi. Când se înapoiază, nu ştim nici noi — în orice caz, vor mai trece vreo câteva săptămâni. Trupele sale sporesc din zi în zi, căci le dă multă libertate. N'am să tăgăduiesc, firește, că soldaţii săi nu sunt dintre cei mai buni.

— Asta o ştiu din proprie experienţă — încuviinţă Vasilieff, cu amărăciune.

— La urma urmei, pretutindeni e la fel — urmă Kerenski, cu însufleţire. — Muncitorii şi ţăranii capătă noui tovarăşi, făgăduind oamenilor marea cu sarea. Prinţul Potcikev, însă, lasă pe soldaţi să jefuiască tot ce le iese în cale, însufleţindu-le curajul prin aceasta.

Vasilieff făcu o ultimă şi desnădăjduită încercare.

— Dacă Excelenţa Voastră mi-ar da o scri-

soare... dacă guvernul i-ar porunci, într'un mod oarecare, să-mi redea fiica?

— Nu, e cu neputință, nu văd niciun mijloc prin care să vă viu în ajutor.

— Atunci, iertați-mă Excelență...

Vasilieff se îndreptă spre ușă, dar se mai întoarse odată:

— Am auzit că Țarul urmează să fie îndepărtat din Țarskoje Selo. E adevărat, Excelență?

Kerenski înălță din umeri.

— Da, va fi transportat în alt loc, dar nu știm nici noi, unde anume. Împăratul ar vrea să se stabilească, împreună cu familia sa, la castelul Livadia din Crimeea, dar nu putem să i-o îngăduim. Comitetul central al revoluționarilor a devenit bănuitor. Se crede că vrem să înlesnim Romanovilor trecerea lor peste graniță.

„Firește, am discutat asupra acestei chestiuni și am primit chiar făgăduiala, din partea ambasadorului Angliei, că ni se va trimite la Murmansk un vas de război — dar, nu-i încotro, Romanovii vor fi transportați în Siberia.

Vasilieff păli.

— In Siberia? Asta înseamnă sfârșitul!

Moșierul își șterse o lacrimă care se furișase din ochi.

— In Siberia! — repetă el. — Da, există o zeiță a răzbunării. Nicolai al II-lea va fi deportat tocmai acolo unde a exilat atâția nenorociți. Cu toate astea, i-aș fi dorit o soartă mai bună... Și, nu se mai poate face nimic, Excelență?

— Nu văd nicio posibilitate. Un singur lucru îmi stă în putință: să port de grijă să nu ducă lipsuri. De altfel, părerea mea este că acolo va fi tratat mai bine ca aici. In Siberia comunismul n'a făcut progrese atât de mari; mila n'a dispărut din sufletele oamenilor. Credeți-mă pe mine, domnule Vasilieff. Țarul n'o va duce rău!

Moșierul se îndoia de asta, totuși nu spuse nimic.

— Excelență, aș vrea să-l mai văd odată! — zise el, apoi. — Am auzit că vă duceți des la Țarskoje Selo; n'aș putea să vă însoțesc într'una din zile?

Kerenski rămase pe gânduri.

— Pot să spun Țarului cine sunteți? — întrebă el.

— Nu, nu-i nevoie. Și, apoi, aș dori să-i vorbesc între patru ochi.

— Bine, fie, domnule Vasilieff. Nu cunosc relațiunile dintre dumneavoastră, decât din arhiva familiei imperiale, care a fost confiscată. Socot, însă, că aveți motive temeinice cari vă îndeamnă să-i vorbiți fără martori.

— Când și unde trebue să mă prezint? — întrebă moșierul.

— Ne vom întâlni sub plopul dela începutul șoselei care duce spre Țarskoje Selo. Așteptați-mă acolo, mâine la ora zece dimineața. Când voiu trece spre palat, voiu opri mașina și vă voiu lua cu mine.

Vasilieff părăsi încăperea. Cufundat în gânduri, păși pe stradă, fără să bage în seamă măcar salutul santinelei. Se gândea la frumoasa Irina. Da, era fiica lui, cu toate că ea nu știa nimic despre asta și, poate că nici n'avea s'o știe vreodată — în orice caz, numai printr'o întâmplare putea să afle această taină.

Moșierul nu lua în seamă ce se petrece în jurul său și nu observă nici că un ofițer bătrân tresări la vederea lui. Un bărbat în vârstă, îmbrăcat civil, se afla în tovărășia acestuia.

— Ce ai, colonele Gorniloweff? — întrebă acesta din urmă, privind în direcția spre care ofițerul își holbase ochii.

— Colo... nu-l cunoști? E Vasilieff... pri...

Colonelul se întrerupse. Celălalt clătină capul.

— De cine vorbești? Nu văd pe nimeni...

— Bărbatul de colo... da, el este...

— Cine anume?

— Vasilieff, sau, mai bine zis, numărul 18 din Schlüsselburg. N'ai auzit nimic despre asta?

Civilul se plecă înainte.

— Acesta e? — murmură el, cu teamă. — Fostul prizonier al Ţarului... despre care se spune că...

— Sst! astea sunt lucruri despre cari nu se poate flecări — zise colonelul Gorniloweff. — Acum, că Ţarul a fost înlăturat, omul pare să se intereseze iar de soarta Rusiei.

— Aşa dar, acesta e bărbatul care a lâncezit, ani îndelungaţi, în groaznicele celule subpământene din Schüsselburg? — întrebă celălalt.

— După cât se pare, a făcut o vizită dictatorului — murmură colonelul Gorniloweff, comandantul faimoasei Schlüsselburg, acea blestemată închisoare politică unde, în timpul domniei Ţarului, oamenii erau îngropaţi de vii.

Acela care era întemniţat la Schlüsselburg pierdea orice nădejde că va mai recăpăta libertatea. Se şoptea chiar, că traiul în minele de plumb din Siberia era mai bun decât acela din Schlüsselburg.

— Am putea întreba pe santinelă — observă civilul, care nu era nimeni altul decât contele Raidceff, şeful nu mai puţin faimoasei Ohrana, poliţia secretă a Împăratului, pe care Alexandru al III-lea o organizase înainte cu mulţi ani, în scopul de a reduce la tăcere pe toţi aceia cari nu erau văzuţi cu ochi buni de stăpânitorul tuturor Ruşilor.

Acum aceşti doi bărbaţi nu mai aveau nimic de făcut şi aşteptau cu nerăbdare o lovitură decisivă care să le dea iarăşi de lucru în slujbele lor sinistre.

Santinela confirmă că vizitatorul fusese în audienţă la primul-ministru.

Cei doi bărbaţi se depărtară tăcuţi. Pretutindeni se vedeau grupuri de oameni cari discutau. Soldaţi, înarmaţi până în dinţi, ţineau cuvântări. Lucrători, având în piept steaua revoluţionarilor, treceau din grup în grup, atâţând pe ascultători.

Contele Raidceff luă de braţ pe colonel şi-i şopti:

— Ia spune-mi, ştii ceva despre această chestie?

Gornilowefi se uită cu băgare de seamă în jurul său, apoi începu să povestească, întrerupându-se din când în când:

— N'aş putea să-ţi spun cu hotărîre cine e acest om. Ştiu tot atât de puţin cât şi ceilalţi, cari susţin că-l cunosc. In schimb, ceea ce vei auzi acum, nu poate fi pus la îndoială... Inainte cu mulţi ani, într'o noapte întunecoasă din luna Martie, o trăsură închisă se opri în curtea închisorii Schlüsselburg. Patru agenţi ai Ohranei coborîră din ea, ducând pe braţe un bărbat cu mâinile şi picioarele legate şi faţa acoperită de o mască făcută din solzi de metal. Mandatul de arestare fusese emis de procurorul general şi cuprindea următorul ordin: „Prizonierul va fi dus în celula No. 18, al cărei număr îl primeşte".

„N'avea voie să vorbească cu nimeni şi era interzis, sub pedeapsa cea mai aspră, să i se adreseze o întrebare măcar. Comandantul de pe atunci al închisorii avea sarcina să îndeplinească personal slujba de temnicer al arestatului. Nimeni altul nu trebuia să afle ceva de prezenţa misteriosului prizonier. Ţarul Alexandru murise înainte cu câţiva ani. Era tocmai în vremea când prinţul P., contele S., baronii Kl. şi multe alte personalităţi de seamă fuseseră deportate în Siberia. Niciodată nu s'a putut afla care fusese vina lor. Avutul exilaţilor fu confiscat. Conducătorul de atunci al Ohranei, înaintaşul dumitale, scumpul meu conte, n'a făcut niciodată vreo destăinuire asupra motivului acestor numeroase exilări. Fără nicio judecată, nenorociţii fură arestaţi şi deportaţi în Siberia. Singurul care rămase în capitală fu bărbatul acela, care astăzi poartă numele de Vasilieff. Pesemne că se temeau să nu evadeze din Siberia.

„La izbucnirea războiului, am primit, într'una din zile, un ordin secret al Impăratului, prin care mi se poruncea să scot masca misteriosului prizonier. In acelaşi timp mi se trimisese şi cheia acesteia.

Cereţi mâine numărul 27 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Deasemeni mi se îngădui să vorbesc cu el, trebuind să mă interesez mai ales asupra dorințelor sale. Arestatul, însă, care fusese arătat sub numele de Vasilieff, rămase tăcut. N'avea nicio dorință și se părea că încheiase cu viața.

„După puțin timp, Țarul porunci ca prizonierul să fie pus în libertate. Intr'o zi, veniră să-l ia cu o trăsură. De atunci nu l-am mai văzut. Așa dar, îți poți închipui, scumpul meu conte, simțimintele ce s'au trezit în mine acum, când l-am zărit iarăși.

— Dar nu cumva te-ai înșelat?—întrebă contele Raidceff.

— Nici nu poate fi vorbă de așa ceva. Chipul acesta distins s'a întipărit adânc în mintea mea și l-aș putea recunoaște oricând.

— Se șoptește că guvernul provizoriu a fost nevoit să predea sovietului din Petersburg actele privitoare la prizonierul acesta misterios — urmă șeful Ohranei.

Colonelul înălță din umeri.

— Tot ce se poate — răspunse el

Și adăugă, în șoaptă:

— Ticăloșii ăștia dau totul în vileag. Vor să facă lumină asupra tuturor faptelor petrecute în timpul domniei Țarului. Ei nu se gândesc că, prin aceasta, Rusia se va coborî în ochii lumii civilizate. Asculți, dragul meu, știi ce mi-ar face cea mai mare plăcere? Să pot clădi o mie de Schlüsselburguri cu celule subterane, în cari să-i vâr pe toți nespălații ăștia! Atunci, aș mai avea și eu un rost în viață. Dar, cum stau lucrurile acum, se pare că nu prea ne așteaptă mari bucurii... Ai auzit ce cuvântare a ținut ieri, în soviet, ticălosul ăla de Lenin? Nu s'a sfiit să spuie pe față că guvernul trebue arestat. Discursul a fost răsplătit cu aplauze furtunoase... Kerenski își închipuie că guvernează Rusia și, când colo, e nevoit să stea sluj înaintea acestui ticălos. Nu e asta un adevărat scandal? Ia spune-mi și mie, domnule conte, câte guverne avem?

— In mod oficial, unul singur, — răspunse contele, oftând.

— La urma urmei — continuă comandantul închisorii Schlüsselburg — tot prinţul Potcikev procedează mai cu cap. El nu cunoaşte îndurare faţă de aceşti ticăloşi. Cei cari cad în mâna lui sunt puşi la zid sau spânzuraţi de streaşina casei. E omul care se potriveşte vremurilor prin cari trecem. Ar trebui să fie numit dictator.

Şeful Ohranei clătină capul.

— Firește, e un om destoinic, dacă prin acest cuvânt vrei să înţelegi trădare şi lipsă de scrupule. Ascultă-mă, cine a fost primul care a trădat pe Ţar? Cine altul decât fostul său favorit, prinţul Nicolai Potcikev? Omul acesta ştie să se adapteze împrejurărilor. O să mai ajungă departe, ascultă-mă pe mine! Ba, mă tem chiar că o s'o scoată la capăt şi cu bolşevicii, dacă aceştia vor pune mâna pe putere.

Cei doi bărbaţi vorbiră astfel câtva timp, dar când treceau prin apropierea oamenilor, coborau glasurile, sau tăceau cu totul. Intr'o piaţă, un soldat se urcase pe capra unei trăsuri. Purta pe cap o şapcă roşie şi agita în mână un steag de aceeaşi culoare. Mulţimea se înghesuia în jurul său. In aplauzele frenetice ale celor de faţă, un soldat republican se urcă lângă celălalt. Cei doi îşi strânseră mâinile, apoi se îmbrăţişară, uitând cu totul că abia înainte cu câteva ceasuri se duşmăniseră de moarte.

— Mâine, tătucul o să se legene în spânzurătoare — striga mulţimea.

— Da, Kerenski să ni-l dea pe Nicolai, până ce nu apucă să-l treacă peste graniţă.

Răcnetele revoluţionarilor umpleau văzduhul. In depărtare cerul era roşu ca sângele — semn că opera de distrugere se întindea din ce în ce mai mult.

53. — Umilirea Ţarului

Mare tristeţe domnea în castelul din Ţarskoje Selo. In urmă cu câteva zile venise un ordin secret prin care se dăduse consemnul ca toţi să fie pregătiţi.

In ultimul timp, Ţarul devenise foarte nervos şi tresărea la cel mai mic sgomot. Servitorii şi curtenii mergeau numai în vârful picioarelor, spre a nu turbura liniştea.

Uneori se arăta peste măsură de vesel şi izbucnea într'un râs sălbatec, pentru ca imediat după aceea să se întristeze deodată. Atunci se retrăgea într'o încăpere şi nu mai vorbea cu nimeni. In aceste ceasuri de desnădejde nu vroia să vadă nici chiar pe soţia lui, care îl diviniza aproape.

Alexandra Feodorovna era o mamă bună, dar o Impărătească slabă. Ea nu izbutise să-şi câştige dragostea poporului ei. Ar fi trebuit să-şi dea seamă că o femeie ca dânsa n'avea ce să se amestece în treburile domniei, dar biata Ţarină nu pricepuse asta.

Impăratul nu făcea nimic fără ştirea şi încuviinţarea soţiei sale şi, astfel, se întâmplă că luase totdeauna măsuri greşite şi dăduse ordine cari trădau o fire sângeroasă.

Chiar după ce fuseseră făcuţi prizonieri, atât Ţarul cât şi soţia lui rămăseseră cu credinţa că n'aveau nicio vină, ci erau numai victimele poporului nerecunoscător şi aşteptau în fiecare clipă ca regimentele de gardă şi Cazacii să-i ducă cu alaiu în capitală, unde să li se redea vechile drepturi, cari le fuseseră răpite.

Ţarul îşi şi ticluise un plan de răzbunare. Toţi cei vinovaţi aveau să fie pedepsiţi cu asprime, închisorile urmau să fie umplute cu deţinuţi, călăii trebuiau să-şi îndeplinească misiunea lor sângeroasă, iar lungi şiruri de exilaţi să pornească spre Si-

beria. Numai astfel socotea dânsul că liniștea poate fi restabilită în țară.

Toate evenimentele cari se desfășuraseră în ultimul timp n'avuseră darul de a deschide ochii neînduplecatului stăpânitor al tuturor Rușilor.

Împăratul tocmai se întorcea dintr'o plimbare făcută în parcul castelului. În clipa când voi să cotească pe o potecă lăturalnică, două făpturi suspecte se ivîră înaintea lui.

Nicolai al II-lea se înspăimântă.

Ce căutau aici oamenii aceștia? Cum se încumetaseră să pătrundă în parc?

Dar, înainte de a-și da seama cum stăteau lucrurile, nenumărate făpturi se strecurară prin parc.

Priviri batjocoritoare, pline de ură, se ațintiră asupra chipului Împăratului, care zări înaintea lui puști, baionete, uniforme sdrențăroase și basmale roșii.

Țarul o luă la goană, deschise o ușă, alergă deolungul unui coridor, apoi urcă treptele, abia trăgându-și sufletul. Pretutindeni întâlnea servitori,

cari se înclinau cu respect, dar el nici nu-i lua în seamă, căci spaima îl cuprinsese şi se înfigea adânc în inima lui. Înainte de a păşi pragul încăperii sale, zări pe comandantul gărzii imperiale, colonelul Kobylinski, căruia şeful guvernului îi dăduse însărcinarea să apere viaţa Împăratului, şi care avea sub ordinele sale trei companii de soldaţi şi şase ofiţeri. Această trupă era alcătuită, într'o oarecare măsură, din oameni în cari se putea avea încredere. Li se dăduseră arme şi uniforme noi şi primeau, în afară de soldă, o primă destul de însemnată. Din această pricină, oamenii erau întrucâtva mulţumiţi şi, în rândurile lor, nu se prea simţea influenţa partidelor revoluţionare.

— Colonele Kobylinski, — gâfâi Ţarul — banditii au năvălit în parc... au vrut să mă atace... ordonă împuşcarea lor... apoi, vino în odaia mea şi dă-mi raportul!

Colonelul stătuse într'o atitudine plină de respect; până să poată răspunde ceva, Ţarul intrase în încăpere şi încuiase uşa în urma sa.

Kobylinski ridică din umeri, ferm încredinţat că Ţarul avusese vreo nălucire. De altfel, în ultimul timp asta se întâmpla cam des.

Totuşi, respectul şi supunerea pe cari le datora Ţarului, îi impuneau să-i aducă porunca la îndeplinire. Şi, apoi, trebuia să facă în aşa fel ca Împăratul nici să nu bănuiască măcar, că rostul colonelului şi al trupei de sub comanda lui, era să împiedece fuga familiei imperiale.

Kobylinski dădu ordin unui ofiţer să cerceteze parcul, în fruntea unui detaşament alcătuit din cincizeci de soldaţi.

Aceştia porniră pe alei şi ajunseră până la zidul împrejmuitor. Deodată se văzură înaintea unei mulţimi sălbătecite. Erau trimişii comitetelor revoluţionare, — vreo trei sute de oameni, cari veniseră

la Țarskoje Selo spre a se încredința dacă Țarul se mai află acolo.

Cei cincizeci de soldați priveau, nehotăriți, la conducătorul lor, un tânăr ofițer, care purta pe piept crucea Sf. Gheorghe. Ofițerul rămăsese ca încremenit, nevenindu-i să creadă că oamenii cutezaseră să pătrundă în parcul castelului. Dincolo de zidul acestuia se afla o mulțime agitată, care se adăpostea îndărătul soldaților revoluționari.

Doi bărbați păsiră înaintea ofițerului. Erau comisarii sovietului din Petersburg. Cu ton răstit, aceștia cerură să vadă pe Țar, în vreme ce revoluționarii vorbeau cu soldații din gardă și-și ofereau unii altora țigarete.

— Nu știi, oare, că acum nu mai există armată pentru apărarea Țarului? — întrebă unul din comisari.

— Ei, tot vă mai plecați înaintea acestor ofițeri, cari v'au dus la pieire? Alungați-i! — strigară ceilalți.

Mulțimea, care sporise la vreo șase sute de oameni, porni spre castel, în timp ce ofițerul și soldații săi rămaseră în urmă.

— Fiți liniștiți! — porunci cu un gest teatral, unul din cei doi comisari. — Am să mă duc sus la Nicolai Romanov și-i voiu porunci să se arate la fereastră, ca să-l puteți vedea și voi. Sunteți mulțumiți?

Omul acesta se numea Mistislavski și pornise încoace direct dela ședința sovietului. Așa dar, era împuternicitul comitetului revoluționar.

— Trăiască Mistilavski, — răcni mulțimea. — Da, arată-ni-l pe Romanov! Să se încline înaintea noastră!

In acest timp, larma pusese în picioare pe locuitoriic astelului și garda imperială. Colonelul Kobytinski stătea îndărătul ușii dela intrare și-și răsucea mustața, tremurând de turburare. Lângă dânsul se afla mareșalul Curții, contele Benkendorf,

un bătrân uscăţiv, care era, poate, cel mai credincios supus al stăpânului său.

— Nu las pe nimeni să treacă! — zise el. — Numai păşind peste cadavrul meu, vor putea pătrunde în odaia Ţarului.

Colonelul Kobylinski începu să-şi dea seamă că slujba lui devenea din ce în ce mai grea. Instinctul îi spunea că Impăratul se afla în cea mai mare primejdie dacă mai rămânea multă vreme în Ţarskoje Selo.

Lacheii se înşiruiseră pe trepte şi dealungul coridoarelor, strălucind în uniformele lor împodobite cu fireturi.

Kobylinski era destul de inteligent spre a nu porunci oamenilor săi să tragă asupra mulţimii. Intre timp, strigătele din faţa castelului se transformaseră în adevărate urlete. La un moment dat, răsună chiar o împuşcătură.

Fără să se mai sinchisească de mareşalul Curţii, colonelul trase zăvorul şi, imediat după aceea, câţiva soldaţi revoluţionari, în frunte cu comisarii sovietului, păşiră pragul. Priviri lacome, pline de uimire, se aţintiră asupra minunăţiilor cari le înconjurau.

— Iată cum trăiesc ăştia! — murmură un revoluţionar.

— Cine eşti dumneata? — întrebă Mistislavski, sfredelind cu privirea pe colonel.

— Asta ar trebui să te întreb eu pe d-ta, răspunse Kobylinski, încurcat. — Sunt comandantul gărzii.

— Iar eu sunt comisarul Mistislavski, domnule colonel. Am primit însărcinarea să cercetez dacă s'au luat toate măsurile ca Ţarul să nu poată fugi.

Kobylinski îşi răsuci mustaţa.

— Am ordin din partea guvernului să nu las înăuntru decât pe aceia cari au permis dela generalul Kornilov — zise el, liniştit. (Coperta).

Reprezentantul sovietului izbucni într'un hohot de râs, apoi aţinti asupra colonelului o privire duşmănoasă.

— Aşa dar, nu recunoşti autoritatea sovietului din Petersburg? — întrebă el, ameninţător. — Numai dumneata vei fi răspunzător, dacă se va produce o nenorocire — urmă el. — Priveşte la mulţimea de afară! Sunt oameni pe cari mizeria i-a dus la desnădejde... Fereşte-te să le opui împotrivire!

Colonelul şovăi o clipă.

- Bine, primesc să stau de vorbă cu dumneata — zise el, apoi. — Ce vreţi?

— Am primit însărcinarea să predau pe Ţar sovietului.

— Niciodată nu voiu îngădui una ca asta!

— Sunt însă gata să-ţi vin în ajutor — urmă Mistislavski. — S'a' făcut constatarea că nenumărate telegrame au fost trimise din Ţarskoje Selo, iar telefoanele sbârnâie toată ziua. Asta trebue să înceteze. Am ordinul să distrug instalaţiile telegrafice şi telefonice cari se găsesc în cuprinsul castelului.

— Bine, nu mă opun.

— Apoi trebue să-l văd pe Nicolai Romanov, ca să pot afirma în soviet că el n'a părăsit castelul. Poporul e frământat de neîncredere. Se spune că Romanov ar fi fugit şi că garda mai e ţinută la Ţarskoje Selo, numai pentru a da impresia că fostul Ţar se află acolo.

- Urmează-mă, asta e treaba mareşalului Curţii! — zise colonelul grav. — Dacă Ţarul se va arăta înseamnă că cererea voastră a fost satisfăcută. In caz contrar, nu pot face nimic; eu nu-mi iau nicio răspundere.

Mistislavski porni înainte. La început îl urmară câţiva soldaţi revoluţionari şi vreo doi, trei civili sdrenţăroşi, cu priviri lacome; la mijlocul

scării, însă, aceştia începură să şovăie. Fostele slugi nu-şi puteau tăgădui că bogăţia şi eleganţa acestui minunat castel, îi uimea peste măsură.

Numai Mistislavski îşi urmă drumul, cu paşi siguri. Inainte vreme, fusese şi el surghiunit şi simţise deasupra capului său securea călăuiui. Cu toate acestea nu-şi pierduse cumpătul niciodată. Acum, după lupte amarnice, îşi vedea visul împlinit. Marea turmă a poporului rus fusese asmuţită împotriva foştilor asupritori.

Comisarul sovietului privea cu dispreţ la minunăţiile ce-l înconjurau. Trecu prin saloane mari, de toate culorile, unul mai frumos decât celălalt. In fiecare încăpere lacheii purtau livrele asortate cu culoarea pereţilor.

Intr'unul din coridoare se afla contele Benkendorf, împreună cu câţiva curteni. Kobylinski se îndreptă spre mareşalul Curţii şi vorbi cu el în şoaptă. Mistislavski se retrăsese de o parte, lângă o fereastră care dădea în grădină.

— Ei? — întrebă el, nerăbdător, după câtva timp.

— Mareşalul Curţii nu se încumetă să-l cheme pe Ţar — răspunse colonelul.

— Atunci, poate că domnului acesta îi va fi mai plăcut, când revoluţionarii îl vor scoate afară ei înşişi? — replică Mistislavski.

Contele Benkendorf începu să şovăie; răsufla din greu.

— Voiu încerca, — murmură el, în cele din urmă. — Insă nu-mi iau nicio răspundere dacă Maiestatea Sa se împotriveşte.

Bătrânul se depărtă. O tăcere apăsătoare se lăsă asupra celor din sală.

Trecu multă vreme, până ce mareşalul se ivi din nou. Pe chipul său distins se putea vedea lămurit lupta ce fusese nevoit s'o ducă pentru a-l hotărî pe Ţar să dea ascultare trimisului sovietului. Se scurseră în tăcere câteva minute — minute chi-

nuitoare pentru curteni. Apoi, se auzi sgomotul unei uși care se deschisese.

Pași grăbiți se apropiau, în zăngănit de pinteni. Un bărbat se ivi de după o cotitură a coridorului. Era Țarul. Se îndreptă spre grupul curtenilor, cari se retraseseră de o parte, plini de respect, apoi ochii-i injectați se ațintiră câtva timp asupra lui Mistislavskî, și chipul Impăratului se schimonosi, de ură.

— Vai de tine dacă ajung din nou pe tron! — părea să-și spună acela care fusese stăpânitorul tuturor Rușilor. — Vai de tine și de tovarășii tăi!

Impăratul înălță din umeri și se întoarse. Pintenii săi zăngăneau ușor, iar decorațiile se loveau între ele, producând un sgomot metalic. Mistislavski îl urmări cu privirea, până ce dispăru.

— Arată destul de bine, — făcu revoluționarul, baițocoritor, adresându-se curtenilor.

Contele Benkendorf păși spre el.

— Aceasta a fost cea mai mare umilință, pe care Țarul a suferit-o în viața lui — zise bătrânul, cu glas tremurător. — Ați fi putut să i-o cruțați...

Trimisul sovietului ridică din umeri, disprețuitor.

— Dumneata nu ne înțelegi și nici n'ai să ne înțelegi vreodată — răspunse el.

Apoi se întoarse spre colonel.

— Câți servitori stau la dispoziția prizonierului? — întrebă el, apăsând asupra ultimului cuvânt.

Kobylinski aruncă o privire spre mareșalul Curții.

— Vreo patruzeci, — răspunse contele Benkendorf.

— Atâția oameni, pentru un prizonier? — se răsti revoluționarul.

După aceea se întoarse, coborî treptele și ieși din castel.

— E aici — și nici nu ne poate scăpa — zise el tovarășilor săi, cari îl așteptau afară.

Mulțimea părăsi parcul.

Sus, însă, în castel, Țarina îngenunchiase înaintea soțului ei, iar fiicele sale, cari semănau atât de mult cu frumoasa lor mamă, stăteau în jur, plângând

54. — Sfârșitul se apropie

In drum spre Petersburg, mulțimea sălbătecită se întâlni cu mașina președintelui republicii rusești. Oamenii scoaseră răcnete de furie, numindu-l pe Kerenski trădător — căci fusese recunoscut.

La ora hotărîtă, Vasilieff se afla în locul stabilit dinainte și luase loc alături de Kerenski, în mașina acestuia.

Cei doi bărbați vorbiră foarte puțin. După ce trecură de revoluționari, președintele republicii răsuflă ușurat. Știa că steaua lui începuse să apună. Ziarele socialiștilor de dreapta, cărora aparținea și el, fuseseră interzise de soviet și Kerenski n'avea puterea să se împotrivească acestei măsuri. Flăcările cari învăluiau republica, deveneau din ce în ce mai mistuitoare. Gazetele de stânga cuprindeau articole tot mai violente și cereau moartea Romanovilor. Fratele Țarului, marele duce Mihailovici, fusese și el arestat. Intreaga familie imperială era păzită cu strășnicie.

Toată lumea bănuia că vor veni vremuri nespus de grele.

— Impăratul știe ce se petrece în țară? — întrebă, deodată, Vasilieff.

Kerenski clătină capul.

— Chiar dacă i s'ar spune, tot n'ar voi să creadă. Parcă ar fi un copil.

— Așa a fost întotdeauna — încuviință moșierul — dar un copil care s'a jucat cu vieți omenești.

Kerenski privi cu luare-aminte la bărbatul care se afla lângă el.

— Aţi fost multă vreme împreună cu dânsul? — întrebă şeful guvernului.

Vasilieff nu răspunse.

Maşina făcu un ocol, căci Kerenski voia să viziteze satul. Până acum, comuna îl sprijinise. Oamenii mai erau mândri că familia îşi petrecea la Ţarskoje Selo cea mai mare parte a anului.

Intrând în clădirea primăriei, Kerenski rămase foarte surprins. Pretutindeni întâlni oameni înarmaţi, cu mutrele crunte. Ici-colo, se vedeau câţiva marinari de pe vasele ancorate în port. Funcţionarii primăriei stăteau de o parte, sfioşi. Şeful guvernului se îndreptă spre sala de şedinţe Deschise uşa, dar se dădu înapoi, mirat. Sala avea cu totul altă înfăţişare. Pe bănci stăteau bărbaţi cu feţele încruntate, ba chiar şi câteva femei. Toţi răcneau în acelaşi timp, fără ca vreunul să izbutească să impuie tăcere. Kerenski tocmai voia să se retragă, când un omuleţ cu ochelari păşi spre el.

— Dumneata aici, Kerenski? — făcu batjocoritor.

— Cum îndrăzneşti? — se răsti preşedintele.

— Auziţi, tovarăşi — strigă omuleţul, gesticulând — tovarăşul Kerenski se simte jignit că am cutezat să-i vorbesc.

Ceilalţi făcură cerc în jurul lor.

— Nu mă simt jignit — zise Kerenski fără să-şi piardă cumpătul — dar socoteam că altfel trebue să se poarte cineva cu şeful ales al statului.

— Faceţi linişte, pentru tovarăşul Kerenski! — strigă omuleţul.

In cele din urmă, mulţimea se potoli. Acum, şeful guvernului recunoscu, printre cei de faţă, oameni de cari trebuia să se teamă. Lenin şi Trotzki făceau parte dintre aceştia. Kerenski fusese sfătuit de multă vreme să ia măsuri energice împotriva lor. Pe atunci, puterea celor doi bărbaţi nu era prea mare; cu timpul, însă, ea luă proporţii uriaşe.

Lenin se ridică de pe bancă și făcu o plecăciune înaintea președintelui, care fu cuprins de mânie neputincioasă. Ura lui împotriva Germaniei spori și mai mult, căci Nemții înlesniseră acestui om și multora din tovarășii săi drumul spre Rusia.

— Dați ascultare președintelui ales al republicii ruseștil — zise Lenin. — Tovarășe Kerenski, Țarul trăiește în castelul „Alexandru" nu ca un prizonier ci ca un împărat — cum înțelegi dumneata asta?

Președintele roti în jurul său priviri desnădăjduite.

— Nu... nu știu ce vrei să spui — bâigui el. Țarului nu trebue să-i lipsească nimic... aceasta e hotărîrea guvernului.

— Da, firește, acest guvern de paie ar fi fost foarte bucuros să poată supună Țarului, spre semnare, orice măsură care se ia. Dar poporul nu îngăduie acest lucru.

„Și, apoi, ce rost au toate vizitele dumitale la Țarskoje Selo? Ce ai de vorbit cu Nicolai Romanov? Fii fără grijă, n'o să izbutești să-l treci peste graniță. Sovietul veghează. Kobylinski și soldații lui să se ferească de a încerca o lovitură împotriva siguranței statului, punând în libertate pe Nicolai Romanov.

„Îți atragem luarea aminte, tovarășe Kerenski! Castelul e păzit cu strășnicie. Ar fi și timpul ca familia imperială să fie transportată într'o închisoare mai sigură.

— Dar... domnii mei, asta e cu neputință — se împotrivi Kerenski. Nu-mi pot lua răspunderea... Sunt gata să-mi dau viața, decât să îngădui să se atingă un singur fir de păr din capul Țarului detronat.

— Ia auziți ce spune președintele republicii ruseștil — strigă mulțimea.

— La spânzurătoare cu tiranul Romanov! De ce să-l mai hrănim în zadar! Nu s'a înfruptat destul din bunurile noastre? — răcniră alții.

Kerenski își dădu seamă de primejdia care plutea asupra Impăratului. Trebuia neapărat să întreprindă ceva, căci se simțea răspunzător de soarta Țarului și a familiei sale. Chiar înainte cu câteva zile, făgăduise, în mod solemn, ambasadorului Angliei, lordul Buchanan, că se va împotrivi din răsputeri ca revoluționarii să se atingă de Țar. Buchanan promisese, la rândul său, că un corp de armată, englez, va fi adus în Rusia. Acest corp de armată urma să fie împărțit în grupuri mici, cari să se împrăștie dealungul frontului pentru a reînvia vechiul spirit de disciplină al soldaților ruși.

Când păși în stradă, Kerenski era adânc turburat. Consiliul comunal al satului, care rămăsese credincios guvernului, fusese alungat, pur și simplu, iar în locul său se întocmise un soviet.

Vasilieff părea că știe tot ce se întâmplase. Privea în gol, dus pe gânduri, când mașina porni spre castel.

El prevăzuse totul; acum sfârșitul se apropia cu repeziciune. Ochii lui se umplură de lacrimi. N'avea niciun motiv să ia apărarea Țarului, totuși soarta acestuia îl înduioșa nespus. Nicolai al II-lea care domnise asupra unui popor puternic, pricinuise mari suferințe atât lui Vasilieff cât și altor oameni nevinovați; cu toate acestea, moșierul nu-l ura.

Automobilul ajunse în fața castelului imperial. Tot felul de indivizi suspecți dădeau târcoale porții, pe care fusese lipit un afiș. O femeie înarmată cu o pușcă, stătea înaintea acesteia, păzind să nu fie rupt.

Președintele aruncă o privire asupra afișului și citi:

„Indărătul acestei porți trăiește Nicolai Romanov, cel mai mare trădător, care a existat vreodată. La eșafod cu el!"

Cereți mâine numărul 28 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Cei doi bărbați păliră. Servitorul lui Kerenski bătu în poarta castelului. Femeia rămase nemișcată la locul ei. Ferestruica din poartă se deschise, apoi cele două canaturi grele se dădură înlături și automobilul intră în curte. Cei de afară se înghesuiră în urma mașinii, dar poarta se închise repede, astfel că niciunul nu pătrunse în curtea castelului.

Comandantul gărzii ieși în întâmpinarea lui Kerenski și-i întinse mâna.

— Țarul trebue să plece — zise colonelul. E cu neputință să mai rămână la Țarskoje Selo.

Și în timp ce pășeau în castel, Kobylinski povesti faptele petrecute în acea zi.

— Bănuiam eu așa ceva — zise Kerenski, posomorît.

— Dați ordin ca membrii sovietului să fie arestați! îl sfătui Kobylinski.

Președintele republicii clătină capul, obosit.

— Prea târziu, — murmură el, cuprins de o presimțire neagră. — Nemții poartă toată vina. Ei ne-au trimis agitatorii în țară. A fost o manoperă diabolică. Comisarii mei îmi raportează că răscoala a izbucnit pretutindeni. Nobilii și-au părăsit moșiile și se refugiază în Petersburg, care cum apucă. N'o să mai treacă multă vreme și anarhia va domni în țară.

— Totuși, trebue să mai fie vreo cale de scăpare. Excelență, gândiți-vă ce va deveni biata noastră Rusie! — zise colonelul, cu glas solemn.

— Să mergem la Împărat! — încheiă Kerenski.

In castel, președintele republicii fu înconjurat de curteni, cari voiau să afle tot ce se întâmpla în țară. Contele Benkendorf îl rugă, cu lacrimi în ochi, să înlesnească fuga familiei imperiale, care nu se mai afla în siguranță la Țarskoje Selo.

— Dacă Englezii își țin făgăduiala, Țarul ar

putea pleca la Murmansk într'un vagon sigilat. Dar nu prea am încredere în spusele lordului Buchanan — răspunse Kerenski.

— In orice caz, trebue să încercăm, căci primejdia e mare. Gândiţi-vă, e vorba de viaţa familiei imperiale.

Preşedintele republicii făgădui, cu toate că nu-i era cu putinţă să-şi respecte cuvântul dat. Apoi, păşi în încăperea Ţarului, lăsându-l pe Vasilieff să aştepte afară, în coridor.

Kerenski rămase la Impărat aproape o jumătate ceas. Când uşa se deschise din nou, un zâmbet plutea pe buzele suveranului. Kerenski, artistul acesta îndemânatec, care conducea destinele Rusiei, izbutise să-i descreţească fruntea.

Deodată, Impăratul rămase ca ţintuit. O ură neîmpăcată se întipări pe chipul său şi ochii-i se holbară asupra lui Vasilieff.

55. — Zorile prăbuşirii

Câteva clipe cei doi bărbaţi se uitară ţintă unul la altul. Chipul distins al moşierului căpătă o expresie dureroasă.

Impăratul se dădu înapoi cu un pas, în vreme ce ochii săi scânteietori priveau cu neîncredere spre omul din faţa sa.

Vasilieff înaintă puţin spre el şi zise încet:

— Imi iau îndrăzneala să rog pe Maiestatea Voastră să-mi acorde câteva minute, între patru ochi.

Ţarul clătină capul, întunecat.

— Nu, — răspunse el, cu asprime. — N'am ce vorbi cu dumneata!

— Vă rog, în interesul Maiestăţii Voastre, să nu-mi refuzaţi această audienţă — stărui celălalt.

— Atunci, urmează-mă! — răspunse Impăratul,

după o scurtă chibzuială. — Dar un lucru vreau să-ţi spun... te urăsc!

Vasilieff clătină capul, zâmbind îndurerat, apoi porni în urma Ţarului, care intră în cabinetul său. Păşind pragul, Vasilieff se opri şi, întorcându-se, se adresă preşedintelui:

— Excelenţă, vreţi să mă aşteptaţi?

Kerenski urmărise, cu luare aminte, tot ce se petrecuse. Ar fi dat orice, ca să poată auzi convorbirea celor doi, însă nu era cu putinţă.

— Da, vă aştept, domnule Vasilieff — răspunse el, înclinându-se.

Rămase în coridor şi intră în vorbă cu mareşalul Curţii, care părea foarte mâhnit.

— Ce se mai aude în Petrograd, Excelenţă? — întrebă contele Benkendorf.—Mi s'a spus că acolo e un talmeş-balmeş.

Şi adăugă, aruncând o privire plină de teamă spre uşa îndărătul căreia se afla Ţarul:

— Maiestăţile lor sunt foarte optimiste. Atât Ţarul, cât şi Ţarina, cred că vor putea fugi în Anglia. Se nădăjduieşte că dumneavoastră, Excelenţă, veţi duce la bun sfârşit toate cehstiunile diplomatice, astfel ca nimic să nu se mai împotrivească plecării familiei imperiale.

Kerenski zâmbi uşor şi făcu o plecăciune.

— Voiu face tot ce-mi va sta în putinţă, ca nimeni să nu se atingă de Ţar, însă... soarta e mult mai puternică decât noi, domnule conte. In ultimul timp, evenimentele au luat o întorsătură neaşteptată. Nu ştim nici noi, cine va ajunge la cârma ţării. Situaţia e foarte încâlcită.

Contele Benkendorf suspină:

— Ştiu ce vreţi să spuneţi, Excelenţă. Nu mai aveţi nicio nădejde că fuga Ţarului va izbuti — e prea târziu?

Kerenski făcu un gest liniştitor. Dar bătrânul conte nu se lăsă convins.

— Ştiu ce s'a întâmplat — urmă el, cu glas răguşit. Văpaia roşie învăluie totul. Petrograd a

devenit orașul cel mai revoluționar din lume. Acolo guvernează hoardele — guvernul e numai de formă. Înaintea porților castelului din Țarskoje Selo, răsvrătiții intonează cântece revoluționare. Mulțimea vrea să ia castelul cu asalt.

Kerenski îl privise cu coada ochiului. Acum, ridică privirea și se uită țintă la bătrânul conte.

— Așa dar, știți că familia imperială nu mai e în siguranță aici? — întrebă el.

Mareșalul Curții încuviință, mâhnit.

— Trebue să plecăm — cu cât mai repede, cu atât mai bine.

— Țarul vrea să se stabilească la Livadia — urmă Kerenski. — Scoateți-vă asta din cap, căci nu-i putem împlini dorința. Spuneți-i că în Crimeea domnește anarhia. Lucrurile nu stau chiar atât de rău; însă dacă guvernul ar încerca să-l ducă acolo, eu nu-mi iau nicio răspundere.

— Dar unde vreți să fie transportată familia imperială? — întrebă contele Benkendorf, mirat. — Nu cumva vor îndrăzni să-l ducă... în fortăreața Petru și Pavel sau în cazematele din capitală — după cum cer mujicii?

— Țarul Nicolai va trebui să plece în Siberia... Nu vă înspăimântați, domnule conte, căci acolo se va afla mai la adăpost decât oriunde. Cu cât va fi mai departe de capitala frământată de răscoală, cu atât va fi mai bine pentru el.

Președintele se plecă și șopti la urechea bătrânului:

— În Tobolsk, unde vrem să-l ducem, va avea cel mai bun prilej de fugă. Oamenii de acolo n'au uitat încă respectul datorit suveranului.

— Da, dacă spuneți dumneavoastră, așa trebue să fie — zise contele.

Și, împreunându-și mâinile, adăugă:

— Ah, dacă i-aș vedea trecuți peste graniță! Dar mă tem că nu vor izbuti.

Kerenski îi întinse mâna:

— Vă dau cuvântul meu, domnule conte, că

voiu face tot ce-mi va sta în putință ca nimeni să nu se atingă de Țar sau de membrii familiei imperiale.

Mareșalul Curții îi strânse mâna.

— Împăratul știe că are în dumneavoastră un adevărat prieten, — zise el. — Acum, încă o întrebare: ce părere aveți despre prințul Potcikev, prietenul din copilărie al Împăratului? Am auzit că soldații îl urmează cu supunere. Ce ar fi dacă ar încerca o lovitură de stat?

— Prințul Nicolai Potcikev? — făcu Kerenski, cu glas tărăgănat, jucându-se cu lanțul ceasornicului. — Hm, un ostean viteaz, e sprijinul nostru cel mai temeinic. Însă, ce o fi gândind el despre Țar, nu știu nici eu.

Contele Benkendorf clătină capul, întristat.

— Puteți s'o spuneți în toată liniștea, Excelență. Sunt destul de tare, ca să pot suporta orice. Nu vă așteptați la nimic bun din partea prințului

Potcikev? Ştiţi că a părăsit, în nevoie, pe fostul său suveran?

Kerenski zâmbi iarăşi.

— Prinţul e un om prevăzător, — zise el. — Dar, dacă vreţi, pot aranja o întâlnire între el şi Ţar.

— Nu, nu e nevoie, Excelenţă. Imi dau seamă că n'aveţi nicio încredere în Potcikev. E un trădător al împăratului său. Dacă bolşevicii vor ajunge la putere într'o bună zi, atunci prinţul va merge cu ei. Omul acesta îşi schimbă părerile foarte lesne.

Preşedintele nu mai răspunse nimic, ceea ce era o dovadă, pentru conte, că încuviinţa spusele sale.

— Ce vrei? Ce cauţi aici? — strigă Ţarul, adresându-se lui Vasilieff. — Ai venit să te desfeţi la nenorocirea mea? De ce n'ai rămas departe de ţară? Ai mirosit apropierea prăbuşirii mele? Sau, poate vrei să-ţi duci la îndeplinire planul tău de odinioară, care a fost zădărnicit datorită vigilenţei funcţionarilor tatălui meu?

Vasilieff privea, nespus de îndurerat, la bărbatul înfuriat care părea mai curând un tiran sângeros, decât un împărat, care nu trebue să-şi piardă niciodată stăpânirea de sine.

— N'am părăsit Rusia, Nicolai, căci îmi iubesc patria prea mult — zise moşierul. — Am trăit în singurătatea cea mai desăvârşită, dar am urmărit cu înfrigurare soarta poporului nostru. Am văzut războiul apropiându-se şi, în acelaşi timp, am presimţit destinul tragic al Rusiei. Ai avut sfetnici răi, Nicolai... Iţi jur că sunt cu totul nevinovat, deşi mi s'au adus învinuiri josnice. Tatăl tău s'a lăsat amăgit. Niciodată nu mi-a trecut prin minte să pun ceva la cale împotriva stăpânitorului Rusiei.

„Dar va veni o zi când nevinovăţia mea va

ieşi la iveală. Cunosc pe intriganţii cari m'au nenorocit pe mine şi familia mea. Vai de ei, când mi-or cădea în mână!

De câteva ori Ţarul încercase să-l întrerupă printr'un gest, dar Vasilieff era prea turburat, ca să-l ia în seamă.

— Taci, nu vreau să mai aud nimic... ştii doar că nu-ţi dau crezare! — se răsti Impăratul, în cele din urmă.

Moşierul nu mai spuse nimic.

— Pentru ce ai venit aici? — repetă Ţarul înfuriat.

— Vroiam să te întreb dacă ai nevoie de un prieten, care să-şi dea toată osteneala să-ţi fie de folos. Spune-mi, Nicolai, pot să fac ceva pentru tine? Porunceşte-mi orice, vreau să te salvez, dar numai cu încuviinţarea ta.

Ţarul îşi îndreptă trupul, cu trufie.

— Garda imperială şi Cazacii mă vor scoate de aici. Dumnezeu nu va îngădui să se făptuiască vreo nedreptate împotriva mea.

— Nicolai, tu nu cunoşti situaţia — zise Vasilieff, cu căldură. — Nu da ascultare linguşitorilor. Nu mai există niciun fel de gardă, după cum îţi închipui tu. Te implor, primeşte ajutorul pe care ţi-l ofer... m'aş simţi fericit să te pot sluji.

Dar Impăratul clătină capul, cu încăpăţânare.

— Pleacă, — strigă el — piei din ochii mei, nu vreau să te mai văd niciodată — m'ai înţeles?

— Iţi doresc din toată inima să nu te căieşti niciodată că ai refuzat ajutorul meu — răspunse moşierul, cu glas slab.

Făcu apoi o plecăciune adâncă şi părăsi încăperea.

Kerenski îl aştepta, plin de nerăbdare. El aţinti o privire sfredelitoare asupra chipului acestui bărbat misterios şi citi desamăgirea din ochii săi.

— E greu s'o scoţi la capăt cu el — murmură dânsul, în timp ce coborau treptele.

Vasilieff dădu din cap, însă rămase tăcut, spre părerea de rău a însoțitorului său, care ar fi dat orice numai să poată afla ce discutaseră cei doi bărbați.

Mulțimea se adunase din nou în fața castelului. Când mașina lui Kerenski trecu pe dinaintea lor și președintele fu recunoscut, înjurături sălbatece izbucniră din piepturile revoluționarilor. Dar președintele bănuia că steaua lui va apune în curând, astfel că nu dădu curs mâniei sale.

Ajungând în capitală, Vasilieff coborî într'o stradă lăturalnică, nevoind să oprească mașina în fața hotelului unde trăsese, căci acolo locuiau mulți ofițeri, și gazetele revoluționare susțineau că hotelul ar fi locul de adunare al monarhiștilor. După cum făcuse în fiecare zi, moșierul vroia și de astădată să pătrundă în hotel printr'o intrare dosuică.

Când fu în apropierea clădirii, Vasilieff rămase locului, surprins. Numeroși oameni forfoteau, intonând cântece revoluționare. Steaguri roșii fâlfâiau deasupra mulțimii. Țărani, soldați, marinari, indivizi sdrențăroși, femei cu copii în brațe, se agitau fără încetare, răcnind și chiuind.

In apropierea hotelului se afla un număr foarte mare de soldați revoluționari. Vasilieff trase cu urechea la cele ce se vorbeau.

Deodată, un strigăt scos din mii de piepturi sfâșiă văzduhul.

— Moarte conspiratorilor! — răcnea mulțimea. Jos cu ticăloșii, cari au trădat poporul!

Pași grei bocăniră pe asfalt. Mulțimea fu împinsă îndărăt. Vasilieff văzu pe locatarii hotelului ieșind într'un convoiu lung.

După cât se părea, avuseseră loc și încăierări. Hainele celor mai mulți erau sfâșiate și sângele șiruia pe obrajii acestor bărbați, cari cutezaseră să ia apărarea împăratului lor.

Prizonierii aruncară priviri disprețuitoare asupra oamenilor adunați. Un marinar uriaș se des-

prinse din mulțime și, apropiându-se de un ofițer, îl izbi cu pumnul în față.

— Bravo, fiule! — exclamă acesta. — Acum ți-ai arătat vitejia!

Vasilieff se depărtă, adânc turburat. Își dădu seama că n'avea niciun rost să se mai înapoieze la hotel, căci asta ar fi putut să însemne pierzania sa. Își iuți pașii, cu toate că nu știa nici el încotro să se îndrepte.

56. — Prieteni credincioși

Sovietul din Petersburg ținuse una din ședințele sale cele mai însemnate.

Guvernul provizoriu fusese nevoit să se supună hotărîrilor luate de consiliile muncitorilor și soldaților. Prăbușirea lui putea să se producă din zi în zi. Kerenski nu mai avea nicio autoritate; ajunsese o bucată de ceară, atât în mâinile guvernului cât și ale sovietelor.

Rusia se afla deasupra unui vulcan care amenința să erupă din clipă în clipă. Aceia cari ghiciseră cum stau lucrurile căutau să prefacă totul în bani și se refugiau în străinătate. Moșii întregi, castele, vile, păduri erau vândute pentru o nimica toată, proprietarii lor încercând să salveze măcar o mică parte din ceea ce le aparținea.

In fiecare zi, numeroase familii de bogătași treceau granița. Mai ales în orașele mari, în Petrograd și Moscova, nobilii fuseseră cuprinși de panică și-și părăseau casele, lăsându-le în voia soartei.

Până acum, situația fusese destul de rea, de aci încolo, însă, când sovietele erau gata să pună mâna pe putere, nimeni nu mai era sigur de viața să. Căci, cine ar fi putut ține în frâu mulțimea setoasă de sânge? Oamenii prevăzători socoteau că cel mai bun lucru ar fi să stea cât mai departe de țara frământată de răscoală.

Dacă Țarul era mereu umilit, dacă viața lui

fusese salvată numai cu mare greutate, atunci cu atât mai puțin trebuiau să se aștepte la îndurare aceia cari asupriseră poporul.

Sovietul și consiliile muncitorești își stabiliseră sediul în apropierea palatului guvernamental. In acest timp, Ceka începuse să se organizeze și la Petrograd. Căci, dacă revoluționarii luau în mână frânele guvernului, justiția lor trebuia să-și înceapă activitatea. Și, această activitate avea să fie una din cele mai înfiorătoare, deoarece în fruntea răsvrătiților se aflau cei mai înverșunați vrăjmași ai Țarului.

Un tânăr înalt și lat în spete, lua și el parte la însemnata ședință a sovietului din Petrograd. După ce ascultase cu luare aminte spusele celorlalți, tânărul se ridică și ținu o cuvântare scurtă, dar înflăcărată, care produse o impresie puternică asupra celor de față.

Toți ascultară cu interes cuvintele acestui bărbat chipeș din gubernia Volgăi, care istorisi grozăviile făptuite de armatele republicane, din ordinul prințului Potcikev

— Îți mulțumim, tovarășe Verodin — zise un bătrân, cu chipul aspru, după ce oratorul își sfârși cuvântarea. — Nici nu ne mai îndoim că ai văzut cu ochii tăi toate acestea. Voiu cere chiar azi guvernului provizoriu să ni-l predea pe Potcikev.

Câteva minute mai târziu, Boris Verodin se afla înaintea Comitetului Central al revoluționarilor. Fusese lăsat imediat înăuntru, cu toate că în anticameră se aflau numeroase persoane, cari așteptau acolo de câteva ceasuri.

Tânărul revoluționar era un om luat în seamă și numele său fusese înscris cu litere de aur în istoria revoluției rusești. Cu toate că se făcuse cunoscut abia de câțiva ani încoace, totuși se știa că era unul dintre cei mai aprigi luptători pentru libertate.

Boris Verodin venise cu rapoarte secrete din partea generalului Aratcin, care nu se încumetase

să le încredinţeze altuia. Comandantul trupelor roşii aducea la cunoştinţa Comitetului Central că armatele revoluţionare înaintează mereu, primind din ce în ce mai multe întăriri, şi ruga să se poarte grijă ca soldaţii săi să nu rămână fără hrană.

Apoi, Boris Verodin fu întrebat ce avea de gând să facă. El zâmbi îndurerat şi răspunse:

— Voiu lupta mai departe pentru liberarea Rusiei. Imediat ce-mi va fi cu putinţă mă voiu pune din nou la dispoziţia generalului Aratcin. Dar, înainte de asta, mai am de rezolvat aici, în Petrograd, câteva chestiuni personale.

Membrii Comitetului Central se sfătuiră în şoaptă, apoi preşedintele zise:

— Avem o misiune foarte însemnată pentru dumneata, tovarăşe Verodin. Inainte de a părăsi Petrogradul mai treci pe la noi.

Boris făgădui că va trece, apoi le strânse mâinile şi se depărtă.

In stradă, tânărul văzu acea însufleţire care domnea în capitală de câteva săptămâni încoace. Autocamioane cu steaguri roşii, pline de oameni înarmaţi, treceau în goană pe dinaintea lui.

O lume pestriţă forfotea pe străzi. Femei gătite şi sulemenite se înghesuiau printre bărbaţii cu chipurile crunte. Tineri, cari din pricina războiului nu primiseră nicio creştere dela părinţii lor, se strecurau prin îmbulzeală, aruncând priviri îndrăzneţe în jurul lor, sau călcând ţanţoş de parcă ar fi săvârşit cine ştie ce fapte eroice. Ici, colo, se vedeau chiar şi copii, cari ascultau, cu gura căscată, cuvântările oratorilor de stradă.

Şiruri întregi de arestaţi treceau în drum spre închisoare. Nimeni nu ştia cine îi arestase. Erau duşi în fortăreaţa Petru şi Pavel, al cărei comandant aştepta în zadar actele lor de acuzare. De cele mai multe ori, nenorociţii erau puşi în libertate, după câteva zile, căci nimeni nu se mai sinchisea de ei. Fiecare comitet, fiecare consiliu

își lua dreptul de a aresta pe cei bănuiți. Pretutindeni domnea o zăpăceală de nedescris.

Când trecea pe străzi, Kerenski era amenințat cu moartea de sute de ori și, tot de atâtea ori, îl aclamau cu entuziasm. Dar acest talmeș-balmeș nu stânjenea de loc pe aceia cari erau în fruntea revoluției și puneau totul la cale, adăpostindu-se în încăperi păzite cu grijă. Acolo se întruneau toate ițele conspirației. Membrii Dumei 1) — cei de dreapta, firește — cereau arestarea conducătorilor revoluționari, dar guvernul nu se încumeta s'o facă, deoarece își dădea seamă ce ar fi însemnat asta.

Tânărul porni înainte. Simțea nevoia să fie singur, să nu vadă pe nimeni, să n'audă nimic.

In ultimul timp, copleșit de mâhnirea care îi sfâșia sufletul, Boris Verodin se hotărîse adeseori să-și pună capăt zilelor.

Ce rost mai avea el pe lume? Ce-l mai lega de viață? N'ar fi fost mai bine să se culce într'o seară și să nu se mai trezească niciodată? Din clipa când iubita lui nu mai era lângă dânsul, viața nu mai avea niciun farmec pentru el și însemna, doar, un lanț nesfârșit de chinuri.

Revoluționarul se așează pe o bancă. In jurul său domnea o liniște desăvârșită.

Deodată, un grup de soldați, cu o bucătărie de campanie, trecu pe dinaintea lui. Intonau cântece revoluționare — cântece, cari, odinioară, îl înflăcăraseră și pe dânsul. Acum, ele i se păreau triste, nespus de triste...

Dar — se întrebă deodată — era demn de el să se lase copleșit de asemenea gânduri? N'avea oare de îndeplinit o misiune sfântă? Nu jurase el să lupte pentru liberarea patriei? Nu-și impusese să răsplătească pe prințul Potcikev pentru ticăloșiile sale?

Soarta neîndurătoare voise ca ei să încerce fuga aceea îndrăzneață, pe care Natașa o plătise cu aceea îndrăzneață, pe care Natașa o plătise cu viața.

1) Parlamentul rusesc

Tânărul își îndreptă trupu-i vânjos. Da, mai avea de îndeplinit o misiune. Trebuia să-și învingă durerea. Firește, viața asta de renunțare la sine, era foarte grea, se va chinui zi și noapte, dar trebuia să rabde.

Se ridică și porni cu pași hotărîți. Vroia să se întâlnească cu Vasilieff, să afle ce i-se întâmplase și ce se făcuse cu Irina. Chipul tânărului revoluționar se lumină o clipă.

— Irina... scumpa mea surioară! — murmură el, apoi căzu iar pe gânduri.

Nu uitase că Irina îl iubea cu înfocare, că ea pleca ochii rușinată când el se uita la dânsa, că cea mai arzătoare dorință a mamei Anușca fusese ca cei doi tineri să se unească pentru totdeauna.

Sărmana mamă Anușca! El nu putuse să-i împlinească dorința, căci nutrea pentru Irina numai o dragoste frățească.

Deodată, o exclamație de bucurie îl trezi din visare. Ridică privirile și zări înaintea sa un tânăr svelt, cu chipul nespus de frumos și distins. Ochii îi erau blânzi și o sclipire vie strălucea în ei.

Tânărul întinse amândouă mâinile spre Boris Verodin, care le cuprinse, aproape fără să-și dea seamă; era atât de surprins încât nu izbuti să scoată o vorbă.

— Dumneata... prinț Ulkitzki? — murmură el, apoi, plin de uimire. — Trăiești? Te socoteam trecut de doi ani în lumea celor drepți... Cum ai izbutit să fugi din Siberia? Te îmbolnăvișesi de holeră și n'aș mai fi dat nici doi bani pe viața dumitale.

Tânărul luă de braț pe luntraș și suspină fericit, în timp ce pășeau unul lângă altul.

— Nu prea am multe de povestit — zise el. Din cei douăzeci de holerici, numai eu am scăpat cu viață. A fost o adevărată minune. Apoi, fiind imunizat, guvernatorul hotărî să îngrijesc de cei

cari zăceau de grozava boală, ca unul care am studiat medicina.

„Timp de şase luni mi-am făcut datoria, ca medic al spitalului de holerici. Aproape cinci sute de nenorociţi au murit sub ochii mei; am ascultat ultimele lor dorinţe şi le-am alinat suferinţele, fiind medic şi preot, în acelaşi timp.

Prinţul plecă privirile.

— I-am minţit, dar i-am şi mângâiat... I-am minţit — deoarece îi îmbărbătam vorbindu-le de Dumnezeu în care nu credeam nici eu însumi.

„Apoi veni graţierea... Părinţii mei se adresară din nou Ţarului, care le împlini dorinţa.

„După ce mă însănătoşii, aflai că ai izbutit să fugi din închisoare. Te felicit că ai ajuns cu bine în patrie. Toţi te socoteau pierdut, numai profesorul — îl cunoşti, doar — zicea că vei scăpa cu viaţă. Ţinea foarte mult la dumneata. „Dacă Verodin îşi pune ceva în minte, nu se lasă până nu izbuteşte" — spunea el întotdeauna. Sărmanii noştri tovarăşi de suferinţă au regretat foarte mult că nu mai erai printre ei.

Boris Verodin clătină capul, cu tristeţe. Cei doi tineri merseră câtva timp în tăcere, apoi prinţul urmă:

— Ce părere ai despre renaşterea Rusiei? De sigur că tot mai lupţi pentru cauza sfântă. Spune, nu-i minunat să poţi fi de folos patriei tale?

Ochii tânărului scânteiau de înflăcărare.

Boris Verodin îl privi cu luare-aminte.

— Încă n'ai renunţat la ideile dumitale? — întrebă el.

— Dar cum poate să-ţi treacă prin minte aşa ceva? — răspunse prinţul, jignit. Acum lupt, mai mult ca oricând, pentru liberarea Rusiei din jugul sclaviei. Nu lipsesc dela nicio adunare a sovietului.

— Totuşi azi n'ai fost acolo.

Cereţi mâine numărul 29 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

— Nu, astăzi n'am fost — căci am avut motivele mele!

— Altminteri, ne-am fi întâlnit acolo, prinţe Ulkitzki! — zise revoluţionarul.

— De ce nu-mi spui pe nume? — replică tânărul, privindu-l rugător. — Vreau să fim ca fraţii. De multă vreme am renunţat la titlul de prinţ. Spune-mi Iesta, ca şi în Siberia.

Boris Verodin strânse cu putere mâna prietenului său.

— Bine, Iesta, fie şi aşa... Ascultă-mă, ce spun părinţii tăi despre toate astea? Nu făceau şi ei parte dintre prietenii familiei imperiale?

Iesta Ulkitzki oftă din adânc.

— Da, înainte vreme. Dar tatăl meu a căzut şi el în disgraţie. Acum, chiar dacă nu e revoluţionar, totuşi drumul său e foarte depărtat de al monarhiştilor. Tata s'a bucurat de bunăvoinţa Împăratului, dar aceasta era trecătoare. Părinţii mei au sărăcit şi locuim la mahala într'o casă modestă. Palatul nostru a fost vândut la licitaţie şi aparţine unor oameni foarte puţin simpatici.

„Totuşi, părinţii mei sunt mulţumiţi. Probabil că, în curând, vor părăsi Rusia, căci vor să stea în străinătate până ce lucrurile se vor potoli în ţară. Vor cu tot dinadinsul să-i însoţesc, dar mi-e cu neputinţă, căci nimic nu mă poate hotărî să-mi părăsesc ţara tocmai acum, când se află în restriste.

Boris îi strânse iarăşi mâna cu căldură.

— Vrei să rămânem împreună, Boris, aşa cum am fost în Siberia? — întrebă Iesta Ulkitzki, cu înflăcărare. — Îţi mai aminteşti cum ajutai la minele de plumb pe tovarăşii noştri de suferinţă; cum, temându-se de puterea ta, supraveghetorii nu cutezau să se apropie de nenorociţii cari se prăbuşeau la pământ, istoviţi de oboseală sau înăbuşiţi de gazele otrăvitoare?

— Da, îmi amintesc, — răspunse Boris, grav.

Era datoria mea să vă ocrotesc. Şi vezi bine, am scăpat teafăr!

— Aşa e, dragul meu. Dar acum, spune-mi, vrei să vii la mine sau ai altceva de făcut?

— Nu, n'am nimic de făcut... nu mai am nicio ţintă... nu mai am unde să-mi culc capul... cămin nul meu e întinsul Rusiei.

Tânărul prinţ se uită cu luare aminte la prietenul său.

— Eşti adânc mâhnit, Boris Verodin — zise el, înduioşat. — Vrei să ai încredere în mine?

Revoluţionarul clătină capul.

— N'ai să mă poţi înţelege — murmură el.

Apoi, adăugă:

— Ai iubit vreodată, Iesta? Vreau să spun dacă ai simţit vreodată văpaia sfântă a adevăratei iubiri?

Tânărul prinţ zâmbi.

— Aşa dar, asta e, Boris? Iubeşti fără nădejde?

— Nu, eram plin de speranţe. Iubeam cu toată ardoarea inimii mele, aşa cum n'a iubit niciun alt om... mi-aş fi dat viaţa bucuros pentru aceea care m'a vrăjit...

— Şi? Ce s'a mai întâmplat apoi? Nu era ea demnă de dragostea ta? Te-a trădat?

— Nu, Iesta, nu... ea a murit!

Chipeşul luntraş rosti cu anevoie aceste cuvinte, suspină şi un fior îi străbătu trupul.

Apoi, durerea lui îşi croi drum şi izbucni ca lava unui vulcan clocotitor. Boris simţea nevoia să-şi descarce inima, să împărtăşească şi altuia mâhnirea care-l sfâşia.

Adânc mişcat, prinţul Ulkitzki îl ascultă, fără să-l întrerupă, strângând, doar, plin de compătimire, braţul prietenului său.

Luntraşul istorisi totul; nu putea să treacă sub tăcere niciun amănunt. Astfel, povesti cum, în urmă cu doi ani, cunoscuse pe tânăra prinţesă, înainte

de exilarea sa. Descrise revederea cu dânsa şi dragostea lui, pe care nu izbutise s'o învingă, cu toate sforţările sale. Vorbi apoi despre fuga lor şi furtuna care izbucnise în noaptea aceea.

— Nu ştiam de ce s'a ciocnit barca noastră — povesti el plin de durere. — Credeam că ne-a venit sfârşitul. Când m'am trezit, văzui în jurul meu soldaţi veseli. Din fericire, ajunsesem pe o corabie a revoluţionarilor, care înainta noaptea, prin ceaţă, în susul fluviului, spre lagărul lui Aratcin.

„Tovarăşii mă pescuiseră din valuri, tocmai când îmi pierdusem cunoştinţa. Cu acest prilej căpătasem la ceafă o rană gravă. Nimeni nu ştia de existenţa iubitei mele.

„Plin de recunoştinţă mulţumii salvatorilor mei; dar eram nenorocit, Iesta... eram nenorocit, căci rămăsesem în viaţă şi trebuia să suport chinul sfâşietor pricinuit de moartea fiinţei dragi. Ea e moartă, iar eu trăiesc... Iţi dai tu seamă ce înseamnă asta?

— Eşti sigur că a înghiţit-o valurile?

Boris Verodin zâmbi, îndurerat:

— Crezi, poate, că a fost salvată? De cine? Şi eu am nădăjduit uneori, când mâhnirea mă copleşea. Am cumpănit în fel şi chip, dar în cele din urmă trebuiam să recunosc că urmăream o nălucă, dacă-mi închipuiam că iubita mea mai e în viaţă.

„Vâslisem împotriva curentului apei, la trei sute de metri depărtare de ţărm. Barca fusese sfărâmată şi, când ne cufundaserăm, apucasem cu mâna rochia iubitei mele. Apoi, pierzându-mi cunoştinţa, îi dădui drumul. Sărmana copilă pieri în valuri, găsindu-şi un sfârşit înfiorător în Volga, fluviul acesta trist pe care totuşi, ea îl iubea atât.

„Nu, Iesta, n'am dreptul să nădăjduiesc... ea e moartă, n'o voiu mai revedea niciodată... şi nici nu pot măcar să-i împodobesc mormântul.

— Sărmanul meu prieten! — murmură prinţul, adânc mişcat.

Apoi tăcerea se lăsă între ei. Deodată, Boris înălţă capul.

— Dar mai am de îndeplinit o misiune — strigă el, cu înflăcărare. — Prinţul Potcikev e duşmanul meu de moarte şi va simţi răzbunarea mea. Unul din noi doi va trebui să piară, ţi-o jur! Pe niciun om nu l-am urît ca pe acesta.

— Da, e un ticălos, un om respingător — încuviinţă celălalt. — Dar curteanul acesta, fost prieten şi favorit al Ţarului, se pricepe să se dea bine cu fiecare. Mă tem că o s'o scoată la capăt şi cu regimul comunist, dacă se va instala vreodată. E ca o vulpe care ştie să-şi păzească pielea.

— Poate că ai dreptate. Şi alţii susţin acelaşi lucru despre Potcikev. Dar voiu izbuti eu să-l găsesc. Şi, când vom sta faţă'n faţă, ticălosul va trebui să-mi dea socoteală pentru toate nelegiuirile pe cari le-a făptuit. Va fi vai de el atunci!

Tânărul prinţ coti într'o stradă liniştită, unde locuiau mai ales oameni cari vroiau să aibă odihnă. Revoluţia nu pătrunsese încă acolo. In grădiniţele dinaintea caselor creşteau flori de toamnă. Ici colo, se mai zărea câte un trandafir îmbobocit. Iarna se apropia şi, odată cu ea, schimbarea uriaşă care avea să dea Rusiei lovituri hotărîtoare.

— Iată, aici locuiesc, împreună cu părinţii mei — zise prinţul Ulkitzki, deschizând uşa şi intrând într'un coridor curat.

Uşa din fund era dată în lături, lăsând să se vadă o grădină mare, plină cu legume şi pomi roditori.

— Nu-i aşa că-i frumos, Boris? — întrebă tânărul prinţ.

Şi, plecându-se spre urechea prietenului său, adăugă:

— Aici poţi găsi liniştea de care ai nevoie,

aici îţi vei tămădui rana care sângerează în inima ta. Rămâi la noi, dragul meu, rămâi cât vrei.

Prinţul deschise o altă uşă şi păşiră pragul unei încăperi mari, în care se aflau mobile vechi, ruseşti. Pe pereţi atârnau coarne de cerb şi capete de animale sălbatece.

In jurul mesei stăteau câteva persoane. Doi bărbaţi discutau cu însufleţire. La intrarea celor doi prieteni, unul din ei se întoarse. Boris Verodin aruncă o privire asupra lui şi scoase o exclamaţie de surprindere.

57. — Visurile revoluţionarei

Printre [illegible]sosiţi la Petersburg, se afla şi Sonia Petrovici. Această femeie frumoasă şi pătimaşă, ştiuse să-şi câştige încrederea revoluţionarilor. In vinele ei curgea sânge de Ţigan. Părintele ei fusese Tătar.

In drum spre capitală, delegaţii erau foarte veseli. Intr'un rând, însă, nu lipsise mult ca lucrurile să ia o întorsătură tragică. Aceasta se întâmplase când artileria generalului Potcikev deschisese un foc viu asupra trenului spre a zădărnici înaintarea lui. Din fericire, însă, obuzele nu sfărâmară decât un singur vagon dela coada garniturii. Apoi, revoluţionarii năvăliră din pădurea apropiată şi alungară trupele republicane.

Altminteri, călătorii ar fi avut o soartă groaznică. Prinţul Potcikev i-ar fi ucis fără cruţare, căci cea mai mare parte din ei erau delegaţi ai sovietelor.

Veselia reveni din nou printre pasagerii trenului. Sonia Petrovici glumea cu bărbaţii şi asculta cu luare aminte spusele tovarăşilor ei cari fuseseră în capitală şi văzuseră pe fruntaşii revoluţionari.

Dar, în acelaşi timp, tânăra, care era îmbrăcată în portul fetelor din gubernia Volgăi, nu părăsea din ochi mica ei valiză de călătorie.